

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Bibliothèque électronique suisse

Hic Liber Erasmi fuit Rotterdami, cuius
 manu propria aspersa visibus hinc inde
 emendationes, et in fine libri ibidem
 autographum, Sum Erasmi.

Hoc exemplari usus est Frobenius in sua editione
 anni 1517 (D. J. W. 1a.)
 J. L. VIII. 12



Luciani Erasmo interprete

Dialogi & alia emuncta. Quorum quædam recentius / quædam annos abhinc octo sunt versa: sed nuper recognita: vt indice ad finem apponendo declarabimus.

Quædam etiam a Thoma Moro latina facta: &

Quædam ab eodem concinnata.



A. FESCHT d.
A. S.
co be xxxv.
3

Venundantur in edibus
Ascensianis.

Luciani

ERASMVSVS ROTERODAMVSVS REVERENDISSIMO
in Christo patri D. Gulielmo Archiepiscopo Cantuariensi
totius Angliæ primati. S.D.

Mitto ad te Dialogos aliquot Luciani/ptim nuper a me traductos/par-
tim recognitos. Nugas inquis mittis. Nugas sane, sed literatas: nimirum
vt rideas: si tamen vnq̃ ridere potes: homo tot curis districtus: tot negotio-
rum fluctibus obrutus. Sed cui potius mittam, quicquid fuerit illud, seu lu-
dicrum/ seu serium/ quod meæ camcenæ produxerint, q̃ tibi vnico meo Me-
cœnati: qui solus et addis animum Erasmo/ et alis ingenium/ et otium sup-
peditas/ et ornas studia. Bene vale. Londini, tertio Kalendas Maias, Anno
Millesimo Quingentesimo Duodecimo.



SATVRNALIA LVCIANI D. ERASMO ROTE

RODAMO INTERPRETE.

Personæ.

SACERDOS et SATVRNVS.

SACERDOS.



Ic mihi Saturne: quādo tu quidē hoc tpe regna
re videris: tibiq; et sacrificatū et litatū est a no-
bis: qd potissimū abs te p immolatis hostiis po-
stulare debeam: quod postulatū ferā! SATVR,
Istud qdem te ipm ppedere oportuit, qd tibi fo-
ret optandū: nisi q princeps sit/ eundē et vatem
esse vis: vt norit, qd maxime collubitum sit ani-
mo tuo petere. Cæterū ego, quantū facultas fe-
ret, non abnuā votis tuis. SACERDOS. Quin
Istud iam olim mihi ppensum est: desydero em

vulgaria ista ac passim obuia: videlicet opes: multā auri vim: vtq; viris im-
perem: vtq; multa possideā mancipia: vestes splendidas ac delicatas: tū au-
rum et ebur: breuiter, si qd est præterea rerū pretiosarum. Hæc igitur mi-
hi da optime Saturne: vt et ipse non nihil emolumentū ex tuo sentiam impe-
rio: neue solus per omnē vitā earū rerū sim expers. SATVR. Illud vide. Iā
postulas: quod nō est meę potestatis: neq; em mearū partiū est ista distribue-
re. Quare ne grauiter feras: si quæ petis/ non assequeris. Quin magis ista a
Ioue postulato: quū ad eū imperiū vices redierint: id quod breuī futurū est.
Nam ipse præscriptis conditionibus, rerū administrationē ab illo suscipio.
Est aut vniuersum imperiū meū septē duntaxat dierū: quorū si ius excesser-
rit, ilico priuatus reddor: ac velut vnusq; libet de plebeia multitudine. Nec
tamen in his ipsis septē diebus scriū quippiā/ aut publicū tractare mihi per-
missum est. Verū potare/ inebriari/ vociferari/ ludere/ certare tessāris: crea-
re reges: famulos in cōuiuū adhibere: canere nudū: lasciuo corporis motu
saltitare: nonnūq; et in gelidā aquā dare præcipitē, facie fuligine oblita. Hæc
vti faciā permissum est. Cæterū magna illa, puta diuitias et aurū, Iuppiter
ipse dilargit, qbus illi visum fuerit. SACER. Immo ne ille qd Saturne admo-
dū facile/ ac lubens id facit: adeo vt me iā vox defecerit magno clamore hæc
ab illo flagitantē. At is nihil prsus audit: verū egidē obuibrās/ ac fulmē in-
rentās/ toruūq; obtuēs/ pauē facit instātes. Qz siq; etiā annuerit alicui/ diuī
tēq; reddiderit, mirū q id nullo delectu facit: vt aliquoties præteritis pbis/
ac sapientibus viris, sceleratis ac stultis hominibus opes offundat: verbero
nibus atq; effoeminatis: cuiusmodi sunt isti pleriq;. Qz equidem cupio co-

argentum

Luciani

gnoscere/quanā sint ista tuæ potestati pmissa. SATVR. Haud quā parua/neq; omnino cōtemnenda: siq; vniuersi imperii vim expendat: nisi forte tibi paruum esse videtur, vt in tesserarum ludo vincas: cumq; cæteris alea in vnionē voluatur, tibi senionem semper in summo latere ostendat. Nam hinc sibi plariq; victū parant/vel ad saturitatē vsq;: qb⁹ ppitia ac secunda aspirarit tessera. Rursum alii nudī enatarūt naue elisā/fracta ad tam minutum scopulum/puta aleam. Adde his potādo q̄maxime hilarescere/ac modulatius alio videri canere in cōuiuio. Præterea reliquis ministris in aquā præcipitatis (nā ea poena est parū dextre ministranti) te et victorē pnūtiari: atq; ei quem viceris præmia præripe. Vides nimirū q̄ ingens sit bonū. Quemadmodū et illud: quū talo victor solus omnibus rex præficeris: vt nō solum ipse nō feras vlla ridicula imperata: verum etiam ipse possis aliis imperare: huic vt turpe quiddā de se ipso vociferetur: illi vt saltet nudus: vtq; sublata in humeros tibicina, ter domum obambulet. An nō hac quoq; munificentia: meæ non exigua: sunt argumenta? Qz si causaberis regnum hoc nec verum esse/nec stabile, inscite feceris: quum videas meipm qui ista dilargior/exigui temporis imperium tenere. Ex his igitur quæ meæ facultatis est præstare, Nempe de taxillis: de regnando: de canēdo: deq; reliquis quæ modo recensui/audacter quæ voles petito: nihil veritus: ne te agide aut fulmine territem. SACER. Atqui istis nihil mihi est opus Titanū optime. Tu tamen illud mihi respondeas velim: quod maxime cupiebā cognoscere. Quod si mihi dixeris, satis magnam gratiā pro sacro psolueris: quin et in reliquum tempus quæ debueris cōdono. SATVR. Roga modo: equidem respondebo, si forte quod rogaris sciero. SACER. Illud in primis. Nū vera sunt ista: quæ de te audimus? Quemadmodū deuoraris liberos tibi ex Rhea natos: vtq; clam illa, subducto Ioue, saxū infantis loco suppositum tibi deuorandum tradiderit. Deinde puer adultus/te regno expulerit bello superatū: mox arreptum in tartarum præcipitarit: vinculis iniectis tum tibi, tum oninibus copiis auxiliaribus, quæ tecū in acie steterant. SATVR. Quid dixti? Nisi festū celebraremus/essetq; licitum inebriari/atq; in dños impune cōiuitia iacere, intelligeres profecto mihi permissum esse irasci: qui quidem istiusmodi roges: nihil reueritus adeo canum ac senem deum. SACERDOS. At ego hæc Saturne non ex meipso dico. Quin et Hesiodus et Homerus, nolo em̄ dicere, reliq; ppe mortales oēs eadē de te credūt. SAT. An tu putas vel pastorē illū/vel hunc ampullosum vere q̄piā de me scisse? Rē ad hunc consyderā modū. Est ne quisq; hō, non dicā deus, adeo durus: vt possit ipse volens suos deuorare liberos: nisi si quis esset Thyestes: qui ab

inapio circūuentus fratre comederet. Sed frugi esse qui possit / qui fiat / vt ignoret sese saxū edere vice pueri: Nī forte dentibus sit hmōi: vt dolere nō queant. Imo neq; bello cōfiximus / neq; Iuppiter p vim imperiū occupauit: sed ego illi volens et vltro rerū administrationē tradidi / cessiq;. Porro neq; vinctū esse me / neq; in tartaro esse vel ipse vides opinor: nisi prorsus oculis caprus es / quemadmodū Homerus. SACERDOS. Sed quid tibi accidit Saturne: vt imperiū deponeres? SATVRNVS. Ego tibi dicā. In summa senex iam et podagrosus quū essem ob aetatem (vnde etiā factū est, vt plarīq; mihi compedes esse finxerint) impar eram viribus ad tam multa hui⁹ atatis facinora punienda: nā erat aliūdie mihi sursum ac deorsum cursitandū obarmato fulmine: quo sacrilegos / periuros / ac raptores exurerē. Eratq; negotiū plentū laboris: quodq; iuuenem desyderaret. Itaq; mihi consulens / locū locum dedi. Qū et alioqui recte facturus mihi videbar: si partitus filiis (nam erant) imperiū / ipse plarāq; vitā conuiuiis per orium traducerē: nīhil necesse habens / neq; vota facientibus operam dare / nec ab iis qui cōtraria petunt molestia affici / neq; tonare / neq; fulminare / neq; grandinem aliā quoties immittere. Sed senilem hanc ac iucundissimā dego vitā / meracius bibens nectar: atq; interim cum Iapeto / reliquisq; æqualibus diis cōfabulās. At regnat quidē ille mille districtis negotiis: nisi q; hos pauculos quos dixi dies mihi visum est excipere: in quibus recipio principatū: vt mortalib⁹ in memoriā reducam / cuiusmodi fuerit me regnante vita: quū citra sementem / citraq; arationem cuncta illis puenirent. Haud tum qdem arista / sed panis paratus: carnes apparatus: ac vinū fluminū instar fluebat: tum fontes mellis / lactisq; propterea q; mortales oēs probi essent et aurei. Hæc, inquā, mihi causa fuit / cur exigui temporis imperiū geram: atq; ob id vndiq; plausus / cantiones / lusus / æqualitas omnibus seruis æque ac liberis. neq; em̄ me regnante quisq; erat seruus. SACERDOS. At ego Saturne coniecturā istā ad seruos et eos qui boas terunt / referebam: quasi ob eam causam tibi fabula tribueret erga hos humanitatē: q; memor teiplum aliquādo seruitutem seruisse ac gestasse cōpedes / eos magnificeres, qui simili essent fortuna. SATVRNVS. Num tu desines istiusmodi nugari nugas? SACERDOS. Bene mones: itaq; desino. Quin illud etiam mihi responde / talis ludere in vsu fuit tui quoq; sæculi mortalibus? SATVRNVS. Erat sane. At nō depositis talentis / ac decem nummū milibus / quēadmodū vos facitis: verū vt plurimo nucibus: ne videlicet discrucietur qui victus esset: neue semp ploraret sese vnū omniū non habere quod ederet. SACERDOS. Et recte quidē illi. Nam quo tandē præmio certassent ipsi talis / quū ipsi toti essent aurei

ταυδε τριβας
 πρινασας
 συσπων σιν
 βουδι δεδε
 τριβας προ
 παιδος τριβ
 ταυδε τριβ
 μη νοδ σο
 τι συμγ

Luciani

Itaq; te loquēte tale quidē mihi venit in mentē: si quis vnū aliqū ex atreīs illis viris in hanc nostrā atātē adductum vulgo offenderet, quid illi tandē eueniret? Nempe miserū sat scio discerperent: haud aliter incursantes q̄ in Pentheum Menades, aut in Orpheum foeminā Thraciē, aut in Acteonem canes; interq; sese decertarent quātam quisq; maximam posset portionē auferre, vt qui ne in festo celebrando a lucri studio temperent: quin ipso etiam festo, ad lucri abutitur incrementū. Itaq; alii quidē tibi primitias immolāt amicos in cōiuiū depdantes. Alii vero tibi cōiutiantur cū nihil ad rē pertineat: tum ipsas cōmuniter tesseras: perinde quasi illis sit imputādū: qđ illi suapte sponte faciunt. Sed dic mihi & illud: quid tandē causā fuit: vt deus vsq; adeo imbecillis ac senex, tempus inamoenissimū delegeris: cū iam nix omnia occupat: plurimus sauit boreas: cūq; nihil nō gelu cōcretū est: arent arbores nudē decussis frondibus: squalent, horrētq; vacua floribus prata: cū incurui cōtractiq; mortales pinde quasi extremo cōfecti senio ad focum ferme defedent: interea tu festū diē agis? neq; em̄ accōmodū seni tēpus: neq; satis idoneū genio indulgētibus. SATVR. Sed heus tu permulta quidē a me sciscitaris cū potare iā oporteat. Itaq; non exiguā tēporis portionē tuis rogationibus mihi de festo pdidisti: dū ista mecū philosopharis nō admodū ad rē pertinētia: quare nūc istis tādē omīssis cōiuiū agitemus, plaudam⁹, ac liberā agamus vitā. Deinde prisco more depositis nucibus ludamus tessaris, ac reges suffragiis creemus, ipsiq; vltro pareamus. Siquidē ad eū modū effecerimus vt verū videat prouerbiū: qđ dicūt: senes repuerascere. SACERDOS. Immo cui ista quē dicis nō probant Saturne: precor vt ei nec tū bibere liceat cū sitit: quādoq; vt primo colloquio satis a te responsum est. Proinde videor mihi recte facturus: si nostrā hāc cōfabulationē, & quē ipse interrogarim, & quā tu propitius respōderis literis prodita tradā amicis legendā: si qui sunt digni, qui tua dicta accipiant.

CRONOSOLON. I. SATVRNALIVM LEGVM LATOR.

Erasmo Interprete.



Hec ait Cronosolon Sacrificus, & idē vates Saturni, earū q; legū cōditor: quē qđ ad festū pertinet. Quid pauperes facere oporteat id alio misso libro illis ipsis p̄scripsi. Neq; dubito qn eas leges seruent: alioq; obnoxii futuri poenis: q; grauissimē decretē sunt in eos q min⁹ paruerint. Vos autē diuītes: videte, ne hāc mandata p̄tergrediamini, neq; negligatis. Nā si qs secus fecerit, is sciat se nō me neglecturū legis latorem: sed ipsum potius Saturnū: q me cōdēdis festi sui legibus delegit. Haud ille

quidē in somnis visus, sed nuper cū vigilāte palā cōgressus. Erat autē neq̃
cōpedibus vinctus, neq̃ situ oblitus: qualē cū pictores fingūt: exēplar a de-
lyris poetis mutuati. verū falcē quidē tenebat peracutā. Cetera vero & hi-
laris erat, & validus, regioq̃ apparatus. Atq̃ hac qdē specie mihi visus est.
Ceterū quā locutus est plane diuina sunt: & in his hac digna q̃ vobis pri-
exponā. Nā vbi me vidit animo mœstū inambulātē: mox intellexit, quippe
deus, quānā esset molestiē causa: videlicet grauiter me ferre paupertatē: vt
qui non pro tēporis ratione/ vnicā vestē haberē: cū iam esset gelu, multusq̃
flaret Boreas, glacies ac nix: aduersus quā ego minime cōmunī⁹ erā. Mul-
to magis autē q̃ cū festū instaret iam proxime reliquos viderē apparantes
quā ad victimas quēq̃ ad cōfusiū regrebātur: mihi vero ipsi res nō admo-
dū ad festū instructas esse. lam a tergo accedēs, aureq̃ prehēsa, ac vellicata
Nam hac specie sese mihi consuevit ostēdere. Quid istud sibi vult (īquit)
Cronosolon! videre mihi sollicitus. An nō æquū inquā here! Cū impios ac
scelestos hoīes opibus supfluere, & solos delitiis frui videā: ipse vero mecū-
q̃ complures alii docti, cum inopia/ summaq̃ rerū pœnuriā vitā degim⁹!
Ne tu quidē here curas his rebus finē imponere: & ad equalitatē reuocare.
Tum ille. Cetera qdē inquit, haud facile fuerit innouare: quā vobis a Clo-
thone, reliquisq̃ parcis accidūt. Porro paupertatis malū vobis corrigam,
quatenus ad festū attrinet. Sit autem hęc corrigendi ratio. Abi Cronosolon
ac mihi leges aliquot conscribito/ ostendēs quid obseruandū sit in festo: vt
ne diuites inter sese festum celebrent: sed vobis sua bona impertiant. At nō
nouī inquā leges conscribere. Quin ego inquit docebo te. Moxq̃ ingressus
ordine me docuit. Deinde cū cuncta perdidicissem. Et illud inquit illis di-
cito: nisi seruarint hęc: tum ego profecto sine causa falcem hanc acutā cir-
cūfero. Alioqui ridiculus sim: si cum patrē Cœlum execuerim: non item ca-
straro diuites istos: q̃cūq̃ leges meas violauerint: vt iā euirati Cybeli matri
sese adiūgāt cū tibiis ac cymbalis. Hęc ille minabāt. Quare recte facietis: si
leges non ptergrediamini. Lex prima. Ne quis quid intra festi tēpus agi-
to: neq̃ publicū, neq̃ priuatū: nisi quā ad lusum, ad voluptatē, animiq̃ oble-
tationē pertinebunt. Opsoniorū & bellariorū artifices solī in opere sunt.
Aequalitas oībus esto/ seruis/ liberis/ pauperibus/ diuitibus. Irasci, indignari
ne minari ne cui liceat. Rationē exigere ab iis qui res curāt Saturnalicias
ne id quidē fas esto. Ne quis argentū vestem ve expendito: neue inscribito
solēnitatis tempore: ne quis exerceatur: neue literis operam dato: aut reci-
tato: nisi si quā sint vrbana, lepidaq̃, quā dicacitatē respiciant ac iocum.

Lex secunda. Multo ante festum diuites singulorum amicorum nomina

Luciani

in tabella scribūto. Porro pecuniā paratā habēto: ad decimā partē annuorū fructuū. Præterea quicqd illis superest vestiū & quicqd est cultus pinguioris: q̄ vt ipsis cōueniat. Ad hæc argēteorū vim nō modicā. Atq; hæc qdem in promptu sunt. Ceterū ante solēnitatē Scobinā circūagūto/atq; ex ædibus eiiciunto sordes: auaritiā & quēstū: & si quæ id genus alia sunt plerisq; diuitū domestica. Deinde vbi domū perpurgarint: tū rem diuinā faciūto: Ioui diuitiarū largitori, ac Mercurio munifico, atq; Apollini magna donāti. Deinde circa vesperā tabulam illā amicorū nomina tenentem relegūto. Distributis antē pro cuiusq; dignitate muneribus/ante solis occasum amicis mittunto. Porro qui deferant ne plures tribus quatuor ve sunt: atq; hi certissima ex famulis fideiāq; natu grādes. Ascribatur autē in literis: & qd mittatur: & quantū: vt ne vtriq; suspectos habere possint eos/qui perferūt. Atq; ipsi ministri vnico quisq; calice epoto / domū recurrunto. neq; p̄terea quicq; ab eis postulant. Doctis omnia dupla mittūto. Nam hos æquū est geminā accipere portionē. De muneribus / q̄ modestissime simul, & q̄ paucissima verba fiunto. neq; graue quicq; in literis quisq; ascribūto. nec odiose laudato quē mittūto. Diuiti diues ne quid mittito. Neq; locuples Saturnalibus aquali forte quēpiā conuiuiō accipito. Ne quid eorū quæ in hoc deprompta fuerint vt mittantur seruant. Neue cui muneris poenitentia subito. Qz si quis anno superiore peregre fuit: eaq; causa munerum expers fuit: & illa accipito. Quin etiā tenuibus amicis es alienū diuites cōdonāto: atq; etiā conductarū ediū pretiū. si qui forte & hoc debēt neq; sunt soluēdo. In summa vero, multo ante illud illis esto curæ: vt cognoscant, qua re maxime sit opus. Rursum qui accipiūt, ne de missis donis vt exiguis queruntor. & quicquid mittetur qualecūq; fuerit, id magnū ducūto. Vini cadus / aut lepus / aut pinguis auis / inter munera Saturnalia ne habentor. Neue Saturnalia dona in risum vertūto. Remittito vicissim diuiti pauper. Si doctus est libellū aliquē veterē: aut si quid ipse conscripsit: qd fausti sit omnis: et cōuiuiis accōmodū: qualecūq; potuerit. Atq; id diues læto admodum hilariq; vultu accipito. Acceptū prorsus plegito. Qz si recusatit reieceritve sciat sese iis quæ de falce minatus sum, obnoxiiū esse: etiam si miserit / quicquid alioqui mittēdū erat. porro reliqui / coronas alii, alii turis frustula mittunto. Qz si pauper aut vestem / aut argentū / aut aurū / supra facultatē diuiti miserit: id quidē, qd missum fuerit / publicū esto: constatq; in Saturni thesaurū infertor. Ipse vero pauper post ridie plagas a diuite manib⁹ ferule suppositis accipito / nō pauciores qnquaginta supra ducentas. Leges cōuiales. Lauādū est: vbi linea sex erit pedū. Ante lauādū nucibus ac talis

Episto. Saturnales. Fo. V.

lufitādū. Vbiūq; casus cuiq; locū dederit: ibi accūbito. Dignitas aut gen⁹
aut diuitiā: parum momenti habento: vt prius alicui ministretur. Bodē de
vino omnes bibunto. Neq; profit diuiti si causetur vel stomachi/vel capitis
dolorē: vt ideo bibat de meliore. Carniū omnibus aqua portio. Ministri ne
cui quid fauore danto: neq; cōtantor: neq; p̄termittito: donec ipsis visum
fuerit quā tollēda erūt. Neq; huic quidē magna: illi vero perexigua appo-
nūto. Neue huic coxa suis: illi maxilla apponitor. sed in omnib⁹ æqualitas
esto. Pocillator, acutis oculis vnūquēq; obseruato: minus tamen herū. Acu-
tius etiā exaudito. Calices omnis generis sunt. Ad potandum inuitare/ si
quis voluerit ius esto. Omnes omnibus præbibūto: si libeat: vbi præbiberit
diues. Neq; quisq; bibere cōpellitor: si nō possit. In conuiuiū ne quis vel sala-
torem, vel citharœdū iducito. Eum qui nuper discere cœperit: inducēdi
ius esto: si quis voluerit. Dicteriorū is modus esto: vt ne quis vsq; lædatur.
Pro nucibus ludunto talis. Si quis deposita pecuniā talis luserit: in posterū
vsq; diē ieiunato. Et maneto quisq; & abito cum voluerit. Porro cū diues
famulos suos conuiuiō accipiet: tum amici quoq; vna cū ipso ministranto.
Leges hæc singuli diuites ærē columnæ inscriptas in aula meditullio ha-
bentor: ac legūto. Atq; id quidē sciendū est: quoad ea columna manebit, neq;
fames, neq; pestilentia, neq; incendium, neq; quicq; alioqui molestum in illo-
rum domū subibit. Q, si quando (id quod dii prohibeant) tollatur: abomi-
nanda sunt quæ illis tum euentura.

EPISTOLAE SATVRNALES.

Ego Saturno Salutem.



Quidem & antea tibi scripsi, significans, quonam in statu
essem: & quemadmodū ob inopiam mihi periculum esset:
ne solus omniū expers relinquerer solennitatis quam in-
dixisti. Addidi & illud (nam memini) iniquissimū esse: si
nostrum alii opibus ac delitiis superfluerent / nihil ex suis
facultatibus impertientes pauperioribus: alii rursus fa-
me contabescerent: atq; id quidem instantibus Saturnalibus. Verum quo-
niam tum ad meas literas nihil respondisti: operę pretiū existimaui: te de-
nuo iisdem de rebus cōmonescere. Tuū erat oprime Saturne: sublata hac
rerum inæqualitate/ bonisq; in medio depositis/ postea celebrādum festum
edicere. Nam vti nunc res habent/ formica camelus: quemadmodum aiunt
proverbio. Quin magis tragœdiæ histrionem animo concipe: qui altero
pede præaltis cothurnis sublimis insitat: cuiusmodi sunt Tragica calcea-
menta: altero vero sit incalceatus. Is si ad hunc modum instructus ingre-

Luciani

diatur, vides necessario futurū: vt nunc excelsus sit / nunc humilis: put hūc aut illum pedē vicissim pmouerit. Nec minor est ī vita nostra inæqualitas: dū illi corhurnis sulti / adorante fortuna / Tragoedias in nos agūt. Contra magna pars pedibus / atq; humi ingredimur: quū et ipsi, scias velim, nihilo deterius illis fabulam agere possimus atq; ingredi: si qs nos quoq; ad eūdē istū modū adornarit. Atqui ex poetis audio / nihil harū rerū inter homines fuisse olim: quū tu solus adhuc imperiū teneres. Verū tellus illis citra serē di / arandiq; laborē bona pgignebat: coenā vniciq; paratā vel ad satietatē vsq;. Porro flumina partim vinū / partim lac: erāt aut et quæ mel manabāt. Quodq; est omnium maximum / aiunt illos ipsos homines aureos fuisse. Ceterum paupertatem omnino procul ab illis abfuisse. Nos contra non satis idonei sumus: qui vel plumbum videri possimus / aut siquid etiā plumbo vilius: vt quorū plarissq; victus labore quaritur: ac passim paupertas / egestas / ac despatio: et illud: Hei mihi: et vnde inueniā / et o fortunam: atq; id genus alia pmulta apud nos nēpe paupes abundāt: q̄q; his de rebus leuius discruciamur: nisi diuites cōspiceremus tāta fruētes felicitate. Qui qdē quū tātum auri / tantū argenti conditum habeant: tantū vestiū possideant: tot mācipia / tot currus / familias / agros / atq; harū rerū omniū magnā vim teneāt: tamen adeo nobis nihil vnq; de his impertiūt: vt plebeios homines ne aspectu quidem dignentur. Hæc (inquam) sunt Saturne quæ nos enecant maxime: planeq; rem intolerandam arbitramur: hunc in purpura accumbentem / tantis opum delitiis affluere / ruantē interim: et applaudentibus amicis perpetuo festū diem agere: me vero / meiq; filēs somniorū cōiecturas interpretari. Sicunde forte quatuor oboli cōtingant: quo videlicet pane / polētaye expleti dormire queam? nasturtiū / aut lupinū / alliūve opsonii vice arrodētes. Aut hæc igit Saturne ad æquabilitatem vitę mutes / corrigalsq; necesse est: aut quod est postremū illis ipsis interdicas diuitibus: nē soli bonis fruant: verū e modiis auri tā multis vel heminā in omneis nos dispergant. Porro ex vestib⁹ / siquas iam a tineis exefas citra suum incōmodū dare possint: malintq; hæc prorsus vetustate / situq; peritura, nobis dare qui induamur: q̄ finire vt in cubilibus ac scriniis multa carie cōputrescant. Præter ea vt coenent singuli, nunc quaternis / nūc quinīs paupibus ad cōuiuiū adhibitis. Haud isto quidē pacto, quo his temporibus cōuiuiā pagunt: verum popularius: vt æqua sit omniū portio: neq; vt hic opsoniis ingurgitet sese, famulo interim adstante atq; opperiente donec herus vorādo prafocetur. Ceterū vbi ad nos venerit, quū vix etiā apparauerimus ad mouere manū / prius ad alios transferatur: patina tantū ostensa: vel siqd de placenta reli-

Episto. Saturnales. Fo. VI.

quum est. Neq; illatū aprū ita partiatur: vt domino totū dimidiū apponat
vna cū capite: reliquis autem ossa tecta apponat. Vtq; pramoneant pincer
næ ne contentur donec vnusquisq; nostrum septies poscat bibere: sed semel
iussus protinus infundant/et ingentem calicem impletū tradant æque atq;
ipsi domino: vtq; vnum et idē vinum cōiuiis sit omnibus. Alioqui vbi nā
ista lex scripta fuit/aut recept⁹ mos: vt hic vino odorato/generosoq; tenu
lentus sit: mihi cōtra musto disrumpat aluus! Hæc si correxeris/nouariisq;
Saturne: tū demum effeceris: vt vita vere vita sit: festum vere festū. Sin mi
nus: illi quidē epulentur: nos autē inter im sedentes precabimur: vt sil' atq;
loti venerint/puer subuersam amphorā rumpat: vtq; coquus ius adurat/
ac per obliuionem muriam piscium in lentem infūdat: vtq; canis in domū
irruens opsoniorum, artificibus alibi intentis/exta deuoret vniuersa: præ
terea placentæ dimidium: vtq; sus ac ceruus/neq; non fucula inter assan
dum idem faciāt: quod Homerus de Solis bobus commemorat: imo vtī nō
serpant solum: verū etiā vna cum ipsis verubus in mōtem abripiāt sese/su
giantq;: vtq; ipsæ etiā aues pingues iam adēptis plumis/et ad coquendū
apparatæ/volaru aufugiāt: ne soli illis fruatur. Quodq; futurū est illis gra
uissimū: vt formicæ tales quales ferūtur Indicæ/aurū e thesauris effossum
noctu in publicum efferant: vtq; vestis curatorum indiligentia ita ab opti
mis muribus perforetur: vt cribrū videri possit: nihilq; differat a cassē ve
natorio: vtq; formosi illorū/comatiq; puelli (quos Hiacyntos/ aut Achila
les/aut Narcissos appellare solent) dum ipsis poculum porrigit, subito de
fluente coma calui fiāt/et acutam edant barbam: cuiusmodi in Comœdiis
induci solent Sphenopogones: quibus a cuneata barba nomē inuentum est:
vtq; vertex illis asperis ac pungentibus pilis sit hirta, reliqui capitis parte
nuda. Hæc atq; his etiā plura illis imprecabimur: nisi desinant vsq; adeo
suis priuatim studere commodis: velintq; in commune diuites esse/nobis
quoq; quantum æquum est/impertientes.

Saturnus mihi charissimo Salutem.



Vid tu obsecro nugas istas ad me/ac de rebus huiusmo
di scribis: iubeſq; vt de integro bonorū faciam partitiō
nem: quod qdem alterius munus fuerit: penes quē nunc
est imperium. Etenim demīror te si solus omnium ignoras
quemadmodū iam pridē regnare destiterim/ac priuatus
esse coeperim liberis partitus imperiū. q̄q; Iuppiter præ
cipue rerū istiusmodi curā agit. Porro mea potestas nō mihi ad taxillos vsq;
saltationes/cantiones/et ebrietatē valet: idq; septē nō amplius diebus. Itaq;

Luciani

grauioribus in causis, de quibus scribis, videlicet de tollenda rerum inaequalitate: utque ex aequo omnes aut opibus abundantia aut egeant: Iuppiter vobis operam dabit. Quod siquid in his quae ad festum pertinent, vel fraude detractum est alicui, vel additum, id erit mearum partium iudicare. Iamque scribo diuitibus de coenis, decemque auri heminae, neque non de vestibus: ut vobis quoque ad celebrandum festum non nihil mittant. Quandoquidem equa sunt ista, decetque illos facere quae admodum praedicatis: nisi forte habent isti quod probabiliter ad haec respondeant. In summa tamen illud scitote pauperes vos longe falli, neque recte iudicare de diuitibus. Siquidem illos felices arbitramini, solosque suauem vitam viuere: propterea quod illis liceat opipare et coenare, vino suauiter inebriari, formosis frui mulieribus, vestibusque uti delicatis: verum istam felicitatem cuiusmodi sit, ignoratis. Siquidem haec res non mediocribus curis eos distorquent: sed singulis inuigilare coguntur: nequid rerum domesticarum dispensator fraudet, aut clanculum suffuretur: ne vinum acefcat: ne frumentum vermibus corrumpatur, ne latro tollat pocula: ne populus credat calumniatoribus: si illum dixerint affectare regnum. Atqui haec quidem quora pars est eorum, quae istos discruciant? Quod si nossetis metus et curas quibus obnoxii sunt, plane fugiendas vobis esse diuitias existimaretis. Alioqui creditis vel meipsum vsque adeo insanum, ut si praecleara res esset opulentia, aut regnum: depositurus haec, aliusque ea celsurus fuerim, patererque ut nunc priuatus alieno paterem imperio? Quin potius quam non essem ignarus huiusmodi malorum: quae plurima diuitibus ac regibus adsint, necesse est: imperium deposui: idque sapienter. Nam quod tu nunc apud me deos obtestans deplorabas, illos apris ac placentis expleri: vos contra, nam sturtium, lupinumve, aut cepe per festi tempus opsonii loco arrodere: cuiusmodi sit consyderare. Etenim in praesens quidem utrumque dulce est illis, minimeque molestum. At postea res inuertitur. Quandoquidem vobis deinde non accidit: ut postridie surgatis capitis dolore grauati, ob remulentum: quae admodum illi: neque ob immodicam ingurgitationem graue olentem, et acrem spiritum ructatis. At illi hoc quoque fructus ferunt: ut quoniam magnam noctis partem vario coitu pro libidinis arbitrio transigunt: facile sibi, vel tabem, vel tussim, vel morbum intercutere ex intemperato voluptatum usu colligant. Alioqui quotumque potes ostendere, quod non plane palleat, ac faciem cadauerosam praese ferat? Quotumque autem, qui quam ad senectutem peruenerit, suis ipsius pedibus ingreditur: ac non potius a quatuor baiulis gestetur? foris quidem totus aureus, intus putris ac pannosus: cuiusmodi sunt Tragica indumenta, ex pannis admodum vilibus confarcinata. Vos autem quam molestum est, quod de piscibus gustare non liceat, quod inedia laboratis, non illud item cogitatis eosdem et potare.

Epistolę Saturna. Fo. VII.

græ et tussis expertes esse: aut siquid aliud aliam ob causam illis incommo-
di contingit. Qz nec illis ipsis æque dulce est quotidie, supraq; satietatem
istis vesci. Quin potius videas eos nonnunq; ita holus ac lupinū appetere:
vt tu non æque leporem appetas aut aprum. Vt de reliquis interim fileam
quæ illos discruciant: puta si filius sit luxuriosus: si vxor vel amās/vel amā-
ta famulo/coacta magis q̃ ex animo cū illo dormiat. In summa multa alia
sunt: quæ vos ignorantes, tantū aurum illorum ac purpuram videris. Tū
si quando videritis eos albo puehi curru, inhiatis et adoratis. Qz si illos cō-
temneretis/negligeretisq; neq; ad argenteum currum oculos haberetis in-
tentos: neq; inter colloquēdū smaragdum annulo inclusum respectaretis:
neq; vestes obiter contrectantes molliciem admiraremini: sed sineretis eos
ipsos sibi diuites esse: haud dubie futurum sit: vt ipsi vos vltro adirent: ad
coenam rogarēt: nimirum vt vobis ostendere possint/lectos/mensas/ac po-
cula. Quarū rerum nulla sit vtilitas: si sine teste possideantur. Certe repe-
rietis pleraq; hæc illos vestra causa parare: non quo vtant ipsi: sed vtī vos
admiremini. Hæc ad consolandos vos scribo: vt ranq; vitam cognitam ha-
bens. Conuenitq; ita festum agere: vt cogitetis omnibus breui decedendū
e vita: et illis/depositis opibus: et vobis/relicta paupertate. Qz et illis scri-
bam sicuti sum pollicitus: certumq; scio eos non neglecturos literas meas.

SATVRNVS DIVITIBVS SALVTM.



Auperes nuper ad me datis literis incularunt vos: q̃ ni-
hil ipsis ex facultatibus quas possidetis/imprimini: atq;
oīno postularūt: vt oīa bona facerē oībus cōmunia: vt ad
singulos illorū sua pars rediret. Aequū em̃ esse: vt rerum
æqualitas cōstituatur: neq; decere: vt huic supsit: ille nullo
modo sit pticeps voluptatū. Ego vero respondi/ hisce de
rebus rectius Iouem cōsideraturū. Caterum de præsentī negotio/dec; in-
iuriis/quibus sese p̃festos dies affici putant/ videbam mei officii esse sentē-
tiā ferre: sumq; pollicitus me vobis scripturū. Sūt aut; quę postulāt hæc / vt
mihi q̃dem videt; æqua. Nā quo pacto inquirūt tāto frigore horrētes / tāteq;
obnoxii esuritioni / postea diē etiā festū celebrare possimus! Quare si vellent
et illos festi participes esse / postularunt: vt cogere vos: vt et de vestibus
illis impertiamini: siquæ supersunt pinguiorē / q̃ quæ vobis conueniant:
vtq; de auro nonnullas guttulas in illos distilletis. Qz si ista feceritis in-
quiunt, non erit amplius disceptatio inter vos de bonis apud Iouem.
Sin minus / minitantur sese ad nouam rerum partitionē prouocatu-
ros: vt

Luciani

primū Iuppiter pro tribunali sedere coeperit. Atq; hac quidē facere vobis nequaquā graue fuerit: imptiri nōnihil de tātis opibus: quas possidetis, & recte possidetis. Quin de coenis quoq; vt vobiscū coenaret. & hoc literis addē dū putarūt: quēadmodū vos in p̄sentia foribus occlusis, soli delitiis frueremini. Q; si quādo vobis visum fuerit: & illorū quēpiā post longū tēpus cōuiuio adhibere: plus esse molestiae in coena q̄ voluptatis: multaq; illic ī pauperū cōtumeliā fieri: velut illud. Cū nō eodē de vīno bibant dīi boni, q̄ illi berale. plane dignū, in quo & illi debeāt accusari: q̄ nō surgāt potius, abeatq; toto conuiuio vobis solis relicto. Q; negant sese etiā ad satietatē ex illo qualicūq; vīno bibere. Propterea q̄ vestri pincernę, aures habeāt cęra obaturatas: quēadmodū olim Vlyssis socii. Porro reliqua vsq; adeo sunt turpia vt pigeat cōmemorare quę de carnū p̄tione criminātur: deq; ministris q̄ cū vobis assistāt donec plusq̄ ad plēnū expleamini, ipsos p̄tercurrunt: aliaq; huius generis p̄multa sordida, minimeq; digna viris īgeniis. Proinde equalitas/res est oīm iucūdiissima, maximeq; cōuiuīis cōgruēs. Atq; hac de causa vobis equus ille partitor in cōuiuīis p̄ficiť: vt equā oēs habeāt portionē. Videte igit ne posthac vos iterū accusare possint. Quin potius honorabūt vos & amabūt: si paucula ista a vobis acceperit: quorū impēditū a vobis nec sentietur qdē: penes illos muneris in tēpore datī memoria semp māsura est. Pręterea nec rēpublicā administrare possitis, nī pauperes vna vobiscū in ea versent, milleg; modis felicitatē vestrā adiuuēt. Neq; em̄ habituri estis q̄ diuitias vestras suspiciāt: si soli atq; apđ vos ipsos in tenebris eas possideatis. Videat igit vulgus, mireturq; vestrū argētū: mēlas: & quēadmodū p̄bibētes ad potandū inuiteris. Dein illi inter bibēdū poculū vndiq; cōtēplent, ac pōdus expēdant, manu librantes. Tū argumēti absolutā celaturā. Tū aurī vim, vicissim artē cōdecorātis. Nā ad istū modū, nō solū illi vos probos viros & humanos p̄dicabūt: verū etiā inuidiā illorū effugietis. Quis enī inuideat impietī, dātiq; qd equū est? Quis nō potius optet, vt q̄diutissime viues bonis suis fruatur? Verū vt nūc res vobis habēt, & felicitas vestra teste caret: & diuitiæ inuidiosę: & insuauis vita. Neq; enim pinde iuuat, opinor, si qs solus expleat: quēadmodū aiūt leones facere: & ex luporū genere: quos solitarios vocāt: q̄ si cū lepidis holbus, ac per oīa gratificari paratis, cōuiuatis. Qui primū nō sinēt cōuiuīū surdū aut mutū esse: verū cōsuetudine sua fabulas cōuiuīis aptas, dīcteriaq; minime molesta, variaq; voluptates adferēt. Quibus rebus tēpus iucūdiissime trāsfigit. Idq; gratū est Baccho, gratū Veneri, gratū etiā Gratiis. Deinde postero die, dū comitatē vestrā referūt, p̄niuoletia vobis cōciliant. Hac etiā magno fuerāt emenda. Nā illud a vo

Episto. Saturna. Fo. VIII.

bis sciscitabor: si pauperes abeāt taciti, sic enim fingamus, nome vos ea res
viret: cū nō haberetis, quibus ostētaretis purpureas vestes, comitū mul-
titudinē, annulorū magnitudinē! Neq; iam libet referre necessario futurū:
vt pauperū insidię atq; odia in vos oriantur: si soli deliriis frui velitis. Nam
quę minantur vobis impcāturos sese, prorsus abomināda sunt. Ac dii phi-
beant, ne vnq; ad eiusmodi impcationes venire cogantur. Quandoquidē si
id fiat, neq; intestina posthac gustabitis, neq; placentā: nisi si quid canis re-
liquū fecerit. Pręterea lenticula saperdę liquamen vobis habēbit. Porro sus
aut ceruus interim dū assantur / e veru in montes aufugere parabūt. Tum
aues quoq; pingues absq; alis fugam moliētes / ad pauperes auolabunt. De-
niq; qđ est omniū grauissimū, pocillatores formosissimi repēte vobis calui
fient: idq; etiā fracta amphora. Super his rebus cōsultite: quę & festo sint di-
gna: & vobis q̄ maxime tuta: atq; illis paupertatis onus subleuate, exiguu ve-
tigali illos amicos habituri, neutiq; malos.

DIVITES SATVRNO.S.

N Vm putas Saturne, de rebus istis ad te solū scripsisse pau-
peres! Quin potius louis ipsius aures iā obsurduerūt il-
lorū querelis: dū hęc eadē vociferātur, ac nouā rerū par-
titionē flagitāt: ac simul et fatum inculant: qđ nō aqua-
liter distribuerit: & nos qđ nihil ipsis velimūs impirī.
Verū nouit ille, quippe cū sit Iuppiter, penes quos sit cul-
pa: eoq; illos plerūq; obaudit. Nihilominus tamē purgabimus nos tibi, quā-
doquidē hoc certe tēpore princeps noster es. Nos enim omnia ista quę scri-
bis ob oculos habētēs, qđ sit honestū de magna rerū copia opitulari iis qđ in-
digent: quantoq; sit iucundius, simul cum pauperibus versari & conuiuī
agitare: ad eū modū assidue facimus: adeoq; in ratione vitę nos æquamus,
vt nihil possit incusare is quē ad conuictum admittimus. Verū illi, primū
aiunt sibi paucis opus esse. Deinde vbi semel illis fores aperuerimus nūq; de-
sinunt alia super alia postulare. Q; nisi protinus omnia, simulq; cum dicto
acceperint, mox paratum odiū: in promptu cōuitia: etiā si quid de nobis sit
mentiēdum. Porro qui audiūt, fidem illis habent: rati videlicet illos probe
scire quę dicūt, propterea qđ nobiscum consuetudinē habuerint. Ita fit vt
in alterutrum incidamus: vt aut si nihil demus illos prorsus habeamus ho-
stes: aut profusis omnibus ipsi protinus egeamus: iāq; in pauperum gregē
veniamus. At cetera quidē vtcūq; ferenda sunt: verū inter cœnas ipsas nō
satis habent ingurgitari cibis: atq; aluū explere: sed iidē vbi plus satis adbi-
berint, tum aut puellę formosę cyathū porrigentis manū vellunt: aut cō-

Luciani

cubinam vxorē ve sollicitant. Postremo cōuomito conuiuio/postero die nobis obtreant: narrantes quēadmodū sitierint, esurierintq. Q. si hęc aduersus illos mēiri videmur, vester illis parasitus Ixion in memoriā redeat: qui ad cōmunis mēse honorē admissus, ac vobis dignitate equiparatus, iā ebrius vir ille egregius lunonem adortus est. Hęc atq. huiusmodi sunt ppter quę in posterum statuimus, quo res nostrę sint in tuto, ne posthac illis in domū aditū prebeamus. Q. si te auctore pacto recipiāt: sese moderate petituros quēadmodū nūc aiunt: neq. quicq. flagitiose in cōpotationibus admissuros: age, conuiuant nobiscū, simulq. cōenēt bonis auibus. Ac de tunicis, sicuti iubēs mitemus, & de auro, quantū facultas patietur: ac sumptus augebimus: i summa, nihil omitemus officiū nostrī: modo vicissim defināt ipsi arte nobiscum viuere: sintq. pro parasitis & adulatoribus amici. Ita nihil erit: qd. in nobis desyderes: si ipsi quoq. suo fungi volent officio.

DE LVCTV, ERASMO INTERPRETE.



Perpretium sane fuerit obseruare, ea quę in luctu vulgatum dicantur, tum fiant: item quę dicātur ab iis, qui eos consolantur scilicet: qđ non ferenda putent lugentes: ea quę acciderūt: & sibi ipsis, & iis quos fient. Cū haud quāq. pernouerint mala ne sint ista, ac dolenda: an contra, iucundiora, melioraq. iis quibus accidunt. Sed ex more & consuetudine dolorē accersunt. Itaq. cum mortuus fuerit aliquis facit ad hūc modum. Quin prius volo tibi narrare: quas habeant de morte ipsa opiniones. Sic enim palam fiet, qua gratia superuacanea ista moliātur. Vulgi qđ hominū multitudo, quos sapiētes isti vocant idiotas, Homero/Hesiodo/ reliquisq. fabularū auctoribus super his fidē habētes, & illorū poesim pro lege ducētes, locū quēdā subter terrā pfundū esse putāt: quē tartarū vocāt. Eū existimāt magnū & spatiosum esse: caliginosum atq. opacū: q. tamē istis haud scio quo pacto illustratū videtur: quo singula quę illic sunt introspiciant. Tum regnare in hoc specu Iouis fratrem, cui nomen Plutoni: vt mihi rettulit quidā harū rerum mire peritus: ob id eo vocabulo honestatum q. mortuorū copā diues eēt. porro Plutonē hūc inferorū republicā & manū vitam constituisse in hanc formā. Nā sorte obtigisse huic vt vita defunctis imperaret. Quos vbi demissos receperit, arreptos vinculis ineffugilibus coerces: nulli prorsus permittens, vt ad superos redeat: prāterq. admodum paucis ex vnīuerso auo: idq. grauissimis de causis. Interluitur autem regio illius fluiui & magnis & horrendis, vel solo nomine. Siquidem

Coccyti, Phlegethōtes, atq; huiusmodi vocabulis appellant. Quodq; est gra-
uissimū: preiacet Acherontica palus: quę prima excipit obuios: quā nō pos-
sis/neq; trāsmittere/neq; trāsire/sine vectore. Nā & profundior est/q; vt pe-
dibus trāsiri possit/& spatiosior q; vt tranari queat. In summa: huiusmodi
est: vt nec auium manes possint eā transuolare. In ipso vero descēsu portaq;
quę quidē est adamantina Aeacus est regis patruelis: cui mādata est custo-
dia: iuxtaq; hūc canis triceps seuus admodū. Is aduenientes satis amice pa-
careq; intuetur. Ceterū si quis conetur aufugere/latrat/territosq; ī specum
redigit. Iā qui transmissa palude igressi sunt, eos excipit pratū ingēs Aspho-
delo confitū, ac fluuius memorię hostis eoq; Lethe nomen est inditū. Nam
hec/videlicet priscis illis mortalibus narrarunt: q; illinc redierant. Nempe
Alcestis & Protefilaus Thessalus vterq;. Neq; nō Theseus Aegeo progna-
tus:& Homericus Vlysses: testes admodū graues: digniq; qbus habeatur, si
des: q; mihi non videtur e fonte illo bibisse: alioqui non meminissent horū.
Itaq; Pluto & Proserpina vt aiebāt illi, rem publicā administrant, rerumq;
omniū dominatū obrinēt. Sed īseruiunt his, & ī administrādo pricipatu ad-
iuuāt/īgēs turba/furie/pœne/terrores/ac Mercurius: q; his sane nō adest
perpetuo. Prefecti autē & Satrapę & iudices sedēt duo. Mīnos & Rhadamā-
thus: vterq; Cretēsis: vterq; Iouis filius. Atq; hi qdem bonos ac iustos viros
qui cū virtute vitā peregrissent: vbi iā multī collecti fuerint: velut ī coloniā
quandā emittunt ī campum Elysium: vitā optimā inibi victuros. Q; si ma-
los aliquos ceperint: hos furiis traditos ī īpiorū locum eiiciunt pro ratio-
ne malefactorū puniendos. Quo qdem ī loco/quid tādē malī non patiunt-
tur: torti, exusti, a vulturibus arrosi, rota circūacti, saxa sursum voluentes.
Nam Tantalus ipse ad paludē stat: ī periculū adductus/ne siti moriatur ī
felix. Rursum alii mediocris vitę, sunt autē hi cōplures, vagātur ī prato si-
ne corporibus iā vmbre facti: & ad tactū ceu fumus euanescentes. Alūtur au-
tē videlicet nostris libationibus īferiisq; quę sepulchris īferuntur. Adeo vt
si cui nullus sit ī terra reliquus amicus aut cognatus: hic mortuus ieiunus
ac famelicus īter illos versatur. Hęc vsq; adeo valide vulgi aīos persuaserūt
vt simulatq; familiaris quispiā mortu⁹ fuerit: primū obolū illi ī os īponūt:
traiectionis mercedē quā vectori daturus sit: nec illud prius expēdūt: cuius
modi nomisma legitimū sit, ambuletq; apud īferos: & apd illos valeat. Atti-
cus/an Macedonicus/an Aeginēsis obolus. At ne id qdem cogitāt: multo sa-
tius esse/ non posse nulum reddere. Sic enī fiat: vt non recipiente portito-
re/postliminio redeant ī vitā. Post hęc lotos eos perinde quasi tartareā pa-

Luciani

Ius nō satis sit idonea lauādis his q̄ illic degunt: & vnguētis optimis vnctō corpore, iāq̄ victa graueolentiā, tum coronatos pulcherrimis floribus proponunt splendide vestitos: ne videlicet algeant per viam: neve nudi conspiciantur a Cerbero. Accedunt ad hęc mulierū eiulatus: omniū certe lachryme: pectorum planctus: comę dilaniatio: genarum cruentatio. Aliis autē & vestis discerpitur: & puluis capiti inspergitur: adeo vt viuētes miserabiliores sint mortuo. Nā illi humi volutantur sepe numero: capita solo allidunt. Hic vero decorus ac formosus / ac diligētissime coronatus / sublimis propositus est & excelsus velut ad pompā adornatus. Deinde mater / atq̄ adeo pater quoq̄ ex mediis cognatis progressus: ac mortuo circumfusus (Nam si forte iuuenem aliquem ac formosum propositum esse: quo magis i hunc comperat actio fabulæ) absurdas ac stultas voces emittit. Ad quas mortuus ipsa se responsurus sit: si contingat vocem recipere. Ait enim pater flebili quadam voce verbum vnūquodq̄ producens in longum: fili iucundissime peristi mihi: mortuus es: ante diem preceptus es: me super hęc misero solo relicto. Non duxisti vxorē: non parasti liberos: non militasti: nō coluisti agros: non ad senectam peruenisti. Non comessaberis post hac: non amabis fili: neq̄ cum æqualibus in comportionē inebriaberis. Porro hęc atq̄ id genus alia dicet, quasi putet filium adhuc rebus his egere post obitum, ac desiderare quidem / verum potiri non posse. Sed quid hęc loquor? Quot enim sunt qui re quos ac concubinas, rursus alii qui pincernas etiam i funere mactarunt: qui vestem / reliquūq̄ mundum / pariter in rogam iniectum exusserunt: aut vna cum cadauere sepelierunt: perinde quasi illic sit vsurus / & apud inferos fruiturus! At senex iste luctum agens, hęc omnia atq̄ his etiam plura quæ dicit, neq̄ filii causa iactare videtur: vt quem sciat non auditurum, etiam si Stentorem clamore vincat: neq̄ rursus sua ipsius gratia. Satis enim erat illi, cogitare / & cognoscere / vel sine voce. Nihil enim opus est: vt quis apud sese clamet. Superest igitur, vt ad hunc modum deleret, ob eos qui ac sunt. Cum nesciat: neq̄ quid acciderit ipsi filio: neq̄ quo concesserit. Immo cum ne suam quidem ipsius vitam cuiusmodi sit perpenderit. Neq̄ enim alioqui ceu rem acerbam grauiter ferret, illum ex hac demigrasse. Filium igitur huic ita responderit exorato Aeaco atq̄ Orco / quo liceat tantis perispecu proferre caput: dum patrem insanientem compescat. Homo infelix quid clamas? Quid mihi molestus es? Desine vellicare comam ac vultum etiam cutem lacerare. Quur mihi conuītiū facis ac miserum appellas & infortunatum, qui iā sum te multo tum melior tum felicior! Aut quid ace-

ſi mihi putas accidiffe! An quia non ſim factus ſenex talis qualis es tu / ca-
 lute caluo / facie rugoſa / incuruus genibus / ſegnīs / in ſumma totus ætate
 utris / multis expletis Triacadibus & Olympiadibus: deniq; ad iſtum mo-
 lum delyrās apud teſtes tam multos! O demens: quid tibi videtur in vita
 ſoni: quo poſthac non ſimus potituri! Nimirum vſuras dicis, ac cœnas, ve-
 temq; & concubitus: eoq; metuis ne rerum harum inopia peream. Non co-
 gitās autem, longe bellius eſſe: non ſitire, q̄ bibere: non eſurire: q̄ edere: non
 ilgere, q̄ veſtibus abundare. Age igitur: quando quidem ignarus videris:
 locebo te lugere verius. Iamq; denuo incepto luctu, elama. Filii miſer / nō
 implius ſities: non amplius eſuries: non amplius algebis. Periſti mihi infe-
 lix: qui morbos effugeris: qui febre iā non timeas: non hoſtem, non tyran-
 num: non amor diſcruciabit te: nō auocabit coitus: neq; huius rei cauſa bis
 aut ter quotidie perdes impenſam. Heu calamitatem. Neq; contēneris fa-
 ctus ſenex: neq; moleſtus eris iuuenibus: ſi quando conſpiciaris. Hæc ſi dixe-
 ris pater: an non putas te multo veriora magiſq; ridicula dicturum q̄ iſta
 quæ modo! At vide ne illud te male habeat: dum noctem quæ apud nos eſt,
 magnamq; cogitas caliginem: proinde metuis, ne tibi præfocer: conſeſſus
 in monumento. Verum in his illud oportet perpendere: oculis putrefa-
 ctis, atq; adeo exuſtis (Siquidē paulo poſt exurere me decreuiſtis) nihil opus
 erit: nec ad tenebras nec ad lumen inſpiciendum. Atq; iſta fortaliſſis / vtcūq;
 ferenda. Verum eiulatus iſte veſter, quid mihi confert! aut quid iſta pe-
 ctorum ad tibiꝑ modos percuffio! aut quid mulierum immodica lamen-
 ratio! Quid autem ſaxum quod ſepulchro imponitur: coronis ornatum!
 Aut quid valet, quod merum infunditis! Num putatis illud ad nos deſtilla-
 turum! & ad orcum vſq; permeaturum! Nam de parentalibus ipſi quoq;
 ni fallor, videtis: quod ex apparatu potiffimum ad nos redire debuerat: id
 fumo correptum, ſuſum in cœlum abire: neq; quicq; iuuare nos: qui in-
 ferne agimus. Porro quod ſuper eſt / puluis eſt inutilis: niſi creditis nos
 cinere, veſci. Non eſt vſq; adeo ſterile, neq; infrugiferum Plutonīs regnum,
 neq; nos deſtituit Aſphodelus, vt a vobis cibos huc deportemus. Itaq; iu-
 ro per Tiſiphonem: iam pridem mihi libebat vehementer exclamare: ſu-
 per his quæ & faciebatis, & dicebatis: ſed vetabat linteum ac lanē: quibus mi-
 hi fauces obligatiſtis.

Atq; ita proſato: mors vlcima lumina clauſit.

Sed dicito per Iouē. Si conuerſus ad eos mortuus ille, loquat̃ hæc cubito in-
 nitēs: an non videbit̃ rectiſſime dicturus! Attamē veꝑordes iſti vociferant̃,

Luciani

amentia
& accersito quopiam lametorum artifice qui multas antiquas calamitates in vnū congerat, certaminis adiutore & Chorago abutitur vbicūq; coeperit ille, ipsi ad melos eiulatu respondentēs. Verū quātum ad lamentationes attinet, oībus eadē est ineptiendī cōsuetudo. At deinceps sepulture rationē in varios diuidit modos. Nā græc⁹ exurit. Persa defodit. Indus adipe suillo oblinīt. Scythia deuorat. Muria condit Aegyptius. Atq; his quidem rem a me visam narro, deficcātū cadauer cōuiuam & compotorem adhibet. sit autem frequenter, vt Aegyptiū aliquem indigentē pecuniā, leuet egestate pignus frater aut pater in tēpore factus. Nam libationes, pyramides, colūne, tituli ad breue tēpus duratura an non superuacanea / & ludicris simillima! Sunt vero qui ludos quoq; cōstituant ad sepulchrū: ac funebres orationes, *habent* perinde quasi patrocinentur, ac testimoniū perhibeant defuncto apud inferos iudices. Post hęc omnia superest exequialis coena. Iamq; adsunt necessarii: vt defuncti parentes consolentur: suadētq; vt cibum capiant. q̄q; illi per Iouem non illibentes ad id compelluntur: quippe perpetuum iam triduum enecti fame. Et quousq; quæso flebimus! Sine quiescant plutonis manes. Qz si tibi deliberatū est oīno flere: vel ob hoc ipsum cibus est capiendus, quo tāto luctui par esse possis. Tū deniq; tū ex oīb⁹ cōtextūtur duo versus homericī. Nam coepit meminisse cibi Niobe auricapilla. Tum illud.

Vita defunctos flere haud finit alius Achiuos.

At capiunt quidem illi: sed initio pudibundi: verentesq; ne post charissimorum obitū videant adhuc affectibus humanis cōmoueri. Hęc atq; his lōge magis ridicula reperiet: quisquis obseruarit ea quæ fiunt i luctu: ppter ea q; vulgo existimēt mortē summū esse malum.

τέλος.

ABDICATVS LVCIANI ERASMO INTERPRETE.

Quidam abdicatus artē medicine didicit. Patrem insania laborantē reliquis medicis desperatib⁹, dato pharmaco cū sanasset: denuo recept⁹ est in familiā. Post hęc nouercam insania correptā sanare iussus, abdicatur.



Aud quā noua sunt hęc iudices neq; miranda: q̄ in p̄sentia facit pater: neq; nunc primū ad hunc irascitur modū. verum hęc lex illi facilis est: & assuetus ad hanc causam accedit. Verū illd̄ mihi nouo calamitatis genere accidit: q; cum nullū propriū sit crimen, qd̄ mihi possit imponi: tamē i periculū vocor: ne poenas dem artis noīe: nisi huic

ubenti per omnia parere possit. Qua quidem re quid fieri possit absurdus: uti curem? ex prescripto/non iam quatenus ars valeat: sed patris arbitratu. Quare optarim equidem: ut medicorum ars, eiusmodi quoque remedium aliquod haberet: quod non modo laborantes infania/verum etiam preter equum irascētes liberare possit: nimirum quo liceat & patris iracundiæ moderi. Nunc autem ipsa quidē infania leuatus est, ceterum iracundia maioris etiam exasperatur. Quodque est omnium grauissimum erga ceteros omnibus sanus est: in me vnum insanit: a quo morbo fuit liberatus. Videtis igitur cuiusmodi mercedē curationis feram, cum rursus ab illo abdicor/iterum alienor a familia: ceu ob id ipsum ad breue tempus receptus, ut maiore infamia sepius eiicerer domo. At ego quidem in his quę prestare queam, ne expecto quidem patris iussu: ut qui pridem/non accersitus ad opitulandum accefferim. Verum ubi res est eiusmodi ut nulla omnino spes sit: tum nec aggredi velim. Porro in hac muliere multo etiam minus ausim: neque id temere. Si quidem reputo quę in me facturus sit pater, si res non successerit cum iam abdicet nondum aggressum curationem. Quare doleo iudices non ueracem vicem/grauius laborantis. Erat enim proba. Deinde patris nomine quam huius morbus excruciat. Maxime tamen mea ipsius causa: qui videar immorigerus patri: cum non possim quod iubeor prestare: partim ob morbi magnitudinem, partim ob artis imbecillitatem. At sane non arbitror equum esse ut abdicar: si quod efficere non queam id ne recipiam quidem. Itaque quibus de causis prius abdicar me/facile fuerit ex hoc negotio conicere. Quod ad illas/opinor/satis respondi: ipsa post acta vita. Ad hec autem quę nunc obiicit, pro virili sum responsurus: si prius de statu meo pauca vobis exposuero. Ego intractabilis ille/& immorigerus/patrem dedecorans/& indigna genere meo patrans, id quidem temporis multa id genus vociferanti ac sine fine occlamanti/paucis contradicendum esse duxi. Verum domo cedēs, existimaui mihi grauissimi iudicii instar fore verumque calculum/ita actam deinde vitam: ut appareret me a paternis illis criminibus quālongissime abesse: sed potius honestissimis studiis dedisse operam, cumque optimis viris habuisse consuetudinem. Iam vero & eiusmodi quiddam prospiciebam: ac suspicabar fore/ut aliquando pater, qui non admodum animo constaret/mihi sine causa succenseret: fallacque in filium crimina strueret. Neque deerant qui ista morbi initium interpretarentur/minasque ac tela paulo post irruituri mali. Nempe odium absque causa: mores asperos/conuiuia parata, censurā seueram/clamorem/iracundiam/in summa omnia plena bilis. vnde vsu venturum cre-

debam, vt mihi aliquando arte medicine foret opus. Proinde foras profectus, ac probatissimorum quos in peregrinis regionibus nancisci potui medicorum vsus doctrina, plurimo labore vehementiq; animi studio artem perdidici. Porro domum reuersus offendo patrem manifesta iam insaniam laborantem / & ab huius loci medicis desperantibus destitutum: qui non altius introspiciunt: nec admodum exacte morbos diiudicant. At ego sane, sicuti par erat facere frugi filium, neq; superioris abdicationis iniuriam recordabar: nec vt accerlerer opperiebar. Neq; enim erat quicq; quod illi proprie imputare possem. Verum peccata illa omnia fuerant aliena. Nempe quemadmodum modo dicebam, ipsius morbi. Ergo cum inuocatus accessissem: non sum equidem protinus medicatus, neq; enim hic nobis mos est: neq; id precipit ars, verum illud omnium primum iubemur obseruare: sanabilis ne sit morbus an insanabilis, atq; artis terminos pretergressus. Ac tum si eiusmodi fuerit malum: vt commode possimus aggredi: aggredimur: totoq; adnitimur studio: vt egrotum feruamus. Qd si viderimus iam inualuisse superasseq;: nec manum admolimur omnino: idq; vetustam quandam legem, eorum qui primi medicine prodiderunt artem, secuti. Qui negant tentandos esse morbos qui iam inualuerunt. Itaq; cum patrem adhuc intra spem esse perspicerem, neq; malum supra artis vires esse: diu obseruatis ac pensitatis singulis, ita demum aggrediebar, ac pharmacum fidenti animo porrexí. Multi sane eorum qui tum aderant suspectam habebant administrationem pharmaci: calumniantes curationem meam. Iamq; parabant in ius vocare me. Aderat autem & nouerca pauida: atq; diffidens: non id quidem odio mei: sed q; metueret: vtpote probe sciens illum grauiter laborare. Nam sola nouerat omnia, quippe familiaris & assidue conuiuens egrotanti. Attamen ego nihil his rebus deterritus: sciebam enim futurum / vt mihi signa non mentirentur: neq; falleret ars: adhibui curam obseruato tempore idoneo. Quam erant amici nonnulli qui mihi consilium darent / ne fiderem: ne forte si res male successisset maiorem aliquam calumniam mihi accerferem: quasi patrem veneno vltus essem, memor iniuriarum quibus me affecerat. In summa, ille protinus conualuit / pristina redditus sanitas: cognouitq; omnia. Familiares admirabantur: deniq; laudabat & nouerca, ac palam omnibus vtriusq; nomine gaudebat: tum mihi laudem affecuto, tum illi ad sanam mentem reuerso. Atq; hic quidem, nam illud de eo testari possum: neq; contatus, neq; quopiam his de rebus in consilium adhibito, simul

atq; rem omnem e familiaribus cognouit, irritam fecit abdicationem /
 ac denuo me filium fecit : seruatorem / ac beneficum appellans : confitens
 sese certum experimentum mei cepisse : deq; illis ante factis / semet excu-
 sans, Id factum compluribus attulit voluptatem : nimirum quotquot ade-
 rant probi . Cæterum vrebant eos : quibus abdicatio filii iucundior fuerat
 reuocatione . Proinde videbam tum non eodem modo ea re gaudentes
 omnes : sed erat cuius & colorem ilico verti sensi, & oculos turbari, & vula-
 rum iracundum . quemadmodum ex inuidia , odioq; solet accidere . Nos
 igitur vt est consentaneum in complexibus & animi gaudiis versabamur /
 vtpote vtroq; alteri reddito . Cæterum nouerca paulopost egrotare protia-
 nus coepit: morbo iudices graui, & impotenti. Nam statim obseruabam: vt
 nascebatur malum . Neq; enim simplex erat aut levis insanie species, quin
 potius vetus quidam morbus qui iam pridem delituerat in animi domici-
 lio , erupit , victorq; in apertum prodit . Sunt autem nobis , cum alia mulla
 signa , insanabili laborantis insaniam: tum illud commune in hac obserua-
 ui muliere . In ceteros placatior est ac mitis: atq; illis presentibus conquies-
 cit morbus . Q; si quem conspexerit medicum : imo si vel audierit tan-
 tum de medico: in hunc supra modum incenditur . Quod & ipsum argu-
 mento est illam graui & insanabili teneri malo. Hæc cum perspicerem equi-
 dem acerbe ferebam, miserebatq; mulieris, vt debuï, præter meritum tan-
 to laborantis infortunio . Pater vero ob imperitiam : neq; enim nouit,
 vel originem mali quo tenetur / vel causam , vel morbi magnitudinem:
 iussit vt i medicarer , ac simile pharmacum exhiberem : arbitratus idem es-
 se insanie genus: eundem morbum: eandem egrotationem: quæ similem cu-
 randi rationem admitteret . Verum vbi id qd erat verissimum dico, fieri
 nullo pacto posse , vt mulier seruetur , fateorq; me morbo imparem es-
 se , indignatur ac succenset : aitq; me studio detrectare : ac mulierem de-
 sistuere: mihi crimini vertens artis imbecillitatem. Atq; huic quidem acci-
 dit qd solet iis qui dolent . Succensent enim omnes iis qui libere verum lo-
 quuntur . Tamen ego sane , pro viribus illi respondebo / tum meo ipsius
 nomine/ tum artis . Ac primum quidem a lege sumam initium : per quam
 hic me parat abdicare: vt intelligat sibi non esse posthac eandem abdicandi
 facultatem / quæ prius fuit . Neq; eni legislator omnibus o pater ista pot-
 estate permittit: neq; vt i quoslibet filios/ neq; quoties libuerit abdicet: neq;
 i quoslibet de causis, verum quæadmodum patribus concessit/ certis de causis irasci:

Luciani

ita prospexit & liberis: ne id immeretibus accidat. Eaꝑ gratia iussit, ne libera esset ac citra iudiciũ vindicta: sed ad iudices vocat: aestimatores constituit qui neꝑ per iracundiã neꝑ per caluniã/quod iustum sit iudicent. Nouerat enim frequenter accidere multis, vt ob causas iniquas ad iram comouerentur: hic quidem alicui falsæ caluniæ credens, ille famulo fidem habens, aut vxori cuiuspiam inimicę. Quare noluit rē iniudicatã agi: neꝑ indefensa causa liberos statim capi, vinciqꝑ: verũ & aquã infundit: & ratio redditur: & nihil inexcussum relinquitur. Quãdoquidem solum hoc authoritatis datur patri: vt ad iudices vocet: verum iudicãdi authoritas, an merito accuset: id penes vos qui iudicio p̃sidentis. Ac nõdum spectate crimen quod mihi imponit, cuiusqꝑ gratia nunc indignatur: verum illud prius expendite: num posthac illi ius sit abdicandi, qui semel abdicauerit: iamqꝑ sit vsus facultate quam lex concedit: atqꝑ hanc paternam potestatem expleuerit: deinde rursus in familiam receperit: ac superiorem abdicationem irritam fecerit. Nam ego certe iniquissimum istud esse dico: vt liberorũ quoqꝑ sint infinitę poenę: vt multę cõdēnationes: ac metus perpetuus: vtqꝑ lex nunc irato inferuiat: mox deinde faciat irritum, quod actum est. Rursus vt eodem modo valeat: in summa vt ius sursum ac deorsum torqueatur, vtcunqꝑ patribus pro tempore visum fuerit. Verum initio quidem equũ erat vti concederet: cumqꝑ indignante pariter indignaretur: ac puniendi ius faceret ei qui genuisset. Porro vbi semel potestatem absumpserit, ac lege sit abusus: iracundiam expleuerit: post hęc rursus in familiam receperit: & in hanc opinionem discesserit vt frugi putet: in his p̃seueret necessum est: neꝑ postea resiliendum aut retractanda sententia neꝑ rescindendum iudiciũ. Neꝑ enim scire poterat/opinor/is qui natus fuerat, frugi ne an contra esset euasurus. Atqꝑ hanc ob causam permissum est: vt genere indignos abdicent: quos cum educabant, cuiusmodi essent futuri nesciebant. Ceterum vbi non coactus sed suapte sponte atqꝑ authoritate ex sese comprobati recipit: quadeinde ratioẽ possit mutare facti: aut quis legis vsus superest? Etenim ipse legislator: hunc admodum tecum egerit. Hic si improbus erat: dignusqꝑ quẽ abdicares quiã accidit vti reuocares? Cur denuo i familiam reduxisti? Cur legem irritam fecisti? Nã liber eras, tibiqꝑ in manu erat ista nõ facere. Neꝑ enim tibi concedendum est, vt legibus tuo arbitrato abutaris, vtqꝑ iudicia vtcunqꝑ mutatus sit animus tuus, eotrahantur. Neꝑ vti, nunc irritentur leges, nũc rursus valeant, iudices interim testes sedeant, vel vt rectius dicam, ministri tuæ voluntatis, modo punientes modo absoluentes, quan-

locūq; tibi vifum fuerit. Semel genuifti, ſemel educaſti, pro his ſemel item
 bdicare potes: atq; ita potes: ſi iſtud merito facere videarīs, verum vt hoc
 lat ſine fine, vt perpetuo, vt frequenter, vt facile: id vero ſupra patris ius
 ſt. Quare per louem iudices: ne permittatis huic, vt qui ſua ſponte receperit,
 ſuperioris iudicii ſententiam irritarit, iram damnarit, rurfum ad ean-
 lem prouocet poenam, & ad patriam recurrat poteſtatem. Cuius tempus
 am exceſſit, euanuitq; priuilegium / nec huic vni quicq; valens: quippe an-
 ehac conſumpta. Etenim illud conſyderate quēadmodum in reliquis iu-
 diciis, vbi iudices ſortibus ſerunt ſententiam: ſi quis perperam pronuntia-
 rum exiſtimat / permittit lex alios adire iudices. Porro ſi qui ipſi ſuapte ſpō-
 re iudices conſtituerint, delectiq; arbitris cauſam cōmiſerint, poſthac non
 dem licet. Etenim ſi quis, quorum ſententiis initio ſtare nō cogeſtatur, hos
 ſponte delegerit: iam equum eſt boni conſulere quæ ſtatuerint. Itidem ſane
 tu quoq; quem antea liberum erat non recipere, niſi dignus maioribus vi-
 deretur: hunc ſi probum arbitratus eſſe, denuo recepiſti: iā deinde non erit
 bdicandi ius. Siquidem indignū eſſe in quem iſta denuo fiant: ipſe teſtatus
 es: iam de integro frugi filium eſſe conſeſſus. Itaq; nō conuenit poenitere re-
 ceptionis: ſed firma reconciliatio ſit oportet: nimirum poſt toties pronun-
 tiatam ſententiam: ac rem bis iudicatam: primum cum abdicares: alterum
 cum ipſe mutaſti conſilium: meq; in familiam reuocaſti: reſciſſis decretis ſu-
 perioribus confirmas illa quæ poſtea ſunt placita. Proinde perſeuerā in his
 quæ proxime ſtatuſti, tuumq; ipſius iudicium ſerua. Pater ſis oportet, quā-
 doquidem id abs te decretum: id probaſti: id rata feciſti. Ego quidem ſi
 natura nō eſſem filius, ſed adoptatum abdicare velles: ne tum quidem exi-
 ſtimarim tibi licere. Quod enim initio liberum erat non facere, id ſemel fa-
 ctum iniquū eſt reſcindere. Porro, eum qui primum natura ſit filius, poſtea
 iudicio ſententiæq; accerſitus, quādo num par eſt rurfum expellere, & eadē
 familiaritate priuare ſepius? Age quid ſi forte ſeruus eſſem, ac tu quidem
 primum improbum eſſe ratus in vincula conieciſſes, deinde vbi cognitum
 eſt me nihil peccaſſe manumiſiſſes: num tibi liceret, vtcunq; cōtigerit ira-
 ſci, rurfus in eandem reuocare ſeruitutem? Minime liceret. Iſtiusmodi igitur
 acta, leges firma volunt eſſe / ac perpetuo valere. Ergo cum pluribus
 etiam argumentis docere poſſim, non eſſe ius huic abdicare denuo, quem
 ſemel abdicatum ſponte ſua receperit: tamen finem faciam. Hunc ſpecta-
 re cuiuſmodi filiū parat abdicare. Atq; illud nondū dicam: me tum iſperia-
 tum abdicatū fuiſſe: nunc abdicari medicum (nihil enim mihi in hac cauſa

Luciani

fuffragetur ars: tum iuuenem: nunc ætate proiectum: vt ætas etiam ipsa fidem faciat, me nihil peccasse. Nam leue fortassis hoc quoq;: verum tum quidem: etiam si nullo commissso peccato, vt ego quidem dixerim: sed nec benemeritus, alienabar a familia. Nūc porro cum nuper salutem dederim: ac beneficis extiterim, exigor. Qua re quid fieri potest ingratus? vt mea seruatus opera, tantoq; elapsus a discrimine, protinus sanationem illam huiusmodi factis penset: nulla meritorum habita ratione: sed vsq; adeo facile mandarit obliuioni: atq; in solitudinem abigat eum qui iure sit obsecutus: cum præter ius eiiceretur: neq; solum non meminerit iniuriæ: verum etiam & salutem attulerit & sanæ menti restituerit! Neq; enim exiguo iudices neq; vulgari in hunc collato beneficio: tamen huiusmodi malis nunc videor dignus. Porro q̃q; hic ignorat: quo in statu tunc fuerit: vos tamen omnes nostis: quid facientem hunc simul & patientem & quibus affectum modis ego curandum susceperim: ac medicis reliquis desperantibus, fuentibus familiaribus, nec propius accedere audentibus, talem reddidi: vt etiam accusare possit: vt de legibus disserere. Quin magis: si exemplum quaris pater: cum propemodum talis esses qualis nunc est vxor: ad pristinam sanitatem reuocaui. Quare non est æquum: vt pro his officiis/huiusmodi mihi gratia reponatur: vtq; in me vnum tantummodo sanus sis. Etenim te non mediocribus a me beneficiis affectum esse, vel ex his ipsis liquet: quibus me criminaris. Nam quem ob hoc odio persequeris: q; vxorem extremo laborantem periculo grauissimeq; affectam non sanem: qui sit: vt eundem non multo potius charissimum habeas: quum si mihi morbo liberarim: non gratias agas: tam acerbis ereptus malis! At tu quod quidem est ingratisissimum/ simul atq; ad te redisti: protinus in ius trahis: salute donatus/ punis: & ad vetus recurris odium: eandem recitas legem. Egregiam igitur mercedem persoluis arti: dignamq; pro remediis refers gratiam: qui quidem aduersus medicum tantum sanus es. Vos autem iudices, huic concedetis, vt de benemerito poenas sumat: vt salutis authorem expellat: vt eum qui sanitati restituerit oderit: vt per quem reuixit, vlcerscatur! Haud profecto concedetis: si quidem quod æquum est/ faciatis. Etenim si maximum aliquod flagitium in præsentia commissem: tamen superioris beneficii nomine non mediocriter mihi debebat: cuius respectu memoriaq; conueniebat hunc præsentem iniuriam negligere & ob illa priora facile ignoscere: maxime si tam ingens sit beneficium, vt cm

Abdicatus. Fo. XIII.

ia superet : quæ postea possint accidere . Quod equidem mihi in hunc
ompetere puto : quem seruauit : qui mihi totius vitæ debitor est : cui præsti-
i ut sit : ut sapiat : ut intelligat : præsertim cum cæteri omnes iam despera-
ent : seq̃ morbo imparēs esse fateretur . Nam & illud , opinor , ad meriti mei
umulum accedit : q̃ cum id temporis filius non essem : cum nihil esset
ausa quæ me cogeret curationem suscipere : verum cum liber essem : atq̃
alienus : a naturali causa solutus : tamen haud dissimulaui : sed vltroneus
nuocatus , iniussus adii , succurri , adnissus sum , sanaui , restitui , meum pa-
trē seruauit : de abdicatione me purgaui : iram beneuolentia sedā-
ui : legem pietate sustuli : magnosq̃ beneficio redditum in familiam emi : atq̃
in tempore adeo periculoso fidem erga patrem demonstraui : meq̃ ip-
sū artis auxilio insinuaui : ac tristibus in rebus legitimus filius apparui .
¶ multa enim me fuisse passum arbitramini : quantum & exhaustis la-
porum : dum adsideo : dum obseruo : dum opportunitates capto : nūc cedēs
patris vehemētiæ : nunc artem admouens ad breue tempus concedente
morbo . Est autem hoc omnium quæ sunt in arte medicorum periculosissi-
mum : huiusmodi medicari : ac propius accedere ad hos qui ad eum sunt
effecti modum . Fit enim non raro : ut exæstuante malo / rabiem in proxia
nos exerceant . Me tamen nihil horum piguit : neq̃ grauatus sum : verum
deram modis omnibus cum morbo luctans : postremo superaui pharma-
co . Ne vero quisq̃ hoc audito / protinus apud se cogitet . Quis aut quantus
labor miscere pharmacum . Etenim multa prius sunt faciendā : præstruendā
via dando pharmaco : præparandum corpus : quo facilius recipiat me-
dicationem : deq̃ omni corporis habitu sollicitus sit medicus oportet : ina-
liens : extenuās : cibis idoneis alens : mouens ad omne quod conducit . Som-
nos accersendi rationes excogitans : solitudines arte reperiens . Quibus in
rebus egroti cæteri facile pareant . At qui laborant insania : ob animi liber-
atem , intractabiles sunt , ac gubernatu difficiles , ipsiq̃ medico periculosi :
neq̃ qui facile cura expugnētur . Proinde sæpenumero cum effecerimus : ut
am speremus proxime adesse morbi finem : leue aliquod erratum incidens /
renouato malo cuncta illa superiora facile subuertit : curationem impedit :
artem fallit . Eum igitur qui hæc omnia sustinuerit : qui cū morbo tam gra-
ui sit luctatus : qui malum malorum omnium expugnatum difficillimū vicerit :
quicquid iterum abdicet permittetis : utq̃ leges in benemeritum interprete-
ur suo arbitratu concedetis : atq̃ eum cum ipsa natura bellum gerere si-

Luciani

netis? Ego naturę parens iudices patrem mihi ipsi seruo custodiq; etiam si hic quidem iniuria me afficiat. *Q;* si filium bene meritum, leges vt ait secutus, perdit, & a familia alienat: hic nimirum liberorum olor erit. Ego naturam amplector, iste naturam contemnit, falsę & ius violat. O patrem iniuste prosequentem odio. O filium iniustius amantem. Nam mihi ipsi vitio verto: patre compellente: q; odio habitus: cum pręter causam amo, & magis amo q̃ oporteat. Atqui natura comparatū est, vt patres liberos amēt magis q̃ liberi parentes. Verum hic studio tum leges contemnit: quę filios nihil commeritos familię seruant: tum naturā: quę parentes ad vehemens natorum desyderium incitat. Non solum enim cum plures habeat in me beneuolentię causas, maiorem vti debebat beneuolentiam non adiungit atq; addit: aut quod est minus / me saltem imitatur / meumq; emulatur amorem. Sed o calamitatem, quin insuper odit amantē: charitate prosequentem expellit: benemerentem ledit: complectentem abdicat: legesq; liberis fauentes ceu liberis infensas: in me torquere conatur. O bellum, quod contra naturā legibus moues pater. Non sunt ista / nō sunt inquā, quęadmodum tu vīs: leges bene conditas, male interpretaris pater. Non pugnat natura cum lege, in his quę ad beneuolentiam pertinent. Hic inter sese consentiunt, & altera vtriq; auxilio est, ad delendas iniurias. Contumelia afficis benemeritum. Offendis naturam. Cur legibus quoq; simul cum natura facis iniuriā? Quę cum honestę / iuste liberorum amantes esse cupiant, non pateris esse quippe quas aduersus vnū filium, tanq̃ aduersus multos sepius tentes. Nec finis in suppliciis quietem inuenire: quę velint in beneuolentia liberorum erga parentes conuiuiscere. *Q;*q̃ alioqui ne positas quidem aduersus eos: qui nihil peccarint. At sane leges ingratitudinis actionem concedunt / in eos qui benemeritis non retulerint gratiam. At qui non solum non refert gratiam: verum etiam punire conatur / ob ea ipsa quibus adiutus est beneficio. Considerate: num quicq; facere possit iniquius? Itaq; non posse hunc iam abdicare denuo: qui paternam potestatem semel expleuerit, ac lege fit vsus: pręterea non esse equum, eum qui tanta pręstiterit beneficia, expellere, familięq; exigere: satis opinor demonstratum. Nunc autem ad ipsam abdicationis causam veniamus: & crimen cuiusmodi sit expendamus. At rursus ad mentem eius qui legem condidit, recurramus necesse est. Etenim vt istud tibi donemus ad breue tempus licere, quousq; velis abdicare: vtq; pręterea potestatem istam tibi largiamur, etiam aduersus benemeritum: haud tamen simpliciter opinor / neq;

200 plus in
O
patrem

uibuslibet de causis abdicabis. Neq; hoc dicit legis cōditor. Quicqd vti
 s criminatus fuerit pater, abdicato, vt satis sit tantū/queri. Nam si id esset: *volumus*
 uid opus erat iudicio? Verū vos istud expendere iubet iudices: nū grauib⁹
 iustis de causis irascatur pater: nec ne. Hoc igitur in praesentia consyde-
 rate. Exordiar autem ab iis: quē protinus huius insaniā sunt consecuta. Iam
 rimū omnīū quod fecit sanae mēti redditus, illud erat. Rescudit abdicatio-
 em. Ego seruator, beneficus, breuiter omnia eram. In his nisi fallor, nihil
 dhuc esse poterat, quod cum crimine videretur esse coniunctum. Deinde
 uid est omnium quod accusat? Quod obsequium, quā curam filio dignam
 retermisi? Quando foris cubui: quas intēpestiuas potationes, quas comesta-
 ones obiciis? Qui luxus? Quis leno pulsatus est? Quis accusauit? Nemo p-
 ecto. Atqui hac sunt, ob quē prācipue lex permittit abdicare. Caterū coe-
 it egrotare nouerca. Quid istud mihi vertis crimini? morbiq; poenā a me
 epōcis? Non reposco inquit. Sed quid? Q; eam curare iussus/recusas, ob
 oc dignus fueris qui abdiceris: quippe immorigerus patri. Ast ego quidē
 uiusmodi sint ista quē iubet: in quibus quia nō possim obsequi, videor im-
 morigerus, paulisper differem⁹. Sed illud prius in totū dico. Neq; lex huic
 oncedit: vt quiduis imperet: neq; mihi necesse est in omnibus omnino pa-
 ere. Quādam enim mandata sunt huiusmodi. vt si non parueris: non sis
 bnoxius poene, quādam id genus: vt nisi obtemperaris, ira supplicioq; sis
 ignus veluti si egrotas ipse, & ego non curem. Si quid rerum domesticarū
 urandum sit: & ego negligam. Si quid rem rusticam curandā mandes: atq;
 go recusem. Hec omnia atq; id genus alia, probabiles adferunt causas pa-
 erne querelē. Porro cetera nostri sunt arbitrii: nempe quae ad artes / & ar-
 um vsum pertinent. Maxime si nulla in re fiat iniuria patri. Iam si cui pi-
 tori prācipiat pater. Hac pinget fili: illa nequaq;. Rursum musico: hac pula-
 harmoniam, illam ne pulsa. Tum fabro etario. Ista cūde: illa ne cūde. num
 uisq; hunc patietur abdicare filium propterea, q; non ex ipsius arbitrio
 rem exerceat? Nemo opinor. Atqui medendi ars, quanto est honoratior
 itaq; conducibilior: tanto conuenit esse liberiores qui hac vtuntur, ac ius-
 um est, vt ars aliquo gaudeat priuilegio in excercēdi facultate: vt neq; co-
 atur vsq; neq; ferat imperiū: res sacra: deorum doctrina: virorum erudito-
 im cura. Neq; in seruitutem trahatur legis. Neq; timori poenisq; tribu-
 alium: neq; Calculis: ac patris minis: & indocti hominis ire sit obnoxia. Pro-
 ide si tibi palam ac simpliciter ad hunc modum respondissem. Nolo cura-
 : cum possim: sed artem soli mihi didici ac patri: ceteris omnibus imperi-

Luciani

tus esse volo. Quis est tyrannus usque adeo ferox: ut cogat etiam nolentem uti arte! Siquidem istiusmodi officia blanditiis precibusque, ni fallor, non legibus, ira, iudiciis, conuenit elicere: persuadere medico oportet: non iubere: ut velit non ut metuat: neque ad sanandum adigendus est: sed ultro ac libens accedat oportet: immunis a compulsionis patris. Immunis est ars ipsa: quandoquidem ciuitates quoque publicitus honores/preminentias/immunitates/priuilegia medicis tribuunt. Hac igitur in genere poteram artis nomine respondere: etiam si tu me illam docuisses. Si multum studii: multum pecuniarum insumpisses: ut discerem: & unam hanc curationem/etiam si eiusmodi esset ut prestare possem/recusarem. Nunc illud cogita: quod re modis omnibus ingratam & iniquam facias: qui non sinas me, a meipso mihi patris libere uti. Hanc ego artem tum cum non essem filius tuus perdidici: neque tuis subiectus legibus. Atque hanc tamen tibi didici. Huius fructum prius sensisti: cum nihil adiumenti contuleris ad eius cognitionem. Quem preceptorem mercede conduxisti! Quem pharmacorum apparatus comparasti! Nullum omnino: verum inops, ac rerum necessariarum indigens, a preceptoribus mei misertus sum edoctus. Nam abs te patre huiusmodi mihi dabatur ad discendum viaticum. molestia: solitudo: egestas: familiarium odium: cognatorum auersatio. Pro istis itaque factis/postulas uti arte mea: usque earum rerum esse dominus: quas mihi parauit: tum cum mihi non esses dominus. Boni consule: si quid antehac ultro, nullo prouocatus officio bene de te sum meritus: cum nullo nomine ullam abs te gratiam possem reposcere. Ceterum non conuenit sane: ut meum beneficium mihi in reliquum tempus pariat necessitatem: ut quod volens beneficio iuuui: vertatur in occasionem: ut postea nolenti precipias. Iamque in consuetudinem tractatur: ut qui semel sanauerit aliquem: semper deinde curet omnes, quoscunque voluerit is qui sanatus est. Etenim ad istum modum fieret: ut quos curaremus, eos dominos nobis creauerimus: nosque metipso illis tradiderimus: mercedis loco seruitutem accepturi: & ad omnia quae iusserint obtemperaturi. Qua re quid esse potest iniquius! Quoniam te grauiter adeo laborantem restituui: ob id existimas tibi ius esse arte utendi mea! Atque hac quidem dicere poteram. Si mihi hic imperasset ea quae mea sint facultatis: atque ego non omnino modis omnibus, vel inuitus obtemperarem. At nunc tandem perpendite cuiusmodi sint huius imperata. Quandoquidem inquit, me laborantem infania sanasti: infans autem & uxor: eodemque tenetur mor

bo: (Sic enim opinatur) & a cæteris medicis ad eundem modum destituta est: tuq; potes omnia: id quod re demonstrasti: sanato hanc quoq; ac morbo leuato. Id si quis simpliciter ad hunc audiat modum: vehemēter equum videatur: præsertim illiterato, artiq; medicinæ imperito. Sin autem me auscultaris artis nomine respondentem: intelligetis nimirum nec omnia esse nostræ facultatis: neq; consimiles morborum naturas: nec eandem mendendi rationem: nec eadem remedia in omnibus efficacia. Ac tum palam fiet, quantum in te sit: nolis quippiam an non possis. Vos interim patienter auscultate me, hisce de rebus philosophātem: existimantes nec inegantem fore, nec extra causam, nec alienam a re, nec intempestiuam de his disputationem. Iam primum Naturę corporum ac temperaturę / haud quā eedem sunt: tametsi maxime in confesso est: iisdem ex elementis constare. Verum alia de his, alia de illis magis aut minus participant: idq; loquor adhuc de corporibus virorum: quæ neq; similia sunt omnibus: neq; eadem temperatura: neq; eadem constitutione. Vnde necessario consequitur: vt morbi quoq; tum magnitudine, tum specie differentes, his accendantur: q; alia sanatu sint facilia, atq; ad curationem spōte propensa: alia rursus prorsus desperata: vt quæ & facillime corripiantur, & grauissime a morbis prehendantur. Proinde si quis existimet: quālibet febrim / aut quāuis tabem, aut peripneumoniam, aut insaniam quolibet in corpore vnam atq; eandem esse genere: is non videatur ponendus inter sobrios / neq; doctos, neq; inter eos qui in rebus huiusmodi exquirendis elaborarunt. Quin idem malum in hoc corpore facile sanabitur: in hoc minime. Quemadmodum videlicet triticum, si idem in diuersos eiicias agros, aliter proueniet in plano solo, profundo, irriguo, aprico, ventis salubribus exposito, exculto, nimirum habere, læto, copiosoq; fructu. Rursus aliter in montuosa petricosaq; terra, aliter in opaca, aliter in subiecta montibus. In summa: pro cuiusq; loci diuersa natura, varie proueniet. Itidem & morbi pro ratione corporum in quæ inciderint, aut maiores & huberiores aut minores eueniunt. Verū his omīssis pater, nec omnino discussa re, vult quāuis insanā in quouis corpore consimilem esse, simileq; desyderare curationē. Super hæc tam multa, muliebria corpora plurimū differre a virorū corporib; vel ad morbi corruptionem, vel ad sanandī spem aut desperationē, facile fuerit cognoscere. Siquidem virorum corpora bene compacta sunt, neruosa, laboribus, agitationibus, vita sub dīo acta, exercitata. Contra scēminarum / flaccida / male:

Luciani

compacta / in vmbra alita . Cádida ob sanguinis inopiam / calorisq; penuriã
& humoris superuacanei abundãtiam . Quare facilius corripuntur q̃ viro
rũ: vt pote morbis exposita, nec feretia curationẽ . Præcipue vero ad insanĩã
procliuiora . Nam cum multũ habeãt iracundię ac leuitatis / facileq; cõmo
ueantur: porro corporis exigue sint vires: facile i hoc malum prolabuntur .
Proinde non conuenit: in vtrĩsq; eadẽ a medicis sanandĩ rationẽ requirere .
Cum itelligatis: hĩc ab illis longiſſimo distare interuallo: iam ab ipso protia
nus ortu discreta: tum tota vitę ratione / tum actionibus oĩbus / tum studiis
atq; exercitiis vniuersis . Quare cum dicis . Insania laborat: adde hoc quoq;
laborat mulier . Neq; confundas hĩc omnia sub vnã & eandem ifanię referẽs
appellationẽ . Verum discretis iis / quẽadmodum & natura discreuit / quid i
quoq; prestari possit consydera . Nam nos quẽadmodum initio dixisse me
mini / illud i primis spectamus: egroti corporis naturã / ac tẽperaturam / &
cuius qualitatis magis sit particeps . Calidius an frigidius . Vigenis an etate
deficiens . Magnũ an pusillũ . Crassum an macilentũ . reliqua q; id genus om
nia . Que si quis penitus expenderit: is demũ erit idoneus cui fides habeatur
vel desperãti / vel recipienti . Quãdoquidẽ & ifanię innumerabilia sunt gene
ra, & causę cõplures: neq; vocabula qdem eadem . Neq; enĩ idem: desipere ac
delirare: rabire: & ifanire . Verum hæc oĩa nomina significãt magis aut mi
nus obnoxiiũ esse morbo . Porro causę: alię sunt viris, alię foeminis . Rursum
inter ipsos viros / aliã iuuenibus / aliã senibus . puta iuuenibus imodica fer
me repletio . Senibus autem iportuna calũnia, ira ipotens / quę sepe numero
incidit aduersus domesticos . Hęc initio perturbant animum: deinde paula
tim vergit i insaniam . Porro mulierum corpora & multe res ifestant: & fa
cile i morbũ adducunt . Præcipue vero si quẽ oderint vehemẽtius, aut si iui
deant iimico secundis rerũ successibus vtenti: aut si quid molestum sit: aut
si cui succeseant . Hęc paulatim subglistetia / multoq; alita tẽpore / tandem i
insaniam euadunt . Eiusmodi rerum aliquid vxori quoq; vsu venit pater: &
haud scio: an nup aliquid illi egritudine aliqua attulerit . Nihil enĩ illa ode
rat, q̃q; morbo sane tenetur, neq; his malis vilius medici cura poterit eripi .
Q; si quis alius se facturum receperit: aut si quis eã liberarit: tum me ode
ri / licet: velut iurium . Tãcti ne illud qdem verebor dicere pater . Etiam si
non prorsus esset / vt est / desperãdũ: sed adhuc aliqua salutis spes levis osten
deretur: nec sic qdem facile manũ admouerem: neq; statĩ auderẽ ministrare
porionẽ: videlicet veritus fortunã, ac multorũ hoĩm obrectationẽ . Vides
vt omnes arbitrantur: priuignos iuisos esse nouercis oĩbus: etiã si probe sue

Icaromenippus. Fo. XVII.

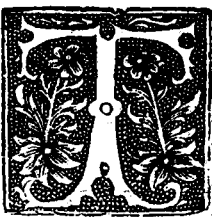
rint: easq; hanc ceu cōmunē quandam mulierū insanīā insanīre. Quare facile suspicatus fuisset aliquis: si malum hoc secus euenisset: neq; pfuissent remedia: perfidā ac dolosā fuisse curationem. Atq; vxoris quidem res pater ad hunc sese habēt modū: idq; loquor, qđ prorsus exploratū habeo: nūq̃ melius est habitura/etiā si milies biberit pharmacū: eoq; nō operæpretium conari: nisi me ī hoc solum vr̃ges vt frustrer: idq; vīs vt foedam mihi famā accersam. Patere: vt mihi eiūsdē artis professores inuideant. Q; si me rursum abdicaris, ego quidem etiā si ab omnibus deserar /tamen tibi nihil imprecabor graue. Sed quid si (quod auertat deus) redeat morbus (Solē istiusmodi ferme mala irritata recurrere) quid erit mihi faciendū! Curabo, vt nosti, tum quoq; neq; vnq̃ defuturus sum officio: quod liberis natura præscripsit: neq; generis, quoad in me fuerit, obliuiscar. Deīde si resipueris, nū credere deo futurū: vt me denuo recipias: illud vide. Iam ista quum facis, accersis morbum/pestemq; refricas: heri ac dudū e tantis elapsus malis cōtendis: vociferaris: quodq; grauissimum est irasceris: ad odium propensus es: leges reuocas. Hei mihi pater /istiusmodi fuerant superioris insanīæ tuæ procemia.

Finis Erasmo interprete.

R

ICAROMENIPPVS SIVE HYPENEPHELVS

Erasmo Rotterodamo Interprete.



Er mille igitur erant stadia a terra vsq; ad lunā vbi prima nobis fuit mansio. Porro hinc sursum ad solē parasangę ferme quingentæ. Rursum ab hoc vsq; ad ipsū deniq; cœlum/arceꝝ louis in edito sitam/tantū fere spatii fuerit quantū aquila pbe/succincte/atq; expedite queat vno die pagere. AMICVS. Dic mihi p Gratias Menippe: q̃ sunt ista quæ de astris loqueris/ac tacitus tecum supputas. Etenim iam dudum te affectans/audio soles et lunas: præterea autem et magnifica ista /mansiones ac parasangas peregrina quædam cōmemorantem. MENIP. Ne mireris Amice si sublimia/aereaꝝ tibi videor loqui: nā summā apud me reputo nuper acta peregrinationis. AMIC. Nimirū Phoenicū exemplo viā stellaris notaras. MENIP. Haud quasi per louem: quin magis ipsis in stellis sum peregrinat⁹. AMIC. Pape. longē tecto somniū mihi narras. Siqđē totas edormisti parasangas insciēs. MENIP. Quid ais! soniū tibi referre videor: qmō ab ipso loue ipse reuersus adsum! AMIC. Quid audio! Itane Menippus nobis

Luciani

a loue delapsus adest e coelo! MENIP. Ita sane. Ego tibi ab ipso illo summo loue hodie venio, rebus interī dictu miris / & auditis / & cōspectis. Qz si non credis: eqdē hoc ipso noīe supra modū gaudeo: cū supra fidē eē video, meā felicitatē. AMIC. Et quo pacto diuine atq; Olympie Menippe, mortalis cum sim, ac terrestris queā nō credere viro q; nubes superit: q; vt Homericis dicā verbis, Iā sit coelitu e nūero vnus. Verū illud mihi dicitō si molestū nō ē, quibus modis ī altrū subuectus es/ aut vnde nactus scalas tāta magnitudine! Nā quantā ad faciē ac formā attinet: nō es admodū similis illi Phrygio: vt cōiectare possim? te quoq; ab aqla raptū fuisse: quo pocillatoris alicubi munere fungereris. MENIP. Nō me clā est te iādudū irridere. Neq; vero id oī no mirū: si narrationis nouitas tibi fabulæ videt adsimilis. Ceterū ad cōscē sum/ nihil mihi erat op?, neq; scalis, neq; vti pueri illi? ī morē ab aquila raperet. ppterea q; alē mihi eēnt pprie. AMIC. Iā vero istd qd narras: vel ipm Dēdali factū super. Sīqdē, ppter alia, nobis īscietib? / miluius qspia aut gracculus ex hoīe fact? es. MENIP. Recte amice, neq; pcul a scopo cōiecisti. Etenī illud Dēdali de alīs inuētū ipse quoq; sū machinat?. AMIC. At iterī oīm audacissime nō verit? es ne tu quoq; alicubi ī mare delapsus / Menippeū aliqd pelagus tibi cognomīe redderes: quēadmodū ille Icarū? MENIP. Neq; q. Sī qdē Icarus cū alas haberet cēra adglutinatās: eaq; qprimū ad solē eēt liqfa: cta: defluxis alīs / nō mīx si decidit. At nobis citra vllā cēra erāt pēne. AMI. Istud q fieri potuit? Iā em haud scio quo pacto paulatī me adducis vt vera videant q narras. MENIP. Ad hūc ferme modū. Aquila egregie magnā / tū aut & vulturē validū arrīpui. Hīs cū alas vna cū ipsis brachiis psecuissem. Quin poti? si vacat toti? cōmēti rōnē ordine tibi pōsebo. AMIC. Mihi qdē vel maxie vacat. Adeo sublimis a sermone tuo pēdeo: iāq; ad narratiōis finē īnhio. Ne vero me negligas p louē amicitie pfidē: aurib? ī aere suspēsum, ob tuā narrationē. MENIP. Ausculta igit. Neq; em ciuile fuerit si spēctē aīm ore hiāte relictū: eūq; quēadmodū tu ais ab aurib? suspēsum. Ego igit cū expēdēs ea q sunt ī vita mortaliū: protin? oēs res hūanas repperissem ridiculas, humiles / īstabiles: nēpe opes / ipia / magistrat? / cōtēptis his: atq; horū studio / adiectoq; aio ad ea q vere sunt bona: conat? sum ab his tenebris emicare: & ad vniuersi naturā suspicere. Atq; hic mihi mltā attulit hesitationē, primū hic ipse q a sapiētib? appellat mūd?. Neq; em īuenire poterā: neq; quo pacto factus fuisset: neq; quo opifice: neq; qd eēt illi? vel initū, vel finis. Deinde cū particulatī cōtēplarer, multo etiā magis abigere sū coactus. Quippe q vide rē stellas temere p coelū dissectas. Tū solē ipm, qd tandē esset, scire gestiebat. Sup oīa vero q Lunę accidebāt: mihi videbant absurda ac plane mira: puta

Scaromenippus. Fo. XVIII.

bāq; causam aliquā arcanā & inexplicabilē esse: cur illa subinde specie for-
māq; variaret. Quin etiā fulgur emicās, tonitru erūpens, tū pluuiā/nix/grā
do/e sublimi demissa. Videbant hęc quoq; oīa, coniectu difficilia: quęq; nul-
lis notis dephēdi possent. Itaq; cū ad eū modū essem affect⁹: optimū factū ra-
tus sū: vt horū vnūq; a philosophis istis pdiscerē. Sigdē existimabā illos
veritatē oēm docere posse. Quare cū ex illis p̄stātissimos delegissem: quātū
mihī cōiectare licebat: e vultus austeritate, eq; coloris pallore, ac barbę pro-
funditate. Mirū em̄ vt mihī ex ipso protin⁹ aspectu sublimiloquos quosdā
et coelestiū rerū peritos viros p̄ se ferebāt. His ybi memet docendū tradidī
sem magna pecunia: quā p̄tīm euestigio p̄sentē numerauī: partīm tū me p̄-
soluturū sum pollicitus: ybi ad philosophiā summā puentū esset: nō graua
bar erectus ad nugas doceri: & vniuersi dispositionē discere. At illi tātū ab-
erāt: vt me pristina liberarēt inscitia: vt ī maiores etiā dubitationes cōiece-
rint: principia nescio q̄ ac fines/ tū īsecabilia/inania/syluas/ideas/atq; id ge-
nus alia mihī quotidie offundētes. Verū illud interī mihī videbat oīm esse
grauissimū: q; cū nihil inter illos cōueniret: verū pugnātia, diuersaq; iter
se oīa loquerētur: tamē postulabāt vt sibi fidē haberē: ac ad suam quisq; ra-
tionē me conabatur adducere. AMIC. Rem absurdā narras. Si viri cum es-
sent sapientes, inter sese de rebus factiose dissidebant: neq; de iisdem eadem
probabant. MENIP. Atqui rideres amice: si audieris illorum arrogantiam.
et in differendo prodigiosam confidentiam. Qui quidem cum humi ingre-
derentur: nihiloq; prāstātiores essent nobis qui super terram ambulamus
ne cernentes quidē acutius q̄ quiuis alius astans: nonnulli cecutientes etiā
senio atq; inertia: tamen & cœli terminos perspicere sese profitebantur:
solem quoq; ipsum dīmetientes: & ea quæ supra lunam sunt aggredientes.
Ac perinde quasi ex ipsis delapsi stellis, ita & magnitudinem illarum, & fi-
guram explicabant. Ac sæpenumero cum forte ne illud quidem certo scia-
rent, quot stadiis a Megara abessent Athenæ: tamen spatium quod interest
inter solem & lunam, quot esset cubitorum audebant pronunciare. Tū ae-
ris altitudinem, maris profunditatem, terræ ambitum dīmetiētes. Ad hæc
circulos depingebant: ac triangulorum figuras super quadrangulos indu-
centes: neq; non sphaeras quasdam picturatas: cœlum scilicet ipsum metiē-
tes. Iam vero illud an non insulsum, & insignis arrogantia: q; cum de rebus
vsq; adeo incertis loquantur, nihil tamen ita proponūt: quasi cōiecturis du-
cātur: verū supra modū contēdunt: neq; vllū vincendi locū aliis relinquūt.
Tātū nō iure iurādo confirmātes Solē massam esse candefectā: incolī lunam
stellas aquā potare: idq; sole veluti situla quadā per funē demissa vaporem

Luciani

e mari attrahente, atq; illis omnibus ordine potū distribuēte. Nam quanta fit in dictis pugnātia: id haud difficile fuerit cognoscere. Iā mihi specta per louē: nū illorū decreta inter se cōsentiāt, ac nō magis lōgissimis distita iter uallis. Quādoq; primū de ipso mūdo varia est sentētia: cū aliis & ingenit⁹ et nūq̃ interiturus esse videat. Rursū alii & opificē illius & fabricādi modū eloqui sint ausi. Quos eqdē cū primis admirabar: propterea q̃ cū deū quēdā rerū oīm opificē p̃posuissent: nō illud etiā adderēt: vel vnde is eēt p̃fect⁹ aut vbi loci cōsisteret: cū oīa fabricaret. Nā ante vnīuersi exortū non possis vel tēpus/vel locū imaginari. AMIC. Prorsus audaces quosdam Menippe hoīes ac prodigiorū auctores mihi narras. MENIP. Quid autē: si iā audias vir optime q̃ differāt: & de Ideis/ & de incorporeis: tū q̃ de finito & infinito nugant⁹. Nā & his de rebus acriter inter se digladiant. Dū alii fine circūscribūt vnīuersū, alii cōtra finē illud nescire existimāt. Quin insup qdē ex istis cōplures eē mūdos demonstrabāt: dānātes eos q̃ de hoc velut vno quopiā illorū disputaret. Rursū alius nescio q̃s vir haud quāq̃ amic⁹ paci, bellū rerū oīm parētē esse cēlebat. Nā de diis: qd iā attinet loqui! Cū his deus esset numerus: illi rursus, p̃ canes & anseres ac platanos deīeraret. Deinde alii/ reliquis oībus diis expulsis/ vni solī rerū oīm īperīū tribuebāt: ita vt mecū etiā animo discruciarer, cū tātā audirē deorū inopiā. E diuerso alii liberaliores multos deos faciebāt: ac dissectis illis/ hūc aliquē primū deī appellabāt: his secūdas aut tertias diuinitatis p̃tes tribuebāt. Ad hęc, alii īcorporeū qdā et informe putabāt eē numē. Alii corp⁹ eē imaginabant. Deinde nō oēs erāt in hac opinione: vt putarent diis eē curæ res mortaliū: verū erāt nōnulli, q̃ eos oī cura liberātes, haud aliter atq̃ nos cōsueuim⁹ etate defectos a ministeriis dīmittere: nihilo aliūsmodi eos īducūt: q̃ cuiusmōi ī comcediis īduci solēt satellitia. Iā alii superantes hęc oīa: ne esse quidē vllos oīno deos credebant, sed mūdū nullo domino, nullog̃ duce temere ferri sinebant. Atqui cū hęc audiebā verebar nō habere fidē viris altifremis, ac p̃be barbatis. Neq̃ tñ iueniebā: ad cuius dicta me verterē: vt aliquā illorū sentētiā nanciscerer ir̃rephēsam, ac nequaq̃ ab alio subuersā. Itaq̃ plane tādē Homericū illud mihi vsu veniebat. Nā sēpenumero anim⁹ incitabat: vt huic alicui illorum crederē. Sed me mens diuersa vetabat. In q̃bus oībus cū perplexus hēsitare desperabā futurū: vt super his verū aliqd in terris audirē: ceterū vnica tātum via vnīuersā dubitatione liberari posse. Si ipse alīs aliqua ratione additis/ in cōelum ascenderē. Eius rei conficiēdē spem mihi prabuit primū ipsa cupiditas: deinde fabularum scriptor Aesopus: qui aquilis ac Scarabeis interdum & camelis cōelum adiri potuisse demonstrat, verum vt mihi

Icaromenippus. Fo. XIX.

psi alæ prouenirent aliquando / id nulla ratione fieri posse videbatur. Cæ-
erū si vulturis / aut aquilæ alas induissem: nā has solas sufficere ad huma-
ū corporis modū: futurū forsitan vt mihi succederet experientia. Itaq; cor-
eptis auibus / alteri dextram alam / porro vulturi sinistram amputaui: idq;
dmodū scire. Deinde quū obligassem / humerisq; lorīs validis accommodaf-
em / tū summis pennīs ansas quasdam manibus inferendis addidissē, mei
psius periculum faciebam / primū subiliēs ac manibus interim subseruiēs /
t anserū exemplo paulum adhuc a terra volatu me sustollēs / inter volādū
ummis interim pedibus ingrediēs. Postea quū res ex animi sentētia succe-
leret, iam audacius etiā experimentū aggrediebar: conscensaq; arce demi-
i meipm p præceps: atq; inde in ipm ferebar theatrū. Mox vbi nullo pericu-
o deuolassē, sublimia iam et ardua cogitare cœpi: ac tollens me a Parne-
ho siue Hymetto ad Geraneā vsq; volabam. Rursū inde ad Acrocorin-
hum subuolauī: deinde supra Pholoen et Erymanthū ad Taygetum vsq;
Ergo quū tandē audax facinus satis essem meditat⁹: iāq; pfectus et altiuol⁹
uasissē: nō amplius de pullis imitādis cogitabā: verū cōscenso Olympo
tibo q̄leuissimo past⁹ / inde recta in cælū tēdere cœpi: initio qdē oborta ocu-
orū vertigine ob pfunditatē, et postea ferebā et hoc quoq; facile. Verū vbi
am ipsi lunæ vicinus eēm / plurimūq; nubīū essem emēsus, sentiebā me de-
atigatū / maxime in ala sinistra / nēpe vulerina. Huc igit diuertī / ac sup eam
nsidēs requiescebā / in terrā interim e sublimi respiciēs: neq; secus q̄ Home-
ricus ille Iuppiter nūc bellacitū Thracū regionē despiciēs / nūc Myforū / mox
(si libuisset) Graciā / Persidē / Indiāq;: ex qbus oībus varia quadā voluptate
pfundebar. AMIC. Ergo ista quoq; narrabis Menippe: ne vlla prsus pegrī-
nationis pte fraudemur: quīn potius siqd obiter in itinere cōspexisti / fac vt
hoc quoq; sciamus. Nā ego sane haud mediocria dicturū te expecto: de ter-
ræ forma: deq; oībus quæ in terra sunt: cuiusmodi tibi visa sunt ex alto con-
templanti. MENIP. At tu qdē recte cōiectas Amice. Quāobrē quaten⁹ li-
cet conscensa luna inter narrandū peregrināti comes esto / simulq; mecū cō-
templare totā terræ speciē / habitūq;. Atq; initio qdē admodū pusillam quā-
dam terrā mihi videre videbar: multo, inquā, luna minorē: ita vt ego repē-
re intētis oculis diu dubitarē / vbinā essent tantī illi mōtes / ac tantū mare;
quod in Rhodiorū colossū cōspexistsem: tum Phariā turrim: haud dubie
prsus vbinā esset terra me prsus latuisset: verū ista q; sint sublimia / præq;
ceteris eminētia / præterea oceanus paulatim ad solem resplendescēs indi-
cabant terrā esse id quod videbam. Mox vbi fixius intenderem oculos, iam
nihil omnis mortalīū vita cœpit esse conspicua: nō solum singulæ nationes

Luciani

atq; vrbes: sed plane videbam nauigantes/ bellantes/ agricolantes/ litigātes
mulieres/feras: et vt summātm dicam

Quicquid tellus educat alma.

AMIC. Ista quæ nunc dīcis hand quāq; sunt verissimilia: ac secū pugnātia.
Eteḿ quū paulo ante Menippe terrā requireres ppter ingens in medio in-
teruallum in arcū contractā: adeo vt nisi colossus tibi fecisset indicīū, forsi-
tan aliud quiddā videre te credidisses: qui repente factus lynceus/ cūcta q̄
sunt in terra dignoscis/ homines/feras/ ac p̄p̄modū etiā culicū nidos. ME-
NIP. Recte tu quidē admones: nā qđ maxime dictū oportuit / id nescio quo
modo prateriī. Siquidē quū ipsam quidē terrā cōspectā agnoscere: ceterū
reliqua nō possem p̄spicere ppter altitudinē: nimirū iam nō ptingente ocu-
lorū acie: grauit̄ ea res me discruciat̄ / ac vehemēter pplexū habebat.
Ego quū ad hūc modū essem sollicitus ac p̄p̄modū etiā lachrymarer/ adest
a tergo sapiens ille Empedocles ea specie vt carbonariū quēpiā esse diceret
cinere oppletus/ atq; exustus. Hūc ego quū vidissem (dicendū est enim) nō
nihil perturbabar/ ratus dæmonē aliquem lunarem videre me. At ille. Bo-
no, inquit, es animo Menippe.

Nullum ego sum numen: quid me immortalibus æquas!

Sū Empedocles ille physicus: eteḿ vbi me præcipitē in crateras inieciſsem
fumus ab Aetna raptū huc subuexit. Itaq; nunc lunā incolō: aeriuagus plæ-
runq; ac rore victito. Adsum aūt hæſitantia istā tibi adempturus: nā illud
(ni fallor) male te habet/ torquetq; q nō liceat tibi p̄spicue terram cernere.
Bene abs te factū est inquā optime Empedocles: vbi primū deuolāro rurſ⁹
in Graciā tuī memor sacrificabo tibi in fumario: atq; in Nouiluniis/ ter ad
lunā inhians vota faciam. Imo per Endymionē inquit ille: haud huc accessū
præmiū gratia: sed affectio quādā mouit aīm meū quū te videre affectū mo-
lestia: verū scis quid facies: quo perspīcax fias! Nō p̄ louē, inquā, nisi tu mi-
hi forsitan caliginē amoueas ab oculis: nā in præſentia videor nō mediocri-
ter lippire. Atqui me, inquit ille, nihil erit opus. Eteḿ vt acute videas id
ipse tecū e terra allatū habes penes te. Quid igit̄ est istud inquā! neq; eḿ no-
ui. An ignoras, inqt, te dextrā aquilæ alam indutū esse? Scio inquā maxime
sed qđ ala: cū oculo! Qm, inqt, aquila inter animātia cetera acutissimū vis⁹
est: vnde sola solem aduersū obtuet: atq; ita demū est rex et ingenua aquila
si non cōnuētibus oculis aduersus radios aspiciat. Ita quidē aiunt inquā
Quare iā me poenitet q nō meis exēptis oculis aglinos inferuerim cū huc
ascenderē. Nā nūc sane dimidiatus aduenio/ neq; oī ex pte satis regaliter ad-
ornatus: quin magis adſilis videor noctis istis et abdicatis. Attū i te est, in-

Icaromenippus. Fo. XX.

quit, vt prius alterū oculū regalem habeas. Eteñ si affurges/velisq; cohī-
pita vulturis ala/alterā solam mouere,iuxta pportionem ala: dextro oculo
cernes acute,quo minus altero cecutias/nulla ratione succurri potest:pro-
pterea q; ad ptē ptineat deteriorē. Mihi,inquā,satis est / si vel dextra ex pte
q; lino more cernā.Nihilo em fuerit deterī? cū mihi nō raro vidisse videar
abros altero oculo melius etiā ad regulā exaquātes ligna.Hac locutus sil-
ua faciebā quæ pceperat Empedocles:ille interim paulatī subducēs sese sen-
sim in fumū euauit.At sil atq; mouissem alā,ingēs lumē mihi circūfulsit:
adeo vt cūcta fierēt in cōspicuo quæ hacten? latuerāt.Deflexis igit in terrā
oculis,clare videbā et vrbes/et hoīes:et quæ fiebāt:neq; solū ea q; sub dio/ve-
rū etiā q; domi faciebant:rati sese a nemine videri.Ptolomæū vidī cū sorore
ē habentē.Lysimacho struentē īfidias filiū.Antiochū Seleuci filiū nouerq;
clanculū innuentē.Theſsalū Alexādrū ab vxore tolli e medio. Antigonū fi-
liū vxorē adulterio stuprantē.Attalo venenū porrigētē filiū,Rursū ex alte-
ra pte Arsacen interficientē mulierculā:et Arbacē eunuchū gladiū educē-
tem in Arsacen.Porro Spartinus Medus e cōuiuio foras ptrahebatur a sa-
tellitibus,calice aureo in frontē impacto. Atq; his ferme cōsimilia tū in Li-
bya/tū apud Scythas ac Thraces ī regiis geri licebat cernere.Nēpe aduſe-
rātes/occidētes/insidiātes/rapiētes/peierātes/trepidātes: nōnullos ab inti-
mis amicis pdi.Ac regū qdē negotia hmōi mihi spectaculū exhibebāt. Cæ-
terū q; factitabāt plebei lōge magis erāt ridicula.Sigdē et inter hos videbā
Hermodorū Epicureū ob mille nūmū peierantē.Agathoclē Stoicū de mer-
cede discipulū ī ius vocātē.Cliniā rhetorē ex Aesculapii fano phialā aureā
suffurantē.Herophilū Cynicū in fornice dormientē.Quid em alios cōme-
morē;q; parietes pfoderent;q; lites agitabāt:qui ſcenerabāt:qui repocerēt
Nā variū quoddā et vndiq; mixtū erat spectaculū. AMIC. Atqui recte fa-
cies Menippe,si ista quoq; retuleris. Cōſētaneū est em te ex his nō vulgarē
cepisse voluptatem.MENIP.Ne fieri quidem potest Amice vt cūcta ordi-
ne recenseam:quū spectare modo ista fuerit diffīcillimū: verum rerum fa-
stigia eiūsmodi ferme videbantur: qualia refert Homerus in clypeo: vbi
erant conuiuia/nuptiaq;. Altera ex pte iudicia/et conciones. Rursum alia
ex parte sacrificabat quispiam.In proximo vero conspiciebatur aliquis lu-
ctum agens. Porro quum ad Geticam respicerem,videbam belligerantes
Getas. Rursum vbi ad Scythas deflecterem /cernere erat errantes in
plaustris.Mox vbi paululum in diuersam partem deflexissem oculum, spe-
ctabam agricolātes Aegyptios.Phoenix scortabatur.Cilix latrocīnabatur.
Lacon loris cēdebatur.Atheniensis causas agebat. Hac omnia quū eodem

Stratonicus

Luciani

tempore gererentur : cogita nūc cuiusmodi vīsa fuerit rerū confusio. Non aliter: q̄ si quis producat multos saltatores: vel potius multas choreas, deinde p̄cipiat vt omīssō concentu propriam quīsq; cantionē canat. Deinde f̄certatim canat vnusquisq; & peculiarem suū cantū absoluerē studeat, vōcīsq; magnitudine vicinū superare contēdat: cogita tecū per Iouem cuiusmodi futurus sit eiusmodi cantus. AMICVS. Modis omnibus Menippe ridiculus ac confusaneus. MENIPPVS. Atqui amice / hoc genus sunt omnes qui ī terris choreas agūt: oīsq; mortaliū vita ex huiusmodi constat discrepātia: quippe qui non modo sonent absone: verū & ornatu sint dissimili, diuersaq; moueant: neq; quicq; idem cogitent: donec choragus omnes e scenā exigat: negans diutius choreas ducere oportere. Id vbi factū est iam omnes sunt inter se similes : taciti, nec amplius cōfusam illā, & incōpositā canētes cantionē. Verum in vario ipso ac multiformi Theatro / videlicet ridicula erant quæ gerebātur omnia. præcipue vero mihi risum mouebāt īī qui de agrorū finibus contendebant : quīq; sibi placerent hoc nomine q̄ Sicyoniū agrū colerent: aut q̄ Marathonis eam partem haberent, quæ est iuxta Oceanōen: aut q̄ in Acarnania iugerū mille possiderent. Cū vniuersa Græcia, quemadmodū id tēporis mihi e sublimi despicienti videbatur, quatuor digitorū spatīū habere videretur. Attica nisi fallor proportiōe, minima pars erat. Itaq; perspexi quid esset reliquū: qđ diuitibus istis animos tolleret. Etenim īs qui inter hos q̄ plurimū agrī possidebat: vix vnā ex Epicureis Atomis colere mihi videbatur. Cæterū vbi ad Pelopōnesum flexissem oculos: deinde terrā Cynosuræ subiectā aspexissem: veniebat in mentē pro quātulā regione quæ nihilo esset latior lente Aegyptia: tam ingens Argiuorum ac Lacedæmoniorū multitudo cecidisset vno die. Porro si quē cōspexissem auro superbientē: q̄ annulos haberet octo: phialas quatuor: magnopere ridebam & hunc. Nam pangēū vniuersum / vna cū īpsīs metallis vix erat magnitudine micæ. AMICVS. O te felicē Menippe: qui tam nouū spectaris spectaculū. Sed age dic mihi per Iouem, ciuitates atq; homines ipsi, quātū videbatur: ex alto contēplanti? MENIPPVS. Equidem arbitror te sæpenumerū formicarū concionē vidisse. Aliquas in orbem obambulantes: nōnullas exeuntes: rursū has in ciuitatem redeuntes. Atq; hæc quidē simū exportat hæc alicūde raptam fabæ tunicā, aut dimidiatū frumenti granū curren apporreat. Consentaneū est autē pro ratione vitæ formicarū: esse apud illa et ædificiosos, & concionatores, & magistratus, & musicos, & philosophos. Sed vrbes sane cum īpsīs viris, formicarū nidis maxime videbātur adsimiles. Q; si tibi videtur humilius exemplum: viros cum formicarū republic

Icaromenippus. Fo. XXI.

conferre: v̄tustas Thessalorū fabulas spectā. Reperies enī Myrmidonas/ gētē bellicosissimā e formicis viros natos esse. Iā postea q̄ satis spectassem omnia, satisq; risissēm, excussī meīpsū: subuolauī

Ad reliquos diuos Iouis altitonantis in aedes.

Nondū stadīū ascenderā, cū Luna/ scēminea sonās voce Menippe īquit: ita tibi cōtingant q̄ optas. Inseruī mihi in re quapiā apud Iouē. Dic inquā neq; enī erit molestū: nisi si qd oneris sit portādū. Nūtiū inquit quēdā haud gra uē ac petitionē meo noīe Ioui pferes. Enecor Menippe: & multa, & intolerā da ab istis philosphis audiēs. Quibus p̄terea nihil est negotiū: nisi vt curio si res meas exgrāt. Quæ sim. Quāta sim, & quam ob caulām dissecer, dimī diatq; siā: curq; vtrinq; gibbosa videar. Tū hī me dicūt inhabitari: illi spe culi ritu/ supra mare suspēsam eē. Alii rursus/ qd quisq; secū excogitarint/ hoc mihi tribuūt. Postremo: ipm quoq; lumen aiūt mihi & furtiuū esse & adulterinū: qdq; superne a sole proficiscatur: neq; finē faciunt: etiam cū hoc qui mihi frater est cōmittere me, & factionē inter nos serere conātes. Neq; satis erat illis: quæ de ipso dixerūt sole: saxū esse illū, & massam candētem. Et tamen q̄ multarū rerū illis sum conscia: quas noctu parrant, turpissimas et execrandas: cū interdū tetrici sint, & aspectu virili, habituq; graues & imperitorū oculos in se cōiectos habētes. Atq; ego cū ista videā: fileo tamē. Neq; enī decorū arbitror: retegere atq; in lucē efferre nocturnas illas dia tribas: & quā quisq; in opto viuat vitā. Quinetiā si quē conspicerē adu lterantē, aut furantē, aut aliud facinus q̄ maxime nocturnū audentē: cōtinuo cōtracta nube tegebā: ne vulgo ostenderē/ viros senes/ ea gerētes quæ neq; barbē prolixę, neq; virtutis professioni essent decora.

At istis pro nihilo est oratione me discerpere/ modisq; oībus cōtumelia affi cere. Adeo vt/ testis est mihi nox ipsa/ sepius in aīo habuerim q̄ possem hinc longissime demigrare quopiā: vbi liceret curiosam istorū linguā effugere. Hęc igitur memineris vt Ioui renūties: simulq; illud addas ne fieri qdē pos se: vt hoc in loco durē, nisi phycos illos cōminuat: dialecticis os occludat Stōam demoliat: Academiā exurat: quæ in Peripato habētur diatribis finē imponat. Siqdē ad hūc deniq; modum fiet, vt mihi paretur quies, definātq; me quotidie cōmetiri. Fient īquā quæ mādās, simulq; recta ad ipsū coe lum tendebam.

Nulli vbi comparent hominūve bouūve labores.

Etenim paulo post ipsa etiā Luna mihi perpusilla videbatur e sublimi. Tā dem & terrā obtrexerat. Porro relicto ad dextram sole per ipsas volans stel las tertio die ad coelū perueni. Ac primū quidem mihi visum est/ protinus

Luciani

ita vt erā introire: ratus facile fieri posse vt fallerē: quippe dimidia mei pte aquila. Porro aquilā sciebā iam olim esse Ioui familiarē. Post apud me ppea debā illos q̄primū dephēfuros eē me: qui alterā alā vulturinā indutus eēm. Quapropter optimū factū ratus, nō temere venire in periculū: adiens pulsaui fores. At Mercurius audito pulsū, ac nomē percontatus meū, festinat abiit: Ioui renūciaturus. Nec multo post intro sum accersitus, magnopere pauitās ac tremēs. Offendoq; deos omneis pariter cōsidētes: nec hos absq; sollicitudine. Nōnihil em̄ animos illorū turbabat nouus & inopinatus aduentus meus. Et quantū antea nūq; expectabāt futurū, vt mortales omnes mox aduenirēt: ad eūdē modū alati. Porro Iuppiter / admodū terribili vultu, toruoq; & Titanico me obtuens, iquit. Quisnā es, & vnde venis? vbi nā vrbs tibi: quīue parētes? Hoc vbi audissem, p̄modū metu sum exanimatus. Attamē cōstiri stupidus, p̄q; vocis magnitudine attonit⁹. Aliquāto post ad me reuersus, oīa dilucidē exposui: ab ipso exorsus capite. Quēadmodū cōcupissem sublimia illa cognoscere. Quēadmodū accessissem ad philosophos. quēadmodū pugnātia loquētes audissem. Quēadmodū despasssem: distractus illorū dictis. Deinde meū inuētū: tum alas, reliquaq; oīa, vsq; ad ipm̄ coelū. Post oīa addidi, quā Luna mādarat. Itaq; ridēs Iuppiter exporrectis aliquantū supciliis, Quid dicas inqt de Zeto & Ephialto: cū ausus sit & Menippus in coelū ascendere? At in p̄sentia qdē, te ad hospitii cōsuetudinē inuitamus. Cras inquit, sup his quorū gratia huc aduenisti, dato responso dimitemmus. simulq; cū dicto surgens, ibat ad eā coeli partē vnde maxime oīa poterant exaudiri. Iam enim tēpus erat: vt votis audiendis consideret. Atq; interim inter eundū percontabatur me super his negotiis, quā essent in terra: ac primū quidē illa. Quanti nūc venit triticū in Grācia. Et nū superior hyems grauiter vos tetigit. Et num holera egēt hymbre copiosiore. Sub hac rogabat: nūquīs adhuc superesset e Phidiē genere. Et quā ob causam Atheniēses tot annos Iouialia intermisissent: & num in animo haberēt Olympiū suū absoluerē. Et nū essent cōphēsi: qui tēplū Dodonē sacrilēgio spoliassent. Ad ea cū respōdissem, Dic mihi (inqt) Menippe: de me vero quā habēt hoīes opinionē? Quā iquā o here, nisi maxie piā? nimirū oīm deorū regem esse te. Ludis tu qdē inquit. Ceterū ego cōtēptionē illorū pbe noui: etiā si nihil fateare. Sigdē fuit olim tēpus cū illis & vates esse viderer, et medicus. In summa vnus erā oīa. Tū Iouis plene erāt, & via oēs simul & mortalīū conciones. Pīsa ac Dodona splendide erant / ac cōspiciendē oībus. Porro p̄ fumo sacrorū, nec attollere oculos mihi licebat. Verum posteaq; Apollo apud Delphos constituit oraculū: Arsculapius medicinæ officinā

Scaromenippus. Fo. XXII.

Pergami: simul atq; Bendidiū natū est in Thracia: Anubis tēplū in Aegypto: Dianæ apud Ephesios: ad ista quidē concurrūt oēs: solēnes cōuentus celebrāt: Hecatombas offerūt: mihi vero tāq̃ atate defecto, abunde magnū honorē habuisse se putāt: si solido quiquēnio sacrificarint in Olympiā. Proinde videas aras meas frigidiores, q̃ sint vel Platonis leges, vel Chrysippi syllogismi. Huiusmodi quepiam confabulati in eū peruenimus locum: vbi confessus erat ad exaudienda vota. Erant autē ordine sitę fenestrę, cuiusmodi sunt ora puteorū, habentes opercula, iuxta vnāquāq; sella posita erat aurea. Itaq; Iuppiter cū ad primā assedisset, detracto operculo, prębuit sese petentibus. Optabant autem ex omni vndiq; terra diuersa, variāq;. Nā ipse quoq; admotis pariter auribus simul audiebam vota. Erant autem huiusmodi. O Iuppiter contingat mihi regnū. O Iuppiter contingat, cepas & alia mihi puenire. O Iuppiter vtinam pater mihi breui moriatur. Rursus alius aliquis dicit. Vtinam existam hæres vxoris. Vtinam nemo resciscat ne struxisse insidias fratri. Contingat mihi vincere litem, Coronari Olympiā. Porro ex his qui nauigabant, hic optabat vt spiraret Boreas: ille vt nonis. Agricola optabat pluuiam. Contra fullo solem. At Iuppiter audiens, et singula vota diligenter expendens: non omnibus pollicebatur.

Verum hoc concessit Saturnius: abnuī illud.

Nam iusta vota per os fenestrę fursum admittebat, admissa ad dextrā stans. Rursus iniqua remittebat irrita, flatu deorsum redigens: ne possint ad cœlum accedere. Super vno quodam voto videbam illum etiam ambientem. Etenim cū essent duo: qui diuersa peterēt: æquales victimas pollicitantes: nō inueniebat vtri potius annueret. Itaq; iam academicon illud illi accidebat, vt nihil statuere posset. Verū exemplo Pyrrhonis suspēsus hęreat etiam ac consyderabat. Porro cū iam satis vota proponētibus dedisset operā: ad proximā digressus sellam, & ad secundā fenestrā, prono capite cœtera feriētibus, ac iurātibus dabat operā. Vbi his quoq; respōsum esset, ac Hermodortū Epicureū fulmine cōminuisset: ad proximā deinde sellā sese trātulit: de diuinationibus omnib⁹ & auguriis auditurus. Hinc ad sacrificiū fenestrā transiit, per qđ fumus ascēdēs denūciabat Ioui nomen vnusquisq; qui rē diuinā faceret. Rursus omīssis his, ventis & horis mādabat: q̃ facere deberent. Hodie apud Scythas pluito: apud Libyes fulgurato: apud Græcos ningito. At tu borea spira in Lydiā. Tu note quiesce. Zephyrus Ariani vndas cōcitet. Tum in Cappadociā grandinis mille modū dispargant. Tandē oībus ferme ordinatis, discedebam⁹ in eū locū vbi cōpotāt diu. Iā em̃ cœnę tēpus erat. Meq; Mercurius arreptū iussit accumbere iuxta Panem &

Luciani

Corybâtes & Attim ac Sabarîi: Inqlinos istos & âcîpîtes deos. Interea panē exhibebat Ceres: Bacchus vîni: Hercules carnes: myrtū Venus: Neptun⁹ Menides: simul interim et ambrosiā et nectar furtim degustabam. Nā optîmus ille Ganimedes, vt est hominū amans, siquādo cōspexisset Iouem auertere oculos/nectaris cyathū vnū/nōnq̃ etiā duos mihi infundebat. Dîi vero quēadmodū alicubi dixit Homerus / et ipse opinor/vt ego illic cōspicat⁹ neq̃ frumentū edūt/neq̃ potāt nîgrantia vîna: verū ambrosiam apponūt/et nectare inebriātur: præcipue vero gaudent velci sacrificiorū fumo vna cū ipso nidore: subuolante ad hæc sanguine victimarū: quē sacrificâtes aris infundunt. Cæterum inter coenandū et Apollo cithara canebat/ et Silenus Cordacē saltabat: et musæ surgētes in medium tū Hesiodi Theogonias nobis canebāt: tum prim⁹ ex Pindaricis hymnis odam: deinde omnium saturi requieuiimus: quo quisq̃ federamus loco: satis vuidi potu.

At reliqui noctem diuicq̃/hominesq̃ per omnem

Dormibant: me nequaquā sopor altus habebat.

Verum mecū animo versabam cū alia permulta/tum illa præcipue/ qui fieret: vt Apollini tanto iam tempore nō pueniret barba/aut quo pacto nasceretur nix in coelo/quū sol semp adefset/vnaq̃ conuiuîi agitaret. Ac tū quidē pusillum obdormi: mane vero surgens Iuppiter iussit indici cōcionē mox quū adefset omnes/sic farier inquit. Vti vos conuocarem in causa fuit hospes hic qui heri aduenit: verū quū alioqui iamolim mihi fuerit animus communicare vobiscum de philosophis/ maximeq̃ vero a luna/hisq̃ de quibus illa queritur cōmotus, statui haudquaquā diutius progare cōsultationē. Est enim hominū genus quod non ita pridem in vîta fluitare coepit/ iners/ contentiosum/ gloriæ auidum/ iracundum/ gulæ studiosum/ stultum/ fastuosum/ contumeliosum: et vt verbis Homericis dicam

Telluris inutile pondus.

Isti igitur in sectas diuisi/ac variis rationū labyrinthis excogitatis, alii se se Stoicos appellāt: Academicos alii: alii Epicureos: alii Peripateticos: aliis item vocabulis his multo magis ridiculis. Deinde vbi venerandū illud virtutis nomen induerint/tum adductis in altum superciliis/ pmissaq̃ barba/ fucato habitu obambulant/ detestandos mores secum circūferentes: simillimi nimirū istis Tragoediarū histrionibus: quib⁹ si personas/stolamq̃ illam auro sparsam detraxeris, quod supest/id ridiculum est: nempe homūculus septem denariis ad agonem conductus. Atqui huiusmodi quum sint/mortales quidem vniuersos aspernantur: de diis vero absurda prædicant: contraq̃ coetibus adolescentulorum, quos nihil negotii sit fallere, nobilem

Haromenippus. Fo. XXIII.

illā virtutē ostēdant: et verborū ambiguitates docent: atq; apud discipulos
reperant iā semp ac modestiā laudāt: opes ac voluptatē execrant: ceterū vbi
soli & apud sese eē coeperūt: qd attinet dicere: quātope sese igurgitēt: q̄ imo
dici sint ad venerē: quēadmodū aut ēt assū sordes oblingāt! lā illud est oīm
grauissimū: q; cū ipī nihil agant, neq; publicū, neq; priuatū: sed inutiles ac
supuacanei desideāt: Nusq; in consiliis, nusq; numerentur in armis:

Tamē reliquos accusant: ac virulētis qbusdā dictis cōgerētes / neq; nō male
dicta qdā meditati, obiurgāt: pximisq; conuitiant. Adeo vt is iter hos pri-
mas tenere videat q clamosissimus sit & ipudētissim⁹, & ad maledicēdū au-
dacissimus. At sane si qs istū sine fine ista faciētē, vociferātē, & ceteros incu-
tantē pcōtetur: ad hūc modū, Tu vero qd tādē facis! Aut qd p deos dicem⁹,
ut ad vitā cōferre! Nimirū respōdebūt: si modo recta veraq; fateri volet: hoc
modo. Nauigare qdē, aut agros colere, aut militare, aut artē aliquā aggre-
di, supuacaneū mihi videt. Ceterū clamo, squaleo, frīgida lauo, incalceatus
per hyemē obambulo: ac veluti Monius ille, q ab aliis gerunt calsinior. Ac
si qs diuitū sumptuosius opsonarit: aut amicā habeat: id exgro, atq; id ignor-
o, si amicorū qspīa aut sodaliū, morbo decūbat, curaq; & obsego egeat: id
ignoro. Hoc gen⁹ sunt nobis o dii hē pecudes. lā vero q ex his vocant Epia-
curei, vehemēter sunt etiā cōtumeliosi, neq; mediocriter nos mordēt: affir-
mātes neq; diis eē curę res mortaliū, neq; oīno cōsyderari a nobis qd apud
illos agat. Quasobres tēp⁹ est vt de his cōsultem⁹: propterea q si semel va-
leat hęc psuadere iis q sunt in vita: nō mediocriter esurietis. Quis em̄ post
vobis rē diuinā faciat cū nihil ide expectet emolumētī! Nā de qb⁹ Luna hos
accusat, oēs audistis heri narrātē hospitē. Sup his cōsultate, quæ pariter &
hoībus sint qvtilissīma, & nobis qminime periculosa. Hęc locuto Ioue fre-
quēs adfremebat concio: mox clamātū est ab oībus effulmīna: exure: cōmi-
nue: in barathrū: in tartarū: vti gigātes. At Iuppiter rursum indicto silētio
fiēt ista inquit, quēadmodū vultis. Oēs cōminuētur cū ipsa sua dialectica.
Qq̄ in p̄sentia sane, fas non est punire quēq̄. Est em̄ Hieromenia sicuti no-
tis, quatuor hos mēses. lāq; inducias promulgauī. Itaq; proximo anno in-
eunte vere, malī male perdentur formidando fulmine.

Sic ait atq; supercillīs pater annuit attris.

Porro de Menippo hęc mihi vidētur ingt, vt adēptis illi alīs nequando de-
iūo redeat, a Mercurio deferat in terrā. Hęc locut⁹ dimisit coetū. Me vero *hodie*
Zyllenius dextra aure suspēsū heri circiter vespērā deposuit i Ceramico.
Audisti oīa: oīa inquā amice: q e coelo mecū adfero. Quare abeo iā eadē hęc
enūciaturus philosophis in Poecila inambulantibus. FINIS.

Luciani

TOXARIS SIVE AMICITIA DIALOGVS LVCIANI

ni Erasmo Roterodamo Interprete, Interlocutores

Mnesippus Græcus. Toxaris Scythæ.

MNESIPPVS.



Vid ajs Toxaris! Sacrificatis Oresti ac Pyladi vos Scythæ: deosq; esse illos creditis! TOXA. Sacrificam? Mnesippe: sacrificamus inq; a: haud tamē deos esse arbitrati: sed viros bonos. MNE. An vero mos apud vos etiā boni viris/ posteaq; vita defuncti sint, pinde vt diis sacra facere! TOXA. Nō istuc modo: verū eisdē festis dieb? ac celebribus cōuentibus honoramus. MNE. Quid captantes aut sperātes ab illis! Neq; em̄ quo beniuolentiā illorū cōcilietis/ ob id rem diuinā illis facitū quū iam sint mortui. TOXA. Nihil officiat fortassis: si et eos q; mortui sū p̄prios haberemus: q̄q; nō ob id tātū hac facim? quin magis existimamus nos rē vehemēter cōducibilē: et his q; in vita sunt esse facturos: si prastātū virorū memoriā celebremus: honorēq; habeamus iis, q; vita defuncti sunt. Sigdē hac rōne futurū arbitramur: vt multi apud nos illorū siles euader cupiāt. MNE. Ista qdē recte iudicatis: at Pyladē atq; Orestē quo noīe potissimū suspexistis: vt diis eos æquaueritis: idq; adeo quū hospites vobis essent vel, qd̄ grauius, hostes! Quippe posteaq; naufragio eieci ab iis q; tū Scythiā incolebāt essent cōphensi/ abductiq; vt Dianē imolarēt: adorti carcerario neq; nō opp̄ssis excubiis/ et regē trucidarunt/ et assūpra sacer dote, quin ipsi quoq; Diana sublata, nauigio sese pripuerūt, irrisa publica Scytharū lege. Q; si ob istiusmōi facta honorē habetis viris: facile assecuti fueritis: vt multos illorū similes reddatis. Iāq; ipsi ab hoc die vsq; ad prisca illa respicite: nē vobis expedierit multos in Scythiā Orestes ac Pylades appellere. Nā mihi qdē isto pacto mox futurū videt: vt religionis ac deorū exptes reddamini diis q; reliqui sunt ad eūdē modū e regione vestra in exiliū ablegatis. poste op̄inor deorū oīm vicē viros q; illos eieciū venerāt/ diuinitate donabitis: et q; sacrilegi in vos fuerūt: iis tanq; diis sacrificabitis. Q; si nequaq; horū gr̄ Orestē ac Pyladē coliris/ sed aliud q̄piā Toxaris in vos beneficii cōruleri qua gr̄a quū olim nō esse deos iudicaueritis: nūc e regione sacra illis facietes/ deos esse decreuistis. Et q; tū parū aberāt vt victimæ fierent: iis nūc victimas offertis. Em̄ uero ridicula videāt ista: et quū his q; quodā statuerat pugnātia. TOXA. Et ista qdē Mnesippe p̄clara sūt virorū illorū facinora cōmemorasti: videlicet duo cū essent/ tā ingentē ausū audere: vt tā p̄cul sua patria p̄fecti/ mare trāsmitterēt. Græcis ad id vsq; t̄pis intactū: nisi sol

Icaromenippus. Fo. XXIII.

his: q̄ Argo ī Colchidē traiecerūt exercitū: nihil expauesacti / neq̄ fabulas q̄
de illo ferunt: neq̄ appellationē veriti: q̄ inhospitū vocaret: videlicet, opi-
nor, qđ ferē vndiq̄ gētes accolerēt. Deinde quū iā capti essent, vsq̄ adeo stre-
nue sese gesserint: neq̄ sat habuerint: si tātū incolumes euaderēt: nisi et a re-
ge acceptā cōtumeliā vlti/et Diana sublata abnauigassent. Quid! An nō ad-
miranda hac: et quæ diuino quodā honore digna iudicēt: quicqđ est hoīm
q̄ virtutē suspiciūt! Qzq̄ non ista spectātes in Oreste ac Pylade. p̄ heroibus
illos habemus. MNE. Atq̄ iā dices: qđnā prāter ista suspiciendū patrarint
atq̄ diuinū! Nā quantū ad nauigationē et peregrinationē attinet: nō pau-
cos p̄fecto diuiniore istis ostēdero/negotiatores: atq̄ inter hos prācipuos
Phoenices: qui nō in Pōrtū: neq̄ ad Mēotiden vsq̄ /aut Bosphorū tantū ena-
uigant: verū quaua versus /Græcū ac Barbarū mare p̄metiūt. Hi siquidē
omnē oram /et omne littus (vt ita dixerim) p̄scrutati in annos singulos, exa-
tremo demum autumno in suam patriā reuertūtur: quos scilicet ad eandē
rationē p̄ diis habero: idq̄ etiāsi cōplures illorū caupones ac salsamētarios
esse repies. TOXA. Audi nūc o vir admirāde/cōsydera q̄ quāto nos q̄ Bar-
bari vocamur/recti? vobis de bonis viris sentiam⁹. Sigdē in Argo atq̄ My-
cenis ne sepulchrū qđem vllum insigne videre est Orestis ac Pyladis: apud
nos vero et templum ostendit: ambobus illis cōmuniter sacrum (ita vt par-
erat amicis) et hostiē offerunt: reliquosq̄ omnis honos. Porro q̄ hospites
erāt nō Scythæ: id vero nihil obstat: quo minus boni viri iudicēt: neq̄ em̄
pendimus: cuiates sint viri honesti ac probi: neq̄ inuidemus / si cū amici nō
fuerūt, res egregias gesserūt. Quin magis admirātes ea q̄ patrarūt, ab ip̄is
factis domesticos ac nostrates illos ducimus. Qđ aut potissimū stupētes in
illis viris efferimus, illud est: q̄ nobis visi sunt amici inter sese longe optimi
extitisse: atq̄ aliis exemplo fuisse/quasiq̄ legē statuisse: quēadmodū oportet
amicos oēm inter se cōmunicare fortunā /curariq̄ a Scythis: q̄ quidē essent
prāstātissimi. Itaq̄ q̄cūq̄ alter cū altero /vel alter p̄ altero tulit/ea maiores
nostri descripta in colūna aerea reposuerūt in templo Orestis: ac leges sta-
tuerūt: vt ea colūna prima esset institutio disciplinæ liberis suis: si memi-
nissent q̄ in illa essent adscripta. Itaq̄ pene patris q̄sq̄ sui nomē citius obli-
uisceretur: q̄ res gestas Orestis ac Pyladis ignoraret. Quin et in porticu
templi eadem quæcūq̄ in columna notant, priscorū picturis adumbrata vi-
sunt. Nēpe Orestes vna cū amico nauigās: deīn fracta iter abruptas cautes
ip̄orū naue/cōphēlus: et ad victimā adornat⁹: iāq̄ Iphigenia inītiat eos. Ex
aduerso vero in altero pariete idē iā vīnculis exutus depictus est: ac Thoan-
tem occidens: multosq̄ ex Scythis alios. Postremo soluentes, abducta Iphie-

Luciani

genia ac dea. Porro Scythæ frustra scaphâ adoriūt iam nantē: hærentes gubernaculis/ ac conscendere conātes. Deinde re frustra tētata, alii qdē ex eis sauciū/ alii vero eius rei metu cōpulsi/ natatu semet in solū recipiūt: vbi vix maxime liceat pspicere/ quantā alter in alterū beneuolentiā pstitit in cōflictu cū Scythis. Fecit em̄ pictor vtrūq; de hostibus in semet ruētibus secutū: ppellentē autē eos: q in alterū ferunt/ ac p illo iaculis occurrere conātē: nihil oq; ducentē si intereat ipse/ mō seruet amicitū: vel suo ipius corpe preueniens/ excipiesq; ictus in illū intētos. Iā vero tantā illorū beneuolentiā/ atq; in rebus tristibus cōmunionē/ fidē/ humanitatē/ veritatē/ deniq; cōstantiā alterius in alterū amoris/ hæc haud quāq; humana putauimus esse: verū animi cuiusdā prastātioris: q̄ p more vulgariū istorū mortaliū: q̄ donec secundū ventis nauigatur/ amicis indignatur: nisi ex æquo participes fiant rerū latitarum: q̄ si vel paululum eis venti reflare coeperint/ aufugiunt/ solos in periculis deferētes. Enimvero vt et illud noueris/ nihil amicitia melius arbitrant Scythæ: neq; est in quo Scythæ magis gloriēt, q̄ in adiutadis amicis cōmunicandisq; rebus acerbis: quēadmodū neq; pbrū apud nos maius vltimū/ q̄ amicitia defertorē videri. Has ob res Orestem ac Pyladem veneramur q̄ prastantes extiterint in Scytharū virtutibus/ atq; in amicitia præcellentes: id quod nos oīm maxime admiramur. Appellationē quoq; ex his illorū factis imposuimus: vt Coraci vocent: qdē qdē nra in lingua pinde sonat/ ac siq; dicat/ diū amicitie p̄sides. MNE. Hui Toxaris pfecto nō arcu maius valuerūt Scythæ/ bellicisq; in rebus ceteris antecelluerunt: verū videntur et ad orandū/ persuadendūq; omniū aptissimi: vnde mihi quū dudū secum videretur, nūc eidē merito fecisse videmini: qui sic Orestem ac Pyladem indeorū numerū retuleritis. Verū illud me fugerat vir optime/ q̄ pictor quāq; bonus esses. Admodū em̄ euidenter ostendisti nobis quæ sunt in Orestis tēplo/ picturas/ pugnāq; viroq; alteriq; p altero suscepta vulnera. Tactū nō putarā amicitia vsq; adeo cultā fuisse quodā apd Scythas: magis autē q̄ barbari essent atq; agrestes, similitate quidē/ ira/ rabieq; pperuo cōmitti: amicitia vero ne in familiarissimos qdē exercere solitos: idq; cōiciēs/ quū ex aliū quē de illis audim⁹: tū ex hoc q̄ progenitores suos vita defunctos deuorā TOXA. An nos Græcis quū aliis in rebus/ tū in his quæ ad parētū attinēt cultū/ sanctiores/ magisq; pii sim⁹, in presentiarū haud quāq; cōtēderim. Quā autē nostrates amici lōge fideiores sint amicis Græcis: q̄q; amicitia rō maior apud nos q̄ apud vos: haud difficile fuerit docere. Ac p deos Græcorum ne tibi molestū sit audire: si quæ pspexi dixerō: multū iā tēp̄is apud vos verisatus, vos enim mihi videmini præclarius ceteris de amicitia verba possi-

necere: vim vero factaq; illius adeo non solū pro sermonū dignitate non ex-
 rcere: vt sat vobis sit p̄dicare eā: & quātum sit bonū ostendere. At vbi vsu
 enit: deficiētes a sermonibus/ nescio quomodo e medio negotio aufugitis.
 Ceterū quū tragœdi i scenā p̄gressi/ istiusmodi amicitias vobis rep̄sentāt:
 leriq; laudatis atq; applauditis: ac pro se mutuo periclitātib⁹ illis illachry-
 matis: ipi vero nihil dignū laude pro amicis p̄stare audetis. Quin si quādo
 morte accidat: vt egeat amicus: ibi p̄tinus nō secus atq; isomniā/ p̄cul auolā-
 es euanesctūt vobis multē illē tragœdiē: vosq; similes reliquit inanib⁹ istis
 mutis p̄sonis: quē diducto rictu, atq; imane hiantes, ne minimū qdem lo-
 uunt. At nos ediuerso/ quo sumus i dicēdo de amicitia posteriores/ hoc in
 restāda ea p̄cedimus. Quare si videt ita i p̄sentia agamus: p̄scos illos
 micos valere sinamus: si quos vel nos vel vos ex his q olim fuere, recensere
 alemus: quādo ista qdē parte vos nimirū superaueritis: cōpluribus ac gra-
 vibus adductis testibus: neq; poetis: q Achilles & Patroclī amicitia, tū The-
 ti Perithoiq; neq; nō aliorū necessitudinē/ pulcherrimis versibus carmini-
 usq; cōtexuerūt. Qui paucos quosdam i mediū adferamus: ex his q nostra
 osorū memoria fuerit: atq; eorū res gestas exponamus. Ego qdē Scythicas:
 u vero Gracanicas. Et i his vter superarit: melioraq; produxerit amicorū
 exempla: is & victor esto: ac suā ipsius victoriā promulgato: tanq; q pulcher
 imū honestissimūq; certamē decertarit: adeo vt ego qdem non paulo ma-
 im mihi i singulari victo certamine dextrā amputari: nā ea est apud Scy-
 has victo poena: q in amicitia quopiam iſerior iudicari: p̄sertim Græco: ipa-
 e Scytha quū sim. MNE. Qzq; est haud mediocris negotiū cū viro/ ita vt tu
 s/ bellatore/ singulari certamine cōgredi: tū admodum iſtructo missilibus
 c penetratilibus narrationibus: haud tamē vsq; adeo ignauiter tam cito vni-
 ersam deferēs grēciā/ tibi cessero. Etenī vehemēter absurdū fuerit: quum
 uo illi tātum vicerint Scytharū: quantū fuisse declarāt: tū fabulē: tū vetus-
 tē vestrē picture: quas pauloante scite admodū rep̄sentabas: Græcos omnis
 ot nationes/ tot ciuitates/ nullo defendēte vinci abs te. Nam istuc si fiat: nō
 extrā, quēadmodū apud vos solet, sed linguā execari cōueniat. Sed vtrum
 p̄ctare nos oportet: nūerū ne eorū: q amice qs gesserit: an magis quo plu-
 es alteruter amicos referre poterit: hoc victoria dignior videbit. TOXA.
 Nequaq; imo nō multitudie vis horū spectet: verū si q tu narrabis facta/ his
 narrabo videant p̄stantiora magisq; penetrātia: tū nimirū etiā si numero
 aria sint opportuniora magisq; letalia mihi facient vulnera. Ac pene me-
 net ad ictus accōmodabo. MNE. Probe loqueris. Statuam⁹ igit: quot erūt
 ntis, TOXA. Mihi qdē satis fore videtur: si vterq; quinq; narret exempla,

MNE. Idem mihi videt: ac prior dicito: verum adiuratus, nimirum non nisi vera dicturum: alioqui fingere eiusmodi / non admodum fuerit difficile: palam autem refelli non queant. Porro si iuraris: nefas sit / non habere fidem. TOXA. Iurabimus: si quid etiam iureiurando opus esse censes, MNE. At quis tibi e diis nostratibus: num satifaciat Iuppiter philius? TOXA. Et maxime. Ego quoque tibi nostrate iurabo / meapte in lingua. MNE. Testis igitur esto Iuppiter philius / quęcunque dicturus sum apud te, ea nimirum, vel quę viderim ipse: vel quę ab aliis quoad fieri potuit / diligentissime pceperi: narraturum / nihil ex me ipso comminiscente alleuareque. Ac primo quidem loco Agathoclis Dinięque amicitia referam / quę apud Ionas est celebratissima. Nam Agathocles hic quę Samius fuit: non ita pridem vixit: vir in amicitia quidem precipuus / ita ut re declarauit. ceterum reliquis in rebus vulgo Samiorum nihilo prestantior / neque genere / neque ceteris inter opibus. Huic cum Dinię Ephesio Lysionis filio amicitia a puero intercesserat. Porro Dinię supra modum ditatus est: & quęadmodum solent ii quę nuper opes nacti sunt / complures & alios secum habebat / satis quidem idoneos illos / & ad copotandum & ad voluptariam consuetudinem: ab amicitia vero longe alienissimos. Atque inter hos iterum habebatur & Agathocles: conuiuiebatque & compotabat illis: non admodum approbas eam viuendi rationem. Dinię autem nihilo hunc potiorē habebat, quam ceteros adulescentes. Tandem etiam offendere coepit / crebrius obiurgas: molestusque videbatur: quippe quę admoneret eum maiorum: precipereque ut seruaret, quę multo labore parta / pater illi reliquisset: adeo ut ob hanc ne ad comessationes quidem illum deinceps adhiberetur / sed solus cum illis comessaretur celare cupiens Agathoclem. Demum ab assentatoribus illis misero persuasum est: quę adamaretur a Chariclea Demonactis vxore viri illustri, atque inter Ephesios in honoribus civilibus primarium. Iam & literule a muliere ad illum ventitabant: & ferta semimarceda & multa quędam admorsa, denique quicquid ad hęc lena machinantur in adolescentem: quo paulatim illis amore artibus quibusdam inserant: primumque hac incendant opinione: quę sese credant amari. Nam plurimum illicit & hoc / praesertim eos quę sibi formosi videntur: donec imprudentes in casses inciderint. Erat autem Chariclea urbana quidem & elegans muliercula: at supra modum meretricia, semperque illius quicunque forte adiisset: etiam si quis admodum leuiter concupiuisset: quin si vel aspexisset duntaxat / protinus adnuebat: nec villo pacto metuendum erat: ne quando recusaret Chariclea: admirabilis autem alioqui artifex: quauis meretricie doctior / allicere amatorem: & ambiguus quum adhuc esset totum subigere: at quum iam teneretur icitare: ac magis magisque accedere: nunc ira: nunc blandimentis: ac mox fastidio de-

de sicca suspirione: quasi ad alium sese deflexura esset: postremo omni ex
arte egregie docta erat mulier & absoluta, artibusq; omnigenis i amantes
structa. Hanc igitur tum Dinia adultores accersuerat i adolescentulum
multaq; ad simulabant quo eum i amorem Charicleae ipellerent. Illa porro
uac compluris iam adolescentes iugularat, & innumerabiles amores fuerat
uentita / domosq; opulentas euerterat: variu quoddam atq; inexpugna-
bile malum: vbi nacta manibus est simplicē & huiusmodi artium i peritum
adolescentulum, haudquaq; admittebat ex vnguibus: sed vndiq; oppugnans
entāq; vbi iam omnium esset compos: tum ipsa dum captat capta perit:
um i felici Diniae innumerabilium malorum extitit causa. Nam primū qui
em statim literulas illas ad illum dat: ac subinde misstat ancillulā quae re-
ficiaret vt fletet: vt vigilarer: postremo vt misera pē amore suffocatura
flet sese. Donec iam beatus ille persuasus / sibi formosus esse videretur: atq;
phesiorum vxoribus pēter ceteros adamabilis. Ac tandem i congressum
eductus est multis precibus exoratus. Et ex eo quidem tempore facilis iam
rat coniectura: fore vt caperetur a muliere formosa: ad voluptatem con-
redi docta: & in loco flere: & inter loquendum miserabiliter suspirare: &
am abeuntem amplecti: & ad euntē obuiam occurrere: & formam colere sic
t maxime placitura esset: inter dum vel voce vel cithara canere: qbus om-
nibus i Diniam vsa est. At vbi sensit excruciarī / iamq; amore illaqueatum /
c subiugum esse factum: aliud ad hęc excogitat: quo miserum subuertat:
trauidam se ex eo simulat (nam hoc quoq; efficax ad magis ac magis illā
nandum stultum amantem). Neq; postea commeabar ad illum / affirmans
viro obseruari sese: qui iam amorem persensisset. Hic vero rem iam non
ltra ferre poterat: neq; durare quibat: quum illam non aspiceret: sed la-
hrymabatur, adulatoresq; ad sese accersebat: ac Charicleae nomen i clama-
at: imaginemq; illius amplexus (candido em lapide fecerat) eiulabat. De-
num i limine abiiciens sese iactabatur: planeq; res extremae dementiae spe-
iem obtinebat. Siquidem munera reddita sunt mulieri: non pro malorum
ut corollarum precio: sed solide domus, agri, famulae, vestes florulente, au-
i quantum optaret. Quid multa? Breui Lyfionis domus antea inter lones
obilissima exhausta est, atq; exinanita. Deinde vbi iam exuccus esset: eo re-
cto / alium quempiam adolescentulum Cretensem bene nummatum vena-
a est, illiq; substituit. Jam videlicet illum adamabat / atq; is qdem credebat.
taq; Dinias neglectus non a Chariclea modo: verū etiā ab assentatoribus
nā isti quoq; ad Cretensem amatorē iā descuerāt) abijt ad Agathoclem iā
ridem non iscium: q illi res misere haberēt. Ac pudefcens quidem in iurio,

tamen exposuit omnia: amorem: egestatem: arrogatiam mulieris: riualem
 Cretensem: in summa non victurū sese: nisi cum Chariclæa consuetudinem
 haberet. Ille vero intempestiuū esse rat⁹ id tēporis exprobrare Dinia: qua-
 propter ex amicis vnum sese non admisisset: sed tū quidē assentatores suos
 sibi anteposuisse: diuendita / quā vnā habebat in Samo / domo paterna, pre-
 cium illi attulit talenta tria. Quæ simul atq; recepisset Dinias: haud clam
 erat Chariclææ: rursus subito formosus factus: rursus ancilla & literulæ,
 & expositulatio, q; iam diu sese nō adiuisset, cōcurrerunt. Item adulatores ap-
 plaudētes: vt viderūt Dinia adhuc esse qd daret. cū autē pollicit⁹ esset sese
 venturū ad illā: venissetq; primo fere somno: essetq; intus Demonax Chari-
 clæa maritus: siue q; aliqui persenserat: siue de cōposito pditioneq; vxoris
 (nā vtrūq; fertur) exiliens velut ex insidiis: & attriū iubet occludere: & Di-
 niam cōprehēdi: ignem ac flagra minitās: neq; nō gladium tanq̃ in mœchū
 educens. Ille porro reputans quibus in malis esset: vecte quopiam de proxi-
 mo, vt iacebat, arrepto / tū ipsū occidit Demonactem: in tēpus adigens: tū
 Chariclæam: atq; hāc quidē non ictu vno: verū etiā & vecte sēpius & postea
 Demonactis gladio feriēs. At famulī interea muti stabant: rei nouitate at-
 toniti. Deinde cōprehendere conati: quum in hos quoq; ferro infiliret: ipsi
 quidē aufugerunt. Dinias autē clam sese subduxit: tanto patrato facinore.
 Et ad auroram vsq; apud Agathoclem diuersabatur: pariterq; & quæ facta
 essent reputabāt: & quid in posterum esset euēturum cōsiderabāt. vt autē
 diluxit: milites aderant (iam enim res erat diuulgata) cōprehensumq; Di-
 niam, nec hūc iam inficiantē homicidium, abducunt ad præfectum: qui per
 id tempus Asiam moderabatur. Hic eum ad Persarum regem remittit, nec
 ita multo post relegatus est Dinias in Giaron insulā ex Cycladibus vnam:
 dānatus a rege: vt in ea, quoad viueret, exularet. Agathocles autē cum reli-
 quis in rebus nunq; abfuerat: tum pariter soluit in Italiam: & amicorū solus
 vna est in iudiciū comitatus: neq; vsq; defuit officio. Porro vbi iam in exiliū
 profectus est Dinias: ne tum quidem desertus est ab amico. Quin potius ip-
 se suapte sponte damnatus / versabatur in Giaro: simulq; cum illo exulē age-
 bat. At quum iam rerum necessariarū omnium inopia laborarent: locans se
 ipsum purpurariis vna cum aliis vrinabat: quodq; hinc partū est referens,
 Diniam alebat. Quin & agrotanti diutissime inseruiuit: & vbi vita defun-
 ctus est, noluit vnq; in patriam reuerti: verum inibi persequeravit in insula:
 pudori sibi fore ratus: si vel mortuum amicum deseruisset. Hoc tibi graci-
 factum amici rettulerim: quod quidem non ita pridem accidit. haud enim
 scio an anni quinq; præterierint: q; Agathocles in Giaro mortem obiit.

TOXARIS. At utinā iuratus ista Mnesip. dixisses: videlicet quo mihi fas
 fier: eis non habere fidem. Adeo Scythicum quendā amicum Agathoclem
 tum descripsisti / quin vereor ne quē & alium isti similit narres. MNESIP.
 VS. Audi iā & alium Toxari Euthydicum chalcidensem. Retulit autem
 mihi de hoc Simylus nauclerus Megarēsis / adiurās profecto se teste rem fa
 tā esse. Aiebat enī nauigauisse sese ex Italia Athenas: circiter Pleiadum oc
 asum: collecticiōs quosdā homines vehentē: in his fuisse Euthydiciū: vnaq
 um hoc Damonem Chalcidensem / eiusdem amicum. At natu quidem eos
 equalis fuisse: verum Euthydicum / valentē robustumq: Damonem cōtra
 upallidum ac valetudinariū: quasi qui nuper (vt apparebat) ex diutur
 o morbo reualuisset. Itaq; ad Siciliā vsq; feliciter aiebat Simylus nauigase
 e ipsos. Ceterum vbi trāsmisso freto / in ipso iam Ionio mari nauigarēt / tē
 estatem maximā eis incubuisse. Quid autē attinet multa referre: immanis
 quāsdā procellas ac sinuosas / tum grandines / & si quæ alia tempestatis ma
 a: vt vero iā haud procul abessent a Zacyntho nuda nauigantes antemna:
 rēterea & funes quosdā trahentes / quo nimirum vim impetumq; fluctus
 xciperēt: circiter noctis medium Damonē / qui in tanta iactatione nausea
 et / vomuisse in mare propēdentem. Deinde, vt coniciō, naue vehemētius
 n eā partem in quā ille propendebat inclināta, simulq; propellēte fluctu ex
 idisse eum pronō capite in pelagus, neq; nudum tamen videlicet / vt mise
 o vel natare commodē liceret. Mox itaq; succlamasse quum præfocaretur,
 vixq; sese ab vndis sustolleret. Porro Euthydicum simul atq; audisset / nam
 orte fortuna nudus in strato tū erat: abiēcisse semet in mare, arreptoq; Da
 none qui iā deficiebat (diutius enī ista videri poterāt luna scilicet relucen
 e) vna iuxta illum nasse, ac subleuasse. Ac voluisse quidem illis opitulari se
 e miseratos virorum calamitatem, verum nequisse / q; vento præualido ra
 erentur. Illud tamē fecisse: subera complura ad illos proiecisse: tum ex con
 is aliquot: vt ab his suspensi natarēt: si quē forte ex eis nasciscerentur. Po
 tremo scanforia quoq; tabulata: quę quidem erāt neutiq; exigua. Cogita iā
 per deos: qd aliud grauius beneuolētiae documentum quisq; edere queat / in
 ominē amicum / qui noctu decidisset in mare / vsq; adeo seuiens, q̄ cōmunis
 ata morte: lāq; adeo mihi ante oculos ponē imminentes procellas: fragorem
 quæ sese adglomerātis: spumam vndiq; efferuescentem: noctem: ac despe
 rationem. Ad hęc illum iam præfocari incipientem, vixq; vndis extantem /
 nanusq; porrigentem amico: hunc autē incontāter insilientē, simulq; nan
 ē: prorufq; sollicitum: ne se prior Damon iteriret. Sic enī profecto cogno
 ces, q; haud ingenerosum hunc quoq; amicum / videlicet Euthydiciū / retu
 d iii.

lerim. TOXARIS. Vtrū perierunt viri Mnesippe: an salus quæpiā ex ispe-
rato illis contigit? Adeo ego illis non mediocriter timui. MNE. Bono ani-
mo es Toxaris: seruati sunt / quin hodieq; Athenis agūt: ambo philosophię
dātes operā. Nam Simylus ea demum narrare poterat: quæ noctu videre li-
cuit: hunc delapsū: illum desiliēte: simulq; nantes: quatenus per noctē da-
batur aspicere. Porro quæ post hæc acciderint: Euthydicus ipse narrat. Pri-
mum quidē, subera quædā forte nactos / suspēdisse de his sese, atq; ita heren-
tes fluitasse, sane q̄ incommode. Deinde vbi tabulata conspexissent iā sub au-
rorā annasse: conscēsisq; illis cōmode / deinde nantes appulisse Zacynthum.
Post hos autē: qui neutiq; mali sunt, vt ego quidē autumo, accipe iā tertium
nihilō istis inferiorē. Eudamidas Corinthius Aretæo, Corinthio, & Charixeno
Sicyonio amicis vtebatur: & iis quidem opulētis: quum ipse pauperri-
mus esset. Hic vīta decedēs testamētum reliquit: aliis quidē fortasse deridē-
culum: tibi vero, haud scio, an tale sit appariturū: viro probo: & apud quē
amicitiā in precio sit, quiq; vel cum præcipuis ī ea certare quēas, sic enim in
eo scriptum erat. Lego Aretæo quidē: matrē meā alendā: atq; in senectā fo-
uēdam. Charixeno vero filiā meā elocandā cum dote: quāta ab illo maxima
dari poterit. Erat autē illi mater anus: ac filiola iā matura nuptiis. Si quid
autē interīm acciderit alterutri: huius quoq; partē (inquit) alter habeto.
Huiusmodi lecto testamēto, ii qui tenuitatē quidē Eudamidæ nouerant: at
amicitiā quē illi cum his viris intercesserat ignorabāt: rem pro ludo iocog;
ducebāt. Nemo certe aderat: qui non cum risu discederet: q; etusmodi here-
ditatem Aretæus & Charixenus essent accepturi / felices videlicet: atq; ita
aiebāt. Si quidē persoluēt Eudamidę: superstites ipsi hereditatē tradēt mor-
tuo. At heredes / qbus ista erāt legata: vt audierunt: venerunt ilico agnosce-
tes rataq; facientes ea quę erant testamēto mādāta. Itaq; Charixenus quq;
duntaxat dies superstes, diem obiit. Aretæus autē optimus successor factus,
tum illius / tum suo ipsius suscepto onere / & matrē alit Eudamidę: & filiā nō
ita pridē elocauit: ex quinq; talētis quę possidebat, duobus in propriæ filię
dotē: duobus in amici filiam erogatis. Ac nuptias ambarum eodē diē fieri
voluit. Quid tibi Toxaris Aretæus iste videtur: numnā leuē amicitiā: ar-
gumētum exhibuisse: adita huiusmodi hereditate, neq; deserto amici sui te-
stamēto: an hunc quoq; in perfectis idoneisq; calculis ponimus, vt sit vnus e
quinq; TOXARIS. Et iste quidē egregi⁹: q̄q; equidē Eudamidā multo ma-
gis ob fidutiā admiratus sum: qua fuit erga amicos, declarauit enī q; ipse
eadē fuisset factur⁹ erga illos: tamen si non essent ea scripta in testamēto: ve-
rum ante alios venisset non scriptus talium hæres. MNESIPPVS. Probē

dicis. Sed quartū iā tibi narrabo: Zenothemī Charmoleum, Massilia oriundum. Cōmonstrabatur autē mihi ī Italia, patriāe nomīne legatum agētī, vir decorus: procerus: ac diues: vt apparebat. Assidebat illi vxor ī rheda iter facienti: quum alioquī deformis, tum dimidia nēpe dextra corporis parte māca, alteroq; capta oculo/tererrimū quoddā & refugiendū terriculum. Deinde quum demirarer: si decorus ille quum esset ac venustus/sustineret eiusmodi mulierē sibi adiunctā: is qui mihi eum cōmonstrabat/causam exponit: quare in id matrimoniū incidisset, nouerat enī comperte omnia. nā ipse quoq; Massiliensis erat. Menecrati (inquit) huius foedae patri, amicus erat Zenothemis: viro diuiti ac honorato: ipse iisdē rebus par. Deinde aliquāto post facultatibus exutus est ex condēnatione Menecrates: quo tēpore pariter infamis & ad capeffendos magistratus inidoneus est iudicatus a sexcētū viris, tanq̃ qui sentētiā iniquā pronunciaffet. Ad hunc autē modum ingt nos Massiliēses mulctamus, si quis corrupte iudicet. Grauius itaq; ferebat Menecrates: primum q̃ esset condēnatus, deinde, q̃ e diuite pauper: postremo q̃ ex nobili repēte factus esset infamis: ac reiectitiū. At prēter cētera eū ipsa discruciauit filiā iā nubilis: vtpote annos nata decē & octo: quā ne cum omni quidē patris substātia quam ante condēnationē possederat: dignatus fuisset quisq; ingenuus ac pauper facile accipere: quē tam infelici fuerit forma. Quin & concidere dicebatur, idq; circa lunā crescētem. Hęc vbi apud Zenothemim deploraret: bono inquit animo es Menecrates. Neq; enī ipse egebis necessariis, & filiā tua dignum aliquē suo genere sponsum iuenerit. Atq; hęc eloquutus, statim apprehēsa illi⁹ dextra, deduxit domū. Ibiq; opes quē illi multę erāt, partitus est cū illo: ac coena apparari iussa/cōiuiū accipit amicos, & in his Menecratē: veluti iā e necessariis cuipiā persuasisset: vt puellā in matrimoniū acciperet. Posteaq; autē cōiuiū peregerāt: libassentq; diis, tum vero plenū illi calicē porrigēs: accipe inquit Menecrates, a genero symbolum affinitatis poculum: nā hodie ducturus sum ego filiā tuā Cydīamachā: dotē autē iam olim accepi, talēta quinq; & viginti. Illo vero respondēte ablit ne feceris o Zenothemis: neue ipse vsq; adeo īfaniā: vt te neglectū qui & iuuenis es & formosus, cōspiciā cum deformi puella ac debilitata cōiugatū. Hęc inquā illo loquētē: hic sponsam adiunctā tollēs abduxit in thalamū: ac paulo post prodiit, ea deuirginata, atq; ex eo tēpore cū illa viuūt: supra modū diligēs, & quēadmodū vides circūferēs eā. Et nō solum nō pudet matrimoniū: ver; etiā perinde atq; gloriās de eo, sic ostētat: propterea q̃ negligīt corporis formam ac foeditatē: ad hęc opes, & famā: tantū amici ratio nē habet Menecratis: neq; arbitrat̃ur cum sexcētum virum sententiā dete-

Luciani

m

riorem esse factū : quantum ad necessitudinem. Quā pro his iam illi gratia
 rerulit fortuna : ad hūc modū. Puellus enim ei formosissimus ex illa defor-
 missima susceptus est. Neq̃ diu est q̃ tollens hunc pater / intulit in curiam:
 frondibus oleaginis coronatum: ac pullis amictum : quo plus miserationis
 auo conciliaret. At infans arridebat iudicibus:manibus complodebat. Itaq̃
 curia cōmota super illo/remisit multam Menecrati:atq̃ ille iam rei saneq̃
 restitutus est eiusmodi patrono vsus apud iudices. Hæc affirmabat Massi-
 liensis Zenothemim amici gratia fecisse: haud mediocria: sicuti vides:neq̃
 qualia passim Scythę factitāt:qui cōcubinas formosissimas summa cura de-
 ligere dicunt. Restat nobis quītus.Neq̃ vero mihi videor aliū quēpiā de-
 bere dicere: Demetrio Sunienſi præterito. Nauigarat in Aegyptū Deme-
 trius:vna cū Antiphīlo Alopecenſi: qui cū illi iā inde a teneris annis fuerat
 amicitia:atq̃ ephœb⁹ ephœbo cōuixerat:pariterq̃ fuerat erudit⁹. ipse qdē
 Cynicam discipulā sequut⁹ sub Rhodio illo sophista:Antiphīlus vero me-
 dendi scienciā exercuerat. At hoc tēporis forte profectus fuerat in ægyptū:
 ad spectaculū Pyramidū Mēnonisq̃. Nā audiuerat illas quī eēnt sublimes:
 vmbra nō iacere:Mēnonē autē vocē ædere,exoriente sole. Harū igitur rerū
 cupiditate adductus Demetrius:videlicet vt pyramidas intueretur ac Mē-
 nonem audiret: sextū iam mēsem aduerso nilo nauigabat: relicto Antiphi-
 lo:q̃ is itinere atq̃ astu defessus esset. Huic autē interea calamitas incidit:
 quæ singularē quēpiam amicū postularet. Nā puer eius vt nomine ita & pa-
 tria Syrus,inīta societate cū sacrilegis aliquot, vna cū illis in Anubis tēplū
 irrupit sublatq̃ deo ad hoc phialis aureis duab⁹ tū caduceo,aureo & hoc,
 neq̃ nō cynocephalis argēteis/atq̃ id genus aliis,omnia apud Syrum depo-
 fuerāt. Deinde forte cōprehēsi(capti enim fuerāt diuēdentes nescio quid)
 rem omnē protinus confessi sunt: restricti in rota/deportatiq̃ venerunt in
 ædes Antiphili:ibi res furto sublatas depromebāt:sub lectica quadā in abdi-
 to conditas.Syrus itaq̃ ilico vinctus/vnaq̃ heres huius Antiphīlus:atq̃ is
 quidē interea dū præceptorē audit,auulsus. Nec opitulabatur quispiā:quin
 magis hi qui fuerant hactenus amici, auersabantur hominē tanq̃ qui tēplū
 Anubis sacrilegio cōpilasset:sesēq̃ impiari credebāt:si cū illo bibissent: aut
 edissent.Porro duo qui reliqui erant pueri,quicquid erat in domo cōuasfan-
 tes,fuga discesserunt.In vinculis igitur erat miser Antiphīlus multū iā tē-
 poris.habitus interim oīm,quātum in carcere erat,fontium fecestissimus.
 Porro pfectus carceris Aegyptius homo supersticiosus ratus sese gratū face-
 re deo:atq̃ illius vlscisci vices: grauis Antiphīlo imminabat. Q̃ si quando
 defenderet:affirmans se nihil eiusmodi patrassē:impudēs habebat:atq̃ hoc

Toraris. Fo. XXIX.

nomine multo etiā magis erat inuifus. Subegrotabat itaq; iā maleq; habebat. nec mirū: quippe qui humi cubaret: idq; etiā noctu: neq; crura sineretur p̄tendere: ligno inclufa. nā per diem Cyphone stringebat: altera manu vincta ferro. at noctu cogebat totus in vinculis eſſe. Ad hęc inſuper domiciliū p̄dor ac p̄focatio, multis ibidē vinctis, locūq; anguſtū p̄mētibus: adeo vt vix respirarēt: tum ferri ſtridor: ac ſomnus exiguus. Hęc oīa moleſta erant atq; intolerāda: nimirū homini eiufmodi rerū inſueto: minimeq; ad tā durū vitæ genus exercitato. Quum vero iā deficeret ac ne cibū quidē capere poſſet: reuerſus eſt tādē & Demetrius: nihil dū ſciens eorū quę acciderant. vt autē cognouerat quo in loco res eſſet: ſtatimq; curriculo ad carcerē veſniſſet: tū quidē admiſſus nō eſt: p̄pterea q̄ veſpera iam eſſet: & carceris cūſtos iādudū oclufis foribus dormiebat: miniſtris excubias agere iuſſis. At mane quū eſſet, ingreſſus: multis videlicet p̄cibus admiſſus: accedēs multo tēpore q̄rebat Antiphilū: q̄ppe malorū multitudine ſic imutattū: vt agnoſcī nō quiret. Circumiens igiſ e vinctis vnūquēq; cōtemplabat: eorū more: qui familiaritū cadauera iam marcida facta requirunt in ſtragibus. Q; nī nomē fuiſſet eloquutus: Antiphilū Denomenis filiū: ne longo quidē tēpore poſtuiſſet agnoſcī quiſnā eſſet: vſq; adeo prae malis erat trāſfiguratus. Vt vero ad vocem agnitā reſpōdiſſet: atq; adēunte illo comā diduxiſſet: eam a vultu abigens ſordidā atq; impexam: oſtendit ſeſe quis eſſet. Hic ambo collapſi ſunt: oculis oborta caligine: in tā inopinato ſpectaculo. Verū aliquāto poſt poſteaq; & ipſe ſibi redditus: & Antiphilū recipiens Demetrius: de ſingulis eſſet illum diligēter percōtatus: bono animo eſſe iubet. Tum diſſecto pallio, dimidiato quidē induitur ipſe: reliquum autē illi donat: detractis illi putribus atq; detritis quibus erat opertus panniculis. Atq; ex eo diē modis oībus illi aderat: curam eius agens: inſeruienſq;. Locans enim ſeſe iis qui verſabantur in portu mercatoribus, a mane ad mediū vſq; diē, oneribus geſtādīs nō parum lucri faciebat. Deinde ab opere reuerſus: mercedis partē Carcerario in manū dabat: quo illi māſuetum hunc ac pacatum redderet. De reliquo autem in amici curam aſſatim ſuppeditabat. Atq; interdū quidē aderat Antiphilo quo illū cōſolaretur: vbi vero nox occupaiſſet: pro carceris foribus facto ex herbis thorulo, ſubſtratiſq; frōdibus, acquieſcebat. Et in hūc quidē modū aliquādū degebāt: vt Demetri⁹ nullo vetātē ingrederet: atq; ob id mitius ferret calamitatē Antiphilus: donec extincto in carcere latrone quōpiā: idq; vt putabat veneno: & cuſtodīæ exactiſſime obſeruata: neq; deinde quiſq; admiſſus in domiciliū vinculis liber. Quas ob res dubius atq; anxius: quum alia via non pateret qua liceret amico adēſſe: adito præfecti

Luciani

Collega, seipsum defert tanquam in irruptione templi Anubis communem operam addidisset. Id simul atque confessus est: abductus est ilico in carcerem: ac ductus ad Antiphilum. Nam hoc magnis precibus vix obtinuerat a carcerario: ut proxime Antiphilo atque eadem in trabe vinciret. Hic igitur vel maxime declaravit: quanto in illum fuerit amore: quam sua ipsius incommoda negligeret: cum & ipse interim egrotaret: illud autem curam haberet: quo pacto fieri posset: ut ille & plurimum dormiret & minimum angeretur. Atque ita comode tolerabant: communicatis inter ipsos malis: donec aliquanto post / tale quiddam accidit: quod finem ferme eorum imposeret calamitati. Siquidem e vinculis quispiam / haud scio unde nactus limam / adiunctis coniuratis captivorum plerisque catenam insecuit: qua seriatim erant astricti: cyphonibus in hanc insertis: solvitque omnes. Qui quidem facile trucidatis / quippe paucis / custodibus, congregati per filiere. Atque ii quidem ilico quo quisque poterat dissipati, postea plerique sunt comprehensi. Porro Demetrius & Antiphilus inibi remanserunt: Syro quoque retento: qui iam aufugere parabat. Ut autem diluxisset: Aegypti praeses / cognito quod acciderat / emisit quidem qui illos insequerentur: accersitis autem iis qui erant cum Demetrio: solvit a vinculis collaudatos: quod soli non aufugissent. At illis haud quam sat erat: ut hoc titulo dimitterentur. Clamabat autem Demetrius: sibi non mediocribus in rebus iniuriam fieri preterdebat: si pro maleficis habiti viderentur vel comiseratione: vel ob id laudis / quod non aufugissent, dimitti. In summa copulere iudicem ut causam exactius excuteret. At hic ubi repperit: nihil eos comeritos: collaudatos illos: Demetrium autem seorsum quoque admiratus: liberos esse iussit: consolans super poena: quam tulerat: praeter ius in vincula coiecti. Quin etiam ambos munere prosequutus est: idque de suo: Antiphilum drachmarum decem milibus: bis tanto Demetrium. Ac Antiphilus etiam nunc quidem in Aegypto est. Demetrius autem sua quoque viginti milia relinquens amico, concessit in Indiam: profectus ad Brachmanas: tantum hoc loquutus Antiphilo: merito sibi iam ignoscendum videri: quod cum ab eo discederet. Neque enim sibi opinor fore pecunia: quoad is perseveraret esse: qui erat: videlicet qui possit paucis esse contentus: neque illum amplius egere amico: quippe cui res iam feliciter haberent. Huiusmodi sunt Toxaris amici greci. Quod si initio notasses nos: tanquam qui verbis nos iactaremus: idem profecto relaturus eram tibi complures orationes: atque eas egregias: quas Demetrius habuerit in iudicio quam interim per seipso nihil defenderet: per Antiphilo vero, lachrymas funderet: atque etiam supplex esset: totaque causam in se reciperet donec Syrus flagris caesus ambos eos liberos fecit. Hos igitur paucos e plurimis / quos mihi primam memoria suggestit: tibi narrauerim peritos

ac firmos amicos. Qd reliquū est: iā decedēs a narratiōe/tibi dicēdi partes
trado. Tu porro vti Scythas his nō: inferiores referas: sed lōge p̄stātiores tī
bī ipsi curē fuerit: si qd de dextra sollicit⁹ es: ne ea tibi p̄cidat. Verū oportet
strenuū prestare virū. Eteṁ res quēdā vehemēter ridicula tibi cōtingerit: si
cū Orestem ac Pyladē admodū sophistice laudaris: p Scythia dicēs orator
ignauus appareas. TOXA. Recte tu qdē Mnesippe: qui qdē ad dicēdū etiā
adhortaris: perinde quasi nihil sollicit⁹ sis: ne tibi lingua excecet: victo ī nar-
rationib⁹. Sed iā exordiar: nihil quidē quēadmodū tu verbis phalerans atq;
adornās (neq; enim is scytharū mos) p̄sertim quū res ipse lōge magis lo-
quātur q̄ verba. Nihil autē eiusmodi expectaueris a nobis: cuiusmodi tu cō-
mēorādo laudib⁹ extulisti: puta si quis sine dote duxerit deformē mulierē:
aut si qs amici filiē nubēti, pecuniolā donauerit: duo talēra: ac p louem siqs
spōte eat ī vīcula quū certo sciat se paulopost eē soluēdū. Admodū em̄ leuia
īsta: neq; qcq; inest ī his: vel magni negotii, vel virile qd sit. Ceterū ego tibi
referā multas cēdes: bellaq; & mortes amicoꝝ causā susceptas: vt intelligas
vīa īsta lūsum eē: si cū scythicis cōferātur. Neq; tñ īsthuc sine causā facitis.
Sed merito parua īsta miramini: p̄pterea q̄ nō sunt vobis admodū graues
occasionēs declarandē amicitia: qppe in alta pace viuētibus. Quēadmodū:
nec in tranquillitate queas scire: bonus sit gubernator nec ne. Tēpestate em̄
tibi opus fuerit: ad hoc vt dignoscas. At apud nos bella perpetua: & aut in-
uadimus alios: aut cedim⁹ inuadētibus: aut vbi forte cōcurrim⁹: p pascuis
prædaq; pugnamus. Hic potissimū opus est bonis amicis: eoq; q̄ firmissime
cōstituiamus amicitias: sola hac arma inuicta atq; inexpugnabilia esse iudī-
cantes. Prius autē volo tibi cōmemorare quo ritu faciamus amicos: non ex
poculis: quēadmodum vos: neq; si quis æqualis sit: aut vicinus: verū vbi stre-
nuum quēpiam virū cōspexerimus: quicq; præclara facinora patrare possit:
in hunc oēs studio incūbimus: & qd vos in ambiēdis cōiugiis/id nos in ami-
cis facere nō grauamur: diu quasi procos agentes: nihilq; non facientes: ne
videlicet frustremur amicitia: neue reiecti esse videamur. At vbi iā in ami-
citiis ceteris repulsis/delect⁹ est quispiā: p̄tinus foedus inītur: ac iusiurādū
quod sit maximū nimirū & victuros eos pariter: & mortē opperiturū: si sit
opus: alterū pro altero. Atq; ita facimus. Eteṁ simul atq; incisīs digitis/san-
guinē in Calicē destillauerim⁹: summisq; īunctis gladiis/ambo pariter ad-
mouētes biberimus: nō est quicq; qd deinde nos queat dirimere. Admittun-
tur autē ad huiusmodi foedera: ad summū tres. Nā qui multis fit amicus: is
eo loco habetur apud nos: quo cōmunes īstæ atq; adulteræ vxores: arbitra-
murq; iam nō perinde firmā illius amicitia fore: posteaq; est ī plures partes

Luciani

dissecta. Exor diat autē ab his quæ nuper Dādamis fecit. Dādamis enī hūc
in cōflictu cū Sauromatis / quū esset captiuus abductus eius amicus Amizo
cas. Quin potius ante tibi iurabo nostrum iusiurādum / quādoquidē isthuc
initio sum pollicitus. Non enī per Ventum & Acynacem / quicūq̃ mēturus
sum apud te / de Scythicis amicis. MNESIP. Equidem tuum iusiurandum
haud magnopere desyderabam. proinde recte facis / qui nullum deorum iu-
res. TOXARIS. Quid tu narras! An non tibi videntur esse dii Ventus &
Acynacis! Adeo ne te fugit q̃ nihil sit maius mortalib⁹ vita ac morte! Per
hæc utiq̃ iuramus / quoties per Vētum & Acynacē iuramus: videlicet per
Ventum: tanq̃ qui vitæ sit causa: per Acynacem vero vt qui mortis sit au-
ctor. MNE. Atqui si ista idonea causa est / profecto multos alios quoq̃ deos
estis habituri / tales qualis est Acynacis / puta iaculum / lāceam / venenum / su-
nē, atq̃ his confimilia. Quādoquidē varius est iste deus interitus / atq̃ innu-
merabiles aperit vias / qbus ad illum sit aditus. TOXA. Vide q̃ contētiose
nunc, q̃q̃ litigiose isthuc facis: dū medio sermone iterpellas me: excutisq̃ ac
disturbas orationē meā. At ipse loquēte te silērium agebā. MNE. Age / non
sum isthuc posthac factur⁹. Toxaris. Et optimo iure obiurgas. quare perge
cōfidēter qd̃ restat dicere: perinde quasi nec adsum dū loqueris. adeo tibi file-
bo. TOXA. Quartus igit̃ agebat̃ dies Dādamidi & Amizocē: ex quo ami-
citiā inierāt, ac mutuū sanguinē pariter biberāt. Venerāt iterea ī regionē
nostrā Sauromatē: cū equitū decē milibus: peditū autē ~~h~~ tantū aduenisse fe-
rebat. ii nimirū quū in nos irruissent iparatos / neq̃ expectātes illorū isultū;
oēs qd̃ cedere cogunt: cōpluris aut̃ repugnātes occidūt: nōnullos & viuos
abducūt: nisi si quis effugerat tranās ī vltiorē fluminis ripā: vbi nobis di-
midiiū copiarū / & ps curruū erat. Sic enī id tpis castra fueram⁹ metati: haud
scio quo consilio Archiplanorū. i. ducū nostrorū, ad vtrāq̃ Tanaidis ripā.
Protinus itaq̃ & p̃das abigebāt: & captiua abducebāt: & rētorā diripiēbāt:
& curribus potiebant̃ / atq̃ iis plerisq̃ cū viris captis / & sub oculis nr̃is cōcu-
binas vxoresq̃ nr̃as cōstuprabāt. Nos porro rē idigne tulim⁹. At Amizoca
quū duceret (erat enī capt⁹) noiātī iclamauit amicti: miserevinctus: simulq̃
calicis & sanguinis cōmonefecit. Qd̃ simul atq̃ exaudierat Dādamis: nihil
etiā contatus / spectātibus oībus / tranauit ad hostes. Ibi Sauromatæ dēfatis
telis irruerunt in illum: iam confixuri nisi succlamasset Zirim. Hoc verbi si
quis sonuerit / postea non interimunt / sed recipiunt / tanq̃ dedentē sese pre-
cio redimēdum. Moxq̃ ad illorū ducē adductus reposcebat amicti: ille redē-
ptionis p̃ciū postulabat. Neq̃ enī prius dimissurū sese: nisi maximū p̃ illo re-
cepisset. Tum Dandamis: quē possidebā inquit, ea oīa a vobis direpta sunt.

q̄ si qđ est qđ nudus p̄stare queam: id sum paratus polliceri vobis: & ipe-
ro quicqđ voles. Et si ista vis: meip̄m huius in locū recipe & abutere ad qđ-
cūq; tibi lubitū erit. Ad hec Sauromata. Nihil inq̄t opus retinere te p̄fer-
rim quā temere dedideris. Quin tu parte eorū quē possides tradita, amicū
abducito. Rogat illico Dādamis: quidnā vellet accipere. Ille oculos postulat.
Atq; hic p̄tinus exhibuit eruēdos. Deīde vbi essent execti: iāq; p̄ciū p̄solutū
esset Sauromatis: recepto Amizoca reuersus est inuitēs illi: vnaq; tranātes
incolumes ad nos redierunt. Id factū animū reddebat Scythiis oībus: neq; iā
victos esse rebātur sese: quū viderent: qđ apud nos esset bonorū maximū: id
nondū esse abductū ab hostib⁹: verū sup̄esse egregiā mentē: & in amicos fi-
dem. At idē Sauromatis formidinē nō mediocrem incutiebat: reputātib⁹
eū cuiusmodi viris, si se preparassent, essent pugnaturi: tamet si tū quidē ex
improviso sup̄assent. p̄inde sub noctē relicis maxima ex parte pecorib⁹ incē-
sisq; currib⁹ fuga sese subduxerūt. Porro Amizoca nō tulit diutius: vt vide-
ret ip̄e: amico ceco Dādamide. sed ip̄sus semet exoculauit. Atq; ita sedēt am-
bo oīq; cū honore a populo Scytharū publicit⁹ alūtur. Quid tale Mnesippe
vos referre possētis? Eriā si qs tibi donet vt possis vel decē alios ad istos qnq;
adiūgere: etiā citra iusiurādū: si ita vis: vt & multa liceat affingere! At ego
tibi rē nudā exposui. Tu vero si quē talē narrasses: nō sum nescius: quantas
adornādē rei ḡra phaleras narratiōi fueris admixtur⁹: quēadmodū suppli-
carit Dādamis: & q̄no sit excacatus: & quē dixerit: & quo pacto redierit: &
quēadmodū exceperit eū Scythæ: adgratulātes beneq; ominātes: atq; id ge-
nus alia: cuiusmodi vos ad demulcēdas aures solet[ur] artificio quodā addere.
Audi igit̄ & aliū huic parē Belittā: hui⁹ Amizocæ cōsobrinū. Is vt detra-
ctū ex equo a leone Balthem amicū cōspexisset: nā forte simul erāt ī venatu:
iāq; leo circūplex⁹ illū, iugulo admot⁹ eēt: atq; vnguib⁹ laniaret: defiliēs &
ip̄e inuolauit in tergū beluæ: reflexitq; ī sese puocās auertēsq; atq; iter dē-
tes digitos inferēs: conat⁹ quoad licuit Balthem e rictu Leonis eximere: do-
nec leo omisso illo iā sem̄ in artuo: ad Belittam sese cōuertit: atq; ip̄m quoq;
circūplexus occidit. Ac tūc moriens (nā tanto anteuertit) acynacē in leonis
pect⁹ defixit. Itaq; pariter exanimati sunt oēs. nos autē sepeliuim⁹ eos: duob⁹
aggestis tumulis iter se vicinis: altero amicorū: altero e regiōe leonis. Iā ter-
tio loco tibi referā Mnesippe Macetæ Lōchatæ & Arlacomæ amicitia. Hic
em̄ Arlacomas deperibat Mazæā Leucanoris filiā: q̄ regnabat ī Bosphorotū
quū legatione fungeret sup̄ tributo: qđ Bosphorini semp nobis p̄dere soliti,
id tēporis tertiū iā mēsem vltra diē legitimū distulerāt. In cōuiuio igit̄ quū
Mazæam vidisset procerā atq; decorā virginē: amore capt⁹ est: grauiterq;

Luciani

discruciabat. Iam itaque quæ de tributis agebant: erant transacta: responderatque illi Rex: cõuiuios accipiebat: mox illũ dimissurus. Est autẽ mos in Bosporo: utriusque in cõuiuios petant puellas: narrantes quinam sint: quibusque rebus freti decreuerint eas in matrimonium accipere. Atque id tempore forte fortuna multi aderant in cõuiuios principes: reges: ac regum filii. in his erat & Tigrapates Lazorum princeps: & Adymachus Machlyenæ dux: aliique cum his permulti. Oportet autem vniquemque proci posteaquam exposuit quid sit & qua fiducia ad ambiendas nuptias accesserit cõuiuari cum reliquis: tacitumque accubere. Deinde pacto cõuiuios, postulata phiala, vinum in mensam effundere: atque ita sponsam ambire: multum interea collaudante se: quo genere: quibus opibus: quod sit potentia. Ad hunc igitur modum cum multi iam libassent: postulassentque: regna & opes commemorantes: tandem Arfacomas / postulata phiala, non libauit (neque enim mos apud nos vinum effundere: quoniam magis cõtumelia ista esse iudicat in deum) sed haustum bibes. Da mihi Rex inquit filiam tuam Mazam uxorem: quod multo sum potior istis quantum ad opes ac possessiones attinet. Leucanore vero admirante: Sciebat enim rex pauperem Arfacomam ac de plebe Scytharum esse: precoratemque quantum pecorum, aut quantum habes plaustrorum Arfacoma: nam his rebus vos diuites estis. Immo nec plaustra inquit possideo nec arma: verum sunt mihi duo amici: honesti peribique: quales alii Scytharum nemini. At tamen quid ista dicens risus est: cõtẽptumque habet: visusque temuletur. Mane vero reliquis placatus est Adymachus: iamque sponsam abductur? erat in Maotidẽ ad Machlyenses. Porro Arfacomas domum reuersus amicis indicat: quemadmodum reiectus esset a rege: risumque habet? in cõuiuios: quum pauper esse putaret. Atqui dixeram inquit illi quantas habere opes nepe vos: o Lõchata atque Maceta: vestraque beneuolentia longe prestare, multoque firmiter esse Bosporanorum opibus. verum hæc dicentem me subfannauit: cõtẽpsitque: & Adymacho scilicet Machlyensi tradidit alportem: idam sponsam: quæ aureas phialas se diceret habere decem: preterea currus quaternis sedilibus octoginta: ad hæc ouium bouumque multam copiam. Sic videlicet antetulit fortibus viris pecorum multitudinem: operosa pocula: & currus grauis. Proinde o amici dupliciter excrucior: nam & Mazam amo: & iniuria mihi inter tantum hominum illata non mediocriter mordet animum meum. Arbitror autem & vos ex equo iniuria affectos esse. Etenim ad vniquemque e nobis tertia cõtumelia pars pertinebat: si modo ita viuimus: quemadmodum corpimus? quum cõiungeremur: nimirum ut vnus homo simus: iisdem dolentes: iisdemque gaudentes. Immo inquit Lõchates vnusquilibet e nobis totus iniuria afficiebat: tamen quum in te ista fieret. Quomodo igitur (inquit Macetes) his in rebus agemus? Per partes inquit Lõchates negotium suscipiamus. Atque ego quidem recipio Arfacome, me caput apponaturum Leucanoris. Tu vero sponsam ereptam huic adducas oportet. Ita fiat

Toxaris. Fo. XXXII.

(inquit). At tu Arfacoma iter hęc / nā his pactis verisimile est exercitu ac bello fore op⁹, hic mane: quo cōtrahas & appares arma: equos: atq; aliarū rerū vim: quātā potes maximā. Facillime aut plurimos adiūxeris: partim q; ipse strenuus: partim q; nobis nō pauci sunt familiares. Maxime vero si desederis in tergo bouis. Hęc vbi placuissent: hic qdē q̄tū potuit, recta pfect⁹ est in Bosporū: puta Lōchates: alter. i. Macētes ad Machlyēses: eques vterq;. At Arfacomas domi manēs, & cū æqualib⁹ cōtulit: & ex familiarib⁹ vim hoīm armauit. Demū & in tergo bouis desedit. Cōsuetudo aut de sedēdo in tergo bubalo huiusmodi est apud nos. Vbi qs ab alio lesus est: cupitq; vlcisci: neq; par eē pugnaē videt: tū boue immolato: carnes frustulatim cōcisas igni torret. Dehinc ipse porrecto humi corio, sedet in eo: in tergū reductis manibus more eorū q; a cubitis victi sunt. Et hoc qdē apud nos maximū est supplīcādī genus. Appositis aut bouis carnib⁹, adeūtib⁹ domesticis, p̄terea si quis ali⁹ velit, q; partē sibi sumit: ac dextro pede tergū bouis calcās, p̄ faciliatē pollicetur: hic qdē equites p̄biturū se quīq; suo pte cibo: suoq; stipēdiō: ille decē: alius plures: alius armatos pedites quot possit: atq; qui pauprimus, se ipsum dūtaxat. Colligit itaq; in tergo bouis igēs nōnunq; multitudo. Et huiusmodi quidē exercitus, & certissima fide cohareret: & hostibus expugnatus difficillim⁹ est: nō aliter q̄ si iureiurādo esset adact⁹. Nā in tergū ascēdisse: instar iurisiurādī est. Arfacomas igit his in rebus pcurādīs satagebat: cōiurātq; illi egtes qdē circiter quīquies mille: tū armati ac pedites p̄misce: vicies mille. At Lōchates vbi ignotus puenit in Bosporū: regē adit: tractātī quiddā de regni negotiis: aitq; venire quidē sese publico Scytharū noīe: sed priuatim res maximas apportare. Ille vbi dicere iussisset, De publicis inquit negotiis hac in p̄sentiarū denūciant Scythæ: ne vestri pastores in planticiem vsq; trāsgradientur: sed intra Trachonē pascant. Ceterū latrones de quibus expositularis: regionē vestrā incurserint: negant eos publico consilio emitti: sed priuatim sui quēq; lucri causa prædari. Q; si qs illorū deprehendatur: tui arbitriū esse vt in eos aīaduertas. Hęc quidē illi denūciant: at ego tibi indico: grauē in vos insultū futurū ab Arfacoma Mariātæ filio: qui nuper legatū egit apud te: idq; (opinor) quū filiā tuā postularit: nō assequit⁹ sit abs te: ob id indignat⁹: sedetq; i tergo taurino septimū iā diem: cōtrausq; illi est exercitus haud exiguus. Audiui (inquit Leucanor) & ipse: cogi vim copiarū in tergum bouis. Q; autem aduersum nos cogerentur: q; Arfacomas huius rei dux esset: id vero me fugerat. Atq; in te inquit Lōchates hic apparatus cōstituitur. Mihi autē inimicus est Arfacomas: graui terq; fert: q; sibi præferat a natu maioribus: & q; in oībus illo videar eē p̄re-

Luciani

stantior. Q. si mihi sponderis alterā filiam tuā Barcetīm: alioqui nec in digno vestra affinitate: breuī tibi reuerſus caput eius apportauero. Spondeo Rex inquit: videlicet supra modum formidine correptus: propterea q̄ non ignoraret quā ob causam iratus esset Arſacoma: nimirum ob nuptias: tum & alias quoq̄ metuerit semper Scythas. At Lonchates: iurato inquit te preſtiturū pacta neq̄ ificiaturū. Id quum fieret: iāq̄ reſupīnatus ī coelū iurare vellet: Abſit inquit vt hic: ne quis ſpectantiū coniciat: qua gratia iuremus. Quin potius hoc tēplum Martis īgreſſi: occluſis forib⁹ iuſiurandum edamus: vbi nullus exaudiat. Nam ſi quid horū inaudierit Arſacomas: vereor ne me ante bellū imolet: manu iā nunc non parua cinctus. Introeamus inquit Rex. Vos autē abſiſtite q̄ longiſſime. Neq̄ quiſq̄ ad templum adeat: quē ego non accerſiuero. Poſtea q̄ igitur ipſi q̄dem itrogreſſi ſunt: ſatellitēs autē procul abſtiterunt: vibrato gladio ſimulq̄ altera manu obturato ore, ne vociferaretur, ictum ī pectus adegit. Deinde caput deſectū ſub chlamyde tenēs prodibat: quaſi conſabulās iterim cū illo: breuiq̄ ſeſe dicēs adfuturum: tanq̄ ad negotii quippiā emitteretur ab illo. Atq̄ ita reuerſus eo vbi equum vinctum reliquerat: conſenſo illo redequitauit ī Scythiā. Porro nemo eſt eum iſequutus: quippe diu ignorātibus Boſporinis: qd̄ acciderat: tū vbi reſciſſent, factioſe de regno decertātibus. Hęc itaq̄ geſſit Lōchates: pſtititq̄ promiſſum: allato Leucanoris capite. Porro Macētes in via factus certior ſuper hiſ quē ī Boſporo acciderant: peruenit ad Machlyēſes: primuſq̄ illis nūcium attulit de rege trucidato. At populus inquit te Adymache gener cū ſis ad regnum vocat. Proinde fac vt ipſe prior occupās īpetium arripias: ī rebus perturbatis obortus: puella vero te ſequatur a tergo ī currib⁹. Facile enī iſt hoc pacto tibi cōciliaueris multitudinē Boſporanorū: vbi Leucanoris filiā conſpexerint. Ego porro non ſolum abſtus ſum: verum etiam ſponſa tuę cognatus maternus. ſiquidē noſtra e gente Maſteram Leucanor aſciuit vxorē. Et nūc tibi adſum: miſſus a Maſteræ fratribus qui ſunt ī Alania: denunciātib⁹ vt q̄ potes ociſſime te recipias ī Boſporū: neq̄ per negligētiam cōmittas, vt īperiū ad Eubiotū deueniat: q̄ tametiſi frater notus eſt Leucanoris: tamē Scytharum paſtibus ſemper fauit: cū Alanis ſimultates gerit. Hęc q̄dem dicebat Macētes. Erat autē eodē cultu eadēq̄ lingua cū Alanis. Cōmune enī horum vtrūq̄ Alanis cū Scythiſ: niſi q̄ nō magnopere comati ſunt Alani: quēadmodū Scythę. At Macētes ī hoc quoq̄ illis erat aſſimiliſ: videlicet detonſa coma: quatinus conueniebat Alanū minus eſſe comatum q̄ Scythā. Itaq̄ hiſ rebus factū eſt: vt illi fides haberetur: putareturq̄ Maſterę ac Mazę cognatus eſſe. Et nūc inquit o Adymache, ad vtrū

Toxaris Fo. XXXIII.

uis paratus sum: vel p̄ficisci tecū in Bosporū si velis: vel manere si sit opus:
ac sponsam adducere. Ist huc equidē inqt Adyrmach⁹ longe malim: quādo
quidē cognatus es: te puellā adducere. Nā si nobiscū vna p̄ficiscaris in Bos-
porū, vnū duntaxat equitē numero addideris. Q. si mihi vxorē aduexeris,
multorū instar fueris. Atq; ita factū est: et hic qdē iter ingressus est: Macē-
tē tradēs ducendā Mazēā: quæ virgo etiā dū erat. At ille per diem quidē il-
lam curru vehēbat: verū vbi nox incubuisset, impositā equo (nā id curarat
vt alius qdam eques sese cōsequeret) tū infiliens et ipse nequaquā deinceps ad
Meotim iter faciebat: sed deflectens ad mediterraneā, relicis ad dextrā Mi-
treorū mōtibus, quū virginē interim aliquoties interquiescere iussam re-
focillasset, intra tridū a Machlyensibus in Scythiā vsq; p̄mensus est viam:
statimq; equus eius vbi destitisset a cursu, paulisper astans exanimatus est.
Porro Macētes Arsacomæ Mazēā in manū dās, Accipe, inquit, a me quod
q id quod sum pollicitus. At illo ad insperatū spectaculū stupefacto/ḡfasq;
agente/ Define, inquit, Macētes: ac noli me aliū a te ipso putare: nā mihi p̄-
fecto ḡfas agere ob hanc quē feci/ p̄inde est: ac si sinistra mea ḡfas agat dextrē
q; vulneratæ sibi subministravit/ atq; officiose curā egit agrotantis. Ridī-
cula nimirū et nos fecerimus: si iā dudū cōmissi/ et quatenus licet in vnū cō-
flati/ magnū adhuc esse credamus: si qua pars nostri officiose quid egerit p̄
toto corpore. Etm̄ p se ipso fecit: quū ps sit totius beneficio adiuti. Atq; ad
hūc quidem modū Arsacomæ ḡfas agētī Macētes respōdit. Caterū Adyr-
machus vbi sensit insidias, nō prexit ire in Bosporū: iā em̄ Eubiotus rerum
potiebat/ accersitus a Sauromatis: apud quos fuerat diuersatus: verū in pa-
triā reuersus, cōtractis ingētib; copiis, p̄ mōtuosa irrupit in Scythiā: pau-
loq; post irruiet et Eubiotus: ~~quū~~ Gracos vndecūq; poterat secū ducens: tū
Alanos et Sauromatas accersitos: vtrinq; vicies millenos. Cōiūctis autē co-
piis, Eubiotus atq; Adyrmach⁹ nonaginta milia cōfecerūt. Atq; ex his ter-
tia pars eqtes sagittarii: nos autē (nā et ipse ad hanc expeditionē cōtuleram
addens iis q̄tergum taurinū cōuenerant/ equites ad plenū instructos cen-
tum) contractis haud multo minus triginta milib⁹ vna cū equitibus oppe-
riebamur insultū ductore Arsacoma. Vt autē admouentes illos cōspeximus
cōtra duximus agmē, prēmīssis in hostē eqtib⁹. Atq; vbi iā diu acriter eēt
pugnatū, tandē cessere nostri, interrupta phalange. Postremo in duo disse-
ctū est vniuersum agmē Scythicū: pars subduxit sese nō omnino palā victa
verū ita fugiebat: vt locū dare videret: adeo vt Alani ad multū tempus in-
sequi nō auderent. ptē alterā/ quæ eadē erat imbecillior cingentes Alani ac
Machlyenses vndequaq; cēdebāt, cōsertim iaculis emissis atq; sagittis: sica-

Luciani

vt vehemēter laboraret a nostris qui tenebantur obsessi. Et iam plariq; arma pīcerāt: quortū in numero forte erat Lonchates et Macētes: iamq; ambo vulnus acceperant: dū ante alios sese periculis obiciunt. Hic qdē adusto femore/puta Lonchates. Porro Macentes securi sauciato capite: tū conto in humerū impacto. Qd simul atq; sensit Arfacomas: quū in altero agmine esset nobiscū: turpe ratus /si desertis amicis nō adesset, subditis equo calcaribus, cū clamore in hostes tēdere cōpīt: sublato gladio adeo: vt Machlyenses vim animi nō sustinuerint /sed viā illi fecerint: vt transiret. At ille receptis amicis, tum aduocatis et aliis, impetū fecit in Adymachū, impactoque in ceruicē gladio/ad zonā vsq; dissecuit. Quo fuso, dissipata est omnis acies Machlyensium: paulopost et Alanorū. Deniq; cum his Græci quoq;. Atq; ita redintegrato praelio nos supiores extitimus: diūq; sumus insequuti/trucidantes: donec nox finē imposuit. Postero die ab hostibus venerunt legati: qui supplices pacē atq; amicitiam orarent. Bosporani duplicatū tributū pē suos sese pollicebant. Machlyenses obsides daturos se confirmabant. Alani ita eam inuasionē cōpensaturos sese spondebant: vt Sindianos nostro nomine vellēt aggredi: quibuscum multo iam tempore nobis fuerat similtas. His de rebus auditis suffragiis, in primis autē Arfacomæ et Lonchata, pax inīta, duobus illis cuncta p arbitratu suo moderantibus. Huiusmodi Mnesippe audent Scythæ amicorū causa facere. MNESIP. Tragica prorsus o Toxari/sabulifq; similia. Et ppitius sit Acynaces et ventus p quos iurasti: si quis ista nō credat /non admodū reprehendens esse videatur. TOXA. At vide vir egregie: ne incredulitas ista ab inuidia vestra pficiscat. Qz nō me deterrēbis nō habendo fidē: quo minus et alia his cōsimilia referā: quæ nouerim a Scythis esse gesta. MNE. Tātū ne longū facias vir optime: neq; vsq; adeo admissis/vagisq; vtare sermonibus: vt nunc sursum ac deorsum Scythiā/Machlyanamq; pcurrēs: deinde in Bosporū discedēs: postremo rediēs prorsus abutare silentio meo. TOXARIS. Parendum tibi et hanc præscribenti legem: dicendumq; paucis: ne fatigeris vna nobiscum/audiendo circūcurfitans. Quin magis ausculta quæ in meipm amicus Sisinnes nomine præstiterit. Quū enim Athenas relicta patria pfisceretur: idq; cupiditate Græcarum literarum: appuleram Amastrin Pōticā. Ea est vrbs haud pcul a Carazbe dissita in p montorio/obuia iis qui a Scythia nauigāt. Comitabatur autem Sisinnes mihi a puero amicus. Nos igit vbi res quasdam importatas in portu spectassemus: in eumq; e nauī subduxissemus emissus/nihil suspicantes mali: interea fures quidam effracta sera sustulerunt vniuersa: adeo vt non reliquerint /quod vel in eum diem sufficere posset. Ergo

lus

m

m

Toxaris Fo. XXXIII.

quum domū essemus reuerſi: cognito quod acciderat, nō viſum eſt in ius
vocare vel viciniſ q plures erant/vel hoſpitē: veriti ne plariſq ſycophātæ
videremur: ſi dixiſſemus nobis ab aliquo ſublatos eſſe Daricos quadringē-
tos: tū veſtium p multū: ad hęc tapetia quædā: deniqꝫ qꝫquid habueramus.
Conſultabamus igitur hiſce de rebus/ quid eſſet faciundum omnium rerū
egeniſ: idqꝫ in vrbe peregrina. Ac mihi quidem ita viſum eſt tum tempo-
riſ itatim demerſo in ilia acynace/ vitam fugere: priuſqꝫ ignauum quippiā
aut indignū eſſet ferendū/ vel fame/ vel ſiti enecto. Cōtra Siſinnes cōſolabat
obſecrāſ ne qd tale facerem. Aiebat em̄ excogitaſſe ſeſe: vnde nobiſ victuſ
ſuppeteret. Et eo qdem die baiulandiſ e portu ligniſ allata mercede, victū
ſuppeditauit: mane aut obambulans in foro/ pompā quandā aſpexit iuuenū
(quemadmodū aiebat) elegantiuſ ac ſtrenuorū. Hi nimirū viritim lecti/ vti
mercede propoſita ſingulare certamē inirēt: in tertiuſ diē erāt decertaturū.
Ergo quū oēs huiuſ negotiū cōditioneſ audiſſet: accedeſ ad me: Caue poſt-
hac, inqꝫ, Toxariſ: ne teipſm pauperē dixeriſ. Si qdem tertio abhinc die diui-
tem te reddidero. Hęc ait: atqꝫ interea ægre parato victu, quū iā ſpectacu-
lum eſſet inſtitutū, ſpectabam⁹ et ipſi: et em̄ aſſumptū me duxit in theatruſ:
tanqꝫ ad iucundū aliquod/ nouiſqꝫ ſpectaculū Græcorū. Ergo vbi cōſediſſe-
mus, ſpectabamus. Ac primo quidem feræ ptim iaculiſ confixæ/ atqꝫ a cani-
buſ agitatæ: partim in homineſ quoiſdam vinctoſ emiſſæ/ nocēteſ quoiſpiā:
ita vt coniciēbamus. Vt autem prodierūt qui erant ad ſingulare certamē
conducti: ac producto iuvene quodam prægrandi/ dixiſſet præco. Si quiſqꝫ
velit cū hoc ſingulari certamine congređi, prodeat in mediū: præmiū pu-
gnæ accepturus drachmarū decem milia. Ibi protinuſ aſſurrexit Siſinnes
deſiliens: polliceturqꝫ ſe dimicaturū: ſimulqꝫ poſcit arma. Tū acceptā mer-
cedē decē milia mihi deferēſ in manū dat. Si vicerō, inqꝫ, Toxariſ vna pſi-
ciſcemur/ ſuppeterqꝫ cōmeat⁹: ſin ceciderō, ſepulto me, redi ruri⁹ i Scythiā
Ego qdē hiſ auditis ſingultiebā. At ille ſūptiſ armiſ reliquū qdē corp⁹ mu-
niuit: at galeā neqꝫ ipſiuit: ſed nudo cōſiſtēſ capite pugnabat. Et iūcio qdē
ipſe vuln⁹ accepit, retorto gladio ſuccifo poplite/ ita vt multū ſanguiniſ de-
flueret. Ego interim iā metu p mortuus erā. At ille cōſidentiuſ inuadentē
aduerſariū obſeruāſ, ferit in pectore/ tranſſigitqꝫ: ita vt ptinuſ ad pedē il-
liuſ pōberet. Ille feſſ⁹ et ipſe vulnere/ mortuo incūbebat: partiqꝫ aberat: quū
ipſe quoqꝫ efflaret aīam. At ego accurreſ erexi/ aīmqꝫ reddidi. Porro vbi di-
miſſ⁹ ē, iā victor declarat⁹: ſublatū illū domū deportauit: multūqꝫ tpiſ cura-
tuſ a medicis, ſupuixit quidē/ hodieqꝫ agit apđ Scythas, ducta in matrimo-
nium ſore meā: clauduſ tamen adhuc eſt ex vulnere. Hęc reſ Mneſippe

Luciani

nō apud Machlyenses: neq; in Alania gesta est: vt testib⁹ careat: et ficta credi queat: verū cōplures extāt Amastriani: qui de pugna Sisinnae memorāt. Finem iam faciam: si tibi quinto loco factū Abauchae retulero. Appulit aliquando Abauchas hic in Boristenensiu ciuitatē secū adducens: et vxorem: quā vnice diligebat: liberos duos: alterū quidē masculum lactētē: altera vero erat puella septē annos nata. Erat autem peregrinationis comes et huius amicus Gyndanes: atq; is quidem e vulnere laborans: quod in via acceperat a latronibus: qui eos fuerant adorti: cum quibus dum pugnaret, ict⁹ est in femore: ita vt ne stare quidem posset prae cruciatu. Itaq; noctu dormiētibus illis: nam forte in cenaculo quodam diuerfabantur: ingens ortū est incendium: omniaq; circūclulit: iamq; flammavndiq; domum circūdedit. Ibi experrectus Abauchas, relictis liberis plorātibus, repulsa vxore quē inhærebat: iussaq; vt ipsa sese seruet: amico in humeris sublato descendit perrūpensq; euasit: ita vt nequaquā incendio læderet. Vxor infāntē baiulans consecuta est: monens puellulam: vt sese cōsequeretur. Ea vero semiusta abiecto ex vlnis infānte: vix exiliit e flamma. Deinde puella vna cū illa veniēs pene et ipsa extincta est. Post hęc quū probro obieceret q̄spiam Abauchae: q̄ desertis liberis atq; vxore Gyndanem extulisset, Imo liberos, inquit, denuo parare haud quāq; difficile: tum incertū an hi boni sint futuri: porro amicū diu fuerit priusq; inueniā talē: qualis est Gyndanes: cui⁹ amor mihi multis argumentis est exploratus. Dixi Mnesippe e pluribus his quinq; p̄positis iam tempus est p̄nuntiari vtri nostrū/aut linguam/aut dexteram oporteat amputari. Quis igitur futurus est iudex? MNESIP. Nemo. Neque enim constitueramus narrationis arbitriū. Sed scin quid agemus? Quādoquidē in p̄sentiarū nullo p̄posito scopo sumus iaculati: de integro delecto arbitro alia amicorū paria ap̄d illū referamus: dein vter succubuerit/ ei tū qdē amputetur: vel mihi lingua: vel tibi dextra. Aut si hoc crudele, quādo tu amicitia admirari visus es: ego nihilo secius puto/ nullā esse mortalibus possessionē hac p̄stantiorē neq; pulchriorē: quin ipi quoq; in vnū copulati/ illud approbamus: vt ex hoc die in totā vsq; vitā sim⁹ amici: vtriq; victores: vtriq; maximis potiti p̄miis: videlicet p vnica lingua/vnaq; dextra binas vtriusq; habituri: atq; insup oculos quoq; quaternos/pedesq; quaternos: in sūma duplicia oīa. Eiusmōi nāq; qddā est cū duo tresq; copulāt amici: qualē Geryonē scriptores depingunt senis manibus/ternisq; capitibus hominem. Siquidem (vt mea fert opinio) tres illi fuerūt: qui cōmuniter omnia gererent: vt dignū est his: q̄ amicitia cōiuncti sunt. TOXA. Probe dicis: atq; ita faciam⁹. MNE. Verū neq; sanguine op⁹ est Toxaris: neq; Acynace: qui nobis amicitia

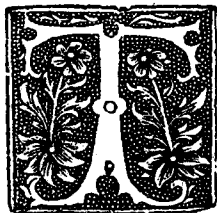
Alexander. Fo. XXXV.

tiam confirmet. Hæc em̄ confabulatio: et q̄ eadem amamus, id multo certius est calice illo quem bibitis: propterea q̄ huiusmodi nō obligationem/ sed animū postulare mihi videntur. TOXA. Placent ista: iamq̄ amici atq̄ hospites simus: tu mihi hic in Græcia: ego tibi siquādo in Scythiā peruenieris. MNE. Nimirū vt sis sciēs/nequaq̄ me pigeat vel longius etiā pficisci si tales amicos nancisci liceat: qualē esse te Toxari ex tua oratione coniicio.

Toxaris finis Erasmo Interprete.

LVCIANI ALEXANDER SEV PSEVDOMANTIS

ERASMO INTERPRETE.



V quidē charissime Celse/leuem forte quandā / ac facile puinciā tibi mādare videris: quū iniūgis: vt Alexandri Abonotichitæ impostoris vitā/cōmenta/ neq̄ nō audaciā/prestigiāsq̄ libro cōplexus/volumē ad te transmittā verū siqs ea conet̄ omnia ad plenū enarrare, id profecto non minoris sit negotii: q̄ Alexandri eius/ cui Philippus fuit pater/res gestas literis pdere:tātus hic scelere:quātus ille virtute. At tamē si cādide/ignoscēterq̄ legere voles: et quod narrationi deerit id ex te imputare atq̄ addere, conatū hūc te authore capeſſam: et Augei bubile si nō omne, at certe p mea virili repurgare nitar, paucis aliquot elatis cophinis. nimirū vt ex his cōiecturā facias: quātus/q̄q̄ immensus fuerit sim⁹ vniuersus: quē ter mille boues multis annis reddere potuerint. Sed amboꝝ in terim noīe calumniā vereor tuo pariter ac meo: tuo/q̄ iubeas memoriā/literarūq̄ monumētis tradi virū longe sceleratissimū: meo/q̄ sumā operam in hmōi narratione/rebusq̄ gestis hoīs: quē nequaq̄ oportebat ab eruditīs legi: sed in frequentissimo quopiā et amplissimo theatro spectari a simiis/ aut vulpibus discerptū. q̄q̄ siqs hoc crimen nobis impeggerit, poterimus et ipsi nos exēplo quodā similitueri. Eteṃ Arrianus ille discipulus Epicteti vir inter Romanos cū primis laudatus/ac p omnem vitā in literarū studio versatus, quū simile qddā fecerit p nobis quoq̄ responsurus est. Nā is qdē Tillibori latronis vitā describere nō est grauatus. Nos vero multo crudeliorē latronē memoriā pdemus: qppe q̄ nō in syluis ac mōtib⁹/ sed ipis in vrbibus sit latrocinatus: neq̄ q̄ Minyā tm̄ aut Idā sit pgrassatus: neq̄ paucas q̄sdā Asiæ ptes/ videlicet desertiores depopulatus: sed q̄ vniuersam (vt ita dixerim) Romanorū ditionē suo cōplerit latrocinio. Ac primū tibi depingā hoīem: effigiē eius quoad potero pxime verbis adubrās: tametsi nō sum admodū pingēdi pītus. Corpe igit̄/vt interim et hoc tibi repræsente/ pcerus erat /et aspectu decorus: planeq̄ specie diuina qdā ac maiestatis ple

Luciani

na: colore cādidō: barba nō admodū hirsuta: coma prīm natiua rectus: prim
 apposititia. Sed hac adeo scienter efficta: vt vulgus fere nō sentisceret imi-
 tatā/alcititiāmq; esse. Oculi vehemēter acres ac versatiles: tū diuinū qddā
 relucētes, vox dulcissima pariterq; clarissima. In summa quo ad has res/nul-
 la ex pte poterat improbari, ac figura qdē hoīs erat hmōi. Cāterū mēs atq;
 animus. O malorū depulsor Hercules/et auersor tristitiū Iuppiter/seruato-
 resq; Dioscuri/in hostes potius cōtingat incidere, q̄ cū eiūsmōi quopiā hīe
 cōmerciiū. Sigdē ingenio/sollertia/acumine lōge p̄stabat cāteris mortalib⁹
 Tū curiositas/docilitas/memoria/et ad disciplinas ingenii felicitas: horum
 vnūqđq; supra q̄ dici possit illi suppetebat: qbus tñ pessimā in ptē est vsus.
 Et quū haberet arma tā egregia sibi suppetitata/ ilico nimirū oīm q essent
 sceleribus nobilitati, facile summus euasit: vel supior Cercopibus/ Euriba-
 to/Phrynonda/Aristodemo/Sostrato. Nā ipse quū aliquādo Rutiliano scri-
 beret genero/modestissimeq; de se loqueret/Pythagoræ semet adsimilabar.
 Atqui veniā mihi dabit Pythagoras: vir ille qdem sapiens ac mēte diuina
 cāterū si huius ætate vixisset, puer (sat scio) præ hoc visus fuisset. Sed heus
 tu p Gratiās: caue putes hac in Pythagoræ cōtumeliā me dicere: quasi ve-
 lim eos similitudine rerū gestarū cōmittere. Verū siqs deterrima quæq; et
 p̄brosissima, quæ de Pythagora p calumniā ferūtur (qbus egdē haud quāq;
 fidē pinde vt veris habuerim) siqs tñ cōferat in vnū, ea nimirū omnia vix
 etiā minimā p̄culam adæquēt Alexandrinæ versutiæ. Prorsum enim ima-
 ginare mihi/et cogitatione finge/q̄ maxime variā ingenii tēperaturā/indo-
 lem̄q; ex mēdacio/dolis/piuriis/malediciisq; cōsulam/ p̄mptā/audacē/versa-
 tilem/et ad efficiendū q̄ cogitasset nullū refugientē laborē: appositam ad p
 suadendū: cuiq; facile fides habenda videretur: tū quæ mire simularet opti-
 ma quæq; ea quæ a mente essent diuerfissima præ se ferret. Primum igitur
 nemo cum illo cōgressus est, qui nō hac cū opinione discesserit: vt eum mor-
 talium omniū optimū/æquissimumq; præterea simplicissimum/minimeq;
 fallacē iudicaret. Accedebat ad hac omnia grandis rerū conatus: quū ni-
 hil pusillum cogitaret: sed ad maxima semp appelleret animū. Ita quū esset
 adolescentulus adhuc/formosus admodum/ætate videlicet tenera/ac velut
 herbescēte: id qđ licebat partim e stipula cōiicere: prim audire ex his q ita
 p̄dicabāt: passim sese p̄stiruebat: ac mercede sui copiā faciebat iis: qb⁹ lubi-
 tū fuisset. Inter multos aut incidit in hūc amans qdā p̄stigiator: ex eorū nu-
 mero: q magiā et diuinas incantationes p̄stent: tū ille cāmēta ad concilian-
 dā in amoribus grām: malorū imissiones in hostes: rōnē eruēdi/repertiēdiq;
 thesauros/hereditariū successiones. Hic vbi cōspiceret bene ingeniātū pue-

Alexander. Fo. XXXVI.

rū atq; ad subministrādū arti/negotioq; suo ppēssimū: vtpote q non min⁹ illius adamaret maleficiū / q̄ ipse hui⁹ formā: erudiit eum / sempq; deinceps p adiutorem / ministroq; est vīsus. At is publicitus quidē et apud vulgus medicū scilicet agebat. didicerat autem apud Thoonis Aegyptii cōiugem.

Carmen Homericum.

Pharmaca mixta: salubria multa: at noxia multa.

Quorū oīm successor hic atq; hæres factus est. Porro doctor ille et idē amator natione Tyanæus erat: videlicet ex eorū numero: q cū egregio Apollo nio Tyanæo illo erant versati: totāq; illius tragœdiā pnouerāt. Vides quā nā e schola tibi hominē refero? Verum vbi iā barba plenis esset Alexander Tyanæo illo vita defuncto, in egestatē redactus, deflorescente simul et forma: vnde victū parare licuisset: nihil postea puū agitabat aīo. Sed inito cōmercio cū Byzātino quopiā annaliū scriptore viro / qui in certamina descēdunt / oīm / ingenii longe sceleratissimi: Cocconas, opinor, erat cognomē: circūbant / imposturis ludificātes: ac pingues hoīes (sic em̄ illi peculiari Magorū lingua vulgus appellant) detondentes. In his Macetim mulierē opulentā nacti sunt: natu qdē grauiorē illam, q̄ vt amoribus esset idonea: sed q̄ studeret etiā dum amabilis haberi. Ab hac victus copia suppeditabat: atq; hanc ex Bithynia in Macedoniā vsq; sūt cōsecuti. Nā illi patria erat Pelle: q locus olim floruit sub Macedonicis regibus: nūc a paucis / iisq; obscuris et humilibus incolitur. Ibi quī conspicerent immanī magnitudine dracones placidos admodum ac mansuetos: adeo vt a mulieribus adfrentur: et cum pueris vna cubarent: et calcantes ferrent: neq; commouerētur, si quis stringeret / premeretq;: deniq; pinde atq; infantes lac e papilla sugerēt (nā sunt id genus apud illos permulti: vnde verisimile est / olim illam de Olympiade fabulam increbuisse: quum Alexandrum conciperet: huiusmodi dracone quopiā opinor cum ea concubente.) mercati sunt ex his serpentibus vnum: qui esset pulcherrimus: obolis sane paucis. Atq; (vt Thucydīs vtat verbis) hinc iam bellum oritur: nimirum quum duo facinorosissimi et immani audacia p̄diti: neq; nō ad maleficia p̄mptissimi / societate iniūssēt facile ppēderūt: hac duo potissimū in hoīm vita tyrannidē obtinere: spem / ac metum: quorum vtroq; figs ad commoditatē vteret, fore: vt is ilico dītesceret. Siquidem vtriq; iuxta, vel ei qui metu laboraret: vel huic qui spē teneretur: videbant præscentiā q̄ maxime necessariam esse / summeq; desiderari: atq; hac viā Delphos olim fuisse ditatos / factosq; celebres. Præterea Delū Clarū / et Brāchydes: nimirū hoīb⁹ p hos quos mō dixi tyrānos nēpe spem ac metū / ad sacra confluētibus: ac futura prædicere cupientibus: atq;

Luciani

huius rei gratia Hecatombas immolantibus, aureosque dedicantibus lateres. Hac ubi iter sese versassent: utroque ac citro agitassent: visum est vaticinium oraculumque constituitur, etenim si res ea processisset: sperabant se protinus diuites atque felices fore. Quod quidem negotium magnificentius etiam illis successit: quam expectauerant initio: & vel spe melius euenit. Hinc iam spectare ceperunt: primum quidem de loco: deinde quoniam exordio / quare ratione negotium oporteret auspicari. Cocconas igitur Chalcedonem opportunam esse censuit: ut pote regionem a negotiatoribus frequentatam: tum Thraciam Bithyniamque confinem: neque longe distantem ab Asia, Galatiamque: cunctis item imminentibus populis. At e diuerso patriam suam prætulit Alexander: nam aiebat: id quod erat res: ad huiusmodi negotiorum auspicationem, aggressionemque hominibus opus esse crassis & stolidis: & qui viderentur admissuri. Cuiusmodi Paphlagonem affirmabat esse hos qui supra Aboni murum incolunt: neque superstitiosos pluresque ac stolidos: qui si quis tantum apparuisset: tibicinem, aut tympanistam, aut qui Cymbala pullaret secum adduceres: scribo (quod aiunt) vaticinans: illico vehementer omnes in illum inhient, & perinde ut coelitus quempiam intueantur. Hac de re quum controuersia non nihil inter illos fuisset: tandem vicit Alexander. Itaque profecti Chalcedonem (nam id oppidum visum est hac parte habere non nihil ipsis conducibile) in Apollinis templo quod est apud Chalcedonios vetustissimum, areas defodiunt tabellulas: quae dicerent: breui admodum Aesculapium una cum patre Apolline in Pontum aduenturum: atque Aboni murum inhabitaturum. Ex tabellae quum essent de industria repertae: facile effecerunt: ut hic rumor in omnem usque Bithyniam, ac Pontum dimanaret: multo autem ante alios in Aboni murum. Nam hi protinus statuerant etiam templum erigere: iamque fundamentis locum effoderant. Hic igitur in Chalcedone relictus Cocconas ancipitia quaedam, atque ambigua, obliquaque conscripsit responsa. Deinde paulo post die obit a vipera (sicut opinor) iactus. in huius demortui locum accersitur Alexander: ac succedit iam comatus, caesariesque promissa / tunica indutus purpuream albo intermixta: supra eam veste amictus candida: falcem tenens exemplo Persei a quo se maternum genus ducere predicabat. At perditissimi illi Paphlagonem: quum ambos illius noscent parentes obscuros atque humiles: tamen oraculo crediderunt ita canenti.

Persides genere gratus Phoebus iste videtur:
Dius Alexander Podaliri sanguine cretus,
Hic nimirum Podalirius libidinosus erat: ac natura mulierosus: adeo ut a Tricca ad Paphlagoniam usque in Alexandri matrem sit incitatus illectusque.
Repertum est aliud oraculum: quasi Sybillae praediuinantis.

Alexander Fo. XXXVII.

Ad maris Euxini littus, iuxtaq; Sinopam
Tirfide erit quidam ausonia de gente sacerdos:
Qui prima ex monade, tribus ac decadis, referabit
Quinq; alias monades: vicensq; ter repetita
Quadrorbem numerum: referentem nomina diui:
Qui veniet laturus opem mortalibus aegris.

Alexander itaq; multo post in patriâ irruēs cū eiusmodi Tragœdia, cōspic-
uus erat ac splēdidus: quū interim furore afflatū sese nōnūq; adsimulabat:
ore spuma cōpleto: id qđ ille facile efficiebat: radiculae (ea est herba lauadis
lanis idonea) radice cōmāducata. Cæterū illis diuinū quiddā ac formidā-
dum spuma videbatur. At multo ante sibi finxerant, parauerantq; e linteis
confectū draconis caput: qđ speciē quādam humanā prae se ferret: colorum
fucis mire adsimilatū: qđq; pilis equinis os & aperiret & clauderet. Tū līn-
gua (sicut est draconū) bisulca atra prominebat: quæ & ipsa pilis agebat.
Porro Pellæus ille draco iam pridē erat in promptu: domicq; alebatur: quū
res postularet tum ab illis proferendus: vnaq; in partem Tragœdiam actū
rus: vel princeps potius huius futurus fabulae. Iam vero vt erat maturū ag-
gredi: tale quiddam machinatur noctu vehiēns ad tēpli fundamenta nuper
effossa. Constiterat autē in eis aqua: siue q; ea indidē alicunde destillauerat:
siue q; ex æthere deciderat. illic ouū antea excavatum deponit: qđ quidē
intus occultabat foetum recens editū serpentis. Id quū alte demersisset: in
abditas luti cavernas: rursus illinc discessit. At mane quū in forū proflūiss-
set nudus: nisi q; subligari circū pudenda tectus erat: eoq; inaurato: tū sal-
cem illā gestans, simulq; solutam ventilans iactansq; comā: eorū more qui a
Cibele deorū matre afflati conueniūt: ac numine rapiuntur: conscensa subli-
mi quapiā ara concionabatur: ciuitatē eam beatā esse prædicans: quæ mox
deum propalā esset ostensura mortalibus. Porro qui aderant (nam concur-
rerat vniuersa prope ciuitas) vna cū mulieribus/senibus/pueris/admirabā-
tur: ac vota faciētes adorabant. At ille voces quāsdā sonans incognitas: ni-
hilq; significātes: cuiusmodi sint Hebræorum, aut Phoenicū: attonitos eos
reddebat: vt q; nihil intelligerēt eorū quę dicebat: nisi solū hoc: q; Apollinē
Aesculapiūq; passim admiscebat. Sub hac ad institutū tēplū curriculo fu-
giebat: accedensq; ad fossam ac fontē illum: quē iam ante conditū oraculum
præstruxerant: ingressus aquam / magna voce canebat laudes Apollinis &
Aesculapii: inuitabatq; deum: vtī dexter ac felix in ciuitatē adueniret. De-
inde phialam postulat. Eam porrectā a quopiā / facile immergens / vna cum
aqua lutoq; haurit, & ouū illud in quo nimirum ille deum cōcluserat, can-

Luciani

didā cæra cæruſſaq; commiſſurā operculi ferruminans. Id quī manti ce-
piſſet: affirmabat iam Aeſculapiū tenere ſeſe. Interim illi ſtupidis defixiſq;
intuebātur oculis expectātes: quidnā eſſet futurū poſtea: iādudū admiran-
tes ouū in aqua repertū. Porro poſteaq; fregiſſet idem caua vola cōpreſſum
ac ſerpentiſ illiſ foetum excluſum excepiſſet: ſimul atq; mouentē hunc ſeſe
conſpicerent ſi qui aderant, ac digitis circūuoluentem: protinus vocē tolle-
bant, deſiq; conſalutabant: ac ciuitatem eam fortunatā eſſe dictitabant. Sin-
guliq; affatim votis implebātur / theſauros / opes / poſperā valitudinē, aliāq;
id genus ab illo ſagittantes bona. Hic ille rurfus curſim ſeſe domū abripuit
vna ſecum aſportans: modo editum in lucem Aeſculapiū: bis natum ſci-
licet cum ſemel dūtaxat naſcātur homines: atq; eum non ex Coronide per-
Iouem: neq; coruo: verum ex anſere progenitum. Populus autem vniuerſus
conſequebatur: omnes afflati deo atq; ob ſpes animo conceptas furore cor-
repti. Inter diu igitur ſe domi cōtinebat: ſperans fore: id qđ & euenit: vt ſa-
ma permoti Paphlagonū pars maxīma concurreret. Ergo poſtea qđ vrbs ita
eſſet hominibus reſerta: vt iam redundaret: ſed quibus oībus iā antea tum
cerebrū, rū cor eſſet exemptū: nec vlla parte ſimiles viderent viriſ pane vi-
ctitantibus (vt loquūtur poetæ) verū qui præter ſolā figurā nihil a pecu-
dibus diſtarēt: in ædiculis quibuſdā / in lecto reſidēs: eo videlicet ornatu: qui
vatē mire deceret: imponit in ſinū Pellæū illū Aeſculapiū qui quidē erat vt
dictū eſt / maximus / pulcherrimuſq;. Hūc totū vbi collo circūdediſſet: caudā
foras prominere ſinens. Erat autē ingens adeo vt cū per pectus illiūſ effun-
deretur: pars tamē humi traheretur. Solū aut caput ſub aliſ abdītū teneret
illo nimirū oīa ferēte: linteaceū illud draconis caput / altera ī amictuſ parte
contextū oſtendebat: qđ prorfum illiūſ eſſe draconis videret: qui a pectore
prominebat ſcilicet. Iam vero mihi cogita, ædīculas nō admodum illuſtres:
nec ad ſatietatē vſq; luminis capaces: tum turbā hominū conuenarū: quiq;
aliis ex locis alii concurrīſſent: tumultuantes: ac prius etiam qđ iſta viderēt
mētē attoniti ſtupefactiq;: deniq; ſpebus illiſ ſublatis. Quibus ingreſſiſ non
mirū ſi res viſa eſt portētoſa: videlicet ex modo puſillo ſerpente, intra pau-
culos dieſ tam immanē extitiſſe draconē humana ſpecie, atq; eum inſuper
manſuetū tractabilēq;. Protinus autē ad exitū properabāt: & priuſq; exacti⁹
eſſent contēplati: protrudebant ab iis qui noui ſemp ingrediebant. Porro e-
regione ianuē per quā intrabatur patefactū erat & aliud oſtiū p qđ exiret.
Cuiuſmodi quiddā & Macedonas in Babylone feciſſe ferunt in Alexandri
morbo quī ille grauiter iam egrotaret: illi obſeſſa regia deſyderarēt eū in-
tueri: ac ſupremū alloqui. Atq; hoc ſpectaculi ſceſtuſ hūc non ſemel / verū

Alexander. Fo. XXXVIII.

crebrius exhibuisse dicitur : maxime si qui diuites aduenissent recentiores ac nouitii. Hoc loco mi charissime Celse / si vera fateri volum⁹ : æquū est veniā dare Paphlagonibus ac Ponticis illis hoībus nimirū crassīs & ineruditis : si delusi sunt quū draconē manu contingerēt : nā hoc quoq; largiebatur Alexander : iis q; voluissent : quicq; cōspicerēt in dubia , malignaq; luce imitātū illud illius caput os scilicet nūc aperiēs , nūc claudens : tanto artificio vt res plane Democritū aliquē requireret , aut certe Epicurū Methrodorūve aut alium huiusmodi quēpiā : qui prorsus adamantinā aduersus hæc atq; id genus alia mentē obtineret : qui nullo pacto crederet , quicq; vel quid esset rei cōiecturis colligeret : vel si viā etiā modūq; peruestigare nō quiret : illud tamē antea sibi persuasum haberet , fugere qdē sese modū rationēq; prestigiaturæ : ceterū quicqd esset negotiū , prorsus simulatū fucatūq; eē / ac ne fieri quidē vlla ratione potuisse . Paucis ergo diebus confluit tum Bithynia , tū Galatia , Thraciæq; eorū qui renūciabāt , vnoquoq; vt sit , affirmāte sese primū nascentē vidisse deū : deinde paulo post eundē cōtrectasse iā grandē admodū factū : vultu etiā homini assimilē . Accedebāt ad hæc picturæ / imagines signa deū referentia : partim ex ære , partim argēto efficta . Postremo nomē etiā inditū , Nā Glycon appellatus est : idq; iussu diuino carmine pdito . Ad hunc enim modum eloquutus est Alexander .

Sum ille Glycon : hominum lux : ex Ioue tertiā proles .

Ast vbi iam maturum esset : vt cuius rei gratia hætenus omnia fuerant excogitata , responsa quoq; redderet , iis qui requisitiuissent , diuinaretq; : accepta videlicet ansa ab Anthilocho qui apud Cilices vatē egerat . Nā is quoq; post patris Amphiareī interitum , posteaq; q̄ ille inter Thebanos extare desuisset , patria pulsus , atq; in Ciliciā profectus , haud incōmode rem gessit : quum Cilicibus euentura prædiceret : binos obolos pro singulis accipiens . responsis , ab hoc inquā arrepta ansa : prædicat Alexander omnibus qui aduenerant fore : vt deus ipse responsa daret : eiusq; rei diem quēdam certum præloquutus est . Iussit autem vt quisq; qd videretur qdq; maxime discere veller : id in libello conscriberet : eūq; funiculis obuinctū cara , argillave aut simili re quapiā obsignaret . Se vero receptis libellis , cū subisset adyta (iā em oraculū erat extructū , & apparatus cortinæ) ordine per pconē ac theologū euocaturū eos qui tradidissent : dehinc vbi de singulis esset edoctus a deo : libellos redditurū ita vt traditi fuerant obsignatos : subscripto illis respōso : pro cuiusq; argumēto : deo nimirum respondente : quactūq; de re quis esset sciscitatus . Erat autē hic dolus / hominī cuiusmodi tu es : aut etiā (si mododictū nō est inuidiosum) cuiusmodi sum ego : manifestarius neq; difficilis aiaduersu : verū idiotis quibusq; nares eēnt mucco obfite minimeq; emūctę

Luciani

prodigiosum / planeq; incredibile quiddā esse videbatur. Eten̄ quū varias
esset commentus artes: qbus signa tollerentur: quæ quīq; sciscitabatur / ea
legebat: atq; ita quæ viderentur ad interrogata respondebat. Deinde rur-
sum obuin̄cta obsignataq; reddebat: non sine summa admiratione eorum q
recipiebant. Plurimus em̄ hic inter illos erat sermo qui tandē scire potuī-
set iste: quæ ego illi tradidī saneq; diligenter obsignata signis imitatu neu-
tiq; facilibus: nisi reuera deus esset quispiā: cui cuncta sint perspicua. Sed iā
quibus artibus id effecerit, forsitan a me regres. Accipe quo videlicet im-
posturas eiusmodi deprehendere queas et coarguere. Prima ratio sic habe-
bat Celse charissime. Eam carē partē / quæ post signū hærebat, acu candefa-
cta liquefactā diducebat. Tum vbi legisset: rursus calefactā acu carā / eam
quæ a tergo funiculi fuerat, signo eodem manēte, facile coagmentabat. Por-
ro secundus modus cōstat p id quod collyrium vocant. Id cōficitur ex pice
Beryttia / bitumīne / ac lapide pspicuo trito: tum cera et masticha. Cōfectū
igit ex his omnibus collyriū igni calfactū, inūcto prius suillo pingui, signo
applicabat: ac symboli figurā excipiebat. Id simul atq; ficcum esset factū (sic
cabatur aut̄ ptinus) commode resignabat libellos. Quibus plectis, imposi-
tæ caræ denuo perinde atq; e lapide signū idē imprimebat: ad archetypi si-
militudinē mire effectū. Post hæc iam tertiā accipe rationē. Calce in glu-
ten iniecta: quo vulgo codicillos adglutināt: atq; ex his confecta ceu carā /
mollem adhuc eā admouebat signo / statimq; derrahebat. Nā illico siccescit
adeo vt cornu vel ferro potius reddat solidius. Hac ad imprimendū signū
vti cōsueuerat. Sunt præter has et aliæ cōplures viæ: quas omnes referre
nihil necesse est: ne parū videar modestus: maxime quū tu ī his quos de ma-
gorū artibus cōscripsisti cōmentariis / tū pulcherrimis / tū vtilissimis: quīq;
modestos reddere queant: sigs ī eis euoluendis versetur: abunde multa re-
tuleris / lōgeq; his nostris copiosiora. Reddebat igitur oracula / diuinabatq;
nō mediocri ad eā rem vtens ingenio: arteq; negotiū reddēs pbabilius: dū
aliis obliqua quædā et ambigua respōdet ad ea quæ pponebant: aliis peni-
tus obscura. Quādoquidē et hoc oraculis ille cōuenire iudicabat. Alios itē
deterrebat: alios adhortabāt: put sibi magis conducere cōiectasset. Nōnul-
lis remedia morborū vitæq; rationes præscribebat: quū sciret (vt initio di-
ximus) complura atq; efficacia pharmaca. Maiorē aut̄ in modū Cytmides
ab illo probabantur: id est nomē confictum emplastrī vrsino adipe confecti.
Porro spes / rerūq; successus et incrementa / neq; nō hæreditatum obuentus
semp ī aliud tempus reiciēbat. Illud interim addēs / cuncta hæc tum ob-
tingent: quū ipse volam / quīq; vates meus Alexāder me rogabit / proq; vo

bis vota faciet. Denique merces erat unicuique responso præstituta: nempe drachma cum obolis duobus. Ne vero pusillum aut exiguum fuisse putes amice hunc questum: quum in annos singulos ad septuaginta aut octoginta milia redierit: usque adeo audis & insatiabilibus hominibus: ut singuli supra decem aut quindecim rogationes traderet. Cæterum ea quæ capiebat non ipse solus solutus est insumere: nec rursus ad congerendas opes in thesaurum reponere: verum compluris & alios habebat secum adiutores ac ministros: tum qui scitareretur, qui versibus oracula conderet, qui responsa seruareretur, qui subscriberetur, qui obsignarent, qui interpretareretur: quorum unicuique pro dignitate meritorumque lucrum impartiebat. Adhuc nonnullos foras, & in longinquas regiones emandarat: qui famam eius oraculi inter gentes dissiparent: affirmantes ipsum etiam prædicere reuocareque fugitivos: fures ac prædones indicare: thesauros effodiendos ostendere: morbo laborantibus mederi: quosdam etiam vitam defunctos in vitam reuocare. Concurreretur igitur undiqueque magnorumque tumultu concitati adproperabant: sacrificabatur: dicabantur munera: eaque duplicata: prophetæ, discipulorumque dei. iam enim & tale quoddam oraculum exierat.

Muneribus decorare meum vatem atque ministrum.

Præcipio: nec opum mihi cura: at maxima vatis.

Verum ubi iam plerique quibus mentis plusculum inerat / non secus atque ex alta ebrietate resipiscetes / conspirassent in illum: præsertim ex his qui studebant Epicuro: iamque paulatim in oppidis deprehenderetur vniuersa præstigiatura: fictusque fabulæ apparatus: horrendum quiddam in eos edidit: dicens impiis et Christianis impleri Pontum qui non vereretur in sese turpissime maledicere. Eos iussit lapidibus pelleretur: si modo vellent propiciū habere deū. Porro super Epicuro / huiusmodi quoddam oraculum prodidit. Sciscitanti cuiquam: quid ageret apud inferos Epicurus: plumbeis inquit cōpedibus vinctus in coeno desidet. Et adhuc miraris: si magnopere creuit eius celebritas oraculis: quum videas interrogationes adeuntium: quæ sint prudentes / quæque eruditæ! Modis autem omnibus bellum erat illi cum Epicuro sævum & irrecōciliabile: idque iure optimo. Nam cum quo tandem iustius bellum gerat: homo præstigiator: & monstris ac portentis amicus: veris inimicissimus: quæ cum Epicuro viro videlicet qui rerum naturam perspectam haberet: quique vnus, quid in his esset verum, videretur! Nam Platoni, Chrysippo, aut Pythagore erat amicus: atque alta cum illis pax intercedebat. At intractabilis ille Epicurus: sic enim appellat eum: erat illi plurimum inuisus: atque id merito: quippe qui hæc omnia ridicula ac ludicra duceret. Quam ob causam inter vrbes Ponticas Amastum in primis hæ-

Luciani

bebat exosam: eo q̄ acceperat eos q̄ cū Lepido erāt: alios item horū cōsimiles q̄ plurimos ea in ciuitate versari. Neq̄ vnq̄ Amastrino cuiq̄ oraculum reddidit: quin vbi conaretur etiā fratri procōsulīs respōdere: deridicule p̄fecto discessit: quū nec ip̄e, quēadmodū idoneū oraculū fingeret, inuenirer: nec haberet, qui sibi in tēpore posset componere. Nam quū ille de stomachi dolore conquerenti, veller p̄scribere: vti suillum pedem cum malua p̄paratum ederet: hunc in modum ait.

Maluaca porcorum sacra cunimato Sipydno.

Crebrius autē (vti iā diximus) Draconem ostēdebat iīs qui vellent: haud totum tamē: sed caudā potissimū, ac reliquū corpus oculis exponēs: caput vero ne videri posset: abditū in sinu seruabat. Verū quo magis etiā redderet attonitā multitudinē: pollicitus est sese exhibiturū ip̄sum deū loquētē: citraq̄ interpretē edentē oracula. Deinde non magno negotio/ grūi artēriis contextis, ac per lineū illud draconis caput qd̄ erat arte adsimulatum, insertis: alio quopiam per has foris insonante responsitabat ad ea quā p̄ponebantur: voce nimirum per linteaceum illum Aesculapiū ad aures promanante. Huiusmodi responsa αὐτόφωνα dicebātur: id est ip̄sius voce red dita. neq̄ quibuscumq̄ neq̄ passim dabantur: verum splendidis modo: atq̄ opulenti: & qui grandia largirentur. Itaq̄ qd̄ Seueriano redditum est sup̄ expeditione in Armeniā suscipiēda, ex autophonis erat. Adhortans em̄ illum ad incursum eius regionis, sic ait.

Parthis Armeniisq̄ citato Marte subactis

Romam urbem repetes & claras Tybridis vndas:

Vertice ferta gerens radiis distincta serenis.

Deinde posteaq̄ vecors ille Gallus persuasus/ incurSIONē fecisset: euenissetq̄ vt vna cum exercitu cederetur ab Othryade: hoc oraculum e monumētis sustulit: atq̄ aliud in eius locum substituit huiusmodi.

Agmen in Armenios ne duc: neq̄ enim expedit isthuc:

Ne tibi foemineis vir amictus vestibus arcu

Exitium immittat: vitāq̄ ac lumine priuet.

Siquidem & hoc interim callidissime fuerat commentus: vt posterioribus substitutisq̄ responsis: ea q̄ perperam maleq̄ euenissent sarciret ac mēderetur. Sapius enim egrotis priusq̄ morerentur p̄dixerat fore: vt reuālescere. Quibus morietibus: alterum oraculum ilico paratum erat: quod superiori diuersa caneret.

Post hac define opem morbo petere exitiali:

Mors etenim manifesta: nec euitare licebit.

Alexander. Fo. XL.

Porro quū non ignoraret: quī in Claro ac Didymis Malloq; responsa ferebant: ipsos quoq; huiusmodi quadā arte diuinandi celebres haberi: eos sibi reddebat amicos: plērosq; consultorū ad illos remittens: his verbis, Nūc Claron ito: mei vocem patris auditurus,

Et rursus,

Branchydica accedas adyta: atq; oracula quæras.

Et iterum,

Mallon abi: Amphilochei quærens oracula vatis.

Et hætenus quidē de iis: quæ intra patriæ fines: vsq; ad Ioniam/Ciliciam/Paphlagoniam/Galatiāq; designauit. Vt vero & in Italiā oraculi fama per-
manauit: inq; ipsam Romanorū urbē: iam nemo omniū erat: quī non alius alium anteuertere studeret: dū hī quidē eo proficiscitur ipsi: illi vero mit-
tunt: potissimū hī quī potentia atq; auctoritate plurimū in Republica pol-
lebant. Quibus princeps quasiq; signifer extitit Rutilianus: vir alias quidē honestus ac probus: tum compluribus in præliis Romanorū spectatæ vir-
tutis. Sed quī in his quæ ad deos pertinent, parum sane saperet: vt cui pro-
digiosa quadā de illis essent persuasa: adeo vt sicubi lapidem, vel inunctū,
vel cpronatum conspexisset: continuo procideret: atq; adoraret: ac diutius aduolutus vota faceret: bonaq; ac lata ab illo postularet. Hic igitur simul
atq; de oraculo inaudisset: parum aberat: quin omisso/quem tenebat/exerci-
tu, in Abonī murum auolarit, alios autem post alios eo legabat. Porro quī
mittebantur: seruuli nimirum idiotæ quidam: facile decepti domū redibāt
referētes partim quæ viderant: partim tanq̃ vidissent, audissentq;: permul-
ta insuper accumulantes illis: quo domino fierent commēdatiores. Inflam-
marunt itaq; senem infelicem, & in vehementem insaniam impulerunt. At
ille passim ad omnes amicos accedens: quos habebat, quū plurimos, tum po-
tentissimos: enarrabat: partim ea quæ ab iis quos miserat accepisset: par-
tim quæ ex sese affinxerat. Et ad eum modum iste compleuit urbem concū-
tauitq;: q̃ plurimis item aulicis expauescētis, atq; attonitis. Qui protinus
et ipsi cupiditate flagrare coeperūt: vt aliquid suis de rebus audirēt. Porro
Alexander aduenientes comiter excipiebat: ac xeniis aliisq; magnificis do-
natos muneribus ad eum remittebat. hoc agens: vt non solum senūciarēt
oracula: verū etiam dei laudes canerent: ac portentosa quēdam de oraculo/
deq; ipso mētirentur. Excogitarat autem terscelestus ille quiddam neutiq;
inscitum: & ingeniosius q̃ vt in vulgarem competat latronem. Etenim
resignatis libellis ac perlectis, si quid offendisset in iis quæ proponeban-
tur, ita scriptum: vt cum periculo ac discrimine eius quī scripisset, si pro-

Luciani

ferretur, coniunctū videretur, apud se detinebat: neq; remittebat: quo videlicet obnoxios ac propemodū seruos ob metū sibi redderet eos qui miserāt: quū in mentē illis veniret: cuiusmodi de rebus cōsuluissent. Intelligebat autem esse consentaneū: vt qui opibus ac potētia præcellerēt: eiusmodi rogationes essent pposituri. Ab his munera q̄ plurima ferebat: quippe q̄ nō ignorarēt: sese intra casses eius teneri. Libet aut̄ aliquot ex his respōsis cōmemorare quę Rutiliano reddidit. Huic sciscitātī de filio/ ex vxore priore suscepto: qui iam p̄ aetate maturus esset: vt disciplinis erudiretur: quē instituēdo in literis illi p̄ceptorē deberet adhibere: ita respondit.

Pythagoram: egregieq; canentem prælia vatem.

Deinde paucis post diebus extincto puero: ipse quidem harebat: nec habebat qd̄ inculantibus responderet: oraculo videlicet ita re præsentī confutato. At Rutilianus optimus vltro occupans, defendebat oraculum: affirmans hoc ipsum portendisse deum: qui iussisset neminem quidem e viuīs adolescentulo deligi p̄ceptorem: sed Pythagoram potius atq; Homerū: iam olim defunctos: quibus cum credibile esset eum iam versari. Quid igitur Alexandro vitio vertere conuenit: si istiusmodi homunculos dignos habuit: quibus fucum faceret? Rursum eidem percontanti: cuius tandem animam esset fortitus: ait.

Principio fueras Pelides: deinde Menander.

Deinde is qui nunc es: post fax phœbæa futurus.

Octoginta æuum ac centum produxeris annos.

At hic septuagenarius interiit: in infāciam versus: haud expectato dei promisso: q̄q̄ hoc quoq; oraculum ex autophonis erat. Eidē item de vxore ducenta percontanti aliquando incunctanter ac palam respondit.

Ducito Alexandro natam/ Lunaq; puellam.

Siquidem iam olim rumorem dissiparat: filiā quā habebat: e Luna sibi susceptam fuisse. Lunā enim ipsius amore captā fuisse: quū dormientē aliquando conspexisset. nā id illi familiare est: formosos somno sopitos adamare. Porro Rutilianus vir prudētissimus, nihil cūctatus protinus accersit virginem: nuptias conficit: sponsum iam sexagenarius: concubiq;: socrum suā Lunam solidis Hecatombis placans: iāq; sibi vnus e coelitis numero videbatur. At hic vbi semel in Italia rem esset aggressus maiora iudices ad hæc excogitabat: & in omnes Romanæ ditionis partes, qui perferrent oracula, dimittebat prædicēs: ciuitatibus cauēdam esse pestilentiam/ incendia/ terrē motus: se certa remedia traditurū: quid horū accideret pollicebatur. Iāq; quum pestilentia incubuisset: vnū quoddā tale oraculū, Autophonon & hoc, quo

quo verſum gētium prodiderat: vnico carmine comprehenſum.

Intonſus nubem peſtis depellit Apollo.

Atq; hunc verſiculū videre erat paſſim pro foribus deſcriptū, tanq̃ aduerſus peſtilētiā remedio futurū. Verum ea res plurimis diuerſam in partē euenit: propterea q̃ fortuna quadā ſic accidit: vt eā domus/ quibus hic verſus eſſet inſcriptus/ potiffimū deſolaretur. Neq; vero me putes illud dicere carmē in cauſa fuiſſe: vt interierint: verum caſu quodam ad hunc modū accidit. Et haud ſcīo, an pleriq; frēti carmine/ negligētius ac ſecurius vixerit: nihil aduerſum peſtē prēter oraculum adhibētes: perinde quaſi ſyllabas pro ſeſe pugnantes haberēt, & intonſum Apollinē telis peſtē propellentem. Exploratores itē ex ſua coniuratione q̃ plurimos Romæ conſtituerat / qui ſibi qua quiſq; mēte eſſet indicaret: ac priuſq̃ oraculum adiſſent, illi ſignificarent quidnam eſſent percontaturi, quidq; potiffimum cupere viderēt: vt etiam priuſq̃ adueniſſent ii qui mittebantur, ille iam ad reſpondendum inſtructus ac paratus eſſet. Atq; hec quidē & id genus alia machinamēta/ aduerſus Italicas vrbes preſtruxerat. Nam prēter hec & iniūtiations quaſdam inſtituerat: tadarum per manus tradēdarum geſtationes: & ſacrorum cerimonias: quę quidem tribus ex ordine diebus continenter peragerentur. Ac primo quidē die Athenienſiū ritu denūciatio fiebat huiuſmodi. Si quis impius, aut Chriſtianus, aut Epicureus myſteriorum explorator acceſſit: diſcedat. Caterum qui deo credunt & parent: ſacris feliciter iniūtiuntur. Sub hec protinus exigebantur: illo pręunte dicēteq;. Foras pellantur Chriſtiani. Tum multitudo acclamabat vniuerſa: foras pellantur Epicurei. Dehinc Latonę puerperium agebatur, & Apollinis natiuitas: tū Coronidis nuptię: demum naſcebatur Aesculapius. Altero die Glycon in lucem emergens, deiq; exortus. Porro tertio die Podaliri cum Alexandri matre coniugium agebatur. Dadis autē is appellabatur: idq; ex re: propterea q̃ faces quædam incēderētur. Poſtremo loco, lunę atq; Alexandri amores: ac naſcēs Rutiliani coniunx. At vero facem geſtabat myſteriaq; agebat Endymion Alexander: quin hic dormiens ſcilicet, in medio iaceret: deſcēderet autem in eum e tecti faſtigio, tanq̃ e cœlo, lunę vicem agēs Rutilia quædam formoſiſſima cuiuſdam e Cæſareæ domus præfectis vxor: quæ nimirum vt amabat Alexandrum: ita viciffim ab illo amabatur. Ac ſub oculis per diſciſſimi illius mariti, tum complexus agebantur, tum oſcula: idq; in propatulo. Q; niſi complures fuiſſent tēde: forſan nonnihil & eorum quæ fieri ſolent infra finum/ patratum fuiſſet. Paulopoſt ruruſum introibat ornatu ſacerdotali: multo cū ſilentio. Deinde ipſe primus clara voce ſonabat, lo Glycon. Aſſonabāt autē

Luciani

bene canori scilicet homines: nempe precones aliquot Paphlagones, Carbatinīs calceati, plurimum alii nidore ructantes, Io Alexander. Porro subinde inter gestandas tēdas, atq; inter mysticas saltationes, semur illius de industria renudatum: aureum apparebat, pelle, sicuti conicio, inaurata circumdata, atq; hac ad tēdarum fulgorem relucente. Itaq; quum duobus quibusdam / ex eorum numero, qui desipienter sapientes sunt, super hac re vertetur altercatio: vtrum Pythagoræ animum possideret: videlicet ob semur aurcū: an aliū Pythagorico illi consimilē: atq; eā cōtrouerfiā ad ipsum Alexandrum retulissent: rex Glycon oraculo litem dissoluit.

Pythagorę mens emoriturq; oriturq; vicissim.

Vatis at est animus diuina e mente profectus.

Hunc pater auxilio misit iustisq; piisq;.

Et rursū.

Tecta Iouis repetet: iouialī fulmine tactus.

Porro quum cunctis aliis denunciaret: vt a puerili concubitu tēperaret: ceu re nefaria: vir ille egregius tale quiddam ipse machinatus est. Ponticis ac Paphlagonicis vrbibus iperabat: vt tertio quoq; anno mitteret, qui deo dicaretur, eiusq; laudes apud se caneret. Verum mitti oportere spectatos ac selectos, nepe nobilissimos & atate florētissimos, formaq; eximios. Quibus inclusis perinde vt emptitiis ad libidinē abutebatur: modis omnibus in eos debacchari solitus. Pręterea legē quoq; cōdiderat: ne quis maior annis octo decim sese admoto ore cōplecteretur: neue cum basio salutareret: sed reliquis manum duntaxat osculandam porrigēs, solis etate formaq; floridis osculū dabat. atq; his quidē inde cognomē inditum: vt intra osculum cōstituti diceretur. Atq; i hunc modum vecordibus ac stupidis mortalibus illudē perpetuo deinceps suas nequitias exercebat: passim constuprans vxores / passim liberis abutēs. Quin magnum quiddam cunctisq; optandum videbatur: si cuius vxorē vel aspexisset modo. Porro si quam etiā osculo dignatus fuisset, nemo non ita putabat: quicquid esset bonarū felicitatū: id omne semel i eā domū influxurū esse. Erant insup, atq; eæ non pauca: quæ sese etiā peperisse ex illo iactaret: qđ ita esse mariti suo testimonio confirmabant. Labet etiam dialogū tibi referre Glyconis & sacerdotis, viri cuiusdā Tyanei: cuius sapientiā ex his quę sciscitatus est conicias licebit. Hunc equidē legi pridē aureis descriptū literis / Tui ipsi sacerdotis edibus. Dic (iquit) mihi rex Glycon: quisnā es? Sum ille iquit minor Aesculapius. Num alius ab illo priore? quid ais? Haud fas est vt isthuc audias. Sed quot annos apud nos pmāsurus atq; oracula redditurus? Ad millesimū tertiu. Deinde quo demigraturus?

Ad Bactra: atq; i eas regiones. Siquidē oportet & barbaros meos victu meo
q; presentia frui. At reliquę sortes, puta quę i Dyndimis, Claro, Delphisq;
reddunt: vtrū ab auctore proficiuntur Apolline: an vana sunt: q; illic edu-
tur oracula: Ne isthuc quidē scire quęsieris, nefas enī. Ceterum ego quis tā-
dē post hāc vitā futurus sum? Camelus: deinde equus: posthęc vir sapiēs, ac
vates nō inferior Alexandro. Atq; hęc Glyconis cū sacerdote cōfabulatio. Por-
remo & oraculum carmine comprehēsum edidit: quum non ignoraret il-
lum amicum esse Lepido.

Ne pare Lepido: namq; huic fatum instat acerbum.

Mirum etenī in modum metuebat Epicurum: sicuti superius dictum est: ni-
mirum vt artificem ac sapientē / suis artibus atq; imposturis hostem atq; in-
sensum. Itaq; ex Epicureis quēpiam, ausum se multis presentibus coargue-
re: propemodum i vitę discrimen adduxerat. Siquidem adiens ille, clara vo-
ce dicebat. Tu nimirum Alexander Paphlagoni cuidam persuasisti: vt ser-
uos suos apud Galatię prefectum capitis accerseret, hoc nomine, quasi filiū
ipsius, q; tum Alexandrię erudiebatur, occidissent. Atqui viuīt adolescēs in-
columisq; reuersus est: famulis iam supplicio affectis: q; tua opera bestiis tra-
diti perierunt. Porro, huiusmodi quiddā acciderat. Cū adolescentulus ama-
ne aduerso i Aegyptum nauigasset: ad inundationē vsq; subducto nauigio:
persuasus est: vti pariter in Indiā nauigaret. Itaq; dum diutius abesset, infe-
lices illi eius ministri rati videlicet vel i Nilo nauigantē interisse puerum:
vel a latronibus (nam id tēporis permulti grassabantur) esse peremptū: re-
uersi sunt domum, renunciantes, quēadmodum e medio sublatus esset. De-
inde proditum oraculum: damnati serui, sub hęc adest adolescētulus: pere-
grinationē suam enarrans. Atq; hęc quidē ille. At Alexander indignatione
percitus, q; coargueretur: neq; ferens opprobratā sibi veritatē: iussit vt qui
adessent lapidibus illum impeterēt: alioqui & ipsos ipios futuros: atq; Epi-
cureos appellādos. Dumq; illi iam lapidare cōepissent: Demonstratus quidā,
qui diuersabatur in ponto, primus hominem sui corporis obtegēs obiectū /
morti subduxit: alioqui lapidibus obruendum, idq; iure optimo. Quid enī
oporterbat vnum inter tam multos insanientes, sanum esse: atq; a Paphlago-
num stultitia malum sibi accersere? Et illi quidē hęc euenerunt. Ceterū ad-
uocatis iuxta oraculorum ordinē iis qui proposuerāt (nam id fiebat pridie
q; responsa redderet) p̄cone rogāte an vaticinari vellet: si cuipiā illorum
ex adyto respondisset: i malā rem: huiusmodi hominē neq; tecto quisq; exci-
piebat: neq; igni / aquaue ipertiebat: verū erat illi solum aliud alio vertēdū:
tanq; impio deorumq; cōtemptori: atq; Epicureo, quod quidem probum

Luciani

omnium erat grauissimū. Quapropter vnū etiā Alexāder quiddā designa-
uit deridiculū. Nactus peculiare Epīcuri sententias/ librum (vti scīs) lōge
pulcherrimū, summatim Epīcuræ disciplinæ decreta complectētē, mediū
in forum deportauit: ac lignis ficulnis exussit: tāq̃ anthorem ipm exureret
scilicet: ac cinerem abiecit in mare: oraculo insup eam in rem edito.

Edico decreta senis comburrere caci.

Haud perpendit scelestus ille: quātū adferret is liber cōmoditatū: iis qui in
eo legendo versarentur: quātāq̃ illis quietem/ tranquillitatē/ libertatēq̃ pa-
reret: ppter ea q̃ a pauoribus/ spectris: ac prodigiis liberaret: tum spes ina-
nes/ atq̃ immodicas adimeret cupiditates: mentē sanam ac veritatē infere-
ret: planeq̃ lustraret animū: nō tēda quidē aut squilla: aut aliis id genus nu-
gamentis: immo recta ratione: vero: ac libertate. Accipe iā facinus quoddā
hominis sceleratissimū, vnū inter oīa multo impudētissimū. Quum iam nō
mediocrem in Regiam aditum sibi patefecisset: inq̃ aulā Cæsareā: p̃sertim
Rutiliano rem adiuuāte/ atq̃ approbāte: quum bellum quod in Germania
gerebat maxime flagraret diuo Marco cum Marcomannis & Quadis cōse-
rente: oraculum diuulgauit: quo iubebat: vti duos leones viuos in Danu-
bium immitterēt: variis cum odorib⁹: ac sacris quibusdam magnificis. sed
præstat ipsum oraculum referre.

Gurgitibus fluuii turgentis ab imbris istri

Immisisse duos Cybeles edico ministros:

Monte feras alitas: tum q̃tum alit indicus aer

Florum atq̃ herbarum bene olentum: moxq̃ futura est

Et victoria: pax & amabilis: & decus ingens.

Ea quū essent facta, quēadmodū ille p̃scripserat: leones qdē simul atq̃ in ho-
stīū regionē enataissent: barbari canes quospiā aut lupos esse rati, fustib⁹ ar-
cebāt. At nostrorū prius maxima strages est cōsequuta: viginti ferme milia
bus simul extinctis. His cōsimilia sunt ea quæ in Aquileia cōtigerunt: quum
parum abfuerat: vt vrbs ea caperet. At is ad id qd̃ euenerat Delphicā illā
respōsionē, Cræsoq̃ redditū oraculū, frigide sane detorsit: dicēs deū quidē
prædixisse victoriā: haud tamē explicuisse: vtrū Romanorū esset futura: an
hostium. Tādē quum plurimi iam eam in urbē confluētēt: premereturq̃
Abonotichitarū ciuitas multitudine eorū qui ad oraculū ventitabāt: neq̃
sufficeret suppedītādīs iis quæ ad victū erant necessaria: cōminiscitur ora-
culorū genus quoddā id quod nocturnū appellabat. Siquidē libellis indor-
mire solet: vt aiebat ipse: deinde tanq̃ in somnio diuinitus edoctus respōde-
bat: nihil certi tamen. Sed ambigue plerūq̃ ac confusim, maxime si quos li-

Alexander. Jo. XLIII.

bellos conspexisset, accuratius atq; obseruatius obsignatos. Ad hunc enī modū citra vllum resignādi periculum, quicquid temere ī mentē venisset subscribat: ratus & hoc ipsum oraculis cōuenire. Erāt autē ad id nōnulli cōstituti īterpretes: q̄mercedē non exiguam colligebant, ab iis q̄ eiusmodi capiebāt oracula: vt enarrarēt ea explicarētq;: atq; hoc illorū munus cōductiū erat. Nam īterpretū quisq; talētum Atticum pēdebat Alexādro. Nō nunq̄, quum neq; cōsuleret quisq̄, neq; missus esset aliquis: imo quum ne esset qdē huiusmodi quippiam, tamen oraculum edebat: vti stultos mortales redderet attonitos. Quod genus illud erat.

Hunc age quare tuam qui tectus in edibus / ac te
Clam prorsum / vxorem vultuq; oculisq; decoram
Stuprat adulterio: seruorum ex agmine primus.
Ipse qui solus suasisi hec omnia demens.

Eius enim florem libasti: hoc dedecus ille
Nunc tibi compensans / cum coniuge dormit herili.

Quin iidem tibi iam pridem letale venenum
(Vt neq; quæ faciant, possis audire: nec vnq̄
Cernere luminibus) recte furtimq; pararunt.

Inueniesq; tuo sub lecto pharmaca: iuxta
Parriem / sub cervicali condita: porro
Istis conscia criminibus tua serua calypso est.

Quis Democritus p̄cipio nō cōmoueret: vbi noiatis & authores & loca palā audisset designari? Verum ilico despuisset simul atq; cognouisset, quo hec artificio gereretur. Insup & barbaris nō raro respondit, si quis patria liqua sciscitaretur: puta Syriace aut Gallice, quoties difficile erat īuenire cōterraneos eorum q̄ rogationē proposuissent: proinde receptis libellis multum ītercedere solet interualli priusq̄ oraculum redderet: quo videlicet īterim p̄otū posset & soluere tuto libellos, & nancisci q̄ cuncta possent īterpretari. Qd̄ genus erat & illud Scythę cuiusdā redditum oraculum.

Morphi ebargulis in ymbra chuenchicranc: relinquet lucem.

Alias rursum: quum nec adesset itē quispiam, neq; tale quicq̄ omnino contigisset, citra carmē eloquutus est. Redito: vnde venisti. Siquidē is qui te mihi sit hodie perit: interemptus a Diocle vicino: accedētib; latronibus. Mango, Celere, ac Bubalo: q̄ nūc etiam comprehensi tenentur in vinculis. Ceterū pauca nunc accipe ex his quæ mihi ipsi respondit. Sciscitato an calius esset Alexāder: quum libellos palam atq; accurate obsignassem responsum nocturnum subscribitur. Sabar Dalachi Malach Artis alter erat. Rursum

quum diuersis libellis eandē rogationem proposuiffem : puta cuiatis eſſet vates Homerus : idq; alio atq; alio nomine : alteri ſubſcripſit : videlicet deceptus a puero qui rogatus / quā gratia veniſſet / vt remedium iquit peterem aduerſus laterum dolorem,

Cytimide te iubeo, ac lunari rore perungi.

Alteri vero vbi ſciſcitantī ei dictum eſſet : vtrum mihi ſatius eſſet ī Italiā nauigio, an pedestri itinere proficiſci, reſpondit, nihil quidē quod ad Homerum attineret.

Carpe viam pedibus : rate ne ſulcaueris vndas.

Multa id genus aduerſus illum ſum machinatus : quorum de numero fuit & illud / vnica rogatione propoſita libello pro more inſcripti talis cuiusdā rogationes octo, nomen aliquod ementitus / miſſis drachmis item octo : præterea qđ fieri ſolitum eſſet adiungēs. At ille perſuaſus partim miſſa mercede : partim inſcriptione libelli : ad vnicam rogationem, ea erat huiuſmodi, quando deprehendendus eſſet impoſtor Alexander : octo miſit oracula. Sed quę neq; cœlum (qđ aiunt) neq; terram attingerent. Verum abſurda, & in intellectu difficilia omnia. Quod ille vbi in poſterum perſenſiſſet : præterea qđ Rutilianum a matrimonio conatus eſſem auertere : ſuaſiſſemq; ne proſus in diuinationē ſpes reponeret ſuas : oderat me videlicet ita vti par erat, ſibiq; acerrimum hoſtem iudicabat. Quodam itaq; tempore percontanti de me Rutiliano ita reſpondit.

Noctiuagis gaudet ſcortis : ſpurcoq; cubili.

In ſumma : iure optimo me inuiſſimum habebat. Proinde quum me in oppidum adueniſſe ſenſiſſet, meq; Lucianum eſſe illum cognouiſſet : adduxerā autē milites duos, alterum lancea, alterum conto armatum : quos quidem a Capidocię præſide mihi tum amico acceperā, quo me ad mare vſq; deducerēt : accerſit ilico, ſanc qđ comiter multaq; cum humanitate. Ego quum adueniſſem : complures apud illum reperio : porro bona quadam fortuna, & milites vna mecum adduxeram. Tum ille manum mihi porrigit oſculandam : quēadmodum vulgo facere conſueuerat : ego admotus perinde atq; oſculi daturus acri morſu corripio : ita vt parum abſuerit quo minus illi manum mancā reddideri. Itaq; qui præſentes erant præſocare me accedere conati ſunt tanqđ hominē ſacrilegum, quippe qui iam inde ab initio grauiter tulerāt : qđ Alexandrum illum, non autē prophetam compellaſſem. At ille oppido qđ generoſe obnitens, compeſcuit illos : pollicituſq; eſt : ſe facile me placidum reditutum declaraturumq; quantum poſſet Glycon : qui nimirum & hos qui maxime ſequirēt ferocirētq; ſibi redderet amicos. Moxq; ablegatis oībus, me

Alexander. Fo. XLIII.

cum expostulauit negās se clam esse: quē suāfissimē Rutiliano. Ecquid me les-
sisset: vt ista in sese facerē: quum possem illius opera apud illum magnas ad-
res promoueri? Equidē hanc hominis humanitatē cōmoditatēq; libetē ac-
cipio: perpēdens nimirū quo forē in periculo constitutus: pauloq; post pro-
dibā, iam illi factus amicus. Ea res profecto /iis qui videbāt /vehemēter erat
stupēda: q; tam facile fuissē cōmutatus. Posthec quum iā nauigare statuis-
sem: missis Xenii ac muneribus pmultis (Erā autē forte solus cum Xeno-
phonte, patre cū reliquis meis in Amastrim prēmisso) pollicetur & nauim
prēbiturum sese, & remiges qui nos aucherēt. Etenī arbitrabar hęc aio sim-
plici atq; officiose fieri. Verum vbi iā in mediō essemus mari, viderēq; gua-
bernatorē lachrymantē, & nescio quid reliquis nautis contradicētem: non
optimē de euētū spes me ceperunt. Erat autē illis ab Alexandro mādatum:
vt tollētes nos ī mare prēcipites darēt. Quod si contigisset: facile qđ me cū
gerebat bellum illi debellatum fuisset. Sed is qui lachrymabatur: effecit ne
quid in nos grauius patrarēt. Ac mihi quidē ita loquutus est. Annos natus
vti vides, sexaginta, quum antehac pie atq; inculpate vixerim, haudquaq;
velim in hac tam grandī etate prēfertim quum vxorem & liberos habeam
homicidio manus impiare: indicans videlicet cuius rei gratia nos suscepis-
set, quēq; sibi mandasset Alexander. Expositis autē nobis in Aegialos: quo-
rum etiā egregius meminit Homerus: retro legit cursum. Ibi forte nactus
prēternauigātes legatos quosdam Bosporanos Eupatoris regis nomine in
Bithyniam proficiscētes: deportandī vectigalis gratia qđ in singulos pēdes
batur annos: quum exposuissē illis qđ me periculum circūuallaret: atq; il-
li se mihi commodos facilesq; prēberēt: receptus in nauigium incolumis in
Amastrim pueni. Tantillum absuerat vt perierim. Ex hoc nimirum tempo-
re, & ipse aduersus illum arma capiebam: omnemq; (quod aiunt) mouebam
funem quo hominem vlciscer: quem iam tum ante mihi structas insidias
oderam, proq; summo ducebam hoste: propter motum impietatem, iamq;
ad accusationem intenderam animum: non paucis mecum facientibus: ma-
ximeq; qui erant ex Timocratis Heracleotæ schola philosophi. Verum qui
tum Bithyniæ Pontog; prēsidebat, nos cohibuit pene supplicans & obsecrās
vti desisteremus. Etenim ob necessitudinem quæ sibi cum Rutiliano inter-
cederet, nequaq; posse supplicio afficere: nec si manifesto in crimine depre-
hendisset. Atq; ita quidē ab iracundia destiti, meq; repressi non in tempore
rem aggressurus: quum iudicem haberem ad eum modum affectum. Sed
quid? An non & hoc inter alia facinus audax Alexandri: a prícipe Romano
postulare: vt Abonī murus, commutato vocabulo, Ionopolis appellaretur?

Luciani

vtq; nomisma nouū signaret: altera quidem parte Glyconis obtinēs imagi-
nem: altera vero Alexandri: qui insignia aui Aesculapii, ac falcem illā Persei,
vnde maternū ducebat genus, teneret. Porro quū esset de sese vaticinatus:
oraculo prodito: fati decretum esse: vt annos viueret centum & quinquaginta:
dehinc fulmine ictum interitu maxime miserādo periturum: nondū
septuaginta natus annos interiit: videlicet (vti cōueniebat Podalirii filio)
pede ad inguē vsq; putrefacto: & vermibus scatens. Quo tēpore simul & il-
lud deprehēsum est: q; caluus esset: quū medicis caput humectandū praebe-
ret: ad mitigandum cruciatum: id qđ haud quāq; facere potuissent: nisi de-
tracto galericulo. Hunc habuit exitū Alexandri tragœdia: atq; hęc fuit to-
tius fabulę catastrophe: vt res videri possit prouidentia quadam esse gesta:
quū casu nimirū ad hūc modum euenerit. Restabat illud: vt & epitaphium
vita acta dignum ei constitueretur: neq; non certamina quædam agerētur
ab iis qui in vaticiniū cōiurauerāt: videlicet impostoribus insignibus ac
precipuis ad Rutilianum arbitrum sese conferentibus: vt is pronunciarer:
quem ex ipsis oporteret in oraculi successionē capeffendam eligi: atq; sacra-
dotali ppheticaq; corona redimiri. Erat autē in hoc numero simul & Pae-
tus: qui artis professione medicus, tum ciuis quū esset, ista faciebat: neq; me-
dico, neq; homine cano decora. At Rutilianus certaminis arbiter incorona-
tos eos remittebat: ipsi sibi diuinandi authoritatem seruans: posteaq; inde
iam demigrauerat. Hęc amice ex plurimis pauca, quo degustamentū homi-
nis præberem, scribēda putauī: quum vtī tibi gratificarer: homini familia-
ri atq; amico: quē ego vnum omnīū maxime suspicio: idq; plurimīs nomi-
nibus: vel propter sapientiam singularem: vel ob amorem veri: vel ob mo-
rum māfuetudinem ac moderationē: vel ob vitæ trāquillitatem: postremo
comitatem atq; humanitatē erga hos quibus cum viuis. Tum vero (quod
quidem tibi fuerit etiā iucundius) vt Epicurum vlciscerer virum vere sa-
crum ingenioq; diuino: quicq; solus quæ vere sunt honesta & nouerit & tra-
diderit: quicq; solus extiterit qui liberos reddere solitus sit eos qui secum ha-
berent consuetudinē. Deniq; arbitror fore vt iis qui in hanc lectionē inci-
derint, liber hic nōnihil vtilitatis afferre videatur: dum quædā redarguit:
quædā in opinionibus horum qui & recte sentiunt, confirmat ac stabilit.

Alexandri seu Pseudomantis Finis, Erasmo Interprete.

LVCIANI SOMNIVM SIVE GALLVS ERASMO INTER-
PRETE. INTERLOQ VVTORES. GALLVS. MICYLLVS.



T te scelestissime Galle cū ista tanta inuidētia, voceq; tam acuta, ipse perdat Iuppiter: qui quidē opibus affluentē me: ac dulcissimo in somnio versantē: & admirabili felicitate fruētem: penetrabile quiddā & clamorū resonās expecte feceris: adeo vt ne noctu quidē effugere liceat paupertatem: vel te ipso lōge nocētiorē. Atqui si coniectandū est:

tum e silentio qd etiā dum ingens est: tum e rigore frigoreq;: qd nondū me quēadmodum affolet antelucano morsicat titillatq; (Nā hīc mihi certissimus gnomon aduentantis diēi) ne mediū quidē adhuc noctis est. Sed iste peruigil perinde quasi vellus illud aureum seruet, ab ipsa protinus vespera vociferari coepit. Verum haud quāq; impune: siquidē mox pēnas de te sumā: susteq; cōminuam: si diluxerit modo. Nā nūc negotium mihi facefferes subiliens in tenebris. GALLVS. Here Micylle, equidē arbitrabar me tibi gratum esse facturum: si quoad possem alta nocte lucem anteuertissem: quo posses antelucano surgens q̄ plurimū operis conficere. Etenim si priusq; sol exoriatur vel vnīcam feceris crepidā: isthuc laboris lucro tibi accesserit: ad parandū victū. Q; si tibi magis libet dormire: equidē tuo arbitratu quietē egero: longeq; magis mutus fuero piscibus. Ceterū tute videto: ne per somnium diues & furias expectectus. MICYL. O prodigiōsi auersor Iuppiter: O malorū depulsor Hercules: Quid hoc mali est: vocē humanā sonuit Gallus. GAL. Hoccine tādē tibi prodigiū videt: si eadē qua vos lingua loquor? MICYL. Quid? an non hoc portētū? Sed auertite dii malū a nobis. GAL. At tu mihi videris admodū illiterat⁹ esse Micylle: nec euoluissē Homeri Poemata: in quibus equus Achillis, cui nomē Xantus, posteaq; hinnitus lōgum valere iussisset: medio in praelio constitit: disserēs: totosq; versus ordine recitans: non quēadmodū nūc ego prosa oratione loquēs: quin etiā vaticinabatur illē: deq; futuris edebat oracula: neq; quicq; pdigiōsum facere videbatur: neq; is qui tū audiebat, malorū auersor ē: ita vt i tu facis/plorabat: quasi rem abominadā & auertendā audisse sese iudicaret. At quid tādē factur⁹ eras: si tibi Argi nauis carina fuisset eloquuta: ita vt olim in Dodonēa sylua phāgus p se loquēs oraculū edidit? Aut si tergora direpta serpere vidisses: si carnes boū mugire semiasas coctasq; verubus trāssixas? Ego vero, quū Mercuriū sim affessor loquacissimū deorū: oīm faciūssimū: p̄terea cōtubernalis vobis & cōuictor: haud mirum videri debet: si sermonē humanū edidici.

Qd si mihi recipias taciturnū te; haud quāq̄ grauabor veriorē tibi causam
aperire: vnde factū sit: vt eadem qua vos lingua loquar: & vnde mihi suppe
rat huius orationis facultas. MICYL. Modo ne isthuc ipm sit somniū Gal
le: qd ita mecū loqueris. Sed dicito per Mercuriū o preclare: quid etiā aliud
rei tibi sit in causa: vt istam linguam sones! Nam vt taceam: neq̄ cuiq̄ pro
feram: quid attinet te sollicitum esse! Quis em̄ fidem mihi sit habiturus: si
cui narrē: me Gallū hac loquētem audisse! GAL. Ausculta igitur: nam ora
tionem ex me audies: omniū (sat scio) maxime nouam atq̄ incredibilē. Si
quidē hic qui nūc tibi gallus apparet: nō ita pridē homo fui. MICYL. Pro
fecto & olim istiusmodi quiddā de vobis inaudierā. Adolescētulū quēpiam
fuisse gallum: Marti adamatū: atq̄ hūc deo cōpotasse: collusitasseq̄: & in
voluptatibus gessisse morem. Itaq̄ cum Venerem adiret Mars cum ea cu
biturus: hunc quoq̄ Gallum vna secum adduxisse. Quoniā autē Solem po
tissimū metueret: ne si e sublimi conspexisset, Vulcano se proderet: foris ad
ostium adolescentulū semp̄ relinquere solitū: cui⁹ indicio certior fieret:
quando sol emergeret. Deinde Gallum aliquādo somno correptū excubias
deseruisse inscientem: Solēq̄ nullo præsentiēte imminuisse Veneri ac Mar
ti secure dormienti: propterea q̄ confideret gallū indicaturū fuisse: si quis
interuenisset. Itaq̄ Vulcanū a sole edoctū / eos deprehēdisse implicitos atq̄
irretitos iis vīculis, quæ iam olim in illos fuerat fabricatus. Porro Martē
simul atq̄ dimissus est indignatum aduersus gallū fuisse: atq̄ cum in auem
transmutasse: iisdem armis: vt in capite pro galea cristam obtineret. Hanc
ob causam quo vos Marti purgetis / quū iam nihil opus / simul atq̄ solē exo
riētem sensistis, multo ante vociferari: atq̄ illius exortū prænūciare. GAL.
Ferunt quidē & illa Micylle. At quod ego sum narratur⁹, multo aliud qd
dam fuit: atq̄ adeo nup̄ admodū in Gallū trāssformat⁹ sum. MICYL. Quo
nā modo! Nā isthuc maximopere cupio cognoscere. GAL. Audistin de Py
thagora quodā Mnesarchida Samio! MICYL. Num sophistā illū dicis: & p̄
stigiatorē: qui instituit: ne quis vel carnes gustaret: vel fabas ederet: suauissi
mū mihi eduliū salubre & parabile a mēsa submouēs! Præterea autē: q̄ mor
talibus suasit ne intra quinquennīū loquerent⁹! GAL. Scis nimirū & illud:
quēadmodū priusq̄ Pythagoras esset: Euphorbus fuerit! MICYL. Prestigia
torē & prodigiorū artificē hominē aiunt fuisse o Galle. GAL. Ille ipse ego ti
bi sum Pythagoras. Quare parce quæso mihi cōuitiari: p̄sertim quū igno
res qbus sim morib⁹. MICYL. At hoc rursum multo etiā q̄ illud portentos
ius: Gallus philosophus! Attamen expone Mnesarchi gnate qui factū sit, vt
ex hoīe auis: ex Samio Tanagraeus repēte nobis p̄dieris. Neq̄ enī ista verifi

milia: neq; oīno facilia creditu. Quādoquidē duas quasdā res iam mihi vi-
deor ī te aīaduertisse nimīū alienas a Pythagora. GAL. Quas? MICYL. Al-
terum qdē: q; garrulus es: & obstreperus: quū ille silere in solidos quinq; an-
nos (si memini) p̄ceperit: Alterū vero plane cū illius legib; pugnati. Etēnī
cū non haberē qd tibi obīcerē: fabas heri (sicuti nocti) ad te attuli. At tu nī
hil cūctatus, prīn⁹ eas sublegebas: vnde fit vt necesse sit; aut emētirū esse te
Pythagorā esse: quū aliud quiddā sis: aut si Pythagoras es, legē p̄tergreſ-
sum esse te: iusq; violasse: quū fabas ederis: perinde ac si caput patris come-
deris. GAL. Nō cognosti Micylle quē sit harū rerū causa: neq; quē ad vnū
qdq; vitæ genus cōducant. Ego tum quidē nō esitabā fabas: p̄pterea q; Phi-
losophus essem. Nūc cōtra comesturus sim quippe a vitis cōgruas: neq; no-
bis repudiandū pabulū. Verū si molestū nō est: audi quēadmodū e Pytha-
gora cōperim eē id qd sum in p̄sentia: q; in multis vitæ generib; antehac
vixerim. Et quid ex vnaquaq; trāsformatiōe sim cōsequutus. MICYL. Nar-
ra quæſo: nā mihi quidē auditu iucundissimū fuerit. Adeo vt si quis mihi
deferat opinionē: vtrū te ista narrantem audire malim: an rursum felicissī
mū illud somniū qd paulo ante vidī videre: haud sciam vtrū electurus sim
vsq; adeo cognata germanaq; vidētur esse ista tua cū suauissimis illis visis.
& ex æquo vos æstimo: te pariter ac p̄clarū illud insomniū. GAL. Etianū
tu somniū illud qd dudū tibi visum est in animū reuocas & inanīa quēdam
obseruans simulachra, atq; (vti loquūtur poetæ) euaniidā quandā felicitatē
memoria cōſectariſ. MICYL. Immo illd scias Galle: ne vllō qdē tēpore vnq;
visi illius mihi vērū obliuionē. Tantū mellis somniū aufugiens in oculis
mihi reliquit: vt præ illo vix queam palpebras attollere: rursus in somnum
coeuntes. Itaq; qualem voluptatem mouent pēnæ in auribus versatē, talē ti-
tillationē mihi p̄bent ea quæ vidī. GAL. Nouū quēdā Hercule mihi narras
amorē insomniū: siquidē alatum quū sit (sicut aiunt) metasq; volādi p̄scri-
ptas habeat somnū: iāq; septa trāsilit: in oculis etiam vigilantis obuersans:
adeoq; mellitū & euidens apparet. Quare peruelim audire: cuiusmodinam
sit istud: qd te supra modum delectat. MICYL. Gestio narrare. Nā dulce est
hoc ipm meminisse: & cōmemorare de illo quippiā. Verū heus Pythagora:
quādo tu narrabis de tuis trāsformationib;? GAL. Vbi tu. Micylle desieris
somniaire: melq; illd ab oculis absterferis. Interim prior dicto: vti intelligā:
vtrū ne per portas eburneas, an p̄ corneas tibi somniū aduolarit. MICYL.
Neq; p̄ has neq; p̄ illas o Pythagora. GAL. Atqui duas has rātū cōmēorat
Homer? MICYL. Valere finas nugatorē illū Poetā: q nihil de somniis itel-
xit. Paup̄tiua fortassis sōnia p̄ istas cōmēat portas: quia videbar ille: neq; id

Luciani

admodū perspicue: quippe captus oculis, Mihi vero per aureas quasdā por-
tas dulcissimū hoc aduenit somniū, & ipm̄ aureū, & aureis vndiq; circūami-
ctū, & auri plurimū sectū adducēs. GALLVS. Define optime Mida de auro
fabulari. Nā dubio procul ex illius voto / istud tibi accidit / somnium: & soli-
das auri venas mihi duxisse videris. MICYL. Multā auri vim vidi Pythago-
ra multā, q̄ putas pulchri: quo fulgore coruscantis! Quid tandē Pindarus
ī illius laudē dicit: nam ī memoriā redige: siquidē meministi: quum aquam
prēstantissimā dicēs, postea aurum admiratur, idq; iure, statim ī initio car-
minis vnus omnium bellissimū. GALLVS. Num illud queris!

Aqua est illa quidem optima:

Cēterum aurum: vti candens

Ignis: ita enitens: no-

ctibus eminet eximie vnum

Cēteras supra opes: quę

Gloriam ac decus addunt.

MICYL. Per Iouē / isthuc ipm̄: perinde enī ac si somniū meū videat Pīdarus
ita p̄dicat aurū: sed vt tandē cognoscas quale fuerit, ausculta iā sapientissi-
me Galle. Meministi vt heri nullū domi cibū acceperī: siquidē Eucrates di-
ues ille forte mihi ī foro factus obuiā, lotū me ī tpe ad cōnā venire iusserat.

GAL. Isthuc egdē plane memini. Nā totū esuriebā diē: donec mihi p̄funda
eādē vesp̄ra domū reuersus / subuuidus vinoq; madēs / quicq; illas fabas p̄fer-
res nō admodū op̄parā cōnā Gallo: q̄ quondā fuerit Athleta: quicq; olyn-
pia nō segniter olī decertarit. MICYL. Ast vbi reuersus a cōna fabas tibi ob-
iecissē: obdormiū ptin⁹. Tū mihi / iuxta Homēx / ābrofia sub nocte diuinū
quoddā haud dubie somniū afflētēs. GAL. Sed pri⁹ q̄ tibi ap̄d Eucratē acci-
derit Micylle, narra: & cuiusmōi fuerit cōna. Nihil enī phibet te denuo cōe-

nare: si veluti sōniū quoddā ei⁹ cōnē reducas, & q̄ tū ederis rursū cōmēora-
tiōē q̄si ruminēs. MIC. Credebā molestū futurū mē, si hęc quoq; retulissē: ve-
rū posteaq; tu desyderas enīd quoq; narrabo. quū nūq; añ hac ī vita cōnassē
ap̄d vllū diuitē o Pythagora: heri bona quapiā fortuna ī Eucratē icidi: atq;
ego gdē simul atq; dñm illū salutassē: itavt cōsueuerā, subducebā me, ne pu-
dori illi eēm: si lacera ī veste fuissē affectatus. At ille, Micylle inq̄t. hodie na-
talicia filiē celebro, plurimosq; ad cōuiuiū amicos iuitaui: vę qm̄ aiūt quē-
dā ex his scōmoda esse valetudine, neq; posse pariter ad cōuiuiū nostrū ac-
cedere: tu ei⁹ loco venito lotus: nisi ipse forte q̄ vocatus est / semet adfuturū
renūciarit. Nā nūc gdē ambigīt. Hoc vbi audissē adorato diuite discedebā:
oēs obsecrās deos: vt algidā febrē aliquā, aut laterum dolorē, aut podagrā

quę p̄ sup
cōm̄ adm
sunt v. d.

morbi auctariū immitteret valetudinario illi: cui ego sella occupator/coe-
 naq; vicarius/ & haeres erā vocat⁹. Interim hoc spaciū qđ vsq; ad balnei tē-
 pus intercessit lōgissimū seculū esse iudicabā: dū subinde respicio: quotquot
 pedū esset litera: & quādo illos iā lauissē cōsentaneū esset. Hic vbi tēpus tan-
 tē aduenisset: ocyus me corripio: atq; ab eo: nitide admodū cult⁹: sic obuē-
 to palliolo: vt qua eēt parte purissimū, ea videret. Offendo autē ad fores: &
 alios cōplures: in qb⁹ etiā illū (gestabat autē a viris quatuor) cuius erā sub-
 conuiua vocatus: qui male habere dictus erat. atq; id etiā prae se ferebat: qđ
 afflicta esset valetudine. Nam ex alto gemebat tussiebatq; ac screabat: ve-
 lut ex abdito: qđ egre redderetur totus pallidus ac tumens: annos nat⁹ cir-
 citer sexaginta. Ferebatur autem philosophus quispiā esse: ex his qui apud
 adolescentulos nugas deblaterant. At barba mire erat tragica: supraq; cre-
 di posset tonsoris egēs. Porro increpante Archibio medico: quāobré quum
 ita esset affectus aduenisset: nō oportet inquit pmissa deserere p̄sertim ho-
 minē philosophū: etiā si mille vrgeant & instet morbi. Putabit enim Eucra-
 tes sese a nobis haberi ludibrio. Haud quāq; inquā ego: imo collaudabit te si
 domi potius apud te velis emori q̄ in cōuiuiō: animā vna cū phlegmate ex-
 creans. Atq; ille quidē prae arrogantia dissimulabat sese dīctērium audisse.
 Haud multo post accessit & Eucrates iam lotus: cōspectoq; Thesimopolide
 (nam id erat philosopho nomen) praeceptor inqt, probe quidē factū abs te:
 qui ipse ad nos veneris. Tametsi nihilo deterius tibi fuerat futurū. Siquidē
 etiā absenti oīa ordine missa fuissent. Hec simul atq; dixerat: introgreditur
 manus illi porrigens pariter & famulis innitenti. Ego igitur iam abire pa-
 rabam: verū ille conuersus vbi diu secum hesitasset: posteaq; me tristem ad-
 modum videret: ades inquit tu quoq; Micylle ac nobiscū coena. Nā filiū in
 mulierum conclauī vna cū matre conuiuiū agere iubebo: quo tibi sit locus.
 Ingrediebar itaq; quū partū abfuerit: vt lupus frustra hians discedere: verū
 ingrediebar pudēfactus qđ Eucratē filiolū e cōuiuiō viderer expulisse. Ast
 vbi iam tēpus esset: vt discubēremus: primū tollentes Thesimopolim cōpo-
 suerunt: haud sine negotio per Iouem: quinq; (si diis placet) proceri iuue-
 nes/ceruices illi supponētes vndiquaq; quo nimirū in eodē habitu pmane-
 re/ac longum etiā tēpus durare posset. Deinde vbi nemo iā tolerare pos-
 set: vt iuxta illū accubēret: me adductū reclinant: vt eadē in mensa effemus.
 Deinceps coenabamus o Pythagora, opiparam quandam & variā coe-
 nam: multoq; in auro: multo item argento. Pocula erant aurea: ministri
 formosi: tum cantores: & concitandi risus artifices. In summa: iucundissi-
 ma quāpiam erat vita: nisi qđ vnū quiddam me vehementer male habebat:

Luciani

8

Thesmopolis obstrepens atq; abturbans: virtutē nescio quā mihi cōmemorans docensq; q; duę negationes vnicam efficerēt affirmationē: q; si dies sit, nox non sit. Nōnunq; & cornua mihi dictitabat esse: atq; id genus multa philosophabatur erga me: quib⁹ eiusmodi nihil opus: planeq; voluptatē in terpellatione minuebat: quū non sineret exaudiri eos qui cithara voceq; canebāt. Habes Galle de coena. GAL. Non admodum suauī Micylle: maxime posteaq; cū illo deliro sene sortitus eras accubitū. MICYL. Audi nunc & in somniū. Visus em̄ mihi Eucrates ipse quū orbus esset liberis, nescio quomodo de vita decedere. Dehinc vbi me accersisset ac testamētū condidisset: quomē in solidū haredē omniū scripserat: paululo tēpore superstes emori. Porro ipse videbar adire facultates: & tum aurum argentiq; ingentibus quibusdam scaphis exhaurire: perpetuo subscaturiens & affatim affluens: tum autē vestes: mēsas: pocula: ministros: oīa mea / vt par erat / esse. Postea candido vehiculo vectabar resupinus: cūctis qui intuebant cōspiciendus & admirandus. Accurrebant pmulti: ac circū egtabāt: cōplures sequebātur. Ego interim illius indutus vestitū, & annulos gerens circiter septuaginta digitis insertos, epulū quoddā splēdidum iubebam adornari: quo amicos acciperē. Iāq; illi, ita vt in somnio fieri cōsentaneū est, aderāt: iā epulae erāt cōportatae: iam potus ex animi sententia ministratus. In his quū versarer: & aureis phialis praeberē oībus qui aderāt amicis: quū iā inferrent bellaria: in tēpestiuo tuo clamore pturbasti nobis cōiuuiū: mēsasq; subuertisti ac diuitias illas ita dissipasti, vt in auras euanescerēt. nū tibi videor iniuria stomachat⁹ in te! Nā vel trīs noctes ppetuas libēter adhuc somniū illud qd mihi accidit videre cupiā. GAL. Adco ne es aurī cupidus & opū auīdus Micylle: idq; ex oībus vnū admiraris: ac felicitatē vnicā eē iudicas: si plurimū possideas auri! MICYL. Equidē haud solus ita cogito Pythagora: quū ipse quoq; tū quū Euphorbus esses, auro atq; argento comis intexto / prodibas pugnaturus cum Achiuis: idq; in bello: vbi ferrū q̄ aurū gestare satius fuerat. At tu etiā tum voluisti calamistris auro internexis in periculū descēdere. Atq; ob eam (opinor) causam, Homer⁹ comas tuas grātiis similes dixit: q; auro argēto q; reuincirent. Eteim lōge nimirū meliores atq; amabiliōres videbant: q; essent auro religatę: vnaq; cū eo relucerēt. Neq; isthuc nouū ē aurī come si tu Pārtho patre pgnatus aurū in p̄cio habuisti: quin & ipse deorū oīm / hominūq; pater ille Saturno Rheaq; pgenit⁹, quū argolicā illā puellā adamaret: vbi nihil inueniret amabili⁹ in qd sese trāsformaret: neq; quo Acrisii custodias posset corrūpere: audisti videlicet, vt aurū sit factus: atq; ita p regulas illapsum / potitus est ea quā deperibat, lā vero qd tibi cōmemorem: q̄ multos

vsus pbeat aurū! Et vt eos quib⁹ adfuerit: formosos & sapientes & potētes
 reddat: decus & gloriā illis cōcilians: vtq; nōnunq̃ ex obscuris & infamib⁹ /
 claros ac celebres repēte efficiat: Nā nosti vicinū mihi & eiusdē artificii Si-
 monem: quī paucis ante diebus apud me coenauit: quū legumen coquerem
 saturnalibus: duasq; extorum cēsuras immittens: GALLVS. Noui *simon* il-
 lum breuem: quī fictilem ollulā quā nobis erat vnica, suffurat⁹, peracta coe-
 na abiit: sub ala gestās: Nā ipse vidi Micylle. MICYL. Atqui quū eā sustule-
 rit: tā multos ille deos postea iurabat. Sed quur nō prodebas: ac vociferaba-
 re tū o Galle: quū nos furto spoliari conspiceres: GALLVS. Coccyzabā: qđ
 mihi solū licebat id rēporis. verū quid Simon ille! Nā videbare de illo dictu-
 rus nescio qđ. MICYLLVS. Ei cōsobrin⁹ erat vir supra modū diues nomi-
 ne Drimylus: is quoad viuebat, ne obolum quidē donauerat Simoni: nam
 quī daret: quum ne ipse quidem pecunias attingeret! At simul atq; mortu⁹
 est nuper: vniuersis illis opibus iuxta leges Simon ille / qui coria putria, qui
 patellam circūlungebat, gaudens potitur: purpura ostroq; circūtectus: fa-
 mulosq; & currus & aurea pocula & mensas eburnis innixas pedibus pos-
 sidet: ab omnib⁹ adoratur: iamq; nos ne aspicit quidem. Etenim nuper quū
 illum procedētē cōspexissem: Salue inquā Simon. At ille indigne ferēs. Edī-
 cite inquit mēdico isti: ne vocabulū meū diminuat: neq; enim Simon sed Si-
 monides appellor. Porro (quod est oīm maximū) mulieres etiā illius amore
 capiuntur. Atq; is quidē eludit eas ac fastidit: & alias quidē admittit: comē-
 q; sese prēbet: alia; porro quā negligūtur, necem cōscituras sibi mimitātur.
 Vides quātas cōmoditates pariat aurū: quādoquidē eos qui sunt deformis-
 simi transfiguratur: & amabiles reddit: nō secus atq; cestus ille poeticus. Au-
 dis insuper & a Poetis dictum: O aurū auspicata res & ostentū optimū. Et
 rursum. Aurum est quod opib⁹ imperat mortaliū. Sed quid interim risisti
 galle! GAL. Quoniā tu quoq; per inscitā Micylle simili modo falleris opi-
 nione de diuitib⁹: quēadmodū vulgus. verū (crede mihi) longe etiā erūno-
 fiores vitam viuunt q̃ vos. Hęc autē loquor: quī ipse & pauper & diues ali-
 quādo fuerim: atq; omne vitæ gen⁹ sim exptus. Porro paulo post ipse quoq;
 hęc omnia cognosces. MICYL. Per Iouem tempestiuū iam est: vt & tu rese-
 ras, quēadmodum sis transfiguratus: & quod in vnoquoq; vitæ genere pa-
 spexeris. GALLVS. Ausculta: hoc tantū pramonitus: me neminē feliciorē
 vitā q̃ tu sis, ynq̃ vidisse. MICYLLVS. Q̃ ego sim o galle! Hanc felicitatem
 tibi ipsi imprecor. Nam videre me tibi ridendū proponere. Verū age: nar-
 ra: exordiens ab Euphorbo quo pacto fueris in Pythagoram trāsformatus.
 Deinceps ordine ad gallū vsq;. Cōsentaneū enim est te varias res tū vidisse:

Luciani

tum tulisse: nimirum, tam diuersis vite formis. GALLVS. Quæadmodum initio ab Apolline profecta anima in terrâ deuolarit, & corpus humanum subierit: vt illic poenam quandâ depederet: id longum dictu futurû sit. Preterea neq; mihi referre fas est, neq; tibi eiusmodi audire, verû vbi Euphorbus factus essem. MICYL. Sed ego priusq; essem is qui nunc sum: O præclare/quisnam eram! hoc mihi prius dicito: nûquid & ego versus fuerim itidē vt tu. GAL. Maxime, MICYLLVS. Quis igit erā! si quo modo potes dicere: peruelim enim isthuc cognoscere. GAL. Tu formica fueras indica: ex earû genere quæ aurû effodiunt. MICYL. Et postea neglexi infelix vel paucula frustra in vitâ importare: quum illo essem alitus! Sed age, quid posthæc futurus sim dicito: quâdoquidē consentaneum est scire te. Etenī si quid bonæ sit rei: iā nunc suspendero me ab ista pertica in qua nunc itas. GAL. Isthuc profecto nulla ratione possis cognoscere. Ceterû quum Euphorbus essem (nam ad illa redeo) in Troia pugnabā: atq; a Menelao necatus, aliquāto post tēpore, i Pythagoram pueni. Porro eousq; absq; tecto pdurabam: donec Mnefarchus aliquādo mihi domû edificaret. MICYL. Obsecro te nû absq; cibo potuq; GAL. Maxime. Nihil enī istis reb⁹ opus: nisi corpori dūtaxat. MICYLLVS. Illud igitur prius dicito: ea quæ ad Troiā gesta sunt: num ita se habēt qualia fuisse dixit Homerus! GAL. Quinam ille scire potuisset Micylle: quī quidē dum ista gerebātur ipse Camelus erat i Baetris! Ceterû ego tibi tantû effabor diuinitus: nihil id tēporis eximiû fuisse: neq; Aiace vlgadeo magnû, neq; Helenā adeo formosam: quæadmodum arbitrantur, siquidē vidī candida quandâ & procera ceruice: vt hinc cygno progeneratâ esse adsimularet. Ceterum vehemēter anū: equalē propemodû Hecubę. Hæc Theseus prius raptâ in Aphidnis possedit. Is vixit Herculis ferme etate. Porro Hercules prius Troiā ceperat: patrû nostrorum memoria: qui p id tēporis maxime florebat. Nam hæc mihi Panthus narrauit: admodû adolescens: affirmans se vidisse Hercule. MICYL. Quid autē Achilles! Num talis erat: nempe quauis in re pstantissimus! An & ist hæc fabulamēta sunt! GAL. Cū illo quidē congressus non sum, neq; queam adeo compte de rebus Græcorû dicere. Etenī qui scire potui: quū hostis eēm! Certē Patroclû illius amicû/haud ita magno negotio peremi lancea dissectum. MICYL. Deinde te Menelaus, multo minore negotio, verû istis de rebus satis. Nunc res Pythagoricas refer. GAL. Illud in summa Micylle, sophista quispiam eram (oportet enī videlicet fateri verû) alioqui non imperitus, neq; inexercitatus in honestissimis disciplinis. Profectus sum autē in Aegyptû: quo cū prophetis congregeder/de sapiētia cōmunicaturus. Hic adyta subi: atq; ibi Ori & Isidis libros pdi-

Gallus. Fo. XLIX.

dicí. Post rursum in Italiá renauigabam: ac Græcos iuxta ea quæ in Aegy-
pto didiceram/ita institui: vt me pinde ac deû suspicerent. MICYL. Equidẽ
inaudierã isthac: præterea quẽadmodũ creditus fueris/defunctus in vitam
rediisse: vtq; aureũ semur illis subinde ostenderis. Verũ illud mihi dicitor:
qd tibi venit in mentẽ: vt legẽ statueres: vtĩ neq; carnibus neq; fabis vesce-
rent hoĩes! GAL. Ne pconteris ista Micylle. MICYL. Quã ob rem o Galle!
GAL. Nã pudet hĩsce de rebus verũ fateri. MICYL. Atq; nō cōuenit: vtĩ id
facere graueris apud hoĩem cōtubernalem et amicũ: nã herũ posthac absit
vt dixerim. GAL. Nihil sanĩ/neq; pclarĩ qcq; erat: verũ aĩaduertebã, si con-
suetudo modo/atq; id etiã vulgo prætcepissem: nō fore/ vt mortales in admira-
tionẽ adducerẽ: sed quo pegriniora/magisq; aliena pposuissẽ / futurũ vt
hoc magis nou⁹/magisq; viderer admirãdus. Proinde instituerã in aĩo/no-
uã qddã rei designare, eiũsmoĩ pposito decreto, cuius cã eẽt inexplicabilis
quo videlicet aliis aliud cōiectãrib⁹, oēs redderẽ attoniti: quẽadmodũ in
obscuris oraculis solet vsu venĩre. MICYL. Illud vide vt rides me tu quoq;
nō minus atq; Crotoniatas, ac Metapōticos, et Tarētinos cũq; his alios: q
muti sequũt/ tuaq; adorãt vestigia: quæ tu calcata reliqisti. Verũ vbi Pytha-
gorã exueras: quẽ post eũ induisti! GAL. Aspasiã Melitẽsem illã meretricẽ.
MICYL. Papẽ qd ego audio! Sigdẽ inter alia mulier quoq; fuit Pythagoras
Itane fuit aliqñ tps: quo tu Galle generosissime oua pariebas: cũq; Pericle-
rẽ habebas: iã Aspasia videlicet: atq; ex illo grauida facta es! Præterea lanã
tõdebas/tramãq; deducebas. Postremo meretricũ in morẽ gestiebas/vultũ-
q; cōponebas! GAL. Ista qdem oĩa feci: tametĩ nō ego solus: verũ et ante me
tũ Tiresias: tũ Elatĩ ples Caneus. Proinde qcqd in me cōuitiĩ dixeris, tãtũdẽ
et in illos dixeris. MICYL. Age igit, vtra tibi vita erat suauior/ quĩ vir eẽs/
an quĩ Pericles tecũ haberet cōsuetudinẽ. GAL. Vides cuiusmodi isthuc ẽ
qd pcontaris! nẽpe cui ne Tiresiã qdẽ expedierit respōdere. MICYL. Atq; si
minus fatearẽ tũ: tñ isthuc Eurĩpides satis explicuit: quum ait se malle ter
sub clypeo cōsistere, q̃ parere semel. GAL. Imo pmoneo te paulo post puer-
peram fore: sigdẽ et tu mulier es olim futurus: idq; sapius longo nimirũ se-
culorũ orbe atq; recurſu. MICYL. Non tu pendebis o Galle, qdẽ omnis
mortales Milesios aut Samios esse ducas! Nã aĩut te etiã tũ quĩ Pythago-
ras esses/venusta forma decorũ/sapius Aspasiã fuisse tyrãno. verũ age se-
cundũ Aspasiã, in quẽ virũ aut mulierũ denuo renatus es! GAL. In Cra-
tẽ Cynicũ. MICYL. O Castor et o Pollux q̃ dissimile. Ex scorto philosoph⁹!
GAL. Deinde rex: deinde pauper: paulopost satrapes: dehinc equus/gracu-
lus/rana/aliãq; innumerabilia, per longum em̃ fuerit singula recensere. Po-

Luciani

stremo Gallus: atq; id sapius: nā hoc vitę genere sum delectatus. Interea et aliis diuersis mortalibus seruiui/ regibus/ pauperibus/ diuitibus: postremo nunc tecū uiuo: rideoq; quotidie: quū video te paupertatis tādio cōplorantem/ eiulantemq;: ac diuitū admirantē fortunas: ppter ea q; ignores quātū illis adsit malorū: alioqui si curas noris quibus illi distringunt, teipm profecto riseris: qui antea credideris eum, qui sit opulentus/ statim felicissimū esse omniū. MICYL. Ergo Pythagora: aut quid maxime gaudeas appellari: ne confundam orationē/ si te nunc hoc nūc illo nomine cōpellem. GAL. Nihil intererit: siue Euphorbū/ siue Pythagoram/ siue vocaris Aspasiam/ siue Cratē: quāq; ista omnia sum vnus: nisi q; rectius feceris si (id qđ in præsentiartū esse videor) Gallum me voces: ne auē hanc parui ducere/ contemnereq; uidcare: praesertim quū tam multas cōtineat animas. MICYL. Ergo Galle/ quādoquidē omnia pene uiuēdi genera iā expertus es/ atq; omnia cognita habes, age dilucide mihi narrato: quā sint peculiaria diuitū ad vitæ rationem: quā pauperū propria: quo uidelicet cognoscā, vere ne isthuc affirmes/ me diuitibus esse feliciorē. GAL. En hunc ad modū interim ppende Micylle. Te quidē nō magnopere tēgit cura belli/ siquando rumor sit ad uētare hostes: neq; sollicitus es, ne ī agros incurſātes populent: neue hortū pculcēt/ pter atq;: aut vineas vastēt: sed simul atq; tubā audieris, si tñ audieris, de te ipso vno circūspectas: quo deflex? seruari queas/ ac discrimē effugere. Contra, illi tum de sese solliciti sunt: tum animo discruciant/ quū de moribus quicqđ opū possidebant in agris/ id omne tolli/ deportariq; cōspiciūt. Ac siue inferendū est aliquid in arariū/ soli accersuntur: siue in praeliū ex eundum/ piclitantur: aut peditū turmis/ aut equitū alis praefecti. Tu interim vimineū gerens clypeū/ expeditus ac leuis/ ad salutē consulendū/ parat? victorale cōuiuium agere: siquādo victor exercitus sacra fecerit. Rursum pacis tempore/ tu quidē quū de plebe sis ingressus in concionē, tyrānidē in diuites obtines: illi vero trepidāt/ pauſantq;: ac largitionibus/ choragisq; te placant: siquidē quo tibi balnea/ ludi spectacula/ reliquaq; id genus abunde suppeditent, ea omnia curant illi. At tu, censor et acerbus expensor pinde quasi dñs/ ne alloquio quidē interdū dignaris illos. q; si tibi collubitū sit, ingentibus saxis in illos degrandinas: vel facultates eorū publicas facis: ipe neq; calumniatorē metuis/ neq; latronē: ne tollat aurum: vel aediū confesso fastigio/ vel pariete perſosso: neq; necesse habes rationibus occupari/ neq; exactionibus: neq; tibi cum sceleratis dispensatoribus conflictandū est: neq; tātas in sollicitudines distraheris: verū simul atq; crepidā vnā pfeceris/ mercedēq; retuleris septem obolos, sero surgis crepusculo: et si libuerit/ lauaris:

tū empto saperda quopiā/aut moenide pisciculo/aut paucis ceparū capitū
lis/temet ipse oblectas: canens plarūq; optimaq; cū pauprate philosophans
adeo vt eas ob res salubris valētiq; corpe/obduruerisq; aduersus gelu: sig
dem labores, qui te exacuunt/muniūtq; / certatorem haud quāq; cōtemnen
dū reddunt aduersum eas res, quā cōpluribus inēpugnabiles esse viden
tur. Atq; hinc nullus ex morbis illis grauioribus impetit te. Q; siquando
leuis ceperit febricula, paulo negotio eam medicatus/protinus exilis: inē
dia temet inde excutiens. Illa porro fugit ilico: quippe metuens te, quem vi
deat etiam frigore ali/saturumq; fieri: ac medicorum certis illis recur sib?
longum plorare renuntiantem. At illi ex aduerso: propter intemperantiā
vitæ/ quid tandem malī non habent infelices! podagras/prises/pulmonum
exulcerationes / aquas intercutes. Nam hac omnia a sūptuosis illis con
uuiis nascuntur. Proinde quicunq; e/ his Icarī in morem (vt fere faciunt)
sefe attollunt/propiusq; se soli admovent / haud cogitantes/q; ~~his~~ habeant
cæra adglutinas, ingentem nonnunq; strepitum mouent. Caterum qui
Dedali exemplo non admodum sublimia/neq; excelsa appetunt: verum hu
milia/terræq; vicina: adeo vt cæra nonnunq; salis aspergine madesceret: iū
tuto plarunq; ac citra discrimen transuolarunt. MICYLLVS. Moderatos
istos et cordatos narras. GAL. Verū aliorum Micylle naufragia foedissima
conspicias: nempe vbi Croesus reuulsis alijs risum exhiberet Persis, cōscen
so rogo: aut Dionysius quū abdicatus tyrānide/Corinthiorum in vrbe lu
di literariū magistrum ageret: post gestum tantū imperiū/puellos cōpellēs
vt syllabas connecterent. MICYL. Dic mihi Galle: tu quum rex esses (nam
ais te regem quoc; fuisse) cuiusmodi tandem id vitæ genus experiebaris?
Mirum tu tum felix eras: quandoquidem id quod est bonorum omniū ca
put possidebas. GAL. Ne mihi in memoriā regeras o Micylle: vsq; adeo su
pra modum infelix tum eram. Nam quo ad res externas, quēadmodū dixi
sti, plane fortunatus esse videbar: at intus innumerabilibus curis distringe
bar. MICYL. Quibus tandem curis? Nam rem prorsus absurdā neq; credi
bilem narras. GAL. Equidem imperabam regioni neutiq; exiguæ Micylle:
omniūgarū rerū feracis: tū incolarū frequētia/neq; non vrbiū pulchritudi
ne; cū primis admirandæ. Præterea fluminibus nauigabilibus, ac mari por
tuofo cōmodæ. Adhæc exercitus ingēs/equa spectatissima atq; excellens/sa
tellitiū haud exiguū/triremes / pecuniarū vis maior q; vt posset numerari:
vaporū argēteorū plurima copia/reliquaq; oīs illa principat? tragoedia/stre
pituq; et apparatus supra q; credi queat/extractus atq; accumulatus. Itaq;
quū pdirem, plarīq; adorabant: deum quēpiam intueri sese rati: aliq; trua

Luciani

dentes alios cōcurrerant: quo me conspicerēt: nonnulli conscēsis tectis / magni aestimabant: si plene contēplari licuisset quadrigā / stragulam / diadema / tū anteambulones, & eos q a tergo comitabātur . Ego iter hęc mihi cōsci⁹, quātē me res discruciarēt, verfarētq: illos quidē propter inscitā venia dignos iudicabā: at me meīpsius miserescebat: qui pgrandibus illis Colossis viderer psimilis: quales vel Phydias, vel Myron, vel Praxiteles fabricatus est. Etenim illoꝝ quisq; quoad ea quę foris apparent, Neptunus ipse est, aut Iuppiter mirifice decorus auro, eboreq; cōpactus: & aut fulmen, aut fulgur aut tridentē fuscina dextra sustinet. Ceterū si imisso capite quę sunt intus inspicias: videbis vectes quosdam paxillos, & clauos introrsum pminētes: neq; nō vimina, cuneosq;, & picem sublitā, & aliam itē id gen⁹ deformitatē intrinsecus inhabitantē. Omitto recēlere muscarti, multelartiq; vim: quę nōnunq; in eis māsitant. Huiusmodi quādā res nimirū regnū quoq; videt. MICYLLVS. Nondū explicuisti, lutū, & clauos, & vectes, quinā fuerint in imperio: neq; fœditatē illā plurimā quēnā sit: nā istū ad modū vectari: tam multis impare mortalibus: ac numinis instar adorari: hactenus qdē cū Colossi exēplo quadrat. Sigdē hoc quoq; diuinū quiddā & admirādū, nūc autē quę sint intra Colossū exponito. GALLVS. Quid primo loco tibi referā Micylle: vtrū metus / curas mordaces / suspitiones / odiū: quo regē psequunt iī q cū illo viuūt: insidias, atq; eas ob res somnū rarū & hūc ipm ptenuē, ac plena tumultus insomnia, cogitationes pplexas, spes semp improbas, an otii pcenuriā, & occupationes / iudicia / expeditiones / edicta / fœdera / cōsultationes: quibus rebus fit: vt ne somnio qdē aliquo suauī frui liceat, verū vt oībus de rebus solus dispiciat necesse est: milleq; negotia sustineat.

Carmina Homerica.

Quippe nec Atriden Agamēnona dulcis habebat
Somnus multigenas versantem pectore curas.

Idq; quū reliqui omnes Achiui sterterēt. Adde q; Lydū illū discruciat: fili⁹ mutus: Persam vero, Clearchus ad Cyrū descēscēs. Atq; aliū quēpiā, Dion cū Syracusanis nonnullis ad aurē cōmunicans. Rursum aliū quēdam vrit Parmenion collaudatus. Item Perdiccam Ptolemæus. Ptolemæū Seleucus. Quin illa quoq; molestiā adferūt: amasius p vim nō spon te conuiuēs: concubina alio gaudens: tū si quī defectionē parare dicantur: aut duo quatuor ve satellites inter sese cōsufurrātes. Porro (qd est omnīū grauissimū) amicissimi quīq; vel maxime sunt formidandī: sempq; metuēdū, nequid magni mali ab illis exoriat. Nā alius a filio veneno necatus est: alius itē ab amasio. Alium simile quoddam fortassis mortis genus eripuit. MICYL. Apagelis

Atrocia miraq; sunt ista quæ narras o Galle. Mihi igitur multo sit tutius
 opera cerdonicæ pronũ incubere, q̃ ex aurea bibere phiala comiter delatũ
 hauistũ; ceterũ cicutæ/aconitog; temperatũ. Nā mihi quidem hoc vnum est
 periculi: vt si paulum aberret Smilion/deflectatq; a recta incisione, summũ
 secantis digitũ exiguo sanguine tingit. At isti quẽadmodũ narras/ letifera
 agunt cõiuuiæ: atq; id innumerabilibus in malis cõstituti. Deinde vbi con-
 siderint, p̃files esse vident tragoediartũ histrionibus. Nā multi sicut videre
 licet, quoad Cecropes sunt scilicet/aut Sisyphi/aut Telephi diademata ge-
 stant/argeteisq; capulis gladios/comāq; ventilantē/et auro intertextā chla-
 mydem: q; siqs (qualia nimirũ p̃multa solēt accidere) impulsos illos inedia
 in scaena præcipites det, risum p̃fecto moueāt spectatoribus: videlicet p̃so-
 na vna cum ip̃o diademate cõtrita, vero autem actoris capite luxato/ cru-
 ribusq; maximāq; ex pte renudatis: vt iā interioris amictus q̃ miserĩ sint pā-
 ni, fiat p̃spiciũ: ac cothurnorũ quos pedibus induxerũt, appareat deformi-
 tas/haud quāq; ad pedis modũ respõdentĩũ. Vide vt me iā similitudines cõ-
 ferre docueris optie Galle. Ceterũ tyrānis talis quædā res tibi visā est esse
 verũ vbi equus esses/aut canis/aut piscis/aut rana, quõ eā vitæ rationē fe-
 rebas? GAL. Istũ quẽ nũc suscitās sermonē et longior sit: neq; huius tp̃is. Il-
 lud aut vñ in genere dixerim/nullā ex omnibus vitā mihi nō visam tran-
 quilliorē vita humana/naturalibus dũtaxat cupiditatibus et vsibus circũ-
 scriptā. Sigdem publicanũ equũ/aut lycophantā ranā/ aut sophistā gracu-
 lum/aut popinatorē culicē/aut cinedũ gallũ/ atq; id genus alia quæ vos stu-
 dio cõminiscimini, haud quāq; inter illos videbĩs. MICYL. Quẽ dicis o Gal-
 le fortassis vera sunt: verũ nō me pudebit apud te fateri quod mihi accidit.
 Haud vnq; quiui dediscere cupiditatē illam a puero mihi insitā: videlicet
 vt diues euadā. Quin nunc quoq; somniũ illud ob oculis versatur / aurum
 ostētans: potissimũ aut scelestus ille Simon excruciat: q̃ qdētās inter opes
 delicietur. GAL. At ego te isto leuabo morbo Micylle: tametsi nox etiā m̃dũ
 est. Surge modo/ac sequere me. Sigdem ad ip̃m te Simonē adducam: atq; in
 aliorũ diuirtũ ædes: quo nimirũ videas/ quõ res habeāt apud illos. MICYL.
 Istuc quo pacto, clausis foribus? Nũ me parietes trāstrodere cõpelles? GAL.
 Nequaq;: verũ Mercurius, cui sum sacer, hoc optātĩ mihi largitus est: vt si
 qs longissimā caudæ plumā: quæ ob molliciē insectis. MICYL. Atqui duās
 habes eiusmodi. GAL. At dextrā ex his auulsā cuiuscũq; ego gestandā dedero
 is quo ad volueris/fores omnis poterit aperire/cunctaq; videre: ip̃e inuisibi-
 lis. MICYL. Equidē ignorabā o Galle te prastigiarũ quoq; peritũ esse. Por-
 ro si mihi isthuc semel p̃stiteris, videbĩs ilico Simonis vniuersas opes huc

Luciani

deportatas: nā eas huc rediēs trāsserā. At ille rurſū circūrodet/ebibetq; pu-
tria coriā: qb⁹ cōſueuit ſoleas cōpīgere. GAL. Atq; nefas ſit iſtuc facere. Sīg
dē Mercuri⁹ illd mihi mādauit: vt ſigs pēnā tenēs iſtiusmodi qppīā patra-
rit vociferās furē proderē. MICYL. Rē neutiq; verīſimilē narras: nēpē Mer-
curiū quū ipſe ſit fur, nō ſinere alios: vt idē faciant. Sed tamē abeamus. Nā
aurū auferā: ſi modo poſſim. GAL. Pennā prius reuellito. Quid hoc rei? am-
bas reuulſiſti. MICYL. Turius hoc quidē o Galle: tū tibi minus foedū ſit fu-
turū: ne altera caudæ pre mutilatus claudices. GAL. Age ſane: ſed vtrū Si-
monē prius adimus: an aliū quēpiā diuitū? MICYL. Haud alio/imo ad Si-
monē: q videlicet p diſſyllabo/tetraſyllab⁹ eſſe affectet: poſtea q diues eua-
ſit. Sed iā ad fores acceſſimus. Quid igit deinceps facio? GAL. Pennā ſeræ
admoue. MICYL. Ecce aſit: dii boni, oſtiū p inde atq; clauī reſiliit. GAL. Per-
ge porro præcedēs, vides illum vigilantē ac ſuppurantē? MICYL. Video p
louē/et quidē ad obſcurā/ſiticolōſāq; lucernulā. Præterea pallet: haud ſcio
vnde Galle: totuſq; exaruit/atq; extenuatus eſt: mirū, nī curis. Neq; em̄ au-
ditū eſt illū alioqui male habere. GAL. Ausculta qd dicat: ſiquidē intelliges
qbus de cauſis ad eū modū ſit affectus. SIMON. Nimirū ſeptuagīta illa ta-
lenta tuto admodū ſub lectica deſoſſa ſunt: neq; quiſq; alius omnino vidit.
At vero, ſedecim illa Soſylus equiſo vidit me ſub præſepi occultātem: itaq;
de curando ſtabulo nō eſt admodū ſollicitus: q̄q; nec alias admodū laboris
appetēs, verīſimile eſt aūt illū multo etiā his plura ſuſtulſſe. Nā vnde alioq;
Tibiſ heri tā ingens ſalfamentū illi opſonio ppoſuiſſet? Tū aūt aiunt illū
monile emiſſe vxori drachmīs quinq;. Hei miſero mihi. Hi omnia mea diſ-
ſipabūt bona. Quid q; ne pocula qdem ſat i tuto mihi recōdita ſunt: quum
ſint multa. Vereor em̄: neq; ea ſuffoſſo pariete tollat. Cōplures mihi inui-
dent/atq; inſidias parāt. Præter cēteros aūt Micyllus iſte vicinus. MICYL.
Ita p louē. Nam tibi ſum filiſ: ac patellas ſub ala geſto. GAL. Tace Micylle:
ne p̄tinus ipſo in furto nos p̄das. SIMON. Optimū igit fuerit: vt ipſe inſom-
nis ſeruem. Oēm obibo domū in orbē obābulans. Quis iſte? video te p louē.
O parietū p̄foſſor, poſtea q es columna bene res habet. Pernumerabo denuo
refoſſum argentū: neqd forte dudū me fugerit. Eu rurſum obſtrepuit mihi
neſcio qſ. Nimirū obſideor/atq; inſidiis appetor ab oībus, vbi mihi gladi⁹?
Sī quēq; deprehēdero: rurſum aurū defodiamus. GAL. Sic tibi habēt o Mi-
cylle res Simonis. Sed abeamus ad alium quēpiam: donec noctis adhuc ali-
quantulum ſupeſt. MICYL. O miſer: cuiuſmodi viuit vitā? hoſtibus eue-
niat ad hunc modū diuitem eſſe. Itaq; pugno illi in maxillam illiſo, volo diſ-
cedere. SIMON. Quis me pulſauit? Latrocinio deſpolior miſer. MICYL.

Flora ac vigila / auriq; similis corpore reddaris: quãdogdem illi affixus de-
ditusq; es. Nos autẽ si videtur Gniphonem sceneratorẽ visamus. Nã nec is
pcul hinc habitat. ipsã nobis suapte sponte fores patuerunt. GAL. Vides
hunc quoq; curis inuigilantem / et vsurarũ rationes iterantẽ digitis cõtora-
tis: cui propemodũ relictis his omnibus sit in filphã / aut culicẽ / aut muscã
abeundũ. MICYL. Equidẽ video miserũ ac vecordẽ hominem, ne nunc qdẽ
multo meliorẽ viuere vitã: q̃ filphã aut culicis. Adeo totus et hic a curis
et rationibus est extenuatus. Nunc ad aliũ eamus. GAL. Ad tuũ, si vide-
tur, Eucratem. En tibi fores per se patuere. Quĩ introimus? MICYL. Pau-
lo ante hæc omnia mea erant. GAL. At etiã nunc tu diuitias somnias? vi-
des igitur Eucratem ipm quidem a famulo / virum natu grãdem. MICYL.
Video profecto quiddã haud quã virile. Porro altera ex parte ipsam item
vxorẽ a coquo constuprari. GAL. Quid ergo? Num optaris et hortũ hæres
existere Micylle: cunctaq; possidere quæ sunt Eucratis? MICYL. Haud quã
Galle. Imo fame citius interierim, q̃ id genus quippiã patrare valeat aurũ
et cõuiuia. Duo oboli mihi potiores diuitiæ sunt, q̃ si a domesticis mihi do-
mus perfodiatur. GAL. Sed iam nunc / quandoquidem diẽs ferme diluxit /
domum ad nos redeamus. Reliqua rursus alias videbis Micylle.

Somnii siue Galli finis Erasmo Interprete.

LVCIANI TIMON SIVE MISANTHRO
PVSERASMO INTERPRETE.



Iuppiter Philie / hospita / sodalitie / domesticæ / fulgurator
iusiurandice / nubicoge / grãdistrepe, et si qd aliud tibi co-
gnomẽ attonitĩ poetẽ tribuũt: maxime quĩ heret in ver-
su. Nam tũ illis tu multinois fact⁹ / carminis ruinã fulcis
metriq; explēs hiatum. Vbi tibi nũc magnicreptũ fulgur
grauifremũ tonitru: vbi ardens candēs ac terrificũ ful-
men? Nam hæc omnia iam palam apparet nugasse / fumumq; poeticum:
nec omnino quicq; præter nominum strepitum. Sed decantata illa tua
arma eminus ferientia expromptaq; / nescio quomodo penitus extincta
sunt / frigentq; adeo, vt ne minimam quidem scintillulam iracundiæ ad-
uersus nocentes reliquam obtineant. Itaq; citius quiuis ex his q; peieraturi
sunt / extinctũ ellychniũ metuerit: q̃ flammam fulminis cuncta necantis: vscq;
adeo titionẽ quempiam in sese vibrare re putant: vt incendiũ aut fumũ ab
illo pficiscens nihil quicq; formidẽt: verũ hoc solum vulneris inferri posse

Luciani

inducunt: vt fuligine compleantur. Quibus rebus factum est: vt iam Salmo
neus tibi sit ausus etiam obtonare: neq; id admodū ab re: quippe aduersus
louem vsq; adeo ira frigidum: vir ad facinora feruidus, audaciaq; tumidus.
p. unde ar Quid nī em̄ faciat: vbi tu sub mandragora stertis: qui neq; p̄ierantes exau
dias: neq; eorū qui flagitia cōmittūt respectū agas? Cēcutis autē lippitudi
ne, & hallucinaris ad ea quæ fiunt: auresq; iam tibi obsurduerūt: instar ho
rū qui ætate defecti sunt. Quādoquidē quū iuuenis adhuc esses: acriq; ani
mo, vehemēsq; ad iracundiā, p̄multa in hoīes maleficos ac violentos facie
bas. Neq; tum vnq; tibi cū illis erant induciā. Sed p̄petuo fulmē erat in ne
gorio: p̄petuo obuihrabat. Aegis obstridebat tonitru: fulgur cōtinēter iacu
lorum in morē/densissimē ex edito loco deuolantium/torquebatur. Terræ
quassationes/crībri instar frequētes: ad hæc nix cumulatim: neq; non gran
do saxorum in morem: atq; vt tecum grandius loquar, imbresq; rapidi &
violentī/ac flumen quotidie exundans. Hīnc tantū repente Deucalionis æta
te naufragium ortum est: vt omnib⁹ sub aqua demersis/vix vnica scaphula
seruaretur: quæ in montem Lycorem appulit: humani generis quasi scintil
lulas quasdam seruans: vnde sceleratius etiam genus in posterū propagare
tur. Nimirum igitur dignū secordiā prēmīi ab illis reportas: quū iam nec
sacra faciat tibi quisq;: nec coronas offerat: nisi si quis obiter in Olympicis:
ac ita vt ne is quidē rem admodū frugiferam facere videatur: sed priscum
quēdā ritū magis referre: ac pene Saturnū/O deorū generosissime/te red
dunt, magistratu abdicantes. Omīto loqui: quoties iam tēplum tuū sacri
legiō cōpilarint: quū tibi etiā ipsi in Olympiacis manus admoliti sunt. At
q; interea tu altistremus ille pigr̄itabarīs vel excitare canes, vel vicinos ad
uocare: vt auxiliō accurrētes illos cōprehenderēt: quū etiā dū ad fugā ador
narētur. Sed egregius ille, gigantūq; extinctor & Titanum victor sedebas:
quū tibi cēsaries ab illis circūtōderetur: decēcubitale fulmen dextra tenēs.
b *an* Horum igitur o præclare quis tādē erit finis: quæ tu adeo secure despicias:
aut quomodo de tātis maleficiis poenas sumes? Quot Phaetontes, aut Deu
caliones, latis idonei sint ad expiandū tam inexhaustā morum iniquitatē!
Etenim vt de cōmunibus fileam: de iis quæ mihi acciderunt dicam: quū tā
multos Athenienses in sublime euexerim: ex pauperrimis diuites reddide
rim: cunctisq; quotquot opus haberēt suppeditarim: imo semel vnīuersas
opes in amicos iuuandos effuderim. Simul atq; his rebus ad inopiā deueni
iam ne agnoscor quidē ab illis: nec aspicere dignātur mei: qui dudū reuera
bantur: adorabant: meoq; de nutu pēdebāt. Q; si quādo per viā ingrediens
forte fortuna in eorū quēpiam icidero: perinde vt euersam hominis iā olim

defuncti statuam / ac tēporis longitudine collapsam prætereūt quasi ne no-
rint quidē. Porro alii procul conspecto me alio sese detorquēt: existimantes
sefe inauspicatū: abominandūq; visuros spectaculū: quē non ita pridē serua-
torem & adiutorē suū esse prædicabāt. Itaq; præmētibus malis ad extrema
reductus consilia, renone arrepto, terrā exerceo, quaternis conductus obo-
lis: atq; hīc cum solitudine cūq; ligone philosophor. Hoc inter im lucrī mi-
hī videor facturū: q; post hac nō intuebor plērosq; præter meritū secundis
fortunæ successibus vtētes. Nā illud vel maxime vrit. Iam igitur tandē alī
quādo Saturni Rheaq; proles excusso profundo illo g^{raui}q; somno (nam
Epimenidem quoq; dormiēdo vicisti) denuo iactato fulmine, aut ex Oetha
redaccenso, ingenti reddita flamma iram aliquā strenui illius ac iuuenilis
louis ostende: nisi vera sint quæ a Cretēsis de te tuaq; sepultura ferūtur.
IVPPITER. Quis hic est Mercuri: quē audio sic vociferantē ex Attica: ad
radicē mōtis Hymetti: horrid⁹ totus, ac squalidus, pelleq; hircina amict⁹?
fodit autē vt arbitror: nā pronus incūbit: hōmo loquax & confidēs: mirū nī
philosophus est: neq; enī alioqui adeo impia nefariaq; ī nos fuerat dictū⁹.
MERCVRIVS. Quid ais pater: an non nosti Timonem Echecratidis filiū
Colytensem! Hic nimirū est q nos septenūmero in sacris legitimis conuiuiis
accepit: ille repēte diues factus: ille q totas Hecatombas: apud quē splēdide
louialia festa cōsueuimus agitare. IVPPITER. Hem quēnā ista rerū cōmu-
tatio! hiccine honestus ille diues: quē tam frequētes cingebāt amici! Quid
igitur accidit vt hoc sit habitu! squalidus / erumnosus / fossor / conductitiū
vri cōiicio: quū tā grauē ligonē gerat! MERCVRIVS. Ad hūc modū illū quo-
dāmodo probitas euerit: atq; humanitas: & in oēs quicūq; egerēt miser i-
cordia. At re vera vecordia potius facilitasq; nullusq; in suscipiēdis amicis
delectus: quippe q neutiq; intellexerit: sese coruis lupisq; largiri. Quin ma-
gis quū a vulturibus tā multis misero iecur eroderetur: ob id amicos eos
necessariosq; iudicabat: quasi beneuolētia erga sese afficerent: quū illos epu-
læ magis caperēt. Ergo posteaq; ossa penitus nudassent circūroffissentq; de-
inde si qua medulla suberat hāc quoq; admodū diligenter exussissent, ausu-
gierūt: exuccū & radicitus defectū destituētēs adeo: vt postea ne agnoscat
quidē aut aspiciāt: tātū abest vt sint q suppēditēt impartiatq;. Has ob res
fossor, & sago opertus pelliceo, vrbē præ pudore fugiēs mercede terrā exer-
cet: aduersus ingratos atra bile stomachatur: qui quidē sua benignitate di-
tati / admodū fastuose nūc ptereāt: ac ne nomē quidē an Timon vocetur no-
uerint. IVPPITER. Atq; profecto vir neutiq; fastidiēdus neq; negligēdus:
et iure optimo indignatur: q iis tātis in malis agat. Quare sceleratos istos

Luciani

Capitulum

adulatores ipsi quoque fuerimus imitati: si enim virtutem neglexerimus: qui tantum
taurorum & equorum pinguiſſimas quasque nobis in aris adoleuerit. Quartum nidor
etiam dum mihi in naribus residet. Tametsi propter negotia, maximamque turbam
peierantium, tum vi non iure agentium, neque non aliena rapientium, preterea ob for-
midinem: quam mihi pariunt sacrilegi: qui quidem tum multi sunt, tum obseruatu dif-
ficiles: adeo ut ne minimam quidem nos conuiuere sinant. Iam pridem profecto ad
Atticam regionem oculos detorsissem: maxime postquam philosophia & de ver-
bis digladiationes apud istos increbrauerunt: ita ut pugnantibus inter se istis
vociferantibusque non caudire quidem mortalium vota liceat. unde mihi neces-
sum est: aut auribus obturatis sedere: aut diripi ab eis confici, qui virtutem
quandam & incorporea quedam, meraque nugas ingenti vociferatione conectunt.
haec in causa fuerunt ut hunc quoque neglexerim: quum haud mediocriter de no-
bis sit meritis. Quod reliquum est Mercuri tu Plutum adducens quantum potes ad
istum abeas. Porro Plutus vna secum ducat & thesaurum: & ytrique apud Timonem
perseueret. Neque usque adeo facile demigrent: etiam si quum maxime rursum illos per
benignitatem ex aedibus exegerit. Ceterum de palponibus illis, atque ingrati-
tudine qua in hunc sunt usi, in posterum consultabo: poenasque daturi sunt: simul
atque fulmen instaurauero. Nam fracti sunt in eo retusa cuspide duo e radiis
maximi: quum nuper audius in sophistam Anaxagoram iacularer: qui suis fa-
miliaribus suadebat nullo pacto esse vltimos nos qui dii vocaremur. At illum
quidem errore non feriebam: propterea quod Pericles obtenta manu enim protexerit.
Ceterum fulmen in Castoris ac Pollucis templum detortum, tum illud exussit, tum
ipsum parum absuit: quin ad saxum comminueretur. Quod si iterum vel id supplicii
satis magnum in istos fuerit: si Timonem conspexerint egregie locupletem factum.
MERCVRIVS. Quantum habet momenti altum vociferari & obstreperum auda-
cemque esse: idque non iis modo quod causas agunt: verum etiam quod vota faciunt conducibile.
En mox e pauperrimo diues euaserit Timon: quod se in peccando clamoroso, & im-
probum praestiterit, louemque reddiderit attentum. Quod si filerio fodisset incuruus: etiam
nunc foderet neglectus. PLVTVS. At ego Iuppiter haud quamquam ad istum redi-
turus sum. IVPPITER. Quid ita non reditur? optime Plute: praesertim a me
iussus! PLVTVS. Quoniam per louem iniuria me affecit eiciens: & in multa fra-
gmenta dissecans: idque quum illi paternus essem amicus: ac me pene dixerim/
fuscinis ex aedibus extrussit: nec aliter quam si quod e manibus igne abiciunt. Num
rursum ad istum ibo: parasitis adulatoribus & scortis donandus! Ad eos me
mittito Iuppiter quod munus intellecturi sint: qui amplexuri: quibus eodem in pe-
tio sim: & maiorem in modum exoptatus. At hi stupidi cum inopia commercium ha-
beant quam nobis anteponunt: atque ab ea accepto sago pelliceo, Ligoneque sat ha-

beant quā ~~duos~~ lucrantur obolos: decē talenta contēptim dono dare soliti. IVPPITER. Nihil istiusmodi posthac in te facturus est Timon: quippe quē Ligon abūde satis corripuerit, nisi prorsus nullū dolorē sentiūt illius ilia, te videlicet potius q̄ inopiā esse p̄optandā. At tu mihi querulus admodū videris esse: qui nūc Timonē incules: q̄ tibi patefactis foribus libere permiserit vagari: neq; includēs, neq; zelotypus in te. Porro alias diuersa de causa in diuites stomachabare: quū dicerēs te ab illis repagulis/clauibus/ac signorum obiectaculis impressis ita fuisse cōclusum vt ne prospicere quidē in lucem tibi liceret. Id igitur apud me deplorabas: affirmans p̄focari te nimis tenebris: eoq; pallidus nobis occurrebas & curis confectus: digitis etiānum ex assiduo colligēdi, coaceruādīq; vsu contractis contortisq;. q̄ si quādo daretur opportunitas: aufugiturū quoq; ab illis te minitabare. In summa: rē supra modū acerbā iudicabas in aëreo ferreove thalamo/ Danaes exēplo/ virginē asseruari: atq; scelestissimis educari pēdagogis, scēnore, & computu. Proinde absurde facere aiebas hos: q̄ te p̄ter modū adamarēt: neq; (quum liceret) frui auderēt: neq; quū ipis esset in manu, amore suo secure vterent. Sed vigiles obseruarent: ad signū ac seram oculis nunq; conuiētibus: neq; vsq; dimotis semper intūētes: abunde magnū fructū arbitantes: nō q̄ ipsis fruendi facultas adesset: sed q̄ nemini fruēdi copiam facerēt: non aliter q̄ in praesepi canis nec ipsa vescēs hordeis, nec equū famelicum id facere finens. Quinetiā ridebas istos: qui parcerēt asseruarētq; & (qd̄ eēt absurdissimū) ipsi quidē sibi subtraherent, vererēturq; contingere: non intelligerēt autē fore: vt aut sceleratissimus famulus, aut dispēlator, aut liberorum pēdagogus furtim subiret: ludibrio habiturus infelicē & inamabilē herum: quem postea sinat ad fuliginosam & oris angustī lucernulam ac fiticulosum scirpulum vsuris inuigilare. Quid itaq; an nō iniquū quū hac quōdam incusaueris, nunc in Timone diuersa his criminari? PLVTVS. Atqui si rē vere perpenderis vtrūq; me iure facere iudicabis. Nam & Timonis ista nimia lenitas: negligētia poti⁹, haud beneuolētia studiūq;, qd̄ ad me p̄tinet, merito videat. At e diuerso: q̄ me ostiis ac tenebris inclusū seruabāt: id agētes, quo scilicet crassior saginatioq; ac vehemēter corpulētia onustus euaderē: quū interim neq; ipsi contingerēt, neq; in lucē p̄ducerēt, ne vel aspiceret a quopiā: hos demētes & contumeliosos in me iudicabā: quippe qui me nihil cōmeritum tot in vinculis cogerēt situ carieq; putrescere: haud intelligētes q̄ mox demigrent: me alii cuipiā cui fortuna fauerit relicturi. Nec hos igit̄ probō: sed ne illos quidē qui nimīū facile mihi man⁹ admouēt. Sed qui (qd̄ est optimū) mediocritate vtātur: yti nec prorsus abstineāt, neq; penitus p

Luciani

fundant. Etenim illud per Iouem considera Iuppiter: Si quis ubi puellulam et formosam lege duxisset uxorem: postea neque obseruet nec vlla omnino zelotypia persequatur: videlicet sinens illam noctu atque interdum quocumque libitum sit ire: et quicumque voluissent cum his habere rem: vel producat potius vltro ut adulteretur: fores aperies ostentatque: et quolibet ad illam inuitas: nunc hic amare videbitur: perfecto hoc tu nequaquam dices Iuppiter, quod sapenumero amorem senseris. Rursus si ingenuam lege domum deducat: uti liberos legitimos progeneret: ceterum nec ipse contingat florentem aetate decoratam virginem: nec alium sinat aspicere: sed inclusam orbam sterilemque in perpetua virginitate continere: idque praeter amorem se facere praedicet: et hunc quidem praeferat pallore corpe exhausto: oculis refugis: nunc fieri potis est: ut homini non desipere videatur: quippe qui quum liberis oportuerit operam dare fruique coniugio/puellam adeo formosam atque amabilem sinat emarcescere: per omnem vitam tamquam Cereri sacerdotem alens. Huiusmodi et ipse indigne fero: quum a nonnullis ignominiose cedor calcibus/laniorque atque exaurior a nonnullis contra pinde ut stigmaticus fugitiuus compedibus vicior. IVPPI. Quid est autem quod aduersus illos indigneris: quicquid vtriusque poenas egregias luunt. Alteri quidem dum Tantalum in morem/neque bibere sinuntur/neque edere: sed ore sicco duntaxat inhiant auro. Alteri vero dum his ceu Phryneo cibos harpyiae ipsis e faucibus eripiunt. Sed abi iam Timone multo posthac vsurus condatione. PLV. An ille aliquando desinet me ceu foraminio so. cophino, priusquam omnino influxerim/data opera, exhaustire: quasi conetur occupare: quo minus influam: veritus: ne si copiosius infundar/ipsum vndis obruam: Quo fit, ut in Danaidum dolium aquam mihi videar illaturus/frustraque infusus, vase non continente liquorem: imo prius prope modum effuso quod in fluit, quam influxerit. Adeo latus dolii hiatus ad effusionem/ac liber exitus. IVP. Proinde ni hiatus istum obturauerit/perpetuamque perstillationem sistere studuerit: te propediem effuso/facile rursus sagum/et ligonem in dolii fece reperiet: sed interim abite atque illum diuitem reddite. At tu Mercuri fac memineris: ut rediens Cyclops ex Aetna tecum adducas: quo fulmen cuspede restituta/resarciant. Nam eo nobis acuminato opus fuerit. MER. Eam Plute. Quid hoc? Nunc claudicas? Equidem ignorabam O praecclare te non cecum modo: verum etiam claudum esse. PLV. Atqui non hoc mihi perpetuum Mercuri: verum si quando proficiscor a Ioue missus ad quempiam, tum nescio quo pacto tardus sum/et utroque claudus pede: ita ut aegre ad metam peringere queam: sene nonnumquam interim facto, qui me opperiebatur. Porro quum discedendum est, alatum videbis multo aubus celeriore. unde fit: ut vix iam amoto repagulo, ego iam praconis voce victor praenititur saltu stadium trans-

mensus ne videntibus quidē aliquoties spectatoribus. MERCVRIVS. At ista quidē haud vera narras. immo ego tibi pmultos cōmemorare queam: quibus heri ne obolus quidē erat: quo restim emerent: qui hodie repente diuites facti splendide viuunt: albis quadrigis vehantur: qbus ante ne asellus quidē suppeditarit. Ii tamē purpurati, aurūq; manibus gestantes obambulant. Qui ne ipsi quidē opinor credere possunt: quin per somnū diuites sint. PLVTVS. Isthc alia res est Mercuri: neq; enī tū meis ipsius ingredior pedibus: nec a Ioue, sed a dite ad istos transmittor: qui & ipse nimirū opū largitor est: ac magna donās: id qđ ipso etiā nomine declarat. Itaq; quoties est mihi ab alio ad aliū demigrandū: in tabellas iniiciunt me: ac diligenter obfignātes sarcinā in morem sublatū transportant. Interea defunctus ille aliacubi in ēdiū tenebricosa parte iacet vetere linteo in genua iniecto reclusus: de quo feles digladiātur. Porro qui me sperauerāt obtinere in foro opperiri hiantes: non aliter q̄ hyrundinē aduolantē stridētes pulli. deinde vbi signū detractū est, & lineus ille funiculus incisus, aperteq; tabellā: itaq; nouus dominus pronūciatus est: siue cognatus quispiam, siue adulator, siue seruulus obsecro: qui puerili obsequio fauorē emeruerit: etiam tum mento subrafo/pro variis & opiparis voluptatibus/ quas illi iam exoletus suppeditaue- rat ingens scilicet pmiū ferens generosus quisquis ille tandē fuerit/ nōnūq; me ipsis cū tabellis arreptum/ fugiens adportat cōmutato nomine: vt q̄ modo Pyrrhius, aut Dromo, aut Tibius, iam Megacles, aut Megabizus, aut Protarchus appelletur. Ceterū illos nequicq; hiantes, seq; mutuū intuentes relinquit: ac verum luctum agētes: q̄ eiusmodi Thynnus ex intimo sagenae sinu sit elapsus: quin non parū magnā escam deuorarit. At hic repente totus in me irruens, homo vitæ mūdioris atq; elegantioris rudis/pingui illo-raq; cute qui cōpedes etiā dum horrescit: & si quis pręteries loco increpet: arrectis stet auribus: quicq; pistrinū, perinde vti templū, adoret: non est deinceps tolerandus: iis quibuscum viuit: verū & ingenuos afficit contumelia: et conseruos flagris cedit: experiens, nū sibi quoq; similia liceant: donec aut scortulo cuipiam irretitus, aut equorum alendorū studio captus, aut adu- latoribus sese permittēs, deierantibus Nireo formosiorē esse: Cecrope, Co- drove generosiorē, callidiorem Vlysse, vnū autē vel sedecim pariter Croe- sis opulētiorem, momento temporis semel profundat infelix quæ minuta- tim/multis ex periuriis/rapinis/flagitiis/fuerant collecta. MERCVRIVS. Ista ferme sic habent vti narras: verum vbi tuis ipsius ingrederis pedibus: qui tādē cæcus quū sis viam inuenire soles! Aut qui dignoscis ad quos- nam Iuppiter te miserit: dignos illi viſos qui diuitiis abundēt: PLVTVS.

Luciani

Eni uero, credis me reperire istos ad quos mittor! MERCVRIVS. Per lo-
uē haud quaſ. Neq; enī alioquī Ariſtide p̄terito ad Hipponicū & Calliam
acceſſiſſes, tum ad alios p̄multos Athenienſes, homines ne obolo qdē aſti-
mandos. Cēterū quid facis quādoquidē es emiſſus! PLVTVS. Surſum ac
deorſum circū curſans oberro: donec imprudēs in quēpiā icurrero: hic autē
quiſq; ille ſit qui forte primus me nactus ſit, abducit ac poſſidet: te Mercu-
ri p̄ lucro p̄ter ſpem obiecto / venerans atq; adorans. MERCV. Num ergo
fallitur Iuppiter: qui quidē credat ex ipſius animi ſentētia / ditari abs te hos
quos ille dignos exiſtimariſ qui diteſcerēt! PLVTVS. Et iure qdē optimo
fallitur o bone: quippe qui quū me cecū eſſe non ignoret emittat veſtigatū
rem uſq; adeo repertu diffi- cilem & iam olim e vita ſublata. Quā ne Lyn-
ceus quidē facile inueniret: quæ nimirum adeo obſcura ſit ac minuta. Itaq;
quū rari ſint boni: improbi porro in ciuitatibus omnia obtineāt: oberrans
facile in huiusmodi mortales incurro, ac retibus illorū illigor. MERCV.
At qui ſit ut quoties eos deſeris celeriter auſugias quum viā ſis ignarus!
PLVTVS. Tum demū acutū cerno, pedibusq; valeo: ubi ad fugā tēpus in-
uitat. MERCV. Iam illud quoq; mihi reſponde: qui ſit, ut quū ſis oculis ca-
ptus (dicēdū enim eſt) p̄terea pallidus: poſtremo claudus: tam multos ha-
beas amātes: adeo ut omnes in te deſigant oculos! & ſi potiantur felices vi-
deantur: ſin fruſtrētur: non ſuſtineant viuere! Ex his equidē nō paucos no-
ui qui ſic perdit te amarint ut ſeſe aerio & ſcopulo piſcoſi in aquoris alta,
dit ad præcipites abiecerint: rati faſtidiri ſeſe abs te propterea q̄ illos nullo pacto
car= reſpexiſſes. Q; ſat ſcio tu quoq; fateberis: ſi quo modo tibi ipſi notus eſ: ſu-
men rere iſtos: qui eiufmodi amore ſunt demētati. PLVTVS. At enī credis me
Theo qualis ſum talē iſtis videri: nēpe claudū, aut cæcum, aut ſi quid aliud a deſt
gni= mihi vitii! MERCVR. Quid nī o Plute! niſi forte & ipſi omnes cæci ſunt.
dis. PLVTVS. Haud cæci quidem: o optime: verum inſcitia, errorq; quæ nūc
occupant omnia, illis offundunt tenebras: ad hæc ipſe quoq; / ne per omnia
deformis ſim / perſona vehementer amabili reſtus, inaurato gēmiſq; pictu-
rato, ac verſicoloribus amictus eis occurro: at illi rati ſeſe natiui vultus ve-
nuſtatem aſpicere: amore capiūtur, diſpereſūtq; niſi potiātur. Q; ſi quis me
toto corpore renudatū illis oſtēderit: dubio procul futurum ſit ut ſe ipſi
damnēt qui tanto pe cecurierint ad amantes res neutiq; amandas ac foedas.
MERCVRIVS. Quid ergo poſtea q̄ eo peruētum eſt ut iam diuites euale-
rint: iāq; p̄ſonam ipſam ſibi circūpoſuerint: rurſum fallūtur! Adeo ut ſi q̄s
illis detrahere conetur: pene caput potius q̄ perſonam abiciant! Neq; em̄
verſimile eſt etiā tum illos ignorare, auro bracteatā eſſe formā: quū intus

cuncta inspexerint. PLVTVS. Ad id non parū multa res o Mercuri mihi sunt adiūmēto. MERCV. Quenā? PLVTVS. Simul atq; q me primū natus est apertis foribus exceperit, clanculū vna mecū introit elatio / vecordia / iactantia / mollities / violētia / dolus / atq; alia itē innumerabilia: a qbus oib⁹ posteaq; est animus occupatus, iā admiratur quē neutiq; sunt admirāda: & appetit ea quē sunt fugiēda: meq; cunctorū illorum quā introierant malorum patrem stupet: illorum satellitio vallatum: quiduis potius passurus q; vti me compellatur reicere. MERCV. Vt levis ac lubricus es Plute, retētu difficilis, ac fugax: neq; vllam prēbēs ansam certam quo prensus teneare: sed nescio quomodo anguillarū ac serpentū in morē inter digitos elaberis. At ediuerso paup^{tas}, viscosa, prēsu facilis, totoq; corpore mille vncos gerit hamos: vt qui tetigerint illico hēreant: neq; facile queant auelli. Verum interea dum nugamur rem haud parūā omisimus. PLVTVS. Quā? MERCV. Nempe quia thesaurū non adduxerimus: quo vel in primis erat opus. PLVTVS. Istac quidē ex parte bono sis animo. Nam nō nisi in terra relicto illo ad vos ascēdere soleo: iussq; intus manere foribus occlusis neq; cuiq; aperire nisi me vociferantē audierit. MERCV. Iam igitur Atticā ad eamus. Tu me cōsequitor chlamydī adhārēs, donec extremā viā attigerimus. PLVTVS. Recte facis Mercuri quū me per viā ducis. Etenim si me deseres: forsan oberrās / in Hiperbolū aut Cleonem inciderē. Sed quis hic stridor ceu ferri saxo impacti? MERCV. Timon hic est qui proxime montanū & petricosum fodit solū! Papē: adest & paupertas & labor ille. Tū robur / sapiētia / fortitudo / atq; id genus aliorū turba: quorū omniū agmen famēs iungit: longe pstantius q; tui sint satellites. PLVTVS. Quin igitur q; ocysime discedimus Mercuri? Neq; enī vllū opere ptiū fecerimus cū hoīe eiusmodi vallato exercitu. MERCV. Secus visū est Ioui: q; ne metu deterreamur. PAVPERTAS. Quo hūc nūc Argicida / manu abducis? MERC. Ad hūc Timonē: ad quē a Ioue sumus ire iussī. PAVPERTAS. Ita ne rursū Plutus ad Timonē: posteaq; ego hūc antea delitiis male corruptū suscepi: cōmēdāsq; sapiētiē & labori / strenuū / multiq; ptiū virū reddidi! Adeo ne despiciēda, iniurię idonea vobis iudicor vt hūc q; mihi vnica erat possessio eripiatis: iā exactissima cura ad virtutē exultū: vt Plut⁹ hic vbi denuo susceperit per contumeliā & arrogantia illi manu iniecta, talē reddiderit qualis erat dudū: mollē & ignauū ac vecordē: rursū mihi restituat: vbi iā nihili fact⁹ erit & ridiculus! MERCV. Sic O Paupertas Ioui placitum est. PAVPERTAS. Egdē abeo. At vos labor & sapiētia reliq; cōsequimini me. Porro hic breui cognoscat: qualis ī se fuerim: quā nūc relinquet: nepe adiu-

paupertas
h

Luciani

trix bona/et rerū optimarū doctrix. Quicū donec habuit commercium,
fano corpore/valentiq; animo perseverauit: virilem exigens vitam/et ad se
se respiciens: supuacua autem et vulgaria ista aliena/ita vt sunt/existimans
MERCVR. Discedunt illi: nos ad eū adeamus. TIMON. Quinā estis o sce-
lesti: aut qua gratia huc aduenistis hominī opario/mercenarioq; negotium
exhibitori? verū haudquaquē lāti abibitis scelesti vt estis omnes: nā ego vos
ilico glebis et saxīs petitos cōminuā. MERCVR. Nequaquē o Timon/ne ferito
neq; eū feries mortales: verū ego sum Mercurius: hic Plutus. Misit nos Iup-
piter votis tuis exauditis. Quare, qđ bene vertat, opēs accipe desistēs a la-
boribus. TIMON. Atqui vos iam ploraueritis etiā si dii sitis: vt dicitis. Sig-
dem odi pariter omnes/tum deos/tum homines. Sed hunc cæcū quisquis is
fuerit/mihi certū est ligone impacto cōminuere. PLVTVS. Abeamus per
Iouem Mercuri: quādoquidē hic homo mihi videtur nō mediocriter infa-
nīre: ne malo quopiā accepto discedam. MERCVR. Ne qđ ferociter Timon:
quī exue potius penitus istam ferocitatē/asperitatēq; ac manibus obuiis
excipe bonā fortunā: rursū diues esto: rursū Atheniensū princeps: et
īngratos illos despicio/quum solus florebis. TIMON. Nihil mihi vobis est
opus: ne obturbate. Sat opū mihi ligo: præterea fortunatissimū sum/ si ne-
mo propius ad me accesserit. MERCVR. Adeo ne quāso inhumaniter! Hec
ego saua Ioui refero atq; immania dicta! Atqui par erat forsitan hoīes tibi
haberi inuisos: vt quī tam multa indigna in te cōmīssissent: deos odio te pfe
quī nequaquē erat consentaneū: quū illi tantopē tui curam agant. TIMON.
At tibi Mercuri/ Ioui q; me respicēt plurimā egdē habeo grām: cæterū
hunc Plutū nequaquē recepero. MERCVR. Quid ita? TIMON. Qm pridem
īnumerabilium malorū/mihi fuit author: quū me assentatoribus pderet:
īuidiā obnoxii redderet: deniq; quū repente me adeo pfide ac proditorie
destituerit. Cōtra/pauptas optimā/me laboribus viro dignissimis exercēs/
mecūq; vere ac libere conuiuēs et quibus opus erat suppeditaui laboranti
et vulgaria ista docuit cōtemnere: effecitq; vt mihi vitæ spēs omnis ex me
ipso penderet: demonstrans quānam essent opes vere meæ: nepe quas neq;
adulator assentans/neq; sycophanta imitans/neq; plābes irritata/neq; cō-
cionator suffragiorū author/neq; tyrānus intentis insidiis queat eripere.
Itaq; iam validus effectus ob laborē, dum hunc agellum gnauiter exerceo:
neq; qđ eorū quæ sunt in ciuitate malorū aspicio: abūde magnū et sufficiē
tē victū mihi ligo suppeditat. Quare tu Mercuri quā venisti viā remetiēs/
recurrere/vna tecū Plutū adducēs ad Iouē. illud mihi sat fuerit: si effecerit/vt
omnes mortales p omnem ætatem eiulent. MERCVR. Nequaquē o bone: neq;

Insidiator in me iuitaret, conflaret odium, membris corrumpere,

enī omnes ad eiulandū sunt accōmodī. Quin tu iracūda pueriliāq; ista nīl
 fa face, ac Plutū excipe. non sunt reiicienda munera, quē a loue profisciscun-
 tur. PLV. Vīn Timon vt contra te partes defendā meas: an grauitē feres,
 si qd dīxero? TIMON. Dīcīto: ne multis tñ neq; cū procemiis quēadmodū
 perditissimi īstī solēt oratores. Nā huius Mercuriī gratia te ferā paucis dī-
 centē. PLVTVS. Atquī multis mīhī potius erat dicendū: tot nōibus abs te
 accusato. Attamē vide, nū qua īn re te quēadmodū ais lēserim: q quidē dul-
 ciſſimarū quarūq; rerū tibi extiterim author opifexq;: authoritaris: praeſi-
 dētīq;: coronarū: aliarū itē voluptatū: mea opera cōspiciuus eras: celebris &
 obseruandus. Cēterū si quid molestī ab adulatoribus accidit: nō mīhī potes
 imputare: quin ipse magis abs te sum affectus contumelia: propterea q me
 tam ignominioſe viris illis execratis suppedītans: q te mirabātur, ac preſti-
 giis demētabant, mīhiq; modis oībus īſidias ſtruebāt. Porro qđ extremo lo-
 co dixiſti, te a me proditū deſertūq; fuiſſe: iſtud criminis ī te poſſum retor-
 quere: quū ipse ſim modis oībus a te reiectus, praeceptq; exactus ex adibus.
 Vnde pro molli chlamyde, ſagū iſtud chariſſima tibi paupras circūpoſuit.
 Itaq; teſtis eſt mīhī hic Mercurius, q̄topere louē orauerim, ne ad te venirē,
 qui tā hoſtiliter eſſes ī me debacchatus. MERCV. At nunc vides Plute ī
 cuiuſmodi hominē ſit cōmutatus. Proinde audacter cū illo conſuetudinē
 age. Tu vero fode ita vt facis. Tu iterim Theſaurū ſub līgonē adducito. Au-
 diet enī ſi tu accerſueris. TIMON. Parendū eſt Mercuri, ruruſq; dīteſcē-
 dū. Quid enī facias quū dīi cōpellant: tamē vide: ī quas turbas me miſerum
 coniciēs: q quidē quū ad hunc vſq; diē felicīſſime vīxerim, tantū auri repē-
 te ſum accepturus nihil cōmeritus mali, rātūq; curarū ſuſcepturus. MER-
 CVRIVS. Suſtine Timon mea gratia, tāetſi graue eſt iſt huc atq; intolerā-
 dum: quo videlicet palpones illi prē inuidia rūpantur. Ego porro ſuperata
 athna īn coelū reuolauero. PLVTVS. Abiit ille quidē ſicut apparet. Nā ex
 alarū remīgio facio coniecturā. Tu vero hic operire: ſiquidē digreſſus The-
 ſaurū ad te tranſmittā, ſed ſerī fortius. Tibi loquor auri Theſaure: Timonī
 huic audiēs eſto, offerq; temet eruendū. Fodī Timon altius īpingēs. Cēterū
 ego a vobis digredior. TIMON. Age iā O Ligo: nunc mīhī tuas vires expli-
 ca: neq; deſatigare, dū ex abdīto Theſaurū īn apertū euocaris. Hem prodī-
 giorū author Iuppiter, amici Chorybantes, ac lucifer Mercuri: vndenam
 auri tantū? Num ſomniū hoc eſt? Metuo ne carbones reperturus ſim expe-
 rectus. Atquī aurū proſecto eſt īnſigne, ſuluū, graue, & aſpectu multo iū-
 cundīſſimū,

Pulcherrima Aurum fauſtitas mortalibus.

Luciani

Quippe qđ ignis ī morē ardes noctesq; & dies renides. Ades o mīhi charissimū desyderatissimūq; nunc demū credo vel louē ipsum olim aurū esse factum. Etenī quē tandē virgo, non exporrecto sinu vsq; adeo formosum amatōrē excipiat, per regulas illapsū! o Myda Croeseq; ac munera, delphico ī tēplo dicata, vt nihil eratis si cum Timone, cūq; Timonis opibus cōferamini: cui ne Persarum qđem rex par est. O Ligo/sagū charissimū vos huic panī suspēdi cōmodum est. At ego q̄ maxime semotū mercatus agrū, turriculaq; seruādī auri gratia constructa, vni mīhi affatim vixero. sepulcrū item inibi mīhi defuncto parare est sentētia. hęc igitur decreta sunt: placitaq; ī reliquū vitē, seiunctio, ignorātia, fastidiū erga mortales oīs. Porro amicus, hospes, sodalis, aut ara misericordiē mere nuge. Tum cōmiserari lachrymā tē, suppeditare egētibus, iniquitas, ac morū subuersio: at vita solitaria, qualis est lupis: vnusq; sibi amicus Timō: ceteri oēs hostes & īfidiarū machinatores. Cū horū quopiā cōgredi: piaculum: adeo vt si quē aspexero dūtaxat, inauspicatus sit ille dies. In summa: non alio nobis habeātur loco, q̄ signa saxea areave: neq; foeciale ab illis missum recipiamus, neq; foedera feriamus. Mons hic solitudinē meā aduersus illos tueat. Ceterū tribules/cognati/ populares/postremo patria ipsa frigida quēdā & sterilia noīa, stultorūq; mortaliū gloriē: solus Timon diues esto: despiciat oēs: solus ipse secū oblectetur liber ab assentationibus, & onerosis laudib; diis sacra faciat: epuletur solus sibi ipsi vicinus, sibi particeps, excutiēs sese ab aliis. Ac semel decretū esto vt vnus seipsum comiter accipiat, si moriendū sit, aut necesse habeat sibi ipsi coronam admouere. Nullūq; nomē sit dulcius q̄ Misantropi. i. hoīm osoris. morū aut notē difficultas, asperitas, feritas, iracundia, īhumanitas. Qz si quē conspexero: icēdio cōflagrātē, obtestantēq; quo restinguā, pice oleoq; restiguere: rursum si quē flumen vndis abstulerit, isq; manus porrigēs, īplo ret vt retineatur: hūc quoq; demerso capite propellē: ne possit emicare. hūc ad nodū par parī relaturus est. hāc legē Timon tulit Echecratides Colytēs: & cōcionis subscripsit suffragiis idē ille Timon. Age hęc decreta sunt: hęc fortiter tueamur. Ceterū magno emerī: vt id oībus innoſcat q; opibus abūdo: nā illa res illos pſocauerit, sed qđ illud! Hem quā trepidatio! vndiq; cōcurrunt, puluerulēti atq; anhelī, haud scio vnde aurū odorati. Vtrū igit hoc cōſcēso colle saxis eos abigo, e sublimi deiaculās: an hac rātum ī re legē violabimus: vt semel cū illis congrediamur: vt magis angātur, fastiditi repulsiq;! Ita satius esse duco. Itaq; restemus quo illos iā excipiamus. Age pſpicā: primus eorū iste quis est! Nēpe Gnatonides adulator q mīhi nup symbolū petēti funē porrexit quū apud me sepe numero solida dolia vomuerit.

Sed bene est q̄ ad me venit: nā primus oīm vapulabit. GNATO. An nō dixi Timonē virū bonū nō neglecturos esse deos! Salue Timon formosissime: iucundissime: cōuiuator bellissime. TIMON. Scilicet & tu Gnatonides vul-
turū oīm edacissime atq̄ hoīm p̄ditissime. GNATO. Sēper tibi grata dica-
citas. Sed vbi cōpotamus! Nā nouā tibi adfero cātilenā, ex his quos nup̄ dī-
dici dithyrābis. TIMON. Atquī elegos canes, admodū miserabiles, ab hoc
doctus ligone. GNATO. Quid isthuc! Feris o Timon! Attestor o Hercu-
les: hei hei ī ius te voco apud Ariopagitas: q̄ vulnus dederis. TIMON. Atq̄
si cūctere paulisp̄, mox cēdis me reū ages. GNATO. Nequaq̄: quī tu plane
vulneri medere, paululo auri iuncto. Mirū enī ī modū p̄sentaneū id ē reme-
diū. TIMON. Etiā manes! GNA. Abeo. At tibi male sit: q̄ qdē ex viro com-
modo tā sēuus fact⁹ sis. TIMON. Quis hic est q̄ accedit recaluafter ille! Phi-
liades assentatorū oīm execratissimus. hic quū a me solidū acceperit fundū,
tum filiē ī dotē talēta duo, laudationis p̄miū quū me canētem reliquis filēti-
bus oībus solus maiorem ī modum extulisset: deierās me vel olorib⁹ magis
esse canorū: vbi me pridē agrotum conspexisset: nā adierā oraturus vt mei
curā ageret: plāgas etiā egregius ille vir īpegit. PHILIADES. O īpudētīā.
Nunc demū Timonē agnoscitis: nunc Gnatonides amicus & cōuiua: enīue-
ro habet ille digna se: quādoquidē immemor est atq̄ īgratus. At nos q̄ iam
olim cōuictores sumus aequales ac populares: tamē modeste agimus ne īsili-
re videamur. Salue here, fac vt istos adulatores obserues q̄ nūq̄ adsunt: nisi
in mēsa. prēterea a coruis nihil differunt. Neq̄ post hac huius etatis morta-
liū vlli fidēdum est. Omnes īgrati, & scelesti. At ego quum tibi talētū ad-
ducerē: quo posses ad ea quæ velles vti: ī viā īterim accepi te summas quas-
dam opes esse nactum. Proinde accessi his de rebus admoniturus te: q̄q̄ tibi
forsitan me monitor e nihil erat opus, viro nimirū adeo prudēti vt vel Ne-
stori ipsi si necesse est consiliū dare queas. TIMON. Ita fiet Philīades: sed
age accede quo te ligone comiter accipiam. PHILIADES. Viri caput mihi
cōminutū est ab hoc īgrato: propterea q̄ eum ea quē ī rē illius erant admo-
nui. TIMON. Ecce terti⁹ huc orator Demeas se recepit, tabulas dextra ge-
stās, aitq̄ se mihi cognatum esse. hic vna die de meo sedecim talēta ciuitati
depēdit. nā damnatus erat ac vinctus. At quum soluēdo nō esset: ego miser-
tus illū redemi. Porro quū illi sorte obuēnisset: vt Erechteidi tribui distri-
bueret a rariū: atq̄ ego adiens, id qd̄ ad me redibat poscerē: negabat se ciuē
nosse me. DEMEAS. Salue Timon p̄cipuum generis tui p̄sidium: fulcimen-
tum Atheniēsium: defenfaculum Grēcię. Profecto iādudum te populus fle-
quēs, & vtraq̄ curia opperitur. Sed prius decretū audi, qd̄ de te conscripsi.

pari ligonē

Luciani

quādoquidē Timon Echecratidæ filius Colytēsīs vir nō modo pbus & in-
teger verū etiā sapiēs, quātū ali⁹ in Græcia nemo, nunq̃ per oēm vitā desti-
tūt optime de repu. mereri. Tū aut̃ i olympicis vicīt pugil: & lucta cursuq̃
die eodē: ad hęc solēni quadriga eq̃stricq̃ certamiē. TIMON. At ego ne spe-
ctator q̃dem vnq̃ in olympicis sedi. DEME. Quid tū! spectabis post hac: sed
ista cōmunia addi sati⁹ est. Tū anno superiore aduersus Acharnēsēs p rep.
fortissimē se gessit: & Peloponensiū duas acies conscidit. TIMON. Qua
ratione! Quippe qui nec vnq̃ arma gesserim: nec vnq̃ militiæ dederim no-
mē. DEMEAS. Modeste tu qdē de teipso loqueris: nos tamē ingrati futuri
sumus: nisi meminerimus. Prætērea scribēdis plebiscitis, & in cōsultationi-
bus, & in administrādīs bellis nō mediocrem vtilitatē attulit reipu. His de
causis oībus vīsum est/curiē/plebi/magistratib⁹ tributim/plebeis singilla
tim/cōmuniter vniuersis/aureū statuere Timonē iuxta Palladē in arce: sul-
men dextra tenētem: radiis tēpora ambiētib⁹: vtq̃ septē aureis coronis co-
ronetur: hæc coronæ hodie in dionysiis per tragicēdos nouos promulgen-
tur. Siquidē hodie, illi dionysia sūt agēda. Dixit hoc suffragiū Demēas ora-
tor: ppter ea q̃ cognat⁹ illius ppinquus, ac discipulus eius sit. Nā & orator
optim⁹ Timon: pterea quicqd voluerit. Hoc igitur tibi suffragiū: sed vti-
nam & filiū meum ad te pariter adduxissem: quē tuo nomine Timonē ap-
pellauī. TIMON. Qui potest Demea: quū ne vxorē quidē duxeris vnq̃
quantū nobis scire licuit! DEMEAS. At ducā, nouo inēsite anno, si deus p-
miserit: liberisq̃ operā dabo. Tum qd̃ erit natum (erit autē masculus) Ti-
monē nuncupabo. TIMON. An vxorē tu sis ducturus: equidē haud scio:
tāta a me plaga accepta. DEMEAS. Hei mihi. Quid hoc est rei! Tyrānidē
Timon occēptas: pulsasq̃ eos qui sunt ingenui: ipse nec ingenuus plane nec
ciuis: verū prope diem poenas daturus: quū aliis nominib⁹/tū q̃ arcē incen-
deris! TIMON. Atqui non cōflagrauit arx scelestē. Proinde palā est: te ca-
lūniatorē agere. DEME. Verū effosso erario diues effect⁹ es. TIMON. At-
qui nō est effossum isthuc. vnde ne hęc quidē probabiliter labis te dicuntur.
DEMEAS. Verū effodiet post hac: sed tu interim oīa quē i eo cōdita, possi-
des. TIMON. Alterā itaq̃ plagā accipe. DEMEAS. Hei scapulis meis. TI-
MON. Ne vociferare: alioq̃ & tertiā tibi illidā. Etenim res plane ridicula mi-
hi acciderit: si quū iermis duas Lacedæmoniōrū acies fuderim: vnū scelestū
hominē non ptriuerō. Tum frustravicerim in olympiis & pugil & palestri-
tes. Sed quid hoc! An non philosophus Thrasycles hic est: pfecto ip̃sus est:
promissā barba, subductisq̃ supciliis, & magnū quiddā secū murmurās ac-
cedit Titanicum obtuens: cesariem per scapulas fluentē vtilans: alter qui-

dam Boreas, aut Triton, quales eos Zeus depinxit. Hic habitu frugalis, in
cessu moderatus, amictu modestus, mane mirū q̄multa de virtute differit
dānans eos q̄ voluptate capiuntur frugalitātē laudās: at vbi lotus ad coenā
venit, puerq̄ ingētem illi calicē porrexit: meraciore autē maxime gaudet:
perinde vt Lethes aquā ebibēs, a diluculariis illis disputationibus diuersissi-
ma quē sint exhibet: dū milui istar pręripit opsonia, & proximū cubito op-
posito arcēs, mēto interim condimētis oppleto: dum canū ritu ingurgitat,
prono incumbēs corpore: perinde atq̄ in patinis virtutē inuēturū se spe-
ret: dumq̄ vsq̄ adeo diligēter catinos extergit idice digito: vt ne paululum
quidē reliquiarū sinat adhærere: nunq̄ non querulus, tanq̄ deteriore partē
acceperit: vel si totā placētam, aut suem solus omnīū accipiat, qui quidē eda-
cītatis & insatiabilitatis est fructus: temulētus vinoq̄ bacchatus, nō ad cā-
tum modo saltationēq̄, verū ad conuīrium vsq̄ & iracundiā. Ad hac mul-
tus inter pocula sermo (tum enī vel maxime) de tēperātia sobrietateq̄: atq̄
ista quidē loquitur quum iā a mero male affectus ridicule balbutit. Accedit
his deinde vomitus. Postremo sublatū eum de conuiuiō efferunt aliqui am-
babus manibus tibicine inhærētē. Q̄q̄ alioqui ne sobrius quidē vlli pri-
mariorum cesserit vel mēdacio, vel confidētia, vel auaritia. Quin & iter af-
sentatores primas tenet: pēierat promptissime: anteit ipostura: comitatur ī
pudētia. In summa prorsus admirādum quoddam spectāculum est omnī ex
parte exactū variegq̄ absolutū. proinde nō eiulabit clarius videlicet quū sit
modest⁹. Quid hoc papē tādē nobis Thrasyclus? THRASYCLES. Nō hoc
animo ad te venio Timon quo pleriq̄ isti q̄ nimirum opes admirati tuas, ar-
gēti, auri, opiparorū conuiuiorum adducti spe concurrūt, multaq̄ assenta-
tione ~~definunt~~ te: hominē videlicet simplicē, facileq̄ ipatientē id qd̄ adest.
Siquidē haud ignoras offam mihi ī coenam sat esse, tum opsoniū suauis-
simū cepe aut nasturcium: aut si quādo lubeat lautius epulari pusillum sa-
lis. Porro potum sōns Athenis nouē saliens venis suppeditat. Tum pallium
hoc quauis purpura potius. Nam aurū nihilo magis apud me ī p̄cio est q̄
calculi qui sunt ī littoribus. Sed tua ipsius gratia huc me contuli: vt ne te
subuerterit pessima ista atq̄ isidiosissima res opulētia: quippe quē multis se
penuero imedicabilium malorum extiterit causa. Etenī si me audies, po-
tissimū opes vniuersas ī mare p̄cipitabis: vtpote qbus nihil sit opus bono vi-
ro, quiq̄ philosophiē possit opes p̄picere. Ne tamē ī altum o bone: sed fer-
me ad pubē vsq̄ īgressus paulo vltra solū fluctibus opertū / me qdē vno spe-
ctante. Q̄ si hoc non vis: tute igitur eas potiore via ex ædibus eiicito, ac ne
obolum quidē tibi facias reliquum; videlicet largiens iis quicunq̄ opus ha-

declinunt

Luciani

bent: huic quinq; drachmas, illi minā, alii talētum. Porro si quī erit philoſo-
phus: hūc equum eſt duplā aut triplam ferre portionē. Qz hoc qdem mi-
hi non mea ipſius gratia poſtulo: ſed quo amicis, ſi qui egebunt, donē. ſat eſt
ſi modo perā hanc largitione tua expleueris ne duos qdem modios agniti
eos capientē. Nam paucis contētum modeſtumq; conuenit eſſe eum q phi-
loſophat, neq; quicq; vltra perā cogitare. TIMON. Equidē iſta q̄ dicis pbo
Thraſycles. Ergo ſi videtur priuſq; perā expleam, age tibi caput opplebo
tuberib⁹: poſtea q̄ Ligonem ſum mēſus. THRASYCLES. O libertas, O leges,
Puſſamur ab impuriſſimo: libera in ciuitate! TIMON. Quid ſtomacharis
O bone Thraſycles! Num te defraudauī? Atqui adiiciam vltra menſuram
Choenices quatuor. Sed quid hoc negotiū? Cōplures ſimul adueniunt. Ble-
pſias ille, & Laches, & Gniphon, breuiter agmen eorum q vapulabunt. Itaq;
quin ego in rupem hanc conſcendo: ac Ligonem qdem iamdudum ſarigatū
pauliſper interquieſcere ſino? At ipſe plurimis congeſtis ſaxis, procul eos la-
pidum grandine peto. BLEPSIAS. Ne iace Timon. Abimus enī. TIMON.
At vos qdem nec citra ſanguinem: nec abſq; vulneribus.

LUCIANI TYRANNICIDA, ERASMO INTERPRETE.

Argumentum Declamationis.

Quidam in arcē aſcendit: vtī Tyrannum occideret. Atq; ipſum q-
dem non repperit: verum filium eius interemit, gladiumq; i vul-
nere reliquit. Adueniens Tyrānus, vbi filium extinctum conſpexit:
eodem enſe necem ſibi conſciſcit. Is qui aſcenderat, Tyranniq; filiū pereme-
rat, prāmium tanq; Tyrannicida petit.

DECLAMATIO.

Quod vum duos eodem die Tyrannos occiderim iudices, Alte-
rum qdem etate iam affecta, Alterum auro florētem & ad
ſclerum ſucceſſionem capeſſendam paratum: vnicum ta-
mē pro ambobus prāmium petitum venio: q quidē vnus
omnium quotquot vnq; tyrannicidā fuerunt, vnico vul-
nere duos maleficos fuerim amolitus neciq; dederim: filiū
videlicet enſe: patrē indulgenti charitate qua filiū adama-
bat. Itaq; Tyrannus pro his quæ cōmiſit abunde magnas pēnas nobis de-
pēdit: quippe q & viuus aſpexerit: filiū prius morte ſublātum: & qd eſt oma-
niū maxime nouum: compulſus ſit deniq; ipſe ſui tyrannicida fieri. At filius
illius mea quidem manu peremptus eſt: cāterum occiſus, alteram ad cadē

operam mihi suam commodauit: dum q viuo patri scelerum socius fuerat: eiusdē post mortē (quatenus licuit) extitit parricida. Ego itaq̃ sum is q tyrannidē sustuli, pariterq̃ mecum gladius quo cuncta confecta sunt meus: tametsi cedis ordinē commutarim ac morē modumq̃ nouarim conficiendi sceleratos. Nempe hunc q valentior erat, ac sese defendere poterat: ipse perimens. Porro senem soli gladio referuans. His igitur de causis & amplius quiddā a vobis me consequuturum arbitrabar: prēmiaq̃ laturum: quē numero equarēt eos q essent iter empti: vtpote q non prēsētibz modo malis vos leuarim: verum etiam futurorum formidine: quiq̃ stabili pepererim libertatem nullo relicto q scelerum capeſſat ſucceſſionē. Verum iterim tantis rebus strenue peractis i discrimē adducor: ne prēmio fraudatus a vobis diſcedā: ac ne ſolus non feram mercedem, quam leges a me ſeruatae praſtituunt. At q contradicit, is mihi videtur nō reip. ſtudio (quēadmodum ait) hoc facere: ſed q extinctos eſſe illos grauiter ferat, atq̃ eum qui illis mortis author extitit vlciſci conetur. Vos igit ludices mihi pauliſper attēdite: dū tyrānidis mala / tametsi ipſi optime noſtis / cōmemoro. Siquidē hoc pacto futurū eſt vt & beneficii mei magnitudinē itelligatis, & ipſi plus capiatſis voluptatis: reputātes nimirū qbus ſitis leuati malis. Neq̃ enī quēadmodum aliis qbusdā ſapenumero accidit: itidē & nos ſimplicē / atq̃ vnicā ſeruitutē ſuſtinebamus: nec vnū dñi violētiā tolerabamus: verū ſolī oīm quos ſimilis habuit calamitas duos pro vno tyrānos habebamus: & i geminas contumelias diſtrahebamur iſelices. Porro ſenex multo erat moderatior: quippe ad iras lentior: ad ſupplicia ſegniſor: & ad cupiditates tardior: vtpote cui iā etas vehemētiam ipetus cohiberet, voluptatumq̃ cupiditates refrēnaret. Quin ad ſuſcipiēda maleficia filii iſtinctu nolens impelli ferebatur: ipſe alioqui non admodum tyrannicus niſi q illi morem gerebat. Siquidem indulgens in ſiliū ſupra q̃ credi queat erat: id qd re declarauit: ita vt ſilius illi eſſet omnia. Illi parebat: per vim faciebat quicquid ille iuſſerat: ſupplicio afficiebat quoscuq̃ praeceperat: ac prorſus in omnibus illi obſecundabat. In ſumma: ſilius in patrem tyrannum quendam agebat: pater filii cupiditatum ſatelles erat. Tametsi huic propter aetatem honorem cedebat adoleſcens, ſoloq̃ iperīi noīe tēperabat: tamē res & caput Tyrannidis erat ipſe. Et q̃ tutamētū prēſidiūq̃ prīcipatū ab illo mutuaret: ſclerū tamē emolumētis ſolus fruebatur. Ille erat q ſatellites continebat: q cuſtodias obtinebat: qui tyrannidem affectantes e medio tollebat: qui iſidias formidabat: ille q caſtrabat ephēbōs: qui coniugia violabat: illi virgines producebantur. Tū ſi q cedes: ſi qua exilia: ſi q pecuniarū expilationes, delationes, cōtumelię,

Tyrannidem

Luciani

ea omnia iuuenis temeritate gerebatur. Porro senex ille obsequebatur: comitatus scelerum sese prebebat: ac comprobabat duntaxat filium sui flagitia. Itaque quia ea res nobis erat intoleranda: propterea quod quia animi cupiditatibus ex imperio potestas accedit: nullum flagitium modum imponit: tum illud in primis discruciat: quod prospiceremus diuturnam vel aeternam potius seruitutem eam futuram: & per successionem alium post alium domino tradendam rem, populumque homini scelesti hereditatis instar obuerturum. Nam id aliis spem non exiguum facit: quod apud sese reputant: quod inter se dicunt: at mox coerceretur: at mox demorietur: paulo post liberi sumus futuri. Verum de his nihil eiusmodi sperabat: quin potius iam inuebamur: paratum Tyrannidis heredem. Unde factum est ut ne aggredi quidem quicquam fortium ciuium, & qui eadem quae ego animo statuissem, auderet. Sed desperabatur ab vniuersis libertas: atque inexpugnabilis tyrannis videbatur: quippe quum esset cum tam multis conflicendum ac dimicandum. At me nihil ista deteruerunt: neque perpensa negotii difficultate refugium: neque ad suscipiendum discrimen trepidavi: verum solus: solus inquam aduersus adeo validam variam Tyrannidem, vel non solus potius, sed gladio comite conscendi: quippe qui mihi sit auxiliatus: mecumque ex parte Tyrannum interemerit: quum mors mihi interim ob oculos obuersabatur. At e diuerso perpendenti: quod publicam libertatem, mea caede redempturus essem. Ergo ubi in primam irruissem custodiam: neque mediocri negotio satellites submouissem: occidens interim: in quem incurrissem: & quicquid obfisteret amolens: ad ipsum negotii caput ferebar: ad vnicum Tyrannidis robur: ad nostrarum calamitatum fontem: atque irrupto arcis propugnaculo, quum viderem illum fortiter tuentem sese: multisque vulneribus resistentem: tamen occidi. Et iam tum erat sublata Tyrannis: iam tum mihi confectum facinus. Ex eo tempore liberi omnes nisi quod reliquus adhuc erat senex solus: inermis: nudatus custodiis: iamque amissum magno illo suo satellite, desertus: neque deinde dignus forti dextra. Ibi nimirum mecum ipse Iudices hac animo reputabam. Cuncta mihi pulchre habent: cuncta confecta sunt: cuncta eo quo destinata perducta. At enim qui reliquus est quo tandem modo poenas dare conuenit? Me quidem meaque dextera nequaquam est dignus: praesertim si post splendidum facinus iuuenile atque magnificum interimatur: priorem illam caedem dedecoraturus. Carnifex aliquis quarendus est illo dignus: verum post calamitatem, ne vel hanc ipsam lucrifaciat, videat: discrucietur: appositum habeat enses: huic reliqua mando. Hec ubi mecum statuissem: ipse quidem illinc discedo. At ille peregit id quod ego praediuinaueram: Tyrannum occidit: summamque meam imposuit fabulam. Adsum igitur populari administratione vobis adportans: cunctisque bono iam ut animo sint edicere: ac libertatem annuncians. Iam meis fruimini factis. Vacua sicut videtis, sceleratis hominibus arx.

Tyrannicida. Fo. LXI.

Imperat nemo, quin & magistratus creare liberū est & causas agere: & ex legibus cōtradicere. Atq; hec oīa vobis mea cōtigerunt opera: meaq; fortitudine: videlicet ex vna illa cæde: post quā pater iā viuere non quibat. Aequū itaq; cenſeo: vt his pro meritis debitū mihi a vobis præmiū donec: nō q; lucrī auidus: aut sordid⁹ quispiā sim: nec is qui mercedis gratia de patria benemereri statuerim: verū q; præmio cupiā officia mea cōprobari: neq; repudiari: aut inglorios fieri conat⁹ meos: si velut irriti præmioq; indignū iudicentur. At hic cōtradicit: negatq; æquum facere me qui decorari munere, præmiūq; ferre cupiam. Neq; enim Tyrannicidam esse me: neq; quicq; a me, pro legis sentētia cōfectū esse: verū facinorī meo deesse quiddā: ad hoc vt præmiū postulē. Percontor igit illū quid præterea requiris a me? Nonne volui? Nōne ascēdi? Nōne occidi? Nōne libertatē peperī? Nū quis ierat? Nū quis iubet? Nū quis minitat dñs? Num quis nocentīū manus effugit meas? haud quāq; dixeris. Sed oīa plena pacis: oēs restitutæ leges: libertas manifesta: democratia stabilis: inuiolata cōnubia: pueri tuti: virgines absq; periculo: publicāq; felicitatē solēnibus feriis celebrat ciuitas. Quis igit horū oīm author? Quis est qui illa sustulit? hac peperit? Etenim si quisq; præ me dign⁹ honore sit: cedā præmiū: desistā a petēdo munere. Q; si solus oīa peregi: audens: periclitās: ascēdens: interimēs: excrucians: alterū vltus in altero: quid mea calūniarīs officia? Quir facis vt popul⁹ parū erga me gratus existat? At enim nū occidisti Tyrannū. Porro lex Tyrānicidæ præmiū decernit. Verū dic mihi: nunquid interest: vtrū ipse interimas: an mortis causam ministras? Mea pfecto sentētia nihil. Verū hoc solū spectauit legis cōditor: libertatē: democratia: sceleratorū sublationē. Huic honorē decreuit: hoc præmio dignū iudicauit: qđ quidē inficiari nō potes: qn mea cōtigerit opera. Etm si occidi es: quo occiso ille nō poterat viuere: nimirū ipse cēdem peregi. Ego occidi: sed illius manu. Itaq; ne discepta de cædis modo: neq; illud expende quēadmodū interierit: verū an iā perierit: & an q; periit, id a me sit pfectū. Quādogdē & illud excussurus mihi videris: atq; his aduersus bene de re. meritis calūniis vsurus. Si qs nō gladio verū lapide, lignove, aut alio quouis pacto peremerit. Quid porro si fame Tyrānū obsedissem: ad mortis necessitatē compellēs: num ibi quoq; requiritur eras a me cædē mea ipsius manu peractā? aut desyderari adhuc quiddā diceres: ad id vt legi factū a me satis videat: atq; id quū scelestū: acerbius etiam atq; atrociorē mortis genere trucidassem? Vnū hoc dūtaxat specta: hoc require: hoc excute: Quis nocentīū reliquus? aut quē met⁹ expectatio? aut qđ calamitatū vestigiū? Q; si purgata oīa: si pacata: profecto Sycophanticū est: modū rei gestæ calūniantem.

Luciani

præmio frustrari velle: quod iis quæ virtute cōfecta sunt debeat. Equidē & illud meminī differtū in legibus: nisi forte propter diutinā seruitutē oblitus sum eorū quæ ab illis dicitur: Causam mortis esse duplicē: puta: si quis ipse occidar: aut si nō ipse quē occidit: neque manu facinorū pergit: verū cōpulit, præbuitque mortis occasionē. Ex quo & hūc quoque lex cēset supplicio affici oportere: idque iure optimo. Neque enim statuit minus valere oportere audaciā quā facinus. Ac postea supuacaneū est cedis rationē viāque spectare. Deinde hūc qui sic occiderit: tanquam homicidā poenas oportere dare cēsebis: ac nequaquam absoluedū esse. At me qui per oīa cōsimili modo rēp. iuuī, nō cēses ea capere oportere quæ iis debentur qui beneficio iuuerūt. Neque enim illud dicere possis me quē imprudentē fecisse: sed exitū quēdā cōmodū / fortuito fuisse cōsequentū prater animi sententiā. Nā quid præterea iā formidassem: eo qui validior erat interēpto: Quir autē gladiū in vulnere reliquissē: nisi plane quod erat euenturū id ipsū p̄diuinassē! Nisi forsā illud dices: hūc qui extinctus est Tyrānum nō esse: neque hāc appellationē in illū cōpetere: neque vos multū p̄mī hoc noīe, si ille fuisset occisus, decreturos fuisse. Atqui istud dicere nō queas. An Tyrāno interēpto: ei qui cedis causam ministrauit: p̄mīū negabis! O curio sitatē: de illo laboras: quo pacto iterierit: quū interim libertate fruaris! aut ab eo qui Democratiā restituit: nescio quid supuacaneū præterea regis! Atqui lex (vti fateris) caput rei gestæ spectat. Quæ vero ad id cōducunt ea oīa missa facit: neque iā vltra curiosius excurit. Quid enim: an si Tyrānū exegerit quispiā: nō is iā Tyrānicidæ p̄mīū cepisset: cepisset opinor: idque iure optimo. Sigdē & hic per seruitutē libertatē peperisset. At id quod a me parratū est: non exiliū habet: nō in posterū instaurādæ Tyrānidis metū: verū absolutā sublationē totiusque generis internitionē: omneque malū radiciter excisum. Et mihi per deos, iā ab initio ad finē vsque (si videtur) rē totā perpendite. nū quod eorū quæ ad leges pertinet sit prætermisum: & num quod in me desideret ex his quæ Tyrānicidæ oportebat adesse. Principio mentē prius oportet suppetere fortē & amantē reip. quæque pro cōmunibus cōmodis periculū adire nō recuset: quæque priuato suo interitū multitudinis incolumitatē ausit redimere. Num hac parte quicquid mihi defuit! Num frāgebar animo! Nū quū præscire per quæ pericula mihi perirūpēdū esset, per ignauīā refugi! p̄fecto nō potes dicere. In hac iterim parte tantū cōmorare: atque aestima: an nō vel voluisse tantū ista, ac statuisse, præclarū facinus futurū fuisse videat. Ac putato me solius animi volūtatēque argumēto p̄mīū potius habere: tanquam qui beneficio iuuerit. Tum si voluntati meæ facultas defuisset: vnde alius post me Tyrannū occidisset: dic mihi: nū absurdū aut præter equū fuerat dare p̄mīū!

Tyrannicida. Fo. LXII.

Maxime. Si dicere ciues volui: statui: aggressus sum: voluntatis experimēti dedi: solus dignus sum qui pramiū ferā. Quid tū respōsurus fueras? Nunc porro nō hoc dico: sed insuper ascendi: periclitatus sum: atq; innumerabilia priusq; iuuenē occidere patraui. Neq; em̄ vsq; adeo facile, factuq; procliue esse rem existimetis: custodias per rumpere: satellites opprimere: vnūq; hominem tā multos amoliri. Quin isthuc poene maximū est oīm quæ sunt in Tyrānicidio: totiusq; negotii caput. Nā ipse iā Tyrānus nō magna res est: neq; expugnatu, neq; cōfectu difficilis: verū ea quæ tuentur cōtinentq; Tyrānidem: quæ quidē si quis superarit is nimirū cuncta quæ destinauit peregerit: & per pusillū est id qđ superest. Sed ad Tyrānos puenire nunq; mihi cōtingisset: ni prius qui illū cingūt custodes oppressissem: oēsque satellites ante debellassem. Nihil adhuc addo: verū in his rursum immoror. Custodiā oppressi: satellites superauī: Tyrānū incustoditū, inermem, nudū, reddidī. Vtrū his rebus cōfectis nō tibi videor honore dignus: an adhuc cādē ipam a me requires? Quin etiā si cādē queris: ne ea quidē desyderabitur. Nō sum incruentus: verū cādē peregi: magnā ac strenuam: nempe iuuenis atate ac viribus florētis: atq; oībus formidādī: per quē ille ab insidiis erat tutus: cui vnū fidebat: qui cōpluriū satellitū instar erat. An nō igitur queso te premio dignus videor: sed tantis rebus gestis honore fraudabor? Quid em̄ si satellitē vnū: atq; adeo quid si Tyrāni ministrū quēpiā interemissem? Quid si seruū aliquē charum: an non hoc quoq; magnū visum fuisset: cōscēdisse: mediāq; in arce, mediis in armis, aliquē e Tyrāni familiarib⁹ iugulare? Nunc & hūc ipsum qui occisus est cuiusmodi sit cōsydera. Filius erat Tyrāni: vel Tyrānus poti⁹: crudelior: dñs intolerabilior: ad supplicia dirior: ad cōtumelias violētior: qđq; est maximū: hæres ac successor omniū: quiq; in lōgū nostras calamitates posset progare. Vin hoc solū mihi cōfectū esse: ipsum vero Tyrannū viuere adhuc: fuga ereptū: lam horū nomine pramiū postulo. Quid dicitis? Nō dabitis? An nō & illū verebamini? An nō domin⁹, an nō grauis an non intolerādus erat? Porro nunc negotii caput, deniq; ipsum perpēdiate. Etenim qđ hic a me requirit hoc qđ fieri potuit pulcherrime cōfeci. Tyrannūq; aliena cāde occidī: non simpliciter: nec vulnere vno: id qđ fuerat optatissimū illi: videlicet tantorū facinorū sibi cōscio: sed posteaq; illū prius multo dolore excarnificassem: tū quo nihil habebat chari⁹ miserabiliter p̄stratum coram oculis ostēdens, puta filium in ipso qui flore, tametsi scelestū quidē illum: attamen & atate vigētem: & patris simlē: sanguine taboq; op̄pletum. Hac nimirum sunt parētum vulnera: hi gladii verorū Tyrānicidarum: hac mors digna crudelibus Tyrannis: hac vltio tantis sceleribus

Luciani

congruit. Ceterum protinus iterire, protinus excidere sibi, neq; huiusmodi vllum spectare spectaculū, profecto nihil habet Tyrānico supplicio dignū. Neq; enī ignorabā vir egregie: non ignorabā inquā, neq; quenq; aliū latuit: quāta ille charitate filiū sit prosequutus: adeo vt illo extincto, ne paululum quidē tēporis sibi ī vita morādum esse fuerit ducturus. Atqui haud scio: an oēs patres, hunc ad modū affecti sint erga liberos: verum hic etiā vltra reliquos habebat quiddā: idq; merito: quippe q; conspiceret, illū vnicū esse q; curaret, seruaretq; Tyrānidē: quiq; solus pro patre pericula susciperet, & tu tamen īperio adderet. Itaq; si non ob charitatē certe ob rerum desperatio: nē sciebā illum protinus exiturum e vita: perpensurū enī: iā nihil esse quur velit viuere: adēpto tutamine qd illi filius ministrauerat. Nimirū effeci: vt hęc oīa illū agminatī circūfisterēt: forma, dolor, desperatio, sermido, quiq; in posterum iminebāt metus. his aduersus illū auxiliis sum vsus, atq; ad extremū illud cōsiliū adegī. Interiit itaq; vobis orbus, excruciatūs, plorās, lachrymās. Luxit luctū: nō illū quidē diuturnū: verū q; satis magnus esset patri. Postremo qd est oīm acerbissimū: ipse sibi necē cōsciuit: qd quidē mortis genus, prę ceteris miserrimū: multoq; atrocius q; si per alium īferatur. Vbi mihi gladius! Nū quis alius eū agnoscit! Num cuius alterius hoc gesta mē erat! Quis eum ī arcē induxit! Ante Tyrannum quis eo est vsus! Quis eū ad illū misit! O ensis particeps, successorq; meorū egregie factorum, post tāta pericula, post tātas cades, contēnimur, & īdigni p̄mio iudicamur. Nā si huius tātum noīe prēmium a vobis postularē: si sic dicerē iudices: Tyranno quū mori vellet quū id tēporis īnērmē se dephēndisset meus hic illi gladius īseruiuit, & ad consequēdā libertatē auxilio fuit vniuersis, hunc quoq; laude prēmioq; dignū iudicassetis. Porro domino tam popularis rei nō gratiā retulissetis! Nonne iter eosq; de rep. benemeriti sunt scripissetis! Nonne gladium iter sacra monumēta consecrassetis! Non illum secundum deos veneraremini! Nunc mihi cōsyderate quæ verisimile est fecisse Tyrānum: quæ dixisse: priusq; sibi mortē cōscisceret. Quum iuuenis a me trucidaretur ac multis etiam vulneribus confoderetur, idq; ī his corporis partibus q; conspicuę magis magisq; sint oculis obuiæ: videlicet vt q; maxime discerniaret eum q; genuerat: quoq; primo statī cōspectu pturbaret: miserabiliter īclamabat, parētem īplorans non adiutorē: nec opitulator em: quippe qui senex iam esset atq; īualidus: verum domesticarum cladū spectatorem. Nam ego interim discesseram: author q; fueram totius tragœdię: reliquēs actorī cadauer, scēnā, gladiū, reliqua q; ad actū fabulę prinebāt. At ille astās vbi filiū cōspexit quē habebat vnicū: semīuiuū, sanguinolētū, cede cōspūm,

Declamatio Erasmica. Fo. LXIII.

tum vulnera ppetua / plurima ac letalia, hunc ad modū exclamauit. O nate
extincti sumus: interēpti sumus: tanq̃ Tyrānī iugulati sum⁹. vbi mactator!
Cui me seruat! Cui me relinquit! qui qdē iādudū ppter occisum te fili sum
extinctus: nisi forte me tanq̃ senem cōtemnit: ac lento supplicio me cōficit:
producitq; mihi mortē: redditq; mihi cādem lōgiorem. Atq; hec loquit⁹.
ensem querebat. Nā ipse inermis erat: ppterea q; p oīa filio fideret: verū ne
is quidē deerat vt qui iamdudū fuerit a me paratus atq; ad facinus futurū
relictus. Euulso igitur e cāde gladio: atq; e vulnere exempto ait. Dudū me
occidisti: nūc finē malis impone gladiē. Ades patri lugēti solamen: senileq;
manum & infelicē adiuua: iugula: Tyrānū occide: luctu libera: vtinā prior
in te incidissem: vtinā in cāde priorē occupassem locū. Occidissem qdem
sed tanq̃ Tyrānus dūtaxat: sed qui credere mihi superesse vltorem. nūc au-
tem tanq̃ orbus occisio: nunc tanq̃ cui defit etiā mactator. Atq; hec vbi dī
ceret. gladiū adegit: tremens neq; sat potēs. Cupiebat qdem: verū nō suppe-
tebant vires ad facinus exigēdū. Quot hic supplicia! Quot vulnera! Quot
mortes! Quot Tyrannicidia! Quot prēmia! Postremo spectastis oēs iuuenē
dudum prostratū: nec exiguū profecto: neq; mediocrium viriū opus: ac se-
nem huic circūfusum: atq; amborum sanguinem cōmixtum: libertatis illā
& victorialē victimā: meiq; gladii facinora. At gladius ipse in medio ambo-
rum: declarans q̃ non indignū se dño pręstitit: testansq; q; mihi fidam na-
uasset operam. Id si a me iplo fuisset patratū: minus fuerat futurū. Nunc au-
tem illustrius est ipsa nouitate. Atq; ego quidē sum is qui Tyrānidē sustu-
li. Ceterū actio in multos est distributa: quēadmodū in fabulis fieri cōsue-
uit. Ac primas quidē partes egi ipse. Secūdas autē filius. Porro tertias Ty-
rannus ipse. Nam gladius omnibus inseruiuit.

Luciani Tyrannicidæ Finis. Erasmo Interprete.

DECLAMATIO DESYDERII ERASMI, NON ILLA QVIDEM
versa sed quæ superiori Declamationi e Luciano versa Respondeat.

 I mihi causa hac iudices / apud concionem popularē: quę
studiis potius, q̃ exacto rerū iudicio / duci consuevit, esset
agēda: ac nō magis apud iudices ex honestissimis ordini-
b⁹ delectos: nimirū grauissimos sapiētissimosq;: nō nihil
pfecto vererer: ne oīm animis noua hac & īsperata lētitia
gestiētibus atq; (vt ita dixerim) exultātib⁹, nec satis attē-

Lucianicę respondens

ros nec dociles essem auditores habiturus. Porro fauētes beneuoloscq; mul-
to minūs: quippe qui frontē modo, quasiq; personā hui⁹ negotiū intuētibus:
nō faciē ipsam ppius contēplātibus videri fortasse possim: in cōmuni toti⁹
ciuitatis gaudio: tū autē in causā tā populari; velut importunius obstrepe-
re atq; obturbare. Enimvero quū oīs affect⁹ inutilis est ad recte iudicādū:
tū ingēs intēperans atq; exundās lētitiā / nō solū iudiciū omne fundit⁹ tolle-
re solet: verū etiā nostri sensum nō raro nobis eripere: pręsertim si (quēad-
modū hac nostra) post graues diuturnasq; calamitates, ac veluti tēpestatē
sāuissimā, repente praterq; spem (quasi portus quidā) fuerit obiecta. Quid
autē tā acerbū liberæ multitudinī: q̄ seruit⁹? Quid tā dulce: quid tā exopta-
tum: q̄ libertas? Itaq; nō rebus modo ipsis, sed vel inanibus harū rerū voca-
bulis / plebis animā queāt ad quidlibet īpelli: maxime primis his aliquot die-
bus dum gaudiorū adhuc velut æstus quidā importēs, oīa sursum ac deor-
sum miscet: dū lātitiā temulētiā, dum gratulandi dukis quædam ebrietas
pectus occupās, animū ad cogitandū instituire non finit. Verum vestra ius-
dices singularis sapiētiā perspicacitasq;, nō hoc tātū scrupulo me leuat: ve-
rum & hanc mihi fidutiā suppeditat: vti sperem futurū: vt hoc cōtradicen-
di munus: qđ equidē nec inuidentiā / nec fauore in Tyrānidem (sicut iste ca-
lūniabatur) sed solita mea & (vt opinor) nota reip. charitate suscepi: vobis
nō modo nō inuidiosum: sed fauorabile plausibileq; videatur. Etenim postq̄
viderē manifesta quadā deorum beneuolentiā / post diuturnā ac miserimā
illam seruitutē, toties reip. votis expetitā libertatē aliquādo cōtigisse: nihil
prius curandū nobis esse iudicauī q̄ vt gratos nos exhiberem⁹ in eos: a quib⁹
nobis tā egregia felicitas esset profecta: quo videlicet munus suū huic
vrbi propriū perpetuūq; facere vellent: & cōstabilire: tueriq; qđ largiri nō
essent grauati. Meminissēmq; iisdē in manu eē: vt eriperēt īgratis: qđ optā-
tibus dedissent. Sunt autē: vel primæ gratitudinis partes: intelligere vide-
licet: cui beneficium acceptū ferre debeas. Et hac vna ratione mortales di-
uinæ beneficētiæ gratiā referre possumus: si beneficiū acceptū agnoscam⁹:
si celebremus: si ad illos authores referamus. Neq; mihi cōmittēdū putauī:
vt dum nimium candidi in ciuem esse volum⁹: in deos ingrati impiiq; repe-
riamur. Neq; em̄ isthoc nomine nūc perinde laborat: ne hoc prēmii pereat
arario: & huius lucris accrescat (q̄q̄ id quoq; longa iam Tyrānide exhau-
stius est: q̄ vt inde temere dari prēmia cōueniat īmmerētibus). Illud agi-
ne dii immortales qui hui⁹ male cōsulta, nobis verterunt bene: hoc tātum
munus a nobis tāq; ingratīs reposcāt. Si qđ ipsis solis debet honoris: laudis:
gratiā: id illis fraudatis, in hominē contulerimus. At quē hominē obsecro:

Declama. Erasmica. Fo. LXIII.

Nempe, qui quū priuatus cōtra leges iuuenē occiderit: atq; hac temeritate sua restitutæ libertatis periculofam occasionē modo præbuerit: idq; adeo imprudēs (vti mox docebimus): non veretur pulcherrimū Tyrānicidē titulū diis eriperē: sibi arrogare: reip. diem dicere: ac leges ipsas in ius vocare: ciuitatē ingratitudinis ream agere: nisi sibi totā hāc felicitatē ferat acceptam. Nullū qdē iudices facin⁹ speciosius Tyrānicidio: nullū diis dignius: verum hoc impudētior: qui sibi laudē tā eximiā vsurpat immeritus. Nullū præmiū honestius illustriusq; q̄ qd Tyrānicidæ debetur. Sed hoc impēsius accuratiusq; spectādū: ne temere decernatur indigno. Per multa siquidē, p̄ multa ad id requirunt: vt hoc tā egregio titulo, vt hoc tā diuino præmio, dignus quis esse videatur: quorum nihil in hūc cōpetere, paulopost euincemus. Proinde quū nō tolerādæ improbitatis mihi videatur: qui legibus / tū homicidii / tum temeritatis poenas debeat: eum a legibus præmium omnīū maximū petere: petere dixi: imo flagitare: & ita flagitare: vt etiam si vnū ex huius arbitrio dependerint: tamē multa insuper isti creditorī sunt debitorū. Quæ cūcta quū postulare iure potuisset: maluit tñ homo verecūd⁹: vni copulato reliqua sibi deberi: vt haberet nimirū qd obnoxie reip. quoties libido sit, possit improperare. Tum illud vtrū risu potius, an odio dignū existimē: q̄ in tribunalib⁹: q̄ apud ornatissimū seuerissimorū iudiciū concessum: Thrasonē quēdā nobis e comœdia retulit! Sēstis iudices vt e corona plariq; risum tenere nequierint: dū personatus iste, Hercules tragœdiā illā suā nobis recitabat: de sese terq; quaterq; Tyrānicida: de sapiente illo gladio cōmitilone suo: qui p̄ se prudens senē interemit: digno videlicet, q̄ inter sydera collocetur: domīno in deorum numerū relato. Diī boni quib⁹ phalaris, quibus fucis, quibus ampullis facinus illud nobis suū ornauit: iactauit: exaggerauit: q̄ militari iactātia: q̄ Stentorea voce: q̄ fastuoso vultu: q̄ arrogantibus superciliis: q̄ stupidis oculis: suū ipse vobis encomium detonabat! Quæso iudices vt etiā nunc hominis vultū diligēter attēdatis: nōne vobis minitari videtur! nonne dicere: nī mihi præmiū decreueritis: haud feretis impune: incolumi diuino illo meo ac fortissimo gladio: qui vel sine me meas vices vbi lubebit, acturus est. Quis tandē istam ferat iactātiā: vel in eo qui vere Tyrānum occidisset! Hęc quoq; me causa iudices (neq; enim inficiandum est) cōmouit: vt huius obfisterem petitioni: vel magis vt immoderatā arrogatiā, vt odiosam huius iputationem retūderem. Videbā iam inde ab initio: quū certatim vniuersa ciuitas diis libertatis authorib⁹ grataretur: vt hic sese ira tumens in mediū ingesserit: q̄ indigne tulerit victimas diis seruatoribus immolatas. Sibi hunc honorē eripi: sese vnicum esse restitutæ

Luciani

libertatis authorē proclamitabat: leges, aras, focos, omnia publica priuataq;
sue dextre suo magnifico gladio deberi. Agite quid futurum deniq; iudices
— auguramini: si ad huius intolerabile iactantiā, vestra authoritas, vestra com
probatio, si prēmium quasi pignus accesserit. Quid: nisi vt Tyrāno submo
to, alter qdam huic ciuitati paretur: q ventose lingue glorieq; quasi Tyran
nidē quandā exerceat. Qui quotidie nobis odiosam istā suā Tragoediam i
gerat: quotidie dextrā istam herculanā, & gladiū prodigiosum minitetur.
Vtrū est hoc iudices Tyrānide liberari: an mutare Tyrannū. Videris ipsi
q minaci fronte me iā obtueatur. Quid mihi succēses. Quid minitaris ocu
lis. Quid terres supcilio. An mihi non licebit libertate i contradicēdo (tuo
scilicet munere) vti, quum tu sic abutare. q liberū tibi putaris (id qd etiam
in proscenio leges fieri vetāt) crimē tam atrox, tam capitale i ciuem ipige
re, tātum qa lubuit: idq; apud iudices iuratos, i tam frequēti ciuili corona:
qd nequeas vel leuissimo confirmare argumēto. Sigdē q reliqua gloriose: tā
illud ipudenter dicebas: mihi nullā fuisse causam: quare tibi contradicendī
partes suscipere: nisi quo Tyranni necē quæ me discruciarēt scilicet, vlcisce
rer. Quo quidem tuo exemplo si vicissim i te liberet vti, mox itelligeres q
atrocia, quāto probabilius i te possint retorqueri. Nam tuum istud, tam i
uidiosum (quēadmodū tu qdem existimabas) conuictum / me longe minus
etiā territabat q (qd vulgo dicunt) ex pelui redditum fulgur. Etenī prēter
q q neq; affinitas, neq; cognatio, neq; necessitudo, neq; emolumētum, neq;
— prorsus alia res vlla mihi cū Tyranno itercessit: quur mea referret illū vi
uere, sine qbus rebus nullam i quēq; criminis herere suspitionē, tu quoq; sci
res: nisi nunq; tribunalia vidisses: ac nisi hodie deuū te lucelli spes fecisset iu
reconsultū. Equidē arbitror, meā fidem, integritatē, pietatē, totāq; meā vitā
sic huic reipub. spectatā esse: vt isto crimine tibi potius improbitatis odium, q
mihi suspitionē vllam conciliaris. Vides q multis adductus sim causis vt ti
bi obfisterē. Deniq; (si scire vis) bona ciuium pars id a me enixissime flagita
uit, vt sui patrociniū aduersum te capesserē: negantes sibi videri Tyranni
de liberos sese, nisi te a Tyrānicidē prēmio deicere. Non q pudeat hominī
debere hāc felicitatē: tametsi id quoq; durum, ei debere q sic iputet. Sed de
bere arroganti, sane q molestū est, at debere / cui non debeas, isthuc vero / nō
grauissimū modo, verum etiā stultissimū. Equidē ne lenonī qdem, vel ver
bo refraget, si modo is promereatur: sed obnoxium esse tam iportuno ipu
tatori: tum q nihil iuuerit: id vero bis miserū est: bis stultum est. Nullus enī
insolētius exprobrat beneficium: q qui qd non dedit, id vult dedisse videri.
Sed finge mihi nullā esse causam quur tibi mē opponerē, nisi quia sic animo

Declamatio Erasmica. Fo. LXV.

lubitū sit meo: pfecto nihil habes q̄ mihi iure succēseas. Eteñ quā apud iudices tam sanctos agatur: si vere pramiū meruisti, nō tibi honorē eripio: verū etiam vehemēter illustro: quādo nō paulo magnificentius est tyrannicidā pramiū euicisse/ q̄ tulisse. Sin minus, æquus veniā dabis: si boni ciuis fungor officio: si nullo meo emolūmēto Remp. debiti pramiū reā defendo: si stultitiā crimen, si imprudentiā infamiā a ciuitate depello: si nō sino: vt nō oīm periculo hac vrbs in deos existat ingrata. Postremo si deorum immortalīū causam ago: quib⁹ honorē debitum tu conaris interuētere. Vel hinc sat liqueat/ quāta religione reliquā cām egeris, qui statim ingrediens tam impudenter sis calūniatus. Cōtradicīt igitur cōtra Remp. fauet tyrāno. Q̄ ego illud quoq; liberā ciuitatis esse iudico/ hoc loco vel tyrannorum causas citra fraudē agere licere. Neq; tamē a vobis postulo iudices: vt vel mihi p̄sit in causa hoc meū erga Remp. studiū: vel huic obsit tam insolens arrogantia: imo nō deprecor inuidentiā suspicionem: nō refugio vel atrocissimā illam, quā iste mihi conabatur imp̄gere, inuidiam: vt tyrāno fauisse videar: nisi certioribus q̄ vt a quoq; refelli possint argumentis euinco: nisi demū et aduersario p̄suadeo, modo ne tergiferentur, vt q̄ maxime ciuilit̄er quis agat, nullum ei deberi pramiū. Sin exactius/seueriusq; poenam etiam ab ipso deberi. Quā quidē dum q̄ potest breuissimē facio/quāso iudices vt me attentis animis atq; auribus audiatis. Meministis iudices: vt iste inter dicendū subinde nobis conatus sit ob oculos ponere: id vnum spectare iusserit: quātis malis sublata tyrānide simus leuati. Hoc passim inculcabat: hac re bonam orationis partē occupabat: nihil nos aliud p̄pendere voluit: nisi q̄ grauem seruitutem tolerassemus: nunc oprata libertate fruermur. Nimirū id tantū vos spectare voluit: quod ad hoc iudiciū nihil attinebat. Neq; em̄ hoc in quēstionem venit: q̄ misera sit tyrannis: q̄ oprāda libertas. Sed de illo cognoscitis iudices: quū libertas huic vrbi sit restituta: quanta hinc laudis portio huius virtuti debeat. et an id qd̄ euentu cū huius facto cōiunctū est/ idem cū eius merito cōiunctū videri oporteat. Relegā aut eadem vestigia quibus ipse in cām ingressus est: quod eodem refellendi genus simplicissimū esse puto: sequarq; p̄tes illas, qbus iste rem secuit: id nimirum agēs: vt quemadmodū ingeniosi cōiūatores iisdem carnib⁹ alio atq; alio modo coquendis/ condiendisq; efficiunt, vti multa opsoniorum genera videātur: itidem iste nobis ex vnico homicidio multa facit tyrānicidia. Repetam igitur ordine gradus illos quibus iste facinus suum sibi visus est mirifice attollere: et in quibus idē idem restitabat. Q̄ si me deturbāte/ vel in vno quolibet consistere poterit, tum ipse sese victorem pronuntiet licebit.

Lucianice respondens

Quot tyrannici dīa, inquit, quot prēmīa? Primū q̄ voluī: deīnde q̄ conat⁹ sum. Tum aut q̄ filiū occidī plūsq̄ tyrānū. Postremo q̄ pater ob mortem hui⁹ sibi necem cōsciuit. Principio qđ voluī iudices/quis nō leuius esse vī deat: q̄ vt sit refellendū! nisi q̄ iste tanta voce intonabat: toties inculcabat: q̄ tyrānū voluisset occidere: atq; id (vt nihil iam accederet) tamen prēmīo dignum asseuerabat. Quid autem tam ridiculum: q̄ nudæ voluntatis prēmīum a lege flagitare! quæ adeo nihil ad se pertinere putat/quid velint aut in animo statuāt homīnes: vt neq; poenam irrogent, siquid velis modo perperam: neq; prēmīū ostendant, siquid officiose velis: verū id vnūquēq; voluisse interpretatur: quod nulla vi coactus effecerit. Ergo ne, inquires, nō magna facti pars est voluisse: quod qđem arduis in rebus vel solum sufficere solet? Recte sane. Sed apud deos modo: quippe quibus solis perspicuū est quid nolīs aut velīs: ab his prēmīū expectandum, siquid præclarum animo cōceperis. Lex homīnum vices agit: et quid in obscuris illis sinuosi cordis specubus mortales agitent, adeo sua referre nihil putat: vt (non dicam) ab dita aut suspiciosa, sed ne ea quīdem admittat, quæ populari sunt opinione famaq; iactata. Postremo vt nō nisi comperta recipiat: non audiat nisi quæ sunt certissimis argumentis deprehensa/pbata/euicta. Cedo qđ est facinus tā nefariū: cuius simplex volūtas in crimē vnq̄ est vocata! Ista iudicia Aea- ci/Rhadamantiq; tribunalibus seruant. Hic mihi nō quid volueris: sed qđ feceris/adfero. Q; si nulla lex vlli flagitio suppliciū minat: quod in aīo staueris: quæ tandē est impudentia: p merito qđ prestare volueris duntaxat perinde quasi prætiteris a lege prēmīū postulare! Quæ quidem quum ad id vnum sit cōparata: vt maleficia vel deterreat/vel coerceat: multoq; magis ad eius partes pertineat: nocentibus erogare poenam: q̄ bene merentibus largiri prēmīa (id qđ mox copiosius demonstrabimus) posteaq; in criminibus non accipit insimulationē meræ voluntatis: quēso te in petendis prēmīis ostentationem voluntatis admittet! Quis autem est ciuium vel quārumlibet ignauus: qui nō velit tyrannum occidere: si tuto liceat! Quis non vel leno/saltem emolumentī causā velit! Deniq; quis nō facile simulare possit voluisse se: videlicet quo prēmīū gratis auferat! Vis itaq; dicā/quārum hoc totū habeat momētū/voluisset occidere! Nēpe pīnde est: q̄ si te somnias occidisse. Par pari pēdari cōuenit. Qui p̄stitit beneficiū: ei lex beneficiū repēdit: at q̄ bene voluit tantū: ei qđ debet: nisi vt vicissim bene velit Resp! I nūc et hoc in gradu nos iube cōsistere. Rē tā eximiā, inq; aīo versauī/statuī/decreuī: an prēmīū negabitis! Nō fraudaberis prēmīo: si isthoc noīe postules verū illud interim prēmīū feres: velut hō nimīū p̄frictæ frōris/irritus/explo

Declama. Erasmica. Fo. LXVI.

sus/exibilatus discedes:quem nō puduerit id a lege postulare: quod ne leno
quidem ausit a quoq̃ petere:vt rem p̃voluntate auferat:nemo tam vecors
q̃ concedat:vt voluntatē nescio quā,hoc est minus q̃ verba,pretio redimat
At nō volui tantū inquis:verū et periclitatus sum:ascendi:submoui satellī
tes.Primū isthuc tu qdē cōsulte facis:q̃ de gradu illo defilisti:in quo nimis
p̃fecto incōmode stabas: q̃q̃ ne in hoc qdem multo cōmodi⁹ cōstiteris. Nā
etiam si paulo minus absurdum videatur:haud ita multo minus impudēs
tamen est:quum lex palam prēmium decernat ei, qui factum prēstiterit:te
q̃ conatus modo sis/prēmīū p̃scere. Ergo ne hoc quidem iuris erit apud
te legib⁹: qđ per illas est ciui priuato cum ciue priuato! Age quid si quis ci
uium tecū iniisset contractum:ita vt ille pecuniam stipulatus, tu conditio
nem pactus esses:mirum ni suo vterq̃ periculo:atq̃ is nondū prāstīta con
ditione/nummos his verbis abs te petat. Cedo mercedem:conatus sum/tē
raui/adnissus sum:an nō p̃tinus impudenti homini respondebis:cedo con
ditionem! Nā de tuo conatu quid mea refert! quādoquidem effectū abs te
pactus sum/nō conatum. Puta totidem verbis tibi nunc respondere legem.
Agnosco contractum:non muto pacta:debeo prēmium: sed si tu conditio
nem prēstitisti:si tyrannum occidisti. Verbis aut obligantur/ aut absoluun
tur homines. Si conato pollicita sum prēmium, nō grauabor dare: sin ei q̃
facinus peregisset,quod tandem ius est te ferre quod es stipulatus: me non
ferre quod sum pacta! In priuatis ac minutis cōtractibus nemo tam impro
bus inuenitur:vt lucrū conditione promissum postulet,non prēstīta condi
tione: nemo tam stult⁹ vt det/siquis postulet:et tu a Republica maximum
omnium prēmium postulas:q̃ conatus modo sis! Nihil mihi nisi nugas ad
fers:donec illud vnū audiā:qđ te prēstare oportebat. Volui,inquis,ascendi
perrupī custodias: submoui satellites: quātulum iam est illud quod superest!
Quid adhuc desyderas! Nempe nihil in te desydero prāter illud: cui solī
debeatur prēmium. An nondum intellexisti/in istiusmodi contractibus
duplex esse periculum: quorum alterum ad hunc tantū: alterum ad illum
proprie pertineat: videlicet persoluendae mercedis,et prēstandae conditio
nis. Ego meo periculo prēmii dependendi onus recipio: neq̃ tua referre
putas: neq̃ refert q̃ angusta mihi res: vnde corradendum/ quod debeam
pretium. Tu itidem conditionem tuo suscipis periculo:neq̃ mea quicq̃ in
terest:quo sudore:quo periculo sit ea tibi prēstanda. Totam istam curam,
totum hoc negotiū tibi relinquo. Qz si ego iam prāstīta abs te conditio
cōmemorē tibi/ si agris meis male puenisse segetes:merces naufragio piisse:
nihil auelli a malis debitorib⁹:nō sine graui dispēdio cōflari posse pecuniā:

Lucianicę respondens

quā tibi debeā, dic obsecro: nōne nugas agere me dices: negans hortū quicq̃ ad te pertinere! Hoc vno modo posse satisfieri tibi: si pecunia numeretur. Neq̃ quisq̃ est iudex tā iniquus: quin te tuo vti iure fateatur. Et mihi pulchre satisfactū existimas: si tu mihi tragœdiā adferas: quātū adieris periculi: quantū sudorū, quantū vigiliarū exhauseris: dū studes p̃stare cōditionē! Res est (mihi crede) calumniosior scrupulosiorq̃ q̃ vt legibus tā occupatis conueniat: alienā expēdere voluntatē: alienos p̃seculari conatus: quorum suos quisq̃ nimio solet aestimare: non suos difficile est adamussim perpēdere. At facti, facilis est aestimatio. Proinde ea in legis cognitionē cadit: hunc reliqua illa cōsuevit metiri. Tamen si nō piget interdū aequi boniq̃ rationē habere. Verū in his litibus, quæ de vetere illa formula pendēt, inter bonos bene agier oportet: at in contractibus, quę neq̃ vi neq̃ dolo coierunt: quid est quod a p̃scripto recreatur: nisi quis velit omnino a pactis discedere! Quid vis! Circūspice: & si potes vsq̃ inuenire exēplum: non nego p̃miū. Sæpenumero in pugilū Olympicis: sæpe in certaminē spectatōr (opinor) sedisti. Cedo: nū quādo vidisti quēq̃ tā impudētē: qui palmā sibi hoc nomine vēdicaret: q̃ strenue certasset! Non arbitror: atq̃ id in re pene ludicra: certe ad voluptatē cōparata. Et tu in tā serio omnīq̃ splendidissimo negotio, id tibi postulas, qd̃ in scānicis illis pudeat vel impudētissimum tētare! Age quoties & illud vidisti euenire: vt qui sese fortissime doctissimeq̃ gessisset i cursu: is a p̃mio lōgissime abesseret: & ignauissimo faueret euētus! Ha beat ille sane: qd̃ causeretur: excidisse habenas: consternatū equū: fractam rotam: iactet se vel arte vel viribus tanto p̃æcellentiorē: quāto Therſite p̃stitit Achilles, nisi metā prior attigerit: profecto postulādi p̃miū ius nullū habebit: fortunam suā incusare licebit. Cæterū Agonotheta: nō indignabitur: propterea q̃ hoc animo in certamen descēderit: vt eius vteretur conditio: ne. id ē ita demū p̃miū ferret: si virtuti fortuna fauēte, vicisset. Alioqui si conatui non tātū effectui p̃miū deberetur: tot palmis esset opus: quot in Olympicū certamen venissent. Q̃q̃ in huiusmodi ludis qui solēnitatis voluptatisq̃ gratia proponūtur, sit interdū: vt victis quoq̃ p̃mia statuātur: nō honoris sed solatiū gratia: verū seriis in rebus atq̃ adeo periculosis, quæ nā obsecro lex vnq̃ mercedē statuit: nisi si quis facinus peregiſſet: & ita peregiſſet: vt omnis numeros impleat! A quo tu quantū abis: mōx audies: nā nunc de conatu tantū agimus. Lex igitur ciuicā promittit coronā: ei qui ciuē in bello seruarit. Quis vnq̃ ad hunc honorē vel aspirauit: q̃ se telis obiecerit: q̃ non sine multis vulneribus disceſſerit! Profecto nisi ciue seruato: nemo ciuicā petit. Quis vnq̃ his verbis muralem petiit! Acriter contēdi iu-

Declama. Erasmica. Fo. LXVII.

dices: vt moenia superarē. Omnia feci: sed depulsus sum. Quātūlibet enī
sus sit: nisi conscenso muro/nemo tā inuerecūdus, vt muralem coronā sibi
deberi dicat. Obsidionalem nemo flagitat: nisi depulsa obsidione. Postremo
nullus honos petitur: nisi ab eo q id effecerit: ad quod honor inuitat. Qui
nauiū in tempestate desertā ad littus pduxerit, huic ex lege vendicatio est
earū rerū: quā naui uehebant. Quorsum attinet hic tuā iactare peritiā/
sudores/pericula/conatus? Nihil nō feceris: quo nauē in tutū reduceres: sed
victus tēpestate deseruisti: audebis qcū ex his quā sunt in naui tibi vēdica-
re? Aut si ausis, futurū speras, vt qsq te vel pilū sinat attingere? Nō opinor.
Sigs vnq ouationē/supplicationē/triūphū obtinuit: q ad victoriā omnib?
vernīs esset enīsus: q gnauius se gesserit in bello: nisi supior discesserit: nisi
præscriptū a lege numerū hostiū fuderit: aude et tu tibi præmiū pmittete
q tyrānicidiū sis aggressus. Qd si nemini hoīm memoria cōtigat, desine ti
bi noua spe blādiri: desine inaudito exēplo postulare: qd sperare sit impro-
bissimū: dare postulanti stultissimū. Noli nobis cōmemorare/quāto capi-
tis periculo mūrū arcis conscenderis: qua virtute satellitiū Tyrannici per-
ruperis: alios depuleris: alios occideris: quorū maximā partem tibi liberū
est fingere. Ad obtinendū tyrannicidæ præmiū duobus dūtaxat verbis est
opus: Tyrannū occidi. Quātūvis conatū exaggeres/alleges/attollas, nō nisi
Tyrannicidæ debetur præmium. Alioqui/qd dices si eodem illo die quo tu
arcē conscendisti/pmulti pariter aggressi/sua quisq virtute freti: quorum
nemo tamen tyrannū interemisset: vtrum omnes Tyrānicidæ præmio po-
tiantur ex æquo: nēpe quia conati? Age qd si multis strenue rem aggressis,
vni cuipiā qui sit omniū ignauissimus (vt nō semper virtuti respōdet for-
tuna) eum contingat interficere: an nō præteritis reliquis hic vnus hono-
rem auferet? Quamobrē tandē? Non quia plus adierit periculi: sed quoniā
id confecit: cui lex honorem decreuit. Hic tu fortasse rursus incipies deplo-
rare frustra sumptam operā: negabis æquū esse virtutis egregios conatus
merito fraudari præmio: nisi fortunæ suffragio adiuuentur. Sed quā tan-
dem potest esse iniqua cōditio: quā nemo cōpellitur accipere: nisi cui cordi
sit? Quātūlibet iniqua conditio pponitur: eam nimirū facit æquissimam
quisquis suapte sponte recipit. In aleæ ludo (si fas est hoc exemplū cōferre)
quid iniquius, q vel summū artificem ab imperitissimo supari: si modo ia-
ctus cōmode cadat? Atq id adeo nemo tanq iniquū causatur/propterea q
cui lusus huius lex non probatur: ei liberū erat non suscipere. Itaq lex quid
præstari velit, id palam atq in medio pponit. Quid abs te præstari possit,
id tibi relinquit expendendum. Illa nihil mauult: q vt res q̄optime cadat: q

Lucianice respondens

si posteaq̃ nihil iā intentatū reliqueris: quo minus effeceris/ p fortunā stetit
intelligis opinor nihil habere te/ qđ legi succēseas. Fortunā, si ita lubet, i ius
voca: cū lege nihil tibi rei. Quæ vt nihil p̃mittit: ita nihil debet: nisi p̃stati.
Neq; vero existimemus iudices istud a maioribus q̃ hanc legē tulerūt/ sine
summa rōne fuisse factū: vt conato p̃miū nō esse statuendū putarint. Vide
licet illud cauerūt: nō tantū ne ancipites istas et inexplicabiles hmōi de co-
nato lites inuitarent: verū etiā q̃ intelligerent tyrānicidii conatū nō posse
nisi summo ciuitatis piculo suscipi. Vnde futurū prospiciebant: vt si cona-
tū p̃miū statuissent, temeritate conantiū Resp. subuerteret potius q̃ re-
stiteretur. Etenī tyrānis qđ aliud est, q̃ graue/ capitaleq; ciuitatis hulus.
Huic figs medeat, ei merces digna p̃posita est: quā ita demū ferat: si reme-
diū p̃sentaneū attulerit. Verū huic malo neminē oportet admoliri manū
nisi certū artificem: q̃ sua diligentia/ peritiāq; frētus, nō sinat hoc licere for-
tunæ: vt dū ipse salutē dare conatur: illa vitā penit⁹ eripiat. Quid: vtrū tu
igitur in eiusmodi discrimine/ conatum p̃miō iudicas inuitandū esse: an
potius poena deterrendū: nisi qđ conatus est q̃spiam idem p̃stiterit? Nec
illud te subleuat: quod mihi videbare ratiocinando colligere: quū lex in ma-
leficiis poenā irroget simplici sceleris molitioni: par esse, vt multo magis in
benefactis conatus habeat rationē. Nā oportere legem multo p̃pensionē vi-
deri ad compēsandā virtutē, q̃ ad retaliandā culpam. Atq; vide q̃ hic tota
erras via. Principio nō animaduertis hoc tyrannicidii facinus toto genere
a reliquis discedere: p̃pterea q̃ aliorū molitio cum priuato molientis peri-
culo modo coniuncta est: huius cū publico Resp. discrimine copulata: vt te-
mere moliri tyrannicidiū nihil aliud sit, q̃ temeritate priuata rem oīm pro-
dere. Deinde lex nec in quouis crimine/ nec qualemcūq; conatū in quæstio-
nem venire finit: verum in paucis duntaxat: quæ vel propter insignē atro-
citatem hoc odii merentur: vel eiusmodi sunt: vt prius exitium adferant: q̃
conatus dent significationem. Quod genus/ parricidiū/ veneficiū/ p̃ditio
Postremo nō vides nihil esse simile/ totaq; natura/ rationeq; discrepare: poe-
næ legitimā irrogationem/ et honoris largitionem. Nam alterum quidem
proprie legū munus: alterū quasi quadam de iure concessio/ legisq; candor
(vt ita dixerim) quidam est. Hoc ita habere sic demum intelliges: si repu-
tes/ q̃ multa sint quæ lex iubeat addita poena nī pareas: q̃ multa item vetet:
nisi obtemperaris/ suppliciū minitās. Cōtra: vix vnū atq; alterū esse, ad quē
p̃miō sollicitet. Quædā enim eiusmodi sunt: vt durū ac seruile videatur
ad ea metu mali adigī. quo de genere sunt: vxorē ducere: opam dare liberis
Hic lex nimirū vrbanius ac verecūdius tecū agit: patris nō ingratum sumit

Declama. Erasmica. F. LXVIII.

habitus: pretio ad id inuitat: quod alioqui gratuito te præstare decebat. Rursus alia tæsti id genus sunt: vt a quouis nō improbo ciue præstari vel le oporteat: tamē et fortiora videntur q̄ vt a multis præstari queāt: et periculosiora q̄ vt multi velint suscipere. Nā inhumanū videtur cuiq̄ vitæ suæ contemptū imperare. Ad hæc igit̃ præmio animat: quasiq̄ calcar addit virtuti. Proinde nō oportet hāc legū indulgentiā lōgius trahere: q̄ ad quæ semet ipsa astringit. Nec mirādū est: si attētor, si vigilātor, si exactior est in pprio/naturaliq̄ munere suo: q̄ in eo in quo p̄ tpis rōne in alienas partes descēdit. Huic astipulat̃ illud q̄ nouis etiā criminibus exemplū aut nouum noua lege solet institui: aut a simili lege mutuo sumi. Neq̄ tamen idē fieri consuevit: siquis quid noui facinoris cum laude patrauit: vt præmiū a cōsimili cōstitutione decernatur: nisi lex extet, quæ nominatim honorē statuatur eius factor: qd̄ roget, vix habebit: qd̄ postulet, haud quaq̄. Quur em̃ legi necesse sit passim ciuiū suorū officiū mercede redimere: quādoquidē ne sit impunita improbitas/ id publicitus oīm refert: at probus esse nemo grati potest. Quid autē est quod non vel gratus patriæ debeat ciuis! cui si vel animā impenderis: quid mirandum: si qd̄ accepas/ id restituis! Vt supplicio dignus sis, nisi parenti pietatis officiū persoluas: nō præmiū ilico tibi debeat, si p̄soluas. Iridē: siquid in leges cōmittas/ nō potes effugere supplicium: at nō statim illæ tibi præmiū debitoræ sint: siquid cum officio feceris. Nam si ciues omnes sese in officio continerent, ne opus quidem esset vllis legibus: quippe quæ non ad bonos mores comparata: sed malis e moribus nata: sunt: id quod vere vulgo dictitant: ac pharmaci vice fungantur. Finge itaq̄ nullas esse leges: quemadmodū de aureo Saturni sæculo fabulantur Poetæ: suo quenq̄ sponte fungi officio: an tu hic clamabis perire bene facta: q̄ nulla lex præmiū decernat! Vti lex nō minatur nisi improbis: ita nō pollicetur optimis ciuibus. Quorsum em̃ opus promisso: quū virtus absoluta abunde seipsa contenta sit! Proinde petere qd̄ illa nō sit pollicita/ p̄fecto plus q̄ impudētissimū est. improbe flagitare quod ea cādide/ ciuiliterḡ pmiserit/ ciuis est p̄bitatis non satis spectata. Tu quid merueris/ paulo post excutietur: interim finge sane præcipuam quandā vtilitatem attulisse: cui tamen ex lege præmiū nō debeat. Vtrum protinus clamitabis infrugiferum fuisse officiū: ciuitatem in ius vocabis: plebem ingrata vocifera bere: minitabere iudicib⁹, nisi tibi mercedē ex animi tui sentētia decernat! An potius ipsam virtutē abūde magnū sui præmiū iudicabis! oblectabis te cōscientia recti: hunc esse maximū fructū officiī duces: q̄ de aliis citra tuū emolumentū benemerēdo ad deorū benignitatē videaris accedere! Nimirū

Lucianicę respondens

hac tibi futura sunt satis: si modo ciuis sis optimus. Quod si non cõtētus istis: aliud adhuc nescio quod præmiū desyderes: certe maximo proximū est gloria. Hoc tu iam propemodū tulisti, quāto metiris pretio: volitare per ora mortalium/celebrari/laudari/digitis notari mille/oculos omnium in te coniectos circūferre! Ista (inquā) vel maxima præmii pars. nā pecunia sane quę exigui momentū adfert. Tu conatus dūtaxat es, permagna portio, vel caput potius ipsum, tuo deest facinori. At quū interim his rebus frueris: dum non occiso Tyranno, tamen velut Tyrannicida celebraris: quāto te quātula pars abest a tuo præmio: quod laturus eras: etiā si Tyrannū occidisses! Postremo isthuc ipsum præmiū pene dixerim inuidēdum mihi videtur: quod iam tibi licuit toties reip. Tyrannicidiū imputare: quod in celebri iudicio tibi cõtingit honestissimū præmiū flagitare: & in tam frequēti theatro spectāte rep. magnificam istam tuā tragœdiā peragere. Mihi videtur iudices beneficiū tulisse gratiā: quisquis exprobrare beneficiū potuit. Tu fortunæ, tu deorum munus impūtas ciuitatis: & sunt fortassis qui tibi libertatē acceptā ferant. An hæc tanta præmia contemnīs! quæ vel vero Tyrannicidę sufficere debuerant: nisi lex maluisset præmio conatū ab effectu distinguere. Quod nullum me hercle præmiū magis congruit ei qui Tyrannū conatus sit occidere, nec occiderit, quod ut illi cõtingat Tyrannicidę præmiū sperare, nec ferre tamē. Hiccinē erat ille gradus in quo nos tecū cõmorari iubeas! Quod hoc nomine tuus conatus minus promeretur præmiū: quod aliorū pposito fortuna modo defuit: tibi volūtas: ut ais. Effecisti quod voluisti, id quod erat necesse, nec fecisti/nec voluisti. Sed iā dudū alium gradū (ut video) circūspectas: in quē te recipias. Nā in hoc quod citra omnē præmii spem cõsistas, intelligis. Age: sequemur te per oīa et aliunde alio fugitantē persequemur: nec vīquā sinemus cõsistere. Atqui non tantum aggressus sum inquis: verū etiam occidi: nempe filium, atque id facinus in duo secas Tyrannicidia: & quod filium sustuleris plusquā Tyrannū: tum Tyrānidis successorē: & quod parenti, necato filio, mortis causam ministraris. De illo mox: nūc hoc cuiusmodi sit inspiciamus. Parētem ais abs te/iugulato filio/eadem occisum opera. Negas enim referre: qua via peremeris: modo sustuleris, imo splendidius istuc videri vis: quod tuo quidē ensē: verū ipsius dextera sit interemptus. Hæc tā honesta iudices oratio possit parum attentū fallere: præsertim hoc re fucis illis suis & phaleris veditate: dū nobis ob oculos ponit: validū illū, florētēque iuuenē: sic patri adamatū: crebris vulneribus confossum: parētē senē miserū, illi circūfusum, eodē exanimatū ensē: sanguinem vtriusque inter se cõfusum. Ista quidem dictu splendida: sed quid ad tuam causam attinent! Nemo tam cæcus: qui non videat: nemo tam

Declama. Erasmica. Fo. LXIX.

effrons qui neget: spectaculū illud multo omnī iucundissimū extitisse ciuitati: quū senē Tyrannū iuuenī videret incumbētē: exanimem exanimi: & in altero gauderet sese leuatum malis prateritis: in altero futurorū metu, Hæc quū p se maxima: quū reip. sint gratissima: quid attinet verbis exaggerare! Illud vnū in hoc iudicio vertitur: vtrum tibi acceptū ferri oporteat, q̃ pater sine controuersia Tyrannus occisus est: an fortunæ superiq̃ dexte ritari. Q̃ enim tuo gladio peremptus est: id vero q̃ est futile nihilq̃. Quid si tuo gladio ab eo qui eum vtēdum abs te rogasset, Tyrānus esset necatus num tu protinus Tyrannicidæ præmiū petitum venires! Lex occisorī pollicetur honorē: tu eū iugulasti: de quo certe controuersum esse poterat: Tyranni nomine cēsendus esset, necne: eum de quo nihil erat dubitationis reliquisti. Si prudēs: prudēs excidisti a præmiis: sin metu, multo minus etiā causæ est postulandi muneris: verū illud tute vehemēter vrgebas: vt prudens volensq̃ reliquissē viderere. Sed qd̃ tandē erat istud tuū consiliū: quum tibi sic in manu esset non toto metu liberare rēp. sed vltorē tui facinoris & verū certūq̃ Tyrannū relinquere! intelligebas (vt ais) omne negotiū confectū extincto iuuenē: propterea q̃ modis omnibus futurū præscires: vt senex illico sibimet eodē gladio necē conscisceret. Videte iudices in manifestissimo mendacio qua rima conatur elabi. nisi diuinandī sciētiam cōmētus fuisset: nō poterat hinc explicare sese. Si quidē hæc vel augur, vel haruspex, vel vates dīceres: fortasse nonnullos inuenires qui ista prædicanti fidē essent habituri. Nūc quid impudētius! quid vanius! quid verī dissimilius! q̃ asseuerare: id certū præscisse te: qd̃ tale sit, vt quiuīs alius exitus potius fuerit expectandus! An coniecturis es assequutus: id euenturū qd̃ euenit! At quid aliud effici coniecturis poterat: nisi vt vel sperares, vel suspicārere! Porro in re tā ancipiti, quæ dementia erat spem incertā sequi: discrimen certū negligere! Sed audiamus obsecro: certas illas cōiecturas: quibus hic noster vates præsensit inopinatum omnibus exitū. Iam ætate fessus erat inquis: iam viribus defectus: nec obrineri iam autumabat posse Tyrānidē: adēpto filio. Tum indulgētius amabat: q̃ vt filio vellet esse superstes. Nonne sentis hæc adeo nō esse naturæ rerū cōsentanea: vt iam oībus videantur esse cōfutata: vel priusq̃ refellantur! Vtrū senī mētē vllā fuisse putas: an nō putas! Si nō putas: fieri potuit vt illi tutum videretur: qd̃ neutiq̃ erat tutū: atq̃ ita protinus toto falleris augurio. Sin putas sapuisse: cur erat, q̃ vsq̃ adeo diffiderat! Quasi vero Tyrānus viribus dūtaxat vnus hominis, ac nō multo magis ingenio/versutia/calliditate/largitione/crudelitateq̃ cōtineatur: quæ omnia si magis in senem q̃ in adolescentē cōpetunt: cur tu in diuersum tor-

Lucianicę respondens

ques augurium! An non illa atas vsu rerum callētior est! an nō alius dis-
simulat! an nō cauet diligētius! an nō prospicit oculatius! irascitur impla-
cabilius! tenacius iniurię meminit! meliusq; in longinquū cōsultat! His so-
lis rebus imperium Tyrannicū administratur. In militię duce, quantulū est
illud momētum: qđ corporis vires adferunt! at in Tyrānide pfecto multo
minus. Cur magis illum terreret ademptus filius: q̃ extinctus satelles quis
piam audacior! quū arx supereffet, approbe munita: supessent opes, arma,
satellitū ingens agmen, tot in ciuitate factiosi, potētēsq; qui non solū Tyrā-
nī partes adiuuabant: verū etiā Tyrannos agebāt. Quos equidē spero nūc
nobis non esse metuēdos (nolim enim infausta ominari) at ita tamē ne ni-
miū secure negligātur. Vsq; adeo ne senem cruda viridēq; (qđ oēs norūt)
senecta/callidū/animosum/ambitiosum/non stultū/ vna filii mors consterna-
uit, vt rebus desperatis protinus e vita sibi migrandū duxerit! Præsertim
quū ille patris dominatū nihilo reddiderit tutiorē: sed multo inuidiosiorē:
idq; ob libidinē, atq; ætatis insolētiā, temeritatēq; adeo vt expedierit ppe
modum illi ad stabiēdam Tyrannidē filium e medio tolli. Etenim quo p-
pius ad iusti regni speciē accesserit Tyrannis: hoc minus est inuidiæ obno-
xia, magisq; tuta. Iuuenis ille solum hoc augebat: qđ maxime Tyrannos so-
let euertere. Vera illa Tyrannidis munimēta in callidi senis pectore erant
collocata: sed tenerius adamabat filium: q̃ vt defuncto posset supereffe. De
matercula quapiam priuata loqueris: an de viro sene/callido/crudeli/deniq;
Tyranno! Quid ego iudices in eo sermone argumētis coarguēdo sumam
operam: quē ipsa natura, quem mos, quē cōmunis omniū sensus repudiat!
Quis vnq; isthuc audiuit! Tyrannū vsq; adeo pio in liberos fuisse animo: vt
nō dicam cōmori voluerit: sed conuiuere cōmode quiuerit! Credite mihi
priuatorū isti sunt affectus. Tyrānus neq; qđ natura, neq; quid pietas, neq;
omnino quid sit officiū nouit. Exiit hæc omnia, simul atq; tyrannū induit.
Omnia cōmodis, omnia metu, omnia necessitate metitur. Solos hos amat
(si quos tamē ille amat) qui vel deos ipsos odit, quos aut metuit, & tollere
nondū expedit, aut quorū opera, ministerioq; ad fulciēdū imperiū indiget.
Q; si illos ille posset amare, similes certe sui diligeret! Impios/violentos/ra-
paces/scelestos/ quādo nihil ad conciliandā charitatē efficacius mortū simi-
litudine. Atqui ne improbi quidem illi chari sunt: nisi quatenus adiuuant.
Adeo vt præposterū vel peruersum potius quēdam stoicū Tyrānus expri-
mat. Neq; enim quisq; tam Stoicus fuit: vt æque vacarit omnibus affectib;
atq; tyrānus, hoc modo illos discernit: q; philosophus honesto metitur sua
cōsilia: hic cōmodo. An ille vllum pietatis igniculū in quēq; mortaliū sen-

Declama. Erasmica. Fo. LXX.

tire potuit: qui in patriā, vitæ parentē altricēq; , qui in cœlites omnīū bono-
rum authores, tam sit impius, vt illā crudelissima opprimat seruitute: ho-
rum phana despoliet: iura cōtemnat! Verū vt largiamur tibi nōnihil, fina-
musq; te priuatos affectus in Tyrannicū pectus, hoc est ignē in flumen trās-
ferre: an tandē persuadebis illud: vsq; adeo indulgēter illum adamasse filiū:
vsq; adeo in eū omnes vitæ suæ spes/ voluptates/ opesq; semel contulisse: vt
illo sublato, ne minimā quidē vitæ causam sibi reliquā esse putaret! Repete:
non dicā ex hac ciuitate: verū ex vniuerso mortalium genere: non ex hoc se-
culo sed ab orbe condito, & ab ipso (si vis) Promethei simulachro. Quotus
quisq; fuit pater, quota quēq; matercula, quæ ob liberorū necem sibi fatum
accerfuerit! Naturalis hic dolor, & quē nemo fere non modeste ferat. Pri-
uatis parentibus vel indulgētissimis, muliercularū intēperatissimis affecti-
bus mediocris luctus sufficit: Tyranni in filium charitati nō nisi solā mor-
tem satisfactoriā esse tu Lynceu pūdebas! Age hoc quoq; tibi donamus: vī-
cerit homo Tyrānus priuatorū in liberos pietatē: vicerit indulgētia mater-
culas omnis: qui tibi cōpertū esse potuit, vtro se dolor paternus inclinaret!
In rabiēm, an in desperationē! Quo diligebat impotētius: hoc erat proba-
bilius vt senex natura ferus, ciuibus insensus, vel maxime vellet esse super-
stes: vel ob id deniq; , quo veterē illam iram, nūc filii nece acerrime exaspera-
tam, irritatāq; reip. suppliciis saturaret. Qz si alias vitæ pertēsum fuisset:
hæc nimirū vna causa poterat illum in vitā retinere. Quid autē senili ani-
mo vindictę cupidius! An nescis, q̄ impotētes ætas illa concipiat impetus:
quo rapiatur æstu: quo flagrare soleat incendio: si quando atroci insigniq;
contumelia laceffatur! Quæ vero potuit esse atrocior q̄ filii cedes, sic ama-
ti, vt tu quidē ais! Hæc nimirū quicquid in illo fuerit vñq; crudelitatis, q̄
quid sæuitiæ, quicquid immanitatis, si qua sanguinis sitis, si qua supplicio-
rū fames, deniq; si quid Tyrannicū: id omne semel de integro poterat exci-
tare quasiq; renouare. Mitiora etiā animalia datæ orbitatis iniuria in rabiē
solet agere: & tu Tyrāno (quo nullū animal immitius) nihil tale metuēdū
esse certissimus augur existimasti: qđ in Tigris videmus euenire! Qz si
tibi vni compertū erat Tyranno sic in delitiis esse filium: quid igitur aliud
tua fiebat opera: nisi vt sæuissima illa Tigris/ raptu catulo/ in rabiēm versa
in miserā hanc ciuitatē/ dilaniandā/ discerpēdāq; insiliret! Id si nō euenit:
magna diis gratia, tibi magnū debetur malū: qui quātū ad te pertinet, tam
diram beluam in nostra capita fortunaq; immiseris. Elige nūc vtrū malis
an verū fateri: nihil fuisse Tyranno cū nostris affectibus cōmune: an confin-
gere: sic adamasse: vt matercularum quoq; vicerit delitias! Certe neutro

Lucianicę respondens

modo tua constabit diuination. Quę nisi cōstiterit, nō est qđ ad eius rei laudem aspīres: quę fortunę cōmoditate te imprudente euenierit. Postremo donemus et hoc tibi: vt pręsciueris/et certū pręsciueris, deo videlicet quopīa te certiorē faciente (nā alioqui fieri nequaquā potuit) pīnde est ac si nō pręscieris: quū pręscientiæ tuę fidem legi facere non possis. Profer quib⁹ prędixeris/ id euenturū quod euenit. Doce quis deorū quando isthuc tibi pręnuntiarit. Nihil habes qđ dicas. Verū posteaquā rem feliciter euenisse videres, tū demū post factū vates esse cōepisti: quēadmodū vulgo tum fieri/ tū dici consueuit: post euentū stultos etiā sapere: et quo fortunę beneficium verbis in te transmoueres, tragœdiā istā nobis comminisci cōepisti: causas repperisti, qbus pręscisse videre. Sed dii boni/ q nō bonū poetam te pręstisti: qui tam incōsistentia: tam cū natura pugnātia finxeris: s̄auissimū tyrannū ob pietatē erga filium vltro vitā fugisse: ob vnus capitis necē tuam sibi non putasse in vitā cōmorari: quū omnia suessent: qbus tyrannis et parat et obtinetur. Sublato eo: in quo omne tyrānidis pręfidiū collocarat: repente rebus suis diffisum/ ad inferos abiisse. Age mitto nūc argumēta: hac oīa vera nō ficta credemus esse: tametsi ne fucū quidē vllum habent veri. Si mihi ex omni hominū memoria/ vel vnū tyrannū potes nominare: qui liberos suos sic adamarit: vt nō spadones ac pellacas longe prētulerit: q sic illis indulserit: vt nō suspectos haberet/ obseruaretq: qui sic illis sit filius vt non in barbaris qbusdam latronibus/ ac seruis stigmaticis plus q in illis fidutię posuerit. Ego tibi pmultos referre possim: q filios sic oderint: vt viuos esse pati non possent, adeo metuerēt: vt ne cibū quidē vna cape vellent, adeo diffiderent: vt tum demū se tutos esse putarent, siq illos e medio submouisset. Nullus inutilior tyranni satelles: q filius. Ex extrema barbarie cōductitios mauult ille/ sicarios/ fugitiuos/ homicidas/ sacrilegos. His vitā suā mauult cōmittere, q sua patria frui non possint/ et alienā euertere gaudeāt qui barbaricis/ ferinisq viribus antecellant: et gigantes illos impios referāt qui ppter animi cupiditatem non difficile ad quiduis periculi suscipiendū perduntur: et ppter ingenii feritatē a nullo facinore abhorrent. Hi sunt idonei Tyrannorū ministri: hi fidutiā/ munimentum/ pręfidiūq tyrānidis multo tutissimum. Hos siquid ademerit, causam videatur dedisse: quor rebus Tyrannus diffidat. Nam filius qua tandem ratione dominatū sustinebat? Aeratē: at vt ilior atas grandior. Robore: vnus erat. Prudentia: māgis sapit senectā. Custodiis quas obtinebat: at si aduersū psem obtinebat, mors illius senī etiā optāda. Si p̄ris noīe: qđ nisi vnus satelles adēptus erat! Nā custodię quo deficerent: nisi ad eum cui alebant? Tutior igitur erat futur⁹

Declamatio Erasmica. Fo. LXXI.

Tyrannus amoto filio. Res em Tyranno suspecta filius violentus & insolens: propterea q reliqui illi barbari solo lucro contenti sunt. Filius illud pramium spectat, Tyrannidis successionem. Nec ullus pietati locus: ubi mentem possidet dira regnandi libido. Ibi contemptis naturę legibus, & filium horret pater, & patris iteritum optat filius. Sed dicturis iadudum nescio quid: mane: presentis: nihil inexpugnatum mittam, vrages. Nisi prater modum admauit filium: nisi dif-
fusus est: cur sibi mortem consciuit! Isthuc vero merito demirandum: quippe qd prater omnium, ac tuam etiam spem euenit. Verum ego nihil ad me pertinere puto: vt tibi rationem reddam: quid illi dii in mentem immiserint: vt sibi vim adferret: hoc tantum euincere sat est te nullis coniecturis hunc exitum certo p-
scire potuisse: quatumlibet amarit filium. Tamen causa non admodum obscura. Iam deorum si qui fuerunt huic insensui reip. iras diuturna nostra calamitas sa-
tiauerat. Iam propitios nostra vota, nostra sacra commouerant: aderat illud fatale tempus: quum impius ille senex diis atq hoibus dignas admissorum poe-
nas daturus erat. Iam aderant vltrices Erinnes, aderant Furia, facibus & hydris omnibus armata: hę illi mentem ademerunt: hę vanam formidinem in-
cusserunt: hę attonitum ad spontaneam sui cadem impulerunt. Nihil minus ar-
bitratur: q fugisse, qui filium peremerat: q vna cede cõretum fore. qua qdē
vna in re iure potes gloriari: q Tyrannum vehementer sefelleris. Virum esse pu-
tabat qui hoc facinus peragisset. Credebat esse tale, quales audierat esse sole-
re Tyrannos qui magno suę vitę contemptu Tyranni caput impeteret: qui
non adoriretur facinus nisi ratione probe perspecta: qua possent perficere.
Hanc suspicionem Pan ille, aut si quis alius est deus nouis terriculis exagita-
bat. Arbitratur instare sibi carnificem: sensit adesse necessitatem illam fatalem,
quam nemini nocetium vitare licuit. Itaq qd huius urbis pietati: qd deorum
bonitati debet: cur tu id phaleratis dictis in te transferre conaris! Vbi dis-
crimen erat subeundum: ibi fugitabas. Nunc ubi res prater spem pulchre ceci-
dit, tutum putas, fortunę laudem in te deriuas. Sed finge diuersum exitum
fuisse consequutum. Pone Tyrannum ira percitum passim ciues ad exquisita sup-
plicia rapere, proscribere, iugulare, in exilium agere, possessionibus exuere.
Quid hic dices! Non sines opinor eorum maiorum causam: in te tanq in autho-
rem referri: & fortunę argumeto culpam deprecaberis. Negabis tibi impu-
tandum esse: si quid fortuito prater propositum euenierit. At nunc non iniurium
est: vt qd boni fortunę comoditate pter spem euenit: id totum in te velut au-
thorem velle traducere! Etenim te nihil expectasse minus: q id qd euenit: vel
ipsa res clamat. Si hoc animo conscdissem arcem: vt filium non patrem occidisses:
credi poterat te tale quadam spem animo concepisse: nunc casu, nescio, an

Lucianicę respondens

metu potius in iuuenē incidisti: & tum deniq; diuina ista mens & futurorū
præfaga, sed quę non nisi post euētū sua prodat oracula, te corripuit. Quū
esset fugiēdum: ibi demū iudices in re tam tumultuosa: secū velut ociosus
consultare coepit: vtrum senem sua dextra dignū existimaret: ibi demū p-
uidere coepit fore: vt pater ipse sibi manus adferret. Et quo commētum tā
impudens iudices efficiat paulo probabilius: quā nec vidit, nec videre po-
tuit: ea perinde descripsit nimirū (vt ipse iactat) poeta: quasi spectator asti-
terit: quid in mentē venerit Tyranno, quid dixerit, quid fecerit, quomodo
ferrum strinxerit. Eiusdem profecto impudētia: fingere præscisse se qđ esset
euētū cōsequuturū: & qđ non videris, id ita narrare, quasi videris. Quāto
melius tuo cōmento id est fabulę sua fides constitisset: si ita finxisses: te quū
perempto iuuenē, stricto gladio ad senē ire destinasses: repēte a tergo adfu-
isse Palladē illā Homericā: & iam euntē capillis reuocasse te: vetuisse: ne tā
luculētū facinus senili cęde obscurares: sele citra tuā operā/curaturam: vt
ille suapte manu, sed tuo gladio peremptus glorię tuę nihil tenebrarū offun-
deret: sed multū etiā adderet lucis, dehinc abditū te per rimam contēplatū
vel (qđ est te dignius) repente deam sepsisse te nebula: vt Tyrannicę necis
tutus & otiosus spectator assisteres: nec prius illinc discessisse, q̃ negotium
omne confectū vidisses. Hęc si confinxisses: paulominus malū poetā te pſti-
tisses. Sed oriū opinor nō suppetebat ad oēs fabulę parteis cōmode tractā-
das. Videlicet lucri cupiditate, te protinus ad pmiū postulandum rapiēte.
Nunc vel ipsa te prodit incōstantia, figmētīq; coarguit. In arcem ascēdisti:
quo Tyrannū occideres: neq; tum pūidebas qđ sole ipso clarius videri vis.
In medio negotio subito nescio q; deus oculos tibi restituit: vt videres fu-
turum id qđ accidit. Porro si veris fidē facere voluisses, narrare debueras:
quēadmodū nocturnus explorator, furtim arcem conscēderis: in ædes clan-
culū irrepseris, forte fortuna obuio nemine: nō dicā vt tollerēs aliqd: sed vt
experireris: si qđ tuto facinus posses designare. Hęc moliēti cōmodū fauisse
fortunā. Itaq; quū adolescentē solū atq; incustoditū offendisses (vt est ea ni-
mirum ætas securior, periculūq; minus cogitans: præterea diuturna Tyrā-
nis iam magnā metus partē exuerat) tū haud scio (vt mores illius erant)
multo vīno sepultū, atq; imodica libidine defessum, fortiter iugulasse scili-
cet: & somnū illi cum morte, id est germanū (vt ait Homerus) cū germa-
no confūxisse: deinde vbi iam cardines procul stridere coepissent: exaudito
videlicet moriētis gemitu: ibi te metu exanimatū ita fugisse: vt nō vacarit
gladium e vulnere tollere: quē nec parricidę, nec ficiarij solēt relinquere, ne
dephēdātur. Interea domi latitasse te: iādudū de fuga cogitantē, & longin-

Declamatio Erasmica. Fo. LXXII.

quas aliquas, senioresq; mūdi latebras animo circūspectantē: in quibus abditus possēs irritatī patris sēuitiā fallere. Iāq; te ad spontaneū exiliū accincto repēte in vulgus exiisse famā, liberā esse ciuitatē. Tyrannū vna cū filio iugulātū: reliquos metu fugisse: authorē ignorari facinoris. Ibī repēte/ad nouā tuā fabulā catastrophē, immutasse te animū: & qui prius de salute fueras, sollicitus: protinus ad p̄miū spem arrectū fuisse: lucrique auiditate, priusq; tibi satis esset excogitata ratio, qua totā huius inopinātī euentus laudē in te traduceres: profluisse in medium: id qđ vidimus: clāmītasē tuū illum esse ensem: tuū facinus: non vnū prēmīū tuā virtutī fore satis. Hac nemo non credidisset: sunt enim rerum naturæ consentanea, vsu comprobata, omniū opinione recepta. At tu dum sedulo quidē, sed tamen parum ex arte, tuam nobis prēsentiā niteris persuadere: qđ multa cōminisceris: non dicam tota facie a vero distātia: verū etiam cum sensu cōmuni, cum more, cum natura penitus pugnantia. Primū tyrannū tam matēne filiū adamasse: vt sine eo viuere noluerit: sic ob vnus mortē, metu fuisse consternatū: vt in vita manere non sit ausus: sic illi toto pectore fūsum: vt ipse nullas circum se custodias haberet: adeo fracti animi fuisse: vt tam chari pignoris truculēta cēde non potuerit ad vltionē inflammari: tam inualidū, vt tua dextra fuerit indignus: tam inermē, vt nī tu illi gladiū reliquisses tuū, defuturū fuisse/ quose iugularet. Non vides qđ non comperat: tam insignis in Tyrannū pietas: tam secura in eā atātē fiduria: tantus metus in hominē, excepto filio, reliquis oībus p̄sidiis munitū: tanta consternatio, in hominē tot periculis exercitatissimū: tāta imbecillitas in iratū! Quid igitur erat: cur tu senō illū tātopere contēpseris: vt indignū habueris, qui tua ista magnifica dextera iugularetur? Tu ne indignū iudicabas: quē occideres: quū eū resp. nō putarit indignū, quē formidaret: quē maximo suo cum dolore ferret? Non talem illum iudices, non talem sensimus: vt cuiq; contemnendus videri debuerit. Neq; tu eum vnq; contempsisti: nisi forte cōtemnere est, misere formidare. Sciebas arcem armis resertam: sciebas superesse satellites: quorum vel vn⁹ (si senī vires deerant) sufficiebat iugulando tibi. Non ignorabas (id qđ nemo nostrum nescit) quātū viriū illi partim exercitatio, partim ingenii feritas, etiā in illa senecta reliquerat. Tum non te fugiebat: frigidum illud seniū sic interdū acri dolore inflāmari: vt iuuenibus etiā validissimis/ scēpnumero fuerit intolerādū: si quādo solitū illud robur, qđ atātis gelu velut obtorpuerat, magno aliquo animi motu recāduir. Quis aut tā inualidus ē vt nō illi pudor/ ira/ dolor ingens/ vires suppeditet? Hoc erat videlicet: cur tu filiū qđ patrē malueris occidere: qđ illū inopinantē/ inermē/ dormiētē/ fortu-

Lucianicę respondens

na obiecit. Cū hoc pugnādum erat/armato/vallato/irato deniq. Hoc erat quur gladiū relinqueres:ratus ne tātis per quidem morari tutū dū reciperes:metuens videlicet ne tantillū sarcinā te redderet in fuga tardiorē. Reliquisti inuitus quo tyrāno prodi posses:sed p̄di maluisti q̄ deprehēdi. Neq. ego nūc formidinem tuā acculo:imo miror magis:q. pedibus consistere: q. fugere potueris: quū audires moueri tyrānicam familiā: stridere armatis/sobriis/irritatis/deniq. cum rabioso parre dimicandum esse: nō q. illum vsq. adeo filii mors commoueret:sed q. arbitraretur, et haud scio an vere, se petītum fuisse:dexteram tuā errasse tantū in filio. I nunc et spera:non dicā hos iudices/viros omniū p̄spicientissimos:sed vel e mediā plebe quēq. esse tam mucosis naribus,cui non suboleat:imo qui nō plane odoretur/persentiatq. totam hanc fabulam abs te cōfictam. Et quod poetæ solent: quū haberent in explicando tragœdiæ argumento:hanc veluti deā diuinationē arte quadam induxisti:quo præsensionem tuā iudicibus pbares. Sine qua videbas prēmīū obtineri nō posse. Sed occasionem, inquit, ministravi paternæ mortis:qui gladiū quo se feriret reliquerim. Atq. id solum nō modo satis esse putat ad petendū prēmīū:verū etiam meritū esse: vt ipse ens inter arma deorum cōsecratur:dominus p̄ deo præsenti colatur. O hominē suauem, si has spes vere cōcepit:impudentē, si quū nō speret/postulat. Itane tyranno gladius erat defuturus:nisi tuū illum reliquisses? Tu in arcem armahoc est in syluam ligna portanda putasti? Nisi forte tuū illud ferrum magicis precaminibus erat imbutū: vt vltro ad mortis adegerit necessitatem. An verō nihil referre putas: quā præbeas occasionem: quomodo: quo animo? Primū gladiū reliquisti quo nihil minus deest tyrāno: nūq. ferrū abest: non in cubili:nō in triclinio:nō in sacris. Reliquisti metu trepidus, tua qdē in re illud inter im demiror:qua fronte eum gladiū tuū ausis appellare, quē habueris p̄ derelicto. Metu inquā exanimatus reliquisti:quem postea receptum optabas. Religisti rem ancipitem. Quid si tyrānus illum eūdē ensem in ciuīū iugulos distrinxisset:quid si eodem lectos aliquot ex hui⁹ vrbis iuuentute adolescentes filio suo inferias mactasset? Si tyrānum occidisti:quia tuo occisus est gladio:et horū omniū indigna cades ad te ptinebit: quippe cuius ense peracta est. Id si nō euenit,nihil ad te ptinet: nam anceps occasio quā in partem cadat/id diis in manu est:si bene verterit,nihil gratiæ debet ei qui dedit imprudens:sin male,temeritas imputatur. Neq. em culpa vacat qui periculosam ministrat occasionem:quæ si feliciter,mirentur omnes sin infeliciter,merito accidisse dicāt. At quāto pbabilius erat futurū:vt ty

Declama. Erasmi. Fo. LXXIII.

tyrānus tuo ense alios i vsum abuteretur. Scio me iudices hęc pluribus refelle-
lere verbis, q̄ necesse videatur: quippe tā friuola: verū id mihi propositū est
nullū illius argumētum, nō excussum, nō exagitatū, nō reuictum p̄termi-
tere. Quare queso: ne pigeat ita vt antehac fecistis, patienter atq; attēte co-
gnoscere: dū hunc ab gradu firmissimo delicio. Hic sibi vehemēter fidebat:
hunc acriter vrgebat locū. Negabat vitari posse: quī pramiū deberet: q; pa-
tri necis causam ministrasset: si nō relicto gladio (nā hoc opinor argumētū
iā habet pro derelicto) certe necato filio. Nā ita i legibus disertū aiebat, ni-
hil itersse: vtrū manu sua quis occidat: an mortis causam p̄beat. Addebat
equū esse vt cū i maleficiis causam datā iputarēt leges ad supplicii: multo
magis idē obseruaret i benefactis ad p̄miū. Hęc aiebat meminisse sese i legi-
bus eē disputata: illd addēs Thraſonicū: nisi sibi diuturna seruit? legū mēo-
riā oblitterasset. Nō. tu legū oblit? ppter diutinā desuetudinē: sed nūq; qd si-
bi, velīt leges iquisisse videris. Bis enī hic erras: q; neq; causā datē rōnē, neq;
dātis aim discernas: id qd legib? traditū ē: nec aiaduertis, lōge diuersam eē
rationē: maleficiū & beneficiū iputādī. Quid ais noue iuris iterpres: ita ne sa-
tis esse iudicas, vel ad poenā vel ad p̄miū: qualēcūq; quomodocūq; causam
dedisse? Nihil igit refert: Hector an Aiace occiderit manu: an gladiū illū de-
derit quo se postea cōfodit? Atqui hāc laudē nunq; ille sibi vindicasset: tāetsi
probabile videri poterat: i eum vsum hosti ab hoste datū fuisse ferrū. Quin
ergo fabros ararios oēs, vel ad poenā vocamus, vel ad p̄miū: quoties armis
in eorum officina pfectis, aut iugulātur ciues, aut seruātur? Postremo quid
hoc qd tu petis p̄miū, nō ensis istius tui opifex perit potius? Tyrānus gla-
dium erat habiturus: te nō porrigēte: tu porrigere non poteras: nisi huius
industria tibi ministrasset. Age si telo iter venādum temere misso, forte Ty-
rānum vicinum iterfecisses: clamares tibi Tyrānicidē deberi p̄miū! An
potius nihil tibi deberetur laudis: q; iprudens & inscius iaculum torfisses?
Imo in ius potius vocandus esses: q; missi teli temeritate ciuē (qd in te fuit)
occideris: nam q; i Tyrannum incidit, id nihil ad te. Quid si caupo vinum
lene ac suaue quale Polyphemo dedit Vlyſſes, Tyranno vendidisses: atq; il-
le eius dulcedine captus auidius sese ingurgitasset, eaq; re cōcepta febris de-
cessisset: auderes ne Caupo vini titulo Tyrānicidæ p̄miū flagitare? At
quis nō te cum tua flagitatione, vt temulētum, vinoq; madidū exploderet?
Ceterū quāto frigidior titulo nunc idē postulas? Vt cūq; coniecturis prae-
cipi poterat: vt etas vinosa tam illicibili vino auidius intēperantiusq; frue-
retur: crapulam consequeretur morbus, p̄sertim in sene: morbum mors.
Vulgo hęc eueniunt. Tu eam Tyranno mortis causam dedisti: cuius nullū

Lucianicę respondens

extat in hominum memoria exemplum. Quis enī antehac ob filiī necē sibi manus intulit! Accedam propius. Finge te Tyrannī coquum esse: probe calare palatum domini: medicos inter dicere cibum: quo tamen ille oppido q̄ lubēs vescatur: iterminari morbum capitalem, ni tēperet: id te non fugeret eum cibum tu arte tua, cupediūsq; & condimētis magis ac magis illecebrosum reddis. Consequitur edentem morbus: quē predixcrant medici: emori tur Tyrannus: liberatur ciuitas. Hiccine coquus e culina ī forum profiliēs, & adhuc iure madens, fuligine niger, Tyrannicidę prāmium postulabis! Mortarium, tunfillum & ollas ostentabis, arma scilicet quibus Tyrannidē expugnaris! Non eris opinor tam ipudēs ī ea causā: qua tamē ista tua multo est absurdior. Nam illi voluntas occidēdi non defuit, probabilem prębuit causam. Tu nec ī hoc iugulasti filium quo pater vltro vitam relinqueret: & causam dedisti, ad quiduis potius q̄ ad istud idoneam. Accipe exemplū tuo similis, q̄ ouum sit ouo (qđ aiunt) simile. Quid si Tyrannī amicam, quam ille misere ac perditę deperisset, occidisses: eaq; cognita re Tyrannus sibi vitam abrumperet: auderes ad prāmium aspirare: auderes dicere, te certum pręscisse, fore, vt Tyrannus sponte fugeret e vita! Certe q̄to plures amicas extinctas sequuti sunt q̄ filios. Nemo tamē tibi crederet, nemo tibi prēmium decerneret, tuum factum periculolum & anceps dicerēt: oēs fortunę grātiās haberēt: cuius commoditate res ea feliciter cessisset. Tibi abū de magnum prēmium existimarent: si commissi venia donatus discederes. Primum igitur diuersam iputandī maleficii, & ascribēdi beneficii rationē conueniet distinguere: deinde causę qualitatem, postremo animum, atq; ita demum liquebit: quid tibi lex debeat. Nā q̄ aiebas legē prolixiorē esse oportere ad reddēdum prēmium, q̄ ad infligēdam poenam: id ī priuilegiis, quę in exemplum non vocantur, fortasse locum habet. In iure cōmuni longe secus est. Siquidem (vti superiūs demonstraui) nulli nocēti lex non minatur poenam: paucis benefactis prēmium ostendit. Tum ī maleficiis etiam conatum simplicem supplicio prosequitur: ī benefactis semper exitum requirit. Nec mirum, nec iniquum, si lex est diligentior ī eo negotio ad quod vnum est nata, atq; instituta: q̄ in eo ī quo temporis ratione tanq̄ alienas sibi sumit partes. Ergo ī vtroq; communiter spectat: vt causa sit idonea: deinde vt animus ad sit non tantum casus. Hoc rursum interest: q̄ ī benefactis nec causa idonea, nec animus idoneus satisfacit legi: nisi his accesserit euētus itē idoneus. In malefactis, si quid nocēdi animo tētes, nō expēditur nec euētus, nec causa: sed ex aio factum tuum lex meretur. Sic enī iudicat: tibi nihil ad scelus defuisse: pręter fortunam: qua te subleuari, quod tandē ius fit! In euētu,

Declama. Erasmi. Fo. LXXIII.

simul & causam datam & animum expēdit. Si animum vitiosum comperit nihil moratur causam, q̄ sit idonea: putat animum & euētum ad poenā cōmerēdam sufficere. Sin animo simplici data est causa mali idonea, & nō consequitur euētus: lex quasi cōniuet ad id, & non putat ad suā cognitionē magnopere pertinere. Sin euētus est consequutus: etiam si de animi vitio doceri non potest: tamē temeritatis & negligentie noīe poenam irrogat, partim propter suspectam dantis voluntatē, partim vt hēc latebra/peccātibus eripiatur: imprudens feci: discantq; homines vel suo periculo cauere, qđ alieno faciant periculo. Ergo q prudēs & sciens certā atq; euidentē noxæ causam dederit: cum perinde lex cēset quasi facinus manu peregerit. Veluti si quis hostem opibus copiisq; iuuerit, perinde est: ac si ipsius arma contra ferat. Si quidem id suppeditaui: sine quo bellum geri non poterat. Aut si quis inimicum suum per dolum nauigio solutū iponēdum curet: vt naufragio intēreat: aut in conclaue pensili testudine inducat: vt ruina opprimatur: aut iuxta lectulum egroti/loco pharmaci, venenum ponat, futurum sperās vt eo hausto pereat. Tametsi nō bibit egrotus: tamē veneficii postulari potest qui posuit: propter vitiosam animi voluntatē. Nam vehemēter erat probabile id euēturum: qđ ille moliebatur. Huic si detrahas nocēdi voluntatē: nihil illi cum lege rei futurum est. Si detracta nocēdi voluntate/adponas euētum, non effugiet temeritatis crimē: nisi illum iculpata ignorātia absoluerit. Porro si i loco non ad id destinato: puta i via publica/aut i fundo alieno/arcu temet exerceas: lex tecum non agit: nisi si quē occideris, aut vulneraris, aut si cui dānum dederis. Caterum qđ facis: tuo facis periculo. Q, si qđ horum cōsequutum est: cū lege tibi res est. Neq; tibi tua patrocīnabitur imprudētia: quippe quē culpa temeritatis non vacet. Siquidē i te fuerat precauere qđ probabiliter poterat p̄timeri. Vides quāto discrimine dissita sint: inter quē tu nihil interesse dicebas. Primum non statim iputatur ad p̄miū: qđ ad poenam, idq; non a malignitate legum latoris: sed partim ex ipsa rei natura proficiscitur: partim a legum officio. Deinde discernitur animus. Causa data diiudicatur. Spectatur euētus. Age nunc si libet tuam causam/qua tuum facinus aestimari vis, expēdamus. Finge te certam/ineuitabilem mortis causam Tyranno dedisse: sed imprudentem. nulla tibi sit p̄miū petitorio. Quis enī insciens benemereri dicitur? Fortibus viris p̄mia dātur: nō fortunatis tantum. Nam euicimus iam dudum opinor, ne post hac affirmes te in hoc iugulasse filiū: vt pater sibi necem conscisceret: qđ euenturum ne vates quidem quisq; p̄scire poterat: tu nec suspicari. Imo postea q̄ rem plenam discriminis fortunæ arbitrio commisisti: quia bene successit: hoc

Lucianicę respōdens

nomine / lex te non postulat: at idē si male euenisset / temeritatis poenas eras debiturus. Neq; em̃ tibi succurreret inculcata ignorātia. Quid enim aequae formidandū erat: q̃ ne Tyrannus, simul atq; occiso filio se peti insidiis plenisset, oīa Tyrānidis mala in nos conduplicaret? Iam vt de animo res tibi cōfiteretur: causam dedisti non solū non idoneā: verū etiā periculossimā reip. Vn hoc tibi argumēto euidentissimo demonstrari! Finge te quēpiam e ciuibz vitio occidisse: tū extincti patrē, id facere: qđ modo fecit Tyrānus. Vtrum tu duplici cedis crimine teneberis: an simplici? Simplici opinor. At vxor & mariti mortē imputabit: qui necato filio, senī causam mortis dederis: atq; his ferme tuis argumētis vtetur. Indulgētissime filiū adamabat: in illū omnem familiā curam reclinauerat: illo se oblectabat. atq; hęc de priuato senectū fide dicet: quā tu de Tyranno minus dure (ne dicam ridicule) dicebas. Addet ea te scisse: praeuidisse futurum, vt ille vitā fugeret orbatus filio: in quo vno omnia vitā oblectamēta collocarat. Non tibi defuisse iugulandi senis voluntatē: sed hoc tantū egisse: vt miserabilius suā dextra perimeretur: vt odiū tuū plen⁹ miseri p̃ris malis exaturares. Ideo iuuenē necasse: in hūc vsum gladiū in vulnere reliquisse. Vides quanto sunt hac probabiliora in hoc q̃ in tuo negotio: & tamen negabis paternā necem ad te pertinere: atq; animi suspitionē. causā qualitate purgabis. Negabis causam idoneā fuisse: quorū ille sibi met man⁹ adferret. Te nec praescire: nec timere potuisse: id qđ sit cōsequutū: q; rarum extet exemplū patris ob filii necem sponte fugientis e vita. Alioqui futurum fuisse: vt & mater sibi fatum accerferet: quippe quā impotentius amare sit consentaneum: ac minus aduersum dolorē animi virib⁹ valere. Hac nō dubitares tibi profutura: ad alterum crimen depellendum: & prodesse, dubio procul. Atqui quod in maleficiis valet: ne quid imputetur: id multo magis ī hac causa valet: ne quid acceptū feratur. Ibi te liberaret a voluntatis suspitione: q; causas parum idoneas dederis: hic ex causis multo minus idoneis propter personā Tyranni, videri vis nō modo quod euenit, fuisse suspicatus: verū etiam certū praescisse. Ibi temeritatis postulari nō poteras: propterea q; tametsi vitio abs te data est causa, tamen idonea nō sit ad id qđ euenit. Imo ipsi tota res imputabit: & legibus poenas dabit: sepultura phibitus: q; ciuitati citra causam idoneā / ciuē vnū ademerit. Tibi nō nisi vnus filii mors imputabitur: etiā si mater quoq; & filia: & sorores / & tota trib⁹ huius necem fuerit imitata. Hic poterat: nisi feliciter euenisset: quippe vbi summū reip. periculū & verteretur: & praetimeri p̃babiliter posset. Venio nunc ad quartū illud praesidium iudices: qđ iste tutissimū, ac pene inexpugnabile iudicabat: vnde ego illum ita deturbabo:

Declama. Erasmi. Fo. LXXV.

vt non solum fit non habiturus, quo Tyrānicidii & huius laudis arcē obtineat: verum vix etiā latebrā inuēturus: vbi temeritatis ac maleficii poenā effugiat: quo nimirum itelligat q̄ non inimice, non curiose (vt agebat) sectū agam: vt quum possim ī crimen ac poenā vocare, sat habeam ab honore nō promerito secludere. Aut sibi deberi prēmium: vel hoc vno noīe q̄ iuuenē occiderit, iam plusq̄ Tyrānum, tum Tyrannidis paratum hāredē: etiam si hunc euētum dii non dedissent, vt senex ipse vitā abrumperet. O deploratā impudentiā. Tu tibi prēmium peteres, si Tyrānum suæ furię non essent vltē dii quiduis potius dederint, q̄ isthuc qđ tu fingis. Sed tamen fingamus interim oratione: quādoquidem id tuto licet: tametsi ad solam mentionem inhorrescit animus. Tu ne inquā occiso filio, relicto sene viuo, Tyrannicide prēmium peteres! An potius nec ipse superesses, qui possis petere: nec esset respub. quę dare posset! Nā tu aut exquisitus suppliciis exanimareris, aut ī extremis Arcadis exul delitesceres: nos pro Tyrāno iam imānissimū carnificē pateremur: & tuum caput vbicunq; terrarum latitares, diris īprecationibus deuoueremus: q̄ nos tua incogitantia vel pręcipiti magis lucri cupiditate ī tantam malorum tēpestatē coniecisses. Sed re filius erat Tyrānus (inquis) patri p̄ter inane nomē nihil erat reliquum. Quid ego audio: duos igitur hęc ciuitas Tyrānos alebat! Nā de patre nemo vnq̄ dubitauit, quin Tyrāni vocabulum mereretur. Quādo autē antehac vnq̄ fando auditū est: duos vna ī ciuitate sedisse Tyrānos: id qđ magis etiā natura repudiāt, q̄ eodem ī corpore gemina capita. In iisdē aluearibus duo se reges pariter nō ferunt. In armētis taurus tauro cedere cogitur: In iisdē lustris non conueniūt duobus iter se leonibus: & Tyrānus (quo nullum animal efferacius) parem in eadē vrbe patitur! Non vides necessario fieri: vt e duobus, aut alter alterum oppugnet, aut alter alteri cedat! Vtrum tu fuisse maius ī patre, & ī filio! Si iuuenis aduersus senē obtinebat Tyrannidē: quid a repub. prēmium postulas! Tyranni partes adiuuisti non reipub. Sin patri cessit: quid tandē illum vocare potes: nisi Tyrāni vel pręfectum aut satellitem! Quādoquidē seniori Tyrannicā appellationē ne tu qđ audes detrahere. Verū: vt quo quo modo Tyrānidem omnē in adolescentem oratione deriuares: q̄ multa tu quidē non ex re, sed pro causę tuę commoditate cōminiscebaris! Ceterū q̄ in his confingēdis decori, qđ in personis situm est, nullā habuisti rationē! Sic enī (vt memini) inducebas ī fabulam senē iam etate mitem, & qui omnē Tyrannidis acerbitatē ob senectā exuisset: non secus atq; mala, quę natura acerbata, tēpore mitescunt, & in alium abeunt succum. Porro iuuenē ferocē, illo incolumi gerentem Tyrannidē, iamq; patri viuo succedētem. Priuatus

Lucianus respondens

paterfamilias non fert filium se viuo successorem, & tu vis isthuc credi in Tyranno? Ille nō sinit vllum e liberis rem domesticam ex animi sui libidine moderari: & Tyrānus sese velutī abdicās īperio /negotiū omne ī adolefcentē reiecerat! Non dubito, quin & ipse videris, q̄ dura sint ista & q̄ a cōmuni sensu abhorrētia. Verū quid faceres: nisi tales psonas induxisses, exitum īuenire Tragoedia tua non poterat. Quaeso te: an vnq̄ auditum est Tyrannum etate mitescere? Quādo tu defines ea quę sunt priuatorum, quę bonorū p̄cipū, Tyrānis tribuere? Vt eodē igni cēra mollescit: limus durefcit: ita etate pleriq̄ reddunt mitiores ac tēperātiores: Tyrannus magis ac magis exasperatur. Vt tēpus nōnullis pomis amaritudinē adimit, at vinis nōnullis acorē conciliat: itidē Tyrānis nō adimit sēuitiā atas: sed exaggerat. Vis īpissimā Tyrānici ingenii tibi demonstrē imaginē? Spinā cogita: quæ quo magis senescit: eo pungit acrius. Echinos cogita: q̄ quo plus habēt etatis: hoc testa sunt asperiore. Vulgaribus īgeniis fortasse nōnulla vitia senecta vel detrahit vel certe mitigat: etiā si plura irritat, nōnulla parit. At Tyrānorum mētibus ad scelus, ad crudelitātē natis, scelere & īmanitate imbutis atq̄ educatis, prāter vitiorū oīm incremētum adferre senecta quid potest? Nisi forte libidinē adimit? Q̄q̄ ista Tyrānidis quātula tādē est portio! Sed esto fuerit sane propter etatē ad voluptates segnior: verum erat fastidiosior: vnde fit: vt ībecillior sit ad coitum, ad raptū auidior. Fortasse pauciores huic execabātur ephebi: sed īsigniores. Pauciores producebātur virgines: sed exquisitiores. Quur non autem & plures: videlicet quo senile fastidium optione, & varietate vinceret. Hoc ita esse: quot ego tibi testes citare possem: qui quo nobiliores sunt: quo fortuna p̄stantiores habēt liberos hoc magis eis a flagitiosissimi senis cupiditate metuebāt. An tu putas vna cum viribus senescere libidinē? Multo secus habet. Imo q̄tum atas īproborum hoīm facultati detrahit: tātum adīcit cupiditari. Q̄q̄ Tyrannicum animum his ī rebus non tam voluptatis vsus capit, q̄ nostra delectat contumelia. Vt frigeat ī sene Tyrāno venus: certe feruet vigetq̄ malitia, sēuitia, nocēdi libido. Postremo totum illud vitiorum agmē quæ propria Tyrānorum sunt: cupiditas, rapacitas, īprobitas, īpudētia, īpietas, iracundia, violētia, impotētia, suspicio, fraus, perfidia, crudelitas, implacabilitas, īmanitas, perīurium, (Quid autē oportet omnia commemorare nobis omnibus heu nimis nota!) horum inquā nullū nō etate fit acerbius: propterea q̄ iuuēta nonnunq̄ naturę bonitate vincitur: p̄terea quēdā mala nondum didicit: at senecta, si quid pudoris, si quid humanitatis, si quid melioris ingenii a natura īsūtum est, id omne multo ac diuturno flagitiorum vsu penitus

Declama. Erasmi. Fo. LXXVI.

exiit & prorsum in immanissimā quandā feram abiit. Id ita euenisse iudices
in execratissimo illo sene: quid ego coner argumētis docere: quum sua cuiq;
memoria abunde satis exemplū suppediret! Q; si iuuenis sese gerebat isolē-
tius: videlicet patris abutēs īperio: num tu hunc continuo Tyrāni nomīne
donabis? Ergo ex eadē Tyrānide sexcētos Tyrannos facile reddideris. Nam
quis est omnino ī Tyrāni familiā: vel extremum mancipium: q non ipse pe-
ne Tyrāno sit ferocior: violētior: sceleratior? Filius (īquit) emolumētis īpe-
rii potiebatur: patri prēter nomē nihil cessit. Quasi vero non sit isthuc om-
ni Tyrānidi cōmune. Longe minīma fructuum pars, q solēt ex Tyrānide ca-
pi, ad ipsum redeunt Tyrānum. Quēadmodum ī latrocinio fieri cōsuevit:
prēdē cōmuniter ī oēs distribuuntur: vel ī eos potius quorū opera capiū-
tur. Alioquin non cohārebit cohors illa scelerata: nisi dux ille, quisquis fue-
rit, plus etiā permittat suis, q sibi ipsi. Solum nomē sibi proprie vēdicat. Et
in nullos est Tyrānus īdulgētior, q in scelerum ministros: quippe quorum
opera sentiat suum īperitū cōtineri. Proinde sub vnīus vmbra/ satellites om-
nis, omnis minister familiaris, leno, Tyrānidē quādā in ciues exercet. Rīdi-
cule fecero: si hoc quoq; coner argumētatione probare iudices. vidim⁹, sen-
simus, expti sumus: nisi forte tam diutine calamitatis memoriā tam paucu-
li dies obliterauerunt. Neq; enī esset res vsq; adeo misera Tyrānis: si vnīus
modo foret tolerāda violētia. Quot ferēdi latrones, quot sacrilegi, quot ex
extrema barbarie aduene, feris q hominibus similiores? Neq; defunt qui se
simulēt apud Tyrannum sceleribus suis gratiam premeritos esse: quo ni-
mirum hoc nomīne metuantur a ciuibus. Horum igitur vnum quemlibet
Tyrannum appellabis: & pro quolibet occiso Tyrānicidā prēmium petes?
Non ī tantum omnē exues pudorē opinor. Sed pater atate fessus omnē do-
minatum ī filium trāstulerat: quicquid Tyrānicum ī vrbe gerebatur, id iu-
uenis violētia cōmittebatur. Sed isthuc quantū absit ab imagine veri, quis
tam cecus vt non videat? Quis tam obliuiosus vt non possit experimēto re-
fellere? Ego tibi complures noīare satellites possum filio isolētiores. Ad hęc
veri simillimū est nullius isolētiā minus approbasse senē q filii: vel q odit
omnē Tyrannidis affectatorem, omnis Tyrannus: vel q intelligit ex illius
facinoribus longe plus inuidiē odiiq; sibi constare. (Callidissimi autē Tyrā-
ni est: eatenus legitimū imitari regnū: quatenus obtineri Tyrānis possit.)
vel q pater etiā pessimus, tamē liberorū nōnihil offenditur vitis, & ad cru-
delitatis ministeria alienis q suis vti mauult. Q; si clā patre rapinas, rapt⁹
atq; id genus facinora designabat filius: profecto non Tyrannū agebat: sed
inolētē satellitē. Sin approbāte patre, quasiq; p illū exercebat Tyrannidē

Lucianice respondens

utri tandem par erat imputari commissa: huic per quem gerebatur: an ei cuius autoritate arbitrioque fiebat! Non arbitror obscurum: quin huic cui in manu erat: nutu ne fierent, vetare. Quid autem non agunt per alios Tyranni? Nam ipsi quidem neque pueros emasculant: neque virgines abripiunt: neque prescribunt: neque bona diripiunt: neque phana dispoliant: neque hereditatibus manu iniiciunt: neque compilant ararium: neque tormentis excruciant: neque quemque iugulant: neque armis vicos expugnant: neque incendunt villas. Totum hunc Tyrannicum ludum per ministros exercet. In vnum tamen Tyrannici nominis inuidia competit: in vnum occidendum lex premium instituit: in vnum stringendi ferri ius facit: illos suae cognitioni referuat. Quorum ut quisque sua opera Tyranno profuit, ita aliud atque aliud vocabulum imponi potest: certe Tyranni vocabulum nemini congruit: nisi vni illi: sub cuius veluti clypeo, tota illa perniciosissimorum hominum colluies latitat. Arbitror vobis iudices sepe numero auditum esse: id quod eleganter a doctissimis viris est scriptum: Tyrannis non longas modo, verum etiam plurimas esse manus: plurimos oculos, eosque acerrimos: plurimas aures easque longissimas. Omnino prodigiosum quoddam est animal Tyrannus: multoque Titanibus illis Briareo & Encelado portentosius: centenis capitibus: centenis linguis: centenis manibus pedibusque. Quot enim habet scelerum ministros totidem habere membra videtur. Atque ut ex membris corpus: ita Tyrannis ex huiusmodi constat ministris. Verum ut illud quod corpus appellatur, nihil est aliud quam quiddam omnibus ex membris aggregatum: ita in Tyrannide, vnum quippiam est quod neque pes sit neque manus, nec ullum aliud membrum: contineat autem vniuersa: at ita contineat: ut ab his possit separari: idque Tyrannus vocatur. Proinde exaggera quantumlibet iuuenis insolentiam, violentiamque: praefectum arcis voces licebit: oculum nomines licebit: aut si maioris dextram: aut si ne id quidem satis: praecipuum Tyranni caput dicas licebit: Tyrannum certe vocare nequaquam potes. Vnum enim illud portentum Tyranni nomine lex censet: cuius autoritate tituloque cuncta haec membra velut animantur: idque vnum fortis cui permittit occidere. Non vult te in oculum aliquem inuolare: non finit ut caput aliquod amputes: ne tale quiddam eueniat: quod de lernaea hydra fabulantur poetae: ut pro vno capite resecto, duo pestilentiora subnascantur: pro vno excusso oculo, plures acriores succedant: pro vna rescissa dextera, multae robustiores subpullulent: vni? vitae te dominum arbitrumque constituit: qui sibi sit ausus Tyranni vindicare nomen: quo sublato futurum sit ut membra reliqua, quasi destituta spiritu, emoriantur: aut certe sanentur. At quid ego tecum tam accuratis argumentationibus ago? Possum illico tuis te verbis reuincere: ac veluti tuo te laqueo capere. Iuuenem pau-

Declama. Erasmica. Fo. LXXVII.

loante magnū patris satellitem nominabas. Nō inficiabere. Rursum alio lo
co dicebas oēm Tyrannidē occupasse filiū : solius appellationis honorē ces-
sasse. Qui cōuenit eundē & satellitē & Tyrannū appellari? Tum si cessit: nō
igitur vsurpauit Tyrāni nomen. Contractus autē verbis aut rati sunt: aut
rescindūtur. Lex hac tecū formula cōtraxit: si quis Tyrannū occiderit, prę-
mium ferat. Quid tu mihi iuuenis flagitia cōmemoras? Id te lex voluit oc-
cidere: quodcūq; illud esset animal: qđ Tyrannus diceret. Magnū (vt ipse fa-
teris) satellitē occidisti: nō Tyrānū: quid tibi cū lege rei est? At rē inquis le-
gis sequutus sum, nō syllabas: eum interfeci: quī caput erat Tyrānidis: pa-
ratus hāres paterni dominatus: libertatē peperī: seruitutē sustulī: hoc lex
sensit: huius rei authori pręmiū pręstituit. Satellitem inquā occidisti: nihil
moror quātum: qđ grauē: qđ ferocem: qđ scelestū: satellitem tamē occidisti Ty-
rannidis: nō caput: aut si caput: vnū e plurib? Sed hęc omnia tibi ex animi
sentētia largiamur: fuerit sane res tota Tyrānidis filius: pater nihil nisi vo-
cabulū quoddā inane Tyrāni: quēadmodū in fabulis habet, Echo nymphā/
nīl aliud qđ meram quādā fuisse vocem sine corpore. Qui tibi licuit in re tā-
ta/a verbis legis discedere? pręsertim ita dilucidis: vt pspicū magis nihil
esse possit: & cōmentitiā interpretationem domi tuę natam in iudiciū
adferre? Ego iudices nullum in re pti. exemplum perniciosius induci posse
iudico: qđ si cōsuecāt homines calūniosi a pręscripto legum recedere: & in-
terpretamēto, qđ ad prætendū facinus quisq; suū maxime idoneū cōmi-
nisci queat, id iudicibus obicere. Quis autē vnq̄ meminit de legis sentētia
quārī solere: nisi quum in scripto quiddam apparet ambigūe obscure ve dī-
ctum: aut quū ex verbis & euentu absurditas quępiam extitit: eaq; manife-
sta? In priore nō cuiusuis cōmentum: sed iuris prudētis respōsa: sed iudicis
sententia recipi solet. In hoc posteriore, necessitas ipsa cōpellit aliquātisper
a legis vocibus deflectere: & aq̄uitatē iuris potius qđ verba spectare. Duplex
itaq; periculum videtis iudices: alterū ne supersticiosa cauillatiōe literarū
legis ab eo qđ lex spectauit abducamur: alterū ne passim a pręscripto disce-
dēdo leges omnis & iudiciorū religionem subuertam? Quorum illud quā-
dem multo leuius est: propterea qđ vix vnq̄ accidat, vt legissator obscure
quid voluerit/explicuerit: aut absurdū quiddā exoriat. Hoc multo pericu-
losissimū, perniciosissimūq;. Etenū quę tādē lex futura est quā versutus ca-
lūniator, quo poenam effugiat, nō facile possit aliquo cōmento subuertere?
Neq; quisq; elabetur e iudicio vestro nocēs: nisi qui sit vsq; adeo nullius in-
geniū: vt ne friuolā quidem aliquā cōmentatiūculā queat inuenire. Atq; vt
cuiq; cōmodum erit: aut animi libido feret: ita p sene iuuenē, p Tyrāno sa-

Lucianicę respondens

rellitę: pro homicidio Tyrānicidiū: & passim aliud p̄ alio interpretabitur. Vestra interim iudices religio, vestrū iusiurandū, qua tandē ratiōe serua-
bitur: quibus nihil futurū est certi: qđ in cognoscēdo sequamini: verū ambi-
guas diuersasq; litigatorū cōiecturas spectare necessum erit: Ergo quum in
omni causa maximopere cauendū est: ne sine grauissima ratione a legis prę-
scripto discedatur: tum in hac nō periculosum modo, verū etiam absurdū
simū: quum legis verbis nihil possit esse dilucidius: sententia nihil æquius:
interpretamēto qđ pręter legis mentē inducitur/ nihil pestilentius. An cre-
dimus legis huius authorē vīq; adeo infantem, & verborum inopem fuisse:
vt dicere nō potuerit: qui quouis modo Tyrannidē sustulerit: huic premiū
esto: si modo isthuc sensisset? Neq; vero fugit illum/ totā Tyrannidē per sa-
tellites & pręfectos exerceri solere: permultosq; in his esse vel Tyrannis ip-
sis sceleratiores: atq; vt ita dixerim Tyrānicos magis: & omnino supplicio
digniores: nisi & omniū omnia ministrorum scelera Tyranno imputaren-
tur. In vnum tamen illū qui hoc nomine censetur, tibi ferro grassandi facul-
tas data est. In reliquos nō tibi permittitur idem. nō q̄ illos vita dignos iu-
dicet lex: sed q̄ vnus cāde totā Tyrannidē tolli velit: non multorum cēde
reddi duriores. Tū erat legi simpliciter parere: neq; eius verba quasi plū-
beam quandā regulam ad tuum facinus accōmodare: verum ad illius prę-
scriptum factorū tuorum rationē instituere. Prasertim in hoc exēplo: quo
non aliud potest admitti pestilentius: vt ex legis arbitraria interpretatiōe/
quem velis interficiendi tibi pro tua libidine licentiā sumas. Nō illud hoc
spectādū loco iudices: q̄ inuisus reip. sit qui occisus est: q̄ maiore etiā suppli-
cio dign⁹: verū id etiā atq; etiā perpēdere oportet: exemplū pręter leges
ingulādī homines, semel in ciuitatē receptū, semel vestrīs sentētiis appro-
batū, deniq; premio cōpensatū, quo tādē licētiā sit processurū. Qđ iste sibi
in Tyranni filiū licere voluit: hoc alius sibi volet in ditissimū quēq; ciuium
licere. Quisquis pauper a locuplete cōtumelia afficietur: protinus Tyran-
num etiā appellabit: & veneno aut ferro adorietur. Postremo si cui magistra-
tus nō placebit: si cui iudex erit inuisus: non dubitabit e medio tollere. Por-
ro ad facinoris defensionē, sophistā quēpiam aut Sycophantā consulēt (Si
ipse ingenio stupidior fuerit) & nouā legis interpretationē vobis adducet:
dicet nil aliud sensisse legislatorē: q̄ vt huiusmodi ciuiū genus nō noīe, sed
re Tyrānidē agentū, ferro/igni/veneno tollat a medio. Atq; ita breui futu-
rum est: vt qđ in vno factū semel & pbauimus & gauisi sum⁹: id in multis
sapius & doleam⁹ & improbem⁹. Creditē mihi nō mediocre discrimē, neq;
cōueniēter accipiēdū: vt titulo repro/priuatus hoīem indēnatū interficiat.

Declama. Erasmi. Fo. LXXVIII.

Id ita esse facile liquebit: si qdē aīaduerrimus: nihil omniū esse: qd lex par-
cius circūspectiusq; pmiserit. Etenim (si memini) tribus dūtaxat tēporibus
lex indulfit: vt quis citra iudiciū hominē occidat. Primū adulterum: sed in
vxoꝛe deprehēsum: id qd intemperāti & insuperabili mariti dolori donatū
est. At ita si corpus vtrūq; pariter interimat. Si argumētis idoneis depre-
hensum fuisse doceat. Deinde in vi depellēda. At ita si demonstres te mortē
effugere nequissē: nisi mortē intulisses. id lex ita interpretat: quasi sese tua
ri potius sit isthuc: q̃ aliū occidere. Vterq; tamē facti sui rationem reddere
cōpellit: statim sese prodere: nec expectare donec i iustrahāt: atq; (vt ita di-
cam) vltro semet reum facere cogit. Qz si oīa cōstabunt argumēta: ita de-
mū a lege dimittitur: vt venia nō laude dignus esse videatur. Postremo in
Tyrānicidio: vbi ppter periculi suscepti magnitudinē lex prēmium quoq;
proponit: at ita si eum quē tibi lex isto velut insigni Tyrānici nominis deno-
tauit, fortiter occideris: nō si scelestū alio scelere sustuleris, neq; patietur te
ius occidēdi pmisum, latius q̃ ad vnicū Tyranni caput trahere: nisi si quis
obstet: vt p illius necem tibi necesse sit ad illum penetrare. Iamq; hoc factū
tuū secunda illa ratione defenditur. Huic tercio generi fortasse pxima vi-
deatur: hostem in bello feriendi facultas: quam tua tamen libidini lex non
permisit. Nisi palā hostis sit declaratus: nisi in iperatoris verba iuraris: nisi
ille aciem eduxerit: nisi signa canere iusserit: tibi fraudi futurū est, hostem
interfecisse. Tu dicturus es. Hostē occidi: nam plusq; hostilia faciebat, nomē
hostis tātum aberat: re hostē agebat. Lex respōdebit: suarum partū fuisse:
hostem declarare: ac tuo fortasse scelere fruatur: verū ne scripat exemplū,
pēnas de te sumet. Quid autē aliud abs te factum est? Vnum tibi lex nomi-
natim designauerat: tu illius vocabulū tuapte aūthoritate in aliam trans-
fers: qd nisi in vnū nō potest cōpetere: neq; traduci debet ab eo cui lex attri-
buerit: ne tibi fas sit aliquādo quem voles magistratū, quē voles iudicē, quē
voles ciuem, Tyrannū appellare. Neq; vero sine grauissimis causis. lex tot
vinculis astrinxit hanc in vitam alterius licentiā. Perpēdit nihil maius eri-
pi cuiq; posse, q̃ vitā: vidit in extinctū facile varias causas confingi etiā im-
pune posse: quādoquidē ille nō sit refutaturus: q̃ iacet. Vidit q̃ multis titu-
lis suū quisq; dolorē posset pratexere: si post occisum hominē vlla causa re-
cipiatur: ppter eas quē legibus sint expressæ. Quid q̃ grauatim sibi quoq;
lex pmisisse videtur: vt hominī vitā eripiat: q̃ cōperta, q̃ multa requirit ar-
gumēta: q̃ multa cōcedit reo: q̃ maligne agit cū actore: quē nō nisi suo peric-
ulo vult accusare: quātum spaciū largit ei qui defertur: q̃ liberā iudiciū re-
iacionē. Quantū igitur a mēte legis abesse putas: vt cuilibet permittat vel

Lucianicę respondens.

pro suo priuato dolore, vel domestica iuris interpretatione, hoc est subuersione, in cuiusq̃ vitam grassari! Neq; ad rem pertinet q̃tum criminū aceruū exaggeres, q̃tūvis etiam verorum, addo notorū: dicas parricidā, sacrilegū, incestum, proditorē, peculatorē, veneficum, iterfeci. Tyrānum lex iubet occidi: at hic vnus multis Tyrannis erat sceleratior pestilētioreq; ciuitati. Ad ista tam multa crimina lex tibi verbo respondebit. Nihil moror q̃ fuerit scelerosus, q̃ perijt: in vnum Tyrannum tibi ius fecerā occidēdi: in reliquos in ius trahēdi. Si detulisses: auditus reuictus dānatus a me palam poenas dedisset: omniq; reipub. salubri exemplo fuisses. Nunc tu priuata libidine iterficiēs, pro saluberrimo exemplo, perniciosissimū in ciuitatem iduxisti: & legum istaurationē / a legis violatione auspicas: hoc est malis malo mederi studes. An me clam esse putas, q̃ multi sint ī hac turba vita indigni: morte dignissimi! At eos meę cognitioni nō tuis manibus seruos: sunt fora, sunt tribunalia, sunt iudices, sunt carceres, secures, carnifices. Quur tu mihi p̃ire conaris: quur nullo mādāte mgrātū occupas! & dū Tyrānicida videri vis: Tyrānū imitaris! Nā quo alio noīe tā opere mihi est inuisus ille: nisi q̃ mihi parere recusat: & p̃eire conatur! Ei demū ferrum tractare licebit: cuius manibus ego p̃misero. Si iuuenē occidisses, q̃ non alia patuisset ad Tyrānū vias: darē veniā necessitati: nunc occidisti, non obstitentē, non auxiliū ferētē patri: sed patris opem īplorantē. Huius vnus cade cōtētus discessisti: Tyrannum nec īpetisti: ī quē vnum tibi ius feceram. Meum erat expendere vtrum ex vsū reip. fuerit an iuuenis occideretur: maluerā illum exquisitiōribus excruciatū sup̃pliciiū exemplum oībus edere. Neq; hac dico iudices: quasi pax gaudeam pariter cū patre sublatum filiū: vtinā eadē opera simul oēs sint oppressi, q̃buscūq; Tyrānus placet. Sed quis prohibet: simul & gaudere, q̃ deorū bonitas nobis hāc rem bene verterit: & tamē non cōmittere vt huius temeritas si iudicio cōprobetur, ī legē atq; ī exemplum trahatur! Nec de iuuenis iniuriā vindicāda nunc agitur: sed de legis violatē maiestate. Non enī par est: vt cuiq; personæ p̃ter ius extincti odium ī scelere suffragetur. Neq; tam spectādum ī quē commissum sit facinus, q̃ quo exemplo cōmissum. Alioqui quur non eadē opera, fas sit ī Tyrāni nepotes, pellacas, pueros, vxores, libertos, lenones grassari! Bonā Tyrānidis partē vxor saepe numero suggerit. Ad summā immanitatē / nonnunq; libertus aliquis, aut vernula īstigmat: quur non & hos iugulas! Si tibi ius est astimatione priuata meritorū ciuē iugulare! Quid qđ est aliquid Tyrāno nocētius: ī qđ tñ haud quāq; tibi ius sit occidēdi. Finge esse qui totam hanc urbē, tēpla, domos, curiā conatus sit incēdere: imo qui iam compluribus locis ignem subiecerit:

Declama. Erasmica. Fo. LXXIX.

sed incendiū subito exorto imbrī restinctū: authorem non obscurū, verum
abditū latitare. Eum forte fortuna repertum manu tua trucidas. Num lex
tuū factū approbabit! Non opinor. Atqui Tyrāno ille quāto erat nocetior!
Tanto nimirū quāto est atrocius ciuitatem semel funditus euertere: q̄ exa-
pilare: ciues vniuersos vno igni finire q̄ in pauca quædā sæuire capita. Et
tamē in vnū Tyrannū stringendī ferri potestas priuatim permittitur. Illū
deferendi modo ius habes! Hic in re tam aperta legis mentē calūniari: & nō
uo interpretamento tuū facinus palliare: quid tandē aliud est q̄ legū autho-
ritatem euertere: atq; id per cuniculos quosdā agere: qd Tyrannus palā ac
vi facere cōsuevit! In recipiēda lege fas est populo causam aequitatēq; legis
excutere. Caterū receptæ & longo iam vsu cōprobata simpliciter oportet
obtēperare. Neq; enim existimandū est maiores illos nostros viros sine con-
trouersia sapiētissimos ita sine grauissimis ratiōib⁹ instituisse: vt priuatim
interficiendī Tyranni facultas vnico capite finiretur. Primū ad iugulādī li-
centiā fenestrā aperiendā ciuib⁹ non putauerūt: deinde perspiciebāt Ty-
rānidem fatale quoddā esse reip. malū: qd minore noxa toleraretur: q̄ male
exagitaretur. Neq; posse semel tolli: nisi Tyrāni ipsius cæde. Quo submoto
videlicet qui legib⁹ imperabat, nō parebat: iam nihil opus esse priuata au-
dacia: nimirum illis in reip. administrationē vindicatis. Qz si Tyrānus in
ius vocari potuisset: ne hunc quidē tuæ dextræ arbitrio permisissent. Vide-
bant & illud. Tyrānidē nonnullā habere monarchiæ legitimæ speciem: hoc
tantū interesse: q̄ in monarchia / populus regi paret: Rex legibus. in Tyran-
nide oīa vnus libidini subiecta sunt. Rex publicā spectat vtilitatem: Tyran-
nus priuatim suā: vnde publicitus expedit, vt Tyranno veluti principi legi-
timo ciuitas pareat: donec idoneus aliquis vindex extiterit: qui legum au-
thoritatē in pristinū statum restituat: atq; id vnus (si fieri potest) capitis
iactura. Nam hac moderatiōe in fatalibus illis pestibus, quæ totū reip. quasi
corpus corripunt, legū prudentia cōsuevit vt: vt exēplo magis, q̄ admissi
talione, morbo medeatur: ne dum ciuitatē sanare studet, magnam ciuita-
tis partē interimat. Hinc est q̄ in seditionibus publicis / nō nisi in ipsos au-
thores cōsuevit animaduerti: reliquis quos tempestas illa cōmouerat, dari
venia: aut vix etiā dari venia: qui in publico reip. tumultu quietē egissent.
Quæ potest autē pestis esse fatalior: q̄ Tyrānis! Quæ sese latius in ciuitatis
membra diffundit! Quota quæq; vrbis pars ab hoc vitio sincera potest esse!
Omitto iam quicquid est ambitiosorū: ære alieno obstrictorū: scelere cōta-
minatorum: barbarorū (nam hæc tota sentina hominū Tyrānide gaudet:
vt in qua nullis maiora: q̄ sceleratis sint præmia) bonos etiā ciues hoc malū

Lucianice respondens

inuoluit: dū vel timēt fortunīs suis: vel rectū iudicāt seruire tēpori. In hoc itaq; rerum statu leges nō extinctæ sed oppressæ modo, cautim & circūspiciēter agūt: intelligunt hoc hulus citra summā ciuitatis perniciē exasperari nō posse: vnus capitis dispēdio cōmode sanari posse. Quare docto cuiuspiā medico præmiū ostēdunt: digito demonstrant qđ mēbrū secari velint: quibus abstineri. Caput indicatū illi: tu dextram secuisti. Illæ Tyrannum: tu Tyrāni satellitem occidisti. Quo pramio dign⁹? Nempe eo quo qui morbo incite exagitato/totū hominē in extremū vitæ discrimen adducat: quo qui hominē legibus vetatib⁹ occidat. Neq; ego nūc te cadis reum ago: aget alius fortassis: cuiuscūq; lubitū erit: verum illud modo consiliū fuit: ostendere tibi qđ insignitæ sit impudētiæ in ea causa: tā eximiā tibi vēdicare laudē: tam egregia polcere præmia: i qua nequeas obrinere: si modo recti exactius ac seuerius agat: vt graueis poenas effugias. I nūc & curiosum me voca: qui tam candide tāq; ciuilit̃er tectū agam: vt quum te possim in graue discrimē vocare: sat habeā legis & reip. causam defendere: ne circūuenta prēmii dare cogatur ei qui nihil boni sit promeritus. Id qđ nō iudicibus modo (quib⁹ isthuc iam dudū liquere puto) verum tibi etiam ipsi cupio persuadere: & facturum me confido: si modo tātis per animū possis attendere. Vn igitur: vt quēadmodū tu faciebas: itidem & nos summarim totā causam ob oculos reuocemus: dispiciamusq; qđ multa tuo in facto defyderentur ad id: vt legi satisfeceris: & q̃tum tu sis hallucinat⁹: quū multa diceres etiā superesse. Tria quædam requirit lex: & ita requirit vt si qđlibet horum desit: aut poenā te, aut certe nihil gratiæ debere se credat. Quorum ego non vnum aliquod: sed vnūquodq; deesse docebo. Quod si facio: vtrum æquo animo cedes prēmio: an impudenter petere perflites? Ergo rem accipe. Nisi tria hæc tibi cōstiterint: non est quod Tyrānicidæ prāmii petas. Animus: via: & effectus. Animus duo quædam complectitur: vel quid speraris: vel quid proposueris. Nam si Tyrannum per imprudētiā occidisses: si præter propositum: non magis profecto pramium tibi debeat: qđ si quis Tyrāno amicissimus idem fecisset. nam idem potuit accidere. Tu porro quid propositi in arcem attuleris, ipse videris: ita demū legi persuasum erit: te voluisse occidere Tyrannum: si occideris. Non occidisti: atq; id etiam quum tibi in manu fuerit (vt ais) si libuisset interficere. Lex negat sua referre: vtrum Tyrānicidii propositum in arcem non attuleris: an allatum repente mutaris. Iam quid speraris excutiamus. Qđ isthuc leges non ita valde curiose pensculantur: sed tamen in tam absoluto facinore partes omnis cōstare oportet. Quid em̃ si Tyrannum interfecisses: quo Tyrānidem ipse occupares: vtrum prāmii

Declama. Erasmica. Fo. LXXX.

6

sperares! an supplicium metueres! Quid si quo priuatum animi tui dolore
vltisceris, Tyrannum occidisses: atq; id esset palam: num præmiū aude-
res poscere! Quid: si Latrones Tyrannum forte fortuna obuium obtrūcas-
sent: num ad hunc honorem aspirarent! Quid si quis Tyrāno priuatim in-
sensus, magna te pecunia conduxisset, quo ei Tyranno venenū dares dedis-
sesq; num quæso Tyrannicidæ præmiū postulares! Ego hic tecum non ago
coniecturis: nihil dico in vitam tuam: quæ quidē obscurior est: q̃ vt tu alio-
qui tam gloriosus quicq̃ de ea ausus fueris dicere: illud vnum affirmare nō
dubitem: qui Tyrānum quum tuto licuerit, non occidit: plane noluit occi-
dere. Qui eum occiderit: cuius mors extremū exitium reipu. videretur ala-
tura, potius q̃ vllam cōmoditatē: is aut priuatim dolorē vlcisci voluit: nō
libertatem publicā vindicare: aut emolumentū suum sequutus est reip. pe-
riculo: nō suo periculo reip. studuit prodesse. Postremo non potest nisi glo-
riæ ieiunio adductus videri: qui tam insolēter se iactat. Nō potest nō vide-
ri lucrum sequutus: qui tā improbe præmiū flagitat. An nō vides igit̃ quā-
topere hac parte a tota legis mente dissentias! quem illa tuæ vitæ periculo
sua causa voluit occidere: eum tu non solum volens præteristi: verū etiam
periculose in remp. irritasti: quem sua causa noluit occidi, et tu maximo no-
stro periculo tui compendii, aut animi fortasse gratia iugulasti. Sed finge te
animū Tyrānicidæ dignū ad facinus attulisse: lucri perinde vt vitę cōtēpto-
rem: magni tamen refert, qua ratione Tyrannidē tollere aggrediaris. Iam
enim omnia tibi ex animi tui libidine largior: quę tamē nemo alijs tibi cō-
cessurus est. Te in filio iugulasse patrem: in nō Tyrāno Tyrānum. Largior
isthuc Delium aliquē tibi prædixisse: vt certū præscire potueris: qđ ipse etiā
vix diuinare Delius potuerit. Licuisse tibi patrē occidere: si libuisset: verū
hoc poenæ gen⁹ tibi magis placuisse. Sustuleris sane Tyrānidem: idq; noua
quadā & inusitata ratiōe. Vides q̃ multa tibi dono. Tamē obstitam tibi nec
sinā ferre premium: ppter ea q̃ ea via sustuleris: quę legi nō probat: quę nō
expediat moribus ciuitatis: quę nō sit forti viro digna. Age quid si Tyrāni
filium infantē in cunis iugulasses: & rursum adfuisset Delius ille: per quem
certū præscire posses fore: vt necato puero, pater sibi mortē accerseret: atq;
id euenisset, ytrum te tanq̃ Tyrānicidā suspiceret resp. an potius tanq̃ im-
manem & ferum hominē execraretur: qui in eā sæuieris atate: cui etiā ab
hoste armato parçitur: quę leonibus etiā miseranda videatur! Quid ergo?
Vtetur tuo maleficio resp. ceterū exēplū haud quāq̃ p̃babit. Quid si Ty-
rāni vxorem, quā ille misere deamaret, per vim constuprasses: atq; ille eius
impatiens contumeliæ fugerit e vita: ytrū Tyrānicidū laudē flagitabis: an

Lucianice respondens.

raptus & adulterii supplicium potius formidabis? Res obscura non est. Conferā tuo facto propiora. Quid si Tyrāni medicus quum esses: veneno egrotāti dato, illum sustulisses: vtrum vt veneficum oderit te resp. an vt virum fortē admirabitur? Tyrānū sublatū gaudebit: facti rationē modūq; detestabitur. Quid si quum te Tyrannus familiariter vteretur, tu ī conuiuio prętextū necessitudinis venenum porrigeres. Deniq; si per magicas imagines ac maleficas quasdam deuotiones Tyrāno vitā ademisses: vtrum a lege prēmium an poenā expectares? Atqui Tyrannidē vtcunq; sustulisti. Euētū gaudet lex. Verum exemplū tam pñciosum ī rēp. non recipit: vt consuescāt ciues scelus vlcisci scelere: patrem ī filio iugulare. Vides quātum momēti sit ī modo viāq; vt factum tuum approbetur? Qđ lex pmittit vt fiat: non statim pmittit: vt id viā qualibet efficias. Adulterum ferro occidere licet: veneno aut īcantamētis non licet. Quir ita? Quia pestilēs exemplum omnino tractare venena. Nec id vlla causā q̄tumuis honesta, finit ī ciuitatē irrepere. Quid qđ ne hostē qđem veneno: aut malis artibus īterficere fas est? Nā nūq̄ non īprobat maleficia lex: & veneno tīcta tela etiā ī bellis īterdicta sunt. Q, si modus facti superatur ī his: ī qbus nullum petitur prēmīū: quāto magis id fiet: ī his ī quibus summum petitur? Lex triumphum statuit: ei q̄ certum hostium numerū fuderit. Fuderit aliquis non acie: sed aquis & pabulo veneno tinctis. Vtrū ciues hunc equis oculis spectare poterunt triumphatē: an potius sicuti veneficum oderint: auerfabuntur: execrabuntur? Quid qđ priuatis etiā ī rebus viā modūq; perpēditur: quo magis idem oportebit, tū ī publico, tum ī splēdidissimo facinore: vt a quo conueniat omnē sceleris suspicionē abesse? Age illud tecū reputa: si medico mercedē pactus esses: quo te morbo leuaret: atq; ille nō phar macis sed maleficiis & īcantamētis morbum exemisset: vtrū prēmium dabis: an magis hoīem ī ius trāhes? īiuriē malis artibus datę reum ages? Clamabit ille morbo te leuati: qua viā quid isthuc tua refert? Hoc tātum spectabas: vt morbo liber esses: ei rei merces est promissa. Ingratum te vocabit: q̄ nisi sua opera ne esses qđem q̄ prēmium negare posses. Tu protinus respōdebis, opinor, medico te prēmium esse pollicitum non mago, neq; deberi quicq̄ nisi rē malam ei, q̄ beneficium male dederit. Q, ne dedisse qđ videtur, q̄ malum malo tollit. Id enī mutare est īcommodum: non amouere. Dices enī aio nocitum: dum corpori subuenitur. Atq; istam litē vīnces: etiā ī iniquo iudice. Atqui eadē aut melior etiā & vīncibilior est tecum causā legi, q̄ quę tibi futura fuerat cum medico. Nam ibi de priuata mercedula disceptaretur: hic de publico honore. Ibi falsus est vnus: hic legi fraus fracta: per quam cautum oportuit ne quisq; ci

Declama. Erasmica. F. LXXXI.

uium circūueniatur. Ibi salus data: certa quidē et efficaci, sed suspecta et improbata via: hic nefario scelere (quur em̄ nō sic appellat̄ homicidiū: quod ī ciuē cōtra legē admissū sit!) nō libertas restituta: sed in extremū discrimē adducta Resp. quandoqdem tuū factū p̄inde habet: ac si medicus q̄spiam ad curā mercede cōductus, venenū p̄ remedio ministret: qđ tamē agrotanti (ita vt nō raro consueuit accidere) p̄ occasione morbi adimat. Qui reuoluit suis fatis acceptū feret q̄ uiuat: tibi mortē tamē si vitarit/imputabit. Neq̄ sua referre putabit: vtrū impit̄ia/ an p̄peram ac studiose p̄ pharmaco venenū porrexeris: p̄pterea q̄ tui fuerat officiū/ aut nō suscipere negotium aut fidē simul et artē et industriā ac diligentiā, et q̄qđ a p̄bato artifice solet requiri, ad curā adferre. Sed age sinimus adhuc possidere te qđ dudū sumus largiti: vt plane ista via tyrannū occideris citra vllū Reip. discrimen. Lex nō approbabit facinus tuū: nisi non tantū a crimine, verū etiā ab omni criminis specie p̄cul abfuerit: ne videlicet ea q̄ ī hoc potissimū adhibita est in ciuitatē, vt maleficiū omne secludat: incolumitatē suā quā conueniebat aut deo cui p̄iā/ aut certe diis simillimo hoī acceptā referri/ scelerī debere dicatur. Nō approbabit inquā: nisi tyrannū ip̄m quē noīatim indicauit ip̄sa/ quaq̄ p̄mittit via sustuleris: ne p̄ primā istā piculosum exēplū in Remp. irrep̄at. Postremo nisi ferro, nō clanculariis ac maleficiis artibus: nisi virtutem: nisi manu: nisi vitā tuā manifesto cōtēptu tyrannū trucidaris. Neq̄ em̄ huc tantū spectat lex: vt tyrānus in p̄sens submoueat: verū illud multo magis respicit: vt oēs mortales intelligāt/ in ea ciuitate viros esse fortes: q̄ non vereant vitā suā dispendio patriā cōmodis cōsulere: ac p̄clari exemplo facinoris/ omnes etiā in posterū ab affectatione tyrannidis deterreantur: cū videant in ea ciuitate nullum esse tyrānis satis tutū p̄sidiū: quādoquidē illud nemo nescit: q̄ vitā suā sit cōtēptor/ eum esse alienā vitā dominū. Nam quod omnino satellitū: quā excubia: qui parietes: quā arx: quā arma aduersus huiusmodi animū tyranni caput defendant: qui patriā libertatem sua vita bene credat emi! Postremo autem: vt maxime tibi cōstet animus: vt constet via: id quod est totius negotiī caput non effecisti. Tantum enim abes/ vt tyrannū occideris: vt quantū in te fuit/ tyrannidē maiore in modū auxeris, interfecto tyranni filio. Quid aut̄ refert: malitia/ an stultitia Remp. in discrimen adduxeris! Nam illo quod vulgo dicunt nihil verius. Intempestiuā beneuolentiā nihil a simultate differre. Tantū abest vt occideris tyrannū: vt ne suspicari quidē potueris id euenturū: vt ip̄se semet occideret. Sed iuuenē occidisti patre insolentior ē: qđ tū postea/ si patri et huius scelera lex imputat! Magnū p̄inde tyrāni satellitē: nō tyrannū occidisti. Sed

Lucianicę respondens

paratū tyrannidis heredem occidisti: in tyrannidē succedit, q̄ prior, q̄ po-
rior est in occupando. Verū esto sane, certū heredem sustuleris: igitur qui
tyrannus erat futurus interemisti. Atqui quod futurū est: id nondum est.
Porro lex eum q̄ iam tyrannus sit tolli iubet: nō quē aliquādo futurū diui-
nes. An qui statuā ex pacto debeat / et rudem truncū prestiterit: fidem per-
soluisse videat? Nō arbitror. Vbi nunc igitur sunt illa tam multa: quæ
tibi ad præmiū postulandū supererant? Vides q̄ ne vnū q̄dem omnī tibi
constet: quorū nihil oportebat deesse. Volui inquis, id demū voluisse te lex
credit: quod effeceris. Postea e re nata propositū est cōmutatū. Hoc igitur
præmiū tibi debetur: qđ ei qui in Olympiis medio e cursu relicta mera / ad
carceres reflectit habenas. At periclitatus es. Proinde id laudis auferes: qđ
is qui sudauit in Olympiis / nec vicit. Sed occidisti deniq; verū eum quem
neq; lex p̄mittebat arbitrio tuo: neq; ex vsu publico fuerat, occidi. At bene
vertit ciuitati qđ fecisti. Numini igitur gratia debet / talī: qualem Palladē
Atticis fuisse ferūt: de qua puerbiū extat: q̄ Atheniensium male consulta /
in bonū exitū vertere consueuit. Nō tu leges seruasti, sed sustulisti: nō liber-
tatē restituiisti, sed numē aliquod huic vrbi ppitium: quod euentū tuæ te-
meritati debitū sua cōmoditate a nobis auertit: qđ tuā stultitiā nobis ver-
tit in occasionē restituendæ libertatis. Nō ego ingrātū erga te populū cō-
stituo: imo tu populū ingrātū in deos reddere laboras: quē quī semel in pe-
riculum vocaris: ne p̄ simplici tyrānide duplicatā pateret: nūc rursus in
discrimen trahere conaris: ne ab iratis sup̄s in pristinā seruitutē, aut gra-
uius aliquod infortuniū retrudat. Quid tu te fucis et phaleratis dictis in
alienū meritū insinuas? Quid tibi in eo negotio laudē vniuersam vēdicas:
ex quo præter poenā temeritatis, nihil ad te redire merito possit? Si Reip.
si iudicibus / pbare potes aīm tuū tyrannicida dignū: q̄ nullū piculum vitæ
Reip. causa recularit: si facinus nō scelere / non p̄nicioso exemplo, sed legiti-
ma via pegisti: si fortuna tuis egregiis conatibus bene expetitū dedit euen-
tum, aude tyrannicidā te vocare: aude pulcherrimū ac pene diuinū mun⁹
a Rep. p̄scere: aude nobis seruatas leges: restitutā ciuitatem: aude templa
aras / focos / fortunas omnis / tutos pucros / inniolatas virgines / spolluta ma-
trimonia, deniq; hoc ip̄m q̄ hic lege et apud iudices agimus / exprobrare:
aude mihi minari, q̄ obstiterim: aude ciuitatē ingratitudinis insimulare:
nisi laudem p̄meritā p̄soluerit: aude iudices / vel iniquos / vel corruptos cla-
mitare: nisi suis sententiis præmiū tibi decreuerint. Cōtra / si suspectū quid
volueris: si piculosum: si cōtra leges: si cū scelere conūctū quod feceris: sit
pudor / ac define tandem improbe præmiū flagitare: qđ nulla ratione p̄me-

Declama. Erasmica. F. LXXXII.

rueris: poenā, si sapiis, incipe deprecari. Isti huc fortassis ab aequitate iudicii, a ciuitate deorū munere leta, queas impetrare. Neq; em̄ putes vnū me te a prāmio deterrere. Imaginare isthac in cā piter et leges/et Remp. et deos tibi aduersari. Puta leges his tecū verbis agere. Si nos vere restitutas videri vis, sine nostrā authoritatē primū in hac tua cā valere. Lōge plus laudis ex hoc iudicio referes, si nobis cesseris: si parueris: si tuā cupiditatē nro submiseris arbitrio: si primū exēplū in te ciuibus edideris, reuixisse nos: si mōstraris ciuitati iā nō ex sceleratorū libidine, sed ex nro p̄scripto cuiq; viuendū eē. Atq; altera ex pte Remp. hac tecū ofone vtī puta. Si ciuē bonū mihi prae stare studes, nolī hanc stultitiā notā mihi inurere: vt in posterū re cognita dicar ebrietate quadā gaudiorū ei prāmīū decreuisse, cui poena magis debere: nolī mihi deos, quos vix deniq; tā diutinis votis, tot sacris, tot p̄cib⁹, tot meis malis placui/ cōmoui/ ppitios reddidi: denuo p̄ ingratitudinē iratos atq; infensos reddere. Sine vt mihi p te liceat/ saltē illorū beneficio frui. Q₂ si te neq; leges/ neq; Resp. cōmouet, certe deorū ofonē vereri debes: quos ita tecū agere putato. Quid tu te ī nse laudis possessionē ingeris? Quid honori nro inuides? Quur nō sinis nos in hanc ciuitatē ppetuo benignos esse? Quur tuipe tā ingratus existis? Ciuitas hac semel mihi restitutā libertatē debet: tu bis debes/ cōmoditatē nra: et q Remp. seruauimus: cuius tu ps es et q cōmoditate nra tuā piculosa stultitiā vel scelus potius in maximā felicitatē verterim⁹. Etem̄ nisi nos dextri/ ppitiq; adfuissemus, qd aliud tu q̄ pias: et p te Resp? Q₂ si plane cōtendis: vt pmiū aliqd feras: abūde magnū pmiū a nobis p̄solutū est: q p nos res a te male instituta bene verterit. A legib⁹ merito maior relata gfa: si nra p̄speritatis respectu/ temeritatis simul et sceleris veniā cōdonarint. A ciuitate satis amplā laudē feres: si ea patiat vt in restitutā libertatis historia tuū quoq; nomē admisceat. Hac laudis pte cōtent⁹ define nobis debitū velle p̄ripe: ciuitati munus nrm eripe: legib⁹ authoritatē adimere. Sed finē facio/ nimirū extillata iā aqua. Qd̄ supest nsc vīa ptes sunt iudices statuere: vtrū secundū leges, secundū deos, scdm Rēp. sniam dicere: an secundū hūc glōsolum ostētatorē pnūtiare velitis. Vtrū hāc vrbis felicitatē huius temeritati, huius sceleris acceptā ferre malitis: sapi⁹ exprobrādā: et breui fortassis a sup̄is iratis (id qd̄ abominor) auferendā: an in deos qbus sine cōtrouersia tota debet referre: eorundē pietate seruandā/ agendā/ beneq; fortunādā. Verū magis ex vsu sit: vt primo hoc iudicio statim leges circūuentae dicant: an vt appareat / legū restitutarū seueritatē/ et iudicii sapientiam aduersus vnus inquā postulationem valuisse.

Finis declamationis Erasmicæ.

Luciani Libellus

LVCIANI LIBELLVS DE IIS QVI MERCEDE CON-
DVCTI IN DIVITVM FAMILIIS VIVVNT:
ERASMO INTERPRETE.



LT quid tibi primū/amice: aut quid postremū (quēad-
modum vulgo dici consuevit) recēseam : ex his quæ
tum facere tū pati cogūtur: quī mercedis gratia sese
in alienas domos, conuictūq; tradunt alienū: quīq; in
locupletū istorū amicitia accēsentur: si modo eiusmodi
illorum seruitutem, cōuenit amicitiam appellare.
Noui enī permulta atq; adeo pleraq; omnia quæ illis
ibi soleant accidere: non per louē q; ipse ea experimēto cognorim (neq; enī
mihi vnq; experiundi incidit necessitas, ac ne quādo incidat dīi prohibeāt)
sed q; complures, qui in hoc vitæ genus inciderāt, apud me soliti sint com-
memorare: partim qui in ipsis etiā dū malis constituti, quæ & quāta ferrēt
deplorabant: partim qui tanq̃ e carcere quodā profugi, nō absq; voluptate
recordabantur cōmemorabātq; ea quæ fuerāt perpeffi. Imo iuuabat reuo-
care ob oculos, quas erumnas effugissent. Atq; hī quidē digniores mihi visi
sunt: quibus fides haberetur: vt qui eius sacri ritus (vt ita dixerim) omnis
omniaq; mytheria pdidicissent, cūctaq; ab initio ad finē vsq; perspexissent.
Hos igitur haud quāq; indiligēter nec oscitanter audire soleo: veluti nau-
fragium quoddā, ac prēter spem obiectā salutē enarrātes. Cuiusmodi sunt
isti qui in templis derafo capite, complures simul obambulantes, immanes
vndas, procellas, sublatos in cœlū fluctus / iactus / malos fractos / gubernacu-
la reuulsa narrant. In primis autē geminos Castorē & Pollucem apparētes
(Nā hī pēculariter ad hāc tragoediā prinēt) aut aliū deū quēpiam repēte
(quēadmodū in fabulis fieri cōsuevit) exortū: summīq; antēnis insidentē,
aut iuxta clauī adfidentē, qui nauim ad littus aliquod molle dirigeret: ad
qd̃ appellens futurū esset, vt & ipsa paulatim ac lente solueretur, & ipsi tu-
to in solum descēderēt: idq; ope fauoreq; diuino. Atq; isti igitur, p̃multa id
genus ad p̃sentē commoditatē, exaggerantes cōmemorant: quo videlicet a
pluribus stipē accipiant: si non calamitosi modo: verū etiā dīs chari esse vi-
deantur. Porro iī dū eas quas in tectis rulerūt tēpestates referrēt, atq; ima-
nes illas vndas, quīn etiā decumanos fluctus, si fas est dicere: & quēadmodū
primū a littore soluerint mari tranquillo: quātūq; molestiarū perpetua na-
uigatione sint perpeffi: dū sitiūt, dū nauseāt, dū salo pfundūtur. Deniq; quē
admodū infelici nauigio in cautē quāpiā sub vndis latētē, aut in scopulū ali-
quē pruptū, & asperū illiso / fractoq; miseri ægre enatarint, nudi, cūctarūq;

De merce. condu. F. LXXXIII.

rerū inopes. Hæc inquā quī referrent, mihi quidē vīsi sunt p multa præ pu
dore subtricare / volentesq; ac scientes obliuisci. At ego etiā illa / p̄terea autē
et alia nōnulla ex illorū narrationibus cōiectās / dephendi q̄cqd̄ cōtinuū cū
eiūsmodi cōuictibus cōiūctū est. Quæ q̄dem oīa haud grauabor optime Tī
mocles tibi p̄censere. Iā pridē em̄ mihi videor aiaduerrisse / te de capeſſenda
hac vitæ ratione cogitare. Nā olim quū his de rebus sermo incidisset, mox
ex his q̄ p̄ntes erant q̄spīa mercenariū hoc vitæ genus laudare cœpit: fortu
natissimos eos affirmās, q̄bus cōtigisset horū familiaritate q̄ apud Roma
nos essent optimates, tū cōiūctis adesse opiparis: idq; immunes: p̄terea splē
didis in ædibus diuersari: tū pegrinari omnigena cū cōmoditate / volupta
teq; alba interim in rheda, si forte libeat, resupīnatos. Insup ob hanc amici
tiā / obq; cōmoditates q̄bus afficiūtur, etiā mercedē cape. id vero nō medio
cre videri. Istis em̄ haud dubie citra sementē / ac culturā, qd̄ aiūt, cūcta pue
nire. Hæc igit atq; id genus alia quū audires, aiaduerti quēadmodū ad ea
inhiaueris / q̄q; auide ad escā os aptum porrexeris: p̄inde neqd̄ mihi certe
in posterū possis imputare / neq; expostulare queas: q̄ quū te cōspiceremus
tantū vna cū esca deglutientē hamū, nō reuocauerimus: neq; priusq; ī gut
tur demergere / reuulserimus: neq; p̄monuerimus. Verū posteaq; cessasse
mus: donec eo iā adacto atq; infixo trahi iam ac vī duci cōspiceremus: tum
quū nihil opis afferri possit / frustra adesse nos atq; illachrymari. Hæc inquā
nequādo possis dicere: quæ si dicant, merito p̄fecto dicant: neq; a nobis re
felli possent / quo minus peccasse videremur: vt q̄ prius ista nō indicassem?
audi nūc ordine oīa. Ac rete quidē ip̄m cuiusmodi sit / q̄q; nullū habeat exitū
nō intus mediis in sinibus inuolutus / sed foris tuto atq; p̄ otīū ante cōtem
plator: vñci æris aculeū: reflexam hamī aciem: ac tridentis cuspides manu
tentās / malaq; admotas experiēs. Q; nisi vehementer acuta, nisi sic illigātia
vt effugiēdi nulla sit facultas, nisi dira vulnera factura videant: acriter tra
hentia: et inexplicabiliter retinentia: nos qdē inter formidolosos, atq; ob id
etiā paupes / famelicosq; ascribito: ip̄e vero sumpta fidutiā / venatū istū, si vī
detur, aggreditor / Lari in morē totā escā hiatu deglutiens. Atq; in vniuer
sum quidē forsitā tua cā oīs hic sermo diceſt. Q; q̄ nō solū de vobis philoso
phis / aut his q̄cunq; vitæ institutū sibi delegerūt cū virtutis studio cōiū
ctūs: verū etiā de grāmaticis / rhetoricis / musicis / breuiter de oībus: q̄ in do
ctrinæ p̄fessione versari / quæstūq; facere p̄posuerūt. Caterū / quū oīa sint in
ter istos coīa: eadēq; prius accidāt oībus: palā est: phōrū cōditionē nō esse a
relīqs eximiā. Imo hoc illis turpi? ista cōtingere: quū sint cū aliis coīa: si ū q̄
cōducūt nō aliis p̄miis eos q̄ reliquos dignos iudicēt: nihiloq; magis q̄ cete

Luciani Libellus

ros in honore habeāt. Sed qcqd erit, qđ narrationis series aperiet: ei⁹ culpā potissimū ī ipsos cōferre par ē, q̄ ei⁹smodi faciūt: deinde in eos, q̄ talia sustinent. Ego vero culpari nō debeo: nisi forte veritas et libertas in cōmemorādo reprehensionē increat. Ac reliquū quidē hoīm vulgus, puta palēstricos quospiā, aut adulatorēs imperitos/sordidoq; animo/ac suopte ingenio humiles et abiectos homines ne opapretiū quidē fuerit ab ei⁹smodi conuictu dehortari: quippe nequaq; obtemperaturos: neq; rursū equū sit illis vitio vertere: q; nō relinquāt suos cōductores: etiā plurimis ab illis contumeliis affecti. Sunt em̄ ad eam vitæ rationē accōmodati/factiq;: neq; ea videlicet indigni. Præterea ne habeāt quidē aliud quippiā: ad qđ sese conuertant: et in quosese exerceant: adeo: vt siq; eam vitā illis adimat, ignauū ilico/confusūq; inopes/desidiosi/atq; inutiles reddant. Quāobrem/nec ipsi rem aliquā indignā patiant/nec illi contumeliose facere videant: si (qđ aiunt) in matellam immixerint. Etem̄ ad easipās cōtumelias iam inde initio preparati, cōferūt sese in familiam. Atq; hæc sola illis ars suppetit/ferre/et ppeti qcqd acciderit. Cæterū eruditorū noīe, de qbus institueram loqui, merito indignandū/enitendūq;: vt q̄maxime fieri potest, eos inde reuocatos/in libertatem vindicemus. Videor autē recte facturū: si qbus de causis se qđā ad hoc vitæ genus cōferūt, eas causas excussiro, parūq; idoneas/atq; efficaces esse demonstrauero. Sigdem eo pacto oīs illis præripiet excusatio: summusq; ille titulus: quo suā spontaneā seruitutē solent obtexere. Iam igit̄ pleriq; paupertatē et rerū necessariorū inopiā pponūt: atq; eam ymbrā satis idoneam existimāt: qua suū factū prætexant: q; vltro ad eam vitā acceperint. Ac sibi sufficere credunt: quum aiunt se quiddā ignoscendū facere: qui id quod est in vita molestissimū, nempe paupertatem, studeant effugere. Postea in p̄mptu Theognisi: atq; illud plurimum in ore:

Nam quemcunq; virum paupertas enecat.

Et siquā alia terricula abiectissimiq; poetæ de paup̄tate pdiderunt. Egdē si viderē ex hmōi cōuictu paup̄tatis effugiū aliqd vere cōtingere, nō admodū anxie cū eis de vehemēter amplectenda libertate disceprare. At posteaq; ei⁹smodi quædā accipiūt: cuiusmodi sunt ægrotatiū alimēta (quæadmodū egregius ille dixit orator) q̄ queāt effugere: quo min⁹ in hoc ip̄m parū recte sibi cōsuluisse videant: nimirū sp̄ illis manēte eodē vitæ illi⁹ argumēto! Semp̄ em̄ manet paup̄tas: sp̄ accipiēdi necessitas: nihil qđ seponat, nihil super est qđ referuet. Verū qcqd datū fuerit: vt det: vt vniuersum etiā capiat: prorsus oē infumit: ita tamē: vt ne id qđem in vsus sufficiat. Rectius autē futurū fuerat: si nequaq; cās ei⁹smōi cōminiscerent: quæ paup̄tatē seruāt/aluntq;:

De merce. condu. F. LXXXIII.

atq; eatenus duntaxat opitulant: verū quæ illā tandē aliquādo tollant. Ac
forfitā tibi hoc volebas Theogni quū diceret/ eā in altū mare ac prærupis
de scopulis præcipitē dari oportere: Q; siq; semp paup: semp egens: quū sp
mercede cōductus mereat hoc ipso sese arbitret aufugisse paupertatem: nō vi
deo q fieri possit: quo minus hic ipse sese fallere videat. Rursum alii negant
sese paupertatē formidaturos: si mō reliquorū hoīm in morē possint suo la
bore/suaq; industria victū suppeditare. At nūc sibi fractas esse corpis vires:
seu senio: seu morbis: eoq; ad eā vitā mercenariā facilem videlicet atq; com
modā cōfugere. Age igit, inspiciamus num vera prædicēt: et num ea quæ
dant ex facili illis suppetāt: nō multo neq; adeo maiore labore cōstēt: q̄ vul
go suus victus. Nā id quidē etiā votis expetendū: vti citra laborē, citra su
dorem, nullo negotio paratū argētum accipias. Verū q̄ hæc absint a vero:
istud pfecto vt dignū est, ne dici qdem satis potest: tātū laborū: tantū sudo
rum in eiusmodi cōuictibus exhauriēdū: vt hic ne valetudo quidem ad id
par sit: qppe quū quotidie sexcenta nō desint negotia: quæ corpus cōficiāt:
adq; extremā vsq; defectionē delassent. Verū hæc suo loco dicemus: quū ē
reliquis illorū incōmoditates cōmemorabimus. In præsentia sat erat leui
ter ostendere: quī se aiūt hac de causā in seruitutē addicere sese: ne istos qui
dem vero dicere. Superst iam vt eam cām referamus: quæ qdem vt est verissi
ma, ita ab illis minime pfertur. Nēpe ipsos voluptatis grā/et amplis illis spe
bus incitatos/vltro inuadere familias diuitū: auri/argentiq; vim et copiam
admiratos: præterea q; felices sibi videant ob cōiuiū/ reliqualq; eius vitæ
delitias: sperantes futurū: vti mox, nemine vitante, assatim aurum bibant.
Hæc nimirū sunt quæ illos adducūt: atq; ex liberis seruos constituit. Non
rerū necessariarū vsus, quæ prætexebāt: sed rerū nō necessariarū cupiditas:
atq; ingentiū illarū/et ampliarū opū admiratio. Enimvero quēadmodū mi
seros istos atq; infelices amantes/callidi qdā et veteratores amasii receptāt
et fastidienter ducunt/lactantq; videlicet quo iugiter amātes/ambiāt ipsos
atq; inseruiant. Caterū ex amoris fructu, ne summo quidē osculo impiciūt.
Intelligunt em̄ copia facta dissoluendū amorē. Id igitur ne fiat/præcauent
diligenterq; sui copiā subtrahunt. Alicui spe semp retinēt amantē: metuē
tes, ne despacio minuat cupiditatis ardorē: amātēq; ab se alienet. Proinde sēp
arridēt, pollicentq;: sp̄ facturi sunt: sempq; gratificaturi: sp̄ ingentiū sum
ptuū rationē habituri: donec imprudentes ambo sensuerint/atq; vtriq; iam
p̄terierit ætas: huic ad amandū: illi ad dandū. Atq; ita omni vitā nihil illis
p̄fectum est vltra spem merā. Atqui voluptatis cupiditate nihil non fer
re: id quidem forsitan non vsq; adeo vitio vertendum: quā magis venia

Luciani Libellus

danda: si quis voluptate capiatur, & hæc vndeque consecretur, quo possit ea potiri: quod turpe forsan ac seruile: si quis ea gratia semet in ius tradat alienum: propterea quod voluptas quæ ex libertate percipitur: multo suauior est quam ea quam ille libertatis iactura sectatur. Attamen hoc quoque aliquo pacto ignoscendum illis sit: si modo consequantur. Verum enimvero ob solam voluptatis spem, multas perferre molestias, equidem & deridiculi arbitror, & stultum: maxime quum videant labores certos esse, manifestos, & inuitabiles: porro illud quod speratur, quod quidem nihil aliud tandem est quam voluptas, ne tam longo quidem tempore contigisse. Preterea autem, nec verisimile videri: ut contingat aliquando: si quis modo recte reputet via. At Vlyssis socii / dulci quadam gustata loto reliqua negligebant: ac presenti voluptate delinunt honesta contemnebant: ut non prius cum ratione pugnarit in illis honestatis obliuio: nimis animo voluptatis illius sensu occupato. Verum si quis famelicus alii cuiuspiam loto sese ingurgitari neque quicquam inde impientem, assistat, idque solam ob spem: quod credat fore, ut & ipsi aliquando degustanda lotum porrigat: assistat inquam ad hunc modum, recti atque honesti oblitus: dii boni quam hoc ridiculum, planeque verberibus quibusdam Homericis dignum. Ergo quæ istos ad diuitum conuictum adducunt: & quibus impulsis sese illis dedunt, ad quodcumque lubitum fuerit utredos: hæc sunt, aut his ferme simillima. Nisi si quis & illos commemorandos esse iudicat: quos hæc una res ad id commouet: quod gloriosum arbitratur, cum illustribus atque opulentis viris habere consuetudinem. Sunt enim qui hoc quoque perclarum ac magnificum supra plebem esse existiment. Nam ego quidem, quod ad me proprie attinet, recusarim vel cum Persarum rege conuiuere duntaxat, conuictorum videri, si nullus ex eo conuictu fructus ad me redeat. Quum itaque causa eius vitæ suscipienda sit: illis habeat: age iam consideremus apud nosmetipsos: primum cuiusmodi sint illis perferenda priusquam admittantur: priusquam obtineant. Deinde cuiusmodi in ipsa iam vita constituti patiantur. Postremo quæ tandem catastrophe, quis fabulæ exitus illis contingat. Neque enim illud dicere possunt: hæc tametsi molestæ sint, tamen assuesci facile: neque ad id multo opus esse labore: fat esse si velis modo: postea reliqua omnia factu fore facilia. Immo necesse est ut primum diu sursum ac deorsum cursites: mane excitatus assidue pro foribus obuerferis, ut perdures: quum protruderis: quum excluderis: quum improbus interdum atque importunus videris: cum ianitori male Syrianti, ac nomenclatori Libyco subiceris: quum nominis tui memoriam mercede redimere cogeris. Quin etiam vestitus tibi est apparandus: supra tuæ rei facultatem, pro dignitate eius cuius conuictum ambis: deligendus color, quo ille potissimum gaudeat: uti ne discrepes, neue oculos illius offendas. Postremo uti gnauiter affecte

De merce. cōdu. f. LXXXV.

re necesse est: vel antecedas potius, a famulis protrusus: ac veluti pompam quandā expleas. At ille interim compluris iā dies ne aspicit quidē te. Q, si qñ res tibi felicissime verterit, si te respexerit, si accersuerit, dixeritq; quicquid illud fuerit, qđ illi forte in buccā venerit: tū deniq; tū plurim⁹ sudor, tū multa oculorū caligo, tū intēpestiua trepidatio, tū sane eorū qui adsunt, hāsitantia tuā ac perplexitatē ridentū. Qua quidē nō raro accidit: vt quū oportuerit respōdere: quis fuerit rex Achiuorū: mille naues illis fuisse respōdeas. Atq; id si qui sunt modesti pudorē vocat: immodesti timiditatē nomināt: improbi inscitia. Ita fit, vt tu primā hanc diuitis comitatē tibi periculosissimā expertus, ita discedas: vt tantā animi tui imbecillitatē ipse condemnes. Porro vbi multas iam noctes insomnes duxeris: vbi plurimos dies cruentos egeris: haud quidē Helenæ gratia per louē: neq; ob Priameia pergamā: verū spe quinq; obolorū: cōtigerit autē & deus quispiā tragicus q tibi sit auxilio: iam illud restat, vt exploreris excutiarisq;: num literas noris. Atq; ea quidē disceptatio non iniucūda est ipsi diuiti: quippe qui laudatur interim, ac felix esse p̄dicatur. Ceterū tibi videt, de vita ipsa, deq; omni fortuna tum certamen esse paratū: propterea q; tibi venit in mentē, idq; merito futurū vt alius nemo sit admissurus, si prius ab hoc reiectus, ac repudiatus videare. Interim in varias curas distraharis oportet: primū dū inuides iis q pariter ex æquo rectū examinant. Finge enī & alios esse, qui eiusdē fortunę tibi sint cōpetitores: te vero tibi videri cūcta parū absolute respōdisse, metuētē interim simul & speratē, ac misere de illius vultu pēdētē: qui si qđ parū probet, eorū quę dixeris, peristi. Sin arridēs auscultat, hilarescis & spe bona fultus cōsistis. Porro cōsentaneū est: esse nō paucos: qui tibi aduersentur, atq; alios in tuū locū velint inducere. Horū vnusquisq; clanculū velut ex insidiis in te iaculatur. Iā vero illud cōsydera: quale sit virū pmissa barba, cana coma, examinari: nūquid bonæ rei didicerit: & aliis qdem didicisse videri: aliis secus. Superior interim vita, & oīs anteacta ætas tua curiosius disquiritur. Q, si quis aut ciuis inuidia/ aut vicinus leui quapiā de causa p̄uocatus, te deferat, & adulterū dicat: vel p̄derastē: is protinus iuxta vetus illud prouerbiū: ex louis tabulis testis. Porro si pariter oēs bene de te p̄dicēt: suspecti, leues, ac largitiōe redēpti videbunt. Nā admodū oīa tibi cōstent oportet. Nihil prorsus fit, qđ tibi queat obfistere. Alioqui nūq̄ obtinueris. Age sane. Hoc quoq; contigit: ac bona quapiā fortuna cūcta tibi feliciter cesserūt: & probauit ipse doctrinā tuā: & amicorū p̄cipui, quibusq; ille huiusmodi in rebus plurimā habet fidē, nō dehortatur. Ad hec vult etiam vxor. Non refragatur domus p̄fectus, neq; item dispēsator. Nemo tuā insi-

Sanne

7

Luciani Libellus

mulauit vitā: dextra omnia, & omni ex parte bene promittūt sacra. Vicisti igitur o fortunate, & coronatus es Olympiā. Quin Babylonē magis cepisti, aut Sardori arcē occupasti. Habebis copię cornu & gallinacē lac emulgebis: iam sane par est vt aliquādo p̄mia capias, maxima videlicet, & q̄ laboribus tātis respōdeant: ne corona tua frondea dūtaxat sit: simul vt merces haud quāq̄ cōtemnēda p̄stituat: eaq̄ cōmode ad vsum, citraq̄ negotiū persoluator: vtq̄ reliquus itē honos tibi p̄ter ministros vulgus suppeditetur. Ceterū a laboribus illis / a luto / a cursitationibus / a vigiliis / in otium te recipias: vt ī id qđ vulgo solēt optare mortales, porrectis pedibus dormias, nihilq̄ iam facias p̄ter ea sola / quorū gratiā primū receptus es & in quē cōductus. Ita em cōsentaneū fuerat Timocles: neq̄ ingens malū erat futurū: si qs subdita ceruice ferat iugū, leue nimirū, & portatu facile: quodq̄ oīm maxīmū, auro illitū. Atqui longe secus res habet: imo nihil horū reperiēt. Sigdē in mediis ipsīs id genus cōuictibus / sexcētē res accidūt: viro ingenuo neutī q̄ tolerāda. Quē quū audieris: ipse tecū ordine reputato: nū quisq̄ ea ppeti queat: cui quidē cū eruditione vel minimū cōmerciū fuerit. Exordiar aut si videtur a primo cōuiuiō: vnde consentaneū est te cōsuetudinē illā cōspicaturū. Primū igitur, adest tibi quispiā: q̄ te iubeat ad conuiuiū accedere: famulus nō incomis: qui tibi prius placādus datīs in manū, ne videaris inciuilis, vt minimū quinq̄ drachmīs. At ille Accizans, seq̄ quū maxime cupiat, cupere dissimulās, Apage iquit. Ego ne quicq̄ abs te? Addit & illa, absit, dñi prohibeāt. Tandē flectitur atq̄ obtēperat, ac discedit, te late diducto rictu subfannās. Tu porro nitida sumpta veste, mūdissimeq̄ cultus, lotus accedis, sollicitus interim / ne prior aliis aduenias. Nā id inurbanū: quēadmodū postremū venire, graue. Proinde media inter vtrūq̄ obseruata opportunitate ingrederis, teq̄ sane q̄ honorifice excipiunt. Tum arrepta manu te quispiā iubet accūbere, paulo supra diuitē: iter duos ferme veteres amicos. At tu perinde atq̄ in Iouis aedes veneris, nihil non admiraris, & ad oīa quę gerunt suspēsus inhias: propterea q̄ noua tibi atq̄ iūsta sint cūcta. Interim familia te spectat: omnesq̄ q̄ p̄sentes sunt, quid agas obseruāt. Neq̄ vero ea res curę nō est ipsi diuiti: quippe qui famulis aliquot p̄monitis negotiū dederit, vt oculis obseruēt, quēadmodū te geras in pueros aut in vxorē: num subinde, ex obliquo respectes. Ac reliqui quidē cōiūe, simulatq̄ te vident propter imperitiā ad ea quę fiunt attonitū, ac stupefactū, deridēt clanculū, coniectātes te nūq̄ antea apud aliū quēpiā coenasse, nouūq̄ tibi esse vt mantile apponatur. Proinde / sicuti verisimile est / prę hēsitatione sudes oportet, ac neq̄ cū sitias, audeas potū poscere, ne vinosus videare: neq̄ variis appositis

De merce. cōdu. §. LXXXVI.

opsoniis, & in ordinē quendā extructis, scire posses, cui prius aut posterius manū admoueas. Quare ad eū qui proximus accūbit respectes necesse est: atq; eundē imitatus, cōiuii rationē & ordinē discas. Alioqui anceps sedes, et varians, animoq; penitus perturbato, & ad omnia quæ illic gerūtur obstupescēs. Atq; iterim quidē, diuitis admirariis felicitatē propter auri vim, et eboris, tantasq; delitias. Interim tuā ipse deploras infelicitatē: qui quum nulli⁹ sis rei, tamē viuere te credas. Nonnūq; & illud in mētem venit: fore, vt admirandā & expectandā quādā viuas virā: quippe qui sis omnib⁹ delitiis illis fruiturus, cūctoriq; ex equo futurus particeps. Arbitraris enī te semp. bacchanalia festa celebraturū. Quin & adolescētuli formosi præministrantes, ac silētio arridentes, suauis in posterū hoc vitæ genus pollicentur: vt Homericum illud nunq; desinas in ore habere.

Haud vitio verti debet si Troia pubes

Armatisq; simul Danaī, sub Marte, laborum

Pondera tanta ferant.

Ob tantam videlicet felicitatem.

Accedunt ad hæc inuitatiscule ad bibēdū. Ac postulato perq; ingenti scypho quispiā prabibit tibi, præceptorē aut aliud quiddā deniq; te appellās. At tu recepto scypho quid vicissim oporteat respondere, propter eiusmodi morū imperitiem ignoras: iāq; rusticanus, & inelegans esse videris. Ceterū ea propinatio multorū veterū amicorū inuidiā in te cōcitauit: e qbus nō nullos iādudū tuus accubitus clanculū vrebar: q; modo quū adueneris, iis anteponare: q; multorū annorū seruitutē exhausierint. Protinus itaq; talia quēdā de te inter illos dicta ferunt. Illud scilicet malis nostris deerat: vt etiā iis qui nuper in familiā cōmigrarūt, post habeamur. Et solis græculis patet vrbs Romana. Et qd habēt: quāobrē nobis debeāt anteponi! Nū mirificam quādā vtilitatē adferre vident: quū verbula qdā misera dicūt! Rursum alius hæc. An nō vidisti: quantū biberit: quēadmodum cibos appositos auide corripies deuorarit! Homo inelegans, ac fame enectus: qui ne p somnū qdē vnq; fuerit albo pane saturatus: multo min⁹ aue Numidica, aut Phasiano: e quibus nobis vix ossa reliqua fecit. Porro tertius, fatui inquit priusq; qnq; abeat dies, videbitis hūc nihilo pluris fieri q; nos. Nā nūc qdē nō secus atq; calcei noui solēt in p̄rio est, & habetur charus: verū vbi crebro iā fuerit calcatus, lutoq; deformatus, tū misere sub lecticā abiicietur cymmicibus: quē admodū nos oppletus. Atq; inter illos talia p̄multa de te iactātur. Ex qbus aliquot iā tū etiā ad calumniādū infimulādūq; te incitantur. Omne igitur illud conuiuiū tui plenū: ac pleriq; de te sermones. Tu vero propter inso-

Luciani Libellus

lentiā atq; insuetudinē plus q̄ sat est hauris vini tenuis et acris: eoq; iādu-
dum aluo tibi cita discruciaris: verū neq; decorū tibi ante alios e conuiuiū
discedere: neq; rursus manere tutū. At pducta interim in longū potatiōe
dū sermo alius ex alio nascit: dū spectacula alia post alia pferuntur in cōui-
uiū (nā vnīuersum fortunæ suæ strepitū tibi cupit ostentare) nō mediocri-
ter discruciaris: cui nō liceat/ neq; videre quæ gerunt: neq; auscultare/ siq;
voce/ cytharave canat egregie dilectus adolescētulus. At laudas tñ inuit?
ceterū animo illud optas: vt aut terrā motus repens ortus ea cūcta discū-
tias: aut incendiū aliquod renūtiatur: quo simul conuiuiū tandem aliquan-
do dirimatur. Habes amice primū illud scilicet et suauissimū conuiuiū: qđ
mihi quidē haud quāq; suauius sit cepis/ candidoq; sale/ libere quū velim ex
his et quātum velim edentī. Verū vt ne tibi cōmemorem ructus acidus, q
deinde sequitur: vt ne nocturnos vomitus: mane vobis erit de mercede pa-
cto transigendū: quantū/ et qua annī parte te oporteat accipe. Ergo præsē-
tibus duobus aut tribus amicis, accersito te/ et cōsidere iussu, sic loqui inci-
pit. Facultates nostræ cuiusmodi sint/ iam pspicere potuisti: q̄ nullus in his
fastus: sed citra ostentationē/ moderata ac popularia omnia: sed mediocria
om̄ia ac plebeia. Sic aut aīm inducas velim: vt existimes oīa nobis fore coīa.
Nā ridiculum pfecto: si quū charissimā possessionū meartū ptem, puta meā
ipsius vitā, aut p louē liberorū etiā (si fors illi liberi fuerint erudiendi) ti-
bi credam: nō aliarū itē rerū te meci ex æquo dñm ac possessorem existimē
Ceterū qñ certi qppiam est præsiniendū: equidē video vitæ tuæ frugalita-
tem/ et aīm patiens cōtentū. Neq; nō intelligo haud mercedis adductū spe-
te in nostrā venisse familiā: verū aliarū gratia rerū: puta nostræ in te beni-
uolentiæ cā: tū honoris: q tibi prater ceteros oīs continget. Attñ pfiniēdū
est aliqd. Quin ipse magis qđ videbitur statuit: habita rōne, vir amicissi-
me, munerū etiā illorū quæ quotānis festis diebus a nobis acceptur? vide-
ris. Neq; em̄ vel ista nobis fuerint neglectui futura: etiā si nūc hac pactiōne
nō cōplectamur. Scis aut cōplures p annū eiusmodi munerū occasiones in-
cidere. Horū igit habita rōne, moderatius nimirū pmiū nobis præscribas.
Præterea decet etiā vos hoīes eruditos/ pecuniā negligere. Hæc ille dicens
totūq; te varia spe labefactās/ mātē sibi ac tractabilem reddidit. Tu porro q
dudum talenta/ ac multa nummū mīlia sonniaras/ solidos agros/ et fami-
lias, sentis qdem tacitus apđ te hoīs sordes ac parsimoniā: nihilominus blā-
ditur tibi pollicitatio tamen: atq; illud cōmunia futura sunt omnia/ ratū et
verum fore arbitraris: ignarus eiusmodi dicta
Summis e labiis, non imo e corde profecta.

De mercede. condu. §. LXXXVII.

Tandē prę pudore ipse statuēdi ius defers. Verum ille facturum sese negat. Ceterū ex amicis plentibus quępiā in eo negotio veluti mediū intercedere iubet: qui salarii modū pronūtiat eum: qui neq; ipsum grauet, vt cui plurimas tum alias in res magis his necessarias sumptus sit faciendus: neq; rursus ei qui laturus est, sit oīno indignus. Atq; is seniculus quispiam, diuitis æqualis, vna cū illo a pueris / adulādo educatus. Eho tu ingt: nū inficias ire potes: quā vnus sis qui in hac vrbe viuūt omnīū fortunatissimus: cui primū cōtigerit: qđ pluribus misere cupiētibus, vix a fortuna dari possit: nepe vt in huius hoīs cōsuetudinē admittaris, vt cōmunes penates habeas, vt in familiā inter Romanos primariā recipiaris! Id nimirū tū Croesi talēra, tū Midæ diuitias superat: si modo modestus esse noris. Equidē nō paucos noui magni nominis viros: qui cupiissent, etiā si quid vltra dandū fuisset, gloriæ dūtaxat causa, cum isto viuere, & familiares apud hunc atq; amici videri. Quapropter haud inuenio: quibus modis tuā prædicē felicitatē: qui quidē ad hanc tā expectēdam fortunā / etiam p̄mio addito admitteris. Proinde, mihi satis esse videtur: nisi plane es insolēs: si tantū accipias: simulq; p̄nūtiat, sane minimū quiddā, præsertim ad spes illas tuas: attamen boni cōsulas necesse est. Neq; em̄ iam possis effugere: quū intra retia tenearis. Frēntū igitur recipis, mussitans, ac dissimulans, ac initio quidē non magnopere illi reluctans, facileq; sequeris: vt qđ non admodum te torqueat, neq; stringat, donec illi tandē paulatim assueueris. Tum vero ii qui foris sunt mortales, hoc ipso nomine tuam fortunā admirātur: qđ te conspiciāt intra cancellos versantē, ac nullo prohibēte introeuntē, prorsusq; p̄claris illis opibus delitiisq; domesticū quēdā ac familiarē eē factū. At ipse nōdū videre potes: quāobrē illi te felicē existimēt: nisi qđ gaudes tamē teq; ipse fallis, semper futura meliora fore existimans. Ceterū contra atq; speraris euenit: & quēadmodum adagio dicitur: iuxta Mandrabulī morē negotiū procedit: in singulos (vt ita dixerim) dies, deterius ac retro relabens. Vnde paulatim velut in luce dubia / tum demū dispiciens intelligere incipis, aureas illas spes, nihil aliud fuisse, qđ anipullas quasdā inauratas, porro graues / veri / ineuitabiles / perpetuūq; labores. Sed quīnam isti sint, forsitan me rogabis. Neq; em̄ video inquires: quid in hac consuetudinē sit adeo molestū: neq; intelligo ista quæ commemoras, grauia atq; intoleranda. Audi igitur vir egregie: non molestiam modo negotiū perpendens, verū foeditatē / humilitatē / prorsusq; seruitutē / vel præcipue interim cōsiderans. Principio memineris ex eo tēpore, te iā neq; liberū, neq; ingenuū posse videri. Noueris em̄ te hęc omnia genus / libertatē / progenitores / ante limen relinq̄re: quū i huiusmodi serui

Luciani Libellus

tutem temetipsum addicēs in aedes ingrederis. Siquidē libertas tibi comes ire recusat, ad vitam tam indignā, tam humilē te conferēt. Seruus itaq; (tametsi nomine ipso grauiter offenderis) seruus inquā, velis nolis, futurus es: neq; vnus seruus verū cōpluriū: operāq; seruile praestare cogēris, obstituto capite, a diluculo in vespēram vsq; idq; mercede vili atq; indigna. Adde, q; ne placebis quidē admodū, neq; domino satisfacies, neq; ab illo magnifēs: vt qui non a puero fueris ad seruitiū institutus, sed sero didiceris, atq; aetate multū aliena coeperis ad id erudiri. Excruciat autē te pristinae libertatis memoria, animo recurans: facitq; vt interdū resiliere conere, relucterisq; atq; ob id ipsum fit: vt seruitus tibi molestior accadat. Nisi forte illud tibi ad libertatē sufficere putas: q; nō fueris Pyrrhia aut Zopyrione patre prognatus: aut q; nō sic/ vtī Bithynici aliquod mācipiū/ vociferāte pcone diuēdaris. Atqui tū vir egregie: quū instāte nouilunio, Pyrrhiis & Zopyrionibus imixtus, manū itidē, vt alii serui protēdis, capisq;, quodcūq; illud tandē est qd datur: hēc videlicet est auctio. Nā pcone nihil op⁹ erat homini qui ipse sui fuerit pcone: quicq; ipse vltro sibi multo tēpore dominū ambierit. Age iam o scelestē (cur enī nō dicā pferitū in eū qui se philosophū esse dicat!) si quis te pyrata inter nauigādū captū, aut si quis prado in seruitutē tradidisset: teipsum deplorares, tanq̃ indignā fortunae iniuriā pariētē. Aut si quis manu iniecta, te duceret, in seruitutē asserēs, leges inclamares: omnia faceres, acerbe ferres: & o terra, o dii, magno clamore vociferareris. Nunc vero: quū ipse te, ob paucos obolos, id aetatis in qua etiā si seruus natus esses, tamē tēpestiuū fuisset iam ad libertatē aspirare: cū ipsa virtute ac sapiētia vltro adductum vēdideris: nihil illa reueritus, quē p multa ab egregio Platone/Chrysippo/Aristotele differitur: quū libertatē laudat, seruitutē damnant. An nō te pudet: quū inter hoīes assentatores, & emptiōs, ac scurras versans ex aequo cū illis aestimaris: quū in tāta Romanorū turba, solus peregrino in pallio versaris: quūq; Romanā linguā perperā ac barbare sonas: praeterea, quū agitas conuiuiā, tumultuosā, magnā hominū turba cōferta: quorū pleriq; collectiui, quidam sunt & improbi! Atq; inter hos laudas odiose, bibisq; pter modū: deinde mane ad tintinabulū expurgatus, discussa ab oculis dulcissima somni parte, vna sursum ac deorsum circūcursas: hesternō luto etiāmdū tibiis adhærere! Vsq; adeo ne te lupini aut holerū agrestiu tenuit poenuria! Vsq; adeo tibi defuerūt fontes frigida manantes aqua, vt per desperationē ad ista deuenires! Haud puto. Quin potius palā est: te, nō frigidē aqua, neq; lupini, sed bellariorū, atq; opsoniorū, viniq; odorati cupiditate captū eo venisse. Qua dū lupi piscis in morē auis

De merce. cōdu. F. LXXXVIII.

dius appetis: tuo merito euenit: vt hamus tibi fauces transfixerit. Itaq; p̄
sto sunt huius intēperantiæ, gulęq; authoramenta. Ac perinde atq; simia a
trunco reuinctus, reliquis quidē omnibus risui es: at ipse tibi delitiis affue
re videris, cui cōtigerit / affatim expleri caricis. *collo* 8 *^*
Ceterū libertas / genuitas /
vna cū ipsis gētilibus, ac tribulibus, hæc nimirū euanida cuncta, atq; istarū
rerū ne memoria quidē vlla: q̄q; hoc quoq; ferēdum: si vita ista cū hac turpi
tudine dūtaxat esset coniūcta: q; e libero seruū videri facit: nō labores etiā
accederēt, cū illa seruorū colluuię cōmunes. Sed vide, num quæ tibi imperā
tur, leuiora sint his: quæ Dromonī aut Tybio mādantur. Nam doctrinę q;
dē, cuius rei cupiditate simularat te in familiā suā accersisse sese, per q̄ exi
gua illi cura est. Quid enī (vt dici solet) cōmerciū a sino cū lyra? An nō vi
des videlicet: q̄ misere macerētur imodico desyderio, vel Homerice sapiē
tiæ, vel Demosthenice grauitatis ac vehemētię, vel Platonice sublimitatis?
Quorū me hercle ex animis si quis aurū / argētum / atq; harū rerū curas tol
lat: nihil fuerit reliquū, præter fastū / molliciē / lasciuiā / luxū / ferocitatē / impe
ritiā. Atq; ad ista nihil prorsum opus te. Verū quoniā tibi barba ingens p̄
pēdet a mento: quoniāq; vultu ipso graue quiddā & venerandū præ te fers
tū quia pallo græcanico decēter amictus es: norūtq; iā omnes te grāmaticū
esse, seu rhetorē, seu philosophū: pulchrū ille sibi putat: vt & eiusmodi quis
piā / anteambulonū suorū pōpæ permixtus esse videatur. Futurū enī hac re
vt græcanicarū disciplinarū studiosus, reliquaq; omnis doctrinæ neq; ne
gligēs, neq; rudis esse putetur. Vnde fit vt in periculū vīr egregie venias:
ne non tā ob admirandas illas artes: quin magis ob barbā palliūq; cōductus
esse videare: proinde vt perpetuus apud illū conspiciaris oportet: neq; ab
sis vnq;: verū vt diluculo relictis stratis, in famulitio temet exhibeas cōspi
ciendū: neq; locū in acie deseras. Porro ille iniecta nōnūq; tibi manu, quicq;
forte in mentē iciderit, de hoc tecū nugatur, obuiis ostētans, q̄ ne per viam
quidē ingrediens, incurius sit literarū, quin vt illud ipsum etiā otium: qđ
inter inambulandū dat, in re quapiā honesta collocet. At tu miser interim,
nūc cursim, nūc gradatim, nunc scanſim plærūq; nunc descēsim (Nam scis
huiusmodi esse vrbē) obambulans, tum sudas, tum spiritū anhelus trahis.
Deinde illo intus cum amico quopiam / ad quem accessit / confabulante, quū
tibi interim locus desit, vbi vel assidere queas: librum videlicet / in manum
sumis: quoq; fallas tædium, legis. Post vbi ieiunū te sitientēq; nox occupa
rit, incommode lotus, intempestiue / puta nocte ferme concubia / ad coenam
accedis: haud perinde deinceps in p̄tio habitus, neq; conspiciendus his qđ
sunt. Verum si quis aduenerit recentior: tu post tergum reiceris. Itaq; in

ans

Luciani Libellus

angulum aliquem abiectissimū retrusus/accumbis: testis duntaxat ac spectator eorum quæ apponitur: canū ritu ossa circumrodens: si fors ad te perueniat: vel aridū maluæ folium quo reliqua inuoluunt, si fastidiatur ab iis qui supra te accumbūt, præ fame libèter arrepturus. Audi iam et aliud cōtumeliæ genus. Quid q̄ ne outi quidem soli tibi apponitur. Neq̄ enim conuenit: vt tu semper eadem requiras: quæ hospitibus atq̄ ignotis ministratur: quādoquidē hæc tua sit inscitia atq̄ inurbanitas. Neq̄ auis eiusmodi tibi apponitur: qualis aliis. Verū diuiti illi pinguis et succulenta: tibi pull⁹ dimidiatus: aut palumbus aliquis aridus atq̄ insipidus: non auis videlicet: sed manifesta cōtumelia ludibriūq̄. Neq̄ vero raro fit: vt siquādo desit alibi, minister repente te inspectate submouens ea quæ tibi erāt apposita aliis apponit: illud tibi ad aurem immurmurans: tu pfecto noster es. Q̄ siquādo interim dissecet/vel porca foeta/vel ceruus: aut structorē tibi modis omnib⁹ ppiciū habeas oportet: aut certe Promethei partem feres: nempe ossa adipe circumtecta. Nam q̄ ei qui supra te accumbūt patina finitur adstare quoad satiat⁹ repudiet: te contra tam celeriter prætercurrat: q̄ tandem isthuc ferat/qui modo sit ingenuus/ cuiq̄ tantū insit bilis, quātū vel ceruis adest! Atq̄ illud equidē nondū dixi: q̄ reliquis suauissimū ac vetustissimū vinū bibētibus, tu solus malum quoddā et pingue bibis. Proinde illud semper curas: vt auro/argentove bibas: ne colore prodente/palam fiat/te vsq̄ adeo cōtemptū/neglectūq̄ esse conuiuā: q̄q̄ bene tecū ageretur: si vel illud ipm ad satietatem vsq̄ bibere liceret. At nunc vbi crebrius poposceris, minister audisse dissimulat. Adde iam multas interim et alias esse res: quæ te discrucient: imo nihil esse ferme, quod nō sit acerbum: maxime quū tibi cyneædus aliquis antefertur: quī pluris te sit is, qui saltandi docet artē: q̄ iocōs Ionicos cōtexit Alexandrinus quispiā homūculus. Nam qui tibi speres tu vt in accubitu æqueris iis qui voluptates et amatorias subministrāt: qui literulas in pectore gestant! Proinde in obscuro quopiā cōiuii latibulo tectus/præq̄ pudore abstrusus/suspiras: vtī cōiectandū est: teq̄ ipm deploras ac fortunā incusas tuā: quæ tibi ne pauxillulum quidem leporis ac venustatis asperferit. Ac prorsus ita videris affectus: vt optes poeta fieri: vt amatorias conscribas cantiones: aut si id nō cōtingit, vel eam assequi facultatem, vt possis ab aliis conditas digne canere. Vides enim quibus in rebus situm est: vt quis efferat/ plurimiq̄ fiat. Quin et illud ferre queas: vt magi quoq̄ aut arioli personam (si necesse sit) induas: ex horū genere q̄ amplas hereditates, qui imperia, qui cumulas opes pollicent. Quandoquidē hos quoq̄ vides non mediocriter a diuitibus amari/plurimiq̄ fieri. Ea q̄ vel vnūq̄d,

De Merce. con. Fo. LXXXIX.

libet horū fieri percipias: vt ne prorsus reiculus, atq; inutilis appareas. Atqui ne ad ista quidē docilis es ifelix: proinde submittas te oportet, nulli resq; ac tacitus feras, clam apud te plorans, ac neglectui habitus. Etenī si te famulus aliquis susurro deferat: q; solus omnīū non laudaris, puerum herē saltantē, aut cythara canentē: ista scilicet ex re non leue discrimē impēdet. Quapropter terrestris in morē rang, sitiens vocifereris necesse est: id operā dans: vt ī laudantiū numero īsignis ac prēcipuus appareas. Quin sepicule / filētibz reliquis / tibi ficta quādā laus proferēda: quāq; multā sapiat assentationē. Iam vero magnopere ridiculum est: cum esurias iterim sitiasq; vnguētis collini, ac vertice gestare coronam. Siquidē id tēporis non dissimilis videre sepulchrali columnē / vetusti cuiuspiam cadaueris: quē gestare solet ea quæ manibus iferuntur. Nam huic ifuso vnguēto, ipositaq; corona, ipsi & bibunt, & edunt apparatus epulas. Porro si etiam zelotypus quispiā fuerit, sintq; illi vel pueri formosi v' vxor puella: neq; tu prorsus a venere gratiisq; fueris alienus: profecto nō satis tuta res, neq; periculum negligēdum: propterea q; regis plures sunt oculi: quī quidē non vera solum vident: sed semper veris aliquid addunt ad cumulum ne conniuere videantur. Quas ob res / vultu demisso tibi est accumbendum: quēadmodum in Persicis conuiuiis fieri mos est: verito, ne quis eunuchus sentiat te in concubinam aliquam coniciētem oculos: moxq; alter eunuchus, cui iamdudum arcus in manu tensus est, quia videris quē videre nephas: inter bibēdum / malam iaculo trāssigat. Iam peracto conuiuiō: vbi paululū dormieris: ad galli cantū expergefactus, O me miserum inquis: o ifortunatum: cuiusmodi quondam conuictus, quos amicos reliqui: tum vitam tranquillam & ocī plenā: somnū quē meapte cupiditate metiri soleo: deambulationes liberas: atq; ex his in quale barathrum memet prācipitē dedi! Et deum imortalem, cuius tandē rei gratia! Aut quodnam istud magnificum premium! At ne fieri quidē potuit: vt mihi vnq; alias plures commoditates suppetērēt q̄tum suppetebāt. Tum autē accedēbat: libertas: atq; omnia pro meopte arbitrio faciendī facultas. Nunc porro iuxta id qđ prouerbio iactatum est: Leo chordula vinctus sursum ac deorsum circumferor. Qđq; omnium est miserrimum, maximeq; deplorandum: neq; efficere possum vt placeā, neq; gratiam emereri queo: propterea q; harum rerum sum īperitus ac rudis: maxime compositus collatusq; cū his qui hęc velut artē profitētur. Proinde iucundus sum: ac neutiq; aptus cōuiuiis: quippe qui ne risum quidē concitare norim. Quā etiam sentio me non raro molestum esse & importunum: quum adsum: maxime, quā ipse seipso festiuior esse conatur. Nā illi tetricus videor. In sum

Luciani libellus

ma nullam inuenio viam: qua me illi accommodem. Etenim si meam ipsius auctoritatē ac seueritatē tueri pergo, iniucundus videor: ac propemodū horridus ac refugiendus. Contra si risero: vultumq; q̄ possum maxime ad hilaritatē composuero: fastidit ilico ille, & auersatur. Ac prorsus tale quiddam mihi videtur: quale sit, si quis in persona tragica comoediā agere tentet. Postremo quā tandē aliam vitam mihi viuā demēs, posteaq; hanc praesentem alteri vixerim? Dum hac tecum loqueris: iam sonuit tintinabulum: iāq; ad eadem tibi redeundum est: obambulandum: standum: sed ceromate inunctis ante femoribus poplitibusq;: si modo velis par esse certamini premioq; tollēdo idoneus. Deinde conuiuium idem & eadem apparatus hora, iamq; adeo diuersa viuendi ratio superioriq; contraria: tum insomnia, sudor, defarigatio, paulatim quasi suffossis cuniculis inducunt vel tabē: vel pulmonis exulcerationē: vel intestini tormina: vel egregiam illam podagrā. Reluctaris tamē sedulo: ac frequenter quum validudo poscat vti lecto decumbas, ne hoc qdem licet: eo q; assimilari morbus quo munia officiaq; iusta defugas existimatur. Hinc praeter omneis perpetuo palles: semperq; iam iā morituro videre similis. Et haecenus quidem de his quę domi ferēda sunt. Quod si quando fuerit peregrinandum (vt ne interim referam alia incommoda) saepe fit, vt pluuio coelo / vbi postremus veneris (Nam is locus tibi sorte contigit) vehiculum opperiaris: donec nullo iā reliquo loco vbi diuerferis, proxime coquum aut heræ comptorem te reclināt: ne stipulis quidem affatim substratis. Neq; vero tibi referre grauabor: qd mihi Thesmopolis iste Stoicus narrauit sibi accidisse: rem profecto nimisq; ridiculam: quæ tamen eadem possit & alii cuius accidere. Conuiuebat enim cum opulenta quadam ac delicata muliere ex illustribus istis & vrbanis. Eā / quā aliquando peregre proficisceretur (nam id primum agebat sibi maximopere deridiculum accidisse) in curru sibi viro nimirum philosopho adiunxisse cinædum quēpiam pictatis cruribus: derasa barba. Quem illa honoris (vt coniicio) gratia secū ducebat. Quin nomen quoq; cinædi commemorabat. Aiebat enim Chelidonium vocari. Iam primum illud cuiusmodi fuerit vide: iuxta virum senem terribemq; tum senem canoq; mento (Scis autem q̄ profundam ac venerabilem barbam habuerit Thesmopolis) assidere nihili hominē & effœminatū: picturatis oculis: lubrico vultu: fracta ceruice: non Chelidonem per Iouem. i. hyrundinē sed vulturem magis, reuulsis barbae plumis. Quod in magnopere illum fuisset deprecatus, ne faceret: futurum fuisse: vt flāmeum etiam in capite gestans assideret. Præterea autē perpetuo hoc itinere molestias innumerabiles pertulisse sese: illo cātillante garrienteq; demū

De Merce. con. Fo. XC.

(nisi idem hominē coercuisset) in rheda etiam saltante. Addebat secundo loco tale quiddam sibi fuisse mandatum. Accersito illi mulier Thesimopolis inquit: ita tibi dii bene faciant: magnum quoddam officium abs te requirā, qđ caue recuses, neq; expectes vt quicq; te sim rogatura studiosi?. Atq; hoc (vt est credibile) omnia se facturū pollicito, hoc inquit te rogo quandoquidē video te virtū probum / diligentē & amantē caniculā quā nosti Myrrhinam, ī vehiculum recipe: eamq; mihi serua: curans ne quid illi desit. Nā mihi sera grauida est atq; adeo propemodum iam propinqua partui. At isti scelesti & imorigeri ministri, non dicā huius, sed ne mei quidē ipsius magnopere rationē habent in peregrinationibus. Quare ne te putes mihi mediocre beneficium facturum: si charissimā mihi iucundissimāq; caniculā seruaris. Recepit Thesimopolis quum illa tantopere rogaret ac propemodū etiā fleeret. Porro spectaculum erat supra modū ridiculum. Canicula e pallio promines prospectansq; paulo infra barbam ac subide imeiens (Tamen si hęc qđē Thesimopolis reticuit) ac gracili voce latrās (huiusmodi enī catellę iam in delitiis sunt) neq; non philosophi mētum oblingens, maxime si quid priđiani iuris inhereret. Porro Cinedus assessor ille quum non isulse super cōuiuium diceria quędam iecisset ī eos qui aderant; ac deniq; & ad Thesimopolim vsq; dicacitas peruenisset; de Thesimopolide (iquit) ynū hoc possum dicere cum e stoico Cinicum iam nobis esse factum. Equidē audiui caniculā etiam peperisse ī Thesimopolidis pallio. Huiusmodi delitiis illudunt: vel (vt verius dicam) huiusmodi contumeliis ac ludibriis tractant eos: qui cum ipsis viuunt: paulatim eos cicures ac mansuetos ad ferendas contumelias redētes. Pręterea autē & Carcharorum oratorem noui: qui iussus super cœnam declamabat, ne utiq; inerudite per louem: imo grauitē & absolutissime: ac laudabatur interim ab illis bibentibus: quum non ad aquę modum / sed ad vini amphoram oraret. Atq; eam inolestiam / ob ducentas drachmas perpeti ferebatur. Verum hęc quidē fortassis vtenuq; toleranda. Porro si diues ipse aut poeticus fuerit: aut historicus: q; sua ipsius scripta ī conuiuiō recitare gaudeat: tum vero maxime futurum est: vt discrucieris ac dirumparis. Nepe quum admirari, quum assentari, quum nouos quosdā laudandi modos cōminisci necesse habes. Sunt autē qui & formę noīe studeant admirādi videri. Eos nunc Adonidas nūc Hiacynt hos appelles necesse est: etiā si illis naris nōnūq; cubitali hiet specu. Qđ nī laudaris protinus ī lapidicinas dionysiacas asportaberis: tanq; q illi tū inuideas, tum isidieris maleq; velis. Ad hęc & sapientes & rhetores sint necesse est. Q; si etiā rustice quippiā dixerint, tū vero iuxta illud qđ dici solitum est, Atticę atq; Hymetti plenam

m ii.

Luciani libellus

orationem videri volunt: atq; in legem abire: vt deinceps ita loquatur ho-
mines. Quid quæ viri faciūt, ferri forſitan queant. At vero mulieres (nā mu-
lieribus etiā illud ſtudio eſt, vt doctos aliquot in ſuo cōiūctū cōductitios ha-
beant: quiq; ſeſe mercede affectētur.) Quādoquidem hoc quoq; ad reliquū
cultum elegantiaq; pertinere putant: ſi dicant eruditæ: ſi philoſophi: ſi car-
mina cōponere Sapphicis haud multo inferiora. Ob hæc ſane hæ quoq; cō-
ductitios & rhetores grāmaticos philoſophos circūferūt. Hos autē adire ſo-
lent (id qđ ipm eſt ridiculū) tū tēporis quū vel comunt aut capillos in orbē
religāt: vel in conuiuio. Nā alias non ſuppetit illis otīū. Porro ſapenū numero
ſit: vt interim dū philoſoph⁹ quippiā diſſerit, interueniēs ancilla literulas
ab adultero porrigat. Ac præclari illi de pudicitia ſermones intermittūt
opperiētes donec illa reſcripſerit adultero: atq; ita redeat ad auditionē. Por-
ro ſi quādo poſt multū tēporis inſtātib⁹ ſaturnalib⁹ aut panathenæis miſe-
ra quēpiā vmbella tibi mittat aut tunicula ſemiputris ac detrita: tū deniq;
plurima miſſitētur oportet. Atq; aliquis qui ſtatim ſubauſcultarit herū id
facere deſtinantē: præcurrit primus aſienſq; nō exiguum præcium aufert:
qui renunciarit. At mane plus tredecim te adeunt idem adportātes nūciū:
quorū quīſq; cōmemorat q̄ multa dixerit: quēadmodū ſubmonuerit: quē-
admodum adhortans cōmodiora ſubiecerit. Omnes itaq; donatī præmio
diſcedunt: at non ſine murmure tamen: qui non plura dederis. Porro ſala-
rium ipſum, ſex ferme obolorum. Idq; ſi tu poſtules: grauis atq; importun⁹
haberiſ. Proinde quo illud aliquando auferas, primū ipſi hero adulteris ſup-
plexq; ſias neceſſe eſt: deinde captādus & diſpenſatoris fauor. Nā hoc quoq;
quoddam eſt ſeruitutis genus. Neq; vero negligēdus iſ quem in cōſilium
adhibet: neq; item amicus. Deinde qđ acceperis iam dudum debebatur vel
veſtiario: vñ medico: vel cerdoni cuiſiam. Vnde ſit vt ſera atq; intempeſti-
ua eoq; inutilia præmia tibi accedāt. Cæterum inuidia ingens. Jamq; etiam
calumniæ quædam paulatim ſtruuntur in te: apud hominem qui iam non
inuitis aurib⁹ accipiat ſi quid aduerſum te dicatur. Quippe qui perſpiciat
te laboribus aſſiduīs iam detritum: & ad obeunda munia ſamulatus claudī
cantem: atq; obaudiētē: ac podagra ſubinde grauari. Proinde poſtea qđ id
quod erat in te florentiſſimū decerpſit: æuiq; partē maxime frugiferam ac
præcipuum corporis vigorē detriuit: iāq; te lacerū pāniculum reddiderit:
tū modis omnibus circūſpiciit in qđ ſterquiliniū te portatū abiiciat: atq;
aliū pferendis laboribus idoneū in tuū ſubſtituat locū. Ibi inſimulatus vel
q; puſionē illius tentariſ: vel q; homo ſenex vxoris ancillā virginē vitariſ:
vel alio quouis impoſito crimine: noctu obuolutus ac præceps datus extru-

ver index / ac

De Merce.con. Fo.XCI.

deris, discedisq; desertus ab omnibus, atq; oim inops rerum optimam podagram vna cum senecta comitem ducens. Quum interim quæ quondam sciueris, tanto temporis spacio dedideris: tum ventrẽ culeo reddideris amplio rem, tibiq; paraueris inextinguibile quoddam & implacabile malum. Etenim gula ea quibus assuevit / flagitat. Quæ cum negantur indignatur. Adde q; preterea nemo te posthac recepturus est in familiam: utpote cuius iam preterierit etas: quiq; similis euaseris equis senio affectis: quorum ne pellis quidem perinde ut aliorum animantium est vsui. Qui ex hoc ipso q; eiectus es calumnia q̃ potest proxime ad veri similitudinẽ conficta / facit, ut aut adulter: aut veneficus: aut aliud quippe tale videaris. Nam accusatori vel tacenti fides habetur. Tu vero Græculus, moribus leuibus & ad omne facinus facilis. Siquidem huiusmodi non omnes esse ducunt: idq; iure optimo, videor enim mihi causam aduertisse, quãobrem eiusmodi de nobis obtineant opinionem. Nam pleriq; q̃ in familias accedunt: propterea q; alioqui nihil bonæ rei didicerunt: diuinationem ac maleficia profitetur: conciliationẽ amorum: abductiones in hostes: atq; id quã faciunt, doctos sese affirmant: palliis amici barbisq; neutiq; contemnendis onusti. His rebus fit ut non iniuria eandem de reliquis omnibus habeant opinionem: quando eos quos precipuos esse iudicant videant tales. Maxime vero posteaq; animaduernerint q̃ sint in conuiuiis reliquoq; conuictu adulantes: q̃ ad lucrũ humiles ac seruiles. deinde eiectos eosdem iam oderunt: neq; id iniuria: ac modis omnibus adnituntur ut eos funditus perdant: si quo modo possint. Veretur enim: ne cuncta illa vitæ suæ mysteria in vulgus efferant: quippe qui nihil non exacte norit: quiq; illos nudos conspexerint. Ea res igitur illos male angit. Omnes enim similes sunt pulcherrimis istis libris quorũ aurei q̃dam vmbilici, purpurea foris pellis: ceterum intus aut Thyestes est liberos in conuiuium comedens, aut Oedipus matris maritus, aut Tereus cũ duabus pariter sororibus rem habens. Eiusmodi sunt & illi: splendidi conspicuiq;. Porro itus sub purpura varias occulunt tragoedias. Quorum vnumquẽq; si euolueris explicauerisq;, fabulam non mediocriter longam reperies / Euripidis cuiuspiam aut Sophoclis. Contra foris nil nisi purpura splendida aureiq; vmbilici. Harum itaq; rerum sibi conscii oderunt illos, atq; insidias parant: si quis penitus ab illis defecerit: qui eos probe cognitos depingat, qualesq; sint euulget. Iam vero libet mihi Cebetis illius exemplo & imaginẽ quandam huius vitæ tibi depingere: ut eam contemplatus scire queas, num ex vsu tuo sit eam adire. Equidem magnopere cupiam vel Apellem quẽpiam, vel Parrhasiam, vel Anaxionem, vel Euphranorem ad hanc depingendam tabulam adhibere.

Luciani.

Verum quoniam fieri potis non est: vt aliquem artificē tam egregium atq; absolutum nanciscamur: in praesentia tenuem quādam pro mea virili imaginem adumbrabo. Ergo pigatur vestibulum sublimē atq; inauratum neq; id humi situm i solo: verum procul a terra in edito collis fastigio. Praeterea inaccessum ferme & abruptum lubricoq; aditu, ita vt plerūq; qui se iam ad summum vsq; verticem penetrasse sperant /lapso pede praecipitati ceruicem frangant. Intus autē opulentia sedeat: tota (sic vti videtur) aurea: maiorem in modum formosa atq; amabilis. Porro amator vbi vix tandem conscendit: iamq; ad fores accesserit: obstupecat: oculis in aurum defixis: deinde spes, quē & ipsa specioso vultu est, ac versicoloribus amicta /manu prehēsa introducat: mire iam ipso ingressu attonitum. Atq; ab eo quidem tempore spes vsq; illum antecedit, ducatq; tum alię mulieres illum excipiētes, puta fallacia, seruitusq; tradāt labori. At is miserum penitus defatigatum tandem senectū tradat iam morbidum coloreq; commutato. Postremo contumelia, arreptum illum ad desperationem pertrahat. Ex hoc quidem tempore spes auolans euanescat. Tum ille non per aureum illud atrium per qđ ingressus fuerat: sed per posticum quoddam & occultum exitum extrudatur nudus, ventricosus, pallidus, senex, leua quidem pudorem occultās, dextra vero seipsum strangulās. Occurrat autē exeunti pœnitudo frustra lachrymans, & miserum bis etiam conficiens. Atq; hic quidem esto picturæ finis. Ceterum tu Timocles optime ipse diligēter consideratis singulis expende: num e re tua sit vt in hanc imaginem per aureas illas fores ingressus, per illas longe dissimiles tam turpiter excutiaris. Quicquid autē feceris, memineris sapientis illius qui dixit: deum in culpa non esse: verum qui sua sponte delegerit.

CNEMONIS AC DAMIPPI DIALOGVS: ERASMO INTERPRETE. CNEMON.



Oc illud est qđ vulgo dici consueuit, Huius leonē. DA. Quid isthuc est, qđ tecum stomachare Cnemon? CNE. Quid stomacher rogas? Equidem heredem reliqui quendam præter animi sententiā: videlicet astu delusus miser: iis quos maxime mea cupiebā habere præteritis. DA. Sed isthuc quīnā euenit? CNE. Hermolaum nobilē illum diuitem, quum orbus esset, imminente morte captabam, assidens atq; inferuiens. Neq; ille grauatim officium meum admittēbat. At interim illud quoq; mihi visum est scitum consultumq; vt testamentum proferrem ac publicarem: quo illum rerum mearum in solidum heredem insti-

tueram: nimirum vt ille vicissim idem faceret: meo prouocatus exemplo.
DAMIP. At quid tandem ille? CNE. Quid ille suo in testamento scripserit
id quidem ignoro. Caterum ego repente atq; insperato e vita decessi: tecti
ruina oppressus. Et nunc Hermolaus mea possidet: lupi cuiuspiam in mo-
rem ipso hamo cum esca pariter auulso. DA. Imo non escam modo cum ha-
mo, quin etiam te quoq; piscatorem simul abstulit. Itaq; technam istam / in-
tuum ipsius caput struxeras. CNE. Sic apparet: idq; adeo deploro.

ZENOPHANTAE ET CALLIDEMIDAE DIALOGVS. EODEM
INTERPRETE.

ZENOPHANTES.



Tu Callidemides, quo pacto interisti? Nam ipse quem
admodum Diitę parasitus quum essem, imodica ingur-
gitatione pręfocatus fuerim, nosti: aderas enī morienti.
CAL. Aderam Zenophantes. Porro mihi nouum quiddā
atq; inopinatum accidit. Nā tibi quoq; notus est Proeodo-
rus ille senex. ZENOPHAN. Orbū illū dicis, ac diuī-
tem, apud quem te assidue versari conspiciebam? CALL.

Illū ipsum semper caprabā, colebamq;: id mihi pollicēs fore: vt meo bono
q̄ primum moreretur. Verum quum ea res ī longum proferretur: sene vi-
delicet vel vltra tithonios annos viuente: compendiarīam quandam exco-
gitauī viam: qua ad hęreditatem peruenīrem. Siquidē empto veneno / po-
cillatori persuaseram: vt simul atq; Proeodorus potum posceret, bibebat au-
tem proluxius, presentius in calicem iniiceret: haberetq; ī promptu, porre-
cturus illi. Qđ si fecisset: iureiurando confirmabam, me illū manumissu-
rum. ZENOPHAN. Quid igitur accidit: nam inopinatum quiddam nar-
raturus mihi videris. CAL. Vbi iam loti venissemus: puer duobus paratis
poculis / altero Proeodoro cui venenum erat additū: altero mihi: nescio quo
modo errās, mihi venenum, Proeodoro porrexit innoxium. Mox ille qđ
bibit: at ego protinus humi porrectū stratus sum: supposititiū videlicet
illius loco funus. Quid hoc? Rides Zenophanta? Atqui non conuenit amīci
malis illudere. ZENO. Rideo profecto: nam elegāter / ac lepide tibi hęc res
euenit. Porro senex ille quid interim? CAL. Primum ad casum subitū atq;
inexpectatum / sane conturbatus est. Deinde simul atq; intellexit: id qđ acci-
derat: puta pocillatoris errore factum: risit & ipse. ZENO. Recte sane. Tam-
etsi non oportuit ad compēdium illud diuertere, siquidē venisset tibi popu-
lari vulgataq; via / tutius certiusq;: etiam si paulo serius.

Finis.

m iiii.

Luciani

MENIPPI & TANTALI Dialogus. Eodem Erasmo interprete.
MENIPPVS.



Vid eiulas o Tantale: aut quid tuā deploras fortunā: sta
gno imminēs! TAN. Quoniā siti enecor Menippe. ME.
Vsq̄ adeo piger es atq̄ iners: vti nō vel pnus incūbēs bi
bere noris: vel caua vola hauriens! TAN. Nihil profece
ro: si procūbam. Refugit enim aqua: simulatq̄ me pp̄ius
admoueri senserit: q̄ si quādo hausero, oriḡ coner appli
care: prius effluxit, q̄ summa rigem labia. Atq̄ inter digitos effluens aqua /
haud scio quomodo rursus manū meam aridā relinquit. ME. Prōdigiōsum
quiddā de te narras Tantale. Verum dic mihi: isthuc ipsum quorsum opus
est bibere: quū corpore careas! Nā illud qđ esurire poterat aut sitire, in Ly
dia sepultū est. Ceterum tu quū sis animus: quinā post hac aut sitire queas:
aut bibere! TAN. Atqui hoc ipsum supplicii genus est: vt ala perinde quasi
corpus sit, ita sitiāt. ME. Age hoc ita habere credimus: quandoquidē affir
mas te siti puniri. At quid hīc acerbi tibi poterit accidere! Num metuis ne
potus inopia moriāre! At equidē haud video alteros inferos: si quis hos re
linquat: neq̄ locum aliū in quem morte demigret quispiā. TAN. Recte tu
quidē dicis. Verum hoc ipsum supplicii genus est: sitire, quū nihil sit opus.
ME. Desipis Tantale: & vti verū tibi fatear, non alio potu videris egere: q̄
veratro mero. Nam diuersum quiddam pateris, iis quos canes rabiosi mo
rderint: vt qui non aquā: quēadmodū illi: sed sitim horreas. TAN. Ne
verarum quidē recularim bibere Menippe: si liceat modo. MENIP. Bono
es animo Tātale: certum habēs: nunq̄ fore: vt vel tu vel reliquorum manū
quispiam bibat. Neq̄ enim fieri potest. Qz nō omnibus / quēadmodum ti
bi / poena adiudicata est: vt sitiāt: aqua illos non expectante.

FINIS.

MENIPPI ac MERCVRII Dialogus. Erasmo quoq̄ interprete.
MENIPPVS.



T vbinam formosi illi sunt, ac formosa Mercuri! Ducito
me: docetq̄: vtpote recens huc profectū hospitē. MER.
Haud mihi licet per otium Menippe. quin tu isthuc ipso
e loco dextrorsum oculos deflecte. Illic & Hiacynt⁹ est:
& Narcissus ille: & Nireus: & Achilles: & Tyro: & Hele
na: & Leda: breuiter quicquid est veterū formarum. ME.
Equidē prater ossa nihil video: caluariasq̄ carnibus renudatas: inter quā
oīa, nihil sit oīno discriminis. MER. Atqui hęc sūt q̄ poetæ cūcti mirātur

ac celebrāt: offa scilicet quę tu videris continere. ME. At Helenā saltē mihi cōmonstra. Nam ipse quidē haud queam dignoscere. MER. Hęc videlicet caluaria, Helena est. ME. Et hui⁹ scilicet ossis gratia, mille naues ex vniuersa Gręcia/acto delectu/sunt impletę: tātaq; tū gręcorū tū barbarorū multitudo conflixit: tot vrbes sunt euersę! MER. Caterū Menippe non vidisti mulierē hanc viuā. qđ si fecisses: forsan diceres tu quoq;, vitio dandū nō esse Pro tali muliere diu tolerare labores.

Alioqui si quis flores etiā arefactos marcidosq; contemplet: posteaq; coloris decus abiecerint: deformes nimirū videantur. At iidem, donec florēt, coloremq; obtinēt, sunt speciosissimi. ME. Proinde illud iam demiror Mercuri: si gręci non intellexerūt: sese pro re vsq; adeo momētanea, quęq; tam facile emarcesseret, elaborare. MER. Haud mihi vacat tecum philosophari: quare delecto loco, vbicūq; velis, prosterne temet ac recūbe. Mihi iam alię sunt traducendę ymbrę.

MENIPPI, AMPHILOCHI, TROPHONII disceptatio. Eodē interprete.
MENIPPVS.

VOs nimirū Trophonie atq; Amphiloche, quū sitis mortui: tamē haud scio quonā modo/phanis estis donati: vatesq; credimini: ac stulti mortales deos esse vos arbitrantur. TRO. Quid! an nobis igitur imputādum: si per insctiam illi de mortuis huiusmodi opinant! ME. Atqui nō ista fuissent opinati: nī vos/tum quū viueretis, eiusmodi quādam portēta ostētassetis: tanq; futurorū fuissetis pręscii: quasq; prędicere potuissetis: si qui percontarentur. TRO. Menippe, nouerit Amphilocheus hic, ipsi pro sese respondendū esse. Caterū ego heros sum: vaticinorq; si quis ad me descēderit. At tu videre nunq; omnino Lebadiam adiisse: neq; enim alioqui ista non crederes. MENIP. Quid ais! Equidem nisi Lebadiam fuissetem profectus: ac linteis amictus/offam ridicule manu gestans/per angustum aditū in specum irrepissem: nequaq; fieri potuisset: vt te defunctū esse cognoscerē, perinde atq; nos: solaq; prestigiatura reliquos antecellere. Sed age per ipsam diuinādī artē, quid tandē est heros! neq; enim intelligo. TRO. Est quiddā partim ex homine/partim ex deo cōpositū. ME. Nempe: qđ neq; sit homo: quēadmodū audio: neq; deus: verū pariter vtrūq;. Ergo dimidia illa tui ac diuina pars, quo nūc recessit! TRO. Reddit oracula Menippe in Boeotia. ME. Haud intelligo qđ dicas Trophonie: nisi q; illud plane video, te totum esse mortuum.

FINIS.

Luciani

CHARONTIS ac MENIPPI Dialogus, Ex eiusdem interpretatione.
CHARON.



Edde nautū scelestē. ME. Vociferare: siquē isthuc tibi voluptati est Charon. CHA. Redde inquā qđ pro traiectione debes. ME. Haud quāq̃ auferre queas: ab eo q̃ non habet. CHA. An est quisq̃: qui ne obulū qđ habeat? ME. Sit ne ali? quispiā p̃terea: eqđem ignoro. Ipse certe nō habeo. CHA. Atqui p̃focabo te p̃ dītem īpurissime: nī reddas. ME. At ego illi fo baculo tibi cōminuam caput. CHA. Num ergo te tā lōgo traiectu grati trāsuexero? ME. Mercuri? meo noīe tibi reddat: vt q̃ me tibi tradiderit. MER. Belle mecū agat per louē: si qđ futurū est, vt etiā defunctorū noīe persoluā. CHA. Haud omittā te. ME. Quin tu igit hac grā perge vt facis, nauim trahere: qđ nō habeo, quinā auferas? CHA. At tu nesciebas: qđ tibi fuerit adportandū? ME. Sciebā quidē, verū nō erat. Quid igitur: num ea grā erat mihi semp in vitā manendū? CHA. Solus ergo gloriaberis te gratis fuisse trāsuectū? ME. Haud gratis: o p̃clare: siquidē & sentinā exhausti & remū arripui: & vectorū oīm vn? nō eiulauī. CHA. Ista nihil ad nautū: obulū reddas oportet, neq̃ em̃ fas est, secus fieri. ME. Proinde tu me rursum ī vitā reuehe. CHA. Belle dicis: nimirū vt verbera etiā ab Aea: cō mihi lucrifaciā. ME. Ergo molestus ne sis. CHA. Ostēde quid habeas īpera. ME. Lupinū si velis: & Hecataē coenā. CHA. Vnde nobis hūc canē adduxisti Mercuri? tum qualia garriebat iter nauigādū: vectores oēs irridēs ac dieteriis incessens: vnusq̃ cantillans: illis plorātibus. MER. An ignoras Charon: quem virū trāsuexeris? plane liberū: cuiq̃ nihil omnino curā sit. Hic est Menippus. CHA. Atqui si vnq̃ posthac te recepero. ME. Si receperis: o praeclare. Ne possis quidē iterum recipere.

FINIS.

CRATETIS ac DIOGENIS. CRATES.



Moerichum diuitē noueras ne Diogenes? illū inquā supra modū diuitē: illū Corintho p̃fectū: cui tot erāt naues onustae mercibus: cuius consobrinus Aristēas, quū ipse quoq̃ diues esset, Homericū illud in ore solebat habere. Aut me confice tu: aut ego tete. DIOG. Cuius rei grā sese captabāt inuicē Cratēs? CRA. Hereditatis causa, quū eēnt aq̃les, vterq̃ alterū captabāt. Iāq̃ testamēta publicauerāt ambo: ī q̃bus Moerichus (si prior moreret) Aristēan oīm rerū suarū dominū relinq̃bat. Moerichū vicissim Aristēas: si qđ ipse prior e vitā decederet. Hec igit quū essent ī tabulis scripta, illi inter sese captabāt: & alter alte

Dialogi varii. Fo. XCIII.

rum adulationib⁹ obsequiisq^{ue} superare contēdebat. Porro diuini: haud scio
vtrū ex astris id qđ futurū sit cōiectātes: an somniis quēadmodū Chaldei fa-
ciūt: quā & Pythius ipse: nūc Aristeam victorē fore pñciabat: nūc Moeri-
chū: ac trutina qđē interim ad hūc, interim ad illū ppēdebat. DIOG. Quid
igīf tādē euenit! Nā audire est operēpcū Crates. CRAT. Eodē die mortuū
sunt ambo. Cēterū hereditates ad Eunomiū ac Thrasyclē deuenerūt: quo-
rū vterq^{ue} cognat⁹ illis erat. Atqui de his nihil p̄dixerāt diuini futurū: vt ta-
le quippiā accideret. Etem quū Sicyone Cīrrhā versus nauigarēt: mediū in
cursu / obliquo orto lapige / eo sunt depulsi. DIOG. Recte factū. At nos quū
nos essem⁹ in vitā nihil eiufmodi alter de altero cogitabam⁹. Neq^{ue} em̄ ego
vnq^{ue} optabā: vt moreret Antisthenes: quo nimirū bacul⁹ illi⁹ ad me rediret
heredē (habebat autē egregie validū) quē ipse sibi parauerat oleaginū: neq^{ue}
tu Crates opinor desyderabas: vt me mortuo: in possessionū mearū succe-
sionē venires puta doliū / ac perā: in qua quidē lupini Choenices inerāt duę.
CRAT. Neq^{ue} em̄ mihi quicq^{ue} istis reb⁹ erat opus. Imo ne tibi quidē Dioge-
nes. sigdē quē ad rē pertinebāt: quāq^{ue} tu Antistheni succedēs accepisti: de-
inde ego succedēs tibi: ea nimirū multo sunt potiora: multoq^{ue} splēdidiora:
q̄ vel psarū iperū. DIOG. Quenā sūt ista q̄ dicis! CRA. Sapiētīā inquā, fru-
galitatē, veritatē, libertatē. DIO. Per Iouē memini me ī istiusmodi opū he-
reditatē Antistheni successisse: tibiq^{ue} eas lōge etiā maiores reliq^{ue}. CRA.
Vtrū reliq^{ue} mortales hoc possessionū gen⁹ alpnabant: neq^{ue} qđ nos ob spem
potiūda hereditatis obsequiis captabat: sed ad aurū oēs intrēdebāt oculos.
DIO. Nec iniuria. Neq^{ue} em̄ habebāt: quo facultates eiufmodi a nobis tradi-
tas acciperēt, qppe rimosi iā vitiatiq^{ue} deliciis: nō aliter q̄ vasa carie putria.
Quo fit vt si qñ quis ī illos īfundat: vel sapiētīā: vel libertatē: vel veritatē:
effluat ilico p̄stillerq^{ue}: fundo qđ īmissum est cōtinere nō valēte. Cuiusmodi
qddā & Danaī filiā⁹ ait accidere: dū ī doliū ptusum haustā aquā īportāt.
At iidē aurū dētibus / & vnguib⁹ / omniq^{ue} vi seruabāt. CRAT. Proinde nos
hic quoq^{ue} nostras possidebim⁹ opes. Illi simulatq^{ue} huc venerint: obulū dīta-
xat secū ferent: ac ne hūc quidē vltērius, q̄ ad portitorem. dicendi vitiū
dig

NIREI ac THERSITAE. NIREVS.

Ecce deniq^{ue} vel Menippus hic iudex erit: vter nostrū
sit formosior. Dic Menippe: an non tibi videor forma-
prastantior! MENIP. Imo quānam sitis pri⁹ arbitror
indicādū. Nā hoc opinor scito est opus. NIREVS.
Nireus ac Therſites. MENIPPVS. Vter Nireus:
vter Therſites! Nondum enim vel hoc satis liquet.

Luciani.

THER. Iā vnū hoc vinco: q̄ tibi sum similis, neq̄ tātopere me p̄cellis: quan-
topere te cecus ille Homerus extulit: vnū oīm formosissimū appellās. Quin
ego fastigiato vertice: rarisq̄ & īpexis capillis ille: nihilo te īferior visus sum
arbitro. Iā vero tēpus est, vtī p̄nūcies Menippe: vtrū altero formosior exi-
stimes. NI. Mix nī me Aglaia charopeq̄ pgnatū: Quī vir pulcherrim⁹ vn⁹
Omnibus e graiis priameia ad Pergama veni.

MENIP. At quī nō item sub terrā opīnor pulcherrimus venistī: quippe quī
reliquis qdē ossibus/aliis appareas assimilis: porro caluaria/hoc vno īsignī
a Therfitē caluaria dignosci possit: q̄ tua delicata est ac mollicula. Quando
quidē isthuc habes effoeminatū ac neutiq̄ viro decorū. NIR. Attamen Ho-
merū percontare: qua specie tum fuerim: quum iter Græcorū copias mili-
tarē. MENI. Tu qdem somnia mihi narras. At ego ea spectro: q̄ video, quæq̄
tibi adsunt ī prēsentiā. Ceterū ista norunt: q̄ id tēporis viuebāt. NIREVS.
Quid igitur tandē! An non ego hic formosior Menippe! MENIP. Neq̄ tu,
neq̄ quisq̄ alius formosus hoc loco. Siquidē apud īferos æqualitas est: pares
q̄ sunt omnes. THERSIT. Mihi qdem vel hoc sat est.

UDIOGENIS AC MAVSOLI.

UDIOGENES.



He tu Car, q̄re tādē īsolens es tibiq̄ places, ac dignū te
credis q̄ vnus nobis oībus anteponare! MAVSO. Primū
regni noīe O tu Siopēsis: qppe q̄ Cariē īperaueri vnīuer-
sē: p̄terea Lydiē quoq̄ gētib⁹ aliquot. Tum autē & īsulas
nōnullas subegeri. Miletū vsq̄ pueneri, plerisq̄ loniē par-
tibus vastatis. Ad hęc formosus erā ac p̄cerus, ac bellicis
in rebus p̄ualidus. Postremo: qdē est oīm maximū: ī Halī-

carnasso monūmētū erectū habeo: singulari magnitudine: quātū videlicet
defunctorū alius nemo possidet, neq̄ parī etiā pulchritudine conditū: viris
scilicet atq̄ eqs/pulcherris e saxo/viuā formā absolutissio artificio exp̄ssis,
adeo vt vl' phantū aliqd sile haud facile quis īueniat. Nū īiuria tibi videor
has ob res mihi placere, atq̄ efferri! DIOG. Nū ob īperitū ais: ob formā: atq̄
ob sepulchrī molē! MAV. Per Iouē ob hęc īquā. DIO. Atq̄ o formose Mau-
sole neq̄ vires iā illę, neq̄ forma tibi iā adest. Adeo vt si quē arbitriū de for-
mę p̄cellētia delegerimus, haudquaq̄ dicere potis sit: quāobrē tua caluaria
meē sit antefēda: siqdē vtrāq̄ pariter tū calua, tū nuda: vtriq̄ dētes pari-
ter ostēdim⁹: pariter oculis orbatī sum⁹: pariter narib⁹ simis/ac sursum hian-
tibus deformati. Ceterū sepulchrū, ac saxa illa p̄ciola, Halīcar nasseis for sitā
iactare licebit, & hospītib⁹ gl'ię causa ostētare, tanq̄ q̄ magnificā quādā ap̄d
se structurā habeāt: verū qdē hic cōmoditatis ad te redeat, vir egregie, neq̄q̄

ad

Dialogi varii. Fo. XCV.

video: nisi forsā illud cōmodū vocas: q̃ plus oneris atq; nos sustines: sub tā ingētibus saxis p̃ssus ac laborans, MAVSO. Ita ne nīhil illa mihi cōducunt omnia: planeq; pares erunt Mausolus ac Diogenes: DIOG. Imo haud pares inquā vir clarissime. Nā Mausolus discruciabūt: quoties earū rerū in mentem veniet: quibus in vita florere consuevit. At Diogenes interīm eū ridebit. Atq; ille quidē de suo illo monumento: qđ est in Halicarnasso memorabit, ab vxore Artemisia, atq; sorore parato: cōtra Diogenes ne id quidē suo de corpore nouit: nunqđ habeat sepulchrū. Neq; em̃ illi res ea cure est. Verum apud viros excellētissimos sui memoriā famāq; reliquit: vt quī vitam peregerit viro dignā: tuo monumēto Carū abiectissime / celsiorem: ac tutiore in loco substructam.

τέλος.

SIMYLI AC POLYSTRATI. SIMYLVS.



Enisti tandē & tu Polystrate ad nos quum annos vixeris haud multo pauciores centū opinor. POLY. Nonaginta octo Simyle. SIMYLVS. Sed quinā triginta istos annos egisti: quibus mihi fueras superstes. Nā ipse perii te ferme septuagenario. POLYST. O; suauissime p̃fecto: etiam si hoc mirum tibi videbit. SIMY. Mirum vero: si quidē tibi primū senī, deinde inualido, postremo etiā orbo quicq; poterat esse in vita suaue. POLY. Prīcipio nīhil erat qđ nō possem, prēterea pueri formosi complures aderāt: tū mulieres nitidissimæ: vnguēta, vinum mire fragrans, postremo mensæ vel siculis illis lautiores. SIMY. Noua narras. Nā ego te plane sordidum ac parcissimū esse sciebam. POLY. Atqui vir p̃clare / ex alienis arcis opes mihi subscatebant. Tum diluculo p̃tinus q̃ plurimi mortales ad fores meas vētītābāt: simulq; ex omni rerū genere quæ terrarū vbiūis pulcherrimæ reperiūtur munera deportabant. SIMY. Nū me defuncto regnū gessisti? POLY. Minime: verū amantes habebā innumeros. SIMY. Non possum nō ridere. Tu ne amātes: tantus natu quū esses: vixq; tibi dētes supersent quatuor? POLY. Habebā per louē / equidē optimates ciuitatis. Quisq; essem tum senex: tū caluus: sicuti vides: prēterea lippiēs etiā ac senio cecutiens: postremo naribus muccosis: tamē cupidissime mihi inseruiebāt: adeo vt is felix videret: quēcūq; vī aspexissem modo. SIMY. Nū tu quoq; quēadmodū Phaon ille, Venerē aliquā e Chio trāsuexisti: vt ob id optanti tibi illa dederit, rursū ad iuuentā redire: ac denuo formosum atq; amabilē fieri? POLY. Haud quāq. Quin magis quū talis essem, qualē dixi: tamē supra modum adamabar. SIMY. Aenigmata narras. POLY. Atqui notissim⁹ est hic amor quū vulgo fit senes, nempe erga senes orbos ac diuites. SIMY. Nūc

Luciani

tua forma! vnde tibi profecta fuerit intelligo vir egregie: nimirum ab aurea illa Venere. POLY. Verum tamē non parum multas comoditates ab amantibus tuli Simyle: propemodum etiā adoratus ab illis. Porro sapius etiam quasi procar illis illudebā: excludēs interdū nōnullos eorū. Interim illi iter sese decertabāt & in ambiendis primis apud me partibus/alitū alius anteire nitebatur. SIMY. Sed age: de facultatib⁹ tuis quid tandē statueras? POLY. Palam quidē affirrabā: me vnūquēq; illorum relicturū hāredem. Idq; illi quū crederent futurū: certatim se quiscq; obsequentiore atq; adulantiore præbebat. Cæterū alteras illas veras tabulas/quas apud me seruauerā, reliqui: in quib⁹ omnes illos plorare iussi. SIMY. At postremā illā tabulā: quē pronūciabāt hāredē! Num e cognatis quēpiam? POLY. Nō per Iouē: immo nouitium quēdam: ex formosis illis adoleſcētulis: natione Phrygem. SIMY. Quot annos natū Polystrate? POLY. Viginti ferme. SIMY. Iā intelligo quibus obsequiis ille te demeruerit. POLY. Attamen multo illis dignior: qui scriberetur hāres: etiā si barbarus erat ac perditus. Quē iam ipsi etiā optimates colunt captantq;. Is igitur mihi extitit hāres. Iāq; inter patricios numerat: subraſo mēto, barbaroq; cultu ac lingua. Quin etī Codro generosiorē, Nireo formosiorē, Vlyſſe prudētiore eē p̄dicāt. SIMY. Nō laboro: vel totius Græcię sit ſperator, ſi liber: modo ne illi potiant hāreditate. τέλος.

VENERIS & CVPIDINIS.

VENVS.



Vid tandē in cauſa eſt Cupido: vt quū reliquos deos omnis adortus expugnariſ: Iouem ipſm: Neptūnū: Apollinē: Iunonem: me deniq; matrē: ab vna Minerua tēperes: vtq; aduerſus hāc nec vllū habeat: icēdiū tua fax: & iaculis vacua ſit pharetra: tū & ipſe arcu careas: neq; iaculari noriſ! CVPI. Equidē hanc metuo mater, eſt enim formidabilis truculētoq; aſpectu: ac ferocitate qdā ſupra modū virili. Proinde ſi quādo tenſo arcu petā illam: galeæ crīſtā quatīēs/expauefacit me: moxq; formidine tremere occipio: ſic vt arma mihi e manibus excidant. VENVS. Atqui Mars an non erat hāc formidabilior! Et hunc tamē ſparatum exarmaſti. CVPI. Imo ille cupide me recipit: atq; vltro etiā inuitat. Verum Minerua ſemp adductis ſupciliis obſeruat. Quin aliquādo temere ad illā aduolaui facem ppius admouēs. At illa ſi quidē ad me acceſſeriſ ingt per parentē Iouē quouis modo te cōfecero: aut lācea te trāſſigam: aut pedibus arreptū in tara rara dabo præcipitē: aut ipſa te diſcerpā, plurima itē id genus cōminabat. Ad hęc acrib⁹ obtueſ oculis: poſtremo & in pectore faciē quādā geſtat horrendā, viperis capillortū vice comatā. Hāc nimirū maximoſe formido. Terri

Dialogi varii. Fo. XCVI.

tāt em me: fugioq; quoties eā aspicio. VENVS. Esto sane. Mineruā metuis
vt ais atq; hui⁹ gestamen gorgona reformidas: idq; quū Iouis ipi⁹ fulmē nō
formidaueris. Ceterū Musæ quā ob causam abs te nō feriunt: atq; a tuis ia-
culis tutæ agūt! Nū & hæ cristas quatiant: aut gorgonas p̄tendūt! CVPL.
Hæ quidē reuereor mater. Sūt em vultu pudico ac reuerēdo: p̄te rea semp
aliquo tenent studio: semp cantionib⁹ animū intentū gerūt. Quin ipse etiā
nō raro illis assisto: carminis suauitate delinit⁹. VENVS. Esto nec hæ ado-
riris: p̄te rea q; sint reuerēdæ: at Dianā qua tādē grā nō vulneras! CVPL.
Vt breuiter dicā: hāc ne dephēdere qdē vsq; sum potis: quippe p̄petuo p̄ mō
res fugitantē. Ad hæc alteri⁹ cuiusdā sui cupidinis illa tenet cupidine. VE-
NVS. Cui⁹ o gnate! CVPL. Nempe venatu ceruorū & hinnulorū: quos in-
sectat vt capiat: ac iaculo figat. Ac prorsum tota rerū huiusmodi studio te-
netur. Tamen si fratrē eius qui nimirū arcu valet & ipse: feritq; emin⁹. VE-
NVS. Teneo gnate. eū sæpenumero sagitta vulnerasti. τέλοσ.

MARTIS ac MERCVRII.

MARS.

7

AVdistin Mercuri cuiusmodi nobis minat⁹ sit Iuppiter!
q; supba: q; dictu absurda! Ego inqt / si voluero / catenā ex
ethere demittā: vnde si vos suspēsi me vī detrahite cone-
mini, Iuseritis operā. Nūq; em me deorsū trahetis. Cōtra
ego vos velim ī altū attrahere: nō vos modo: verū etiā tū
terrā ipam, tū mare pariter subuectū ī sublime sustule-
ro. Ad hæc alia p̄multa: q; tu quoq; audisti. At ego si qdē cū vno quolibet sin-
gulatim cōferat: ita p̄statiōrē eū esse, viribusq; superiorē, haud quā nega-
uerim: verū vnū tā multis pariter ī tātū antecellere: vt eū ne pōdere qdē
vincere queamus: etiā ac mare nobis adiunxerimus: id ne utiq; crediderim.
MERCVR. Bona verba Mars. Neq; em sat tutū est ista loq; ne qd forte mali
nobis hæc petulātia cōciliet. MARS. An vero credis apud quēlibet hæc di-
cturū me! Imo apud te solū id audeo: quē linguæ cōtinētis eē sciebā. Sed qd
mihi maxime ridiculū videbat: tū quū hæc minitātē audirē: haud quēā ap̄t
te reticere. et em meminērā: quū nō ita m̄to ante Neptun⁹, Iuno, ac Pallas,
mota aduersus eū seditiōe machinarent cōphēsū illū ī vīcula cōiicere: quā
topere formidarit: vtq; ī oēm speciē sese verterit. Idq; cū trēs dūtaxat essent
dii. Qd nī Theris misericordia cōmota, Briareū Cētimanū illi auxiliatum
accerfuiisset: ipso pariter cum fulmine ac tonitru vinc⁹ erat. Hæc reputāti
mihi ridere libebat eius magniloquentiā iactantiāq;. MERCVR. Tace. Boa-
na verba. Neq; em tutū est ista vel tibi dicere: vel audire mihi. τέλοσ.

MERCVRII & MAIAE.

MERCVR.

si terram

Luciani.



St vero mater deus q̄sq̄ in coelo me mīserior! MAIA.
Cave ne quid istiusmodi dixeris Mercuri. MERCUR.
Quid non dicā: qui quidē tantū negotiorū solus susti-
neam: q̄bus delassor: i tā multa ministeria distraçus!
Nā mane protinus surgēdum est mihi, statimq̄ ver-
rēdum coenaculum: vbi dii cōpotant. Tum vbi curiā
in qua consultant vndiq̄ strauero: ac singula ita vt
oportet cōposuero: loui necessum est assistere, ac p̄se-
rēdis illius mādatis toto die sursum ac deorsum cursitare: īsuper quum re-
deo, puluerulētus adhuc / Ambrosiam apponere cogor. Porro priusq̄ noui-
tius iste pocillator aduenisset: ego nectar etiā ministrabā. Quodq̄ est oīm
indignissimū: soli omnīū ne noctu quidē agere quietē licet: verum id quoq̄
tēporis necesse habeo defunctorū animas ad Plutonē deducere: manūmq̄
gregi me ducē prēbere: tum autē & tribunalibus assistere. Neq̄ enim mihi
sufficiebāt scilicet diurna negotia: dum verfor in palēstris: dū in concioni-
bus p̄conis vices ago: dū oratores instruo: nī hęc quoq̄ prouincia accedat:
vt simul etiā vmbraū res disponā. Atqui Ledē filiū alternis īter ipsos vici-
bus apud superos atq̄ īferos agitant. Mihi necesse est quotidie, tum hoc, tū
illud pariter agere. Deīde duo illi Alcmena ac Semele mīseris p̄gnati mu-
lieribus / ociosi in conuiuīis accūbunt: at ego Maia Atlantide progenitus il-
lis ministro scilicet. Quin nunc quī recēs a Sidone Cadmī filia reuerfus es-
sem. Nā ad hanc me legarat: visum quid ageret puella. priusq̄ respirassem,
& adhuc anhelū de via / ~~versum~~ ad Argos emandauit visurū / qui cū Danae
ageretur. Rursum inde in Boeotiā profectus inquit, obiter Antiopā visito.
Adeo vt plane iā pariturū me negarim. Q̄ si mihi licuisset: lubēs profecto
fecissem: id qđ solēt ii qui ī terris durā seruiūt seruitutē. MAIA. Missa fac
īsta gnate. Decet enī per oīa morē gerere patri: quī sis iuuenis. Ac nūc quo
iussus es, Argos contēde. Deinde ī Boeotiā: ne si cessaris fuerisq̄ lētior, pla-
gas etiā auferas. Nā iracundi sunt qui amant.

ru

VENERIS ET CVPIDINIS.

VENVS.



Vpido Gnate: vide quē facis flagitia. Nō iā de his loquor
quē te īpulsore mortales in terra vel in se quīsq̄, vel iuicē
alii in alios faciunt: verū de his ago q̄ apud superos quoq̄
designas: qui quidē louē ipsum cōgis varias assumere for-
mas: in quodcūq̄ tibi pro tēpore visum fuerit, eum ver-
tens. Tum lunā e coelo deuocas. Quin & solē aliquoties cō-

Fo. XCVII.

pellis lentum apud Clymenen cessare aurigandi muneris oblitū. Nā q̄q̄d iniuriæ in me matrē etiā cōmittis, audacter ac tan̄ tuto facis. Verū tu q̄dem o deorū oīm confidentissimē, Rheam insup̄ ipsam iā anū, præterea deorum tam multorū parentē, eo ppulisti: vt pusionē adamet: atq; in Phrygiū illum adolescentulū depear: ac tua iā opa insanit: iunctisq; leonibus, adhibitis item Corybātibus: q̄ppe qui et ipsi furore quodā sunt afflati: p̄ Idā mōtem sursum ac deorsum oberrat: ipsa quidē Attis amore eiulās. Cæterū Corybantū alius suū ipse penem ense defecat: alius demissa coma p̄ mōtes fert̄ insanius: alius cornu canit: alius tympano tonat: alius cymbalo p̄strepit: breuiter omnis vndiquaq; Ida tumultus atq; insanix plena est. Proinde cūcta timeo. Metuo ne tale qd accadat, quādoq̄dem te p̄duxi, malū ingēs: vt siq̄n̄ resipiscat Rheā: vel potius si p̄gat insanire: Corybantibus impet: vt te cor̄ reptū discerpāt/aut leonibus obiciāt. Hic me sollicitat metus: q̄ videā tibi periculū imminere. CVPIDO. Otioso animo esto mater: siq̄dem leonibus etiā ipsis iam familiaris sum factus: ita vt sæpenumero cōcensilis eorū tergis/prehensaq; iuba/equitis ritu insidens/illos agitem. At vero illi interim mihi caudis adblandiuntur: ac manū orī insertam receptāt/lambuntq;: deinde mihi reddūt innocuā. Porro Rheā ipsi quādo tandē vacauerit, vt me ylciscat: quū in Arte sit tota! Postremo qd ego pecco: quū res pulchras vt sunt, offero ac demōstro: vos ne appetite res pulchras. Quare his de rebus ne in me crimen cōferte. Num vis ipsa tu mater: vt i neq; tu posthac Martē ames: neq; ille te! VENVVS. Vt es puicax: et nulla in re non superas. Attamen horum quæ dixi aliquando memineris.

DORIDIS ET GALATEAE. DORIS.



E Ormosum amantē Galatea / nempe Siculū istū pastorē
aiunt amore tuī depire. GALAT. Ne ride Doris: etenī
qualis qualis est, Neptuno pfe prognatus est. DORIS.
Quid tū postea: si vel loue iplo sit pgenitus: quū vsq;
adeo agrestis atq; hispidus appareat: qd̄ est oīm defor
missimū/vnocus! An vero credis genus illi qcq; pfutu
rū ad formā? GAL. Ne isthuc qd̄ ipm: q; hispid? ē atq; agrestis vt tu vocas
illū deformat: quī virile magis est. Porro oculus mediā in frōte decet etiā:
quo quidē nihilo segnius cernit: q; si duo forent. DORIS. Videris Galatea
nō amantē hfe Polyphemū: sed illū potius adamare: sic etiā p̄dicas. GAL. E
q; dē haud adamo: sed tū insignē istā vřam insultādī/opprobrādīq; petulāciā
ferre nō queo. Ac mihi nimirū inuidētia qdā isthuc facere videmini: ppter
ea q; ille cū forte aliqui gregē pasceret suū: nosq; e littorali specula in littore

Luciani

ludentes cerneret in pminētibus Aetnae pedib⁹: qua videlicet inter montē et mare litt⁹ sese in longū porrigit: vos ne aspexerit qdē: at ego oīm vna vī sa sim formosissima: eoq; in vna me cōiecerit oculū. Ea res vos male habet. Nā argumētū est / me forma prastātiorē esse ac digniorē, quā amer: vos cō tra fastiditas esse. DORIS. An istud tibi putas inuidēdū videri: si primū pa stor, deinde lusco formosa visa sis? Qz qd aliud ille potuit in te pbare: pre ter candorē? Is illi placet opinor: q; caleo et lacti assueuerit: pinde qcqd his sit simile / id p̄tinus pulchrū iudicat. Alioq; vbi libebit scire / qua sis facie: de scopulo quopiā in aquā, siquādo trāquilla steterit despectās, temetipam cō templare: videbis aliud nihil: nisi ppetuū candorē. Verū is quidē nō pbat: nisi rubor admixt⁹ illi / decus illi iūxerit. GALA. Atq; ego illa immodice cā dida / tñ eiūsmodi habeo amantē: quū interim e vobis nulla sit: quā vel pa stor / vel nauta / vel portitor aliq; miret. Caterū Polyphemus (vt alia ne di cam) etiā canendū p̄tus est. DORIS. Tace o Galatea. Audiuius illū canē tem quū nup pruriret in te: sed o sancta Venus, asinū rudere dixisses. Nam lyrae corpus simillimū erat ceruino capiti ossibus renudato: tū cornua p̄n de quasi cubiti pminebāt. Is iūctis / inductisq; fidibus: quas ne Collope qdē circūtorquebat / agreste qddā et absonū cantilabat: quū aliud interim ipse voce caneret: aliud lyra succineret. Ita vt tempore nobis nequierimus: quin rideremus amatoriā illā cantionē. Nā Echo ne respōdere quidē illi voluit balanti: quū sit adeo garrula. Imo puduisset: si visa fuisset stridulū illius et ridiculū cātū imitari. Adhac gestabat i vlnis amasius iste delicias suas / vr si catulū pilis hirtū / ipsi nō dissimilem. Quis aut nō inuideat tibi amicū istū Galatea? GAL. Quin tu igit Dorī tuū ipsius amicū nobis cōmonstra: qui meo sit formosior: q; doctius ac melius vel voce canat / vel cythara? DO RIS. Mihi quidē nullus est amator: neq; me hoc nomīne iactor: quasi sim ve hemeter amabilis: verūtamē istiusmodi amicū / qualis est Polyphemus nē pe totus hircū olens, tū crudis vicitās carnibus, et hospites, siq; appulerint deuorās / tibi habeas: eumq; tu mutuū ames. re. dor.

DIOGENIS ET ALEXANDRI. DIOGE,



Vid hoc rei ē Alexāder! Itane defunctus es tu quoq; p̄n atq; nos oēs! ALEX. Vides nimirū Diogenes. Tāetsi mī rādū nō est: si hō cū fueri, defunctus sim. DIOG. Nū ergo Iuppiter ille Hammō mētiebat cū te suū filiū esse diceret an vero tu Philippo p̄e pgnat⁹ eras! ALEX. Haud du bie Philippo. Neq; em̄ obiisse: si Hammone parēte fuisse pgenit⁹. DIOG. Atq; de Olympiade etiā cōsilia qdā ferebāt: puta draconē

Dialogi varii. Fo. XCVIII.

quēdā cū ea fuisse cōgressum/ visumq; incubiculo: ex eo grauidā peperisse te. Porro Philippū errare/ falliq; se tuū p̄sem eē crederet. ALEX. Inaudie ram quidē et ipse ista quēadmodū tu: at nūc video neq; m̄sem/ neq; Hāmo nios illos vates sani q̄cūq; aut veri dixisse. DIOG. Attamē istud illorū mēda ciū Alexander ad res gerēdas haud quāq; tibi fuit inutile: p̄pterea q; vulg⁹ te verebatur/ metuebatq;: quū deū esse crederet. Sed dic mihi: cui nā tam ingens illud imperiū moriēs reliquisti? ALEX. Id eqdē ignoro Diogenes. Ce lerius em̄ e vita submouebatq;: q̄ vt eēt oriū de illo q̄cūq; statuēdi: p̄ter id vnū: q; moriēs Perdiccē anulū tradidī. Sed age: qd rides Diogenes? DIO. Quid nī rideā? An nō meministi qd Grēci fecerit: cū nup̄ tibi arrepto impio adu larent: principēq; ac ducē aduersus barbaros deligerēt? Nōnulli vero ī duo decim deorū numerū referrent/ ac phana cōstituerēt: deniq; sacra facerent tanq; draconis filio! Sed illud mihi dicito: vbi te sepelierunt Macedones? ALEX. Etiādū in Babylone iaceo territū iā diē. Porro Ptolemæus ille satel les meus, siquādo detur oriū, ab his rerū tumultibusq; nūc īstant/ pollicet̄ in Aegyptū deportaturū me: atq; inibi sepulturū: quo videlicet vnus fiam ex diis Aegyptiis. DIOG. Nō possū nō ridere Alexāder: qd dē te videā etiā apud inferos desipientē: sperātēq; fore: vt aliquādo vel Anubis fias/ vel Osi ris. Quin tu spes istas omittis o diuinissime: neq; em̄ fas est reuerti quēq; qui semel paludē transmiserit: atq; intra specus hiātū descenderit. p̄pterea q; neq; indiligēs est Aeacus/ neq; contēendus Cerberus. Verū illud abs te discere peruehū: quo feras aīo/ quoties in mentē redit: quāta felicitate apd̄ superos relictā huc sis profectus: puta capitis custodibus/ satellitibus/ duci bus: tum aurī tanta vi: ad hoc populis: qui te adorabāt. P̄pterea Babylone Bactris/ īmanibus illis belluis/ dignitate/ gloria: deinde q; eminebas con spicius: dum vectareris: dum amiculo candido caput haberes retinētum: dum purpura circumamictus esses? Nunquid hac te discruciant: quoties recurſant animo! Quid lachrymas stulte! An non id te sapiens ille docuit Aristoteles: ne res eas quæ a fortuna proficiſcantur/ stabiles ac firmas existi mares? ALEX. Sapiens ille! quum sit assētatorum omnīū pditissimus. Sine me solum Aristotelis facta scire: q̄ multa a me petierit: quæ mihi scripserit deinde quemadmodū abusus sit mea illa ambitionē: qua cupiebam erudi tione ceteris p̄stare: quum mihi palparetur interim/ ac prædicaret me: nunc ob formam: tanq; et ipsa summi boni pars quædam esset: nunc ob res gestas atq; opes. Nā has quoq; in bonorū numero collocādas esse cēlebat: ne sibi vitio verteret: q; eas accipet. Plane præstigiōsus vir ille quidem erat/ ac fraudulentus o Diogenes. Q̄q; illud fructus scilicet ex illius sapientia fero

nū

Luciani

q̄ nūc perinde quasi summis de bonis excrucior: ob ista q̄ tu paulo ante cō-
memorasti. DIOGENES. At scin quid facies! Ostēdā tibi molestiē istius re-
mediū. Quādoq̄dē his in locis veratrū nō prouenit: fac vt Lechei fluminis
aquā auidis faucibus attrahēs/bibas: iterūq̄ ac sapius bibas. Atq̄ eo pacto
desines de bonis illis Aristotelicis discrucari. Verū em̄, Cletum etiā illū &
Calisthenē video: cūq̄ his alios cōpluris raptim huc sese ferētes, quo te dis-
cerpant, poenasq̄ sumāt, ob ea q̄ quodā in illos cōmisisti. Quare fac i alterā
hanc ripam te conferas, & crebrius (vt dixi) bibas. τέλος.

MENIPPI ET CHIRONIS.

MENIPPVS.



Quidem inaudiui Chiron, te deus quū esses/ tamē optasse
mortē. CHIRON. Vera nimirū sunt ista q̄ audisti Menip-
pe. Planeq̄ mortu⁹ sum sicuti vides: quū mihi licuerit im-
mortalē esse. MENIPPVS. At q̄nā te mortis cupido tene-
bat: rei videlicet, quā vulg⁹ hominū horreat! CHIRON.
Dicā apud te: virū neutiq̄ stultū atq̄ imperitū. Iā mihi de-
fierat esse iucūdū: immortalitate frui. MENIPPVS. Quid! An iucūdū erat/
te viuere: lucēq̄ tueri! CHIRON. Erat inquā Menippe. Nā qđ iucūdū vo-
rant, id ego neutiq̄ simplex, sed variū quiddā eē arbitror. Verum quū ego
semp viuere, atq̄ iisdē ppetuo rebus vterer, sole/luce/cibo/et hora eadē re-
currerēt: reliqua itē oīa, quēcūq̄ cōtingūt in vitā, reciproco quodā orbe re-
dirēt: atq̄ aliis alia p vices succederēt: satietas videlicet eorū me cepit. Ne-
q̄ em̄ in eo voluptas est sita: si perpetuo fruaris iisdē: sed oīno in permutādo
posita est. MENIPPVS. Probe loqueris Chiron. Ceterū hec q̄ apud inferos
agitur vitā, quā tibi pcedit: posteaq̄ ad hanc tāq̄ ad potiorē te cōtulisti!
CHIRON. Haud insuauiter Menippe. Sigdē aequalitas ipsa quiddā habet
admodū populare. Nihil aut̄ interest vtrū in luce quis agat: an in tenebris.
præterea neq̄ sitiēdū est nobis quēadmodū apud superos, neq̄ esuriēdū:
sed eiusmodi rerū omniū egentia vacamus. MENIPPVS. Vide Chiron ne
temet ipse inuoluas: neue eodē tibi recidat oratio. CHIRON. Quāobrem
isthuc ais! MENIPPVS. Neq̄: si illud tibi fastidio fuit: q̄ in vitā semp iis-
dem similibusq̄ rebus vrendū erat: quū hic itidē similia sint omnia: eūdem
ad modum parient fastidiū. At de integro tibi quārēda erit vitæ cōmuta-
tio, atq̄ hīnc quopiā aliā in vitā demigrandū: id qđ arbitror fieri nō posse.
CHIRON. Quid igitur faciundū Menippe! MENIPPVS. Illud nimirū,
vti sapiēs quū sis, quēadmodū opinor, & vulgo p̄dicant, præsētibz rebus
sis contentus: neq̄ quicq̄ in his esse putes: qđ ferri non queat.

τέλος.

bonique consulas
quos ad te

Dialogi varii. Fo. XCIX.

IMENIPPI ET CERBERI. MENIPPVS.



Eus Cerbere quandoquidē mihi tecum cognatio quādā intercedit: quū et ipse sim canis: dic mihi per stygiā paludem, quomodo sese habebat Socrates quū huc accederet? Verisimile est autē te/ deus quū sis/ nō latrare modo, verū etiā humano more loquī, si quando velis. CERBERVS. Quū pcul adhuc abesset Menippe/ visus est constāti atq; interrīto adire vultu: pīnde quasi mortē nihil omnino formīdaret: ac tanq; hoc ipm vellet iis qui procul a specus ingressu stabāt/ ostendere: verū simul atq; despexit in hiatū: viditq; pfundū atq; atrū antri recessum: simulq; egocunctantem etiā illū aconito mordēs pede correptū detraherē: infantū rītu eiulabat/ suosq; deplorabat liberos: nihilq; nō faciebat: in oēm speciē sese cōuertens. MENIP. Nū igit fucate sapiēs erat ille: neq; vere mortē cōrēnebat? CERB. Haud vere. Ceterū vbi vidit id esse necesse, audaciā quādā prefe ferebat: quasi vero volens id esset passurus: qđ alioquī volenti/ nolenti tñ oīno fuerat ferendū: videlicet quo spectātoribus esset miraculo. Egdē illud in totū de viris istiusmodi vere possim dicere: ad fauces vsq; spec⁹ intrepīdī sunt ac fortes: porro intus quū sunt/ nihil mollius neq; fractius. MENIP. Ceterū ego quonā animo tibi visus sum subiisse specum? CERBE. Vnus mortalīū Menippe sic mihi visus es subire: vt tuo dīgnum erat genere: et prior te Diogenes: propterea q; neutiq; adacti subieritis/ aut intrusi: verum tum vltronei: tum ridentes: atq; omnibus plorare renuntiantes.

PRAEFATIO SEV HERCVLES GAL

licus Luciani Erasmo interprete.



Erculem Galli lingua gentis vernacula Ogmīū vocant. Porro deum ipm noua quādā atq; inusitata figura depingunt: decrepītus est apud illos: re⁹ alter: reliqs capillis, siq; reliqui sunt, plane canis: rugosa: et in aterrimū exusta colorē: cuiusmodi sunt nautē isti senes. Charontē potius/ aut lapetū q; pīā ex his q; apud inferos versant/ dīceres. In summa: quiduis potius q; Herculē esse cōiiceres ex imagine. Atq; tali specie quū sit, tamē Herculis ornatū gerit: vt q; tū leonis exuviū indutus sit: tum clauam dextra teneat: tum pharetram humeris aptatā portet: tū arcū tensum leua pratēdat. Deniq; modis oībus Hercules est. Hāc equidē arbitrabar in Græcanicorū deorū cōtumeliā pperā facere Gallos: quū eti ciusmodi fingerēt effigie: quo nimirū illū talib⁹ picturis vlciscerentur: q; olim in regionem iporū incurlasset: prādas agens id tēpis: quum

Luciani

Geryonis armenta vestigās occidētalīū gētīū plārāsq; regiones puaſtaret. At nōdū etiā dixi: id qđ erat in imaginē maxime nouū atq; mirādū. Sigđē Hercules ille ſenex ingentē admodū hominū multitudinē trahit: oībus ab aure reuinctis. Porro vincula catenulā tenues auro electrove cōfectę, pulcherrimis iſtis monilibus adſimiles. Atqui quū vinculis vſq; adeo fragilib⁹ ducant: tamē neq; de fugiēdo cogitāt, quū alioqui cōmode poſſint: neq; pręſus obnitunt aut pedibus aduerſus trahētem obtendunt, ſeſe reſupinantes: verū alacres ac lęti ſequunt, ducētē admirātes, vltro feſtinātes oēs, & laxatis funiculis, etiā anteuertere ſtudentes. Perinde quaſi grauiter laturi, ſi ſoluērent vinculis. Ne illud qđ pigebit referre, qđ mihi videbat oīm abſurdiſſimū. Etenim quū nō inueniret pictor vnde catenularū ſummas anſas neceſſeret: videlicet dextera iam clauā, lęua arcū tenēte, ſummā dei linguā perterebravit, atq; ex hac religatis catenulis eos trahi fecit. Ipſe nimirū ad eos qui ducebātur, vultū & oculos cōuertebat: arridēs. Hęc ego quū diutius aſiſtēs eſſem contēplatus/admirans, hęſitans: indignās Gallus quiſpiā/qui ppius aſtabat/ noſtratiū literarū nō indoctus: id qđ declarauit: quū Gręcanī cam linguā absolute ſonaret, philoſophus opinor ex eo genere philoſophorū: qđ apud illos eſſe fertur. Ego tibi hoſpes ingt/picturā iſtius ænigma explicabo. Nā videre vehemēter ad eā attonit⁹ ac ſtupefactus: Orationē nos Galli nequaquā arbitramur eſſe Mercurium: quē admodum vos Gręci: verū Herculi illā tribuimus: ppter ea qđ hic Mercurio longe robuſtior extiterit. Nā qđ ſenex fingitur, nihil eſt qđ mirere. Sigđē vna faciūdia cōſuevit in ſenecta demū abſolutū vigorē oſtendere: ſi modo verū veſtri dicunt poeta.

Obducī iuuenum denſa caligine pectus.

Contra ſenectam poſſe quiddam dicere:

Rudī iuuenta melius ac præclarius.

Hinc videlicet apud vos & Neſtoris lingua melle pſuit: et Troianorū cōcinatores Lirioeſſan edunt, videlicet floridā quādā vocē. Nam liria ſi ſatis cōmemini/ flores appellantur. Proinde qđ ab auribus vinctos ad linguā trahit ſenex hic Hercules: qui non aliud qđ ipſe eſt ſermo: ne id quidē debes admirari: qui quidē non ignores linguā cum auribus eſſe cognationē. Neq; vero ad cōtumeliā illius illud pertinet: qđ ea pertuſa eſt. Nam memini inquit, & lambicos quosdam verſiculos e comoediis apud vos diſcere.

Siquidem viris loquacibus

Extrema lingua perforata eſt omnibus.

Quin de eodē hanc in ſumma habemus opinionē, vt quicquid egit id oratione faciūdiaq; confeſiſſe putemus: vtpote virū ſapiētē: ac perſuadēdo plē-

Eunuchus. Fo. C.

racq; sibi subegisse. Iam tela illius nimirū rationes sunt, acutę, missiles, citę atq; animū sauciantes. Vnde pēnigera dicta vos quoq; nominatis. Hacten? Gallus. Ac mihi quidē quū huc me cōferēs mecū inter eundū ppendere: nū decorū iam esset: vt tam grandis natu, quiq; iam pridē ab his doctrinę certaminibus memet abdicassē, rursū me tam multorū iudiciū calculis exponere iudicādum: in tēpore subiit animū meum eius picturę recordatio. Nam antehac verebar: ne cui vestrū viderer hęc admodū pueriliter agere, quasiq; p̄ter ætatem iuuenari. Proinde ne quis Homericus adolescentulus/illud mihi impingeret dicens.

Aetas iam periiit tua. Tum illud.

Ac te corripuit cariola senecta: minister

Inualidusq; tibi, & segnes tardiq; caballi.

Videlicet eo scōmate pedes meos notans. Verū quoties senex ille Hercules recurrit animo, ad quiduis adducor vt faciam: neq; me pudet hęc audere: quū sim ipsi aqualis imaginī. Itaq; robur/celeritas/forma/& si qua sunt alia corporis bona, valeāt: cūq; his tuus o Teie vates/cupido, vbi me mēto subcano viderit, auro rutilantibus alis, si videbitur vel aquilas p̄teruolet: neq; laborabit Hippoclides, imo nūc vel maxime tēpestiuū fuerit: faciūdia repubescere/florere/vigere/ & q̄ licet plurimos ab auribus ducere: ac sēpius arcu ferire: quādoquidē periculū nō est: ne quādo quis p̄ter spem pharetram inanē reperiāt. Vides quibus modis ætatē meā, meāq; senectutē ipse consolet animēq;: adeo vt non sim veritus, nauim iam olim in terrā subductam denuo reuellere, suisq; instructam armis/mediū in pelagus demittere. Contingant autē a vobis o dii, afflatus secūdi: quando nunc vel maxime/p̄sente/ bono/atq; amico vento nobis ē opus. Quo si digni modo videbimur: in nos quoq; dicat aliquis Homericū illud,

Quos profert senior pannis e vilibus armos.

τέλος.

EVNVCHVS SIVE PAMPHILVS LVCIANI

ERASMO INTERPRETE.



Nde nobis aduenis Luciane: seu quidnā rei rides? Semp tu quidē & alias cōsueuisti nobis hilaris ac festiuus occurrere: verū isthuc magis aliqd solito videt esse: de quo risum nec cōpescere queas. LVCIANVS. E foro tibi adfūo Pāphile: porro mox efficiā, vt tu quoq; mecū rideas: simulatq; audieris cuiusmdī litis adfuerim actioni: duob? philosophis inter sese contēdetibus. PAMPHILVS. Iam

n iiii

Luciani

isthuc ipm pfecto ridiculū est qđ ais: philosophos inuicē lites agitare. Nā etiā si quid magni fuisset negotiū, inter ipsos modeste citraq; pugna cōtro uersā cōpositā oportuit. LVCIANVS. Quid ais? Trangle cōponāt illiq; quidē solida plaustra cōuitiis onusta, alter in alterū effuderint, vociferātes miraq; puicacia cōrēdētes? PAMPHILVS. Videlicet de disciplinīs atq; opī nionib⁹ Luciane, ita vt assolēt dissentiebāt: q; erāt diuersę factiōis. LVCIA. Nequaq;. Imo aliud quiddā erat hoc de quo dissidebāt. Nā eiisdē sectę erāt ambo, eiisdēq; scholę. Et tamē orta inter eos lis erat. Porro iudices, qui cognoscebāt, primates erāt hui⁹ reip. natuq; maximī ac sapiētissimi. Breuiter apud quos pudeat aliq; etiā parū apte quippiā elocutus, nedū ad tantā p uectus inuerecūdiā. PAMPH. Quin tu igit litis argumētū exponis, quo videlicet ipse etiā cognoscā, quę res tibi tātū risum cōcitarit? LVCIANVS. Scis Pāphile, salariū, idq; neutiq; exiguū ab impatore fuisse cōstitutū: singulis philosophorū generib⁹: puta, Stoicis/Platonicis/Epīcureis: cūq; his etiā peripateticis: ita vt vniciq; sectę pmiū esset æquale. Ceterū demortuo ex his quopiā, alius aliq; in eius locū subrogādus est q sit optimatū calculis p batus. Porro pmiū illud, neq; bubula pellis erat qpiā, quēadmodū ait poeta nec porcellus: verū singulos in annos decies mille nūmū: quos accipiūt, vt doceāt iuuetutē. PAMPH. Memini qdem ista. Quin aiūt nuper ex illis diē obiisse quēpiā: alterū ni fallor e peripateticis. LVCIA. Hęc ipsa Pamphile Helena: ppter quā illi inter sese singulari certamine cōflictabāt. Et hacten⁹ quidē nihil etiā ridēdū erat in illis pter hoc: q; quū philosophos eē se pfiterētur, ac pecunias p nihilo ducere: tamē earū gratia pinde atq; p patria in discriminē adducta, p religiōe maiorū, p monumētis pgenitorū, decertarēt. PAMPH. Atqui peripateticorū istud est decretū: nō admodū esse negligēdas pecunias: verū eas in tertio quodā bonorū ordine eē ponēdas. LVCIA. Recte dicis. Nā ita qdē aiūt. Proinde bellū hoc ex maiorū iudicio sentētiaq; illis extitit: verū q postea cōsequuta sint, iam ausculta. Primū cōplures qdē alii in defuncti illius funebribus ludis decertabāt: sed inter hos pcpue duo viribus pares: puta Diocles ille senex: nosti quē dicā: cōtētiosum illū inquār: præterea Bagoas: qui quidē ea specie est: vt eunuchus esse videat. Inter hos initio de doctrina, deq; philosophiā decretis atq; opīnionibus est decertatū: & uterq; sui specimē ac documētū dedit: q; esset Aristorelicę factionis: q; eius placita sequerēt ostēdit. At per louē in hoc certamine neuter altero supior erat. Lis igitur huc deflexit deniq;. Diocles desinens iā eruditio nis suę periculū ac specimē ostēdere, ad Bagoam descēdit, ac vitā illius in primis carpere est aggressus. Bagoas idē huius vitam vicissim taxabat.

Eunuchus. Fo. CI.

PAMPHILVS. Idq; merito Luciane. Siquidē eius rei magis erat habēda ratio. Proinde si ego forte iudex causae sedissem : magis in hoc vt mihi videt, futurus erā occupatus: potiusq; spectassem, vter moribus esset pstantior: q̄ vter ad disputandū ac dicēdū promptior: atq; illi potius q̄ huic victoriā adiudicassem. LVCIANVS. Recte dicis. Equidē isti tuę sentētię meum & ipse calculū addo. Verū vbi iā conuiciis, vbi maledictis essent satiati: tandē Diocles illud aiebat nefas esse, vel conari aut pponere Bagoam: vti cū philosophię studio, cūq; pulcherrimis illi⁹ pmiis, cōmercii haberet: qui qdem eunuchus esset. Imo hoc hominū genus, nō solū ab eiusmodi cōtubernio secludi oportere: verū ab ipsis etiā sacris, ac vasis puris, breuiter ab omnibus publicis coetibus eiici. Ostēdens inauspicatū quoddā & occursum infaustum spectaculū fore: si quis mane domo egressus / vel videat istiusmodi quippiā. Atq; hac de re multis verbis differebat: affirmās eunuchū neq; virum esse, neq; mulierē: sed quiddā vtrinq; cōpositū & conflatū, planeq; monstrum ab hominū natura specięq; alienū. PAMPHIL. Nouā accusandi rationē nobis narras Luciane. Iāq; & ipse ridere cōpellor / crimē audiēs tā inauditū. Sed aliter ille qd! Nū obtricebat! An vicissim & ipse quiddā ausus est ad ista respōdere! LVCIA. Inītio qdē pudore ac metu (nā id est istis familiare) diutius obtricebat, erubescēs interim, palāq; p se ferēs id qd erat, tandē autē tenuem quandā ac muliebrē edens vocē, negabat equū facere Dioclem: q se q Eunuchus esset: ob id a philosophiā secluderet: cū qua foeminis etiā esset cōmercii. Allegabant: Aspasia, Diotima, Thargelia: quę causam illius adiuuabāt. Pręterea Academicus qdā Eunuchus natione Gallus : q paulo ante nostrā aetate maximī nois apud Gręcos floruisset. Porro Diocles etiā illū ipm, si q dē extaret ac simili negotio sese misceret, phibitūq; sese respōdit: nihil expauefactū opinione, quā apud vulgus obtinebat. Ad hęc quū ipse qdā diceria in illū iaciebat: tū referebat in eū quę a Stoicis maximeq; Cynicis dicta ad risum cōcitādū erāt idonea de corpore mutilo atq; impfecto. Hac i re iudiciū cognitio versabat. Deniq; toti⁹ causę iā illd caput eē coepit: nū eunuch⁹ idoneus eēt cēsendus: q ad philosophiā admitteret: q; iuuenibus p̄fici postularet: quū alter interi formā etiā ac corpis itegritatē, in philosopho req; redā eē diceret. Maxime vero vti barbā altā ac pmissam gerat: quo videlicet iis q discēdi cupidī aduenirēt, vir grauis appareat: & is cui fides haberi debeat: neq; idignus videat decē illis drachmarū milib⁹: quę forēt ab impatore capiēda. Ceterū eunuchorū cōditionē etiā q Spadonū esse viliore. Nā illos aliqñ virile qddā exptos fuisse: at hunc ab ipo starim ortu fuisse exectū planeq; animal esse quoddā variū atq; anceps: nō aliter q cornices: quę neq;

Luciani

inter columbas, neq; inter coruos numerari queant. Alter contra respōderet eo iudicio non de corporis agi figura: verū de animi virtute: proinde meris qualitatē expendi oportere: deq; dogmatū cognitione querendum esse. Eius rei testis citatus Aristoteles: qui quidē Ermeā eunuchū Atarne oriundum tyrannū supra modū sit admiratus: adeo, vt illi pinde atq; diis sacra fecerit. Ausus est et illud addere Bagoas/ multo magis idoneum esse eunuchum: cui adolescentes erudiendi credant: q; ab hoc nulla in illos calumnia possit harere: neq; Socraticū illud crimen in hunc competat: q; adolescentulos corrumpat. Deinde quā ille potissimū in mentū imberbe fuerat cauillatus, ea hic facere/ vt ipsi quidē videbatur/ reiecit. Etenim si e barbæ prolixitate, inquit, philosophos æstimare conuenit: nimirū hircus ante omnis primas tenebit. Hic tertius quidā assistens (nomē hominis silebitur) atqui iudices, inquit, hic malis leuibus ac foeminea voce/ reliquoq; corporis habitu eunuchō adsimilis: si quis vestes detrahat, egregie vir esse videbitur. Alioq; mentiuntur qui ferūt eum aliquando in adulterio deprehensum / membra in membris, vt legū tabulæ loquūtur, habentē: atq; id quidē temporis ad eunuchū confugisse; eaq; reperta latebra absolutū fuisse: quū iudicibus crimē persuaderi non posset: vt q; e specie hominē iudicaret eunuchū. At nūc mihi palinodiā canturus vide: idq; propter ostentatū premiū. Hæc quū dicerentur, omnibus, vt par erat, risus est obortus. Porro Bagoas magis etiam perturbabatur omnem in speciem sese varians: atq; in innumerabiles versus colores, tum frigidō sudore fluens: ac neq; decorū sibi existimabat adulterii crimen agnoscere: neq; rursum eam accusationē inutilem ad præsens certamen arbitrabat. PAMPHI. Profecto deridicula sunt ista Luciane: neq; vulgarem vobis, vtī cōiectandū est, voluptatem præbuerunt. Verū quo tādē res euasit? Et quid super his pronuntiarūt iudices! LVCLIA. Non erat eadem omnīū sententiā. Verū aliis quidem visum est: vtī nudato illo/ quē admodū in emptitiis seruis fieri consuevit/ inspicerent: nū in iis quæ ad penem pertinet/ philosophari posset. Alii vero sententiā dixerē multo magis etiam hac ridiculam: nempe vt accersitis e lustro mulieribus aliquot iuberent illum cū illis congregi: ac viri officio fungī: astante interim e iudicib; quopiam, qui qdem esset natu maximus/ fideq; spectatissima: qui inspiceret num philosophū præstaret. Hæc vbi omnīū risu fuissent excepta: neq; quisq; omnino adesset, cui non doleret alius risu concussus: visum est vt integra causa in Italiā reiceretur. Ac nunc alter / vt aiūt/ ad eloquentiæ ostentationem semet exercet atq; instruit: et accusationē q̄laboratissimā meditatur adulterii crimen aggrediens: id quod ipsi maxime aduersatur. Quod qdē

De Sacrificiis. Fo. CII.

et hic facit iuxta malorum rhetorum morem: quoniam ex ipso crimine aduersarium inter viros recenset. Contra Bagoas diuersa curat: quemadmodum audio: et assidue virum agit: negotiumque prae manibus habet. Postremo victurum sese sperat: si modo docere possit se nihilo deterius esse equas ineuntibus animis. Id enim amice visum est optimi philosophiae documentum: atque vna de monstratio: quae refelli non queat. Proinde optarim: ut filius qui mihi est ad huc admodum adolescens, non animum et linguam, sed penem haberet ad linguam idoneum.

philosophiam

Finis Eunuchi Erasmo interprete.

DE SACRIFICIIS.



Nimvero si quis recensere velit: quae stultissimi mortales faciant in sacris in festis diebus in adeundis salutis disque diis: tum quas res ab illis petant: quae vota faciant: cuiusmodi sint, quae de illis sentiunt statuitque: equidem haud scio, sit ne quisque animo curis ita confectus: usque adeo moesto: quin risurus sit: ubi propenderit negotii tum absurditatem, tum amentiam. At multo ante quam ridere incipiat opinor secum illud expendet: utrumque pios istos appellari conueniat: an contra, diis inimicos atque infelices ac genios malos: qui quidem numen ipsum rem usque adeo humilem atque abiectam existiment esse: ut humanis egeat obsequiis: utque adulatione capiatur ac gaudeat: rursus ut stomachetur atque iracunde ferat: si negligat. Nam Aetolica illa mala simulque Calydoniorum calamitates: totque hominum caedes: adhuc et Meleagri interitum: haec omnia a Diana auctore perfecta esse praedicant: quae videlicet grauiter ferret: quod ab Oeneo non esset ad sacrificium adhibita. Usque adeo nimirum alte dolor hic animo illius insederat: quod sacris epulis esset frustrata. Quin illam iam mihi videre videor / ut erat id tempus in coelo solitaria, reliquis diis ad Oenei conuiuium perfectis foras: miseris modis gerentem sese: ac miserabiliter eiulantem: quod ab eiusmodi festo esset absentura. Contra Aethiopes illos fortunatos ac multis modis felices quis dixerit: si modo Iuppiter illis gratiam referret pro humanitate: quam in initio poematis Homerici in ipsum exhibuerat: duodecim perpetuos dies epulis acceptum: idque quoniam reliquis etiam diis comitatus ad conuiuium veniret. Usque adeo nihil ut appareret quicquid faciunt illi, gratis faciunt: verum sua bona vendunt mortalibus: atque emere quidem ab illis licet omnia: puta bonam validitatem buculae: diuitias bouibus quatuor: tum regnum bobus centum. Praeterea sospitem ab Troia in Pylium reditum tauris nouem, iam ex Aulide ad illum transmittendi facultatem

Illium

Luciani

regia puella. Nā alius quidā/ne id temporis vrbs caperet, a Minertua mer-
catus est bobus duodecim/ac peplo. Verisimile est aut/esse præterea quādā
quæ vel gallo/vel corolla/vel solo thure ab illis redimi queant. Hæc igitur
quū nō ignoraret, opinor, Chryses ille, vtpote/tum sacerdos/tū senex/diui-
narūq; rerū egregie peritus: posteaq; re infecta redisset ab Agamēnone tāq;
qui pridē Apollīni mutuū dedisset beneficiū : ita nunc imputat ac reposcit
vicem: quīn cōiūtiatur etiā p̄p̄modū: nempe quū sic ait. Equidem Apollo
egregie/templū tuū quū id temporis adhuc esset incoronātū / sapenumero
coronis ornavi : deinde tā multas tibi in aris adoleui coxas taurorū / pariter
atq; caprarū. At tu cōtra me negligis: quū huiusmodi patiar iniurias: p̄p̄
nihilō ducis hominē bene de te meritū. Qua quidem oratione in tantū ille
pudefactus est: vt prius arrepto arcu/ac supra nauī stationē sese collocās
pestem in Græcorū copias iacularetur: ne mulis quidē et canibus intactis.
Sed quoniā de Apollīne incidit mentio: referam de eodē et alia: quæ de illo
sapientes istī tradūt: nō illa quidē, quoties q̄ infelicitē amarit: nō Hīacyn-
thi cædem: neq; Daphnes sup̄biam: verū quemadmodū damnatus etiā fue-
rit / et ob Cyclopes interfectos in exiliū exactus. Vnde factū vt e cœlo in
terrā dmitteretur: humana iam sorte vsurus/nostriq; malis factus obno-
xius. Præterea aut̄ quemadmodū in Thessalia mercenariā operam suā loca-
rit apud Admetū : tum itē in Phrygia apud Laomedontē : atq; apud hunc
quidē haud solus: verū cum Neptuno: quū ambo p̄pter egestatē lateres cō-
ponerent: inq; cōstruendis moenibus operam præstarent. Ac ne mercedem
quidē solidā a Phryge illo tulerunt: verū debebat illis adhuc de summa, vt
ferūt, plus triginta drachmas Troiani nomismatis. Quid em̄! An non hæc
in deorū honorē fabulantur poetæ: atq; his etiā multo diuiniora de Neptu-
no: de Prometheus: de Saturno: de Rheā: deniq; de vniuersa ferme lous fa-
milia: idq; inuocatis/vt adsint canētibus in exordio poematū/Musis: a qbus
tandem velut afflati numine, id quod apparet, huiusmodi quādā cantant.
Quemadmodū Saturnus vt primū Cœlum p̄m suū executisset/ipse in eo re-
gnauerit: deinde liberos suos deuorarit: sicuti ferūt fecisse et Argiū illū
Thyestem. Deinde quemadmodū Iuppiter furtim occultatus a Rheā saxum
puerī loco subiiciente/in Cretā sit ablegatus: atq; inibi a capella nutrice sit
alitus: itidē videlicet, vt Telephus a cerua: Cyr⁹ Persa/is q prior regnauit
a cane narratur enutritus. Postea quemadmodū expulso patre/atq; in vin-
cula cōiecto, ipse potitus sit imperiō, Duxerat aut̄ vxores cōpluris quidem
alias: sed postremo loco Iunonē germanam: idq; iuxta Persarū et Assyriorū
institutum. Tum aut̄ q; esset in amores p̄p̄ensus atq; in venerem effusus, fa-

De Sacrificiis. Fo. CIII.

cile cœlū liberis expleuerit. Quorū alios ex suā sortis deabus creauit: alios
contra nothos/ex mortali terrestriq; genere sustulerit. Quū interim gene-
rosus ille, nūc in aurū, nunc in taurū, nunc in cygnū aut aquilam verteret:
ac in summa plures sibi formas assumeret: q̄ vel Proteus ipse. Porro Minera-
uam e suo ipsius capite progeniuit/hanc plane sub ipso cerebro complexus.
Nam Bacchū vt aiunt, e matre etiā dū conflagrante surreptū, in suū femur
illatū defodit. Deinde vrgente partu, executū. Nec his dissimilia/de Iunone
etiam canūt. Nempe hanc citra virilē congressum/ subuenitaneo conceptu
gravidam puerū edidisse Vulcanū: atq; eū quidē nō admodū fortunatum,
verū excusorē ac fabrū arariū: quiq; perpetuo tum in igni/ tū ī fumo verse-
tur, ac scintillis oppletū: quippe cui? ars in fornacibus exerceatur. Tū autē
ne pedibus quidē integris, claudicare enī e ruina: quū a Ioue præceps da-
tus esset e cœlo. Qz nī Lemnii pro sua bonitate eū/ dū adhuc ferretur in æ-
re/ suscepissent, perierat nobis Vulcanus: non aliter q̄ Astyanax e turri de
iectus. Qz q̄ quæ de Vulcano narrant/ toleranda videātur. Cæterū de Pro-
metheo, cui nō cognitū est, q̄ atrocita sit passus: propterea q̄ supra modum
humanæ gentis amans fuerit! Siquidē hūc Iuppiter in Scythiā deportatū/
super Caucasum montē cruci suffixit: adhibita illi aquila quæ iecur illi? af-
sidue circūderet. Hic itaq; poenas pēdit. Porro Rhea (nā sunt hæc quoq;
simul referēda) an nō indecore, atq; indigne facit! Iam anus quū sit, & æta-
te exacta, iisq; rebus intēpestiua, deinde tam multorū mater deorū, dū pue-
ros adhuc adamat, eosq; zelotypia prosequitur, dūq; Atten ipsum leonibus
secū circūuectat: p̄sertim quū iā vtilis esse nō queat. Itaq; quā posthac vi-
tio vertat aliquis, vel Veneri q̄ adulteretur, vel Dianæ q̄ ad Endymionē
frequēter medio e cursu diuertēs descēdat! Sed age missas faciamus has fa-
bulas: atq; ipsum cœlū conscēdamus: poetico illo more subuolantes: ea nī-
mirū via, quā vnā pariter cū Homero Hesiodus cōmōstrat: contēplaturī,
quē in modū singula apud illos sint ordinata. Ac primū quidē q̄ forinsecūs
sit ferretū, vel ab Homero, qui id ante nostram ætatē dixit, audiuiū? Qd si
superas, ac sublato paulū capite sursum aspexeris: ac plane in ipm quasi dor-
sum pueneris: ibi simul & lumen apparet candidius & serenior sol, & astra
fulgētiora, nihilq; vsq; oculis occurrit nisi clarus dies, ac solū vndiq; aureū.
Cæterū introgrediēti primo loco mansitant horæ: quippe quæ porras fer-
uāt. Post eas Iris ac Mercurius, vtpote ministri Iouis & internūcii. Deinde
Vulcani fabrilis officina, omnigena referta artificio. Postea deorū ædes, ac
Iouis ipsius regia: quæ quidē omnia Vulcanus pulcherrime fabricatus sit.
At vērō dū iuxta Iouē assidētes (cōuenit enī opinor vt in supernis illis se-

imperfectū ab hū

dibus magno strepitu fastus viuatur) i terrā despiciūt: & quoquouer sum
intēto capite, circūspectāt, sicunde subuolantē ignē videāt, aut nidorē in ae
ra surgētē, circūq; fumū rotantē sese. Q; si qs forte sacrū faciat: epulant oīs
fumo inhiātes, ac muscarū in morē sanguinē exugētes circū aras effusum.
Alioq; si domi cibū capiant, nectare atq; ambrosia victitāt. Nam olim hoīes
etiā ab illis in cōuiuiū sunt adhibiti, vnaq; cū eis potarūt: nēpe Ixion ac Tā
talus: verū illi quoniā vim & raptū pararēt, essentq; futiles & garruli: ob id
in hūc quoq; diē poenas luūt. Porro reliquo mortaliū generi coelū iā inaca
cessum est atq; occultū. Et in hunc qdē modū viuūt a diis. Proinde videlicet
et iā mortales ipsi i colēdis illis cōsimilia qdā atq; istis cōsentanea molunt.
Nā primū lucos illis attribuerūt: tū & mōtes dicarūt: prēterea aues conse
crarūt: deinde suā cuiq; arborē assignarūt. His factis p regiones illos distri
butos colūt: eosq; velut in ciuitatē suā receptāt. Nēpe Apollinē Delphi De
lii: Mineruā Atheniēses: quē qdē Grēcis Athena dicta / vel ipso vocabulo
se ei reip. familiarē esse testat. Argiui Iunonē: Mygdonii Rheam: Venerem
Paphii. Rursum aut Cretēses Iouē affirmāt nō modo vixisse apud sese, nu
trituq; fuisse: verū etiā sepulchrū illius ostendūt. At nos scilicet interim tā
multis iā sēculis fallimur: q; qdē opinemur Iouē tonare / pluerē / reliqua: oīa
peragere. Et illud nos latuit: eū iā olim fuisse defunctū: & apud Cretēses se
pultū. Deinde vero phanis in honorē illorum erectis, ne tectis videlicet aut
penaribus careāt, formas illorū exprimūt adhibito ad id vel Praxitele, vel
Polycleto, vel Phydia. At hi qdē artifices, haud scio vbinā visam, eorū effi
giē replent. Ac Iouē qdē barbatū fingūt, Apollinē vero semp puerū. Mer
curiū iā pubescentē, primāq; ducentē lanuginē. Neptunū nigro capillitio.
cessis oculis Mineruam. Attramē q; templa ingrediūtur / nō iam arbitrātur
sese videre vel ebur ab Indis aduectū / vel e Thracū venis effossum aurū, ve
rū ipm Saturni Rheaq; filiū a Phydia in terrā hospitē adductū, iussuq;
Pisānorū in solitudine custodē ac speculatorē assistere: idq; hoc cōtentū p
mīo: boniq; cōsulētē: si intra quinq; ppetuos annos dū Olympia celebrant
interim obiter illi sacrificet aliquis. Tū aut cōstitutis aris, designatis sacro
rum septis, puris vasis collocatis, victimas offerunt: bouē aratorē agricolas
agnū opilio: caprā caprarius. Est q; thus: est qui placentulā offerat. At si qs
pauper: is ita deo litat: vt dexterā dūtaxat suā ipsius exosculetur. Iam vero
quū imolāt (nā ad illos redeo) primū sertis coronāt pecudē: multoq; ante
explorant: nū legitima sit & sacris idonea: ne qd forte macient, ex his q; rea
ligio repudiat: deinde ad aram applicant: ac sub oculis dei iugulant, flebile
quiddā emugientē, benēq; sicuti licet cōficere iominatū: deniq; voce iam lo

De Sacrificiis. Fo. CIII.

uiore ad sacri tibiās respondētem. Quis vero non facile coniectet gaudere deos: quā ista spectāt! Quin & in frontispicio posita scripturā denūtiat: ne quis intra pura vasa consistat: q̄ manibus sit impuris. Atqui sacrificus ip̄e sanguine foedatus, neq; aliter q̄ Cyclops ille pecudē incidit, intestina educit, cor reuellit, cruorē arā circūfundit. Et qd̄ tādē non obiens peragēsq; qd̄ ad pietatē sacrorūq; ritū pertineat! Post omnia demū, incenso igni/ ca pram ipsa pariter cum pelle deportatam imponit: ipsam item cū lanis ouē, Nidor interim ille sacer atq; diuinus sursum fertur, atq; in ipsum vīq; coelum subuectus paulatim diffunditur. Iā vero Scythae reliquis oībus hostiis omīssis, vt quas viles atq; humiles existimēt, ipsos hoīes mactāt Artemidī atq; eo ritu deā placant. Verū hęc fortassis/modesta videantur: cūq; hīs ea quae facitiant Assyrii: quae Phryges: quae Lydi. Verū si in Aegyptum proficiscaris, ibi demū, ibi videbis permulta religiosa, planeq; coelo digna. Puta Iouem arietino vultu: Mercurium illum optimū facie canina: Panem vero totum hircum. Ad hęc alium Ibm̄: alium Crocodilum: aliū etiā Simiam.

Q, si hīs quoq; de rebus

Quo plane pernosse queas didicisse libebit,

Compluris sophistas audies: tum scribas, ac prophetas, mento raso, qui tibi narrent (Sed prius/vt dici solet/

Fores occlude prophane.) Quēadmodū videlicet quōdam ea seditione territi, quā mouerant hostes atq; gigantes, in Aegyptum deuenerint: vt illic in posterum tuti ab hostibus latitarent. Et ob eam causam ali⁹ hircū induerit, alius arietem, nimirū praeformidine, alius feram, alius auem. Atq; hinc esse: vt dii nūc etiā eas obtineant formas: quas id tēporis assumpserāt. Nā hęc diligēter mandata literis, idq; ante annos plus decies mille in adytis illorū reposita seruantur. Porro sacrorū peragendorū idē ferme apud illos ritus: nisi q̄ hostiam luctu prosequitur: iāq; mactata circūfusi mēbra laniant. Sūt q̄ sepeliant dūtaxat posteaq; occiderint. Nam Apis ille q̄ qdē deus apud illos est maximus, si quando moriatur, quis vīq; adeo magni faciat casariem suam: qui non eam detondeat, ac nudo capite luctū prae se ferat: etiam si vel purpureā Nisi comā habuerit! Est autē hic Apis deus ex armento iam antea suffragiis designatus: ytpote multo formosior ac venerabilior reliquis illis priuatis & gregariis bubus. Hęc igitur quā sic habeant et tamen a vulgo vera seriāq; credantur: mihi quidē postulare videntur: non qui rephendat: sed vel Heraclitum potius aliquem, vel Democritum; quorum hic amentiam eorum rideat: ille deploret inscitiam.

τέλος,

Luciani

LVCIANI CONVIVIUM SEV LAPITHAE

Erasmo Interprete.

PHILON. LVCIANVS.

PHILON.

Adde huc prefationem
ad Eutyrium



8
Ouam quādam et variam disputationem Luciane vobis fuisse narrant/ sup coenam apud Aristanetū: tū philosophicos quōsdā sermones dictos: ac sup his summam contentionem exortam fuisse. Q, nī mentitus est Charinus, etiā ad vulnera vsq; rem pcessisse, deniq; sanguine conflictum fuisse diremptū. LVCIANVS. Atq; vndenā Philō ista rescituit Charinus: neq; em̄ is nobiscum aderat in conuiuiō. PHILON. E Dionico medico aiebat audisse sese. Porro Dionicus etiā ipse e conuiuariū numero fuit opinor. LVCIA. Fuit maxime. Verū ne is quidem ab initio rebus omnibus fuit præsens: sed serius aduenerat/ media ferme pugna/ pauloq; ante vulnera. Proinde demiror: siquid comperti/ certive referre potuit: q non ordine spectarit illa: vnde inter illos nata līs, postea ad sanguinē vsq; deducta est. PHILON. Proinde Luciane Charinus etiā ipse si rem compertius vellem cognoscere, et quo singula modo sint gesta doceri, te adirē iussit. Nā Dionicū etiā ipsum falsum fuisse: ne se quidē toti negotio præsentem adfuisse. Te vero quicqd esset actum/ id omne comperto/ certoq; scire: tum etiā quæ dicta inter illos fuerint/ meminisse: quippe qui eiusmodi nō obiter neq; neglectim audire: sed p otium atq; attente auscultari sis solitus. Proinde nunq; effugies: quin nos hoc suauissimo accipias epulo: quo mihi quidem haud scio, an vllum possit accidere iucundius: præsertim q; sobrii per otium tuto ac citra sanguinē/ extraq; teli, quod aiunt, iactum cōstituti sumus epulaturi.

Siue senes aliquid Super coenam sunt debacchati:

Siue etiam iuuenes:

a mero compulsi sunt: quæ neutiq; fas erat, tum dicere, tū facere. LVCIA. Iuuenilius tu qdem Philon/ atq; inconsultius hæc nos iubes in vulgus efferre: eaq; referre: quæ inter pocula ab ebris sunt acta: quum hæc magis oporteat obliuioni tradere: eaq; omnia Baccho deo velut authori imputare: qui quidē haud scio, an quēq; suis non afflatum Orgiis/ et Bacchanalium exptē pterierit. Proinde vide ne hoīs sit parū bene moratī / eiusmodi adamussim exquirere: quæ rectius erat in cōuiuiō reliquisse/ atq; ita discedere. Siqdem odi (sicut ingt versus poeticus) memorem compotorē. Ne a Dionico quidē recte factum: qui hæc apud Charinū effutiuerit: immodicamq; et pri dianā dissiparit temulentia hominum philosophorum. Caterum ego absit

Conuiuium. Fo. CV.

vt istiusmodi quippiā sim dicturus. PHILON. Nugas agis Luciane: quum ista dicis. Quin haudquaquam oportebat ad istum modum apud me praesertim agere vt quod certo sciam, te multo cupidiorē esse narrādī, quā ego sim audiendī. Adeo vt mihi videaris, si desint quod te audiāt, vel ad colūnam aliquā / aut statūam libeter accessurus, quo cuncta pariter euomas. Quod si nunc coner discedere non fines, mihi te prius audiero / abire. Verū ultro aderis: cōsectabere: rogabis. At tum ego te vicissim lusero. Iamque adeo / si ita vis / abimus: ex alio quopiā hec eadē audituri. Tu vero ne dicito. LVCLIA. Age ne quid succēseas. Equidem dicā, quandoquidē vsque adeo cupidus es audiendī: verū heus ea lege: ne passim in vulgus efferas. PHILON. Nihil prorsus ignoro Lucianū, tute isthuc potius feceris. Nā prior ipse denarrabis omnibus vt me quidē ad id nihil futurū sit opus. Sed illud mihi primo responde loco: Aristanetus, nū filio Zenoni dābat vxorē, atque ita in nuptiis eius vos accepit? LVCLIA. Non: imo filiā suā elocauit Cleanthidē, idque Eucriti nūmulariū filio: quod philosophiā dat operā. PHILON. Formoso admodum per louē adolescentulo: tamen si tenero adhuc & vxoriē rei non admodum maturo. LVCLIA. Verū: at nō inueniebat opinor alterū generū magis idoneum. Hūc igitur quod tum modestus videretur, tū ad philosophiē studiū propēsus, pręterea autē vnicus Eucriti diuitis, ex omnibus delegit filiē suę maritū. PHIL. Causam neutrique leuem dixisti, nepe quia diues sit Eucritus? Verū heus Luciane quā erāt cōuiuię? LVCLIA. Reliquos illos quorum sum attinuerit tibi recēdere? Verū e philosophorum nūero ac literatorum, quos potissimum / opinor / audire cupis, Zenothemis erat: senex ille Stoicus? vnaque cum hoc Diphilus: cui cognomē Labyrinthus: & hic quidē quod esset / Aristaneti filio pręceptor. Deinde peripateticę factionis Cleodemus: nostri hominem, nepe dicā cē illū & argutū, atque ad refellendū instructū. Discipuli gladiū ac bipennē nomināt. Quin & Hermō aderat Epicureus. Verū hūc quū ingrederet, Stoici toruis obtuebant oculis & auersabant: palāque peride quasi parricidā quēpiā atque impiū ac funestū detestabant. Et hi quidē tanquam Aristaneti ipsius amici familiarēque fuerāt ad cenā vocati / quos comitabat & Istiaeus grāmaticus: & Dionysodorus rhetor. Iam vero propter sponsum Cheream vna cum illo ad conuiuiū accesserāt: lon ille platonicus: quod is iuueni pręceptor esset: vir venerandus aspectu, ac maiestatis quiddā prę se ferēs, multumque dignitatis ipso ostēdens ore. Vnde nonnulli propter animi constantiā ac rectitudinē regulā illum appellant. Huic simul vt ingrediebatur assurgebāt omēs, ac veluti pręcipuum quēdam ac primariū hominē comiter atque officiose exceperūt: adeo vt plane numē aliquod aduenire videretur: quum adesset lon admirāndus ille. Tandem vero / quum iam omnes ferme conuiuię pręsentes essent, tē

Zenoni

pus erat vt discumberetur. Itaq; ad dextram ingressus totā illam spondam mulieres (erant autē complures) occupabāt. Inter quas erat & sponsa: summo studio culta: hinc atq; hinc stipata foeminis. Porro ex aduerso ostiī, altera turba / pro cuiusq; dignitate locis distributis. Porro e regione mulierum primo loco accūbebat Eucritus: secundo Aristanetus. Sub hac ambigi coeptum, vtrum altero priorem oporteret accumbere Zenothemi ne Stoicū: quippe senem: an Hermonē Epicurēum. Nam hic erat Castoris ac Pollucis sacerdos: tum autē nobilissimē inter ciues familię. Verum eam hāsitationē sustulit Zenothemis: si me inquit Aristanete / minoris ducis Hermone / viro videlicet isto, vt ne quid aliud mali dicā Epicurēo discedo / totumq; cōuiuium vobis relinquo. Et puerum protinus aduocat: discedere parās. Tum Hermon. Imo habeto inquit tibi priores partes Zenothemi. Qz etia si nihil aliud vel hoc nomine par erat concedi, q; sacerdos sim vt plane contemnas epicurum. Rideo inquit Zenothemis sacerdotē epicurēum. Simulq; cum dicto accumbebat. Post hunc tamen Hermon. Deinde Cleodemus peripateticus: pone hunc Ion: proxime hūc sponsus: post eum ego: iuxta me Diphilus: huic assidebat Zenō discipulus. Postremo Rhetor Dionysodorus cū Istiaeo grammatico. PHILON. Papæ Luciane musarum conuentum quendam mihi narras fuisse istud cōuiuium: quippe plurimis sapientibus ac doctis viris refertū. Ego vero laudo Aristanetum: q; quum optatissimā illā ac splendidissimā solēnitatem celebraret: prę ceteris sapientissimos viros adhibere voluerit, idq; adeo delectis ex vnaqua; philosophię secta pręcipuis: nō hos aduocās, illos pręteriens: verum promiscue vocās omnis. LV CIA. Is vero nequa; est e vulgarium istorū diuitū numero verū & literarū est studiosus / ac maximā vitę partē in his rebus versatur. Coenabamus igitur initio quidē / taciti & quieti: variusq; erat apparatus & omniūgus. Neq; enī arbitror operepretiū vt numero recēseam etiā illa cōdimēta, cupedias, aromata, atq; id genus illectamēta. Cuncta siquidē affatim suppetebāt. Inter hac Cleodemus admoto ad Ionis aurē ore, non vides inquit senē illum Zenothemim dicebat (subauscultabā enī) vt sese opsoniis ingurgitat vtq; iure vestē opplevit: tum q; multa puero a tergo stanti porrigit putās interim se aliorū oculos fallere, neq; meminit post sese accubētium. Hęc igitur fac & Luciano cōmonstrēs: quo testis esse possit. Mihi vero nihil lōne monstratore opus erat, quippe q; hac multo ante limis iā oculis pręuiderā. Hęc simul atq; dixisset Cleodenus: irrūit i cōuiuiū & Alcidas Cynicus: atq; is qdem inuocatus: vulgatū illud festiuitatis gratia pfatus de Menelao, q; vltro ad fratris cōuiuiū accessisset. Itaq; plerisq; mirpiter atq; ipudenter visus est fecisse: &

Conuiuium. Fo. CVI.

quod cuique tū forte in mētem veniebat, i eū torquebāt. alius illud. Infanis Menelae. Alius rursū. Verū Agamēnoniā mēti non ista placebāt. Ad hęc alia, quę pro tēpore false lepideq; dici poterāt, i eum obmurmurabāt. Nam palā nullus audebat quicq; dicere, propterea q; metuerēt Alcīdamātē vtpote cōiuiatorē egregiū: vñq; e Cynicis oībus clamosissimū. Qua qdem re adeo vīsus est reliquīs antecellere: vt nulli nō esset formidādus. At Aristānetus collaudatū illū q; iuocatus aduenisset: iussit accepta sella iuxta Istiāci ac Dionysodorū accūberet. At ille, Apage inquit muliebre quiddā ac molle dicis vti i scāno aut sella sedeā quēadmodū facitis vos: mollibus i stratis pene supini recubētes, purpura suffulti. Quin ego tibi vel stans coenauero: in ipso iterim cōiuiō etiā obambulās. Q; si defatigatus fuero, tū humi substrato pallio / cubito innixus cubuero: qualē videlicet Herculē pingunt. Ita fiat iquit Aristānetus: si quidē isthuc mauis. Sub hęc Alcīdamas i orbē conuiuū iustrās, coenabat, scytharū ritu: ad vberiora pascua subinde sese trāsferēs / vnaq; cū his q; inferebant edulia / circumiens atq; obambulans. Atq; iterim tamē dum cibū caperet, ihaudquaq; negotio vacabat / de virtute obiter, de vitio differēs, tum i aurum atq; argētum dictēria iaculans. iāq; Aristānetum pcontrabatur: quidnam sibi vellēt, tam multa, tam magna pocula, quum non minus vsui possent esse fictilia! Verum Aristānetus iā obturbantē, molestūq; esse pergētē, in prēsens qdem compescuit: ministro inuēns: vt i gentem calicem / infuso meracissimo vīno / illi porrigeret. Atq; id quidē vīsus est optime excogitasse: nondum etiā itelligens: quantorum malorū is calix esset author futurus. Hūc igitur vt accepisset Alcīdamas / aliquātisper silētium agebat. Ac solo sternēs sese cubabat seminudus, quēadmodū facturū sese fuerat pollicit⁹ cubito humi fixo inītēs simulq; dextra scyphū sustinēs: qualem Herculem apud Pholum pictores effingunt. Iā vero & inter alios calix assidue circūagebatur: tum inuitati uncula: ad bibendum, & confabulationes orrā, demum & lucernā illatē. Interim ego quum puerū, q; iuxta Cleodemū adstabat (erat autē is pocillator egregie formosus) subridentē vidissem (nā arbitror: qcquid obiter iter coenādū obtigit: cōmemorari oportere: maxime, si quid sit elegātius ac scite factū) iā admodū attētus obseruare coepi: qdnā rei rideret. Ac paulopost, accedebat puer tanq; calicē a Cleodemo recepturus. At ille simul & digitū illius substringebat, & drachmas puto duas vna cū calice tradebat. Porro puer, ad substrictū digitū rursus arridebat. Ceterū: de pecuniā, quū nō sēsisset opinor, eoq; nō reciperet: i terrā delapsis drachmis strepitus est cōcīratus: moxq; ambo pariter rubore suffundebātur: idq; ita palā, vt nemo non animaduerteret.

Ambigebat igitur inter eos qui p̄xime sedebant: cuiusnā essent illi nūm̄is quī & puer negaret a se proiectos: & Cleodem⁹ itē / iuxta quē strepitus acciderat / sibi excidisse dissimularēt. Verū ea res tū neglecta est: ac cōnuērer om̄issa: p̄pterea q̄ id qđ acciderat, nō ita multi vidissent: p̄ter vnū (vt mi hī quidē visum est) Aristanetū. Nam is paulopost puerū loco mouit: clanculum ablegans: & alii cuidā innuit: vti Cleodemo pocillator assisteret: vīdelicet ex exoletis illis / ac robustis, mulioni aut equisoni cuipiā. Ad hūc modum ea res vtcūq; abiit: summū alioqui allatura pudorē Cleodemo: si quidem ad oēs pmanasset: ac non p̄tinus occupans Aristanetus eā sopisset, ciuilit̄er dextreq; admodū inducta temulētia. Cāterū Alcidas (iam enim potus erat) percōratus, quidnā esset nomē puellae nubēti: tū clara voce indico silētio simul & ad scēminas cōuerso vultu: p̄bibo inq; tibi Cleanthi / Herculis nomine. Sub hęc quū risissent oēs: Ridetis inquit sacrilegi: q̄ spon se Herculis dei mei nomine p̄pinauerim? Imo illud scito, op⁹ est: ni scyphū a me traditum accipiat: nunq̄ futurū, vt illi filius obtingat talis: qualis ego sum: virtute int̄rritus: animo liber: tū corpore adeo robusto, simulq; cum dicto / sese magis etiā renudabat: etiā vsq; ad illa quę sunt maxime pudēda. Ad ea quū iterū arrisissent cōiue: indignatus ille surrexit: toruis iam atq; efferratis obtuēs oculis vultuq; ip̄o testans iam neq; pacē neq; quietē acturū amplius. Forsitan & baculū illisisset alicui: ni cōmodum id tēporis placenta pregrādīs fuisset illata. Nā hāc simul atq; cōspexit: lenior ac mitior esse coepit: ac stomachari desit: obābulās interim ac placentā auide vorans. Iā vero pleriq; temulenti esse coeperant: & clamorib⁹ vndiq; perstrēpebat conuiuium. Nā & Dionysodorus rhetorē illic agens, orationes quasdā pronuciabat: laudabaturq; a ministris: qui a tergo assistebat. Et Ithicus Grāmaticus vicissim / quī post illum accūbebat / versuū centones quosdā recitabat: Pindari, Hesiodi, & Anacreontis carmina simul cōtexens atq; consarcinās: ita vt ex oībus vnicā redderet cantilenā: oppido q̄ ridiculā. In primis autē illa: perinde quasi vaticinās / de his quę postea acciderunt.

Commisere simul clypeos.

Tum illud quoq;.

Tum vero clamorq; virum luctusq; coortus.

At vero Zenothemis / libellulū quēpiā minutis cōscriptū litterulis / a puero acceptū legebat. Verū quū ii quorū partes erāt edulia inferre: aliquātisper ita vt solēt, cessaret morarenturq;: Aristanetus sedulo curās / ne vel id interea tēporis / aut otiosum esset / aut voluptatis expers, accersitū intro Morionē: iussit ridiculū aliquid vī dicere: vī facere: quo magis etiā exhilararent cōiue. Moxq; ingressus deformis quidā / deraso capite / pauculos capillos in

Azchegre

T

vertice gestans, eosq; cristæ in morē erectos, hic saltabat: atq; iter saltādum quo maiorē concitaret risum, rotatu sese circūagebat / distorquebatq;. Tum cymbalo concusso, sonabat interim quiddam linguā imitans ægyptiorum. postremo dicteria quedā iaculabatur i eos q; aderant. Ac reliqui scōmate tæti ridebāt. Verum vbi & i Alcīdamantem simile quiddam tor sisset: catulū illum Melitæum appellans, idignatus ille (lādudum autē præ se ferebat: q; inuideret illi: dū probaretur: ac conuiuarū oculos retineret) abiecto pallio / vt secum luctaretur prouocauit. Qd̄ ni faceret, hunc iquit baculum tibi i pingā. Atq; ita miser ille Satyrion (nā id erat Morionī nomē) congressus cū eo, Pancratio decertabat. Erat id spectaculi multo iucundissimū: quippe quum viderēt hoīem philosophū cū Morione cōpositū, quū ferire, tū vicissim feriri. Proinde q; aderāt partī pudore tangebātur: ptīm ridebāt: donec iā ictus Alcīdamas, pugnā detrectaret: ab homūcione oīm plausu cōprobato certamiē supatus. Hęc igit, quū essent nō mediocri risu excepta: ibi tadē igressus & Dionicus medicus haud multo post peractā concertationē. Aiebat autem i mora fuisse, Polyprepontē tibicinē, dū hūc phrenesi correptū curādī grā videret. Ac plane qddā risu dignū, cōmemorabat. Dicebat enī in edes illi⁹ venisse sese ignartū ēt hoīem iā eo morbo teneri. At illū prīn⁹ surrexisse: foribusq; occlusis, ac nudato gladio, tibias ipas sibi tradidisse iisq; vti caneret iussisse. Deīde vbi id nō posset illū pcussisse: scutū sublata manu gestārē. Sese porro i tāto piculo tale qddā fuisse cōmentū. Nēpe ad canēdi certamē puocasse hoīem: idq; ea lege vt victus pscriptū certūq; plagarū nūerū acciperet. Ac sese priorē cecinisse, prauē atq; i perite: deīn traditis illi tibiis scurum ab illo recepisse: gladiū autē extēplo per fenestras i aream abiecis se. Deīn quum minore iā discrimine cū illo luctaretur auxilio aduocasse vīcinos. Eos reuulsisse belluam, atq; ita illorū opera seruātū sese. Ostendebat autē & plagarum vestigia quedā: nonnullaq; i facie tubera liuētia. Ergo cū Dionicus ob huiusmodi fabulam non minus placuisset, q; morio ipse: proxime Istiaū reclinans sese, de reliquiis coenabat. Atq; hic qdem haud absq; numiē quodam nobis aduenerat: imo prorsum vsui futurus ad ea q; postea contigerunt. Nam prodiens i mediū conuiuium puer qdam, q se ab Etoc mole Stoico venire diceret, epistolium quoddam adferens / aiebat ab hero sibi mandatum: vt eo palā omnibus audientibus perlecto, rursus domū sese reciperet. Hic igitur permittēte Aristæneto admotus ad lucernā legebat. PHILON. Num orationem Luciane i sponse laudē compositam: aut carmē nuptiale: qd̄ genus permulta faciunt? LVCIAN. Videkeret nos quoq; tale quippiam existimabamus. Verū ne accedebat qdem ad id, vt aiunt. Ceterū

Luciani.

in lris ita scriptū erat. Etoemocles philosophus Aristanero. Qz nō mouear
cōuiuiis omnis ante acta vita mea fuerit testis. Qui qdem quū quotidie mi
hi cōplures ea causa molesti sint, te multo ditiores, tamē haud vnq̄ illis mo
rē gessi: perpendēs nimirū, quātum sit i eiufmodi cōpotationib⁹ tumultus:
quātum licētiē petulantiēq; verū aduersus vnū te mihi videor meo iure sto
machatus: q quū rātum tēporis a me officiosissime cultus & obseruatus, ta
men idignū habueris: quē vel iter reliquos amicos tuos numerares, sed solū
ex oībus pterieris: idq; quū vicinus essem. Proinde tua causa magis discru
cior, q qdē te tā ingrātū pbueris. Nā ipse felicitatē nequaq̄ i hoc statuo, si qs
mihi ipartiat vīuē syluestrē: vel leporē: vel placētā: q mihi affari contigūt
apud alios q officia norūt. Quādoquidē etiā hodie quū apud discipulū Pā
menē coenare mihi licuerit, opiparā (vt vocāt) coenā: non annui tamē ve
hemēter obsecrāti: tibi scilicet demēs ego/memetipsum referuās. At tu no
bis pteritis/alios accipis cōuiuiō. Idq; merito facis, neq; enī vllō modo potes
qd sit rectius dignoscere: nec apprhēsiuā illā fantasiā habes. Ceterū haud
sum nescius: vñ mihi ista sint pfecta: nēpe ab egregiis istis philosophis tuis
Zenothemide ac Labyrintho. Quibus equidē (absit iuidia dicto) vel vnico
syllogismo mihi videor os p̄tinus obturare posse. Alioqui respondeat istoz
aliquis quid sit philosophia: aut hac quā iter elemēta tradūtur: quid habi
tīo differat ab habitu: vt ne quid iterim de perplexis illis rogationib⁹ ppo
nā quid sit syllogismus cornutus: qd aceralis: qd metēs. Verū tu qdē istis
fruaris licet. Nā ego: q solū in bonis ducā qd sit honestū, facile tulero cōtu
meliā. Atqui ne possis post hac ad istā excusationē cōfugere: vt dicas te mei
oblitū fuisse: nimirū in rāto rerū strepitu, rātisq; occupationibus: bis te ho
die sum alloquutus: primū mane domi tuę: deī de rursū i Castoris ac Pol
lucis tēplo rem diuinā facientē. Ac his qdem de rebus hęc respōderim. Qz
si tibi videor coenæ gratia succēdere: qd Oeneo acciderit cogitato. Videbis
nimirū ipam etiā Dianā indignatē, q ille se solā nō adhibuerit ad sacrificiū
quum reliquos deos oīs acciperet conuiuiō. Nā hac de re sic alicubi memi
nit Homerus. Seu qā nō norat: seu non succurrerat illi. Acrīter est offen
sa tamen.

Item Euripides.

Calydon quidē hac pelopeii regio soli:

Qua parte sæuū spectat aduersa fretum.

Agros habens: tum diuites tum fertiles.

Rursum Sophocles.

Immanis apri triste monstrum/in Oenei

Immisit agros gnata Latonę dea.

Docta eminus missis ferire spiculis.

Hec tibi e plurimis pauca citauī: vt intelligeres, cuiusmodi praterito viro
Diphilum ad coenā adhibeas: cui & ipsi filium cōmiseris tuū. Idq; recte. Est
enī iucundus adolescēti: & ita cum eo viuīt: vt placeat atq; obsequatur: atq;
adeo nī mihi turpe dictū fuerat, addidissēm & aliud quiddam. Quod qdem
tu si libebit, e Zopyro eius pēdagogo verum esse cognosces. Verum non cō
uenit obturbare ī nuptiīs: neq; accusare quenq;: præsertim criminibus vsq;
adeo scēdis ac pudendis. Tamen Diphilus dignus in quem facerem: quip
pe qui duos iā discipulos a me retraxerit: ego tamē ipsius. philosophiæ cau
sa reticebo. Porro famulo huic mādaui: vtī si quam ipsi partem dare velles:
vel apri: vel cerui: vel placenta: mihi deportandam: vt ist hoc pacto te mihi
de coena purgares: ne reciperet: ne ad hoc ipsum a nobis missus fuisse videa
tur. Hæc amice quum legerentur, sudor interim vtiq; mihi manabat præ
pudore: simulq; iam illud qd vulgo dici solitum est, optabam: vt terra mihi
dehisceret: quum viderem eos q præsentēs aderant ad singulas epistolę par
tes iter se ridentes, potissimum autem hos, q nouerant Etoemoclem virum
canum, tantumq; seueritatis præ se ferentem. Admirabātur igitur, q ei
usmodi vir eēt: hætenus fugisse sese: barba videlicet ac vultus austeritate de
ceptos. Caterum Aristanetum mihi qdem haud videbatur hominem con
tēptu negligētiave præterisse: verum q desperasset si fuisset inuitatus, vnq;
adduci posse: vt annueret: vtiq; ad eiusmodi res se morigerū præberet. Eoq;
ne tentandum quidem esse putasse. Ergo posteaq; puer iam legere desuisset,
vniuersum conuiuium ī Diphilum ac Zenonem torquebant oculos: q; hi iā
metu trepidi federent, ac pallidi, ipsaq; vultus inconstantia ac perplexitate
crimen agnoscentes: ab Etoemocle itentum. Porro Aristanetus qq; esset sa
ne p̄turbatus, vehementerq; consternatus animo: tamen nos iubebat bibe
re: conans nimirum id qd euenerat, commode vertere: subridens interim.
Ac puerum redire iussit: respondēs, ea sibi curę fore. paulo autem post sur
gens & Zeno clanculum sese subduxit e conuiuiō: submonitus a pēdagogo:
vt discederet inuente, idq; tanq; patris iussu. Ibi vero Cleodemus, qui iam
dudum occasionem quaritabat, (Nam gestiebat omnino cum Stoicis con
siliari: verum dirumpebatur: q non reperiret causam ad id satis idone
am) tum igitur, ansam præbente epistola, Huiusmodi iquit facit egregius
ille Chrysippus & Zenon ille mirabilis, neq; non Cleantes: verbula misera,
neq; quicq; præter rogatiunculas, & vmbas dūtaxat philosophorum. Ca
terum Etoemocles sunt q plurimi: vt videtis: q sint seniles epistolę scilicet.
postremo Aristanetushic Oeneus est: Etoemocles Diana. Dii boni, q bene

o iiii.

plurimi
omnes. Vider
tis q ut ipi
epistole grau
ar
sint et seni

Luciani

auspicata omnia: q̄q̄ cōgrua celebrāda festiuitati. Ita per louē inquit Hermon supra hūc accūbens. inaudierat autē, vt opinor, aprū quēdā Aristaneto paratū: vt in cōuiuio pponeret: eoq̄ putabat nō intēpestiue factā mētiōnem aprī illius Calydonii: per lares Aristanete fac q̄primū sacri partē mitas: ne senex interim ille fame p̄reat: tanq̄ Meleager tabefactus, Tamen si nī hīl queat acerbū accidere: quādoquidē Chrysippus hac indifferētia censet esse. Itane vos Chrysippū nominatis inquit Zenothemis: erigens sese, maxī maq̄ voce intonans: an ex vno homine, qui nō legitime philosophiā exerceat, nēpe p̄stigiatore isto Etoemocle, Cleantē ac Zenonē metimīni / viros sapiētes! At qui tandē estis ipsi vos: qui hac dicitis: an nō tu Hermon Castoris & Pollucis cæsariē quā habebant aureā circūtondisti! Cuius quidē facti poenā dabis carnifici traditus. Tu porro Cleodeme, nonne Sostrati discipuli tui vxorē stuprasti! Nōne in adulterio eo deprehēsus nefandissima passus es! An non igitur filebis: quū huiusmodi dedecorū vobis sitis consciī! Atqui non sum meae ipsius vxoris leno, Cleodemus inqt, quēadmodum tu: neq̄ discipuli diuersantis apud me viaticū sustuli & eoq̄ facto rapuisse me p Palladē deierans abnegauī: neq̄ quaternis dragmis foenero: neq̄ discipulos obtorto collo in vincula duco: nisi in tēpore mercedē per soluerint. Verū illud iquit Zenothemis, haud quāq̄ possis inficias ire: te Critonī venenū quo patrē necaret ministrasse. Atq̄ interea forte bibebat: quicq̄ aut erat in calice reliquū (erat autē ferme semiplenus) in duos illos pfundebat. Porro cōspersus est pariter & Ion: idq̄ prēmii tulit: q̄ illis vicinus accūberet: alioquin eo malo nō indignus. Hermon igit demisso vertice merū e capite abstergebat: eos interim qui p̄sentes erāt attestans: q̄ id genus cōtumeliis esset affectus. Cleodemus autē quū nō haberet calicē, inuadens primū cōspuebat Zenothemidī: deinde leua cōprehēsum a barba / plagā in tēpus erat illisurus: ac senem fortasse necasset: nī Aristenetus dextrā sublatā retinuiisset. Is mox transcēso Zenothemide inter vtrūq̄ medius assedit: vt eo veluti muro dirēpti, pacē inter ipsos agerent. Hac igit dū gerebātur Philon: equidē varia meo cū animo voluebā. Primū illud statim occurrebat: nullū esse op̄e reprætiū: si qs disciplīnas per discat: nī simul & vitæ rationes / ad id qd̄ est optīmū / accōmodet atq̄ cōponat. Quū viderem illos qui verbis alios antecellerent: q̄ factis ipsis sese ridiculos exhiberent. Deinde & illud veniebat in mētē: ne forte verū esset: qd̄ vulgo pleriq̄ dictarent, videlicet eruditione a recta ratione bonisq̄ institutis abducere istos: q̄ solos libros spectarēt: quicq̄ sollicitudinē curaq̄ quā illi adferrent / p̄petuo tenerētur. Quādoquidē quū ibi tam multi p̄sentes essent philosophi: ne casu quidē vllum erat cerne-

quadiſ dipoſuer
204

h

m

Conuiuium Fo. CIX.

re/a peccādo immunē. Verum alii faciebant turpia: alii dicebant turpiora. Neq̃ em̃ iam poterā eorū quæ fiebant culpā/vino authori imputare: mecū reputās: cuiusmodi essent: quę Etoemocles, neq̃ cibo neq̃ potu etiā dum gustato, scripserat. Itaq̃ rerū vices p̃posteræ atq̃ inuersæ videbantur: siquidē vidisses idiotas illos summa cū modestia conuiuū agitantes: neq̃ vino petulātes: neq̃ indecore sese gerētes. At ridebāt duntaxat: & iā dānabant eos opinor: quos dudū suspexerāt: ex habitu iudicātes eos alicuius esse p̃tīi. Cōtra sapientes illi/ & in libidinē ferebātur: & cōuiciis certabāt: & supra modum sese potu cibisq̃ explebāt: postremo vociferabant & ad manus vsq̃ cōserendas rapiabant. Caterum admirādus ille Alcidas/ etiā meiebat sub oculis omnīū: nihil reueritus foeminas. Ac mihi quidē, si quis hęc quę in eo cōuiuio gerebātur rectissime voluisset cōferre, simillima videbant iis: quas de Eride dea poetæ fabulant. Nēpe hanc: q̃ nō esset ad Pelei nuptias aduocata, malū in mediū cōuiuū abiecit: ex quo tā ingens apud Troiam bellū fuerit ortū. Itidē Etoemocles mihi visus est: epistola illa, quasi malo quopiā in mediū p̃iecta, nō min⁹ malortū, q̃ Ilias habebat, excirasse. Neq̃ em̃ finē cōtentionis faciebant Zenothemis ac Cleodemus: q̃q̃ medius iter vtrūq̃ intercesserat Aristanetus. Age, inq̃t Cleodemus: in p̃sentiarū quidē sat est: si literas nescire cōuincamini, sed crastino die vos vlciscar: quib⁹ cōueniet modis. Respōde mihi Zenothemi: vel tu: vel elegātissim⁹ iste Diphilus: quātandē gratia pecuniæ possessionē/ inter indifferētia ponēdā esse censetis: cū ex oībus nil aliud specteris q̃ vt ipsi q̃ plurimū pecuniæ possideatis? Atq̃ ob id causē, semp̃ apud diuites hereris: sceneratis: atq̃ vsuris incūbitis: neq̃ nō mercede docetis? Rursum quū voluptatē detestemini: atq̃ hac de causā Epīcurēos in ius vocetis: quū ipsi voluptatis gratia/ turpissima tū facitis: tum patimini: indigne ferentes: si quis vos nō vocarit ad coenā: rursum si vocemini, nō sat est tantū vorare vt cibo turgeatis: nisi & famulis tantū donetis. Atq̃ hac quū diceret: pariter & linteum reuellers conat⁹ est: qd̃ Zenothemidis puer tenebat: omni carnū genere refertū: planeq̃ futurū erat vt apertum illud ac solutū mediū in solū abiceret: nisi quia puer nō omittebat e manibus gnauiter aduersus trahentē retinēs. Hic Hermon: Euge Cleodeme, respōdeant qua gratia dānent voluptatē: quū ipsi supra ceteros oīstudeant voluptatī? Quin magis/ inq̃t Zenothemis/ tu Cleodeme respondero: quāobrē diuitias iter indifferētia/ numeres. Imo tu potius. Atq̃ hūc ad modum diutius est altercatū: donec lon capite tandē in apertū plato, desistite. inq̃t: Ego si libet sermonū argumēta pponā in mediū cōuiuio nuptiisq̃ digna. Vos porro citra cōtentionē vicissim & dicite & auscultate: quēadmo-

Luciani

dum & apud Platonē nostrū alternis dicēdi vicib⁹ res vt plurimū agitāt. Id dictū probabāt quū oēs qui aderāt, tū in primis Aristanet⁹ atq; Eucritus: nimirū in spem erecti: fore vt eo pacto ab odiosis illis cōtentionibus discedi posset. Et Aristanet⁹ priorē in locū sese recepit: iā partā esse pacem ratus. Iāq; nobis inferēbat ea cōuiuii pars: absolutā cenam vocāt: singulē singulis aues: carnes aprugna: pulpa leporina: piscis Tagenic⁹: placētā: breuiter illa: quēctiq; liberū est: seu velis ī aluū cōdere: seu domū asportare malis. Apponebat igit^r: nō sua cuiq; quadrula: verū Aristaneto atq; Eucrito: eadē in parte mēsa: vna ambob⁹ cōmunis: ita vt de sua vtriq; parte q̄ se spectaret: esset edendū: aut tollēdum. Deinde altera Zenothemidi stoico: & Hermoni Epicureo: & his itē inter ipsos cōmunis. Deinceps Cleodemo atq; Ioni. Post hos sponso ac mihi. Porro Diphilo duorū pars appositā: ppter ea q̄ Zeno iā discesserat. Hęc facito Philon: vtī memoria teneas. Nā paulo post: ad itellectū narratiōis erūt vsui. PHI. Meminero sane. LV. Tū Ion: prim⁹ igit^r exordiar ingt: si qdē videt. Deinde vbi paulisper intersiluisset: Cōueniebat ingt forassis: vt apud eiusmodi viros de ideis, atq; incorporeis substantiis, deq; animi immortalitate sermo haberet: verū ne mihi cōtradicāt: ii q̄ diuersam philosophiē sectā sequūtur: de nuptiis dicā: ea q̄ cōgruūt. Atq; illud quidē optimū fuerat futurū: si nuptiis opus nō haberem⁹: sed Platonis ac Socratis dogma sequuti a foeminarū cōmercio nos penit⁹ abdicarem⁹. Etenī qui ita fecissent: ii demū ad absolutā illā virtutē pringere potuissent. Qz si viris oīno ducēdā sint vxores: vt eas iuxta Platonicā sententiā iter se cōes habeant: videlicet quo Zelotypia vacem⁹. Hęc quī erāt risu excepta: vt q̄ nimis intēpestiue dicerent: tū Dionysodor⁹, nō tu defines ingt barbarica ista nobis occinere! Nā vbi Zelotypiā istā reperiās: aut apud quē! At tu etiā hiscere audes ingt sterquiliniū! Ad hęc Dionysodorus opinor: iā erat conuicia quē cōueniebat regesturus: verū grāmaticus isticū vir optimus ille, Define ingt. Ego vobis epithalamion recitabo: simulq; cœpit legere. Erāt autem elegiaci versus hi: si satis memini.

Nuper Aristaineti in aedibus vnica summo

Nutrita est studio diua Cleantis hera.

Virginibus cunctis reliquis prastantior vna

Vel potior Phoebe: vel potior Venere.

Salue & tu iuuenum validissime sponse valentum:

Nereo prior: ac fortior Aeacida.

At rursus vobis hoc carmen sepius olim

Corimune ambobus coniugiale canam.

Hęc ita vt est cōsentaneū, ris⁹ est cōsequit⁹. Reliquū erat: vt cibi tollerent.

Conuiuium. Fo. CX.

Iāq; tollebat Aristenet⁹ atq; Eucrit⁹: ex his q̄ sibi fuerāt pposita suā vterq;
 ptē. Tū ego q̄ mihi, & Chereas. itē q̄ sibi erāt pposita. Eūde ad modū Ion &
 Cleodem⁹. Porro Diphil⁹ etiā Zenonis digressi partē tollere parabat: affir-
 mās vni sibi ea fuisse pposita: atq; hac de causa cū ministris dimicabat: ac vi-
 cissim iter sese trahebāt manib⁹ vtriq; i auē iniectis: nō aliter q̄ Patrocli ca-
 dauet hīc atq; hīc attrahere conātes. Postremo vicit ille atq; abstulit: pluri-
 mū iterim risū pbes cōuiuis: maxie quū eā ob rē postea grauiter stomacha-
 ret: pinde q̄si atroci affect⁹ iniuria. Iā vero Zenothemis atq; Hermon, q̄ pa-
 riter vt dictū est, accūbebāt: alter superi⁹: puta Zenothemis: alter infra hūc
 reliqua qdē/qm̄ aqlia fuerāt apposita/citra pugnā sustulerāt. Ceterū auis:
 q̄ iacebat ad Hermonis ptē: erat altera paulo pinguior: idq; ita casu euēne-
 rat: opinor. Iāq; suā vterq; sublat⁹ erat: ibi Zenothemis (sed tu mihi nūc
 q̄ maxie fac animū aduertas: iā em̄ ad ipm̄ negocii caput puenim⁹) Zeno-
 themis iquā: omīssa ea q̄ sese spectabat eā q̄ ante Hermonē iacebat tollere est
 aggressus: q̄ qdē (vti iā dixim⁹) erat pinguiuscula. At ille cōtra nitēs reti-
 nebat: haud sinēs, vt ea i re potiores ferret. Inter hęc clamore coorto vtriq;
 i alterū irruētes ipsīs auib⁹ facies mutuo cēdebāt: ac barbīs iuicē phēsis au-
 xilio aduocabāt: hīc qdē Cleodemū: puta Hermō: ille vero: nēp̄ Zenothe-
 mis/Alcidamātē ac Diphilū. At ceteri qdē ad ptes accesserūt: primū hui⁹/par-
 tim illi⁹: pter vnū Ionē: q̄ sese neutrū atq; ancipitē seruabat. Ceterū illi inui-
 cē cōfertī pugnabāt. Ac Zenothemis qdē scyphū emēsa sublatū: eū q̄ corā
 Aristeneto stabat: abiecit i Hermonē. Atq; hūc haud tetigit: alio sed flexus
 aberrat. Verū spōsi caput dissecuit: alto grauissimōq; vulnere. Itaq; mulie-
 rū coorta vociferatio: q̄ mediū in plū infiliebāt: cū primis aut adulescētuli-
 mī: quū iā sanguinē ei⁹ aspexisset: pterea & spōsa metu territa, pfiliit. Inter
 hac Alcidamas/strenuū virtū pstitit: quū Zenothemidi ferret opē: & illiso
 suo baculo/Cleodemū qdē caluariā/Hermōis vero maxillā cōminuit: ad hęc
 e famulis aliquot opitulari parātes vulnerauit. Qzq; illi nihil his reb⁹ terrī-
 ti cesserūt. Verū Cleodem⁹ intētato digito, Zenothemidi oculū effodit: tū
 adnot⁹ narē mordic⁹ auulsit. Porro Hermō Diphilū Zenothemidi suppe-
 tias ferre conatū: e spōda i terrā p̄cipitē dedit. Sauciat⁹ est & Istieus grāma-
 tic⁹ dū iteruētū suo eos studet dirimere: calce videlicet i dētes illi⁹ illiso: id-
 q; a Cleodemo: quū hūc Diphilū eē credidisset: nō Istieū. Iacebat igit miser
 ille: iuxta suū ipsi⁹ Homerū, Sāguinē ab ore vomēs. Præterea tumult⁹ atq;
 lachrymarū plena vndiq; erāt oīa: dū & mulieres eiularēt Chereæ spōso cir-
 cūfusā: dūq; alii has studēt cōpescere. Porro maxia malorū oīm ps erat Al-
 cidamas: postea q̄ semel ad suū redisset igeniū feriēs, q̄cūq; forte in ipm̄ icia-
 disset. Neq; vero pauci in eo plio cecidissent: scito: ni baculū is fregisset. Ego:

Luciani.

porro iuxta parietē erectus assistens: spectabā omnia: neq; me ei negotio ad
miscēbā: nimirū lītiāi iā doctus exemplo: q̄ esset periculosum eiūsmodī con
flictus velle dirimere. Lapithas itaq; cētaurosq; vidīsses: euerit mēsas: effun
di sanguinē: proici scyphos. Demū Alcidas subuersa lucerna magnas
duxit tenebras. lāq; res vt est coniectu facile. atrocior etiā multo esse coepit
p̄sertim quum haud esset procliue: luminis copiam alicunde recuperare:
sed multa iterim ac sēua patrata sunt ī tenebris. Post vbi accederet nescio
quis lucernā tandē adportās: Alcidas q̄dem repertus est, tibicinā vestē
fustollēs, vīq; cū illa cōgredi pugnās. Dionysodorus aūt in alio quodā ridi
culo facinore deprehēsus est. Nā vt surrexerat, scyphus e sinu illius elapsus
in solum decidit. postea excusans aiebat lonē in tumultu calicē sublatum si
bi tradidisse, ne periret. Id ita factum / lon admodum sollicitē quasi patroni
agens asseuerabat. His rebus dimissum est conuiuium: a lachrymis denuo ī
ridiculū exitum conuersum: idq; Alcīdamātis, Dionysodori, atq; lonis gra
tia. Porro q̄ erant sauciī, sublati sarcinē ritu / foras deportabātur miseris af
fecti modis: maxime senex ille Zenothemis pariter tum oculo tū nare mu
tilatus, enecari se p̄ crutiātu clamitās. Adeo vt Hermon, q̄q; ne ip̄e q̄dem
expers malorum, nā huic duo dentes fuerant excussi, palā attestaretur. Me
mineris inquit o Zenothemis, ne posthac dolorem ī mediis habēdum du
cas. At sponsus iam vulnere a Dionico curato, domū reuectus est fasciis re
uincto capite, eidem īpositus vehiculo quo sp̄sā fuerat abducturus. Atq;
ita miser ille nuptias acerbis celebrarat. Deinde & aliis item Dionicus pro
sua virili remedium adhibuerat. Postremo postq̄ iam dormierāt, asportati
sunt, pleriq; mediis ī viis vomentes. Ceterum Alcidas inibi remanebat.
Neq; enī valebant hominē extrudere, posteaq; semel sese ī spondā abiecerat
atq; ibi transuersus accubisset. Hic erat o bone Philon eiū exitus cōuiui:
de quo rectissime illud dici possit, qd̄ in fine Tragediarum frequēs est.

Sūt fortune varii casus.

Plurima quæ haud speraueris vnq̄

Ea conficiunt numina diuum.

Rursum quæ certo speraris /

Ea frustrato non contingunt.

Siquidē & hęc plane p̄ter expectationē atq; inopinato exierit. P̄terea &
illud iam didici. non esse tutum: cui nō sit opus, cum eiūsmodī philosophis
agitare conuiuium.

Finis.

Add. Her de astrologia.

Tho. Mo. Prefatio. Fo. CXI.

Ornatissimo doctissimoq; viro Magistro Ru^{thom}
thalo Regio apud Anglos Secretario
Thomas Morus, S.P.D.



I quisq; fuit vnq; vir doctissime : qui Horatianū
præceptū impleuerit: voluptatēq; cum vtilita-
te coniunxerit: hoc ego certe Lucianū in primis
puto præstitisse. Qui & supciliofis abstīnēs phi-
losophorum præceptis : & solutioribus poetarū
lusibus : honestissimis simul & facetissimis sali-
bus , vitia vbicq; notat atq; insectatur mortaliū.
Idq; facit tam scite: tantaq; cum fruge: vt quum
nemo altius pungat: nemo tamē sit, qui nō equo
animo illius aculeos admittat. Quod quū nunq;
non egregie faciat: fecisse tamen mihi singulari

quodam modo videtur in tribus his dialogis: quos ob id ipsum e tanto festi-
uissimorū numero potissimū delegi: quos verterem: aliis tamē alios fortas-
se longe prælaturis. Nam vt e virginibus nō eādem omnes: sed alius aliam:
pro suo cuiusq; animo præfert deamatq;: non quam præcipuam tuto possit
asserere: sed quæ sibi videatur: ita e lepidissimis Luciani dialogis / alius aliū
præoptate: mihi certe isti præcipue placuerunt: neq; temere tamen (vti spe-
ro) neq; soli. Nam vt a breuissimo incipiam: qui Cynicus inscribitur: quicq;
posse videatur ipsa breuitate contemni: nisi nos Horatius admoneret: sapē-
etiam in exiguō corpore vires esse præstantiores: ipsiq; minimas etiam gē-
mas esse videremus in pretio. In eius ergo delectu honorifico calculo meū
suffragatus est diuus Ioannes Chrysostomus vir acerrimi iudicii: doctissi-
mus: quem vsq; adeo dialogus hic delectabat: vt bonam eius partem in Ho-
miliam quādam: quā in Ioannis euangelium cōmentatus est, inseruit. Neq;
id immerito. Quid em placere magis viro graui vereq; christiano debuit:
q̄ is dialogus in quo dū aspera paruorū cōtēta cynicorum vita defenditur:
mollis atq; eneruata delicatiorum hominū luxuria reprehēditur? Necnon
eadem opera christiana vitæ simplicitas: temperātia: frugalitas: deniq; ar-
eta illa atq; angusta vita, quæ ducit ad vitam, laudatur. Iam Necromantia
(nam hic secūdo dialogo titulus est) non satis auspicato vocabulo: sed ma-
teria tamē felicissima: q̄ false taxat: vel magorum prestigias: vel inania poe-
tarum signēta: vel incertas quauis de re philosophorum inter se digladia-

Luciani

tiones: Superest Philopseudes: qui nō sine Socratica ironia / totus versatur (id quod titulus ipse declarat) in ridenda coarguendaq; mentiendi libidine: dialogus nescio certe lepidior ne an vtilior. In quo non valde memoret: q; eius animi fuisse videtur: vt non satis immortalitati suæ confideret: atq; in eo fuisse errore: quo Democritus, Lucretius, Plinius, plurimiq; iridē alii. Quid enim mea refert quid sentiat his de rebus ethnicis: quæ in præcipuis habentur fidei christianæ mysteriis! Hunc certe fructum nobis afferet iste dialogus: vt neq; magicis habeamus præstigiis fidē: & superstitione careamus: quæ passim sub specie religionis obrepit: tum vitam vt agamus minus anxiam: min⁹ videlicet expauescētes tristitia quæpiam ac superstitionis mendacia: quæ plerunq; tanta cum fide atq; autoritate narrantur: vt beatissimo etiam patri Augustino / viro grauissimo / hostiq; mendaciorum acerrimo, nescio quisnam veterator, persuaferit vt fabulam illam de duobus Spurinis: altero in vitam redeūte: altero decedēte: tanq; rem suo ipsius tempore gestam pro vera narraret: quā Lucianus in hoc dialogo / mutatis tantū nominibus / tot annis anteq; Augustinus nasceretur, irrisit. Quo minus mireris si pinguioris vulgi mentes suis figmētis afficiant ii qui se tum demū rem magnam confecisse putant: Christūq; sibi deuinxisse perpetuo: si commenti fuerint: aut de sancto aliquo viro fabulam: aut de inferis tragediam: ad quā vetula quæpiam aut delyra lachrymetur: aut pauida inhorrescat. Itaq; nullam fere martyris / nullam virginis vitā / prætermiserūt: in quā non aliquid huiusmodi mendaciorum inseruerint: pie scilicet: alioqui enim periculum erat ne veritas non posset sibi ipsa sufficere nisi fulciretur mendaciis. Nec veriti sunt eā religionē cōtaminare figmētis: quā ipsa veritas instituit: & in nuda voluit veritate consistere, nec viderunt vsq; adeo nihil istiusmodi fabulas cōducere: vt nihil perniciosius officiat. Nepe (vt memoratus pater Augustinus testatur) vbi admixtum subolet mēdacium: veritatis ilico minuitur ac labefactatur autoritas. Vnde sæpe mihi suspicio suboritur: magnā huiusmodi fabularū partem / a vaftris ac pessimis quibusdam nebulonib⁹ hæreticisq; confictā, quibus studium fuit: partim ex incauta / simpliciu potius q; prudentiu / credulitate, voluptatē capere: partim fabularum fictarum cōmercio, fidem veris christianorum historiis adimere: quippe qui frequenter quædā / his quæ in sacra scriptura continentur / tam vicina confingunt: vt facile se declarent: ad ludēdo lussisse. Quāobrem quas scriptura nobis historias diuinitus inspirata cōmēdat: eis indubitata fides habenda est. Carteras vero ad Christi doctrinā, tanq; ad Critolai regulam, applicantes caute & cum iudicio / aut recipiamus: aut respuamus: si carere

Cynicus. Fo. CXII.

6
volumus: & inani fiducia: & superstitiosa formidine. Sed quo progredior: epi-
stola fere iam librum superat: nec interim tamen verbum de tuis laudibus
vllum: in quas alius fortasse totus incubuisset: quarumq; citra vllam adulan-
di suspitione vberimā mihi materiam praeuissent (vt ceteras virtutes
tuas omittam) vel egregia doctrina tua summaq; in rebus agendis prudē-
tia: quā tot in diuersis nationibus, in tam arduis negotiis, tam feliciter actae
legationes declarant: vel singularis fides grauitasq;: quā nisi satis perspectā
exploratamq; habuisset, nunq; te prudentissimus princeps sibi a secretis es-
se voluisset. Sed ceterarum virtutum tuarum praedicationi vnica modestia
tua reluctatur: quae facit, vt quum laudanda tam libēter facias: fecisse te ta-
men non libenter audias. Parco igitur pudori tuo: hoc vnum duntaxat abs
te precatus: vt has in graecis literis studii mei primitias aequo animo susci-
pias: sinasq; vt quaecumq; apud te sint amoris officiiq; in te mei monumen-
tum, quas tibi sum ausus eo maiori fiducia cōmittere: q; etsi tam acre tibi
iudicium sit: vt quicquid erratum fuerit, nemo penetrantius videat: is ta-
men est ingenii tui candor: vt nemo libentius conuueat.

Vale,

LVCIANI CYNICVS THOMA MORO-
interprete. Personæ. LVCIANVS &
CYNICVS. LVCIANVS.



Vid tu tandem: barbam quidem habes: & comam: tuni-
cam non habes: nudusq; conspiceris: ac sine calceis: dele-
cta nimirum vaga inhumanaq; ac ferali vita: tum pro-
prio corpore contra q; faciunt ceteri, semper vsus incō-
mode: nunc huc: nunc illuc circuis: in arido praeterea so-
lo cubās: adeo vt plurimū etiam sordium / tritum isthoc
pallium referat: alioqui nec ipsum, vel tenui filo, vel molle vel florulētum.
CYN. Neq; enim indigeo, si quid est huiusmodi: vt comparetur facillime:
dominoq; minimū exhibeat negotii: id inquā mihi sufficit. At tu per deos
dic mihi: putas ne esse in luxu vitium? LVCI. Immo admodum. CYN.
Cōtra in frugalitate virtutem? LVCI. Admodū. CYN. Cur igitur tan-
dem quū me videas viuētē frugalius q; vulgo faciunt homines: eos vero
sumptuosius: me nō illos arguis? LVCI. Quia non frugalius per louē vi-
deris mihi: sed egentius viuere: immo vitam omnino egenam atq; inopem.
Nam tu nihil a medicis differs: qui cibū medicāt in diem. CYN. Vis ergo

videamus (quandoquidē huc processit oratio) quidnā inopia sit: quidgrur
sus copia! LV. Si tibi quidē ita videtur. CY. Nūquid ergo satis id cuiq; est:
quicquid ipsius explet necessitatem! an aliud quippiā dicis! LV. Esto istud.
CY. Indigētia vero quicquid cuiusq; vsui deest: nec eo quo sit necesse perue-
nit! LV. Scilicet. CY. Nihil igitur meis in rebus deest. Nihil enim in his est:
qd necessitatem nō expleat meā. LV. Quo pacto istud ais! CY. Scies si confy-
deres in quē vsum eorum quodq; paratum est: quorum egemus. vt dom?
an non tegumēti gratia! LV. Maxime. CY. Quid vestis: cuius gratia! nōne
tegumēti etiam ipsa! LV. Sane. CY. At ipso per deos tegumento/ cuius rei
gratia indiguerimus: nonne vt melius se habeat: id quod tegitur! LV. Mihi
quidem sic videtur. CY. Vtrum igitur tibi peius se habere hi videntur pe-
des! LV. Nescio. CY. Atqui hoc pacto didiceris. quodnā pedum officiū est!
LV. Ingredi. CY. An deterius ergo ingredi pedes tibi videntur mei q̄ alio-
rum! LV. Istud vero fortasse non. CY. At non possent seu sese melius seu de-
terius haberēt officium suū præstare! LV. fortasse. CY. Pedibus ergo nihī-
lo peius affectis videor q̄ alii! LV. Non videris. CY. Quid corpus vero me-
um! Num deterius q̄ reliquorū! Nempe si deterius se haberet, esset idē im-
becillius. corporis quippe virtus robur est. An meum ergo debilius! LVC.
Non videtur. GYNICVS. Neq; pedes ergo tegumento videntē egere, neq;
reliquum corpus. Quippe si egerēt: male haberēt. Egestas etenī omnino ma-
la, ac peius habere se facit, ea qbuscūq; adfuerit. At ne aliquidē deterius cor-
pus videtur meum: q̄ qbuslibet cibus alitur. LVCIANVS. Manifestum est
id qdē. GYNICVS. Nam nec vegetum esset robustumq; si aleretur male.
Mala siquidē alimēta corpus tabefaciūt. LVCIANVS. Ista quidē ita se ha-
bēt. CYN. Quo pacto igitur/ dic mihi/ his ita se habētib? me arguis vitāq;
improbas meā ac miserā prædicas! LVCIANVS. Ideo p̄ louē, q̄ quū na-
tura (quā tu colis) ac superi terram ī cōmuni statuerint: ex ea multa nimī-
rum ac bona ediderint: vt nobis oīa supereffent abunde: non ī necessitatem
modo: verum ī voluptatē quoq; tu tamē horum oīm aut maxime saltē par-
tis experis es: nec eorum quoq; frueris nihilo certe magis, q̄ fera. Nepe aquā
bibis: quā etiā bibunt fera. Comedis vero quicquid offēderis, quēadmodū
canes. tum cubile nihilo melius canibus habes: quādoquidē gramē tibi sus-
ficit: quēadmodum & illis. pallium prætērea circūfers nihilo mēdico decē-
tius. Q̄q; si tu his contētus recte sapis, tū deus p̄fecto neutiq; recte fecit: pri-
mum q̄ oues effecit pingues: deinde vites dulcis vini feraces: ac reliquum
deinde apparatus varietate mirabilē, & oleum & mel & reliqua: oīa vt nos
haberemus: edulia qdem omnigena haberemus: potum dulcē haberemus:

Lynicus. Fo. CXIII.

pecunias haberemus: mollem lectū haberemus. Præterea pulchras domos:
ac reliqua demū omnia mirū in modū præparata. Nam et ipsa quoq; artifi
effecta deorū dona sunt. At viūere omnibus huiusce bonis priuatū, id fue
rit profecto miserū: etiā si ab aliquo quopiā priueris. Quēadmodū hi q ser
uātur in vīculis. Longe vero miserius: siq; ipse sese omnibus bonis priuet.
Nā ea demū manifesta insania est. CY. Et recte quidē forrasse dicis. Verum
istud dic mihi. Sigs diuite quopiā alacriter atq; humane / quin plixē quoq;
exhibente cōuiuiū, tum hospites excipiente et multos simul et omnigenos:
alios quidē imbecillos: alios atq; robustos: deinde apponente multa / atq; om
nigena: siq; in quā, omnia corripiat / omniaq; degluriat: nō ea tantū quæ vi
cina sunt: sed ea quoq; quæ pcul absunt: præpata videlicet inualidis: ipse tñ
valens quū vnū duntaxat vētreū habeat: nec multis vt nutriat indigeat:
diutius tamē q̄ alii multi immoret: hic vir cuiusmodi tibi videt esse? pbus
ne! LV. Non mihi quidē. CYN. Quid vero nū temperans? LV. Ne id qdē.
CY. Quid vero: siq; eiusdem mensæ particeps multa illa ac varia negligat
vno quopiā ex his quæ pxime apponūtur / electo: quū satis in suā habeat ne
cessitatem / id decenter edat eoq; solo vtat: cætera illa ne respiciat quidē: an
non hunc temperatiōrē et meliōrē virū illo putabis? LV. Ego certe. CYN.
Vtrū ergo iam intelligis: an me oportet dicere? LV. Quidnam? CYN. Qz
deus illi quidē pulchre cōuiuiū instruenti similis est: vt q apposuerit mul
ta ac varia atq; omnigena: vtī essent quæ cuiq; cōueniant: alia quippe valē
tib⁹: alia rursus agrotantibus: atq; alia quidē robustis: alia vero inualidis:
non vt omnibus vtamur omnes: sed vt his vtant singuli: quæ suæ cuiusq;
naturæ cōueniunt: et ex his ipsis quacūq; re maxime quēq; indigere cōtige
rit. At vos illum qui per insatiabilitatem atq; incōtinentiam omnia corri
pit refertis: vt qui rebus vtī velitis omnibus et vndecunq; partis: non solis
contenti præsentibus: existimantes ppriam quidem neq; terram / neq; ma
re sufficere: sed importātes ab ipsis vsq; terræ finibus voluptates: patriisq;
rebus peregrina præferentes: sumptuosaq; frugalibus: atq; ea quæ difficile
comparātur his quæ sunt cōparatu facilia. In summa deniq; molestias / ma
laq; potius eligētes, q̄ absq; molestiis viūere. At isti quidem plurimi ac pre
ciosi beatiq; apparatus, qbus exultatis, per magnā ad vos miserā / ærum
namq; perueniunt. Aurum ipsum tam optabile, si liber, argentumq; consy
dera: domus consydera sumptuosa: vestes operosas cōsydera: atq; eius ge
neris omnia / quāto negotio emuntur: quot laboribus: periculis: immo san
guine: ac cæde: quantq; hoīm interitu: non ideo solum q̄ dum nauigant /
propter ista pereunt: ac dum quærun parantq; / grauiā perferunt: sed ob id

Luciani

quoque quod digladiationes multas parit: quod ob ea insidiantur inuicem: et amicis amici: et parentibus liberi: et maritis coniuges. Sic opinor Eriphilen quod auri gratia prodidisse maritum. Atque haec quidem omnia fiunt: quum tamen vestes illae variae nihilo magis quicquam queant calefacere: aurataque illa adificia nihilo prorsus magis tegant: nec pocula illa argentea potui quicquam magis conducant. Sed nec aurei illi nec eburnei item lectuli/somnum suauiore praebeant immo videbis frequenter in eburneo lecto/sumptuosisque stromatibus/beatis illis somnum contingere non posse. Praeterea omnigenae illae circa edulia cure nihilo magis alunt: quin tabefaciunt potius corpora: iisdemque morbos ingerant. Quid autem dicere attinet/libidinis gratia quantas molestias mortales et faciunt/et patiuntur/quod facile est isti cupiditati mederi: nisi quis velit indulgere delictis. At ne haec quidem infania/corruptelaeque sufficere videtur mortalibus: sed iam rerum etiam usum pervertit: singulis rebus ad id utentes ad quod minime paratae sunt: quemadmodum lecto si quis uti carpenti loco velit: ac tanquam curru. LV. Quisnam is est? CY. Vos inquam qui hominibus tanquam iumentis utimini. Nam eos iubetis: ut lecticas tanquam currus in ceruicibus ferant. Ipsi vero in sublimi resideris delicati/atque homines pinde tanquam asinos aurigamini: impates ut hac non illac eant: et qui haec facitis maxime, iude maxime beati videmini. Tum hi qui piscium carnibus non tantum ut alimentis utuntur: verum tincturas etiam quasdam ex his machinantur: eos dico: qui purpuram tingunt: nonne et hi praeter naturam his utuntur quae a deo praeparata sunt? LV. Non per loquem: siquidem tingere etiam potest non comedi tantum purpuram caro. CY. At non in id tamen nata est. Nam et cratere quispiam, si praeter naturam detorqueat, ollae loco posset uti: nec in id tamen paratus erat. Sed quo pacto possit quispiam vniuersam illorum infelicitatem percurrere: quae tanta est? At tu me quoque qui nolo eius esse particeps/incufas. Vix ego tamen quemadmodum modestus ille: his videlicet duntaxat quae mihi apponuntur/vesces: ac frugalissimis utens. Variis vero illis atque omnigenis minime inhias. Ac deinde quum paucis egeam ac minime multis utar/ferinam tibi videor vitam vivere. Atqui hac ratione tua dii profecto in periculum veniunt: ne et ipsi sine feris etiam deteriores: quippe qui rei nullius indigent. Verum ut exactius intelligas/cuiusmodi horum utrumque sit: vel paucis videlicet egere/vel multis: considera quod pluribus egent: primum pueri quam adulti: deinde mulieres quam viri: tum aegroti quam valentes: atque omnino in summa/inferiora quaelibet praestantioribus plurimum indigent. proinde dii omnino nullius egent rei: qui vero ad deos accedunt proxime quam minimis egent. An Herculem putas omnium hominum praestantissimum: quippe diuinum virum/deumque recte creditum

miserum tūc fuisse: quā circūiret nudus pelle duntaxat indutus: harum rerum nostrarum nihil desyderans! At ille miser pfecto nō erat: quippe q̄ mi seriam ab aliis propulsabat: neq; rursus pauper: qui terra/ mariq; domina- batur. Nēpe quocunq; intendisset impetū/ omnes quaquauesum supabat: nec in quenq; sui tēpis incidit: qui se vel aquarit vnq; vel vicerit: quoad ex humanis excessit. At tu illi stromata putas calceosq; defuisse! atq; ob id mū dum obābulasse tantū virū! Dicendū pfecto nō est. Sed cōtinēs erat ac for- tis/et moderate viuere volebat: non indulgere delitiis. Quid Theseus eius discipulus! An nō rex erat Atheniensium omnīū: ac filius etiā, vt ferūt. Ne ptuni: sua certe tempestate fortissimus! Attamen ille quoq; voluit sine cal- ceis esse ac nudus ingredi: barbamq; et comā nutrire placuit ei: nec ei tamē solum, sed omnibus etiā veteribus placuit: nempe meliores erant q̄ mos: atq; adeo ne sustinisset q̄dem eorū quisq; aliquid huiusmodi: nihilo pfecto- magis, q̄ leo quisplam sese tonderi. Siquidē carnis molliciem ac leuorem de cere mulieres existimabant: ipsi vero sicuti erant/ ita videri quoq; viri vole- bant: ac barbā quidem cultum viri ducebant. quemadmodū in equis iubā: in leonibus barbā: quibus deus splendoris quandam atq; ornamēti venu- statē dedit: sic et viris barbā adiunxit. Illos igit̄ ego amulor: veteres inquā illos imitari volo: huius vero tempestatis hoīes nō amulor mirabilis hui⁹ felicitatis noīe: quam in epulis et vestibus habēt/ dū poliunt ac leuigāt sin- gulas corporis ptes: ac ne secretiorū quidē vllam, ita vt instituit natura, di- mittentes. At mihi certe pedes opto: vt nihil egnis differant: quales Chiro- nis fuisse ferūt. Tū vt ipse stromatis nō egeā more leonū: nec cibo egeā ma- gis exq̄sro, q̄ canes. Cōtingat prāterea mihi: vt terra quauis mihi p se pro- cubili sufficiat. Domū vero vt mundū hunc existimem. Alimenta demū vt ea deligam: quā facillime cōparari possint. Aurū vero/ argentūq; ne desy- derem vnq;: neq; ego/ neq; meorū amicorū quisq;. Omnia nanq; mala inter: homines ex horū cupiditate nascuntur: et seditiones/ et bella/ et insidiā/ et: cades. Hęc omnia fontem habēt plus habendi cupidinem. At hęc a nobis abscedat procul: ne vnq; plus satis appetam: minus vero quā habeam, ferre æquo animo valeam. Nostra quidem ita se habent. Plurimū pfecto a vulgi sententiis ista dissentiunt. Neq; quicq; ergo mirandū est: si ad his differim⁹ habitu: a quibus tantū differimus instituto. Sed te demīror: quonam pacto quā suam quādam citharcedo vestē tribuas/ cultūq;: atq; adeo tibicini suū: et tragcedo suū: bono viro cultū/ vestēq; propriā nullam existimas: sed ean- dem ei cum vulgo habendā censēs: idq; quā vulgus malum sit. Qz si bono- rum cultus pprius debet esse vllus: quinam deceat magis q̄ hic meus: qui

maxime luxuriosis pudendus sit: quæq; illi maxime auerſentur! Cultus ergo meus huiusmodi est, squallidum esse, hirsutum eẽ, tritũ pallium indui, comã producere, ac sine calceis ingredi. Vester vero Cinædorum ornatũ simillimũ est: nec dignoscere vos quisq; ab illis possit: neq; colore vestium, neq; mollicie, neq; camisiarũ numero, neq; lacernis, neq; calceis, neq; capil-
 lorum cura, neq; odore. Nam & redoletis vt illi: iam p̃sertim vos, qui estis felicissimĩ. Et q̃dem quid facias quũ vir eũdem cum Cinædis odorem oleat? Etenim in ferendis laboribus nihil illis prastatis. Voluptatibus vero nihilo minus q̃ illi superamini: eadem comeditis: eodem modo dormitis, atq; inceditis: imo vero incedere non vultis: sed gestari potius, tanq̃ sarcinæ, alii ab hoĩbus, alii vero a iumentis. At me pedes ipsi gestant quocũq; sit opus. Egoq; & frigus tolerare sufficio, & calorẽ pati: eaq; q̃ dii obtulerint minime moleste ferre: ideo videlicet quia miser sum. Vos vero propter hanc felicitatem nulla estis fortuna contenti: sed omnĩ poenitet: ac præsencia ferre non potestis: absentia desyderatis: hyeme q̃dem optates æstatẽ: æstate, rursus hyemẽ, atq; in calore frigus, in frigore vicissim calorem: quẽadmodum ægrotantes / morosi semper & queruli: qđ in illis q̃dem facit morbus in vobis vero mores. Atq; hac ita quũ sint: iam nos in vitam vestrã traducere æquũ censetis, nostrãq; corrumpere, quũ saepe male consulta sint, quæ faciatis, ipsiq; sitis in vestris ipsorum negotiis minime circũspecti: nihilq; eorũ iudicio ac ratione, sed consuetudine cupiditatis faciatis. Quamobrẽ nihil p̃fecto differtis vos: ab his q̃ torrẽte ferunt. Illi quippe quocũq; fluxus intenderit, eo rapiuntur: & vos iridem quocũq; libidines. At similiter q̃dem vobiscum agitur: vt cum quodam qui equũ infantĩ ascenderat. Equus igitur virum corripiens abstulit. Hic vero amplius iam desilire equo currẽte non poterat. Quidam vero quũ occurrisset ei: rogauit quonam tenderet? Hic respondit: quocũq; huic videtur, equũ demonstrans. Qz si vos quisq; roget: quo feramini: si verũ vultis dicere, diceris in vniuersum q̃dem quocũq; videatur affectibus: sigillatim vero, interdum quocũq; voluptati: interdũ quocũq; ambitioni: interdum rursus quo lucri studio. Quin interdũ ira, interdum metus, interdum aliud quippiã huiusmodi vos auferre videtur. Neq; enim vnũ dũtaxat equũ vos, sed multos insilientes, nunc hunc, nũc illum, furiosos quidem omnes auehimini. Auferunt ergo vos in barathrũ, ac prærup̃ta. Vos tamen priusq; cadatis casuros vos esse nescitis: at hoc de tritum pallium qđ vos ridetis comaq; habitusq; meus tantam habet vim, vt vitam mihi quietã prabeat: vtq; agam quicqđ volo, versetq; cum q̃bus volo. Nempe ex indoctis atq; ineruditis hominibus nemo me adire voluit.

Decromantia. Fo. CXV.

rit/ob hunc habitū. At molles etiā qui sunt adhuc admodū pcul declinant
Congrediūtur vero scitissimi atq; modestissimi: et q virtutē cupiūt, hi po-
tissimi congregiunt mecum. horū ego consuetudine delector. Eorū vero fo-
res qui homines vocant/ non obseruo: tum coronas aureas ac purpurā pro
fastu habeo: atq; hoīes ipsos derideo. At vt cultū hunc intelligas: nō bonos
modo viros, sed ipsos etiā deos decere: atq; etiā deinde, si libet, irrideas: deo-
rum statuas consydera: vtri videant tibi ne, an mihi similiores: neq; Græ-
corū solum: sed barbarorū etiam templa circūspicias: vtrū ipsi dii, vt ego,
comati/ barbatiq; sunt: an quēadmodum vos, rasi finguntur atq; pingunt,
quin plurimū etiā sine tunicis conspicias: vt me nūc esse vides. Quo pacto
igitur audeas posthac hūc habitū vitio dare: quū deos etiā decere videat?
Cynici finis Thoma Moro Interprete.

vobis

oo

MENIPPVS siue NECROMANTIA LVCIANI

THOMA MORO Interprete.

MENIPPVS. PHILONIDES.

MENIPPVS.



Alue atrium/ domusq; vestibulum meæ:

Vt te lubens aspicio luci redditus.

PHILO. Numnā hic Menippus est canis ille? Nō hercle
ali? nisi ego forte ad Menippos omneis hallucior. At qd
sibi vult habit? hui? insolētia? claua/ lyra /leonis exuuiē?
Adeundus tamen est. Salue Menippe. Vnde nobis adue-

nisti? diu est q; in vrbe non vidimus. MENIP.

Adsum reuersus mortuorum e latibulis/

Foribusq; tristium tenebrarum nigris:

Manes vbi inferi manent superis procul.

PHILO. O Hercules clā nobis Menippus vita functus est: reuixitq; denuo?

MENIP. Non: sed me adhuc viuum recepit tartarus.

PHILO. Quanam causa tibi fuit nouæ huius atq; incredibilis viæ?

MENIP. Iuuenta me incitauit/ atq; audacia:

Q; pro iuuenta haud paululum impotentior.

PHILO. Siste o beate Tragica: et ab iambis descendens sic potius simplici-
ter eloquere: quanam hæc vestis: quæ causa tibi itineris inferni fuit: quum
alioqui neq; iucunda/ neq; delectabilis sit via. MENIP.

Res dilecte grauis me infernas egit ad ymbras:

Consulerem manes vt vatis Tyresiai.

Luciani

PHILO: Atqui delyras: alioqui nō hoc pacto caneres apud amicos confar-
cinatis versibus. MENIPPVS. Ne mireris amice: nuper enim cū Euripide
atq; Homero versatus, nescio quo pacto versibus sic impletus sum: vt nu-
meri mihi in os sua sponte confluant. Verū dic mihi quo pacto res humane
hic se habēt ī terris! & quidnā in vrbe agitur! PHILO. Nihil noui. Sed quē
admodum prius actitabant: rapiūt | peierant | scenerātur | vsuras colligunt.
MENIP. O miserī atq; infelices. Nesciūt enī, qualia de nostris rebus nuper
apud inferos decreta sunt, qualesq; sorte iacti sunt in diuites istos calculi: p-
quos Cerberū nullo pacto poterūt effugere. PHILO. Quid ais! Noui ne ali-
quid apud inferos nostris de rebus decretū est! MENIP. Per Iouē: & quidē
multa verū prodere non licet: neq; arcana quæ sunt reuelare: ne quis forte
nos apud Rhadamanthum impietatis accuset. PHILO. Nequaquā Menippe
per Iouē, ne amico sermonē hunc inuideas. Nam apud hominē tacēdi gna-
rū, & iniatū p̄terea sacris edisseres. MENIP. Dura profecto iubes, & neu-
tiq; tuta: verū tui gratia tamen audendū est. Decretū est ergo: diuites istos
ac pecuniosos aurum tanq̄ Danaen seruantes abstrusum. PHILO. Ne prius
o beate quæ sunt decreta dixeris: q̄ ea percurras omnia quæ abs te audire
libētissime velim. Quæ videlicet descēsus causa fuerit: quis itineris dux: de-
inde ex ordine & quæ illic videris, & quæ audieris omnia. Verisimile ē enī
te, quū res pulchras vidēdi curiosus sis, eorū quæ visu aut auditu digna vi-
debātur nihil omnino p̄termisisse. MENIP. Parendū etiā in his tibi est. Nā
quid facias, vr gente amico? Ego igitur quum adhuc puer essem: audirēq;
Homerū atq; Hesiodū | seditiones ac bella canentes: nō semideorum modo,
sed ipsorum etiā deorum: adulteria quoq; | violentias | rapinas | supplicia | pa-
trum expulsionē | & fratrū & sororū nuptias. Hæc me hercle omnia bona
pulchraq; putabā, & studiose erga ea afficiebar. Postq̄ vero in virilem iam
ætatem peruenirē: hic leges rursus iubentes audio poetis apprimē contra-
ria: neq; videlicet adulteria cōmittere, neq; seditiōes mouere, neq; rapinas
exercere. Hic igitur hæsitabundus constiti: incertus omnino quo me pacto
gererem. Neq; enim deos ynq̄ putauī mœchatu-
ros, aut seditiones inuicē
fuisse moturos: nisi de his rebus perinde ac bonis iudicassent. Neq; rursus
legulatores his aduersa iussuros: nisi id conducere existimarent. Quoniam
igitur in dubio eram: visum est mihi philosophos istos adire, atq; his me in
manus dedere, rogareq; vtī me vtrūq; liberet vterentur: vitāq; viam ali-
quam simplicē ac certam ostenderent. Hæc igitur mecum reputans ad eos
venio: imprudens profecto, q̄ me ex fumo (vt aiunt) in flammā conicerē.
Apud enim hos maxime diligenter obseruans summā repperi ignorātiā

At primū sa-
ne tibi expe-
diam, qui
res animi
mū ad hūc
desensu in
vulgaris

Necromantia. Fo. CXVI.

omniaq; magis incerta: adeo vt præ his ilico mihi vel idiotarum vita iam aurea videretur. Alius etenim soli me iussit voluptati studere, atq; ad eum scopum vniuersum vitæ cursum dirigere. In eo ipsam sitam esse felicitatē. Alius rursus oīno laborare, corpusq; siti, vigiliis, ac squalore subigere, misere semper affectū, contumeliisq; obnoxii assidue: Hesiodi sedulo inculcans celebria illa de virtute carmina, & sudorem videlicet, & accliuē in verticē montis ascensum. Alius cōtemnere iubet pecunias, earūq; possessionem indifferentem purare. Alius contra bonas ipsas etiam diuitias esse pñūtiat. De mundo vero quid dicam! de quo ideas incorporeas/substantias/ athomous/ & inane/ ac talem quādam pugnantium inuicem nominū turbam in diem audiebā: & qđ absurdorū omnīū maxime fuit absurdum, de cōtrariis vnusquisq; quū diceret, inuincibiles admodū rationes ac persuasibiles adferbat: vt nec ei qđ calidum, nec ei qui frigidum idē prorsus esse contēderēt, contra quicq; hiscere potuerim: atq; id: quū tamē manifeste cognoscere fieri nunq; posse: vt eadē res calida simul frigidaq; sit. Prorsum igitur tale qđdam mihi accidebat, quale solet dormitātib; vt interdū capite annuerē, interdū contra abnuerē. Præterea qđ multo erat istis absurdius, vitā eorū diligēter obseruans/ comperi eam cum ipsorū verbis pceptisq; summopere pugnare. Eos enim qui spernendā cēlebant pecuniam, audivissimē conspexi colligēdis diuitiis inhīare, de scēnore litigantes, pro mercede docētes. Oīa deniq; nūmorū gratia tolerantes. Ii vero qui gloriā verbis aspernabantur, omnē vitæ suæ rationē in gloriā referebant. Voluptatē rursus omnes ferme palam incessabant. Clanculum vero ad eam solam libenter consuebant. Ergo hac quoq; spe frustratus magis adhuc ægre molesteq; tuli. Aliquātulum tamē inde memet consolabar: qđ vna cum multis et sapiētibus & celeberrimis viris ipse insipiēsq; essem atq; vere adhuc ignarus oberrare. Peruigilanti mihi tandē atq; hisce de rebus mecū cogitanti, venit in mentē: vt Babylonē profectus magorū aliquē ex Zōpāstri discipulis ac successoribus conuenirē. Audierā siquidē eos inferni portas carminibus quibusdā ac mysticis aperire: & quē libuerit illuc tuto deducere, ac rursus inde reducere. Optime ergo me facturū putauī: si cū horū quopiam de descensu paciscens Tyresia Bœotii cōsulerē: ab eoq; perdiscerē (quippe qui vates fuerit & sapiēs) quā vita sit optima: quāq; sapientissimus q; potissimū elegerit. Ac statim quidē exiliens qđ poteram celerrime Babylonē versus recta contēdi. Quo quū venio, diuersor apud Chaldaeorū quēdā hominē certe sapiētē atq; arte mirabilē: coma qđem canū admodūq; promissa barba venerabilem, Nomen autē illi fuit Mithrobarzanes, Orans igitur obsecrās; vix exora-

Luciani

ui: vt quauis mercede vellet, in illā me viam deduceret. At tandē homo me
 fuscipiens primū quidē dies nouē ac viginti cū luna simul incipiens abluīt
 ad Euphratē: mane solem orientē verſus perducēs, ac sermonem quēpiam
 longum muſſitans: quem nō admodū exaudiebam. Nam (qd in certamine
 pręcones inepti ſolent) volubile quiddā atq; incertū pſerebat: niſi q; quos-
 dam viſus eſt inuocare daemones. Poſt illā igitur incantationē ter mihi in
 vultū ſpuens deducit rurfus, oculos nuſq; in obuiū quēq; deſlectēs. Et cibis
 quidē nobis glandes erant, potus aut lac atq; muſſum & Choaspi lympha:
 lectus vero in herba ſub dio fuit. At poſtq; iā pparati ſatis hac diēra ſumus,
 medio noctis ſilentio ad Tigridē me fluuiū ducens/purgauit ſimul atq; ab-
 ſterſit: faceq; luſtrauit ac ſquilla: tum pluribus itidem aliis: & magicum ſi-
 mul illud carmen ſubmurmurans, deinde totum me iam incantans, ac ne
 aſpectis lēderer circūiēs, reducit domū, ita vt erā reciprocātē, ac reliquū
 iam nauigationi dedimus. Ipſe igitur magicam quādam veſtē induit: Me-
 dorum veſti vt plurimū ſimilem: ac me qdem his quæ vides ornauit: claua,
 videlicet ac leonīs exuuīs, atq; inſuper lyra. Iuſſit pterea vt nomen ſi quis
 me roget Menippum quidē ne dicerē: ſed Herculē, Vlyſſem, aut Orpheū.
 PHILO. Quid ita o Menippe! neq; enī cauſam aut habitus aut nominis in-
 telligo. MENIPPVS. Atqui perſpicuū id qdem eſt: ac neutiq; arcanū. Nā
 hi qui ante nos ad inferos olim viui deſcēderant: putauit ſi me his aſſimi-
 laret, fore vt facilius Aeaci cuſtodias fallerē: atq; nullo prohibēte trāfire: vt
 pōte notior tragico admodū illo cultu emiſſus. Iam igitur dies apparuit,
 quū nos flumē ingreſſi in reſeſſum incumbimus. Parata ſiquidem ab illo fue-
 rant: cymba/ ſacrificia/ muſſa/ & in id myſteriū. deniq; quibſcūq; opus erat.
 Hęc poſtq; ergo quę prōpta erāt impoſuimus: tum nos quoq; anxii ac va-
 gientiu more lachrymantes ingredimur, atq; aliquantiſper qdem in fluuiō
 ferimur: deinde in ſyluā delati ſumus, ac lacū quēdam in quē Euphrates cō-
 ditur. Tum hoc quoq; tranſmiſſo/ in regionē quandā peruenimus ſolā, ſyl-
 uoſā atq; opacā, in quā deſcendētes (præibat enim Mithrobarzanes) &
 puteum effodimus, & oues iugulamus, & foueam ſanguine conſpergimus.
 At magus inter im accēſam facē tenens, haud ampliū iam ſummiſſo mur-
 mure ſed voce q poterat maxima clamitans, daemones ſimul oēs conuocat:
 Poenas, Erinnes, Hecatē nocturnā, excelsamq; Proſerpinā, ſimulq; poly-
 ſyllaba quādā nomina barbara, atq; ignota cōmiſcet. Statim ergo tremere
 omnia, & rimas ex carmine ſolū ducere, ac porro Cerberi latratus audiri.
 et iam res planē triftis ac moeſta fuit. Ac protinus qdem inferorū patebant
 plurima, lacus pyriphlegethon, ac Plutonīs regia. Tum per illum deſcēdē-

Imbracis at
 binis & rex
 imis ſubebat orcus

phœn q.

Necromantia. Fo. CXVII.

tes hiatū Rhadamanthū prope modum metu, reperimus extinctum. Ac Cerberus primū quidē latrabat cōmouitq; sese. At quū ego lyram celebrare correptā pullassem, cātu statim sopitus obdormit: deinde postea q̄ ad lacum venimus: tranare fere non licuit. Jam enī onustū erat nauigiū, & eiū latu certe plenū. Vulneratī quippe in ea nauigabant oēs, hic femur, ille caput, alius alio quopiā mēbro luxatus: vsq; adeo, vt mihi certe ex bello quopiā adesse viderētur. At optimus Charon quū leonis videret exuias, esse me ratus Herculem recepit, transq; vexit libens: tum exeuntibus quoq; nobis monstrauit semitam. Sed quoniā iam eramus in tenebris: p̄cedit q̄dem Mithrobarzanes: ego autē a tergo continuus illi comes adhæreo: quoad in pratū quoddā venimus maximū: asphodelo cōsitum: vbi circūfusæ vndiq; mortuorū stridulæ nos sequūtur vmbrae. Tum paulo procedentes longius ad ipsū Minois tribunal accessimus. Erat ipse q̄dem in solio forte quodā sublimi sedēs. Astabant autē illi Poenæ, Tortores, mali genii, furia. Ex altera parte plurimī q̄dam adducti sunt ex ordine longa fune vincti. dicebātur autē adulteri lenones / moechi / homicidæ / adulescentes / sycophantæ: ac talis hominū turba quiduis in vita patrantīū. Seorsum autē diuites ac sceleratores prodibant pallidī, ventricosi, ac podagrīci: quorū quisq; trabe vinctus erat: ferri pondere duorū talētorum imposito. Nos igitur astantes, & quæ fiunt omnia cōspicimus: & quæ dicuntur auscultamus. Accusant autē noui quidā atq; admirabiles rhetores. PHILO. Quinā ergo hi p̄ louē sunt: ac ne isthuc q̄dem te pigeat dicere. MENIP. Vmbrae ne vnq̄ istas nosti quas opposita soli reddūt corpora: PHILO. Quid nī? MENIP. Hæ nos igitur quū primū functi vita sumus accusant, testant, atq; redarguūt, quicquid in vita peccauimus: & sane quēdā ex his digne admodū fide vidētur: vtpote nobiscū versatē semp, nostrisq; nūq̄ digressæ corporibus. Minos igitur curio se quēlibet examinans impiorū, relegabat in cetū, poenas ibi sceleribus suis dignas luiturū. In hos p̄cipue tamē incēditur: quos opes dū viuerent ac dignitates inflauerāt: quiq; adorari se fere expectabāt: nimirū periturā eorū superbā fastūq; detestatus: quippe q̄ non meminissent mortales ipsi quum sint, sese bona quoq; mortalia cōsequutos. At nūc splēdida illa exuti omnia diuitias inquā / genus / munia / nudī ac vultu demisso steterunt tanq̄ somniū. quoddā humanā hanc felicitatē recogitātes: adeo vt hæc dū conspicerer nemis q̄ delectatus fuerim. Et si quē eorū forte agnouerā accessi: atq; in aure silenter admonui: qualis in vita fuerat: quātopereq; fuerat inflatus: tū quū plurimī mane fores eius obfidētes pulsi interim exclusiq; a famulis illius expectabāt egressum. At ipse vix tandem illis exoriens puniceus / aureus / aut

Luciani

versicolor: felices ac beatos se facturū salutantes putabat: si pectus dextram
ve porrigens/permitteret osculandam. Illi vero audientes ista moleste fere
bant. At Minos qddā etiā iudicauit in gřam. Quippe Dionysium Sicilię
tyrannū multis et atrocibus criminibus et a Dione accusatū, et graui Stoī
corū testimonio conuictū, Cyreneus Aristippus interueniens. Nā illū valē
de suspiciunt inferi: eiusq; plurimū ibi valet autoritas: ferme iam Chime
rę alligatū absoluit a poena: afferens illum eruditōrū nōnullos olim iuuisse
pecunia. Tum nos a tribunali discedentes/ad supplicii locū puenimus. Vbi
o amice et multa /et miserranda audire simul /ac spectare licuisset. Nā simul
et flagrorū sonus auditur/et eiulatus hominū in igne flagrantīū: tum rote
et tormenta: catenę: Cerberus lacerat: Chimęra dilaniat: cruciantq; pa
riter omnes: captiui/ reges/ pręfecti/ paupes/ mēdici/ diuites, et iā scelerum
omnes poenitebat. Et quosdā qdem eorū, dū intuemur, agnouimus: videli
cet q nuper e vitā discesserant. At hi se pudentes tū occulebāt/ nostrosq; sub
trahebant aspectui: aut si nos aliquando respiciebant, id seruīliter admodū
abiecteq; faciebant: atq; hi qdem q̄ olim putas onerosi/ fastosiq; in vitā! At
pauperibus malorū dimidiū remittebatur: et quī interquieuiissent, denuo
repetebant ad poenā. Sed illa quę quę fabulis ferunt aspexit: Ixonē/ Sisy
phum/ Phrygiūq; grauitē affectū Tantalū: genitūq; terra Tytiū, dii boni,
quātū! Integrū stratus agrū occupabat. Hos tandē prętereuntes in campū
venimus Acherusium: vbi semideos/ heroidasq; reperimus: atq; aliā simul
mortuorū turbā in gētes/tribusq; dispositam: alios qdem vetulos: quosdā
ac marcidos: atq; (vt Homerus ait) euanidos: alios vero iuueniles et inte
gros: et hos potissimū ob illam cōdiendi efficacīā Aegyptios. Verū digno
scere quēlibet haud pcliue fuit: adeo nudatis ossibus omnes erāt inuicē si
millimi: nisi q; vix tandē eos diu intendentes agnouimus. Quippe cōferti
considebāt, obscuri atq; ignobiles: nullūq; seruātes amplius pristinę formę
vestigij. Cū igit multi simul ossēi cōsisterēt: inuicē omnino similes: q; terri
fici qddā p cauos oculorū orbes transpicerent/ dentesq; nudos ostenderēt:
hęsitabā certe mecū: quonā signo Therfitē a Nireo illo formoso discernere
aut mendicū Iri a Pheacū rege: aut Pyriā coquū ab Agamēnone. Quippe
qbus iam nihil veteris pmanfit indicij: sed ossa fuerūt inter se similia: inco
gnibilia: nullis inscripta titulis: nulliq; vnq; dinoscenda. Hęc igit spectanti
mihi, p similibus hoīm vitā pompę cuipiā longę videbat: cui pręsit ac dispo
nat quęq; fortuna: ex his q pompā agunt diuersos/ variosq; cuiq; habit⁹ ac
cōmodans. Alii siquidē fortuna deligens regis ornat insignibus: et tyarā
imponens: et satellites addens: et caput diademate coronans. Alium serui

Decromantia. Fo. CXVIII.

rursus ornatum induit: hunc formosum effigiat: hunc deformem atq; deri-
diculum fingit. Nam omnigenum, vt opinor, debet esse spectaculū. Quin
habitus quorundā plarūq; in media quoq; pompa demutat: neq; perpetuo
eodem finit ordine/cultuq; progredi, quo pdierāt. Sed ornatu commutato
Crœsum qdem coegit serui/captiuiq; vestes induere. Meandriū autē olim
inter seruos incidentē/Polycratis vicissim ornat tyrannide. Et aliquātisp
quidem eo cultu pmittit vt: verū vbi iā pompæ tempus præterit: appara-
tū quisq; restituens/et cū corpore simul exutus amictu/qualis ante fuit effi-
citur: nihilo a vicino differens. Quidā tamē ob incitiam, quū suos fortuna
cultus exigit, ægre ferūt atq; indignant: tanq̃ propriis quibusdā bonis pri-
uati: ac nō potius alienis/ quibus paulisp vtebantur / exuti. Quin in scena
quoq; vidisse te plarūq; puto histriones istos tragicos: q (vt fabulæ ratio
poscit) modo Creontes: modo Priami sūt: aut Agamēnones. Idēq; (si fors
tulerit) paulo ante tam grauitē Cecropis/ aut Erechthei formam imita-
tus, paulo postea seruus, poeta iubentē, progreditur. At quum fabulæ iam
finis affuerit: quisq; auratas illas vestes exutus, personam deponēs, et ab al-
tis illis crepidis descendens, pauper atq; humilis obambulat: haud ampli⁹
Agamennon ille Atreo prognatus: aut Creon Menecæi filiū: sed Polus fi-
lius Chariclei Sunienfis: aut Satyrus filiū Theogitonis Marathonis. Sic
se mortalium res habent: quemadmodum mihi tum spectanti videbatur.
PHILO. Dic mihi Menippe: isti qui magnificos/altosq; tumulos habent su-
per terram/et columnas/imagines/titulos/nihilo ne sunt apud inferos ple-
beis quibuslibet vmbris honoratiores? MENIP. Nugaris tu quidem, nam
si vidisses Mausolum: Carem illum dico pyramide celebrem: sat scio, nunq̃
ridere desisses: ita in antrū quoddā abstrusum despectim abiectus est: in re-
liqua mortuorū turba delitescens. Hoc tantū cōmodi mihi videt ex monu-
mento referre: q; imposito tāto pondere laborat magis et premitur. Nā cū
Aeacus o amice loci cuiq; meritor: dat aut cui plurimū haud ampli⁹ pedē
neceffe est eo iacere contentū: seseq; ad loci modū cōtrahere. At vehemētī⁹
multo risisses, opinor, si reges hosce nros/sattapasq; vidisses apud eos men-
dicātes: et aut falsāmenta vēdentes: aut primas spās literas/vrgente inopia
profitentes: et quemadmodum contumeliis a quouis afficiantur: atq; in fa-
ciem cædantur: per inde atq; vilissima mancipia. Itaq; Philippū Macedonē
cōspicatus, cōtinere me certe non potui. Offensus est mihi in angulo quod-
dā detritos calceos mercede refarciēs. Quin alios p̃terea multos erat vide-
re mēdicātes ī triuiis: Xerxes videlicet: Darios: ac Polycrates. PHI. Admi-
randa narras ista de regib⁹/penēq; incredibilia. Socrates autē quid facit? ac

Luciani

Diogenes: et si quis est sapientū alius? ME. Socrates profecto etiam ibi ob-
 uersatur/omnesq; redarguit. Versantur aut cum illo Palamedes/ Vlysses/
 et Nestor: et quisq; est alius inter defunctos garrulus. Instantur autem illi
 etiam nū/atq; intumescunt exhausto veneno crura. At optimus Diogenes
 Sardanapalo vicinus Assyrio/Midæq; Phrygio/atq; aliis item pluribus ex
 istorū sumptuosorū numero/manet: quos quū eiulantes audit: veteris for-
 tunæ magnitudinē recogitantes: et ridet/et delectat: ac supinus cubans vt
 plurimū cantat: aspera nimis atq; iniucūda voce illorū eiulatus obscurans:
 adeo/vt id agreferentes nec Diogenē ferre valentes/ de mutanda sede deli-
 berent. PHI. De his iam satis quidē: ceterū quodnā illud decretū est: quod
 initio dixeras aduers⁹ diuites esse sancitū? ME. Bene admones. Nescio em̃
 quo pacto quū hac de re dicere proposuissem, ab instituto sermone procul
 aberrauī. Dum igit ibi versabar, magistratus cōcionē aduocauerūt: his vi-
 delicet de rebus: quæ in cōmune cōducerēt. Cōspiciens ergo multos cōcur-
 rere: me quoq; cum illis simul immiscens/vnus de numero eorū qui in con-
 cione aderāt/efficior. Agitata sunt igitur et alia multa. Postremo vero de
 diuitibus negotiū: in quos posteaq; plurima fuissent obiecta/ violentia/ sup-
 bia/ fastus/ iniuriæ: assurgens tandē ex populo primas qdam hmōi decretū
 legit. Qm̃, inqt, multa diuites ppetrant in vita rapientes/ ac vim inferentes
 Inopesq; omni modo despectui habentes. Curie/ Populoq; visum est: vt quū
 functi vita fuerint, corpora qdem eorū poenas cū aliis sceleratorū corpori-
 bus luant: animæ vero sursum remissæ in vitā/ in asinos demigrent: donec
 in tali rerū statu quinquies ac vices decem annorū milia transegerint: asi-
 ni semp ex asinis renati: onera ferentes: atq; a paupibus agitati. Dein vt li-
 ceat illis e vita excedere. Hanc sentētiā dixit Caluarius: patre Aridello: pa-
 tria Manicensis: tribu Strygiana. Hac igitur lege recitata, approbauerunt
 principes: sciuit plebs: adfremuit Proserpina: allatrauit Cerberus. sic enim
 rata quæ inferi statuūt/ authenticæ fiunt. Quæ igit in concione agebant
 erāt hmōi. Tum ego statim, cuius gratia venerā, Tyresiam adeo: atq; illi re-
 vti erat or dinē narrata, supplicauī: vt mihi diceret/ quodnā optimū vitæ
 genus putaret. Hic vero subridēs (est autem seniculus quispiam cecus/ pal-
 lidus/ voce gracili) o fili inqt cām tuæ pplexitatis scio a sapiētibus istis p-
 fectam/ haud quāq; idem inuicem iisdem de rebus sentientibus: verū haud
 fas est id tibi proloqui: siqdem quod Rhadamāthus interdixit. Nequaq; in
 quā o patercule: sed dic amabo/ neq; me cōtemnas: q in vita te etiā iplo cæ-
 cior oberro. Abducēs ergo me, pcul ab aliis auferēs, ad aures mihi inclinās,
 Optima est, inqt, idiotarū/ priuatorūq; vita/ ac prudētissima. Quāobré ab

Philopseudes. Fo. CXIX.

hac vanissima sublimiſſi conſideratione deſiſtēs. Mirte principia ſemper ac fines inquirere: & vaſros hoſce ſyllogiſmos deſpuens, atq; id genus omnia nugas æſtimans, hoc ſolū in tota vita perſequere: vt præſentibus bene cōpoſitis minime curioſus, nulla re ſollicitus, q̃ plurimū potes hilaris vitā ridēſq; traducas. Hæc quū dixiſſet: rurfus Aſphodelorum in pratū ſeſe corripuit. Ego igitur (nam & nunc veſper erat) age inquā o Mithrobarzane quid cū etamur? ac non hinc rurfus abimus in vitam? Ad hæc ille: conſide inquit o Menippe: breuem quippe, ſacilēq; tibi monſtrabo ſemitam: & me protinus abducens in regionem quandam magis priore tenebricoſam: manu procul oſtendens ſubobſcurum tenuēq; ac veluti per rimam influens lumen, Illud inquit Toſſphoni templum eſt: atq; illac ad inferos e Boeotia deſcenditur, hac aſcendas, atq; ilico fueris in Græcia. Ego igitur hoc ſermone gauiſus, ſalutato mago difficile admodū per anguſtas antri faces ſubrepens, neſcio quo pacto, in Lebadiam perueni.

Necromantiæ ſeu Menippi Luciani Finis.

SEQVITVR

LVCIANI PHILOPSEVDES ſive INCREDVLVS

ab eodē THOMA MORO in latinā linguā traductus.

Perſonæ: TYCHIADES & PHILOCLES

TYCHIADES.



Potes mihi Philocles dicere: quidnā id tandē ſit: qđ multos in mētiendī cupiditatē adducit: vt pariter gaudeant quū & ipſi nihil ſanī loquūtur: & his qui talia narrāt maxime animū itēdāt: PHILOCLES. Multa Tychiade ſunt quæ nōnūllos mortales mētiri cōpellūt: quia in rē vidēt conducere. TYCHIADES. Nihil ad rē hæc (vt aiunt) neq; enī de his rogabam quī quū vſus poſtulat mētiūtur: venia nimirum hī imo laude plariq; eorū digni ſunt: quicunq; vel hoſtes ſefellerunt, vel ad ſalutem tali quopiam pharmaco vſi ſunt in neceſſitatibus. Cuiuſmodi multa Vlyſſes etiā fecit: vt & vitā ſuam & ſociorum reditum redimeret. Sed de illis vir optime dico: quī nulla neceſſitate mēdaciū ipſum veritatī lōge anteponunt: ipſa re videlicet delectatī atq; in ea ſine vlla idonea occaſione verſari. Iſti ergo ſcire cupio cui? cōmodi gratia iſtud agūt. PHILO. An alicubi tales aliquos iam deprehendiſti, quibus hæc inſita ſit mētiendī libido? TYC. Et quidē admodum multi ſunt huiuſmodi. PHILO. Quid aliud ergo in cauſa ſit, qđ mētiuntur, niſi demētia? Siquidē rem peſſimā, optimi loco præoptant, TYCHIA. Hoc nūhil eſt. Nam ego tibi multos oſtenderim ad cæte

Luciani

ra prudentes ac sapientia mirabili: nescio tamē quo pacto captos hoc malo mendaciq; studiosos: adeo vt ego certe moleste ferā, q; viri tales, omnibus ceteris in rebus optimi, gaudēt tamē & se & eos in quos inciderint, fallere. Nam veteres illi, id qd tibi notū est q̄ mihi, Herodotus, Ctesiasq; Cnidius atq; his superiores, deniq; Homerus ipse viri celebres, mendaciis etiā scriptis vtebātur: vt non solū eos fallerēt, a quibus tunc audiebātur: verū vsq; ad nos etiā mēdacium per manus traditū perueniret in pulcherrimis versibus metrisq; seruatum. Me ergo saepe illorū versū nomine subiit pudor, si quādo cœli sectionē ac Promethei vincula recensent: gigantūq; rebellio- nem: atq; omnē illam de inferis tragœdiā. Et quo pacto ob amorē Iuppiter in taurū & cygnū versus sit: & quēadmodū ex muliere quispiam in auiculam vrsamve mutatus sit. Pegasos præterea Chimærasq; & Gorgonas, ac Cyclo- pas, atq; id genus omnia, admodum absurdas monstrosasq; fabulas: et quæ mentes afficere puerorum queant: qui laruam adhuc lamiamq; me- tuunt. Qzq; poetica sint fortasse tolerabilia. At vrbes iam gētesq; totas vna voce ac publicitus mentiri: an nō hoc ridiculum? Veluti quū Cretenses se pulchrū Iouis ostēdere nō pudet. Atheniēses Erichoniū editum e terra se- runt, primosq; illos homines in Attica olerum more ex terra emerxisse. Hi tamen multo verecundiores q̄ Thebanī: qui ex serpentis dentibus satiuos quosdam progerminasse narrant. q; si quis hæc quū sint ridicula, vera esse non credat: sed ea prudēter examinans Chorebi cuiuspiā aut Margitæ exis- timet eē: si q; aut Triptolemū credat in alatis draconibus per aerē vectum eē: aut Pana quendam ex Arcadia in Marathonem venisse auxilio: vel Orithyiam a Borea raptam esse: impius nimirū hic atq; insānus videatur eis: quippe q̄ tam manifesta veraq; nō credat. vsq; adeo obtinet mēdacium. PHILOCLES. At poetis Tychiade vrbibusq; fuerit fortassis ignoscendū. Nā illi delectationē illā quę ex fabula proficiscitur, vt quæ maxima sit illece- bra, poematibus suis immiscēt: qua potissimū erga auditores opus habet. Athenienses vero Thebanīq; & si q; sunt alii, patriæ suæ plus maiestatis ex huiusmodi figmētis cōciliant. q; si quis fabulas auferat e Græcia: nihil obsti- terit quo minus earū narratores fame intereāt: quādo iam nemo futur⁹ sit hospitū, qui verū vel gratis audire velit. At si q; nulla tali causa gaudēt ta- mē mēdacio: hi oīno ridiculū merito videātur. TYCHIADES. Recte dicis. Nā ego protinus ab Eucrate illo celebri venio: vbi multa incredibilia ac fa- bulosa quū audissem, imo vero medio in sermone, discessi: non ferēs narra- tionē tā supra fidē: sed me velut furia quēdā abegerunt: dū monstrōsa mul- ta atq; absurda referret. PHILO. Atqui Tychiade vir grauis Eucrates est:

Philopseudes. Fo. CXX.

et nemo certe crediderit illū tam promissa barba virum sexagenariū: & qui præterea sit plurimū in philosophia versatus: sustinuisse vt aliū quēq̃ audiret se p̃sente mētientē: nedū vt ipse tale quicq̃ audeat, TYCHIA. At nescis amice qualia referebat. Tum ea q̃ cōstanter assererat. Præterea q̃ sancte in plarīsq̃ iurabat: admotis etiā filiis: adeo vt ego quū eū respicerē, varia me cū cogitarē: interdū qdē illū insanire neq̃ animo constare: interdū vero ita cogitabā, fugisse me, q̃ impostor esset, ac tantū tēporis sub leonis pelle ridiculam quandā simiam circūtulisset, adeo absurda narrabat. PHILOCLES. Quanam illa (per lares) sunt Tychiade! Nā cupio cognoscere quamnā p̃stigiaturam sub tam longa barba oculuerit. TYCHIA. Solebā quidē etiā alias Philocles aliquoties eū interuifere: si quādo videlicet multo otio abūdarem. Hodie vero quū opus esset mihi conuēto Leonthico (Est autem, vt scīs, amicus mihi) edoctus a puero eum se ad Eucratē mane contulisse: vt eum morbi inspiciendī causa viferet: amborum nomine, nempe vt & Leonthicum conuenirē, & Eucratē viderem: ignoraueram autē q̃ ægrotaret: ad eum prouenio. At Leonthicum ibi iam non inuenio. Nam paulo ante vt dicebant exiuerat: alios vero confertos reperio: in quibus erat & Cleodemus Peripateticus, & Dinomachus Stoius, & Ion: nosti virū: illū dico q̃ ex Platonica doctrina magnam sui admirationē expectat: vt qui solus mentē viri dephenderit: quicq̃ eius oracula aliis quoq̃ possit enarrare. vides quos tibi viros noīo, nimirū omni sapiētia atq̃ oī virtute p̃ditos, vtpote ipm ex qua q̃ secta caput: reuerendos hercle oēs, atq̃ aspectu p̃pmodū terribiles. Ad erat p̃terea medicus Antigonus: vt vsui in morbo esset aduocatus opinor. Et melius iam habere se videbat Eucrates. Ac morbus quidā ex familiaribus erat. Humor enim rursus ī pedes ei descēderat. Sedere me ergo Eucrates in lecto iuxta se iussit voce languidule remissa paululū: quū me conspiceret: q̃q̃ interim dum ingrederer, vociferantē eum ac vocem intendētem audieram. Tamē ego admodum curiosē cauens ne pedes eius tāgerem: vbi me vulgaribus istis verbis purgaueram: q̃ eum egrotare nesciuerim: q̃ vbi rescissem, curriculo venerim: adsēdi prope. & illis quidē sermo iam de morbo erat: & quædam iam ante dixerant, quædam vero etiam tunc narrabāt. Præterea medicamēta quædam quisq̃ proferebat. Cleodemus igitur, Si qs ergo (inquit) sinistra manu tollens humo mustelæ dentem, sic intersecta, vt ante dixi, in leonis pellem illigauerit, nuper excoriati: ac deinde circum crura posuerit: ilico sedatur dolor. Non in leonis pellē (inquit) Dinomachus, vt ego audiui, sed in ceruæ potius foemellæ virginis adhuc & nondū inita. & res quidem magis est hoc pacto credibilis: velox enim cerua est:

Luciani

maximeq; valet pedib⁹. Et leo quidē fortis est: pinguedoq; eius ac manus dextra piliq; qui recti e barba prominent magnā vim obtinent: si quis vti nouerit: cum pprio cuiq; carmine: at pedū curam minime pollicent. Et ipse quoq; inquit Cleodemus, olim sic putabam ceruina pelle vtendū: propter ea q; cerua velox esset. At nup vir quidā Libycus peritus pfecto in reb⁹ huiusmodi contra me docuit: ceruis ostendens velociore esse leones: quippe q; eas, inqt, etiam persequendo capiūt. Laudabāt qui aderāt: tāq; recte dixisset Libycus ille. Tum ego putatis, inquā, incantamētis qbusdā sedari talia: aut foris admotis appendiculis quū intus malum grassetur? Riserunt hūc sermonē meum: et palam in me magnā damnabāt amentiam: q; apertissimas res ignorarem: et quibus nemo qui sapiat/contradicat: quin sic se habeant. At medicus certe Antigonus delectari mihi vīsus est hac rogatione mea. } lamdudū autem neglectui habitus fuerat, opinor, quū opē Eucrati ferre ex arte vellet: denuntiāns videlicet vīno vt abstineret: atq; oleribus vesceret: et vigorem animo omnino minueret. Cleodemus ergo subridens interim Quid ais, inquit, Tychiade? incredibile tibi videtur esse: vt ex rebus huiusmodi parentur quaedam apud morbos remedia? Mihi certe videt inquā ego: nisi naribus adeo mucosis sim: vt credam ea quæ foris applicantur /nī hīlq; cum hīs quæ morbos excitant /intus cōmunicant: p verba tamē, vt dicitis, ac prastigiaturam operari: et quū appenduntur sanitates immittere. id pfecto nunq; fieri possit: nec siq; vel in Nemei leonis pellē sedecim multas integras insuerit. Ego pfecto leonē ipm e doloribus saepe claudicantem vidi in vniuersa sui ipsius pelle. Nimium idiota es inquit Dinomach⁹ neq; vñq; tibi curæ fuit: vt disceres quonam modo res istiusmodi aduersus morbos quū adhibentur conferunt: ac mihi videris ne notissima quidē ista recepturus: febriū videlicet istarū profligationes/quæ certo quodam ambitu recurrunt /tum serpentū demulSIONES: ac bubonū sanationes: et cetera: quæcunq; anus etiam iam faciunt. q; si illa fiunt omnia: quid tandē nō putabis hac etiam similibus rebus fieri? Infinita congeris, inquā, Dinomache clauumq; vt aiunt, clauo extrudis. Neq; enim constat ea quæ cōmemoras /eiusmodi vi fieri. Quamobrē nisi reddita ratione puaferis primū natura fieri posse: vt febris/tumorq; vereatur aut nomē aliquod diuinū /aut dictio nem aliquā barbaricā: ob idq; ex inguine fugiat: aniles adhuc fabulæ sunt quæcunq; retulisti. Tu mihi videris inquit Dinomachus quū ista dicas, ne deos quidem esse credere. Si quidem putes fieri nō posse: vt per sacra nomina remedia morbis adferantur. Hoc, inquā ego, vir optime ne dixeris: nihil enim phibet quo minus, etiam si maxime dii sint, ista tamen sint vana. Ego

Philopseudes. Fo. CXXI.

vero & deos colo & medelas eorum video & leuamēta quæ laborātibus cō-
ferūt Pharmacis videlicet atq; arte medica restituentes. Itaq; Aesculapius
ipse eiusq; posterī salutaria pharmaca admouētes medebātur agrotis: non
leones aut mustelas circūligātes. Mitte hunc (inqt) Ion. At ego vobis mira-
bile quiddā narrabo. Erā adhuc adolescētulus: annos natus ferme quatuor-
decī: quum qdam ad patrē meum venit nūciās ei Midā vītis cultorē seruū/
etiā aliis ī rebus robustū atq; industriū, circa plenum iā forū a vipera mor-
sum iacere iā putrefacto crure. Etenī dum ligaret palmites ac vallīs circū-
plicaret: adrepentē bestiolā maximū ei pedis momor disse digitum. Tum il-
lam qdem ilico aufugisse, & sese rursus ī latebrā condidisse. Illū vero eiulare
perditum e doloribus. Hæc ergo quum nunciaretur iā Midam ipsum vide-
bamus ī lectica domū a conseruis adportari: inflatū totum: liuidū ac super-
ficie tabefactum, vix iā spirantē. Pater ergo quum id moleste ferret inquit, *amiror qd p*
Ego enī virum quendā babilonium ex chaldeis quos vocant protinus huc
adducā: qui sanabit hominē, & ne diem narrādo conterā: venit babilonius
ac Midā restituit: effugato ex corpore veneno quadā incātatione, & ad pe-
dē eius appēso virginis defunctæ lapillo: quē colūna exciderat. Atq; istud
quidē hactenus forsan mediocre fuerit. Tum Midas iā ipse sublato ī quo al-
latus erat scabello, discessit ī agrum, tantum potuit incantatio: & colūnarīs
ille lapis. At idem iste babilonius alia præterea diuina plane fecit. Nempe ī
agrū profectus mane, quum pnunciasset sacra quædā ex vetusto codice:
septē nomina: sulphure ac face lustrato loco in orbē ter obambulans, serpe-
tes omneis inuitos exciuit: quicunq; ītra eā regionē erant. Veniebant ergo
tanq̃ ad incantationē tracti: serpētes multi: aeq; aspides, & vipæræ & cerastæ
& iaculi, phryniq; ac phylali: relinquebatur autē vnus draco: annosus / pro
reperere (vt opinor) ob senectam non valēs: q non fuerat audiēs dicto. At ma-
gus. Non adfunt oēs inqt. Tum vnum quēdam ex serpētibz eum videlicet
qui natu minimus erat, selectum legatū mittebat ad draconē, ac paulopost
venit etiam ille. At postq̃ iam collecti constitissent Babilonijs ī eas insibula
uit. Atq; illi repēte admodum omnes ab eius flatu icenfi sunt: nobis iterim
admirantibus. Tum ego dic mihi iquā Ion. Serpēs ille legatus, iuuenē illum *adi*
co, vtrum manu perduxit draconē q iam (vt ais) senuerat: an ille baculum
gestans initebatur? Ludis tu qdem inqt Cleodemus. At ego, q & ipse quoq;
olim minus talia credebam q̃ nunc tu: putabam enī nulla ratione fieri posse
vt ea crederē: tamē quum volantē primum conspicerē: peregrinum illum
barbarum (erat autē vt ferebant ex Hyperboreis) credidi: ac victus sum:
quum tamen multum diuq; repugnāsem, nam quid facerem quum eū cer-

nerem in aere volantem: atq; id interdum: ac super aquam ingredientem: atq; per medium ignem incedentem: idq; lente ac sensim! Tu ne inquam ego ista videbas: virum Hyperboreum volantem: aut super aquas ambulantiem: & maxime (inquit ille) carbativis indutum: quo calceamenti genere illi potissimum utuntur. Nam minutula ista / quid attinet referre: quaecumq; fecit: quo pacto amores immiserit: ac daemones exegerit: mortuosq; marcidos in vitam reuocauerit: atq; Hecaten ipsam palam conspectibus exhibuerit: lunamq; e coelo detraxerit! Quin ego vobis referam quae ab eo fieri conspexi in Glaucia Alexidis filio. Glaucias hic quum patris nuper defuncti substantiam suscepisset: Chrysidem amabat Demeneri filiam: ac me quidem praecceptore in disciplinas utebatur: ac nisi amor ille a studio deduxisset eum, vniuersam peripateticorum doctrinam perdidisset: vt qui octo & decem quum esset annorum iam absoluerat analytica: tum physicam auscultationem in finem vsq; percurrerat. Amore tamen victus, mihi rem omnem significat. Ego vero quemadmodum par erat, quippe qui praceptor eram, Hyperboreum illum magum ad eum duco: conductum quatuor ilico minis in manum datis: oportebat enim preparari quiddam ad sacrificia: tum sedecim praeterea: si Chryside potiretur. Ille vero crescentem obseruans lunam (Nam tunc vt plurimum huiusmodi sacra peraguntur) fossam quum effodisset: in aperto quodam loco domus: sub dio circa mediam noctem, euocauit nobis primum quidem Anaxiclem Glauciae patrem: ante septem menses vita defunctum. Succensebat autem ob amorem senex, atq; indignabatur. Tandem tamen ei permittit: vt amaret. Postea vero Hecaten quoq; eduxit: adferentem vna cerberum: tum lunam detraxit multiforme quoddam spectaculum, & qd alias aliud apparebat. Primum quidem muliebre formam referebat: deinde in vaccam formosam vertebatur. Postremo vero catula videbatur. Hyperboreus ille tandem, quum finxisset quendam e luto Cupidinem, Abi inquit atq; huc perducas Chrysidem: ac lutum quidem protinus euclabat: paulopost autem affuit illa pulsans ostium. Tum ingressa Glauciam complectitur: eum q; insanissime deperiens: & cum eo versata est: quoad gallos canentes audiuiimus. Tum vero luna subuolabat in coelum: atq; Hecate subiit terram: caeteraq; spectra disparuerunt: & Chrysidem tandem emisimus circa ipsum ferme diluculum. Haec Tychiades si conspexisses, haudquaquam amplius dubitasses esse multa in carminibus istis commoda. Bene dicis inquam: ego credidissem equidem si vidissem ea: nunc vero ignoscendum mihi puto: si qualia vos videris, acute perspicere non possum. verum tamen Chrysidem illam quam dicis noui: mulierem plane meretricem ac facilem: nec video sane cu

Philopseudes. Fo. CXXII.

his gratia ad illam egueritis luteo illo legato magoq; ex Hyperboreis vsq; atq; ipsa insuper luna. Quippe quā viginti drachmis ducere in Hyperboeos vsq; potuisses. Mirifice enim sese offert ad hanc icantationem mulier. Et contrarium quiddā spectris istis habet. Nam ea quidē aris ferrive sonū si audierint fugiunt (nam id vos pradicatis) illa vero si argentū vsquam sonuerit accurrit ad tinnitū. Præterea ipsum etiā magum admiror: q; cū distissimas mulieres in amorē sui possit elicere, atq; ab eis solida talenta suscipere, is tamē ob quatuor minas admodum tantilli lucelli avidus Glauciam amoris compotē fecerit. Ridicule facis inquit Ion: qui nihil credis. Ego te libenter ergo rogauerim quid de his respondeas: qui demoniacos liberāt erroribus: adeo manifeste spectra illa carminibus efficientes! Atq; hæc me dicere non opus est: verum omnes nouerunt: Syrus ille ex Palestina, qui harum rerum artifex est, q̄ multos mortales suscipiat: qui ad lunam concidār: oculosq; distorqueant: spumaq; os oppleant: quos tamen erigit ac sanos remittit: magna accepta mercede: diris eos malis liberans. Etenim quum iacentibus insister, rogaueritq; vnde sint in corpus ingressi: agrotus quidē ipse tacet, at demon vero respondet (aut lingua græca loquens: aut barbarica: aut vnde cūq; fuerit ipse) & quomodo & vnde intrauit in hominē. Ille vero adiurans eum ac nī paruerit minitans etiam, expellit abigitq; demonem. Quin ego quoq; demonem quendam exeuntem vidi nigrum certe & colore fumidum. Non magnum erat inquam ego talia te Ion cernere: cui ipse etiam apparent. Ideæ quas vestra familiæ parens ostendit Plato: rem videlicet spectatu tenuem atq; euanidam: quantum ad nos homines lusciosos. Itaque solus Ion inquit Eucrates istiusmodi vidit: ac non alii etiam multi inciderunt in daemones: alii noctu alii etiam interdium! Ego profecto non semel sed millies iam talia conspexi: ac primum quidem turbabar ad ea: iam vero ob consuetudinem nihil nouum aut prodigiosum mihi videre videor maximeq; nunc ex quo anulum mihi Arabs dedit ex ferro de cruce quapiā sumpto / factum: carmenq; docuit nominibus multis plenum. nisi forte ne mihi quidem fidem sis habiturus Tychiade. At qui fieri possit inquam: vt Eucrati non credam Diuonis filio: viro in primis sapienti ac libere quæ sibi videntur domi in priuato suo cum authoritate narranti! Illud ergo de statua inquit Eucrates: quæ omnibus qui in domo sunt singulis noctibus apparet: tum pueris: tum adolescentibus: tum senibus. hoc inquam non a me dumtaxat audieris: verum etiam a nostris omnibus! De qua statua inquā ego: Non vidisti (inquit) quum ingredereris statuam quādā in atrio collocatā: sane q̄pulchrā: opus Demetrii: q̄ statuas humana

specie fingere cōsuevit! Nonne illam dicis inquā quæ discū iacit: quæ incli-
 nata est ad emissuri gestū reflexa in eam quæ discū fert: altero pede modice
 inflexo: quæq; se erectura videtur vna cū iactu! Non inqt: nā vnū est ex My-
 ronīs operibus ille discū iactator: quē dicis. Sed nec eā quæ est ei proxima: cū
 loquor cui teniis caput vinctū est: formosam illā. Nam id Policleti opus est:
 verū eas quæ a dextra sunt egrediētibus omitte inter quas & Tyrannicidē
 illi stant: Critiæ Nesiotaē plasmata. tu vero an non ad aquam illam quæ in-
 fluit quāpiam vidisti ventre prominulo: caluam: seminudatam: vulvis qui-
 busdam barbæ pilis: insignibus venis: vero homini simillimā? Pelichus dux
 Corinthius esse videtur. Per Iouē inquā vidi quādam a dextra Saturni quæ
 tenias coronasq; aridas habebat: pectoreq; folia quādam inaurata. Ego in-
 quit Eucrates ea inaurauī: quum me sanasset triduo febre pereuntem. Erat
 ne igitur etiam medicus inquā ego optimus iste Pelichus! Est: neq; ride in-
 quit Eucrates: alioqui homo te haud multo post inuadet. Noui ego certe
 quantum valeat hæc quam tu rides statua. An non eiusdē putas esse immi-
 tere febres in quos voluerit quādoquidē potis est eiicere! Propitia inquam
 placataq; sit hæc statua mihi: quæ tantum valeat. Quidnam ergo aliud fa-
 cientem eam viderunt omnes qui in domo sunt! Quum primū nox est in-
 quit: hæc e base descēdens in qua steterat, in orbē rotam domū circuit: om-
 nes occurrunt ei interdum etiam canēti: nec quisq; est quem vnq; lēserit: di-
 uertere tantum oportet. Illa vero præterit nihil intuentes infestans: quum
 & lauat sape: & tota nocte ludit: vt ex ipso aquæ strepitu licet audire. Vide
 ergo inquā ego: ne forte non Pelichus hæc statua sit: sed Talus potius Cre-
 tensis: qui apud Minoem fuisse dicitur. Nā & ille areus quidā cretæ custos
 erat: q; nisi ex ære non autē ex ligno facta esset: nihil eā prohiberet: quū non
 opus Demetrii sed vna potius ex Dædali machinis esse videat. E base nāq;
 (vt ais) etiā ista fugit. Vide inquit o Tychiade: ne te post hæc scōmatis hu-
 ius poeniteat. Noui equidem ego quid illi euenerit: qui obolos surripuit:
 quos ei quoq; nouilunio suspendimus. Prorsus atrociam inquit Ion oportet
 bat accidere: quippe qui sacrilegus erat. quomodo ergo illū vltus est o Eu-
 crates! Nam audire cupio: etiam si q; maxime Tychiades iste diffisurus est.
 Multi inquit ille ad pedes eius oboli iacebant: aliaq; item numismata: quæ-
 dam argentea ad crūs eius affixa cæta: ac laminæ quoq; argenteæ: vota cu-
 iusq; aut merces ob sanationem eius qui ab eo liberatus esset quū febre de-
 tineretur. At erat nobis seruus quidam libycus sceleratus, equorum cura-
 tor. Hic noctu aggressus est ea auferre omnia: abstulitq; digressam iā quū
 obseruasset statuam. At quum primū reuersus intellexit sacrilegio se cōpi-

Philopseudes. Fo. CXXIII.

latū Pelichus: vide quo pacto sese vltus ē, atq; furti p̄didit Libycū. Tota nocte atriū obambulabat ī orbē miser: exire nō valēs, tanq̃ ī Labyrinthū īcū diffet: quo ad orta diē iā deprehēsus est: ea tenēs q̃ furto abstulerat, ac tū qdē cōprehēsus plagas non paucas recepit: nec tēporis multū sup̄stes malus male perīit, vapulās / vt dicebat / singulis noctibus: adeo vt vibices postri diē apparerēt ī corpore. I nunc & post ista quoq; Tychiades Pelichū ride, ac me tanq̃ coactanē Minoi iā delyrare puta. At o Eucrates, inquā ego, q̃diū as erit as operisq; plastes Demetrius Alopecēsis fuerit: q nō deos sed hoīes fingere cōsuevit: Pelichī nunq̃ statuā verebor: quippe q nec ipsū etiā viuēte si mihi minaretur admodum timuissē. Ad hęc medicus Antiochus. Et mihi o Eucrates (inquit) Hippocrates areus est magnitudine ferme cubitali: q tūc dūtaxat quū lucerna extincta sit, totā ī orbē domū ambit: per strepēs ac Pyxides euertēs, Pharmacāq; cōmiscēs, atq; ostia circūuertēs: maximeq; si quādo sacrificia p̄termittimus: qbus ī singulos annos ei sacrificam? Postulat ergo inquā ego etiā Hippocrates medicus iā: vt sibi sacrificet: indignaturq; nisi ī tēpore iustorū sacrificiorū epulis accipiat: quē nimirū decebat boni cōsulare: si quis ei libauerit: aut mulsū insperferit: aut caput coronauerit. Audi ergo iquit Eucrates: istud certe etiā testibus pbauero: qd ante annos quīq; vidi. Erat ferme vindemię tēpus. Ego vero ī agrum circa meridiē vindemiātū dimissis operariis / ī syluā solus abibā: cogitans iterim quiddā atq; cōsyderās. At postq̃ ī saltū perueni: canū primo latratus īsonuit. Ego vero Mnafona filiū meū cū aequalibus veniētem ludere venariq; (quēadmodum solebat) conficiebā. At res haudquāq; sic se habebat: verum paulopost facto terræ motu, sonog; velut ē tonitru, mulierē aduenientem video terribilē: proceritate ferme semistadiali. habebat autē ī sinistra facē: ī dextra vero gladiū viginti circiter cubitorū. Et īferne qdē pedibus erat serpētinis, sup̄ne vero Gorgonē referēs vultu videlicet atq; aspectus horrore: pro coma quidē draconibus tanq̃ casarie circūcincta: aliis collū amplectētib; aliis etiā per humeros sparsis. Videte / iquit / amici quo pacto etiā inter narrādū exhorruī. & simul hęc dicēs Eucrates, ostēdit omnibus brachiū sui setas erectas metu. Iōn ergo ac Dinomachus & Cleodemus vehementer inhiantes auscultabāt eū viri senes, tanq̃ naribus traherētur: adorātes apud sese tam īcredibilē Colossū: mulierē semistadialē: gigantē quoddā Mormolociū. Ego vero cōsyderabā iterim: cuiusmodi erāt hi q cū iuuenibus sapientiæ noīe versent: vulgoq; ī admiratione habeant: quū sola nimirū canicie barbaq; ab ipsis differant īfantibus. Cāterum etiā illis ipsis facilius ductiles ad credēda mēdacia. Dinomachus ergo, dic mihi iquit Eucra

tes: illi canes deæ, quâta magnitudine erant! Elephantis iquit ille proceriores idicis, nigri & ipsi hirsutiq; sordido squalidoq; villo. Ego igit quum viderē restiti, inuerso protenus i interiorē digitī partē (qd̄ Arabs mihi dederat) sigillo. Hecate ergo percusso draconicis illis pedibus solo/hiatū effecit maximum: & qui imani magnitudine penitus æquaret tartarū. Deinde paulopost abiit i eum defiliens. Ego vero presente animo / porrecta ceruice inclinatus/inspexi appressa arbore quapiā: quæ vicina stabat: ne obortis mihi tenebris ac vertigine / i caput præceps iciderē: deinde conspexi ea quæ in inferno sunt omnia: pyrīphlegethontē Jacū: Cerberū: manes: adeo vt quosdam etiā eorum agnoscerē. Patrē ergo meum manifeste cernebā adhuc his ipsis amictum: qbus eum sepeliuimus. Quid agebāt (inquit Ion) o Eucrates animē! Quid aliud, iquit ille, q̄ per tribus familiisq; cum amicis cognatisq; versantur: i Asphodelo collocati! Contradicant ergo etiā nunc (inquit Ion) Epicurei sacro Platoni eiusq; de anima rationibus. At tu nonne Socratem etiā ipsum Platonēq; videbas iter manes! Socratē (inqt) vidi: neq; illū tamē euiderē: nisi q̄ inde coniecī: qm̄ caluus ac vētricofus erat. Platonē vero nō cognoui. Nā apud amicos nimirū vera fateri oportet. Simul ergo atq; ego omnia conspexi: & hiatus coīit: & ex famulis meis qdam quærētes me, atq; in his Pyrrhias hic, supuenerē hiatu nondum plane obducto. dic Pyrrhia: an non vera narro! Per Iouē inquit Pyrrhias: & latratum audiui per hiatus: & ignis qdem a face mihi suffulgere videbatur. Tum risi ego profecto: teste latratum ignēq; i cumulum addēte. Tum Cleodemus: haudquaḡ noua ista inq; neq; aliis inuisa vidisti. Nā & ipse haud ita pridē quum agrotarē tale quiddam conspexi. Prospiciebat mihi curabatq; Antigonus hic: ac septima dies erat. Febrisq; o qualis! incēdio certe vehemētior. Omnes ergo me relinquētes solum / clauis foribus foris manebant. Sic enī iusseras Antigone: si quo pacto possem obdormiscere. Tunc igitur astitit mihi iuuenis qdam vigilanti: pulcher admodum: veste circūamictus candida. Ac me quum exciasset, per hiatus quēdam ducit ad iseros: sicuti ilico cognoui: Tantalum quum viderē ac Tityum Sisyphūq;. At cetera vobis quid cōmemorē! Postq̄ vero ad tribunal pueni (Aderat autem & Aeacus: & Charon: parcaq; atq; Erinnes) quidā velut rex (Pluto certe mihi videbat) assēdit singulorū nomina per censens: q̄ morituri erant: quos diem iam vitæ præscriptum præterisse contigerat. Iuuenis ergo me adducēs illi exhibuit. At Pluto tunc incanduit: & ad eum q̄ me ducebat, nondum illi completum est stamē inquit. Abeat ergo. Tu vero fabrū Demyli adduc: iā siquidē vltra colū viuit. Tū ego letus recurrēs, ipse qdem iam febre liber eram: denunciabā vērō omnia

Philopseudes. Fo. CXXIII.

bus q̃ Demylus eēt moritur⁹. Manebat aut̃ nobis ī vicinīa egrotās etiā ipse
nōnihil vt renūciatū est. Ac paulopost audim⁹ eiulatū eorū q̃ lugebant eē.
Quid miri est īquit Antigō⁹? Ego etenī quēdā noui post vigesimū diē q̃
sepultus ē resurrexisse. nā hoīem & anteq̃ moreret, & postq̃ resurrexit, ipse
curauī. Et quo pacto (iquā ego) ī dieb⁹ viginti neq̃ tabuit corp⁹: neq̃ p̃terea
fame corruptū est: nisi fortassis Epimenidē quēpiā tu curasti? Hęc quū dice
remus protinus īgrediebantur Eucratīs filii e palestra redeūtes. Alter qdē
iā ex ephebis exceſſerat: alter vero ānos nat⁹ erat circiter quidecī. Tū saluta
tis nobis iuxta patrē adfidebāt ī lecto: ac mihi qdē sella illata est. Tū Eucra
tes tanq̃ e cōspectu filiorū admonit⁹: sic his frui mihi cōtigat īquit: simulq̃
manū eis ſiccit: vt apd̃ te Tychiades vera narrabo. Felicis memoriē vxorē
meā horū matrē nouerūt oēs, quo pacto dilexerī. Nā declarauī his reb⁹ q̃s
ī eā feci: nō mō dū viueret: verſetiā postq̃ vita functa est. Quippe q̃ mundū
ei⁹ vniuerſum veſtēq̃ qua dū viueret oblectabat, ī rogū illi⁹ īiecerī. Septi
ma vero post mortē diē, ego qdē hic ī eūdē lectū incūbebā: quēadmodū nūc:
luctū eē mihi cōmitigās: quē de illa cōceperā. Legebā enī tacit⁹ Platonis illū
de aīa libellū. Ingreſſit̃ iterī demenete ea ipa atq̃ adſidet iuxta: quēadmodū
nūc Eucratides hic: minorē designās filiū. Hic vero ilico tremuit admodū
pueriliter, ac dudū ad narrationē pallebat. Ego vero (inqt Eucrates) vt cō
ſpexī, amplexus eā ſingultū lachrymabā. Illa vero me vociferari nō patiebat
verū īcuſabat me: q̃ quū ei fuiſſem ī reliq̃s gratificatus oībus, e ſandalīs au
reīs alterū nō cremauerā. ſupeſſe aut̃ id dicebat: q̃ ſub arca ceciderat: atq̃
ob id nos quū nō iuenirem⁹ alterū tm̃ cremaueram⁹. Nobis aut̃ adhuc diſ
ſerētib⁹ ſceleſtiſſimus qdā caniculus q̃ mihi ī deliciis erat, ī lecto cubās alla
trabat: caverō ad latratū euauit. At ſandalīū ſub arca reſtū est: poſtea q̃ a
nobis īcēſum. An hęc etiā Tychiades reſuſcitabis credere: quū tā ſint euidentia
quotidiēq̃ ſeruant? Per louē inquā ego digni fuerūt: qbus aureo ſandalio na
tes puerorū more ſeriant: ſi q̃ iſta nō credāt: atq̃ vſq̃ adeo ipudēter vero re
ſiſtāt. Interea Pythagoricus ītrabat Arignotus: comatus ille, ab aſpectu ve
nerabilis. Noſti illū doctrine noīe celebrē: q̃ cognominat̃ facer. Atq̃ ego qui
dē, vt eū cōſpexī, reſpirauī: hoc ipſum qd̃ puerbio dici ſolet, adueniſſe mi
hi ratus: nēpe ſecurī quāpiam aduerſus mēdacia: Occludet iquā eis ora vir
ſapiēs: adeo monſtroſa narrātibus: atq̃ proſus iuxta vulgatū illud adagiū
repēte deum immiſſum eſſe mihi hunc a fortuna putabam. Hic vero poſtq̃
adſedit: aſurgēte ei ac cedēte Cleodemo: primū de morbo percōtatus est:
ſeq̃ audiſſe dicebat, Eucratem iam ſe melius habere. At quidnam inquit in
ter vos philoſophamini? Nam interim dum īgrediebar ſubaſcultauī:

Luciani

ac mihi certe videmini in re quapiam pulchra cōuerſari. Quid aliud inquit Eucrates: q̄ vt huic adamātino pſuadeamus (me demōſtrās) vt dæmones credat aliquos eſſe phāſmataq; ac mortuorū animas ſup terrā obambulare: & ſeſe quibus libitū fuerit oſtēdere! Ego igitur erubui: vultumq; deieci reueritus Arignotū. At ille videt (inquit) Eucrates num hoc dicat Tychiades. Eorum tantum, qui violenter interierint, animas errare: veluti ſi quis ſuffocatus aut capite truncatus cruciſe ſuffixus fuerit: aut alio quopiam iſtiusmodi modo e vita diſceſſerit: eas vero quæ fatali morte naturaliq; diſceſſerint, haud quā amplius oberrare. Nam ſi hoc dicat non vſq; adeo abſurda dixerit. Per Iouem inquit Dinomachus: ne eſſe quidē iſtiusmodi: nec præſentia cerni purat. Quid ais inquit Arignotus! in me torue aſpiciens: nihil horum tibi videtur fieri! præſertim quū omnes (vt ita dicā) videant! Ignofceſ inquā ego mihi ſi nō credo: nam ſolus omnium non video. Qz ſi viſiſſem: profecto & credidiſſem quēadmodū & vos. Atqui inquit ille ſi quando Corinthum veneris: roga vbi ſit Eubatidæ domus. Atq; vbi tibi fuerit indicata: nēpe circa Cranefū: in eā ingreſſus, dicā mitori Tibio: velle te videre: vnde dæmonē Pythagoricus Arignotus quū adduxiſſet, abegerit: ac deinceps habitabilē domū reddiderit. Quidnā hoc erat Arignote: rogobat Eucrates. Inhabitabilis erat inquit ille: diu ppter terricula: q; ſi quis inhabitaret: expauēfact⁹ illico fugiebat exactus a quodā horrendo ac terribili ſpectro. Deciderat ergo iā: tectūq; rūpebatur: neq; quiſq; erat omnino quī in eā ingredi fuerit auſus. Ego vero vbi hæc audiui: libellos ſumens (Sunt autem egyptiī mihi de talibus rebus admodū multi) veni in domū circa primā vīgiliā: dehortāte hospite ac ſerme detinēte: poſt q̄ didicerat quo itur⁹ eſſem: incertū, vt putabat, exitiū. At ego ſumpra lucerna ſolus ingredior: atq; in vaſtiſſimo atrio collocato lumine/humi ſedēs tacite legebā. Adeſt vero dæmon ille: cū quopiā e vulgo ſe cōgreſſurū ratus: ac me quoq; quēadmodum alios pterrīturū: ſquallidus: hirsutus: ac tenebris nigrīor. Atq; hīc quū adſtaret: vndiq; me adſultim petens tētauit ſi qua poſſet expugnare: ac mō in canē: modo in taurū: modo in leonē vertebat. At ego correpto ī manū q̄ maxime horrēdo carmine, ſimulq; vocē imitatus egyptiā & incantās eſi in domiciī tenebroſi angulū quēdā cōpuli. At quū aduertīſſem: vbi ſe ī terrā cōdidit: tū deſtitī. Mane autē deſperātib⁹ vniuerſis: ac me quēadmodū alios mortuū ſeſe reperturos putātibus: præter oīm ſpem progrediens Eubatidē adeo: feliciter illi adnūciāns: q; puram ſibi ac ſpectris liberā domū iā liceret incolere. Atq; illū aſſumens alioſq; multos (ſequebant aut huius inopinatæ rei gratia) quū ad locū duxiſſem: vbi condentē ſe dæmona cōſpexerā: iuſſi

Philopseudes. Fo. CXXV.

vt sumptis lignonib⁹ matulisq³ suffoderēt. Atq³ vbi id fecerāt, inuentū est fe-
re ad passum defossū cadauer quoddā marcidū: ossib⁹ tantū humana spe-
cie cohærētibus. Illud igit^r effossū sepeliuimus: domus vero postea turba-
ri pdigiis defuit. Hæc vbi narrauit Arignot⁹: vir prodigiosa sapiētia: ac re-
uerēdus oībus: nemo erat ex his qui aderant, qui non multā mihi imputa-
ret infaniā: qui talia non credā: narrante præsertim Arignoto. Ego tamē ni-
hil veritus neq³ comā / neq³ illā quā de eo habebant opinionē. Quid hoc in-
quā Arignote? Eriā tu talis eras, in quo mihi sola spes fuit, fumo plen⁹ ac si-
mulachris! Illud ergo nobis in te qđ dici solet / euenit: vt thesaurū quū spe-
rauerimus carbones offenderim⁹. At tu inquit Arignotus si neq³ mihi cre-
dis narrāti: neq³ Dinomacho: aut huic Cleodemo: neq³ ipsi Eucrati: dic age
quēnam digniorē / cui his de reb⁹ fides habeatur / existimas: qui nobis dicat
cōtraria! Per Iouem inquā ego virū apprime mirabilē Abdera oriundū il-
lum Democritū: cui tam firmiter erat persuasū eiusmodi nihil esse in re-
rum natura posse: vt quū se in monimēto extra portas clausisset: ibiq³ dege-
ret dies nocteq³ scribēs atq³ cōponens: iuuenesq³ eū quidā illudere cupien-
tes ac perterrefacere / nigra veste in modū cadaueris ornatī / ac personis in-
capita adficiis circūfistentes illū circumsilirent: crebro subsilientes: hic neq³
eorū cōmenta pertimuerit: neq³ eos omnino respexerit: sed inter scribendū /
desistite inq^t ineptire. Adeo firmiter credidit animas nihil esse postq³ e cor-
poribus exierint. Hoccine ais, inquit Eucrates, dementē quēpiam virū esse
Democritū: si quidē sic existimauit. Ego verō vobis etiā aliud referā qđ mi-
hi ipsi contigit: nō qđ ab alio acceperim: fortassis etiā tu Tychiades quū au-
dieris cōpelleris accēdere: ipsa narratiōis veritate coact⁹. Quū in ægypto
versarer adhuc adolescēs: a patre videlicet doctrinæ gratia trāsmissus: cu-
piebā nauigio pfectus in Coptū illinc adiens Memnonē / miraculū illud au-
dire: eum videlicet sonū reddentē ad orientē solem. Illum igitur audiui nō
hoc vulgari modo: quo audiunt alii: sonum quēpiam inanem: sed mihi ora-
cula etiā edidit Memnon ipse aperto ore septē versibus: qđ nisi esset superua-
canēū ipsos vobis versūs recenserē. Inter nauigādū verō incidit in nos vna
nauigans vir Memphiticus quidā: ex sacris illis scribīs: mirabili sapiētia: &
qui vniuersam ægyptiorum doctrinā callebat. Dicebat autē tres ac vigin-
ti annos in adytis subterraneis māsisse: Magiam interea doctus ab Ifide. Pā-
cratem dicis (inquit Arignotus) præceptorē meū: virum sacrū: rasum: li-
neis indutū: doctū: pureq³ lingua græca loquentē: procerū: simū: labiis pro-
missis: cruribusq³ gracilibus. Illū ipsum inq^t ille, Pācratem: ac primū quidē
quis esset ignorabā. At postq³ vidit eū: si quādo in portū appulissēm⁹: cū alia

multa miracula facientē: tum crocodilis insidentē agitasse: & cū feris ver-
 santem: illas vero reuerentes cū: caudisq; adulantes: agnouī sacrū quēpiam
 virū esse: paulatimq; comitate mea me in eius amicitia ac familiaritatē insi-
 nuauī: adeo vt omnia arcana cōmunicaret. Ac tādē mihi persuadet vt fa-
 mulis omnibus in Memphide relictis / se solus cōsequeret: neq; em̄ defuturo
 nobis ministros. Atq; ex eo tēpore sic vitā duximus. Quū in diuersorū
 quodpiā venirem? homo accepto pistillo scobinave aut pessulo / vestib⁹ im-
 plicās, quū in id carmē quoddā dixisset, effecit vt ambularet: vtq; aliis oib⁹
 homo videret. Illud ergo abiēs, & aquā hauriebat: & coenā parabat: instrue-
 batq; atq; in oībus cōmode subseruiebat ministrabatq; nobis. Deinde postq̃
 iam satis huius ministerii fuit: scobinā rursus scobinā, ac pessulū pessulum,
 aliud recitans carmen reddebat. Hoc ego vehemēter conatus nō reperiebā
 quo pacto ab illo expiscarer. Nam id mihi inuidebat: q̃q; in aliis esset facili-
 mus. At quadā die in angulo quodā renebricoso clam illo delitescēs subau-
 scultaui propius incantationē illam. Erat autē trisyllaba. Tum ille quū pi-
 stillo mādasset quæ curāda erāt, abiit in forū. At ego postridie illo apud fo-
 rum occupato, acceptū pistillum quum ornassē, syllabas illas simili modo
 pronūciāns / aquā iussī vt hauriret. Tum impletam amphorā quū tulisset:
 desiste inquā: neq; aquā ampli⁹ haurito: sed rursus esto pistillū. At illud mi-
 hi haud ampliū iā obtēperare volebat: sed aquā hauriebat cōtinue: quoad
 hauriēdo totā domū nobis impleret. At ego quū resistere huic rei nō vales-
 rem: timebā autē ne Pancrates reuersus (id qđ etiā euenit) irasceret: corre-
 pta secure pistillū in duas partes dissecō. At vtrāq; pars amphorā sumens
 hauriebat aquā: iamq; vnus loco duo mihi ministri esse coeperunt. Interea
 Pancrates superuenit: ac re intellecta illas quidē in ligna rursus, quēadmo-
 dū ante carmen erāt, mutauit. At ipse me clanculū relicto, nescio quo clancu-
 lū se subducens abiit. At possis istud etiā nūc inquit Dinomachus homi-
 nem ex pistillo facere? Per louem inquit ille dimidia ex parte scio: nā in prio-
 rem formā nūq; a me restitui potest: postq̃ semel aquarius esse coeperit. Sed
 deferēda nobis dom⁹ esset aquæ iā impleta. Non desistitis inquā ego huius-
 modi mōstrosa narrare viri senes! Alioqui horū saltē adolescētium gratia
 incredibiles istas ac terribiles fabulas aliud in tēpus omittite: ne clāculum
 terroribus ac pdigiosis fabulamētis impleantur. Parcere ergo eis oportet:
 ne talia cōsuecant audire: quæ eos per totā vitā comitata perturbabūt: atq;
 ad oēm strepitū meticulosos reddēt: posteaq; eos omnigena supstitiōe imple-
 uerint. Recte admonuisti me inquit Eucrates: quū superstitionē dixisti. Nā
 quid tibi Tychiade de rebus huiusmodi videt: de oraculis loquor ac vaticini

Philopseudes. Fo. CXXVI.

niis: & quæcūq; quidā numine afflati proclamāt: quæve ex adytis audiunt! aut quæ virgo numeris eloquēs futura prædicīt! an videlicet nec talia credis! At ego q̄ anulū quēdā sacrum habeo, Pythi Apollinis imaginē exprimēte sigillo: q̄q; hic Apollo mecū loquitur: nō dico: ne tibi videar ad gloriam meā res incredibiles narrare. Cæterū quæ apud Amphilochū audiui in Mallo heroe mecū diu differēte: deūq; meis de rebus cōsulente: tū quæ ipse vidī: volo vobis narrare. Deinde ex ordine & quæ vidī in Pergamo: & quæ audiui in Pataris. Itaq; quū ex ægypto redirem domū, audiremq; illud in Mallo vaticiniū apertissimū simul ac verissimū esse: tamen sic oracula dare: vt ad rem respōdeat his quæcūq; propheta quispiā in schedulam inscripta traderit: recte me facturū putauī: si dū præternauigarem, experīrer oraculū: deūq; de futuris quidpiam consulerē. Hęc adhuc Eucrate dicēte, quū viderem q̄ longe res esset p̄cessura: q̄q; non breuē incepisset de oraculo tragediam: ratus nō expedire, vt solus cōtradicerē oībus: relinquens eū ex ægypto adhuc in Mallū nauigātem. Nam & intelligebā molestā illis esse præsentiam meā: vtpote qui dissentirem refellerēq; eorū mēdaciā. Atqui ego ab eo inquā: quæsiturus Leonticū: nam opus habeo cū eo congregari. At vos quandoquidē parum sufficere vobis res humanas putatis: ipsos etiā deos deniq; in fabularū vobis partē vocate. Atq; hæc simul ac dixi discessi. Illi vero a lacres iā libertatē nacti, vt est verisimile, mutuo sese epulis accipiebāt: ac mēdaciis ingurgitabāt. Talibus o Philocles apud Eucratem auditis, venio per louem inflato ventre: non aliter q̄ hi qui multo poti sunt: opus habēs vomitu. Tū libenter alicūde magno emerim pharmaci aliquod: quod mihi obliuionem induceret eorum quæ audiui; ne me nōnihil earum rerū lædat inhaerens memoria. Nempe monstra: dæmones: atq; Hecates mihi vidēre videor. PHL. Quin mihi quoq; o Tychiade tale quiddā hāc sermo tu⁹ attulit. Aiunt etenim non solum in rabiem verti atq; aquā formidare: quoscūq; rabidi canes mordeant: verū etiā si quem mordicus homo morsus momorderit, illum morsum quoq; nō minus canino valiturū: atq; eum etiā eodem modo formidaturū. Quin tu ergo videris: quum sis ipse apud Eucratem a multis mendaciis morsus: mihi quoq; morsum illum communicasse: adeo mihi mentem dæmonibus impleuisti. TYCHL. At bono animo simus. amice: quum magnū aduersus huiusmodi res remediū habeamus, veritatem: rectāq; omnibus in rebus rationē: quo si vtamur, nullis huiusmodi vanis stultisq; mendaciis turbabimur.

Luciani Philopseudus seu increduli finis.

Luciani declamatio.

EIVSDEM LVCIANI DECLAMATIO PRO TYRANNICIDA
EODEM MORO INTERPRETE.

ARGVMENTVM DECLAMATIONIS.



Ascendit quidam in arcem: vt Tyrannum occideret. at ip-
sum quidem non inuenit: filium autem eius cum peremis-
set, gladium reliquit in corpore. Tyrannus ingressus, ac
filium iam conspiciens mortuum, eodem gladio se tras-
fixit. is qui ascenderat, ac Tyranni filium interemerat, tan-
q̃ Tyrannicida pręmium petit.

DECLAMATIO.



Vum duos Tyrannos iudices vno die pereme-
rim: alterum quidem iam etate defectum, alterum ve-
ro florentem, eoque ad scelus successionem idoneum:
adsum tamen vnicum ob vtriusque pręmium petitu-
rus: idque quum solus omnium qui vnquam fuisse Tyranni-
cida: sceleratos duos vno ictu sustulerim atque ma-
ctauerim, filium quidem gladio, patrem vero nimio il-
lo quo in filium ferebatur affectu. Tyrannus igitur
ob ea quę gessit, satis nobis supplicii dedit: quip-
pe qui & viuens filium spectauit occisum: & tandē
(quod maxime pręter omnem spem fuit) ipse sui

coactus est Tyrannicida fieri. Filius igitur a me peremptus est. inseruiuit autem mihi, etiam mortuus, ad aliam mortem: nam quod viuens iniurias vna cum patre fecit, mor-
tuus patrem vt potuit interfecit. Qui Tyrannidem ergo sustuli ego sum, ensisque
qui peregit omnia meus est: ordinem tantum immutavi cędium ac perimendi scelera-
tos nouam modum: illum quod fortior erat & quod vlcisci poterat, amolitus ipse: senem
vero soli reliquens gladio. Ego igitur ob ista etiam amplius aliquid a vobis expe-
ctabam sperabamque me premia pro peremptorum numero suscepturum: vt quod vos non
presentibus tantum malis eripuerim: sed futurorum quoque metu liberauerim, ac cer-
tam vobis libertatem prestitierim: nullo herede scelerum relicto. At iterum tot re-
bus a me preclare editis in periculum venio: ne a vobis nullo premio donatus
abeam: solusque mercede frauder: quam leges a me seruare statuerunt. Hic itaque
meus aduersarius, nullo reipublicę studio istud agere videtur: sed eorum cęde
comotus: vt in eum quod mortis eis causa fuit vlciscatur. Sed vos iudices auscultate
paulisper: dum Tyrannidis mala (quę ipsi probe sciatis) expono. Nam & hoc pa-

120 Tyrannicida. Jo. CXXVII.

non melius beneficii mei magnitudinē cognoueritis: & magis idē gaudebi-
 is: reputantes quibus estis malis liberati. Neq; enim, quēadmodū aliis ple-
 risq; iam saepe accidit, ita nos quoq; simplicē Tyrannidē & vnicam seruitu-
 tem sustinuimus: neq; vnius domini libidinē ptulimus: sed soli omnī quos
 vnq; similis preffit infelicitas, duos vnius loco tyrannos habuimus: & in du-
 plices miseri iniurias distracti sumus. At moderatior admodū senex erat:
 & in ira mitior: & ad supplicia segnior: & ad libidines tardior: vtpote aeta-
 te iam impetus eius vehemētiam cohibēte: & voluptatum appetitiones re-
 frenante. Et ad causas quidem facinorum inuitus a filio dicebatur impelli:
 quum ipse nō admodum tyrannicus esset: nisi q; illi parebat, nam in filium
 (vt iam ostēdit) propensus supra modum fuit. Omnia illi filius erat: illi ob-
 tēperabat: & iniuste fecit, quicquid ille iubebat: & puniebat, quos ille vole-
 bat: in omnibus illi morem gerebat: ac deniq; sub illius tyrannide viuebat
 & vlroneus filii cupiditatum satelles erat. At iuuenis vero honore atri-
 bus gratia patri cessit: & solo imperii nomine abstinuit: ceterum re ipsa tyran-
 nidis caput ipse fuit. Firmitas quoq; ac tutamētum principatus ab illo pen-
 debat, quoniā & quod ex iniuriis prouenit solus ipse fruebatur. Ille erat qui
 satellites ducebat: qui custodias regebat: qui subditos seriebat: qui insidia-
 tores terrebant. Ille erat qui ephebos rapuit: qui nuptias temeravit: cui vir-
 gines adductæ sunt: & si quæ cædes erant: si quæ exilia: pecuniarum expila-
 tiones: tormenta: contumeliæ: hæc omnia iuuenis siebant audacia. Nam
 senex ipse obsequiebatur & comes in malis erat: & tantum filii scelera com-
 probabat. Et res quidem nobis intolerabilis facta est: nam quum animi li-
 bidines ab imperio sumunt licentiā: nullum iniuriarū finem faciunt. At
 illud tamen nos yrebat maxime: diuturnam immo aternam potius futurā
 hanc seruitutem sciebamus: & tradēdam per successionem esse rempublicā
 populūq; alii post alium domino ac scelerato hæreditatē cessurā. Aliis pro-
 pecto nō paruam spem hæc res facit: q; perpendere possunt ac secum dicere.
 At iam cohibebitur: at iā morietur: ac paulopost erimus liberi. De illis ve-
 ro nihil tale sperabatur. Sed iam nunc paratum imperii cernebamus here-
 lem. Quāobrem nec suscipere negotiū audebat fortium quisq;: qui tamen
 adē mecum cupiebant. Sed desperabatur omnino libertas: & inexpugnabi-
 lis videbatur tyrannis: cū necesse esset tā multos aggredi. At me nihil ista
 leterruerunt. Neq; perpensa negotiū difficultate detractauī. Neq; periculū
 xpauī. Solus quidem solus, aduersus tam fortem ac multiplicem tyranni-
 lem: immo vero non solus, sed cū gladio auxiliari conscendi: fortem etiam
 tyrannicidā: mortē præ oculis habens: sed propriam tamen cædem cōmu-

Consorte

Luciani Declamatio

ni libertate cōpensans. Cum in primā ergo custodiā incidissem: ac satellites
haud facile amouissem: obuium quēq; perimēs: & quicquid obfisteret conficiens: in ipsum negotiū caput ferebar: in ipsum vnicū tyrannidis robur: in ipsam nostrarum calamitatū materiam: & in summa arcis custodiā sistens, quum illū conspexissem sese generose defendentē, atq; resistentē: vulneribus multis tamen interfeci, ac iā quidē sublata tyrannis erat: facinus cōfectum erat: atq; exinde protin⁹ omnes liberi. Senex relictus est ille: solus: inermis: custodibus exutus: magno illo satellite suo adēpto, nec ampli⁹ vlla generosa manu dignus. Ibi ego mecū iudices talia cogitabā. Totū negotiū meum bene se habet. Oīa peracta sunt: oīa strenue perfecta sunt. Quoniam ergo iste qui superest plectetur modo? Me siquidē ac dextera mea indignus est: prae-cipue vero facinore tam splēdido ac iuuenili & generoso cōfecto. Cuius gloriā addita hac tam inerte caede minuerē. Dignū autem querere carnificē quēpiam oportet: verū post grūnā tū, ne & hāc lucrifaciat, videat: puniatur: appositū tātum ensē habeat: huic ego reliqua cōmitto. Hāc vbi stetit: illinc amolior. Ille vero sicuti ego ante diuinauerā fecit: ac tyrannū interfecit: fabulaq; mea supremū actum addidit. Adsum ergo popularem vobis gubernationē afferens: & omnibus securitatem denunciāns: ac libertatē feliciter annuncians. Nunc igitur factis meis fruimini. Sceleratis enim (vti videtis) arx vacat: imperat autem nemo: sed & honores tribuere licet: & iudicare: & ex legibus contradicere, atq; hęc vobis ex me atq; hoc facinore meo profecta sunt: atq; ex illa vna caede: postq; pater haud amplius viuere potuit. Dignum igitur ob ista censeo debitum a vobis mihi prāmium dari: non q; studiosus lucri sim: aut qui parua magnipēdam: neq; q; ob mercedem de patria bene mereri in animum induxerim: sed q; mea officia cupiam vestro prāmio esse comprobata: ne despectus sit neue inglorius fiat meus conatus: tanq; a vobis mancus & prāmio iudicetur indignus. At iste cōtradicit: & me praeterquam aī facere: qui honorari vclim ac prāmii referre. Non enim esse me tyrannicidam neq; factum a me quicq; secūdum legem esse: sed facto meo quiddam ad prāmium petendum deesse. Rogo igitur eum: quid reliquum a me desideras? non volui? non ascēdi? non peremi? non liberaui? non imperat quisq;? non iubet quisq;? non dominus minatur quisq;? non me malefactorum effugit quisq;? non dixeris. Sed omnia pacis plenā: & leges omnes redditae: & manifesta libertas: & popularis gubernatio firma: & coniugia inuiolata: & pueri extra periculum: & virgines tuta: & festas agens ferias ob communem felicitatem ciuitas. Quis est igitur horum omnium causa? quis illa sustulit? ista praebuit? Etenim si me quisq; est

destruitur

v

Pro Tyrānicida. Fo. CXXVIII.

hoc honore dignior, illi hac mercede cedo: ac pramio istoc abstineo. Si vero solus ego cuncta peregi: audens: periclitans: adoriens ^{infrumens} puniens alterum in altero: vlciscens: quid mea calumniar is officia: quid ingratum erga me populum facis? At ipsum non occidisti tyrannum: lex autem tyrannicidæ pramium statuit. Interest ergo quicquid, dic mihi, an ipsum perimas: an mortis ei causam præbeas? Ego certe nihil puto, nempe hoc solum legis lator spectauit: libertatem & popularem statum: ac sceleratorum amolitionem, istud honorauit: istud gratia dignum censuit: quod factum a me non esse non queas dicere. Si enim illum occidi: quo occiso iste non potuit viuere: ipse nimium mactauit. Cedes mea manus illius erat. Ne nimium ergo curiose de mortis modo disputes: neque examines quomodo interiit. Sed an amplius non sit, an per me est: quod amplius ille non est. Quandoquidem hoc quoque mihi videris excussurus & sycphantam in bene merentes acturus: si quis non ense: sed lapide lignove aut alio quopiam modo peremisset. Quid vero si tyrannum fame obsessum ad mortis necessitatem adegissem: etiam ne tum requireres meamet manu peractam cædem? alioqui deesse adhuc aliquid mihi ad legem implendam diceres: atque id grauiore supplicio interfecto maleficio. Vnum solum examina: istud interroga: in hoc curiosus inquit: quis facinorosum superest: quis iniuriæ metus imminet: quæ vestigia calamitatis? si vero purgata sunt ac pacata omnia: sycphanta est, modum rerum calumniantem, velle pramio ipsis factis debito fraudare. Ego siquidem hoc quoque in legibus declaratum memini (nisi forsan ob longam seruitutem sum quæ in illis dicitur oblitus) causas mortis duas esse: siue quis ipse occiderit: seu si quis ipse quidem non occiderit: neque manu rem gesserit: coegit tamen atque occasionem necis dedit, æqualiter hunc etiam lex plectendum censet, atque admodum quidem iuste: nam præbitam interitus causam nihilo iudicauit ipso facto minorem: ac reliqua iam de modo necis questio supertracua est. Illum ergo qui sic occiderit: puniendum tanquam homicidam æquum censeas: absoluique nullo pacto velis: qui vero eodem quo ille modo, ciuitati benefecerit, indignum bene meritis pramio duces? Neque enim istud possis dicere me videlicet id fecisse tantum: bonum autem exitum quendam temere non: me id destinante consecutum. Quid ergo pertinuisssem amplius: eo qui fortior erat interempto? Quid in vulnere gladium reliquisssem: nisi id ipsum omnino quod erat futurum, prædiuinasssem? Nisi hoc forrasse dixeris: quod qui peremptus est tyrannus non erat: neque hoc nomen obrinebat: neque multa vos ob id libenter si necaretur pramia dedissetis, sed hoc nunquam dices. Ergo interempto

Luciani.

tyrāno illi qui necis causam prēbuit, non reddes prēmium! o curiositatem quomodo necatus est curas: cū libertate fruaris! Atqui lex (vt dicis) ipsum rerū caput examinat: media autē omnia valere sinit: neq; vltra curiosius inquirat. Quid enī, qui i exilium tyrannū cōpulisset, nō honorē iam tyrannici de tulisset! Imo ac valde qdem iuste. Nam & ille libertatē pro seruitute prēstitit. At qd a me factū est nō exilium, nec redintegrādē rebellionis metus, sed omnino pfecta sublatio est: & generis illius vniuersi interniciō ac totius mali radicitus excisio. Ac nunc per deos omnia mihi ab initio in finem vsq; (si videtur) excutite: an p̄termissum quicq; ad implendam legem fuerit: & an quicq; mihi defuit: qd adesse tyrannicidā debuit. Ante omnia igitur animum adesse generosum decet, atq; reipub. studiosum: paratumq; pericula pro communi commodo subire, ac propria morte multorum salutem redimere. Ergo ad id mihi quicq; defuit. An animo fractus sum! An pericula p̄spiciens per quā mihi vadendum erat detractaui! Non id dixeris. Mane ergo in hoc solo: ac me finge ex eo solo q; volui: atq; isto consilio fui: etiam si nihil inde boni prouenisset: tamen ob mentem ipsam assurgentem prēmium tanq̄ bene merentem petere: quum tamen ego non potuerim: sed alius me secutus tyrannum occiderit: absolum (dic mihi) aut absurdum esset: tribuere: maximeq; si dicerem. Oviri: volui: cupiui: aggressus sum: atq; animi mei signa dedi. Solus honore dignus sum. quid tum! Nunc vero nō id dico: sed & ascendi: & periclitatus sum: atq; innumerabilia priusq; adolescentem peremeram feci. neq; enī rem vsq; adeo facilem esse suspicemini: custodiam superare: ac satellites opprimere: vnumq; tot viros auertere. Sed ferme maximum in tyrannicidio atq; ipsum rei caput istud est. Nam ipse quidem tyrannus / non magnum opus est neq; magno negotio conficiendū: neq; expugnatu difficile: sed ea potius quā muniunt ac tuentur tyrannidem: quē qui vicerit: is omnia peregerit. nam reliquum quidem parum est. Siquidem istud ad tyrannum vsq; penetrare: nequaquā licuisset mihi: nisi custodum qui eos cingunt ac satellitum omnium victori, ac nisi eos omnes prius deuicissem. Nihil amplius adiicio. Sed iis rursus immoror. Custodias superavi: satellites inquam: tyrannum incustoditum: inermē: nudum reddidi. ob hāc ne honore tibi dignus videor! An adhuc a me cādem postulas! Atqui si cādem etiam quæris: nec istud quidem deest. Neq; enī incruentus sum: sed perpetravi magnam ac nobilem necem iuuenis florentis atq; omnibus metuendū: per quem etiam ille tutus ab insidiis erat: quo solo confidebat: qui multorū loco satellitū suffecit. Quid tum ergo, num prēmio dignus sum! num tantarum rerum honore fraudabor! Quid enim si, satellitem vnum,

aut ab eo qui
rememoratum
stomachum
aliquand postulat

et postquam
esset.

Pro Tyrannicida. F. CXXIX.

si ministrū quēpiā tyranni pemissem! qđ si seruū honoratiorē! an nō magnū etiā hoc tibi videretur/ascendere/atq; in mediā arce/in mediis armis/aliquem ex amicis tyranni cōficere! Nunc autē etiā illū qui peremptus est cōsydera: filius erat tyranni: imo tyrannus grauior: ac dominus inclemētiōr: ac tortor crudelior: extortor violentior. Tū, quod maximū fuit, hēres omniū atq; successor. Postremo q in longū poterat nostras calamitates extēdere. Vis ne hoc me solum fecisse: tyrannū autē ipm adhuc ereptū fuga viuere! Munus ob ista peto: quid dicitis! nō dabitis! Nō illum quoq; suspexitis! nō dominus! non grauis! non intolerandus erat! Nunc vero etiā caput ipm intelligite. Qđ em iste a me flagitat: id qđ optime fieri potuit, peregi: ac tyrannū alterius nece necaui: non vulgariter: neq; vno ictu: quod illi post tot scelera maxime fuit optandum. Sed dolore multo prius exagitans/et in oculis ostendens misere prostrata, quæ illi fuerant charissima, filiū qđ maxime/ tamen ætate florentem/ ac patri similem/ sanguine ac tabo plenū. Hæc sunt patrū vulnera: hī legitimorū tyrannicidarū gladii. Hæc tyrānis crudelibus digna mors. Hoc suppliciū sceleribus tantis debitū. Nam ilico mori: ilico nescire: nullum tale spectaculum cernere: nihil habet tyrannica poena dignū. Non em ignorabā (te appello) non inquā ignorabā: imo nec alius quisq; quantū ille erga filiū gerebat affectū: et q post illum viuere ne paululum quidē dignaretur. Atq; omnes fortasse patrēs sunt in filios eiusmodi. At hic certe aliquid supra ceteros habebat: idq; merito: qppe qui illum solum videbat ducē/seruatorēq; tyrannidis: solūq; pericula patrīs præoccupantem: ac firmitatē imperio præstantē. Vnde etiā qđ non ob amorē, at ob desperationē saltem, statim illum sciebam moriturū: quū cogitaret/ inutile sibi vitā futurā, securitate quam illi filius præbebat ablata. Omnibus igitur illum simul circūsepsi/ natura/ dolore/ desperatione/ terrore/ ac tpm etiā futurorū metu. His in illum cōmilitonibus vsus sum: et ad vltimū illud cōsiliū coegi. Interiit nobis orbis/ afflictus/ dolens/ lachrymans/ luctū lugens/ breuiem quidē: sed q patri sufficiat: et quod grauissimū est, ipse a seipso: quod mortis genus omniū est miserissimū: multoq; acerbius, q si inferatur ab alio. Vbi mihi gladius est: nū quis illū agnoscat alius! nū cuiusq; alterius telum est! Quis illū, in arcē duxit: ante tyrannū q vsus est! q illū tyrāno misit! O ens mecum cōmunicās: rerū a me bene gestarū successor: post tot discrimina, post tot mortes despiciamur/ et indigni præmio videmur. Si em ob istud solum hunc a vobis honorem peterem: si dicerem: O viri tyranno mortem cupienti, ac tum inermi forte deprehēso, meus iste subseruiuit gladius atq; opam suā ad cōsequēdam libertatē cōmodauit omnib?: honore ac p̄mio in

Luciani Declamatio.

dignū putassetis! dñm tā popularis rei nō retaliassetis! nō inter benefactorē
res inscripissetis! nō inter sacra gladiū ipm reposuissetis! non secundū deū
illum coluissetis! Nūc mecū cogitate: qualia tyrannū ipm ante mortē et se-
cisse/et dixisse sit verisimile: quū filiū pimerē/ac vulneribus multis in parte
corpiſ conspicua pfoderē: quo videlicet genitor vrerē/ atq; aspectu primo
stupeſceret: miserabiliter exclamauit atq; iclamauit p̄rem: nō vt auxiliator
esset/ aut cōmilito, qppe q iā senex erat atq; inualidus: sed domesticorū ma-
lorū spectator. Ego illinc digredior: toti⁹ quidē tragœdiæ auctor. Reliqui
vero histrioni cadauer/ et scānā/et ensem: ac cætera quæ fabulæ superant.
At ille quū adefſet/ac videret filiū quē habebat vnictū/vix respirantē/ lacerū
ac morte plentū: vulnera quoq; illa densa ac multa et letalia gerentē: sic ex-
clamauit. O nate, sublatus sumus: interempti sumus: tyranni cēsi sumus: vbi
iste interfector est! ad qd mihi p̄cit! cui me referuat malo p te iam fili præ-
mortuū: nisi me forte vtpote senē cōtemnit/ et lentē me perimere decreuit
ac mortē mihi pducatur: vt necem mihi faciat longiorē. Et simul ista dicens/
ensem quærebat: ipse autem erat inermis: vt q omnē in filio spem reposue-
rat. At ne is quidē defuit: iamdudū enim a me ante præparat⁹ erat: atq; ad
facinus futurū relictus. Ergo ex corpore euellens/et ex vulnere gladium ex-
imens, iamdudū me occidisti: pemisti: nunc vero mihi finem facito: O ensis
ingr: patri lugentī cōsolator veni: atq; infelicem senis manū adiua: iugula
tyrannū: perime: ac luctu solue. Vtinā in te prior incidissem: vtinā ordi-
nem cædis incepiſsem: cecidissem qdem: at vt tyrānus tantū: at vltorē spe-
rans: nūc vero vt orbus: nunc vero vt etiā carnificis egens. et hæc simul di-
cens, vulnus intulit tremulus: impotens: cupiēs quidē: inualidus tamen ad
facinoris ministeriū. Quot sunt ista supplicia! quot vulnera! quot mortes!
quot tyrannicidia! quot p̄mia! Et tandē vidistis omnes iacentem iuuenē:
opus neq; parū/neq; facile: senē vero illi circūfusum: cruorem vtriusq; in
hærentem: atq; illam libertatis et victorię parentem libitinā et nostri ensis
operam. Ensem vero ipm inter vtrūq; monstratum: declarantē q nō indi-
gnus domino sit: testantemq; q mihi sit fideliter obsequutus. Hoc si ergo fe-
cissem, obscurius fuisset: nūc vero redditur ipsa nouitate splendidius. Qui
tyrannidem ergo omnem sustuli, ego sum: opus autem in multos distribu-
tum est: quemadmodū in fabula. Atq; egi primas quidem partes ego: secū-
das v̄ro filius: tertias tyrannus ipse: ensis autem subseruiuit omnibus.

Finis Tyrannicidæ Thoma Moro interprete.

Ubo. Mo. declama. F. CXXX.

DECLAMATIO THOMAE MORI: QVA SVPERIORI DECLAMATIONI RESPONDET.



On putauerá iudices ei qui (id qđ egonũc facio) publicá causám suscepisset agendá, opus fore, vt cur id facere instituerit / rationẽ reddat, neq; enim vllũ fore periculũ ne id malitia potius aggressus, q̃ pietate videatur: quĩ hoc certissimũ pbeat magnẽ int egritatis argumẽtũ: qđ aliorũ omnĩũ cõmodis elegerit suo priuato labore cõsũlere. Qđ qđ oēs istiusmodi causarũ patronos merito posse existimẽ ab omni calũniẽ suspitione defendere: me tñ oĩm meritissime: qđ vt oĩbus prosim, non solũ hũc mihi laborẽ desumpsi: sed inimicitias etiã cũ eo viro cõtraxi: qđ se Tyrãnos quoq; iactat occidisse. Sed quoniã nihil tã recte cõceptum esse video, qđ nō improborũ vellicet ac deprauet iniquitãs: & quosdã iam nũc mustitãtes audio qđ istius oratiõẽ persuasi, hoc meũ officiũ in peiorẽ partẽ rapiũt: statui iudices vobis huius actiõis meq; causas exponere: ne qđ industriẽ meq; malignus interpret, eã dolori, odio, vel inuidiẽ cõnetur ascribere. Ac primũ, qđ est cur Tyrãni mortẽ dolere puter: nã id iste mihi nuper obiecit: pbatõnẽ vero nullã attulit dixisse tñ cõtẽtus: & credi sibi sine argumẽto, sine teste postulat. Imo (inqt) nisi doleres, nisi Tyranni mortẽ vlcisci cuperes, mecũ nō cõtẽderes. Ergo eo solo lugere me Tyranni mortẽ probas: qđ tibi ob eius necẽ pmiũ iniuste petẽri ego me iuste opposui. Vis videre qđ nihil dicis? Si te tyrãnũ occidisse probes, ego tecũ litigare nec si velim possem, nec si possem velim. Nũc vero qđ aliud cõtra te dicturus sum: qđ qđ illũ nō occidisti? Si tu interfecisses nihil q̃rerer: imo laudãrẽ: admirãrẽ, ac pmiũ primus decernerẽ: nũc vero ideo tibi contradico: ideo tibi honorem denego: ideo aduersor: ideo queror: quia Tyrannũ non occidisti. Num igitur occisum protinus dolere videor? Ostendisse potius iudices debuit me Tyrãno fuisse vel sanguine coniunctũ, vel affinitate propinquũ, vel beneficiis deuinctũ, vel scelerũ cõmunionẽ scõderatũ. At istorum quicq; ne fingere quidem potuit. Ergo si neq; cognatus illi, neq; affinis fui: si mea opera nũq; in cuiusq; iniuriã vltus est: si me ab illo beneficiũ nihil in me collatũ est: si me acerba seruitute cum ceteris simul oppressit: si me illius interitus libertatĩ vobiscũ vna restituit: quid causã est vt illius mortẽ meq; salutis ac libertatis auspiciũ doleam? At odiũ certe tantũdem causã est. Nam quid egit: qđ odiũ in illũ prouocaret meĩ? Primo Tyranni filiũ interfecit. Postea vero Tyrãno sibi manus inferẽte iste pmiũ tanq; Tyrannicida petiit. Quorũ alterũ puta qđ iuuenẽ peremit: qđ id ipsum parũ cõsulte, pa-

Lucianice respondens

211
rūq; ex cōmuni cōmodo fecerat: nisi dii nobis fuissent propitii: fecit ille tamē animo (quātū ego certe suspīcor) non male. Alterū vero: nēpe q; p̄mīū postulat: quū nō meruerit: vt nūc sunt hominū ingenia, nō miror: & ignosco certe: modo possit auferre. Neutrū istorū odiū in illū meū concitat. Extra hāc nihil vnq; fecit: qđ ad me vllō modo pertineat. Ergo tā iniquus sim vt hominē vix tandē satis aut de facie, aut fama notū qui me nec re offenderat, nec verbo lēserat, gratis odio persequer? Restat inuidiā diluēda suspītio: quā talis est, vt nullo malo carere velim libētius. Nā quī oīa vitia sint suapte natura pernitiōsa: nullū tamē est liuor e pestilentius: qđq; pectus cui semel infederit grauioribus tormentis exagitet. Nēpe alterius fortunā suū infortunū ducere, secūdis aliorū rebus astuare, alienis laudibus vri, aliena felicitate torqueri, an nō summa miseria, nō extrema demētia est! Itaq; si a quoq; alio vitio iudices absum, ab hoc certe lōgissime absum. Cui? vnq; fortunā impetii? Cuius res bene gestas eleuauī? Cuius laudibus vnq; detraxī? Cuius famam labe respersī? Certe ab huius vitii suspīcione si me mediocris ista fortuna mea non asserit, quā nō tā inops est vt aliorū opibus ac p̄mīs inuideam: si me anteacta vita nō vindicat: quā non vsq; adeo est rerū bene gestarū indigā: vt aliena debeat laude tabescere. At ipsa me hercle causa praeus absoluit: quā talis est, vt potius omniū veniā / q̄ cuiusq; mereatur inuidiam. Quāto iudices: qđ tandē odiī signū, qđ inuidiā documētum, prae me fero? Non prouoco, non irascor, non accuso: vrbē tantū in ius vocatam ab illo defendo. Sed cur sedentibus ergo ceteris ac tacentibus vnīuersis, atq; in his multis & clarissimis viris, & auctoritate praeferatibus / & multo ad dicendum instructioribus, ego potissimū surgo & petenti prēmīa cōtradico? Illi ipsi profecto quin mecum sentiant nō dubito: & quin ex his pleriq; sint: qui hoc ipsum officium nisi ego iam suscepissem libenter fuerint obituri. Neq; tamē ideo culpandus sum, q; me pro patria primus obtulerim. Quicquid est, alieni silentii causas non debeo. Me certe ad dicendum cum reipū, causa, tum deorum immortalium respectus incitabat. Nempe quū viderē satis tenuēs ararii nostri prouētus: & p̄sentē pecuniā nimis exiguā: tum instare multas necessariū sumptus occasiones: non ferebā vti ciuitas hoc in super non necessario sumptu mulctaretur. Tyrannicidii prēmīū quātum sit non ignoratis, ac merito quidē. Qđ enim pretium satis grande sit: quo agri / focī / fortunae / liberi / coniuges / salus / ac libertas omniū, postremo ipsae deorum arae, atq; tēpla redimūtur! Qđ quo maius atq; vrbī onerosius est: eo magis a nobis prospiciendū est, ne temere collocetur. Satis iudices satis impendia ac sumptus imminet: satis effundēdum est: vt ararium nostrum

Tbo. Ro. delama. Fo. CXXXI.

ram profunde, non iste etiā cui nihil debemus, exhauriat. Præterea quum hoc tyrannicidium sola deorū clemētia prouenerit: quī toties in clamatī calamitatum tandē nostrarū miseri / crudelissimi nos iugo tyranni soluere, ac libertati reddere voluerunt: non ferēdū putauī: ut ciuitas honorē gratiāq; diis merentibus ablatam hominī non merēti tribueret. Totum autē hoc negotiū fortunæ deorūq; benignitati deberi: huic nihil gratiæ: apertissimis argumētis docebo: qđ dū facio, quēso iudices diligēter attendite. Tria sunt quorum iste quodlibet sufficere sibi ad hunc honorē consequēdum putat: vel q; tyranni peremit filium, vel q; tyrannū tentauit occidere, vel q; pater filij nece commotus ense quē iste reliquerat mortē sibi consciuit. Ergo illius adolescentis cædes tyrannicidium videtur! Quid nī? nempe & ille (inquit) tyrannus erat. Quis id credat iudices: urbē vnam duobus suffecisse tyrannis! duos tyrannos inuicem concordēs eadem incoluisse moenia! vni us urbis ambitu potuisse contineri, quorum alterutri vix vel orbis vniuersus suffecerit! Quisquis id credēdum duxerit: is mihi parum videtur tyrannicam considerare naturam. Nam legitimæ quoq; potestates, ac nō solum legibus gubernantes, sed etiā legibus obtēperantes, & tyrannide tāto intervallo mitiores, ambitione tamen ita vincuntur ut nec vel intīmōrum amicorum vitæ parcant, potiusq; eos habeant imperii sui consortes. Quis tyrannū credat natura ferum ac violētum, cum imperii sui ciuis ardore hominī leges protriuērit, deorum contēpserit, vitam neglexerit, socium quēq; admittere! Quin brutorum quoq; plerūq; formæ quæ (qđ tyrannorum proprium est) rapto viuet, quibus solius pabuli cura impressit aliqua tyrannicæ naturæ vestigia, in proprios foetus scuiunt: potiusq; socios illos venationis accipiant. Et hominē tyrannū putamus: quē fastus inflat, ambitio stimulat, cupiditas vrget, gloria sollicitat, suam cum quēq; posse cōmunicare tyrannidē! At iste non solum duos tyrannos facit: verū etiā adolescentē plusq; tyrannū vult videri. Nam ciuibus atroces (inquit) iniurias fecit: cæde / rapina / stupro / omnibus deniq; scelerū formis insignis. Nomine quidē abstinuit: caterū re ipsa tyrannidis caput erat: ac parēte plus potuit: eū ut volebat rexit. At longe contra se res habet iudices. Nimirum impotēs semper ac formidolosa res tyrannis est. Neq; filius profecto patrem tulisset, si posset: neq; filio tantum permisisset pater, ut posset. Nemo tyrannis est hærede suspectior: qui eo maiorē parenti metum incutit quo magis ferocem eius indolem ac tyrannicos mores expresserit. Continebat ergo filij sui cupiditates, atq; adolescenti strīgebat potiusq; laxabat habenas: ne viribus nimis inuālescens iuuenis, imperii auidus, atq; opibus insolens, nec sibi iam

Lucianicę respondens

imperās: tandē ne parētī quidē pceret: quin iā Saturno superi Iouē pferret. Nā si iniurias irerdtū fecit: qd aliud q̄ se parētī satellitē p̄buit? ex qbus quous quisq̄ est: q nō grassetur, nuptias violet, domos cōpilet, phana dispoliet, obuios cēdat, atq̄ optimū quēq̄ trucidet? Sed qm vnus est cuius potētia atq̄ vmbra frētī/tā scelerata grassant audacia, p̄enas alioquī facinorū suorū, vel illi, vel publicis legibus daturi, ipsi qdē latrones/ homicidæ/ fures/ adulteri. Solus aut vnus ille scelerū princeps, sub cuius noīe oēs ip̄une delictescūt, tyrānus est. At ille adolescēs si quādo patrabat aliqd atrocius: patrē semp sic impasse dicebat: neq̄ ego gn̄ imparit, dubito. Nā filius q̄q̄ ea indole fuit: vt parentē aliquādo videret (si ad tantā puēisset aetate) flagitiis ac sceleribus æquaturus: tñ in hac adolescētia p̄ illius crudelit̄e ac sauitia qbus iā a puero semp assuetus insenuerat, rudis adhuc miles, ac vix tyro fuit neq̄ fere magnū qcq̄ nisi a patre iussus atq̄ edoctus agebat. Sed siue nō nisi iussus illa faciebat: siue ipse etiā iniussus audebat: tñ quū tāq̄ iussus egerit, quū neq̄ Tyrānī nomē ysurparit: neq̄ se p̄ tyrāno gesserit: sed patri se parere significarit & ausorū suorū causas in illū retulerit: quū aliū se potentiorē eē cōfessus sit, cuius virib⁹ fideret: a quo oīs eius pēderet ipunitas: fure si velis aut sacrilegū, vel si qd aliud nomē mauis, appelles: at is p̄fecto nō est, in quo fieri tyrānicidiū pōt. Qz si illū oīa solū potuisse, ac re ipsa tyrānū fuisse cōtēdas & (qd paulo ante iactabas) ilico eius morte liberā fuisse rēpublicā: singamus obsecro adhuc parentē viuere: sed nō fugatum tñ: qd nescio cur ipse finxisti: quippe quē nec ipse fugaueras, neq̄ cur ei fugiendū esset effeceras. Filio em̄ tantū p̄ infidias adēpto, reliqs viribus integris, non videq̄ cur patri magis despandū, aut fugiendū fuerit, q̄ si aut filius ei natus nō fuisset, aut peste correptus obiisset. Patrē ergo singam⁹ (vt dixi) viuere: ac filio qdē vnico orbatū: sed satellitum tñ caterua cinctū: cēdē filii lachrymantē: sed interfectori minantē: atq̄ oīa suppliciorū genera destinantē: in fortū vultu tristi qdē, sed tñ truci pcurrere: & plato quē tu reliquisti gladio ingētia polliceri p̄mia: si q̄s eius ensis dñm pdiderit: hic tū foro iā ab illo atq̄ eius satellitibus occupato, & in caput tuū q̄stione iā haberi cōcepta, in publicū fortis tyrānicida pcurrere: & in mediōs globos irruēs tyrānū te occidisse pclamare: libertatē oībus denūtia: ac tyrānicidii p̄miū postulare. Quid fugis? Quid latebras q̄ris? Quid tyrannicida metuis? An nō libera est res publica? An nō Tyrānus occisus est? Neq̄ ergo is quē peremisti tyrannus erat. Sed quidā potius tyrānī satelles: neq̄ eius morte ciuitas libertatī restituta est: qd solū paulo ante dicebas huius legis spectasse latorē. At heredē (inquit) occidi. Quid mihi heredes nominat? Quid in tyrānide leges me

Tbo. Ro. declama. Fo. CXXXII.

morat! Legū ista nomina sunt. Iuris est ista successio. An pyrata filiū si de
mortui patris locū īpleuerit, heredē quisq̄ dixerit? Intestatus semp tyrān⁹
moritur: qppe legibus ab illo captiuis: q̄ solē ratū facere testamētū possunt.
Proinde q̄ defuncti locū tyrāni subit: hāres nō est sed nouus tyrānus. Non
em̄ succedit, sed inuadit. At illi nūc paruiſſemus. Istud q̄ cōstat: Ego contra
tyrāno mortuo populū ilico liberū eē dico. Alioqui frustra lex tyrānicidē p̄
miū statuit: si alterius morte in alterius potestātē recidim⁹. Sed lōge secus
iudices: defuncto em̄ quolibet casu tyrāno populus iā tū liber dū amici lu-
ctu occupant, dū stupēt ei⁹ morte satellites, ilico sese in libertatē afferuiſſet:
neq; plus filius aduersus populi vires tū valuisset: q̄ nunc potest q̄q̄, vel ex
amicis tyrāni potētissim⁹, aut genere q̄q̄s ei fuit post filiū pxim⁹: ad quē, si
successionis nomē atq; hāreditaris audiendū est: tā nūc tyrānis p̄tinet, q̄ ad
filiū p̄tenuisset. Qui satellitē igit, qui amicū, q̄ cognatū, q̄ filiū tyranni per-
emerit: frustra tyrānicidiū iactauerit. Tyrānus ipse solus est cui⁹ necē tāto
p̄mio respublica mercaſ. Sed volui (ingt) pertetaui: periclitatus sum, qd̄
negari ne possit, filio tyrāni perēpto, spe future tyrannidis extincta, p̄clarū
animi mei documētū reliq, vel hoc solū sufficere mihi ad hūc honorē puto.
Hic vide obsecro q̄ nihil malūole, q̄ simpliciter agā tecū oīa: q̄ ex te tua to-
tū hoc negotiū minime suspitiosus inter p̄ter. Nā si aliū hāc āgeret cām,
nec tā ex inimicis tuis: sed ex acrioribus istis actorib⁹ q̄spīā, q̄ locos oēs ex-
curiūt, & suspicionibus vrgēt, ac moleste nimīū p̄mūt: sic Hercules hunc
tractaret locū: vt te nec id tētaſſe vnq̄ nec destinasse cōtēderet. Q; si tu vo-
ciferareris mirari te quēq̄ tā insigni esse impudentia, vt talia dicere occiso
in ipso cōnatu tyrāni filio audeat: hic ille p̄tinus quasi fieri nō potuerit (in-
quier) vt nō patriā liberaturus, qd̄ nō p̄stitisti, nō tyrānū occisurus, quem
nō attigisti: sed ipm̄ potius iuuenē quē trucidasti pempturus ascēderis, illa
tam tibi priuatim, aliquā vlturus ac retaliaturus iniuriā. Hic si instaret/vr-
geret/p̄meret: ac certas aliquas p̄bationes illius animi tui ac p̄positi flagi-
taret, vides (vt opinor) in quantas traheris angustias. Sed ego tecū hoc
pacto nō agā: qppe q̄ i rebus (cuiusmodi ista est) vehemēter obscuris/assue-
ui semp in meliorē p̄tē esse p̄cliuior. Permitto itaq; tibi vt ista fecisse aio in
rēpu. p̄p̄so videaris. Voluisti ergo ac tētaſti p̄sus auferre tyrānidē. Hoc
cine tibi videt isto p̄mio cōp̄elandū? Primū q̄ voluisti: q̄s nō videt q̄ fit ex-
guū! Nā hac rōne oēs tyrānicidiū p̄miū peteremus. Quis em̄ tā frigidus in
rēpu. aio fuerit vt tyrānū crudelissimū nō libēter auferre voluerit? Tērado
vero qd̄ aliud declarasti: q̄ q̄ eē tyrānicida voluisti! Q; te p̄terea periculis
exposuisti, an id p̄miū meruerit vllum, postea videbimus: q̄ autem istud

Lucianice respondens

non meruit: spero vobis iudices esse vel sola legis recitatione pspicui. Que quū premiū nisi tyrānicidē nō statuat: q̄ vero tyrannū nō ceciderit, esse tyrannicidā nō possit: quātūlibet q̄piā tentauerit: quātūcūq̄ sese piculis exposuerit: frustra tyrānicidii premiū, nisi casu tyrāno, petierit. Nā ei q̄ dū conat occidere/ in exiliū cōpulerit, p̄miū q̄dē: sed neq̄ tantū/ neq̄ tanq̄ tyrānicidē decernā. Etem si morbo quopiā laborās denūtiē: q̄cūq̄ me sanauerit ei recuperata valitudine tria me talēta daturū: veniat aliq̄s spe mercedis inductus: q̄ mei curā suscipiat: deīde medicamētis q̄busdā adhibitis, vbi frustra se conari senserit: artē suā morbo victā cōfessus, me iā deploratū relinquat: aliqua tñ molestiā pte leuatū: sanitatis illi mercedē, quia nō sanauit, nō debeor: rursus quia pfuit/ inanē pr̄sus a me dimittere haud aequū est. At si post mille pharmaca/ nihilo tamē melius habētē destituat, p̄mii nihil meretur: q̄ nihil iuuit: grā vero tātūdem fere: q̄ q̄ mederi tētauit/ sui grā, non mei fecit. Q̄ si insigniter medicæ artis ignarus/ rē tñ aggredi fuerit ausus atq̄ aliquātūp̄ misere venenis adfectū postea dimittat: quū iā nō modo nihil opis tulit: sed plurimū doloris addidit: etiā si sese gratis obtulerit: vtrū amore dignus est: q̄ me suo labore tā diu nulla pr̄mii spe tā officiose vexauit: an summo potius odio: q̄ temere sese meo piculo ei negotio/ cuius erat impitū/ immiscuit! Huic rei iudices haud multū mihi videt pr̄sens causa dissimilis. Lex em̄ tyrannicidā conducere vehemētē alicūde studet: eiq̄ pr̄miū certū, tyranno casu, pollicetur. Sed tyrannicidā quū dicit iudices hoīem quærit artificē: nō manu tantū fortem: sed pectore quoq̄ multo magis valentē: cōsilio potius q̄ viribus pr̄stantē: q̄ insidias tendere: laqueos abscondere: occasiones captare nouerit. Ergo hanc puinciā figs hmōi suscepit: q̄ tyrannū ip̄m arte ex insidiis adoriat: adorsum opprimat: oppressū interimat: nec re cœpta semel, nisi p̄fecta desistat: hic tyrānicidii pr̄miiū audacter postulet. Sin id quidē nō potuerit: q̄d asit pximū est et cōfine/ fecerit: tyrannū videlicet vel in exiliū abegerit: vel ad deditionē cōdonata vita coegerit: vel ad deponendā tyrannidē certa cōditiōne cōpulerit: hunc ego pr̄mio dignū neq̄ nullo quidē: neq̄ tamē tyrānicidæ iudico. At figs manu potens/ mētis inops/ illarū penitus ignarus artū/ q̄bus instructū esse tyrannicidā oportet: q̄ rem viribus egere tantū: ac non cōsilio putet: q̄ deniq̄ Aiaci multo sit, q̄ Vlyssi similior. Sed Aiaci tamē iā abiudicatis armis infanti/ armenta hoīm loco trucidanti. Si hmōi inquā quīpiā rem tantā cōficiendā sibi desumpserit: tñ nec insidias collocans, nec tps eligens, nec occasionem expectans, impetu quodā pruat: nec ab ip̄o tamen tyranno incipiat sed in satellites eius infiliat, dato interim illi sibi cauendi loco. Tum subdus

Tho. Mo. Decla. F. CXXXIII.

cto tyranno: re temere coepta: stulte gesta: per ignauia relicta: ac penitus in
fecta: sola sibi fuga abiecto etiam gladio/consulat. Postea vero vel defuncto/ vel
interfecto tyranno, in publicum prodeat: praemium tanquam tyrannicida postulet:
atque huiusmodi vratur oratione. Volui iudices: aulus sum: tetraui: periculi
tatus sum. Vtrum iudices illi tyrannicidii praemium decerneretis: quia Tyrannus
tentauit occidere: an malam potius gratiam haberetis: ac dignum etiam suppli
cio duceretis: quod sua temeritate non se solum frustra periculis obiecerat: sed
urbem etiam vniuersam in summum discrimen vna praecipitauerat: utpote qui
tyrannum stulte irritando fecerit et ciuibus infestior/et aduersus insidias
cautior. Videtis ergo iudices quemadmodum id quod iste vel solum satis
esse confidebat, usque adeo nihil adiuuat: ut etiam non nihil efficiat. Quam ob
rem si neque is, quem peremit, tyrannus fuit: nec satis tyranni filium occidisse
fuit: tetrasse vero temere/plus quam frustra fuit: reliquum est: ut vltimum illud Ty
ranni videlicet ipsius mortem/excutiamus: quam iste sibi nos debere disputat
Hoc totius negotii caput est: hoc si vobis iste persuaserit, causae nihil est quin
vicerit. Contraque: si ego hanc partem euicero: atque sacram hanc, quod aiunt,
anchoram illi praecidero, nonne ilico necesse est fluctuet ac naufragio pereat?
Iocirco iudices hic etiam atque etiam obsecro: ut quam maxime sitis attentis: dum
tyranni cadem doceo, ex qua tota ista pender controuersia, nihil ad istum
quicquam pertinere. Totum ergo hunc locum iudices sic ab isto tractatum esse me
ministis: ut qui vobis persuadere cuperet: uti crederetis eum iam tum quum
filium perimeret: parentem quod postea fecit/praescisse facturum. Sciebam, inquit,
satis esse filium occidere: sciebam patrem ilico sese post mortem filii pempturum.
Imo sciebas certe, quum sic hanc causam ageres, opus esse tibi ut illa praescisse vi
dereris. Alioqui frustra te praemium, tyrannicidii petiturum: si neque ipse tyrannus
peremisses: neque id saltem fecisses/vnde illi scires exitum imminere. Eam ob
rem iudices exitum eius facti tam certum videri voluit: ut vobis etiam audien
tibus dixerit: ob id ipsum sese a tyranno manu abstinuisse: eumque sibi ipsi pari
ter et istius gladio reliquisse: quem alioqui, ut ait, facile potuisset occidere:
fecissetque: nisi de exitu securus scilicet/tunc de industria percussisset: ut paulo
post miserius interiret. Hic igitur quid faciam? quo me potissimum vertam?
vnde argumenta conquiram: quibus hunc praemium non esse rerum futurarum praescium?
Quin illum praetentemur potius/ ac rationes aliquas exigamus: quibus ille nobis
fidem rei tam longe supra fidem faciat: vnde tam hanc mirabilem diuinan
di peritiā nactus sit: vtrum ne hominem quopiam docete didicerit: an numine poti
us inspirate coepit. Dic igitur nobis Tiresia: quoniam praemamento facies: uti costet
comprehensam esse tibi rerum futurarum scientiam! defossum alicubi thesaurum esse

Lucianice respondens

de: cogitationes nostras euolue: abstrusum aliquid atq; occultatū erue: qđ miremur omnes: nempe eiusdē artis esse puto, et quā præsētia latent edicere: et quā sunt futura prädicere. Aut si tu futuris duntaxat vales, aliqua nunc edissere aliquot, post hoc annis, aut, si liber, sæculis potius euentura: quā quā ex tuo præsripto ceciderint omnia, tū demū redito: et futura te præsclisse dicito. Interim pfecto egre, qđ tum suspicor, obtinebis: vt qđ te nesciēte fiebat/ id præsclisse credaris anteq̃ fieret. Q, si tum quā filium interimeres/ ignorabas patrē sese, qđ postea fecit, occisurū: quur tu nūc eius cædis pramiū postulas: quā, nisi velis impudēter esse mendax, fateare necesse est te ignorante atq; adeo ne cogitante quidē ppetratā esse! Sed ideo se fortasse putat huius etiā necis authorem: quoniā illa cædes quam fecit, istius quoq; tametsi præter spem, causa tamen aliquo modo fuit. Qua in re vos longe alia iudices opinor esse sententia. Neq; enim si tyrannum casu quisq; aut mente captus occidisset, ei tyranniciidii præmium decerneretis, qđ ita! Nempe qđ inscius vterq; atq; imprudens occidisset. qđ istius causa est aliāquāto, vt mihi videtur, inferior. Nam si alteruter illorū præmium peteret tametsi peteret qui peremisset ignarus: atq; ideo frustra peteret: peteret tamen qui peremisset: nunc vērō et isto nesciente, et nō ab ipso peremptus est. At nihil ego, inquit, neq; casu/ neq; imprudens feci: sed filium consulto trucidavi: atq; ita patri volens ac prudens mortis causam præbui: qui, ni ego filium occidissem, adhuc tyrannus viueret. Age accedā etiā propius. Si tu tyrannū aggressus vt perimeres: deinde victus ab eo, pfecto etiā gladio, fugeres: atq; is equo te psequutus, equo collapso, præceps in gladiū tuum tam opportune caderet: vt eodem trāsfigeretur: an nō hīc posses eadem omnia dicere: voluisse te videlicet/ ac volentem aggressum esse: volentem igit prudentemq; causas ei mortis attulisse: nam nisi tu illum fuisses adort⁹, ille nō fuisset occisus. Sed nonne vides: vt eadē opera/ vel magis fuga tua gloriari liceat: et ignauia tuā præmiū petere: nā nisi tu fugisses/ ille non cecidisset: nisi tu gladiū turpiter abiecisses/ nec transfixus ille fuisset. Postremo hac ratione ignauos etiā tyrannicidas esse liceat. Quemadmodū licet volens adortus esses vt interimeres, tamen postq̃ re infecta fugisses, qđ postea factum esset, tuū nō iudicaretur: licet id factū nō fuisset: nisi tu aliquid ante fecisses. Ita etiā si tyrannū pempturus ascendisti: filiūq; dum patrē quæris, occidisti: tamē cū pgere ac perficere quod incoeperas/ vel timore nō ausus sis/ vel negligētia nolueris/ vel casu nō potueris: sed re prorsus infecta redieris: quicqđ inde postea te in inscio atq; insperante puenerit: id a te pfectū esse ne dixeris. Siquidē quicqđ tuū dici potest, ibi desit: vbi tu destitisti. At nec istud for-

Tho. Mo. Decla. F. CXXXIII.

tassis ei quod ipse fecit simile esse cōcedet. Sed mihi hoc pacto rursus opponet. Is quē tu pponis non ea mente tyrannū aggressus est: vt se postea victo ac fugiente ille victor dū persequeretur occumberet. Ideoq; qđ nō proposuit: merito suum vocare non potest. At ego eo proposito peremi filium: vt pater sese dolore cōmorus occideret: atq; id facturum animo meo praecepi. videris iudices: vt nobis illa diuinatione sua rursus occurrat! Quaremus igitur ab eo quonā pacto p̄senserit: p̄sciuerit ne? an cōiecerit: si se p̄sciuisse respōdeat, neminē credo ei crediturū: sin cōieciſſe, interim nescisse se fateſ: sed opinatū esse tātū: hoc est dubitaſſe: incertū fuisse: postremo qđ aliud q̄ ignorasse! Sed videamus tamē qbus signis / q̄ p̄piciis argumētis / rem tam inopinabilē ita collegerit euēturā: vt qđ alius nemo sperare potuiſſet, id ille sibi tanq̄ certū atq; inopinabile pposuerit. Nouerā, inq̄t, q̄ misere deperibat filiū. Ita ne id tandē adeo te certū ac securū reddidit: vt nec ei? nō tāq; forte secuturā: sed necessario futurā destinaret? Scio iudices haud medioa cres illos affectus esse: quos erga liberos parentū pectoribus inſeuit natura neq; tamen aut tantos / aut cuiq; tā exploratos crediderim: vt pmittere sibi ac spondere audeat, id qđ iste se fecisse narrat, interempto filio patrē vltro nē ei comitē futurū. Nam quotuſq; ex his: quorū filii et vnici / et chariſſi mi quotidie vel morbo cadunt: vel dolo pereūt: vel bello occumbunt: vel casu intereunt: vsq; adeo moerore consternatur: vt sibi mortē sua sponte conſciſcat! Sed amorī, inq̄t, etiā desperatio nō minor occasio deſyderandē mortis accessit. Quāobrem obſecro: an tu quū filiū pimeres, reliquos vna ſatellites omnes occidiſti: non dices, opinor, ſtragē te tantā feciſſe. Ceteros igit adhuc retinebat: opū ſatis, viriū ſatis habebat. Quapropter vno adempto, quū tot adhuc eſſent incolumes: quorū omniū intererat maxime hūc incolumem eſſe: quur ei vsq; adeo desperandū fuit: vt non ab vrbe / sed ex orbe ſe ſtinandū fuit! An vsq; gentiū viuere quenq; hodie ſuſpicemur: qđ id feciſſet: quod tyrānus iſte fecit! Quid de aliis quarimus: quin te potius interrogaemus: quē veriſſe eſt de te cōiecturā hāc feciſſe: et tyrānū ex aīo tuo ſpectaſſe. Si tibi ergo fili? pimeret / atq; inſup imminere videret nōnulkū et fortunae fil et vitę piculū: nū poti? eligeres te comitē filio dare, q̄ mortē illi? vlcisci? An temet ipſe ne ab aliis occidereris occideres? Certe, vt p te quoq; rñdeam?, nō faceres. Quō ergo ī mētē tibi veſſe potuit: vt qđ nec aliū fecerūt: nec qđ feciſſet: nec tute factur? eēs: id tyrānū cogitares facturū! At plane, inq̄t, cogitabā: aliq; cur ibi gladiū meū reliquiſſe? Recte nimirū ignauie tuae nos admones. Nā cū hoc dicit iudices: nōne id vobis videt dicere: p̄ſenſi certe, aliq; cur inde fugiſſe: qđ em aliud eſt: aliq; cur gladiū ibi reliquiſſem, q̄ aliq;

Lucia nice respondens

cur inde abiecto gladio turpiter me in pedes dedissem! Nam qđ opus fuit gladiū Tyrāno relinquere! Ne deesset ei scilicet, quo periret! Ita ne qđ oīm gladios timet, ipse gladio caret! Qui qđqđ habet gladio peperit, gladio possidet, gladio tuet, ei gladius vnq̄ abfuerit! O nouū pdigiti iudices. Tyrān? sine gladio. Neq̄ illi gladi? defuit, nec iste gladiū ei reliquit, sed abiecit: nec futurū qđ euenit, vel leuissima cōiectura puidit. Sed postea q̄ in arcē temere (nescio qđo) perrepisset, atq̄ ibi adolescētē (vt est iuuēta semp incautior) solū, securū, ac nihil minus expectantē, de improviso adortus oppressisset: ac potuisset fortasse progressus vterius eadē opera Tyrānū sustulisse: ilico hominē timor inuasit, intuentē ne voce vel gemitu morietis audito iam tū proditus cōcurrētibus Tyrāni satellitibus, caperetur. Iam ante oculos eius obuersabātur vīcula / carcer / tormēta / ac mortes mille / mille supplicia: quorum imaginationē vana perterritus: iā strepitū omnē, omnē sonitū: ac postremo suā ipsius vībrā expauescēs: tam nūc repēte timidus, q̄ ante temerarius, ex arce se proripuit: nec secti gladiū saltē tollere ausus est: seu ne eēt fuga tardior, seu ne cū ense dephēsus insidiatus fuisse Tyrāno diceret. quo nūc perempto recurrit insolēs, & tāq̄ ipse occiderit Tyrānicidii pmissū postulat. Age ergo Tyrānū ipm non qđo an peremeris: hoc tantū qđo, an peremisse potueris! Si non potueris, ergo occasionē nō expectasti: locū idoneū non elegisti: tēpus opportunū non captasti: sed temere sine consilio, sine ratione, præceps icœpisti, qđ perficere nō valuisti. Nec illū ergo te iactes occidisse, quē te fateris nec potuisse. Sin potueris: magnē profecto vel inertia: vel ignauia: fuit: qđ non feceris. Imo (inquit) potui sed de industria super fedi. Satis iam fecerā: filiū occiderā: patrē dolori suo, & gladio meo reliqui: quo eū sese perempturū puidi. O inuerecūdum: si ista mentiris. O insānū: si non mētiris, si tā incredibilia finxisti, miramur impudentiā: si tam absurda cogitasti, miramur amētiam. Tu ne adeo eras insānus: vt quū vno ictu potueris, & vitā tuam, & reip. salutē in tuto collocare: malueris omnia dubiis fortunæ casibus exponere: & tibi futurū promittere: qđ sanus auderet nemo sperare! Qz si Tyrānus id voluisset qđ tute haud dubie fecisses: & qđ illū quoq̄ facturū longe verisimilius q̄ qđ fecit fuit: conclamasset satellites, coegisset sicarios, armas carnifices: ac plato filiū cadauere, & natura crudelis, & tā atroci spectaculo irritatus, iram ac furorē illū effudisset: primū in te, per quē filius occisus: deinde in vrbē vniuersam, propter quā occisus est: quā si cōtigissent (vt tua demētia propemodū cōrigerāt) neq̄ tu miser hodie viueres: qui hoc pmissū peteres: neq̄ nos rēp. vllā a qua peti posset habere. Sed dii imortales, iudices, vota precesq̄ nostras recordati sunt:

Ubo. Ro. declama. Fo. CXXXV.

diī seruitutis nostræ mala miserati sunt: diī nobis in summis atq; extremis periculis auxiliati sunt. Qui quū semp huic vrbi succurrere statuisent: id potissimū tempus elegerūt: quo maxime nobis beneficiū suum cōmendare possent. Nā tyrannus q̄q̄ semp erat molestus viuente filio: tamen eo nomine minus grauis incūbebat ciuibus: ne miseram penitus atq; exhaustā vrbe filio relinqueret. At eo trucidato ppter quod ante pepercerat, cui dubium esse potest, quin fundit? omnia direpturus fuerit! Postq̄ ergo Respub. isti? primū temeritate, deinde ignauia in extremū illud periculū corruisset: superi tempus iā venisse rati, quo ppetuā nobis insculperent fauoris sui memoriā: omnia mala quæ tam ppe ceruicibus nostris immincebant, subito in ipm tyrāni caput auerterūt: idq; tā celeriter: vt citius nos piculo liberatos esse, q̄ in piculo fuisse cognouerim? ne nos interim saltem potuisset discriminis tanti metus vrgerē. Quis tyrannū putasset iudices reperto filii sui cadauere in sese potius, q̄ in hanc vrbe gladiū fuisse versurū: nisi nostri studio superi in ppriā illū perniciē immisiss ei furis/agitassent! Itaq; iam nūc videre mihi videor micantes latronis oculos: obducta supcilia: cōtractam frontē: genas pallentes: dentes stridētes: labra tumentia. Deniq; qualē Pen-theū describūt poetæ: toto ore/toto vultu/suę pdentē mentis infaniā. Quū primū ingressus filiū repiret occisum, qd illum fecisse, qd clamasse suspicemur! qd aliud q̄ vt impiū atq; dementē spurcissimo rictu insana in superos euomuisse conuitia! O deorū iram: o numinū inuidiā. Video cœlites odiū vestri signa: video liuoris atrī vestigia. Nihil vobis viuūt iniqui? nihil ambiciosius: nihil inuidentiū. Soli impare: soli regnare vultis: nec satis ppria felicitate contenti/semper aliena tabescitis. Quur nō mecū in certamē descēditis! Quur ignauū infidiatorē filio summisistis! Ille q̄q̄ erat/cū tyrāno in certamē etiā ingredi non ausus est, hoc certe saltem gaudeo: q̄ nemo se poterit tyrānicidā dicere: nemo tyranniciidii præmiū petere. Nemo em̄ tyrānū occidet hodie: nisi tyrānus. Tyrānus ego hodie vel diis inuitis moriar. Hmōi ergo deliria quū blaterasset, in gladiū tandē amens ac furiosus incubuit. Tyrānus igit iudices istius gladiū, imo nec isti? quippe quē ante abiecerat/manu qdem suapte, sed sola deorū opera p̄fossus iacet. At nunc iste f. bi cuius ibi nullæ partes erant, primas vēdicat. Itaq; q me sycophantā vocas: vide obsecro/vter nostrū huic vitio propior est: ego ne: q tecū hodie p Repub. superisq; dimicans præmiū tamē nec victor postulo. an tu potius: q desertor ac fugitiuus contendis tamē aliis/atq; his quidem diis vincētib? ipse triumphare! Define/define aliena virtute partam tibi arrogare victoriam. Define deorū in hanc vrbem tam clarum obscurare beneficiū. Define

Lucianicę respondens

ne deorū laudibus obsistere: & ab hac temeraria petitione desiste. q̄ si iste iudices molestus esse perrexerit: vos tamē ipsam rē a quibz lancibus expēdite. Nā iste quid aliud, q̄ Tyrannū vt sibi caueret admonuit! Dii ne cauere sibi posset, ne insidiis amplius opus esset, effecerūt. Iste qd aliud q̄ gladio suo tyrannū in nos oēs armauit! Dii gladiū illū a nobis in Tyrāni iugulū retorserunt: iste quid aliud deniqz, q̄ vniuersam vrbē in summū periculū demētia sua cōiecit! Dii corrigētes isti? insaniā, discrimē illud subito ī prosperrimā securitatē cōuerterūt. Vos ergo iudices p̄ deos īmortales obtestor: p̄ deos huius clarissimę libertatis/huius insperatę felicitatis authores: ne qd nobis deorū oīm cōsilio ac virtute successit, id vos vnius hoīs amētię referri finatis acceptū: neue hęc vrbē vnq̄ in deos liberatores tā ingratā esse: neue patiamini vt salutē suā debere se potius humanę temeritati q̄ deorū benignitati fateatur: quos ita demū sperare licet futuros semp huic vrbī propitios: si nos eorū quę cōtulere memores, eos (vti aequū est) beneficiorū suorū recognoscamus authores. Alioqui si nos (qd absit) ingrati/quę ab illis p̄fecta sunt, in alios referamus, gratiāqz superis debitā impendamus hoībuz: vicissim hercle metuēdū est: ne dii quoqz suū erga nos fauorē imminuāt: ac reipub. nostrę curā, vt indigne quę ab illis curetur, abiiciant. Quāobrē vt aliquādo finē dicendi faciā: quādoquidē iste peccauit officio: & bono animo male fecit: dii vero eius peccatū in cōmoda nostra verterūt: ac dii quidē coegerunt: sed se tamē tyrānus interfecit: tum p̄miū qui coegere non petunt: petere autem qui peremit non potest: vos sententiis vestris iudices, & huic veniam, & superis gratiam decernite: & vrbē ab huius prēmii debito quo eam liberam esse dii voluerunt, absoluite.

Dixi.

Declamationis Thomę Mori aduersus Tyrannicidam. FINIS.

ASCENSIVS MORO SVO. S.D.

Laudabunt alii clarum vī laudis Erasnum:

Dulcisonaqz lyrā grandisonaqz tuba.

At te si merita celebrarent More/camcenar:

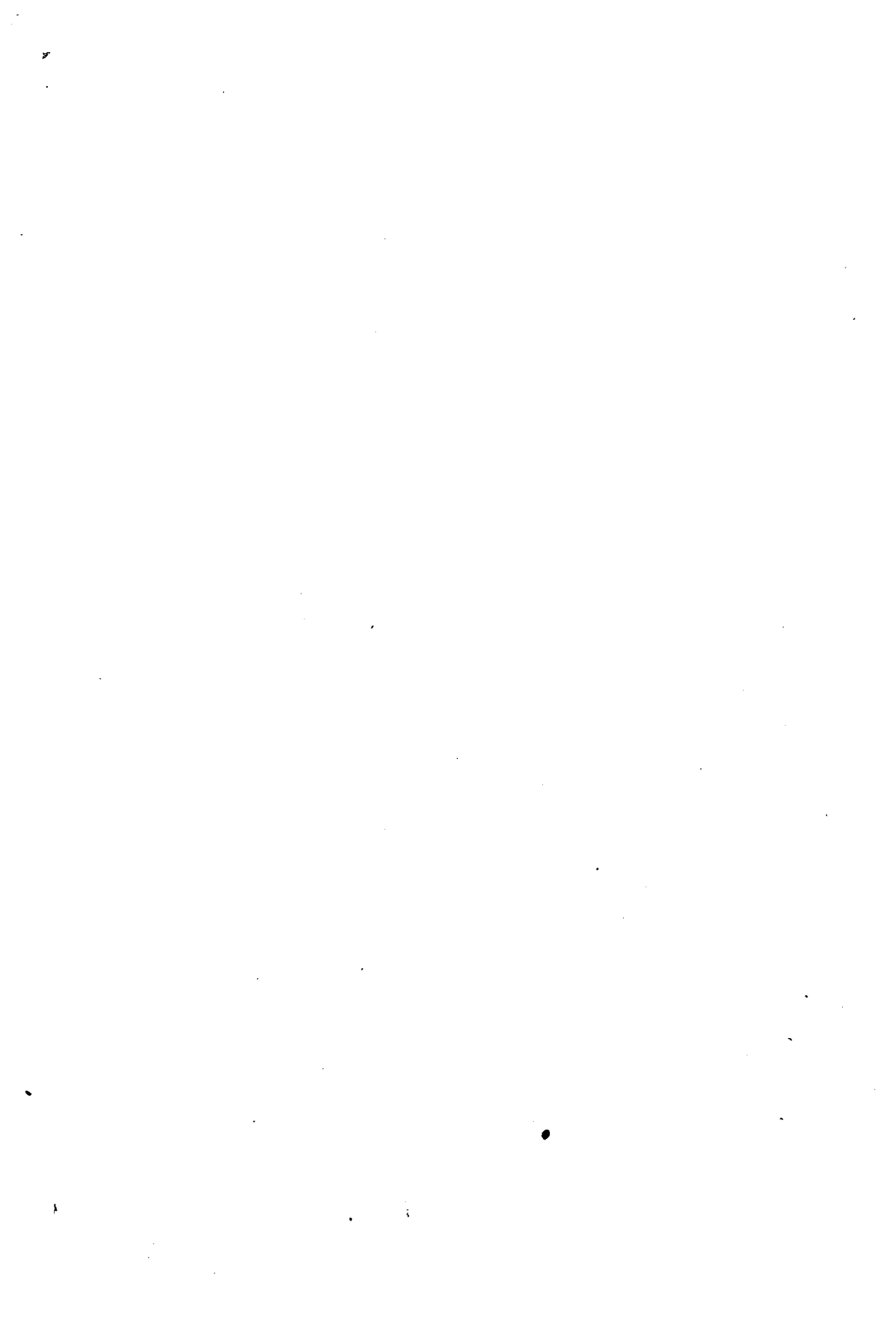
Multum sudarent Flaccus & ipse Maro.

Tu siquidem illustreis olim iam Marte Britannos,

Ditasti Latio protinus eloquio.

Parrhisiis, ex officina Ascensiana rursus.

Tertio Calē. Junias, Anno, M. DXIII.



Astrologia. Fo. CXXXVII.

LVCIANVS DE ASTROLOGIA
ERASMO INTERPRETE.



E coelo, deq; astris est nobis institutus sermo. Non de ipsis quidem astris, neq; ipso de coelo: verum de diuinatione ac veritate/que ab illis in hominum vitam proficiscitur. Neq; rursum mihi libellus hic se traditurum aut docturum profitetur, quo pacto diuinationem hanc assequi liceat. Sed illud queror, doctos omnes cum in ceteris omnibus exerceant sese, suisq; oibus tradant, solam astrologiam nec habere in precio, nec exercere. Atqui hoc doctrine genus vetustum est: neq; nuper ad nos peruenit: sed inuentum est priscorum regum, quos dii amabant. At huius ætatis mortales non solum incitiam socordiamq; verum etiam odio laboris/ diuersa ab illis sentiunt. Cumq; forte inciderint in eos qui falsa prædicunt: tum & astra culpant, & ipsam astrologiam habent exosam, neq; salutarem eam, neq; veridicam arbitrantes. Sed artem magis falsam atq; inanem: haud recte sicuti mihi quidem videtur sentientes. Neq; enim ob imperitiã fabri ars ipsa culpatur: neq; ob cantoris incitiã, ipsa musica parum est erudita. Quin illi potius artium sunt ignari. Ceterum ars vnaqueq; suapte natura scita est. Primum igitur Aethiopes hanc rationem mortalibus tradiderunt. In causa fuit partim gentis eius sapientia. Nam ceteris quoq; in rebus Aethiopes reliquos homines antecellunt sapientiã. Partim regionis quã incolunt opportunitas: propterea q; apud eos perpetua sit cœli serenitas tranquillitasq; neq; patiuntur anni mutationes, sed eadem temperie viuunt. Itaq; cum primum viderent lunam non semper eodem vultu apparentem: sed varia subinde specie: & in aliam atq; aliam verti formam: visa est illis ea res admiratione atq; disquisitione digna. Deinde cum inquisitione reppererunt hanc esse earum rerum causam, q; lunæ non esset lumen proprium, sed a sole mutuatum. Inuenerunt autem & reliquarum stellarum motus, harsiq; quas nos erroneas appellamus: nam stellarum hæc solẽ mouetur: naturamq; earum ac potestatem, & effectus, quos vnaquaq; præstet, nominibus quoq; inditatis, non illis quidem utcumq; visum est, confictis: sed quæ notæ rerum essent. Hæc igitur in coelo perspexerunt Aethiopes mox Aegyptiis finitimis artem imperfectam tradiderunt. Porro Aegyptii diuinandi rationem, quã ab illis dimidiatam acceperant, in maius prouexerunt: quippe qui mensuram etiam ad quã vnaqueq; stella moueretur, indicarint. Ad hæc annorum, mensium, horarumq; numerum instituerunt. Ac menses quidem illi luna meriuna

tur atq; eius recursu finiunt. Annū vero sole & huius circuitu metiuntur. Quin his etiā maiora ostenderūt. Nam ex vniuerso cœlo reliquisq; stellis, & errantibus & fixis, neq; simul cum ceteris sese mouētibus, duodecim partes effecerunt, ī his quæ mouentur: & vnāquāq; suis animātib; representarunt, partim marinis, partim homine, partim feris, partim volatilibus, partim pecudibus. Vnde & sacra Aegyptiorum varie fiunt. Neq; enī omnes Aegyptiī ex omnibus duodecim partibus diuinabāt. Sed alii aliis utebantur partibus. Itaq; arietem colunt, qui ad arietem spectabant, piscibus non verscūt, q; pisces annotarant. Nec hircum mactant, q; Capricornum viderant, atq; alii item alia venerabātur, quæ quisq; inuenerat. Quin taurum etiam ob honorem cœlestis tauri colunt. Nam Apis apud illos, res in primis sacra, regionem sortitus est. & qui eam incolunt partem, oraculum quoq; dicarunt signum videlicet diuinationis / quam a cœleste tauro petunt. Ac non multo post Libyes quoq; artem hanc sunt aggressi. Siquidem & oraculū qd̄ est apud illos Ammonis, ad cœlū & huius scientiā refert: iuxta Ammonem quē illi Arietis specie fingunt. Calluerunt autem hæc omnia & Babylonii: atq; hi qdem affirmant se primos omnium fuisse. Verum vt ego existimo, multo posterius ad hos scientia peruenit. At vero greci nec ab Aethiopibus nec Aegyptiis de astrologia quicq; audierunt. Verum illis Orpheus Oeagro Calliopeq; prognatus, primus ista mōstrauit: nō ille qui dem admodum dilucide, neq; rem clare docuit: sed p̄stigiis ac mysticis suolucris obtexit. Sic enī illi visum est. Nam concinnata lyra, orgia instituit, sacrasq; cantiones decātabat. Porro lyra cum septem haberet chordas concertum mobilium stellarum representabat. Hæc conquīrens atq; hęc agitans Orpheus, omnia deliniebat, omniaq; vincebat. Neq; enī illam hominis lyrā spectabāt: neq; illi alterius musices studiū erat: verum hæc magna illa Orphei lyra. Hisce rebus cum greci honorē habere vellēt, Locum illi ī ipso cœlo designarūt, & cōpluscule stellę vocant Orphei lyra. Q; si quādo Orphei videris, vel saxo expressum, vel coloribus effictum, sedet ī medio, canenti similis, manibus tenēs Lyrā. Circū hunc animārium innumera multitudo: inter quæ & homo & taurus & leo. Cūq; horum singula videris, fac hortū mihi memineris, cuiusmodi sit illius cantus, cuiusmodi lyra. Cuiusmodi taurus & cuiusmodi leo Orpheum audiāt. Q; si eorum quæ dico causas intelligas, tum & ī cœlo harū vnūquodq; contēplator. Fertur autē & Tyresia genere Boeotius diuinādi gloria multū celebris fuisse. Hunc Tyresia ex grecis aiunt dixisse, stellarum erraticarū alias esse foeminas, alias mares, nō tamē eadem efficere. Vnde eundē ancipiti quoq; sexu fuisse fabulātur: aliquā

Astrologia. Fo. CXXXVIII.

do feminā aliquādo marem. Porro Atreo & Thyeste de regno paterno de certatibus, iā tum maximā astrologiæ/coelestiq; doctrinæ curā fuisse græcis, palā est. Ac publico cōsensu statuerunt Argiui: vt vter scientia præcelleret, is ip̄erio potiretur. Ibi Thyestes arietē illis in cœlo demonstrauit, atq; hinc aureum arietē Thyestæ fuisse proditum est fabulis. At Atreus de sole deq; vario illius exortu locutus est: ostendens non eodem modo ferri solem & mundum: sed contrario inter se cursu rapī. Et qui nunc videtur occasus cum sit occasus mundi, solis exortum esse. Hęc locutum, Argiui regē creauerunt: magnāq; doctrinæ laudem est assecutus. Equidem & de Bellorophon te similia sentio. Nā alatum equum illi fuisse, nō admodū credo. Verū arbitror illū hāc disciplinā sectātem, sublimiaq; cogitātem, & inter astra versantē, in cœlum nō equo ascendisse, sed animo. Eadē de Phryxo Athamantis filio dixerim: quem aureo ariete per aerem vectum fabulantur. Quin & ipsum sane Dēdalum Atheniensem, etiā si res est noua auditu, tamē haud existimo eū ab Astrologia fuisse alienū. Sed cū ipse ea maxime est v̄sus, tū filiū suū eandē perdocuit. Ast Icarus cū iuuetutis calore & incitiā, nō ea disquireret, quę conueniebāt: sed ad ipsum vsq; polū aīo tollerēt, delapsus est a vero, totaq; aberrauit arte: & ī mare p̄ceps decidit rerū īmēse pfunditatis. De quo græci sec⁹ fabulant: q ex hui⁹ noīe sinū ei⁹ maris Icarū vocāt. Fieri pōt: vt Pasiphae quoq; cū ex Dēdalo de Tauro audisset iter stellas apparēte deq; ipsa astrologia, ī artis amorē īciderit, ob id existimāt factū: vt Dēdalus illā tauro copularit. Sūt autē q scientiā in portiones partiti ī singulis p̄tib⁹ singuli elaborarint: alii ī iis q ad lunā; alii q ad louē, alii q ad solē pertinet cōgerētes, neq; nō cursum, ac mortū & vim illorū. Atq; Endymion lunę rationē tradidit. Phaetō solis cursum dephēdit: nō ille qdē vere: sed moriēs ip̄erfectā artē reliquit. Hęc q ignorāt, Phaetōrē solis filiū credūt: fabulāq; de illo haudquaḡ verā narrant, adiisse solē patrē: ac postulasse ab eo: vt sibi liceret lucis currū moderari: illū id cōcessisse, monuisseq; qua rōne foret aurigādū Phaetontē vero cōscēso curru, p̄ti ob etatē, p̄ti ob ip̄eritiā ita egisse, vt aliquñ esset vicinus terræ, aliquñ longo semotus spatio a terra, interī mortales frīgus atq; estus ītolerabilis cōficiebat. Ob hęc īdignatū louē īgēti fulminis telo pcussisse Phaetontē. Eum deiectū sorores circūstātes magno luctu prosequēbātur: donec īmutarēt formas: q nūc sunt populi: ac lachrymarū vice qb⁹ fratrē deplorabāt, electrū destillāt. Haudquaḡ hęc ita gesta sūt neq; pium est his habere fidem: neq; soli fuit filius: neq; illi filius īterit. Sed narrant graci & alia permulta fabulosa, quibus ego non admodū credo. Nā qui consentaneum est credere Aeneam Veneris fuisse filium, aut Minoa Iouis, aut Ascalaphum Martis, aut Autolycum Mercuri? Verum hī ho-

Luciani

mines pii diisq; grati fuerunt: eosq; nascentes, hunc Venus, illum Iuppiter, alium respiciebat Mars. Etenim qui patres familias sunt mortalibus, in hoc progignendi genere, ii veluti parentes sibi similia producant omnia, & colorem, & formam, & facta, & animum. At rex quidem Minos Iouis auspiciis, Aeneas formosus Veneris fauore nat⁹ est. Fur Autolycus. At ea furacitas illi ex Mercurio contigit, iam vero nec Saturnum Iuppiter coniecit in vincula, nec in tartara precipitem dedit: neq; cetera machinatus est, quæ putant homines. Verum Saturnus extrem⁹ mouetur, proculq; a nobis semotus est. Segnis illi motus/ neq; facilis anima duersa mortalibus, atq; hanc ob causam illum stare dicunt, ceu vinculis alligatum. Ceterum ingens aeris altitudo tartarus appellatur. Sed potissimu ex Homeri poetæ Hesiodiq; carminibus liceat intelligere priscorum fabulas cum Astrologia consentire. Si quidem vbi Iouis catenam narrat ac solis iacula, quæ quidem ego radiortu ictus esse coniicio, tum vrbes quas in clypeo finxerat Vulcanus, præterea choream, & vineam, ad hæc quæcunq; de Veneris ac Martis adulterio dixit deq; detectione, haud aliunde, q̃ ex hac scientia sunt conficta. Quandoquidem Veneris & Martis cōcurfus, Homerico cantilenæ præbet argumētū: in aliis autem versib⁹ vtriusq; diuersum effectum descripsit: Veneris, cum ait illi.

Tute Venus iucunda magis connubia cura.

Porro de belli negotiis

Cuncta cito hæc curæ fuerint Marti atq; Minervæ.

Hæc cum intelligerent veteres illi, maxime diuinationibus utebantur: nec eam otiosam esse putabant, adeo vt nec vrbes conderet, neq; moenia circumducerent, neq; quenq; occiderent, neq; ducerent vxores, priusq; de singulis a vate responsum acceperant. Deniq; nec ipsa deorum oracula, ab arte astrologica erant aliena. Verum apud Delphos virgo predicendi munus administrat: quæ cælestem illā virginem repræsentat: ac Draco sub tripode vocem edit, quoniam & inter stellas Draco cōspicitur. in Didymis vero templū est Apollinis, & hoc, securi mihi videt, ex his didymis, & geminis, q̃ coelo sunt, appellatum. Vsq; adeo vero diuinatio visa est illis res sacra, vt Vlysses etiā cum errādo fessus vellet certo de rebus suis cognoscere, ad inferos penetrarit, nō quo videret ymbra & locum inamcenum sed quod cuperet cum Tirefia colloqui. Qui simul atq; in locū peruenerat, quæ Circe mōstrarat, foueam fodit: oues mactauit: cūq; cōplures essent vmbre, atq; inter has matris quoq; sanguinē bibere cupiētes, nō prius ille permisit vlli, ne matris quidē, q̃ Tirefia gustasset, coactusq; esset sibi vaticinium edere: potuitq; in

Astrologia. Fo. CXXXIX.

terim matris vmbra videre sitientē. Ad hęc Lycurgus Lacedæmoniis oēm
reip. administratiōē e cælo temperabat: ac legem illis dedit, ne quando in
bellum prodirent, ante plenilunium. Non enim existimabat eandē esse ciui
tatis administratiōem, crescente luna & euanescente: propterea q̄ omnia
ab illa regerētur. Porro Arcades soli hęc non receperunt, nec in precio ha
buerunt astrologiam: sed iidem ob imperitiā & stultitiā aiunt se luna an
tiquiores esse. Proinde cum nostri maiores vsq̄ adeo fuerint astrologiē stu
diosi, huius ætatis homines partim aiunt fieri nō posse, vt bomines finē in
ueniant diuinandi sciētia: propterea q̄ neq̄ certa sit, neq̄ vera, neq̄ Mar
tem aut Iouem nostra causa moueri in cælo: verum illis humanarū rerum
nullam esse curam: neq̄ quicq̄ esse eis cum his negotiis cōmerci: verum se
cundum hos necessitate circūaguntur, partim dicunt astrologiam non esse
quidem mendacē, at inutilem. Nō enim mutari vaticiniō quēcūq̄ satis de
creta insūt. At ego sane vtriusq̄ respōdere possum, stellas in cælo suo quidē
motu volui: ceterū obiter eius motus effectū ad nos puenire. An vis equo
currēt? & gallinis aut hoīb⁹ tumultuantib⁹, lapides subilire: stipulasq̄ mo
ueri ventis cursu cōcitaris: syderū vero vertigine nihil p̄tereā effici. tū ab
igni exiguo calor ad nos pmanat, neq̄ nra tū causa q̄q̄ erit ignis, neq̄ illi
curę est estus noster: ab astris autē nihil ad nos defluit. At sane fieri nō pōt.
vt p astrologiam ex malis bona faciamus, neq̄ mutare quicq̄ earū rerū quę
ab illis ad nos demanant. Sed hanc vtilitatē ars adfert vtentibus. Bona mul
to ante delectant eos qui ventura præscierint. mala vero facile cū venerint
accipitūtur. Neq̄ enim in illos irruunt: sed quia meditata expectataq̄ sunt,
leuia mitiaq̄ vidētur. Hęc mea est de astrologia sententia. *re/uo.*

Def. Erasmo Rotterdam. interpret
Luciani de Astrologia FINIS.

In ædibus Ascēianis: vnde & superiora prodierūt: quibus hūc ipsum
libellum libenter suo loco apposuissēmus: sed fero recepimus. Errore
enim nescio quo Basileam vsq̄ oberrauerat priusq̄ ad nos perferre
tur. Boni itaq̄ lector consule: idq̄ ignosce q̄ quorundam consilio qui
vt perpetua sit lectio epistolæ nuncupatorias subtrahendas ducebāt
auscultauerim. Index autem omnium quæ in hoc codice habentur a
tergo huius ponetur.

Tabula.

Luciani dialogi & alia syntag- matica recētius ab D. Erasmo Rotterdamo versa.

Saturnalia Luciani.	Char.ta.ii.
Cronosolon.i.saturnalium legum lator.	Char.iii.
Epistole Saturnales.	Char.v.
De luctu	Char.viii.
Abdicatus.	Char.x.
Icaromenippus seu hypenephelus.	Char.xvii.
De Astrologia	Char.ta.cxxvii.

Antea tralata sed nuper reco- gnita ab eodem.

Toxaris siue Amicitia.	Char.xxiii.
Alexander qui & Pseudomantis.	Char.xxxv.
Gallus seu somnium.	Char.xlv.
Timon seu Misantropus.	Char.lii.
Pro Tyrannicida declamatio.	Char.lix.
Declamatio Erasimica superiori respondens	Char.lxiii.
De iis qui mercede conducti degunt.	Char.lxxxii.
Cnemonis ac Damippi dialogus.	Char.xci.
Zenophantę & Callidemidę dial.	Char.xcii.
Menippi & Tantalı dialogus.	Char.eadem.
Menippi ac Mercurii.	Char.eadem.
Menippi, Amphilochi, Trophonię.	Char.xciii.
Charontis ac Menippi	Char.eadem.
Crateris ac Diogenis	Char.eadem.
Nirei & Therfitę.	Char.xciii.
Diogenis ac Mausoli.	Char.eadem.
Simyli ac Polystrati.	Char.xcv.
Veneris & Cupidinis.	Char.eadem.
Martıs ac Mercurii.	Char.xcvi.

Tabula.

Mercurii & Maie

Veneris & Cupidinis rursus.

Doridis & Galateæ.

Diogenis & Alexandri.

Menippi & Chironis

Menippi & Cerberi

Hercules Gallicus

Eunuchus seu Pamphilus Luciani

De Sacrificiis.

Conuiuium seu Lapidæ.

Finis opusculorum Luciani Erasmo interprete.

Char.eadem.

Char.eadem.

Char.xcvii.

Char.eadem.

Char.xcviii.

Char.xcix.

Char.eadem.

Char.c.

Char.cii.

Char.ciii.

Ex Thoma Moro.

Thomæ Mori epistola nuncupatoria.

Cynicus Luciani.

Necromantia seu Menippus.

Philoseudes siue incredulus.

Declamatio eiusdem pro tyrannicida.

Declamatio superiori respondens.

Char.cxi.

Char.cxii.

Char.cxv.

Char.cxix.

Char.cxxvi.

Char.cxxx.

Finis rursus in ædibus Ascensianis ad Kalendas
Iunias Anni.MDXIII.